

// **Ion Creangă** //

≡≡≡ Revistă de limbă, literatură și artă populară ≡≡≡

EDIȚIE ANASTATICĂ
Vol. III (1911)

VASLUI, 2005

„Ion Creangă“

≡≡≡ **Revistă de limbă, literatură și artă populară** ≡≡≡

vol. III (anul 1911)

**CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ȘI
PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE VASLUI**

„Ion Creangă”

≡≡≡ **Revistă de limbă, literatură și artă populară** ≡≡≡

EDIȚIE ANASTATICĂ
Vol. III (anul 1911)

**Ediție inițiată și coordonată de
RODICA POP**

VASLUI – 2005

Casa Editorială *Demiurg*

Șos. Păcurari nr. 68

Bl. 550 Sc B Et. 4 Ap. 16

Telefon: 0232-25 70 33 0745/378150

IAȘI – 700547 – ROMÂNIA

E-mail: ceddemiurg@yahoo.fr.

iiionită@mail.dntis.ro

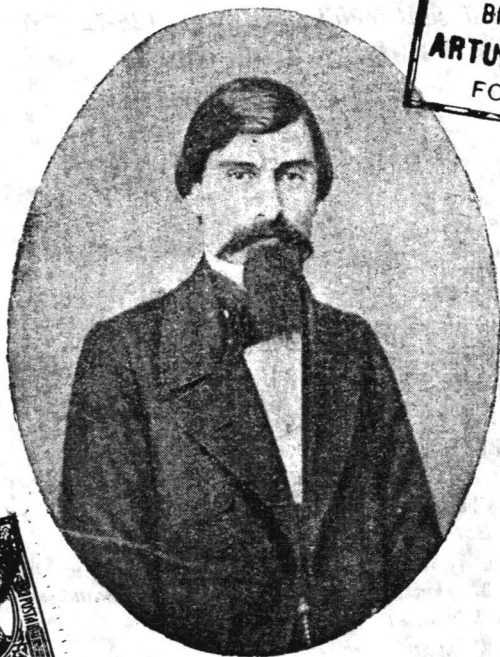
Consilier editorial - Dr. Alexandrina Ioniță

ISBN serie 973-8076-81-1

ISBN vol. III 973-8076-69-2

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară
APARE ODATĂ PE LUNĂ

BIBLIOTECA
ARTUR GOROVEI
FOLTICENI

ALEXANDRU RUSSO (1817-1859.)

REDACȚIA :
T. Pamfile, Strada Țarigrad.

ADMINISTRAȚIA :
M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

BĂRLAD

EXEMPLARUL :
In țară . . . . . 40 bani
In străinătate . . . . . 50 "

ABONAMENTUL ANUAL :
In țară. . . . . 5 lei
In străinătate. . . . . 6 "

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA DE CĂRȚI „MODERNA”

<https://biblioteca-digitala.ro>

MEMBRII SOCIETĂȚII „ION CREANGĂ”

DONATORI.—

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fărânești-Covurlui), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoșani), P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr. I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Golești-Badei-Muscel), A. Moisei (Nemțșor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropcenii-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), Volbură Poiană (Iași), T. Popovici (Zorleni-Tutova), D. Procopie [Ardeleani-Bacău], P. G. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tenea (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), Șt. St. Tușescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

SOCIETARI.—At. C. Blendea (Vladimir-Gorj), A. Negoescu (Bârlad), C. Patriche (Zorleni-Tutova), N. Stoleriu (Baia-Suceava), D. Vasiliu-Bacău (Bârlad).

—Statutele societății sunt publicate pe pag 125-128, An. III No. 4.—
—Inscrierile urmează—

CUPRINSUL:

Academia Română.—Adresă.

Tudor Pamfile.—Alexandru Russo.

V. Dorin.—Amintire despre Ion Creangă.

D. Furtună.—Plugușorul.

C. N. Mateescu.—Icoană din „Alexandria”.

A. Negoescu.—Leder, feciorul de împărat (poveste).

I. N. Popescu, Frații Kahu, T. Popovici, Șt. St. Tușescu, I. Zotta, N. I. Dumitrașcu, Gh. Fira, A. Moisei.

M. Coteț.—De ale copiilor.

C. Rădulescu-Codin, V. Moisiu, P. Gh. Savin.—Povestiri și legende.

P. Cârstea, Șt. St. Tușescu, V. Gh. Beldie, A. Moisei, E. Vuzza.—Datine și credințe.

George A. Cosmovici, N. V. Hăntescu.—Vorbe adanci.

A. Gorovei, M. Lupescu.—Botanică populară.

Gh. Fira, N. I. Antonovici, G. V. Șușnea, P. Danilescu, I. N. Popescu, Pr. I. C. Beldie.—Cântece.

D. I. Procopie, V. Moisiu, D. I. Farcașanu, A. Moisei, P. Cârstea.—O samă de cuvinte.

P. Gh. Savin.—A orbit bărbatu’!

P., D. Furtună, C. Lupan, M. Lupescu.—CRONICA.

Poșta Redacției, Bibliografie.

Ilustrațiune: Alexandru Russo și Icoană din „Alexandria”.

COLECȚIUNELE NOASTRE:

Anul I . . . . 3 lei

Anul II . . . . 6 lei

Anul III . . . . 6 lei

Franco la locuință

RĂSPÂNDIȚI

REVISTA

„ION CREANGĂ”

ÎNTRE

CUNOSCUȚII D-VOASTRE

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA :

T. Pamfile, str. Tarigrad
BĂRLAD

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, (Zorleni-Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL

În țară . . . 5 lei
În străinătate . 6 €

*Sfintele Sărbători și Anul nou, cu sănătate, belșug și
voie bună!*

„Ion Creangă“.

INSEMNARI.

—Cu acest No, revista „Ion Creangă” intrând în al IV an, Administrația a găsit cu cale să o îndrepte și la persoane cari n’au mai avut-o până acum. Revista va rămâne unde va fi primită cu dragoste, iar cinstitele persoane cari nu vor dori s’o aibă, sunt stăruitor rugate să o înapoieze, scriind de-asupra „nu primesc”. Cine nu înapoiază No. 1, se socotește altfel abonată și vom fi recunoscători dacă ni se va trimite micul abonament, singurul mijloc de traiu al acestei reviste.

—Toate cinstitele persoane cari au primit „Foi de înscriere pentru chipul lui Ion Creangă, în Bârlad”, sunt rugate să le înapoieze cu sumele adunate; cine n’a primit sau mai dorește asemenea foi, le poate cere de la redacție.

—Rugăm cu toată staruința pe domnii membri întemeietori și societari, cari au rămas în urmă cu trimiterea cotizațiilor, să se pună la zi.

D-l M. Lupescu, ca urmare celor arătate în No. trecut al Revistei, primește această adresă :

ACADEMIA ROMÂNĂ

No III. 8288

București 1910 Noemvrie 25

Domnule Invățător,

Răspunzând scrisorii Domniei-voastre de la 22 Noemvrie curent, vă aducem la cunoștință că s’a primit portretul în ulei al răposatului Ion Creangă, pe care ați binevoit a-l dăru pentru colecțiunile Academiei.

Vă exprimăm cele mai călduroase mulțumiri ale Instituțiunii noastre pentru dragostea ce-i arătați făcându-i acest dar.

Primiți, Domnule Invățător, încredințarea distinsei noastre considerațiuni.

Președintele I. C. NEGRUZZI

Secretarul General D. STURDZA

Literatura populară. – Indrumări și culegeri.

ALEXANDRU RUSSO

Firi neobișnuite aflăm în toate timpurile și pe toate țărâmurile, și acele firi asupra cărora viitorul se oprește cu priviri cercetătoare, sunt cele cari au purtat o luptă cu vremurile lor, din care au eșit doborâte ori biruitoare. Veșnica grijă a acestor firi este *răul* care, ca o apă, își are matca sa, pe une locuri mai largă, pe alte locuri mai îngustă. Pentru a împedica primejdia potopului său, mai în totdeauna, cei din ziua de astăzi sunt nevoiți să urce, când mai iute, când mai încet, când mai lesne, când mai greu, până la locul de obârșie. Și ce se poate găsi acolo? Un budăiu cari de-abia își picură prisosul printr'un ochiu al scorburii. Printre pietre, firul de apă se prelinge pe viroagă câte-va sute de stânjeni, unde se îngroașă cu alt fir de apă și mână mereu la vale, rușinos și tăcut întâi, obraznic și zgomotos mai pe urmă.

Răul e ca o apă, dar o apă plină de otravă.

Firile neobișnuite le întâlnim umblând pururi pe malurile acestor mătci. Întâi pornesc în sus, spre izvor, ajung, îl seacă, și apoi scoboară la vale, scând pe cele lalte izvoare, cari „picătură cu picătură au făcut lacul”

Un astfel de suflet a fost *Alex. Russo*, feciorul dvoreaninului basarabean lancu Rusu, unionist, agă, spătar și mare slujbaș pe vremea căimăcămiei lui Vogoridi.

A privit în juru-i și-a socotit lumea neînsuflețită cu veșnicele ei schimbări cu un dar dumnezeesc pe deplin statornicit, cu care omul nu se poate război, ci cu care trebuie să trăiască în cea mai frățească înțelegere. Și fiindcă lumea neînsuflețită pe alocuri se deosebește înru câțva, a mers s'o cunoască. „Mulți dintre compatrioții noștri au călătorit, cătătoresc și de bună seamă că vor călători în străinătate. Călătoria e un lucru frumos și bun, care ne deprinde cu încetul, mai bine de cât ne poate deprinde o carte, cu taina civilizației”, zice Russo chiar în capul bucății *Piatra teiului, legendă de la munte, fărâma dintr'o călătorie prin Moldova de sus în 1839*. De aici însă nu urmează că omul trebuie să fie veșnic rătăcitor, cercetător al lumii mari. Aceasta ar fi un rău, căci firea neînsuflețită are darul de a fură firea vie, pe om, și-l înstreinează. Russo a văzut răul și ce-i de făcut, și ne-a arătat ca pildă Moldova cu toată frumusețile ei.

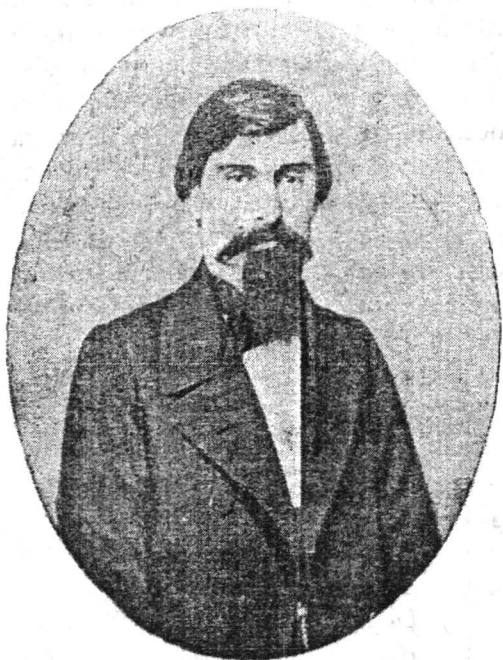
Locurile chiamă pe călător și prin amintirile trecutului cari se leagă de ele. Și el se întreabă: „Avem noi oare povestiri de castele care fac tot farmecul călătorilor în Elveția?” Și răspunde că avem.

Ascultați și înțelegeți *Cântarea României*:

„7. Nu ești frumoasă, nu ești înavușită? N'ai feciori mulți cari te

iubesc ? N'ai *cartea de vitejie a trecutului și viitorului* înaintea ta ? Pentru ce curg lacrămile tale ?...."

Cu această credință și încredințare temeinică, Russo începe să scrie cu dragoste despre Moldova, țara lui.

ALEXANDRU RUSSO. (1817-1859)

moșesc, sau măcar *de ași putea ținti gândurile oamenilor de talent a o face*".

Îndrăgostit de țară, a umblat s'o cunoască, a cunoscut poporul, și a cunoscut sufletul poporului.. În scrierile sale pomenește multe datine, punându-le în cumpănă cu marfa putredă adusă de peste hotare, și din gând, ne lasă unele frânturi de cântece. A cules și cântece și le-a dat lui V. Alexandri să le tipărească și asupra cărora, în 1868, publică articolul *Poezia populară*.

Russo este *cel dintâi* care a strigat să ne lecuim de bolile venite de aiurea, să sorbim din izvoarele noastre cari ne-au rămas neotrăvite.

Russo a zis-o și-a avut noroc că a putut *„ținti gândurile oamenilor de talent a o face"*. Iată pe cel dintâi îndrumător al culegătorilor și cercetătorilor averi noastre sufletești !¹

Tudor Pamfile.

¹ Vezi Alexandru Russo, *Scrieri publicate de P. V. Haneș, un vol. de 432 p* București, 1908, 5 lei. O ediție sub îngrijirea d-lui Bogdan-Duică a apărut de curând în edit. „Minerva”. Pr 1,50.

AMINTIRI DESPRE ION CREANGA.

Mi-aduc aminte, era în săptămâna mare de lângă Paști, 1886 sau 1887, când se ținea la Iași un Congres didactic la Teatrul Național de la Copou, unde acum e Universitatea nouă. Pe atunci eram elev în Școala Normală „Vasile Lupu”. M’am dus și eu la acest congres. Într’o după amiază câțiva oratori ce s’au perindat la tribună, terminau discursurile lor cu „Trăiască Regele și Regina”. După aceștia urmă un altul, tânăr, care printr’o introducere lungă și seacă, plictisise întreaga sală. Într’un loc chiar se cam încurcase și cum el căuta ca s’o dreagă, fiecare urmăria să vadă cum are s’o scoată la capăt. Și cum oratorul să muniă, așa, deodată Creangă se scoală și zice tare: «Știi ce Domnule: zi și d-ta „Trăiască Regele și Regina” și haideti oameni buni acasă, că noi înțelegem sfârșitul». Tunete de aplauze puternice izbucniră în întreaga sală și, ca prin farmec, lumea ieși strigând: »Bravo, Creangă, bravo! foarte bine ai ieșit“.¹

Românești-Iași.

V. Dorin.

PLUGUȘORUL.

8.— *Aho, aho, sara lui sfântulu’
Vasile,*

*Să vă fie, boeri, spre bine;
Lipiți-vă de perdele,
Șascuțați vorbele mele;
Că de când sara s’o ’nsarat,
Pe mulți boeri am deșteptat,
Lui Irod împarat de știre i-am dat
Și foarte mult s’o bucurat,
Două mere de aur ne-o aruncat.
Indemnați măi!*

*Noi la câmp c’am alergat
Ș’am adus 12 juncănei,
De făcea perechea 350 de lei.*

*Că erau tăți fântăței;
La Irod ne-am înturnat,
Boii de i-am arătat,
Apoi la jug i-am înjugat,
Ș’am plecat la arat,
La mărul rotat,
In loc vesel și curat,
De la Domnul sfânt lăsat.
Mai ziceți măi!*

*Ș’am arat, Marțile, fânașile,
Mercurile, piscurile,
Joile, vâile,
Vinerile, dealurile,
Sâmbetele, dâmburile.*

¹Astă vară, în Iulie a. tr. avui fericirea să fac cunoștință cu D-l T. Pamfile, din Bârlad, cu care ocazie i-am vorbit ceva și din viața lui Ion Creangă, ca cunoscute de mine. D-sa m’a rugat să le aștern pe hârtie și să i le trimit la Bârlad. Pentru un moment i-am făgăduit, dar mai pe urmă gândindu-mă: eu, un prea mic cărturar să scriu ceva — chiar cât de neînsemnat — din viața celui mai mare povestitor al nostru, mi s’a părut nu știu cum, greu; dar deseale existențe ale D-lui T. Pamfile m’au făcut să mă supun din nou. V. D. Și văd că bine am făcut! T. P.

Șapù boi-am dejugat,
La mâncare că i-am dat ;
Da' un haram de jughilan,
S'o spăriet de-un ciocârlan
Ș'o fugit peste hoțar,
Unde-i plâns și mult amar.

Amu mări !...

Noi de samă ne-am luat,
Ș'am trimes pe-un blastamat.
Nu știu 'n crâsmă s'o bagat,
Ori c'o fată de vorb'a stat,
Mare poznă s'o'ntâmpat :
Bou' nostru s'o furat !

Ia amu, flăcăi !

Ș'apù iar am înjugat,
La curte ne-am înturnat,
Boii pe samă i-am dat.
Da' micuțu' boeraș,
Fiu' boerului cuconaș,
O eșit pâr' în cerdac,
Pe toți plugari-o strigat,
Și bani la mână ne-o dat.

Mânați mări ! Hăi, hăi !

Și l'o strigat și pe Ili Bolocanu,
Care eră tocmît cu anu',
Da' nu 'nhama bine calu';
Și i-o spus să'nhăme calu'
Cel cu coada de frângie,
Și cu coama castanie.
Și i-o spus să pue șaua,
Și frâu' cel de oșel,
Cu zabalzele de fer;

Tașca cea cu iarbă grasă,
Ș'un pistol de la Bacău,
Ce-l are încă de flălău ;
Și'n tașcă trei barabule coapte.
C'ar să plece hăt de noapte !
....Ș'un țihal cu ciucălăi

Roată mări ! Hăi !

Să pui tașca cea mai bună,

„Ion Creangă”.—IV. 1.

C'am să plec cale de-o lună;
Ș'am să plec la Lunca-Mare,
Lunca-Mare frunză n'are,
Lunca-Mică, frunza-i pică,
Drept în patru se despică,
Taliță nu-ți fie frică !
Și s'o dus la Lunca-Mare,
Căci sânt epuri, căprioare
Și mai multe lighioane....

La ureche zurgălăi,

Mânați flăcăi ! Hăi, hăi !

Da 'ntr'un fundișor de oală,
Clocea o biată ligioană,
Cu pliscu' cât un bot de oae,
Cu gura cât o caldare ;
Ș'o pus un plumb de cartușă,
Ș'o plesnit-o drept în gușă.
Unil ziceau că-i uli bătrân,
Alții că-i păun, căscăun ;
Da' eră o biată lighioană,
De prin codrii cei pustii
Ș'o venit la moartea îi.

Oticu', băfeți !

Jupân gazda o luat-o,
La oblânc mi-o legat-o,
Pe la grâu s'o abătut,
Să vadă de-i răsărit ;
Da' grâu' foarte de frumos,
Ca fața lui Isus Hristos.
Iar gazda s'o bucurat,
De trei ori lanu' o 'ncunjurat.
Mânați mări !...

De calare s'o plecat,
Trei spice de grâu o luat,
În palmă le-o frecat
Și la vânt le-o vânturat,
Păsările cerului s'o adunat ;
Care din care mai frumoase
Și cu penele licioase.
Apoi un fir o păstrat,
În sân că l'o băgat

Ș'acasă s'o 'nturnat.

Înturnați și voi, mări! Hăi...

Și când l'o pus pe masă,

S'o luminat prin casă,

Ca de la o stea frumoasă.

Ș'amândoi se sfātuiau,

Ș'amândoi se frăsueau :

— „Ce-am face noi mări nevastă,

Să vedem pânea acasă ?”

— „Om strânge fine și vecine,

Ș'un tabon de babe bătrâne,

Care știu haru' la pâne.

Om strânge nepoate și nepoșele,

Ș'a merge strună treaba cu ele”.

Mânați, mări !...

Ș'în câte-va zile,

O strâns fine și vecine,

Tabon de babe bătrâne,

și le-o dus de-o împanat,

La lanu' de săcerat.

Da' săcerile n'o ajuns,

Ș'o pornit la târg în sus,

La târg la Roșiori,

Ș'o adus fer la săcerători ;

Și s'o dus la târg în jos,

La săceri cu mănunchi frumos.

Roată mări ! Hăi...

Ș'o făcut săceri mititele,

Pentru fete ochișele ;

S'o făcut și săceri mari,

Pentru flăcăii cei tari ;

Ș'altele mai uricioase,

Pentru babele clonțoase ;

S'una cu mănunchiu de său,

Cu care-am săcerat și eu....

și s'o dus pe ulița mare,

N'o văzut nimic în zare,

Numai un ursari bătrân,

Pâclișât, cu fer cârpit,

Lucrau trei la un cuțit,

Sara tot nu l'o gătit....

Mânați mări !...

S'o dus pe ulița din deal

Ș'o aflat un biet țigan ;

S'o dus pe ulița lipovenească,

La o dugheană românească ;

Iar în ea un ferar mare,

Cu sumanu' de-a spinare,

Cu cojocel de pele de câne,

De când era tătufa mire.

Mânați mări ! hăi...

Făcea fer, făcea oșel,

Aur și argint din el,

Și i-o spus să facă săceri,

Să 'nceapă lanu' pe mărgeni.

Și când săcerile o gătit,

La lan c'o venit,

și la săcerători o dat.

Săcerile ce-o lucrat

Roată, mări !

Unii strigau să iee din jos,

Că așa o spus Hristos ;

Alții din partea de sus,

C'asa Dumnezeu o spus ;

Da o strigat o babă bocârnă :

*— « Hai să 'ncepem mână de la
[mână*

Și să facem treabă bună ! »

Și 'ndată lanu' c'o 'mpănat,

De săcerat că s'o apucat ;

Înainte săceră,

Baba fosăeă,

În urmă snopi legă,

În clăi mi-i puneă,

Și la arie-i cără,

Mare fosăială mai eră ;

Indemnați mări ! Hăi, hăi !..

Iar când gazda vedea așa,

O trimeș la curtea sa

S'aducă nouă epe,

Noauă epe, sure-epe,
 De câte noauă ani sterpe;
 Cu copita despicată
 Cu sârmă verde legată.
 Și la câmp le-o adus
 Și la arie le-o pus;
 Ele unde calcă
 Broasca făcea oaca-ca,
 Fântâna sacă,
 Fugi, Taliță, că te-a mânca!
 Mânați, băeți!...

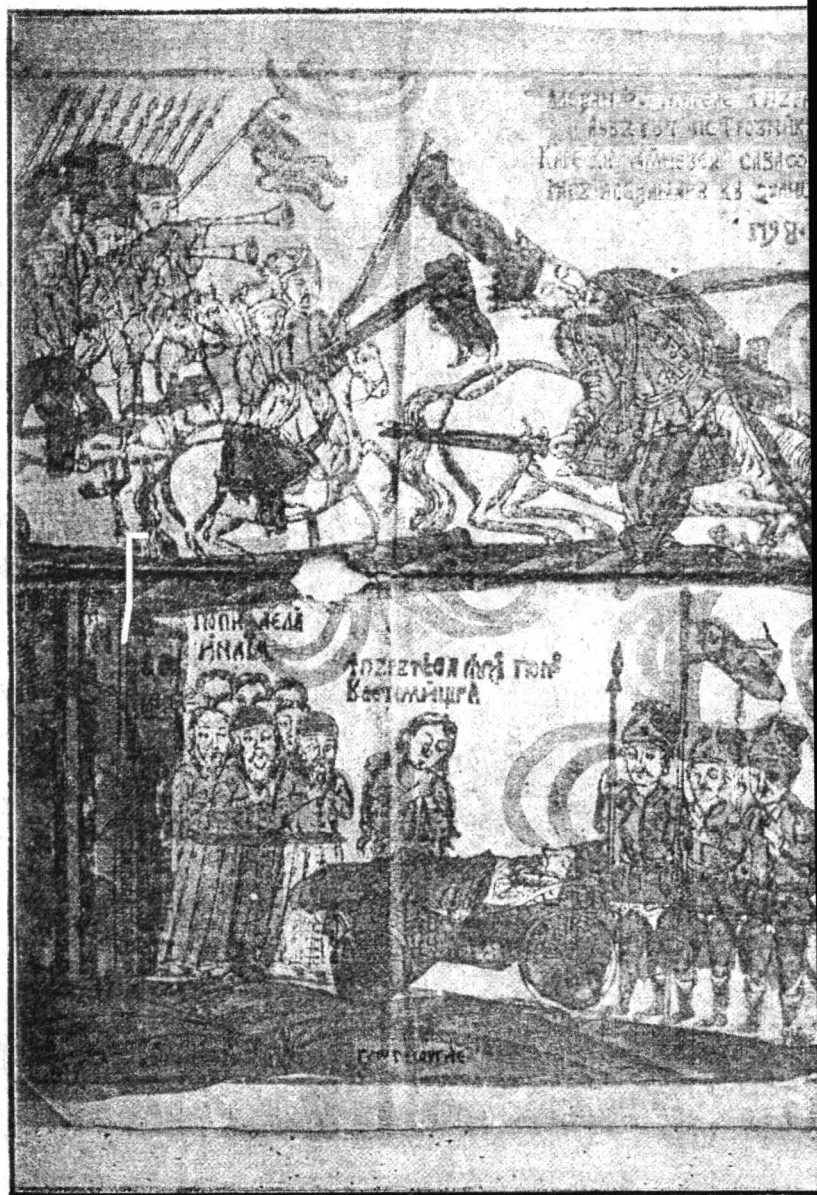
Cu limba vântură,
 Cu coada felezuiă,
 Cu dinții sacu' țineă
 Cu urechile 'n sac turnă
 Da' când o gătit de vânturat
 Și 'n saci grâu' de-o bagat,
 Hai să-l pornească la moară,
 Ca să-l facă făinioară;
 Ș'o plecat în sărbătoare,
 Că nu e zi de perzare.
 Ș'o trimes vataș cu cară,
 Un moșneag cu barba rară
 Ș'o băbuță mai bătrână
 Cu furcă și fus în mână,
 Ia mai trageți, mări!

Da' moșneagu' cam șmicheri
 Încins cu brâu și chimeri
 În boi da, nu da,
 Da'n babă știu că iontea!
 Și s'o dus la moară la Hănești
 La morișca cu ferești;
 Da' a Dracului de moară,
 Când zări atâtea cară,
 Cu podhod înpodhodate
 Cu lanțug de fer legate,
 O pus coada pe spinare
 Și-o plecat pe-o apă mare.
 Iar moraru' nătărău
 Strică bine, face rău:
 Îi trage una la cap

Și mi-o pune pe dulap;
 Îi mai dă și una'n șăle
 Alta'n cap și la măsele,
 Ș'o așază pe picioare....

Roată, mări! Hăi,
 Da' m'am dus la moara mare
 Așazătă 'n trei picioare;
 Ș'un murar cam răpchinis,
 [...] răsmana'n puturos,
 Când văzu atâtea cară
 Încărcate cu povară,
 O luă la goană 'n jos,
 Mititeluș și pletos,
 Cum îi Dracu' de frumos....
 Cu niște târâcioare,
 Și cu niște crupioare,
 De când foametea cea mare!...
 Mânați, mări! Hăi!...

Da' cinci saci c'am măcinat,
 Ș'acasă ne-am înturnat,
 Epele de-am dishămat,
 Făina babelor c'am dat,
 De colaci s'o apucat:
 Pân' în sară ș'am mâncat.
 A douazi am înjugat
 Și la moar' am apucat,
 La morișca cea din vale,
 Că-s meșteri afar' din cale...
 Căci a Dracului de moară,
 Macină-un grăunț pe vară.
 Epele c'am deshamat,
 Sacii toți i-am discarcat
 Și în moară c'am intrat;
 La joc că ne-am apucat,
 Grăunțe la măcinat...
 Da' când am flămânzit,
 Că mâncarea s'o gătit,
 Am început cu barabule,
 A coace prin șperlă multă,
 Și pentr'o barabulă coaptă,
 Se trag toți de chi'odată;

Insemnare.—Icoana aceasta în care se înfățișează scene din
meu, de fel din părțile Muscelului. Originalul pe hârtie grosicioat
Pop Gheorghie (Πον Γεωργιη), care pare a fi tot aceeași persoană
la expoziția din Sibiu (N. Iorga: *Negoțul și meșteșugul în trecut*).

Țin pe lângă aceasta să mai spun că meșterul care a lucrat
tografie se citește cam cu anevoință, a înlocuit arbitrar cuvântul Π

¹ Vezi Ec. Antonovici și Gr. Crețu: *Tipografiile, Xilografiile și Librăriile din Bârlad*, Rue, 1

ndria“, am găsit-o între alte hârtii rămase de la un moș al
ărimea de 39×62 c. m. Este făcută în 1798 de un oare-care
crat și icoana similară, însă cu legendă latinească, expusă
sc, pag. 60).

șeu, neputând desluși bine cuvântul „Ион Γεωργη“ care în fo-
de față care n'are nici un rost!.

C. N. MATEESCU

ote. [Red.]

Și pentr'o lingură de borș,
Culegi dinții de pe jos...
Și-un pumn am mâncat,
Din făină aluat.

Roată, flăcă! hăi...

Și cu toții ne-am apucat,
Pe hogeag de l'am bagat,
Să fie mai afumat,
Și mai dulce la gustat...
Iar după ce-am mâncat,
Cu făina acasă ne-am înturnat,
Făina babelor am dat,
De colaci s'o apucat,
In cuptori i-o aruncat.
Și după ce s'o copt,
Afară i-o scos pe loc :
Ș'o rupt în două,
Să ne dea și nouă ;
Și-o rupt în trei,
Să dea și lui Andrei ;
Ș'o rupt în patru,
Ș'o dat și lui Lisandru....
Ș'o făcut un colac,
Frumos, mare și rotat,
Și l'o pus în cuiu din jos
Pentru cei ce ură frumos.
Și D-voastră de vă place,
Ia să dați colacu'ncoace!

Amu, băeți : Hăi !

Că nu sântem de pe ici, pe colea,
Ci tucma' de la Crasnaleuca,
Unde se bat păduchii cu leuca ;
Și de pe la Buda-Veche,
Unde mâța iarna streche,
Și motanu'n poloboc,
De-abea, de-abea-și mai află loc,
Și face miorc, miorc!

Șapu mai sântem și de la Mitoc,

(Așa uram cu Sandu D Faliboga, Ulăsinești-Dorohoi).

Unde 'nghiață cutea'n tioc,
Și găluște la foc...
Ba, suntem și de la Flămânzi,
Un' se mănâncă carne de mânz,
Ș'unde-i trei lei mămăliga,
Și treisprezece barabula,
Sai bade Dumitre și ie-o,
Că de nu, nu-i mai ave-o !

Mânați, holtei !

Ș'am mai ură, ș'am mai ură,
Că doar mai știm câte ceva,
Da' ni-i c'om însăra,
Și nu suntem de pe colea,
Ci suntem și de prin Zahăra,
Un' se face mâncarea ca zăra ;
Ș'avem casele 'nvălite cu pae,
Le dă jos pâr' ș'o gobae...
Și cu strujăni îs învălite
Și cu păr de magar lipite,
Și cu untură de țănțar vărute.
Cu bagdadia de urzică,
Bate vântu', tot se strică....
Iar aici la D-voastră,
Altă viață ni s'arată....
Și v'aducem mulțămire,
Cu sănătate ziua de mâne !
Hopuri, hopuri, hopurate,
La mulți ani cu sanatate !
Hopuri, hopuri, hopurele,
La mulți ani cu floricele !
Șomultoc de busuioc,
Să vă dea Domnul noroc !
Șomultoc de mintă creață,
Da-v'ar Dumnezeu viață !
Ca'n toți anii cei mănăși,
Să vă găsăm la anu' sănătoși.
Ho, ho, ho .....

Dumitru Furtună.

POVEȘTI.

34.—Leder, feciorul de împărat.

A fost odată un împărat și o împărăteasă. Ajunseră ei la vreme de bătrânețe și n'avuseseră nici un copil. Se tânguiau bieții oameni pe la toți și în fie-care zi făceau rugăciuni pe la biserici însă totul eră în zădar.

Dacă au văzut ei că nu e rost să mai aibă nici un moștenitor, își mutaseră acest gând și începuseră să se pregătească de moarte că erau tare bătrâni.

Intr'o zi pleacă împăratul la vânătoare întovărașit de toată curtea și de o mulțime de ostași. Au mers ei ce au mers și au ajuns la muntele Galben și de acolo s'au scoborît într'o pădure și-au început vânătoarea. Au vânat ei trei luni încheiate și după ce și-au adunat vânatul, au pornit spre casă.

Când au ajuns iar în vârful muntelui Galben, s'au oprit acolo ca să rămână peste noapte și au făcut un foc mare. Au scos ei de prin tolbe vânatul și s'au apucat să-l frigă și după aceia s'au așezat la masă.

Au mâncat ei cu toții la un loc și pe urmă s'au așezat pe iarbă cu gândul ca să doarmă puțin ca a doua-zi să pornească iarăși la drum.

Să tot fi dormit ca vre-o 3—4 ceasuri și după aceia s'au sculat ca să-și strângă lucrurile și să se pregătească, ca îndată ce s'o face ziua să și pornească la drum.

Când au isprăvit de strâns totul, au sculat și pe împărat. El văzând că e tot întunerec, le-a zis :

—Da'.bine, oameni buni, de ce m'ați deșteptat cu noaptea în cap? Eu sunt om bătrân și am nevoie de odihnă, căci nu sunt ca voi sprinten și plin de vlagă.

Oamenii, însă, i-au răspuns :

—Apoi, înalțate îparate, nouă ni s'a părut că am dormit destul și de aceia am trezit și pe măria voastră, că acum trebuie să se lumineze de ziuă și să plecăm spre casă.

Împăratul când a auzit așa, a scos ceasul din buzunar¹ și s'a uitat la el. La început a crezut că stătuse, însă după ce l'a pus la ureche, s'a încredințat că merge și nu i-a fost mică mirarea când a văzut că era ceasul când altă dată soarele eră de mult înălțat.

S'a minunat el, împreună cu oamenii, că nu se făcuse încă ziuă și așteptau din minut în minut să se lumineze.

A trecut un ceas, au trecut două și ziua nu se mai făcea. Întunerecul era așa de mare că ei abia se puteau vedea unul pe altul. Când au văzut ei că nu se mai luminează, au început a se ruga lui Dumnezeu doar, doar, se va îndura și-i va izbăvi.

Zilele treceau una după alta și întunerecul nu se risipiă. Au mâncat ei tot vânatul și în cele din urmă au isprăvit merindele și erau amenințați să moară de foame.

Dacă au văzut ei că se întrece cu gluma, au căutat să pornească din vârful muntelui spre casă, însă abea au făcut câți-va pași și au rămas pironiți pe loc, părea că-i legase cineva de picioare așa de tare, că nici nu mai puteau mișca.

Au trecut vre-o șase luni și ca să se lumineze, pace. Atunci un glas de sus a strigat :

— Luminate împărate, eu te scap din întunec, dacă-mi dăruiești ce ai tu mai drag acasă.

Impăratul a răspuns :

— Să știu de bine c'am să mor și nu-ți dau nimic.

Intunerecul nu se risipiă și oamenii, ne mai având ce mânca, s'au pus la sfat și-au hotărît ca să tragă la sorți câte unul ori de câte ori va fi nevoie și acela care va eși, să fie omorît și tăiat bucăți, ca să aibă ce mânca ceilalți..

Toți s'au învoit la acest lucru căci se gândiau că întunericul are să se ridice cât de curând.

A mai trecut mult timp și iarăși s'a auzit glasul de sus zicând :

— Ei împărate, e bine așa ? Te mai întreb încă odată să-mi spui cum te-ai hotărît ?

Impăratul a întrebat :

— Tu, cel care vorbești cu noi, spune-ne cine ești și cât a trecut de când stăm noi aci ?

— Eu sunt Faraon, tartorul necurațiilor și întunerecul e lăsat de mine pe pământ și tot eu am putere să-l ridic. Voi ați împlinit azi un an de când sunteți pe vârful muntelui Galben.

Când a auzit împăratul că are de-a face cu necuratul, a răspuns :

— Mai bine mor de foame aici, de cât să-mi dăruiesc eu sufletul necuratului.

Hainele după ei începuseră să putrezească și oamenii cam începuseră să cârtească, spunând că din cauza împăratului au să moară ei aici.

Impăratul, când a văzut așa, s'a hotărît să dea necuratului aceia ce-i cere, numai să scape de întunec.

A mai trecut un an și din ceata împăratului mai rămăseseră doar vre-o șapte opt, oameni; ceilalți fuseseră mâncați de cei ce trăiau.

Intr'o zi iar se aude glasul cel de sus :

— Impărate, ce facem ? Imi dai ce ai mai drag acasă ca să scapi, sau vrei să-ți rămână oasele pe aici ?

Impăratul la început n'a vrut, însă cei din ceata lui i-au spus, că

sau dă necuratului ceia ce-i cere, sau ei îl vor omori, căci din pricina lui e întunerecul.

Împăratul, atunci, a întrebat pe Faraon :

— Cât e de când stăm noi aici ?

— Doi ani, i-a răspuns el.

Dacă este așa, a spus împăratul, atunci dăruit să-ți fie cea ce am mai drag acasă, numai dă-mi drumul de aci.

După ce a isprăvit de vorbit împăratul, i-a picat o condică de sus și s'a făcut puțină lumină. În condică era scris contractul între Faraon și împărat. L'a iscalit el, s'a ridicat condica în sus și s'a făcut lumină.

Când au văzut ei iarăși soarele, au căzut în genunchi și au mulțămît lui Dumnezeu că i-a izbăvit; apoi și-au luat drumul spre curtea împărătească. Au mers ei ca vre o trei zile și au ajuns acasă.

Când a intrat împăratul pe poartă, i-a ieșit înainte împărăteasa și i-a zis :

— Bine că ai venit bărbate, căci n'a trecut nici nouă luni de când plecăseși și Dumnezeu ne-a dăruit un copil.

Împăratul a alergat numai de cât în casă pentru a-și vedea copilul. Băiatul, căci băiat era, crescuse mărișor și era acum de un an și jumătate.

A douazi după venirea împăratului au botezat copilul și i-a pus numele Leder.

Împăratul a istorisit nevesti-sa întâmplarea, însă nu i-a spus cum a scăpat de acolo. Cum s'a înapoiat împăratul, copilul a început să crească repede, așa că într'un an s'a făcut cât altul în cincisprezece.

Când a ajuns Leder de 18 ani, a venit la tat-su și i-a spus :

— De-acum, tată, să rămâneți sănătoși, căci eu mă duc unde m'ai dăruit.

Împăratul, când a auzit una ca asta, i-a zis :

— Cum se poate Ledere, cui te-am dăruit eu ?

— Apoi îți aduci aminte tată, a zis băetul, când erai în muntele Galben și te cuprinsese întunerecul ? Ai stat acolo 2 ani fără 2 zile și ca să scapi, m'ai dăruit lui Faraon, împăratul necuraților.

— Apoi fiule, Faraon mi-a spus că sunt doi ani de când steteam acolo și m'au silit cei ce erau cu mine să iscălesc contractul.

— Tată, știu că nu ești așa de vinovat, a zis Leder. Puterea lui Faraon e mare. El este regele întunerecului, însă întunerecul lăsat de el nu poate ține mai mult ca doi ani. Dacă mata mai așteptai două zile, scăpai și nu mă dăruiai lui. Acum eu trebuie să plec la el.

Împăratul a stăruit ca să rămână, însă băiatul n'a vrut în ruptul capului. Când se sfătuiau ei așa, numai iată și pe Faraon între ei.

— Ei, mărite împărate, se vede că ți-ai uitat de contractul nostru.

— Nu mi-am uitat Faraone, a răspuns împăratul, însă te rog să-mi spui când ai să mi-l trimieți înapoi?

— Are să fie iar al dumatăle, când va pune piciorul pe pământul împărăției, după ce va pleca de la mine.

— Dacă este așa, a zis împăratul, atunci mai lasă-l 3 zile acasă pentru ca să ne luăm rămas bun de la el.

Tartorul dracilor, auzind rugăciunea împăratului, s'a învoit, însă i-a spus că drept peste 3 zile să-i deie drumul să vină singur căci are să nimerească el.

După ce spuse aste vorbe, a pierit și împăratul a rămas iar singur cu Leder. Trei zile au trecut ca trei ceasuri și băiatul și-a pregătit totul pentru plecare. Cum s'a împlinit termenul de răgaz dat de Faraon, copilul a sărutat mâna părinților și a pornit la drum.

A mers el ce-a mers și necuratul îl ducea din urmă pe drum spre el. De la o vreme băatul isprăvisese mîncarea. A mers el vre-o 3 zile nemîncat și spre seară a ajuns la o colibă și a bătut în poartă.

— Cine e? i-a răspuns un glas din curte.

— Eu sunt Leder, băiat de împărat, care am rătăcit prin aste locuri, a răspuns flăcăul.

Poarta i s'a deschis și voinicul a dat ochii cu o femeie.

— Eu sunt sfînta Duminică, a spus bătrîna, și nu pot să te țin peste noapte în curtea mea că tu nu ești fiu al lui Dumnezeu.

— Ba sunt suflet al lui Dumnezeu, a răspuns Leder, însă tata m'a dăruit necuratului.

Batrîna atunci l'a întrebat ce caută. El i-a spus că s'a abătut pe la ea ca să-i dea ceva de mîncare căci de trei zile n'a băgat nimic în gură. Femeia i-a dat un colț de prescură și un pahar cu apă și i-a spus :

— Ce ți-am dat eu, are să-ți ajungă până vei ajunge la Faraon, căci nu mai e cale lungă.

După aceea l'a îndreptat încotro să meargă și i-a spus ce să facă pentru ca să ajungă acolo.

— Ai să mai mergi trei luni, i-a spus bătrîna, și ai să ajungi la un lac. În mijtocul lacului e un mal și în mijlocul malului un pom mare. Tu să te ascunzi în spatele pomului căci acolo vin în fie care zi cele trei fete ale lui Faraon să se scalde. Tu să te iei după ele și ai să a-ajungi acasă la diavol.

I-a mulțumit Leder pentru mîncare și sfat și a plecat la drum, pentru că bătrîna n'a vrut cu nici un preț să-l găzduiască pentru noapte.

A mers el mult și ori de cîte ori i se făcea foame, scotea prescura

din buzunar, și mânca din ea ; prescura, cum gustă din ea, se făcea la loc. Ori de câte-ori îi era sete, bea din paharul cu apă și apa nu se isprăvia de fel. Atunci a văzut el că avea a face cu lucruri binecuvântate de Dumnezeu

Să mai fi mers el încă vre-o 3 zile și-a dat de lacul despre care-i vorbea sfânta Duminică. S'a desbrăcat el și-a trecut în not la malul din mijlocul apei și ajuns acolo, s'a ascuns în dosul pomului.

N'a trecut mult și a venit fata cea mai mare a lui Faraon, s'a repezit de pe malul lacului la ostrovul din mijloc, s'a desbrăcat și s'a aruncat în apă ; s'a scufundat numai de cât așa că nu se mai vedea, s'a bălăcit vre-un ceas, a eșit afară de s'a îmbrăcat și a pornit-o spre casă.

Puțin după plecarea ei a venit cea mijlocie și a făcut la fel. Voinicul nostru nu s'a arătat la nici una din ele.

După ce-a plecat și diavoloaica cea mijlocie, a venit cea mică, care era mai frumoasă. S'a desbrăcat ea și și-a pus mărgелеle și cerceii în pom. Când s'a dat ea la fund, flăcăul a eșit de unde era ascuns, i-a furat mărgelile și s'a ascuns iar.

Fata când a eșit din apă și a dat să se îmbrace, ia mărgелеle de unde nu sunt. Atunci ea a început să le caute și să strige :

—Ledere, Ledere, ieși de unde ești ascuns, căci tu trebuie să fii hoțul.

Flăcăul n'a mai stat la gânduri și i s'a arătat. Pe semne că fata era năzdrăvană de știuse ea că Leder e acolo. Cum l'a văzut i-a zis :

—Ledere, hai cu mine acasă, căci știu că tu cauți pe tata, căruia îi ești dăruit.

Pe drum s'a luat flăcăul de vorbă cu fata și ea i-a zis :

—Eu sunt năzdrăvană, însă în partea lui Dumnezeu, nu a tatii. De multă vreme caut să fug de acasă căci Faraon știe că eu nu țin cu el ; dacă vrei tu să mă iei de soție, apoi numai așa scap și ai să ai și tu ajutor de pe urma mea.

Leder când a auzit așa, i-a spus că lui îi place mult și că dacă scapă de Faraon, are să o ia de nevastă.

Pe fată o chema Lădunca.

Când erau aproape de casă fata i-a mai spus :

—Tata are să-ți dea să-i faci trei slujbe și dacă vei fi în stare să le aduci la capăt, atunci are să te lase slobod. Noi suntem 3 surori și fie-care e de rând la făcut bucate câte trei zile căci tata nu mănâncă de cât bucate gătite de mâna noastră. Eu intru la rând azi așa că ai s-o duci bine cât oi sta eu.

Când erau lângă casă, Lădunca i-a spus să nu se arate până lângă scară ca în ziua ceia să nu-i deie Faraon nimic de lucru.

Leder a ascultat poveștile fetei și când s'a întunecat, a bătut și el în poartă. Lădunca s'a dus la tat-su și i-a zis :

— Tată, nu știu cine bate în poartă.

— Trebuie să fie Leder cel dăruit mie, a răspuns diavolul.

Fata s'a făcut că nu știe nimic despre băiat, l'a băgat în curte și l'a dus la Faraon.

— Ei, ai venit Ledere ? i-a zis necuratul.

— Am venit, a răspuns flăcăul.

— Atunci diavolul a chemat pe fata cea mică și i-a spus să-l ducă în odaia lui și să-i dea de mâncare pentru că el nu vorbește nimic cu Leder până a doua-zi. I-a arătat fata odaia și i-a zis că el să se ducă înăuntru că are ea grijă de el.

Faraon a spus fetei după aceea, când nu era voinicul, să-i dea de mâncare niște grăunțe coapte. Fata a spus că a înțeles și s'a dus să-și vadă de treabă.

Când era vremea mesei, fata, care era de rând la bucate, i-a dus din mâncarea lui Faraon și i-a spus că numai de cât ce va adormi diavolul, are să vină să stea cu el.

Băiatul la început era cam trist, căci se gândea el că-i va fi greu să mulțumească pe stăpână-su, însă când a văzut că Lădunca se poartă așa de bine cu el, a mai prins curaj. Pe la miezul nopții fata a venit la el și i-a spus :

— Tata are să-ți dea în fiecare noapte să-i faci câte o treabă, dar să n'ai nici o grijă, că am să te ajut eu.

Leder i-a mulțumit fetei pentru dragostea ce i-o arată și după aceea s'a culcat. A doua-zi l'a chemat Faraon și după ce l'a întrebat cum a venit, i-a zis :

— Vezi tu, Ledere, muntele din spatele casei ?

— Îl văd, a răspuns băiatul.

— Mâne de dimineață, a zis diavolul, în locul muntelui să fie un câmp întins și lan de grâu. O parte de grâu să înflorească, o parte să rodească, să fie mașini¹ care să treere, iar tu să vii la mine cu un snop de spice și cu o pâne caldă.

— Bine, a răspuns voinicul, am să fac.

Când a fost vremea de masă, Lădunca l'a întrebat ce slujbă i-a dat tat-su și el i-a spus.

— Să n'ai nici o grijă, a răspuns fata, să te culci liniștit căci mâne de dimineață are să fie totul gata.

După ce a adormit Faraon, a intrat fata binișor la el în odaie, i-a luat biciul de foc și a eșit afară. Când a trosnit din bici, s'au adunat toți diavolii de pe fața pământului și au zis :

¹ N. R.

—Ce poruncești stăpână?

Fata le-a dat poruncă ce să facă și a intrat în odăe. Unde au început dracii să muncească și până la cântatul cocoșilor a fost treaba gata.

Lădunca, în zorii zilei, a intrat în odăe la Leder și i-a dat pânea caldă și snopul de spice de grâu. Băiatul când a văzut așa, și-a mai venit în fire, căci toată noaptea nu dormise de frică.

A luat el pânea și spicele și s'a dus de-a bătut la ușa lui Faraon, Diavolul când l'a văzut, l'a întrebat:

—Ei făcut, Ledere, ce ți-am poroncit?

—Am făcut, a răspuns voinicul.

A dat apoi pânea tartorului dracilor și el i-a spus:

—Acum du-te de te culcă. La noapte am să-ți dau alt-ceva.

(*Urmează*)

Bârlad.

N. Negoescu.

DE-ALE COPIILOR.

108.—Mă dusei încoa la vale,

Mă'ntâlnii cu musca'n cale;

Musc'a mare treeră,

Iar a mică vântură,

Cu ghioacea măsură.

109.—Ala bala,

Portocala,

Ce-ai mâncat,

De te-ai umflat?

Șapte pite ș'un pitoi,

Ș'un *caval* de usturoi. (*V. No 117*)

Voicești-Vâlcea.

Ion N. Popescu.

110.—Optusprezece cocostârci pe
casa lui Kogălniceanu.

111.—Hârbu sfânt, Hribu frânt.

112.—Eu pup poala popel, popa
pupă poala mea.

113.—Capra calcă scoarța crapă.
Crape capul caprei precum a cră-
pat piatra'n patru.

114.—Veniră aseară oaspeții la

noi, legară caii de coame, de
coadă, de cuele podului.

(*Se țic repede*)

Frații Kașu.

115.—Una mina,

Doda mina,

Trii rond,

Siticon,

Eu, peu, pic.

116.—Sare capra pe mărgele,

Și srigă la viorele;

Viorica e a mea,

Florica e a ta.

117.—Ala, bala,

Portocala,

Ce-ai mâncat,

De te-ai umflat?

Șapte pite,

Ș'un pitoi

Și-un gavan de usturoi.

(*V. No. 109.*)

(*De la copiii Eufrosina și Florel
Antonescu din Bârlad.*)

T. Popovici.

118.—Ce-ai zis tu, c'am zis eu,
c'a zis ăla di colo nu ştiu ce?

—Eu de zis n'am zis nimic.
Când oi zice, iar oi zice, ca să
ştiu c'am zis c'oi zice.

119.—Supt un păr pifăfărel,
E pifăforiţa şi pifăfărelu',
Şi mănâncă pere pifoforele,
Şi se pifoforesc în gură,
Ca doi pui de pifăfcără,
Şi au pene pifoforele;
Nu mai era în nici un câmp
(pifafcăr,

De cât la acest păr pifoforel.
De la Gh. N. Buţu din Catane-Dolj.

Şt. Şt. Tuţescu.

120.—Găinuşa,
Păstrăguşa,
Suie pură pe sub coadă,
Suie pură după horn,
Epuri, puri 'napoi.

121.—Prepeliţa-i păstrăva
Dar îi mai păstrăvă
Puiul prepeliţii,
De cât prepeliţa păstrăva.

122.—Vine pârciu' (ţap) de la
munte,

Să suie pe o punte.
Pârciu pe punte,
Pârciu sub punte,
Puntea pute-a pârci,
Pârciul pute-a punte.

De la Chifor Lazăr. J. Zotta.

123.—Daravera-vèra,
Dararaspandèla,
Dabulèchi-şù
Dararaspandù !

124.—Mitică ţiganu',
Bate cu ciocanu',

La uşa covercii,
De frica ţigăncii.

125.—Chichirii,
Michirii,
Bou'-bălţii.

Din Boureni-Doljiu.

Nic. J. Dumitraşcu.

126.—Tiugă, tiugă.
Tiuliuliugă
Tiuliuliug curcuvă,
Tiugă.

127.—Oală răsbucălăţică,
Cu gura ca de :
Paropotochişte.

128.—Şapte sape late,
Ş'alte şapte sape late. (*se zice repede*)
Ştefăneşti-Vâlcea Gh. Fira.

129.—Găinuşa orbului,
Şede'n vârvul stogului,
Şi numără oaule :
Câte, câte, câte unul,
Câte, câte, câte două,
Câte, câte, câte trii,
Câte, câte, câte patru,

.....
*Se zice până la zece fără a se o
dihni (răsuflă).*

130.—Una ligă, citiliga, citiga, pa-
naga, răbuiţă barabaş puschisoruş.
Nemţior-Neamţ. (Se zice repede)
N. Moisei.

131.—Pentru a trece ploaia:
Treci ploae călătoare,
Că te-ajunge sf. Soare,
Şi-ţi tae picioarele,
C'un maiu,
C'un paiu,
Cu sabia lui Mihaiu.
Adă mamă drugă,

Să mulgem pe murga,
Murga zugrăvită,
Ploaia risipită.

(Pentru a se risipi ploaia, trebuie
să se zică de trei ori, pe nerăsuflăte,

132.— Când se alege a se juca
de-a pitulata :

Se zice întocmai cum arată
sorțul No. 117,

Grojdibodu-Romanași.

Nicolae Coteș.

POVESTIRI ȘI LEGENDE.

107.—Negru-Vodă la Cetățuia.

S'a întâmplat odată că au bătut și Tătarii pe Negru-Vodă și atunci fiarele astea și-au pus în gând să-l răpue. Ce să facă Măria sa ? Fugărit de Tataari, a fugit din Câmpulung către apa Dâmboviței, spre soare-răsare și ca să nu-i cunoască dușmanii drumul, și-a potcovit calul cu potcoave de argint *întoarse*.

Și așa.... calul fugia și lăsa urme cari se văd și azi pe pietrele de la Cetățuia ; iar Tătarii văzând urmele, l'au cătat în partea ailaltă, spre apus, că într'acolo socotiau ei că a fugit voinicul și i-au pierdut urma.

Ajuns sus pe malul drept al Dâmboviței, altă încurcătură. Venise Dâmbovița mare, așa de mare, că puțin de te-ai fi ispitit să intri în margine, atât ți-ar fi trebuit. Te duceai pe copcă !

Cum să dea s'o nemerească Negru-Vodă ? Să se ducă de unde venise, se întâlnea cu Tătarii ; să meargă înainte se înecă.... Mai stă ce mai stă uluit și, norocul lui ! Odată îl luminează Cel de sus și strânge o sumedenie de *piei de bivoli*, le prinde — el știe cum — una de alta și face, nene, peste apă un pod strașnic, lung de sute de stânjani, până la malul despre Răsărit.

Apoi trece pe pod cu voinicii lui — mai avea câțiva — și, ajungând în celalt mal, găsește în stâncă o scobitură și face acolo un chip de biserică, boltită de-asupra. Ii zice *Cetățuia* și se vede și azi. Din fundul scobitului, țîșnește apă care apoi se prelinge în formă de pârâiaș, pe colțul stâncii și se varsă în Dâmbovița.

Apa aceia e tare bună de leacuri și, pentru asta, la *Isvorul-tămăduirii*, în fie-care an, se fac slujbe și iau femeile din apă, de se udă ori udă pe ai lor și se tămăduiesc de felurite boale.

Pe lângă urmele de pe stâncă, ale calului, se mai vede și azi, sus pe Cetățuia, o piatră în chip de masă, pe care, ci-că, ar fi mâncat Negru Vodă.

În stâncă aceia a stat viteazul cu tovarășii săi, ascuns, vreme lungă. Apoi, într-o bună zi, cu nădejdea în Dumnezeu, a eșit din ascunză-

toare și s'a aruncat ca un fulger asupra Tătarilor : Pe unii i-a tăiat, pe alții i-a slujit ori i-a snopit în băți ; iar pe puținii scăpați cu viață, i-a alungat din țară.

De la Ghiță Cernat din Cetățenii-din Vale, Jud. Muscel.

C. Rădulescu-Godin.

108.—Casa și carul.

Casa este *alăcătuită* de dracu'. O gătise de-a'ntregul, numai lumină nu știa cum să vâre în ea : hai s'o care cu oboroaca.

Trece și Dumnezeu pe-acolo și-l întreabă : —Ce-ai făcut nefărtate ? —Ia, am făcut casă și nu pot s'o umplu cu lumină, acu. —Dăruiește-mi-o mie ! —Dăruită să fie ! Dumnezeu sparge părății în trei locuri, pune fereastra cu cercevele în chip de cruce și diavolul nu se mai apropie de atunci de casă.

Tot în casă a meterisit Dracu' și caru' și pentru că nu-l putea scoate întreg, l'a dăruit lui Dumnezeu. Dumnezeu l'a desfăcut în bucăți, i-a pus crucea și l'a dat omului nostru să se folosiască cu dânsu' ; da' nici dracu' nu se mai apropie de el, că-i crucea.

(Cred. comună în nordul Moldovei, Basarabiei și Bucovinei).

V. Moisiu.

109.—Când îi moartea peștilor ?

Cică o știucă și doi peștișori au fost prinși de un pascari. Și peștișorii au zis :

—Iote mam' ne-au prins.

—N'avem nevoe, a zis știuca. Omu' i-a dus acasă și i-a dat nevastă să-i frigă.

—*Iote mamă ne rade.*

—*N'avem nevoe.*

—*Iote mamă ne tae,*

—*N'avem nevoe.*

—*Iote mamă ne frige.*

—*N'avem nevoe.*

După ce-i frige femeia, îi duce la masă, și se pun oamenii să mănânce.

—*Iote mamă ne mănâncă.*

—*N'avem nevoe.*

—Iote mamă bea vin !

—*Iote mamă bea apă.*

—*N'avem nevoe.*

—Ei, de-acu ne-am mântuit, ne-am prăpădit, zise știuca.

(Aușit de la mama).

Jorăști-Covurlui.

Petru Gh. Savin.

DATINE ȘI CREDINȚE.

576.—Dacă omori grierul, îți intră în ureche.

577.—Dacă zădărești cucostârcul, îți aprinde casa.

578.—Dacă umblă găinele de cu dimineață pe ogor, plouă.

579.—În ziua de sf. Paști nu se doarme, căci îți plouă vara pologul.

580.—În Dumineca Paștilor nu se mănâncă ouă, căci pute gura.

581.—Dacă te miruești, nu se doarme în acea zi, căci îți fură dracul mirul.

Vicov de Sus (Bucovina)

P. Cârstean.

582.—Să nu cauți vitele perdute mâncând, că ți le mănâncă lupul.

583.—Când cine-va perde vitele, atârână o secure de lemnele coșului, scoate trei cărbuni roșiți din foc și pune-o oală cu gura la vale peste ei; se mai ia pieptenii daracului și-i încheștează unii cu alții zicând: „așa să stea încheștate gurile fiarelor sălbatice“. Astfel scapi vitele de primejdie.

584.—Să nu dai foc din casă după scăpătatul soarelui, că-ți mănâncă lupii vitele de pe câmp.

585.—Să nu faci tăvi cu vârtelnițe noaptea, că-ți mor vitele.

586.—Se mai înoadă cu ochii închiși firele ce-s atârnate la coș, ca să nu mănânce lupii vitele.

Din „Superstiții și credințe“, ce va apare în curând.

Catane-Dolj.

Șt. Șt. Tușescu.

587.—Când nu plouă, se aruncă toaca în fântână.

588.—Când intră epure în sat, se zice că va fi iarnă grea.

589.—Când te mănâncă pelea, se zice că se va schimba vremea.

590.—Când sunt mai mulți frați născuți într'o lună (lunateci), atunci când se cunună unul din ei, celalt (ceilalți) stau acasă cu ferele în picioare, pentru a nu înnebuni.

591.—Femeia cu primul copil mort, nu se duce la biserică, pentru a nu-i muri și alții.

592.—Când te speli pe picioare, să nu te ștergi, căci îți ștergi norocul.

593.—Când te mănâncă nasul, se zice că vei lua batae.

594.—Când plouă cu soare, se zice că sunt fete mari însărcinate.

Vasile Gh. Beldie.

595.—Ca să ai spor la prășit, în ziua de Sf. Vasile să iei sapa și să te faci a prăși în trei locuri, pe omăt; și dacă vrei să ai și la cusut, să coși trei fire.

596.—Oamenii când ajung la bătrâneță nu văd, fiind-că mănâncă ceapa cu pieliță cu tot.

597.—După ce gătești de prășit, ca să rodească bine ogorul, să te descingi, să te scuturi de cămașă bine. Ori să bați cu sapa în pământ, de atâtea ori, la câte care te-ai gândit că trebue să faci; ori să bați săpile multe'n multe, zicând: „Să se facă: una, două.... etc.

Nemțisor-Neamț.

N. Moisei.

598.—Dacă te bate cineva cu mătura, cât ești fată sau flăcău, nu te mai căsătorești.

599.—Cine va mânca ouă roșii, în întâia zi de Paști, acela va avea friguri tot anul.

600.—Să nu te uiți sara în oglindă, că mori.

601.—Să nu-ți cârpești haina pe tine, că-ți coși mintea.

602.—Dacă îți cade cununia de pe cap, vei muri.

603.—In ziua de anul nou, la masă să beai vin roșu, ca să ți se înioiască sângele.

604.—Să te păzești să nu fii probozit (ocărit) în ziua de Probajne (Schimbarea la față, 6 August), că vei fi probozit tot anul.

Scânteia-Vaslui.

Є. Vuzza.

VORBE ADÂNCI.

304.—*Curge Jijie*, adică curge 'n abundență (dela apa Jijia din Dorohoiu).

305.—*Are nasul Jijie*, ad. îi curg mucii ca apa.

306.—*Îi cade lapte 'n pasat*, ad. i-a căzut așa de plească ceva, fără muncă.

307.—*Poate să-i dea și lapte de iapă surdă*, ad. tot nu se duce.

308.—*Umblă lela*, ad. bate *ceamburul*; nu face nici o treabă.

309.—*Și-a găsit lelea barbatul*, se zice persoanei care și-a dat peste om; e mai îndeaproape privighere și nu mai poate face ce vrea; i s'a înfundat!

310.—*Fost-ai, leleo, când ai fost* se zice persoanei care nu mai este ce-a fost, uneori mai adăugându-se: *d'ai rămas un lucru prost!*

311.—*Lung de limbă*, ad. nu ține secretul.

312.—*Gură am, limbă n'am*, ad. multe aş spune, da' nu pot.

313.—*Limba omoară mai mult decât sabia*, ad. cele ce se pun la cale cu cuvântul în de rău aduc mai multă nenorocire decât războiul.

314.—*Limba oase n'are*, ad. pot să l sfătui, să-i spun; dar știu că nu face nimica; nu 'nțelege.

315.— *Limba îndulceşte, limba amăreşte*, ad. vorba dulce mult aduce; vorba rea înveninează !

316.— *Toată paserea pe limba ei piere*, ad. cine tot vorbeşte ce şi când nu trebuie, vrute şi nevrute, fără să ia sama bine, cade prin cele ce spune el singur, ca paserea căreia vânătorul îi aude glasul !

317.— *Limba dulce mult aduce*, ad. de multe ori se reuşeşte cu binele mai mult decât tot cu răul.

318.— *Mi s'a întors depe limbă*, ad. cât pe ce eră să te dau pe faţă !

319.— *Limbă lungă* se zice celui ce spune tot ce aude şi la alţii.

320.— *Frige-linte* se zice persoanei f. avare (sgârcite).

321.— *Părinte, borş cu linte*, se zice persoanei care posteşte ca ş'un popă.

322.— *Lucru rău*, se zice câte odată şi cam în glumă (şagă), de-o persoană care n'ar cam da semne de om detreabă, care cam umblă după plăceri mai mult, după ştrengării.

323.— *Câte'n lună şi soare*, ad. ştie şi spune f. multe şi de toate.

324.— *De când lupii albi*, ad f. de mult timp, de când nici nu se mai poate ţineà minte ; mai că n'a fost nici odată !

Târgul Neamşul.

George N. Cosmovici.

325.— De-ar fi lac, că broaşte sânt cât lumea.

326.— Cine nu se uită la pragul cel de sus, îl vede pe cel de jos.

327.— Cine n'a gustat amarul nu ştie ce e zăharul.

328.— Țiganului, când i-i foame cântă, iar boerul se scobeşte'n dinţi.

329.— Se potriveşte, ca şi nuca 'n părete.

330.— Cu vorba asta îţi prindeai mai bine altă nevoie.

331.— Pe pleşuv nu-i greu a-l tunde.

332.— Numai c'o floare nu se face primăvara.

333.— Doamne fereşte pe lup de jăganie şi pe tâlhar de om rău !

334.— Nu da bâta în mâna prostului.

335.— Râsul te râde şi batjocura te batjocureşte.

336.— Calul cel păcătos te omoră.

337.— Pe mătă ori cum îi arunca-o, ea tot în picioare cade.

338.— Românului i-i greu numai până începe un lucru, că de lăsat, se lasă uşor.

339.— Rău cu rău, dar mai rău făr' de rău.

Hânţeşti-Dorohoiu.

N. V. Hânţescu.

BOTANICA POPULARA.

24. — Barba-Caprei.

Barba-Caprei, zisă și *brusturu-caprei* ori *poama cânelui*, sau *țâța caprei*, crește pe la locuri grase.

Florile ei sânt albe, frunza mică precum e la mintă; planta crește crăcoasă și face poamă neagră.

Pe la Dobrovăț în Vaslui, fetele obișnuiesc a înșira pe apă fructul acestei plante și le poartă la gât ca șiragul de mărgel.

În popor *barba-caprei* se întrebuințează ca leac în contra durerii de cap, punându-se pe frunte și la tâmpile această plantă.

Cu scoarță de arin, cu sovârv, frunze de nuc și poamă de boz, se amestecă și *barba-caprei* și se face cerneala neagră pentru boit sculele de lână.

25. — Barba-Ursului.

Barba-Ursului numit încă și *coada mânzului* sau *păru-porcului* este o plantă ce crește prin băhnuri și pe dealuri, având rădăcini adânci în pământ. Foile sale sânt așezate în formă de cerc în jurul trunchiului, și sânt în formă de ace. Trunchiul și foile sânt goale pe dinăuntru și alcătuite din mai multe încheeturi.

Vacile n o mănâncă, și după părerea poporului, vacile și oile perd laptele dacă se întâmplă să mănânce barba-ursului.¹

Fânașul care are barba-ursului nu e bun, că îmbolnăvește boii².

N. Gorovei și M. Lupescu.

CÂNTECE.

684. — *Foaie verde de măr dulce,
Sui Mărie 'n deal la cruce,
De vezi neica cum se duce:
Cu mâini albe'n pozânari,
Cu doișp'ce lăutari,
Cu cincisp'ce toboșari,
Cu douăzeci de vuvari.³
Cum cântă, așa cântă,
Craiova se legână,
Boeri mari se minună,*

*Cocoanele suspină,
Cu vin roșu se spală,
Cu basmele se ștergeă,
Mai frumoase se făcea,
Pe genunchi că le puneă.
De la Naie Iamandi. G. Fira.
Ștefănești-Vâlcea.*

685. — *Foaie verde merișor,
La fereastra cu oblon,
Bate murgul din picior.*

¹ Dr. Brânză: Limba botanică a țaranului român.

² Sevastos? Călătorii în țara românească, p. 22.

³ N. R.

*Și nu bate ca s'adorm,
Ci bate ca să mă scol.
Să-i dau fân și orzișor ;
Să-i dau fân din fânărie,
Orzișor din magazie.*

*Că-mi voesc dușmanii mie,
Să-mi vadă casa pustie,
Și pe mine'n pușcărie,
Iar nevasta'n văduvie,
Și copii'n argăție.*

N. J. Antonovici.

686.—*La moară la Sălcioară,
Verde lozioară*

*Se macină grâu de vară,
Verde lozioară ¹,*

*Grâu de vară, primăvară.
Mergi și tu puică 'ntr'o sară,
Și mă fă o azimioară,
Muiată în lăcrămioară,
Cu foc de la inimioară,
Și coaptă la fățâșoară;
Cine m'a gusta să moară.*

*De la flăcăul Găvan Ion
Ciurești-Tutova.*

687.—*Și iar verde iarbi neagră,
Din atâta lume largă,
M'alesei și eu c'o dragă,
Șo purtam cu fustă albă.*

De la răposatul Costache Crăciun.

Gh. V. Șușnea.

688.—*La șipotul din făget,
Unde curge apă'ncet,
Beau caii și odihnesc,
Și stăpânii chiuesc.
Numai calul badiului,
Nici nu bea nici nu mănâncă,
Făr' nechiază să se ducă.
Nu știu fânul-i rogozos,*

¹ *Se repetă după fie-care rând.*

*Ori nu mi-i badiul voios ;
Nu știu apa-i turburoasă,
Or nu mi-i mândra voioasă.*

Poiana Sibiului, de la Anișă B.

P. Danilescu.

689.—*La Ilie-a lui Matei,
Nu e nimic în bordei,
Numai trei boabe de mei,
Ș'alea puse'ntr'un ulei,
Ș'a fătat pisica'n ei,
Ș'a făcut doi pisocei,⁻
Și s'a dus la târg cu ei,
Și mi-a luat 50 de lei;
Ș'o tecșilă dă tutun,
Și mi-o rămas cam nebun.*

690.—*Foae verde ș'alunică,
La argeaua cea mai mică,
Vine cu găina friptă,
Și cu azma 'nvăluită,
Și cu miere mi-e mănjită,
Poftim neică de mănâncă.
Nu mănânc mănăcare-aș foc,
Dacă n'am avut noroc!*

*C'asară te-ai mâniat,
Ce mi-ai cerut, nu ți-am dat ;
Nu mi-ai cerut lucru mare,
Mi-ai cerut o sărutare.*

*Dela Ermil St. Nicolădescu din Voi-
ceștii de vale, Vâlcea, la o furcărie
în casa lui Niculaie a lui Didă.*

J. N. Popescu.

691.—*Zisei verde odoleanu',
O suit bădișa dealu',
Ii cunosc mersu' și calu'.
Badea-i nalt, călușu' sur,
L'aș blestema nu mă'ndur,
Că demult mi-a fost amur;
Că dacă l'oiu blestema,
Ca și iarba m'oiu usca.*

Pr. J. G. Beldie.

O SAMA DE CUVINTE

943—982.

Ciatlău=ciomag, bătă, băț gros.*Măciucă*=tot ciomag, băț sau bătă, dar cu gămălie la un capăt.*Jărdie*=o prăjină lungă, o creangă stufoasă.*A otânjâ*=a croi, a te cârpi, a te plesni, a-ți trage câte-va la spinare: *Când oiu lua o jărdie și ți-oi otânjâ câteva acuși!*...*Hreșc*=o creangă uscată, care nu-i bună de cât de foc. *Strânge vre-o două hreșcuri, mâi băete, să afăț focu'.**Zăgnete*=surcele uscate, mărunțușuri, rămășițe de la lemnărie unde se tae lemne, cu cari se dă putere focului să se aprindă mai repede. *Pune niște zăgnete pe foc, să se aprindă mai iute.**Ciorbalâc*=polonic, lingură mare cu care se ia mâncare din oală și se pune în strachină; mai ales se întrebuințază la praznice.*Ardeoani-Bacău.**D. J. Procopie.**Agitman* și *agidoma*=întocmai, aidoma, taman, chiar așa.*Apărie* (augm).—Exprimă o noțiune restrânsă: apă multă într'un loc restrâns: „Ce de apărie ai adus“. „Trebue să cari apărie, nu șagă!“*Apărit* (augm).—Mulțime de apă, cât vezi cu ochii (numai dinaintea ta): „Ce de apărit aici, pe drumu' ista!“ (Noțiune mai puternică ca*Apărae* (augm).—Cea mai puternică noțiune (gr. apărie, apărit, apărae), arată extensiunea, apă multă pe un loc întins, cât vezi cu ochii din toate părțile, numai aparae: „Ce apărae pe șesu' ista!“ (Suf. aug. *ae* în toate împrejurările arată o extensiune, mulțime mare).*Arcan*=o funie, mai lungă de cât un *curmei*, mai scurtă și nu așa groasă, ca un odgon. În genere arcanul e funia de priponit calul, vaca, etc. (în mod impropriu, se mai numește și *pripon*=țarușul ce se bate în pământ și de care se leagă arcanul). Arcanul servia odată pentru a prinde pe tinerii pentru oaste, de unde a și rămas vorba: „A-ista-i de pe când se prindea cu arcanul“. Cu arcanul, făcând un laț, se prind astăzi vitele din cârd. (Am spus aceste pentru a se vedea cum s'au format derivatele.*Moldova de sus**V. Moisiu.**Chelm*=muruială de făină de grâu.*Cataroi bătrân*=ardă-te focu' cataroi bătrân, moșneag rău și arțăgos.*Ghesmane*=alivenci.*Gogeriu*=cotețul vițelilor, porcilor.*Măzdrește*=mănâncă, strică, rupe de pe copaci, ca caprele.*Ii hirișă*=îi stă bine, are stambă.*D. J. Farcașanu.*

Bâcșât } plin, acoperit de ceva (când e vorba de vre-o boală de
Bucșit } piele).

Chilimoăță = un aluat copt rău.

Covășă = Un lapte acrit făcut din făină de popușoi amestecată cu de grâu. Făina trecută prin sită deasă, se opărește, se lasă până a doua zi de se acrește, când se fierbe și se mănâncă. De obicei covașa se umple în ziua de sf. Toader.

A se da de-a cocârla = a se rostogoli, prinzându-se cu mânele de coapse, dându-se din cap pe spate de multe ori. E un joc de întrecere la copii.

Zăgârnă = o traistă foarte mică.

Tăfâlcă = o traistă mare făcută din buci.

Nemțișor-Neamț.

A. Moisei.

Mējă = hat.

Cârță = petecă.

Tearfă = opincă.

Mujlui = unge.

A șealui = a înșela

O crișcă = bucățică.

Bucovina.

Gibgiu = ghebos.

Străgi = strigoi.

Conțe } capătul sdrențos al

Oriôși } pânzei.

Fêțe = obiele.

Străiu = suman.

P. Cârștean.

GLUME, JĂTII, TACIALE.

137.—A orbit bărbatu, !

Cică femeia unui român „se avea de bine” cu dascalu'. Bărbatu' ei simțise, dar nu credea, și voia să se încredințeze. Se tot frământa cu gândurile, cum ar face, cum ar drege și tot nu eșia la un capăt. Azi așa, mâni tot așa, omul nostru cum venia într'o zi de la pădure și cum se gândia el, îi veni un gând bun, cum adică să-și cunoască femeia. Cum ajunse acasă, se așeză înaintea icoanelor și începu a se ruga și a-și face la cruci și a mulțumi lui D-zeu.

— „Bodaproste Doamne, bodaproste”.

— „Da ce-i omule”, îl întrebă femeia.

— Ce să fie, femeie. Iaca în cutare scorbură de stejar din cutare loc, este un călugăr bătrân și dădui din întâmplare de el și mă mărturisiiu lui. I-am spus tot și m'am ușurat. De-acu' m'a ertat D-zeu !

— Alei omule ! Ce spui ! Da oare pe mine n'a mărturisit ?

— „Dă femeie, eu știu ! Dar cred că te-a mărturisit și pe tine, că bun suieț de om îi ; da să-i spui tot, să n'ascunzi nimic, că el știe tot, mă-

car de n'ai vra să-i spui și apoi pe urmă, îi mare păcat dacă îi ascunde ceva când te spovăduiești.

— „Știu, omule, știu“, zise femeia.

— Ei, bine dacă știi; credem că n'ai fi știind. Și iaca era să uit : nici nu s'arată la față omenească; mai ales la parte femeiască nici de cum, ci vorbește de acolo din scorbură.

— „Bine omule, dacă-i așa, am să mă duc și eu să mă mărturisesc“. Și'n gândul ei femeia își zicea :

— Cu atâta mai bine dacă nu-și arată fața, nu m'oiu rușina și i-oi spune tot. Și plecă femeia să se spovăduiască călugărului în locul arătat de barbatu-său. Iar el siriacu' pe de altă parte se dusesese și se vârise în scorbură, așteptându-și femeia : Nu zăbovi mult și iaca și femeia :

— „Moș călugăre, moș călugăre....

Îi răspunde barbatu-so de colo, din scorbură cu glasul schimbat :

— „Ce-i cu tine fiică, ce cauți pe aici....

— „Iaca am venit să mă mărturisesc și eu, cum s'o mărturisit și barbatu-meu“.

— „Bine fiică, făcu barbatu-său. — Da' mai întâi spune-mi pe cine ai ibovnic....

— „Pe dascal, moș călugăre“, zise femeia înlemnită, văzând că călugărul știe de asta ! Ehe ! Își zise femeia, îi sfânt. Și știe toate. Deci știe și ceia ce am plănuir cu ibovnicu'. Ia, să-i spun eu mai nainte, mai bine....

— Moș călugăre, iaca ce-am plănuit eu cu ibovnicul :

Să omorîm pe bărbatu-meu și să ne luăm amândoi. Și nu știu cu ce fel de moarte să-l omorîm să nu fie păcat și să nu ne simtă nici lumea....

Bărbatu-său când o auzi își zise : Ehe, de asta mi-ai fost nevestică ! Iute voiai să te scapi de mine. Apoi îi zise :

— „Fiică' faci mare păcat dacă ți-ai omorî bărbatu'. Dacă nu mai vrei să trăiești cu dânsul, n'ai decât să-l orbești ; și el dacă n'a mai vedeă, tu îi petrece cum îi vrea și cu cine îi vrea.

— „D'apoi oare cum să fac, eu nu știu“, întrebă femeia.

Iaca să te învăț eu cum să faci. Intotdeauna de câte ori îi va fi foame, să-i dai mâncare numai carne de găină neagră și vin roș. Poți să-i dai și mămligă dar îi mai cu leac pânea. Și așa câte un rachiuas când a cere. Incolo altă mâncare să nu-i dai, și ai să vezi ca nu trece mult și are să orbească !

Femeia bucuroasă se întorcea acasă. În urma ei și bărbatu-său eșă din corobană și pe dealtă parte, ajunse înaintea ei acasă, eșindu-i înainte:

— „Ei femeie te-ai spovăduit“.

— „Spovedi, omule, bodaproste, d'apoi acela-i chiar sfânt!“

— „Sfânt femeie, ce crezi, zise bărbatu-său.

— „Ia, omule, poate îi fi flămând, ia să tăem găina cea neagră, să facem friptură...“

— „Ei, își zise omu' în gând, repede vrea să se scape de mine femeia mea : Mai strică o vorbă :

— „Da ce ți-a abătut femeie să tai găina Nu știi că este borș cu știr de la amează...“

— „Ia, lasă omule, da' ce, pentru ce hrănesc eu găinele: să moară de cobe?“ Și umbla femeia repede ca titirezul.

Omul nu zicea nimic, și-și cauta de treabă. La mâncare femeia îi dădu lui găina friptă, ba și o oală de vin roș, iar ea mânca borș cu știr...

— „Da ce-ai pățit femeie, tu de ce nu mânânci colea cu mine. Pentru cine ai tăeat găina; numai pentru mine? Ehehei! ba încă mi-ai adus și-o oală de vin și încă de cel roș! Măi, măi, ce berechet m'a lovit. Vin colea femeie, să mâncăm...“

— „Lasă bărbate lasă, mânâncă și taci din gură“.

— „Ei dacă-i așa, atunci nu te rog de două ori, mânânc și singur nu te teme. Și omul mănă bine, bău bine ca nici odată. Adoua zi, altă găină și altă oală de vin roș. Măi, măi, se făcea omul că se miară și mănă și bea cât zece. Femeia spuse și ibovnicului de isprava ei și amândoi nu mai puteau de bucurie.

Dapoi când într'una din zile omul începu a *bâjbâi* oala cu vin și zise femeii :

— Valeu femeie, nu știu ce am, parcă mi s'a pus o ceață pe ochi. Iaca nu nimeresc oala, păcatele mele!

Bucuria femeii !

— Ei, ia lasă omule că ți-a trece, cine știe ce ți-a fi abătut. Ți-a fi dat vre-un paiu în ochi.

— Femeie hăi, eu nu mai văd. Nu-ți *pae* lucru de șagă! Și omul, prinse să se bociască ; că de șiret ca omul ista, nici nu cred să mai fi fost alt cineva. Femeia fugi la ibovnic :

— Iaca nu mai vede : *a orbit bărbatu'*.

— Așa ? Bine.

— Diseară să vii să tragem un chef... zise femeia.

— Viu, viu... răspunse ibovnicu'.

Omul nostru acu, așa zicea el, nu mai vedea de loc. Femeia dacă văzu că s'a gătit cu el, îl luă frumușel de mână și-l sui pe cuptor.

— Șezi acolo—și-i puse dinainte o strachină de borș și un *dărăb* de mămăligă rece dinainte.

— „Măi femei, da par'că ași mai mânca o friptură ș'ași mai bea o leacă de vin“...

— „Da lasă, nu mai mânca, nici mai bea“, îi zise femeia înțepată.

Și omul tăcea și vedea cum nevastica lui cu mânele suflecate, făcea niște plăcințele, cum le arunca în cuptor lângă purcelușul rumen, cum forfotiau la foc oalele cu bucate. Și mi-o mai vedea și cum se gătise cu flori în păr de par'că era fată mare. Ba încă așa mai pe sară cum venia și cumătru' dascalu' cu o botă de vin.

Vra-să-zică, s'au pus pe petrecere, măi tată, oamenii mei—își zise omul de unde era el, uitându-se la dâșii cum se drăgăliau.

Și nu știu cum făcu, că de pe cuptor, cum ședea, deodată s'a trezit c'o mână în părul dascalului și cu alta pe un ciomag, pus de vreme rea la îndămână pe cuptor.

De aici nu știu ce-a mai fost. Știu atâta că după asta, dascalu' n'a mai trăit multe zile; iar femeia s'a făcut cea mai detreabă gospodină.

Jorăști-Covurlui.

Petru Gh. Savin.

C R O N I C A.

* *Moartea lui Gr. Grigoriu-Rigo despre care se zice că a fost foarte bun și-artist. Ca colaborator la revista de medicină „Sănătatea“, a cerut din toate părțile descânțece pe cari, în publicarea lor, le însoția cu cele mai urite batjocori cu privire la babele doftorese. Mai târziu, colecția și-o scoate în Analele Academiei Române, care mai întotdeauna, plătește. Lucrul aici se schimbă și în fruntea colecției pune ca motto, vorbele M. S. Reginei: „Din gura poporului tragi învățătură mare și trainică“.*

* *In Luceafărul satelor No. 9, legenda lupului de d. Ricman.*

* *De la 15 Oct. apare în Pitești, ca organ al Societății coralo-culturale Doina Vâlcanului, revista lunară Viitorul satelor. Printre altele își propune să culeagă și să publice și cântece populare cu melodiiile lor. Li dorim din tot sufletul isbândă. Abon. 3 l. pe an Administrația I. Cosmescu, Bunești-Argeș.*

* *Păr. I. C. Beldie și-a scos și în brașură, articolul: Moartea omului, în lit. pop. din Calendarul revistei „Ion Creangă“ pe 1911.*

* *In Calendarul Ligei culturale pe 1911 se află pe pp 91-6 și 167-8 Câteva vorbe răslețo despre „Bufani“ de Damian Izvernicioanu. Bufanii ar fi de origină oltenească, așezați în Banat prin vremea Fanarioșilor. Se spune puțin despre sufletul lor însă se dau multe vorbe rari din graiul acestui mănunchiu de Români.*

* *Calendarul Universului pe 1911 are și el literatură populară și anume de toate, trei bucăți. Dintre aceste trei bucăți, întâia: De pe vremea lui Cuza este povestirea luată din revista noastră No. 83. an. III p. 241. Nu pomeniște nici pe d. P. Gh. Savin, nici revista noastră. A doua dintre cele trei bucăți este Povestea proștilor care se află în An. III p. 232; pe d. N. U. Hănțescu îl pomeniște, dar revista, ba. In sfârșit, a treia din cele trei bucăți se cheamă Așa-l zăpăoști pe țigan, pe care am publicat-o și noi în An. III p. 254 sub numele*

de Aşa-i, de zăpăcoşti pe ȋigan. Aici, pomeneşte pe d. Gh. U. Şuşnea iar revista o lasă pe la anul! Oare, avem dreptul să ne supărăm? Fireşte că nu!

* Citim în „Viitorul” că Primăria Iaşilor a hotărât să restaureze bujdeuca lui Ion Creangă din Țicău. „Casa va fi restaurată întocmai cum era pe timpul când Creangă locuia într-însa. Acelaşi cerdac umbros, acelaşi lut pe jos, coperişul la fel şi văpseaua de pe la fereşti, ca şi în timpul cînd chipul sprinţarei Smărăndiţe, al lui Oşlobanu, Trăsnea şi Mogorogea veniau să încălzească sufletul iubitor de neamul său al lui Creangă, şi să-l îndemne să eternizeze aceste figuri în pagini de o nemuritoare frumuseţe.

Cu conducerea lucrărilor a fost însărcinat d. inginer Savul. Graţie iniţiativei luate de primăria Iaşului, vom avea aşa dară în curînd casa lui Creangă refăcută aşa după cum era în alte vremuri. Şi urmaşii, văzînd-o îşi vor aduce cu recunoştinţă aminte de el. Şi se vor gândi poate că nu-i frumos din partea noastră a cititorilor c'am lăsat ca şi această restaurare s'o facă tot statul.”

P.

* În Calendarul „Minervei” pe 1911 d. Mihail Lungianu dă o frumoasă icoană din viaţa ţărănească, „La priveghiu”, amintind multe obiceiuri ce se mai țin şi „dincolo” la aşa împrejurare tristă, ca: alcătuirea „căprei” de doi copii vîrşi supt un cojoc; jocul pe „datul în chişte” (peste cap); jocul ȋis „porcăreşte”; obiceiul închipuirei unui moşneag ş'a unei babe, care fac haţ, socotindu-se în floarea tinereţelor ghiduşe; şi, în sfîrşit, cum patru inşi, vîrşi tot supt un cojoc, ticluiesc un cal, care dă celor de faţă încă un prilej de veselie trebuitoare. Se arată şi preţioase date cu privire la strigoi (Vezi şi Bibliot. p. toţi, No 613).

* În „Neamul Românesc literar” An. II. No. 50, d. V. Morariu dă o poveste scrisă în frumos graiu popular, cât mai apropiat de vorbirea ţărănească. Culegerile de felul acesta ar trebui să fie preţuite cu atît mai mult cu cît cuprind mai multă credincioşie, mai multe lucruri noi, mai multă înţelepciune şi frumuseţe în moravuri.

D. Furtună.

* D-l Grigore Patriciu, profesor la Şcoala Normală din Bîrlad, a dat de curînd la lumină, un însemnat: „Studiu pedagogic asupra Orfelinatului agriool Ferdinand”.

Lucrarea d-lui Patriciu ne face cunoscută încă una din saptele măreţe săvârşite de gloriosul nostru Rege, pentru binele poporului românesc şi ne desvăluie rezultatele fericite, cari încoronează organizarea ideală, a acestui aşezămînt de adevărată creştere românească.

În acest institut, se găsesc—spre creştere—30 copii orfani, lipsiţi cu desăvîrşire de orice soi de avere.

Trupul şi sufletul li se dezvoltă în chip armonic. În totul domneşte oumpătare şi regularitate.

Învăşămîntul se predă metodic, întrebuiţîndu-se limba neaoş românească.

Se deprind a fi supuşi, ascultători, a se purta frumos cu lumea, a respecta pe cei mai mari şi mai bătrîni. a-şi iubi limba şi portul strămoşesc—care este uniformă orfanilor—şi mai presus de toate a ȋine cu tărie la credinţa străbunilor, a-şi iubi Patria, cum şi a respecta şi iubi pe Capul Țării şi familia Sa. Obiceiurile şi datinile poporului nostru, cari formează o parte din fondul sufletesc al săteanului gospodar, se practică cît mai mult la prilejurile, ce le-au dat fiinţă; aşă la Crăciun, se umblă cu steaua, la Anul nou cu uretul, capra ş. a.

Iarna, se obișnuiesc a se face șezători instructive, cu povești, frământări de limbă, jâții și taclale, cu bostan copt, popușoi ferți ș. a.

Se poate zice că orfanii crescuți în acest așezământ vor fi gospodari muncitori și destoinici, săteni luminați și patrioți, gata a-și schimba plugul pe pușcă când Patria va avea nevoie de brațul fiilor săi.

Chestia organizării și înființării unor astfel de instituție, ar trebui să preocupe pe Barbații noștri de Stat, cari se strădănuiesc a găsi mijloacele pentru ridicarea economică și culturală a sătenilor.

Pilda e dată de Augustul nostru Suveran. Dea Dumnezeu să aibă cât mai mulți imitatori.

C. Lupan.

* *Calendarul sătenilor pe 1911 scos de cercul „Deșteptarea sătenilor” din Făl-ticeni și alcătuit de mai mulți feciori de gospodar, a apărut de pe la începutul lui Decembrie în tipografia „Neamul Românesc” din Vălenii-de-munte. Această cârtică, care costă numai 35 de bani, e una din cele ce merge la inima țdra-nilor. Cuprinde mulțime de sfaturi, povețe, indemnuri spre bine și e scoasă în graiul curat românesc. Colegii învățători, l-ar putea răspândi prin satele lor și cu aceasta și-ar îndeplini încă una din datoriile ce au de a da țărănimii hrana sufletească curată și folositoare.*

M. Lupescu.

Indreptări:

In *Calendarul nostru* p. 38 rândul 17, în loc de : „Nădejdea soarelui apune”, să se citească : „Nădejdea traiului apune”. In *Revistă*, No. trecut p. 378 rândul 17 în loc de „câpătăiu” să se îndrepte: „cătămăiu” înțelegându-se; tace ca un prost. Titlul poveștii de la p. 356 este: „Țiganka împărăteasă” iar în rândul de pe urmă pe aceiași p. în loc de „mulțumire” să se citească „mulțime”. In a-cest număr p. 3 rândul 32 să se citească: „...în 1868, se publică articolul...”

Poșta redacției.

S.—O scăpare din vedere pe care vei fi bun și ne-i ierta-o; de altfel îți sigur că nimic din ce ai trimis nu se pierde. Numai Dumnezeu poate mulțumi pe toți.

P. Cârșt.—Asta o dorim și noi de mult. Cum vezi aici o supărare nu stă între noi.

I. Onciu, Bucovina.—Materialul îl publicăm; revista însă n-o putem trimite înainte de primirea abonamentului. Așa ni-s orînduelile.

Cei ce lipsesc în acest No.—In cel viitor.

Cărți primite la redacție.

Gr. Patriciu: Studiu pedagogic asupra orfelinatului agricol „Ferdinand” Buc. 1910, 108 p. 2 lei

D. Russo; Studii și Critice (O carte asupra Învățăturilor lui Pseudo-Neagoe. Răspuns unui critic. Cărți de bună ouviință. Un catalog de mss grecești). Buc. 1910, 123 p. 3 lei.

Pr. I. C. Beldie; Moartea omului, în lit. pop. mic studiu folcloric, Bărlad, 1911 8 p.

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Creangă” pentru strângerea fondurilor :

„C U Z A - V O D A”

	L. B.
Suma adunată — — — — —	64.75.

BUSTUL LUI ION CREANGA ÎN BÂRLAD

	L. B.
Suma adunată — — — — —	853,25

Foaia No. 437, încredințată d-lui Iordache Joldescu, Heleșteieni-Roman : Iordache Joldescu 2 l. 20; D. Iacobescu, 50 b., D. Hrisculeanu, V. Prodan, câte 40 b.; C. Trifan, C. Trifan, A. Lorent, T. A. Bordej, V. Prisecariu, câte 30 b.; Gh. I. Chelariu. I. Trifan câte 25 b.; D. Rădeanu 20 b.; N. Prodan 10 b. Se scad 10 b. cheltueli — — — — —

5.70
Total — 858,95

A apărut

CALENDARUL

REVISTEI

DE

LIMBĂ, LITERATURĂ ȘI ARTĂ POPULARĂ

ION CREANGA

PE

1 9 1 1

Calendarul trebuie să se ceară numai dela Redacție sau Administrație, căci nu se vinde în librării.

Prețul 1 leu 25.

CARTI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări :

„Ion Creangă”	numerele toate din anul I	—	—	—	—	—	—	—	3.00
„Ion Creangă”	An. II.	—	—	—	—	—	—	—	6.00

[illegible]

T. Pamfile : Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc” — — 0.20

[illegible]

" " " " " II. — — — — — — — — — 1.60

7	7	7	7	7	III. — — — — — — — — — — 1.50
7	7	7	7	7	

"	"	Cimilituri românești	-	-	-	-	-	-	-	1.00
---	---	----------------------	---	---	---	---	---	---	---	------

"	"	Industria casnică 'la Români	-	-	-	-	-	10.00
"	"							

Ț. Farcașanu și M. Lupescu: Creșterea pomilor — — — — 0 25

L. Mrejeriu : Ţ şezătoare ţărănească	- - - - -	0.20
F. Ciocărlan : Ţ şezătoare ţărănească	- - - - -	1.80

<i>Fl. Cristescu</i> : Carte pentru copii	- - - - -	1.20
<i>Sr. St. Petrescu</i> : D. Davidescu. Memoriile satului Gatare Doli		2.00

Șt. St. Tuțescu și P. Danilescu : Monogr. satului Catane-Dolj — 2,00
Călinde, din nou — 0,30

Colinde din popor — — — — — 0.30

Se trimet franco numai după achitarea deplină

Din cărțile cercului „Deșteptarea sătenilor” din Fălticeni

Cărticică de închinăciuni (rugăciuni), care cuprinde toate rugăciunile

zîlnice, trebuitoare unui bun creștin, din mica copilărie până la bătrânețe.

nețe. Ea nu trebuie să lipsească din nici o casă. Prețul unei cărți este 15 b.

Cărticică de plugușoare, colinde și cântece de stea, căutată strașnic

de băeți la sf. Vasile și sf. sărbători ale Crăciunului; costă 15 bani.

Cine trimete banii pe 15 cărţicele (2 lei 55 bani) are 4 in dar. Tot

aşa şi cântecica de rugăciuni.

„COOPERATIVA DIN BARLAD“

Capital deplin vărsat: Lei 300.000

Rezerve 144010.52

Face toate operațiunile de Bancă.— Scontează polițe.— Scontează obirii și arenzi cesionate cu acte autentice.— Face împrumuturi pe gajuri de cereale, mărfuri, efecte publice și acțiuni.— Face avansuri pe mandate ale statului sau altor autorități publice.— Cumpără și vinde tot felul de efecte publice, rente, scrisuri fonciari și diverse acțiuni.— Plătește cupoane și titluri eșite la sorți.— Efectuiază plăți și emite cekuri asupra tuturor capitalelor de Județe și externe asupra Paris, Londra, Berlin, Viena Anvers și St. Petersburg.— Se însărcinează cu încasarea de polițe asupra întregii țări.— Face schimb de tot felul de monezi ; napoleoni, mărci, coroane, ruble etc.

Primește bani spre fructificare plătitibil la vedere și cu termen.

Pe lângă operațiunile de mai sus „Cooperativa din Bârlad“ are reprezentanță pentru orașul Bârlad și județul Tutova a societății de asigurare „Generală“.

Director, I. DUMITRESCU

Casier, ST. FERHAT

Contabil. P. FRUMUZA(CE)

Artur Gorovei Tâlcicem:

Anul. IV—No. 2.

Februarie, 1911.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară
APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL:

- Intâin adunare anuală a Societății „Ion Creangă”. — Proces-Verbal.
Statutele Societății „Ion Creangă”.
G. N. Mateescu. — Patru variante ale cârții poporane „Avestița. aripa Sa-
tanei” (I, II)
Econom I. Antonovici. — O cerere a lui Ion Creangă.
A. Negoescu. — Leder, feciorul de împărat (poveste).
N. I. Dumitrașcu. — Cântec de stea.
P. Gh. Savin, P. Danilescu. — Povestiri și legende.
D. Furtună, N. I. Dumitrașcu, N. V. Hăntescu. — Vrăji și farmece.
Const. Patrîche, N. I. Coteșcu, D. I. Farcașanu. — Datine și credințe.
N. I. Dumitrașcu. — Dragoș (cântec dăltănesc).
G. N. Mateescu, V. V. Moisiu, N. V. Hăntescu. — Trăcoș-dăunici.
A. Gorovei, M. Lupescu. — Botanică populară.
D. I. Procopie. — De șarpe (descântec).
I. Neculau, N. Iancu, V. Poiană, Gr. Vasiliu, G. Ceaușeanu, D. I. Procopie, S. Ionescu, D. Stan, V.
Cănea, Pr. I. C. Beldie, D. Mihalache, J. O. Zugravu, I. Ciobanu, C. M. Popescu. — Căntece.
Gh. Fira, A. Moisei, V. Moisiu, V. Poiană. — O samă de cuvinte.
V. B. Tîrca, I. Neculau, N. I. Coteșcu, G. V. Șuşnea, Virginia Stan. — Glume, jâții, taclale.
P., D. Furtună. — CRONICA.
Poșta Redacției, Bibliografie.
Ilustrațiune: „Capra” în Ardeozni-Bacău (după o fotografie comunicată de
d. D. I. Procopie),

REDACȚIA :
T. Pamfile, Strada Țarigrad.

ADMINISTRAȚIA :
M. Lupescu, Zorleni (Tutova).

B A R L A D

EXEMPLARUL :
In țară . . . . . 40 bani
In străinătate . . . . . 50 „

ABONAMENTUL ANUAL :
In țară . . . . . 5 lei
In străinătate . . . . . 6 „

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA DE CĂRȚI „MODERNA”

MEMBRII SOCIETĂȚII „ION CREANGĂ”.

DONATORI. —

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fărâncăuș-Covurluiul), G. A. Cosmowici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoșani), P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr. I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Golești-Badei-Muscel), A. Moisei (Nemțșor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropceai-Vaslui), T. Panfil (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), Voibură Poiană (Iaji), T. Popovici (Zorleni-Tutova), D. Procopie (Ardeaua-Bacău), P. G. Savin (Jorjști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tekeș (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), Șt. St. Tușescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

SOCIETARI.—At. C. Blendea (Vladimir-Gorj), N. I. Munteanu (Chilia-veche, Tulcea), A. Negrescu (Bârlad), C. Patriche (Zorleni-Tutova), N. Stoleriu (Baia-Suceava), D. Vasiliu-Bacău (Bârlad).

— Statutele societății sunt publicate pe pag. 36-38, An. IV No. 2. —

— Inscriserile urmează —

Au Apărut:

Seria I. DATINILE DE ȚARĂ No. 1

CARTI POSTALE ILUSTRATE

in editura Revistei „ION CREANGĂ”.

*Neaflându-se în comerț, se desfac numai prin
Redacție sau Administrație cu prețurile:*

*10 bucăți, 70 b: 25 bucăți 1,60; 50 bucăți 3,00;
de la 100 în sus, 5 bani bucata.*

Se trimite franco numai după achitare prin mandat sau
mărci postale.

COLECȚIUNELE NOASTRE:

Anul I . . . . 3 lei.

Anul II . . . . 6 lei.

Anul III . . . . 6 lei

Franco la locuință

V. VÂRCOL

Graiul din Vâlcea

Buc 1911.

2 lei

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA :
T. Pamfile, str. Tarigrad
BĂRLAD

ADMINISTRAȚIA :
M. Lupescu, (Zorleni-Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL
In țară . . . 5 lei
In străinătate . 6 €

INSEMNARI.

—Membrii *Societății „Ion Creangă”* sunt convocați în adunare vremelnică, pentru ziua de 6 Februarie a. c. la redacție pentru a hotărî asupra unor cereri de înscriere ca membri. (art. 8 din statute).

—Administrația mulțumește călduros S. S. Păr. I. Antonovici și D-lui D. I. Procopie pentru abonamentele făcute.

—Redactorul mulțumește D-ler V. Dorin și M. Lupescu pentru documente, D-lui N. I. Dumitrașcu pentru 5 horboșele și D-lui D. I. Procopie pentru material cerut.

—Publicăm ori-ce material ce se poate publica, dar, nu putem pune în frunte pe colaboratorii cari nici nu-s abonați măcar. Revista având nevoie de sprijin, cere să-l aibă sub toate chipurile.

—La 31 Decembrie trecut, aveă să se deie cele două premii vestite ; neso-sindu-ne însă nimic pentru concurs, ele s'au închis. cu multă părere de rău.

ÎNȚAIA ADUNARE ANUALĂ A SOCIETĂȚII „ION CREANGĂ”.

PROCES-VERBAL

Ziua întâia, 3 Ianuarie 1911.

Sedinta se deschide la ora 2 p. m. în Zorleni-Tutova.

Toți membrii prezenți proclamă de președinte al adunării pe d-l Tudor Pamfile, redactorul revistii „Ion Creangă”, iar de secretar pe d-l Teodor Popovici, membru întemeietor.

D-l Președinte mulțumește adunării pentru cinstea ce i se face și în fața asistenței dă citire scrisorilor primite de la următorii membri, ce n'au putut lua parte la această adunare : d-l C. Mateescu, profesor secundar în R.-Vâlcea, d-l Dr. Urban Iarnik, profesor universitar din Praga-Boemia, d-l D. Furtună, student în teologie ; Pr. I. C. Beldie, din Fântânești-Covurlui, de la care se primește și o călduroasă telegramă, d-l P. G. Savin, seminarist, despre care d-l Președinte încunoștiințează adunarea, că e un foarte bun sprijinitor al revistii, prin răspândirea ce i-o face printre seminariști, d-lui D. I. Procopie, se-

minarist, d-l Volbură Poiană, d-l I. Neculau, institutor în Coropcenii-Ciorțești-Vaslui și d-l I. Teodorescu institutor în Broșteni-Suceava.

Din toate scrisorile membrilor de mai sus, reiese părerile de rău că din diferite împrejurări nu pot lua parte la desbaterile adunării, cum și cea mai caldă însuflețire ce stăpânește inima acestor membri pentru bunul mers al societății și revistei. Se pomenește sfârșitul scrisorii d-lui Dr. I. U. Iarnik :

„La urmă vă rog să primiți asigurarea că până la cea din urmă suflare nu voi conțeni să nu hrănesc în inimă-mi urările cele mai călduroase pentru spor deplin în lucrarea de care vă apucați cu atâta râvnă”.

Apoi d-l Președinte dă citire raportului anual, ce cuprinde considerațiuni din punct de vedere redacțional și care se va publica în întregime în revistă ¹, după propunerea d-lui M. Lupescu.

D-l D. Farcașanu cere relații dacă numai raportul se va publica sau și desbaterile adunării.

D-l Președinte arată că după statute se va publica și procesul-verbal cu toate desbaterile. La ordinea zilei fiind comunicarea d-lui I. Neculau-Coropcenii asupra *„Elementului estetic în literatura populară”*, se amână pe a doua-zi, domnia-sa nefiind prezent.

Se procedează la citirea și votarea articolelor din Statute : Statutele se votează sub înfățișarea de mai jos.

Ziua doua. — 4 Ianuarie 1911.

Ședința se deschide în Bârlad, la ora 2 și jum. p. m. sub președinția d-lui Tudor Pamfile, redactorul revistei „Ion Creangă”, având de secretar pe d-l Teodor Popovici.

Se dă citire procesului verbal din ședința trecută și se aprobă.

La ordinea zilei fiind comunicarea d-lui I. Neculau, amânată din ziua I, nu se mai ține, de oarece d-sa a comunicat telegrafic că nu poate lua parte la desbaterile adunării anuale, fiind bolnav.

D-l Președinte dă citire mai multor propuneri făcute în scris de diferiți membri întemeetori cu privire la revista societății. Vom pomeni pe cele mai de seamă asupra cărora s-au făcut discuții și s'a rostit adunarea. Cea dintâi propunere, *de a se mări cuprinsul revistei sau a se scoate de două ori pe lună* e primită cu toată buna-voință și bucuria, dar se amână pentru alte timpuri când situația bănească a societății va putea-o face cu putință.

A doua propunere este : *Lărgirea cercului de activitate al prietenilor noștri în sprijinul revistii.*

În vederile acestei propuneri, părintele Econom și profesor I. Antonovici e de părere ca Redacția să întocmească un apel către toți abonații revistei cu rugămintea de a face macar câte un abonat dintre prietenii și cunoscuții lor.

D-l C. Patriche, bazat pe considerațiuni că în popor nu e dezvoltat gustul cetitului prin faptul că n'are cărți și publicații potrivite cu sufletul lui, iar că revista „Ion Creangă” are tocmai marea calitate de a fi un produs al simțirii și sufletului poporului, găsește că ar fi bine ca învățătorii să aboneze măcar din absolvenții cursului primar iar ca mijloc material recomandă : ca din produsul serbărilor școlare, să se facă 7, 8 abonamente la revistă pentru absolvenți.

Părintele Antonovici e și Sf. Sa de părere ca revista să pătrundă în masa poporului și crede că în chipul acesta ea va stârni multă emulație pentru strângerea folclorului, înmulțind numărul culegătorilor; totuși Sf. Sa e în acord cu d-l T. Popovici, că revista prin o parte a materialului folcloric cum sunt descântecile, vrăjile și credințele, presupune pe cetitor ca având oare-care cultură, un suflet întru cât-va mai format și deci punerea ei în mâna ori-cărui sătean nu se poate face așa ușor, pentru ca să nu aibă influenți morale dăunătoare asupra sufletului lui neformat.

D-l Președinte și d. Administrator afirmă că deocamdată revista se îndreaptă numai către preoți, învățători și oameni de știință, rămânând ca pentru scrieri anume pentru popor să se avizeze când mijloacele societății vor permite.

Altă propunere e ca să se scoată Calendarul revistei „Ion Creangă” în fie-care an. Se aprobă această propunere, condițional, să nu se atingă fondul revistii.

O parte din membri propun să se răsplătească munca redactorului și administratorului. Se respinge după chiar cererea acestora.

D-l G. Tutoveanu întreabă dacă n'ar fi bine să se scadă prețul abonamentului pentru ca în chipul acesta să se mărească numărul abonaților. După câte-va discuții se hotărăște ca prețul abonamentului la revistă, pe anul curgător, să rămâe tot de 5 lei anual.

Se propune ca să se scoată cărți poștale cu subiecte etnografice. Adunarea aprobă să se facă încercare cu un exemplar și dacă se va reuși, se va îndrepta activitatea și în această direcție.

Altă propunere e de a se scoate o bibliotecă populară cu literatură frumoasă. Adunarea aprobă să se facă încercare fără ca să se atingă fondurile revistii.

D-l G. Tutoveanu propune să se dea o mai mare extenziune rubricii „O samă de cuvinte” strângându-se din cât se poate mai multe localități, aceasta având o deosebită însemnătate pentru cercetătorii și iubitorii frumuseților limbii noastre.

D-l Administrator M. Lupescu dă citire raportului anual al administrației, care se aprobă, dându-se cuvenita descărcare de gestiunea bănească a revistii.

D-l G. Tutoveanu propune ca să se intervină la autoritatea județiană cum și la cea comunală din Bârlad, pentru a se da ajutor acestei reviste, care face cinste orașului Bârlad și întregului județ. Propunerea e primită cu însuflețire.

Adunarea aprobă a se trimite scrisori următoarelor autorități și persoane, cari au dat revistii tot concursul moral și material: d-lui Ministru al Instrucțiunii publice și Cultelor, d-lui Sp. C. Haret fost ministru de Culte, d-lui L. Basset, administratorul Casei Regale, d-lui I. Urban Iarnik profesor universitar din Praga și d-lui Art. Gorovei, editorul revistei „Șezătoarea”.

Adunarea alege în unanimitate — conform art. 20 al. D. — pe un period de 4 ani, pe d-l Tudor Pamfile ca redactor și pe d-l M. Lupescu ca administrator al revistii.

Lucrările adunării anuale fiind sfârșite, ședința se ridică, după ce d-l T. Pamfile, președintele ei, mulțumește tuturor membrilor cari au avut dragostea să ia parte la desbaterile celei dintâi adunări a societății „Ion Creangă”.

Președintele T. Pamfile

Secretarul T. Popovici

(Semnăturile Membrilor)

STATUTELE SOCIETĂȚII „ION CREANGĂ”.

I. — Societatea.

Art. 1. — Se întemeiază societatea „Ion Creangă” cu sediul la locuința administratorului ei.

Art. 2. — Durata societății este nelimitată.

II. — Scopul.

Art. 3. — Ținta societății este :

A. De a aduna ori ce material cu privire la limba, literatura și arta populară și de a-l publica sub formă de culegeri sau cercetări în revista „Ion Creangă”.

B. De a retipări materialul de acest fel, răspândit prin felurite publicații.

III. — Membrii Societății.

Art. 4. — Membrii societății sunt :

A. *Membri donatori*, cei cari vor înzestra societatea cu cel puțin 250 lei.

B. *Membri întemeietori*, cei cari vor plăti suma de 60 lei, rămânând să primească revista în schimbul abonamentului.

C. *Membri societari*, cei cari vor cotiza cu câte un leu pe lună de la luna înscrierii. Împlinind suma de 60 lei, vor deveni membri întemeietori.

Art. 5.—Cererea de înscriere, pentru toți membrii, va fi însoțită de:

A. Taxa de înscriere, **50 bani**, odată pentru tot-deauna.

B. Cotizațiunile pe cel puțin trei luni.

Art. 6.—Sumele plătite ca abonamente de către abonații vechi cari vor cere a fi socotiți ca membri întemeietori, se vor trece drept cotizații. Asemenea și abonamentul pe anul curgător pentru cei cari vor cere a fi socotiți între membrii societari de la începutul anului.

Art. 7.—Ieșirea din societate rezultă din :

A. Retragerea în scris.

B. Neplata cotizațiunilor.

C. Indepărtarea rostită de adunarea vremelnică.

IV. — Veniturile societății.

Art. 8.—Veniturile societății se compun din :

A. Subvențiuni de stat, societăți ș. a.

B. Daruri de la felurite persoane ori membri.

C. Taxa de înscriere (art. 5).

D. Cotizațiunile membrilor.

E. Abonamente.

F. Vinderea revistii cu numărul.

G. " colecțiunilor vechi.

H. Reclame și anunțuri.

I. Diferite alte venituri.

V Revista «Ion Creangă».

Art. 9.—Pentru îndeplinirea celor arătate la art. 3, societatea are ca organ revista „Ion Creangă”.

Art. 10.—Ea va păstra și în viitor împărțirea de material urmată până astăzi.

Art. 11.—Revista va păstra formatul de azi având pe copertă numele membrilor donatori și întemeietori în viață și decedați, și al celor societari.

Art. 12.—Prețul abonamentului îl va statornici adunarea anuală.

Art. 13.—Ediția pe hârtie velină va costa îndoit ca cea obișnuită și se va trimite numai după cerere. Membrii societății cari vor dori-o, vor plăti diferența.

VI. — Conducerea revistii.

Art. 14 — *Redactorul revistii* se va alege de către adunarea generală pe termen de 4 ani, dintre membrii întemeietori, care vor avea lucrări meritoase. El primește, păstrează și rânduește spre publicare ori-ce material arătat la art. 3. Va păstra publicațiile adresate revistei, manuscrisurile tipărite, manuscrisurile cari nu se pot tipări și corespondența. Toate acestea vor alcătui biblioteca „Ion Creangă”, asupra căreia redactorul va face dare de de seamă la adunare anuală. Redactorul poate înlocui vremelnic pe administrator.

Art. 15 — *Administratorul revistii* se va alege de către adunarea anuală, dintre membrii întemeietori pe termen de 4 ani. El ține sama veniturilor și cheltuelilor. Sporirele cheltuelilor le va face în înțelegere cu redactorul. Din venituri păstrează asupra sa numărul trebuincios pentru acoperirea cheltuelilor pe cinci luni următoare iar prisosul îl

va depune spre fructificare. La nevoie înlocuiește vremelnic pe redactor.

Art. 16.—Redactorul și Administratorul se pot realege.

Art. 17.—Orice corespondență cu caracter deosebit, va fi semnată de redactor și administrator.

VII.—Adunări vremelnice.

Art. 18.—Membrii societății se pot întruni în adunări vremelnice, ori de câte ori cere trebuința. Chemarea lor se face de către Redactor și Administrator. Ele hotărăsc asupra :

A. Primirilor și îndepărtărilor de membri.

B. Măsurilor trebuincioase pentru bunul mers al societății.

C. Integrității personalului de conducere al revistei în caz de retragere.

Art. 19.—Hotărârile se primesc cu majoritatea voturilor membrilor prezenți.

VIII.—Adunarea anuală.

Art. 20.—Membrii societății se adună odată pe an în zilele de 3-4 Ianuar. Locul se va arăta înainte. Adunarea are de scop :

A. De a lua cunoștință de starea morală și materială a societății.

B. De a hotărî asupra propunerilor ce se vor face.

C. De a asculta diferite comunicări cu privire la limbă, literatura și arta populară.

D.—Alegerea Redactorului și Administratorului.

E. Modificarea statutelor.

F—Hotărăște prețul abonamentului pe anul curgător

Art. 21.—Hotărârile se primesc cu majoritatea voturilor membrilor prezenți.

Art. 22.—Procesul-verbal al adunării anuale se va publica în revistă.

PATRU VARIANTE ALE CĂRȚII POPORADE „AVEȘIȚA ARIPI SATANII”¹.

I

Aceasta este pentru toate cele drăcești.

În numele tatălui și al fiului și al sfântului duh.

Eu sântu Pavăl Săjinit (*sic*) pogorându-mă din măgura Eleonului, tâmpinat-am pe Evizarha, carele eră părul capului ei până la călcăe

¹ *Până acum, pe cât știu, această carte poporană a fost publicată de Hasdeu în „Cuv. d. bătrâni” II, pag. 280—281, aflată în scrierile lui popa Grigorie din Măhaci, dar cu multe lipsuri din cauza stricăciunilor manuscrisului, și de d. Gaster în „Chestomația” II, pag. 171 după un manuscris din 1799. Ca des-cântec, a mai fost publicată de d. Tiktin în „Arhiva” din 1889 No. 2 pag. 247 după un manuscris din 1800 și de S. Fl. Marian în „Foaia societății Româ-nismul. Toate variantele diferă însă mai mult sau mai puțin unele de altele.*

Aci mai publicăm și noi încă patru variante ale acestei cârticele-amulet, cu-lese din diferite manuscrise. Ele prețintă un deosebit interes pentru studiul lite-raturii poporane scrise.

cu ochiul de foc, mâinile de fier și eră foarte strajnică, păcând eu pu-țintel adânc. O tămpină arhanghelu Mihăilă și o ferică foarte tare în obezi și-i puse paloșu în pieptu și începù a o bate și zise ei : Unde mergi duhu necuratu, și cum ță este numele ? Iară ea zise : Eu sântu Vieștița aripa satanii și am auzitu că va să nască Hristos din prea curata fecioara Mariea și mergu ca să zîntescu pre dânsa. Iara arhanghelu Mihăilă începu a o bate foarte groaznec și zise : Spune-m(i) în ce chip intri în casa omului și faci pacoste de zîntești fămeile, de le omori copii lor ? Iară (ea) zise : eu mă fac curcă și mați (*sic*) și fimii (*sic*) și ogaru și porumbu și capră și paianjăn și în multe chipuri și așa intru în casa omului și fac pacoste și zîntescu fămeile de le omoru copii lor. Și am 19 anume : 1) Veștița, 2) Brohna, 3) Nava-diia, 4) Nisodea, 5) Zelima, 6) Zalomiia, 7) Iscrara, 8) Diseia, 9) Dihala, 10) Lebana, 11) Aiha, 12) Broina, 13) Știlea, 14) Rabue, 15) Nazarla, 16) Tilega, 17) Nemviza, 18) Haca, 19) Vatiza.

Și așa unde sântu numele aceste scrise, acolo la acea casă nu mă pot apropiea de 7 mile de loc. Și zise arhanghelu Mihăilă : Iar că-ț(i) poruncescu cu numele Domnului Hristos, să nu te apropii de casa robului (lui) Dumnezeu, nici dă copii lui, nici de bucatele, nici de toate ce are al lui, ci să fii depărtată în tartorul, unde este țiie lăcașul.

Insemnare. Se află scrisă la sfârșitul unei psalliri slavone, împreună cu „viața sf. Alexie” și cu „Ioan Cucuzel”. De aceeași mână, supt manuscript, este însemnarea : *Și aceasta mi l-au dat dumnealui dascalu', Grigorie tipograful Mitropoliei. Să se știe că am scris eu copil de la schitu' din deal. Neculae. 7260 (1752).*

II

În numele tatălui și al fiului și al sfântului duh și acum și pururea și în vecii vecilor amin.

Cu adevăratu eu sfântul Sisionie pogoră(n)du-mă din mu(n)tele Eleonului, cu adevăratu am văzutù pre arha(n)ghelul Mihail voivodul oștilorù îngerești întâlni(n)dù pre un duhù necurată anume Avestița aripa satanii. Și aveà părul capului lu(n)gù până în călcăe și ochii roși înfocați și din gura ei eșie pară de focu și cu trupulù schimonositu și mergè forte urățu. Și zisă arha(n)ghelul Mihailù : Stăi, Satano, stăi cu frica lui Du(m)nezău. Erù acelù duhù necuratu stătù și cu totul căutătura groznică asupra ingerului. Și zisă ingerulù :

De unde vii și încotro mergi și să-mù spui cu frica lui Du(m)nezău cu(m) ți este nume(le) tău ? Iară acelù duhù necuratu ră(s)pu(n)să : Eu Să(n)tù Avestița aripa satanii și mergù cu ale mele mari farmeci, că am auzitù de o fecioară anume Mariea fata lui Ioachimù și a Ani, cum

că dintru (a)ce fecioară va să să nască Isus Nazarinan împăratulū a toată lume și mergū cu ale me(le) mari farmeci ca să-i facū la naș-tire pru(n)cului sminteală precum i smi(n)tescū pre multe feciore și fămei până în ziua de astăzi. Iară arha(n)ghelulū Mihailū îi zisă: Să-m(i) spui tote meșteșugurile tale câte știute, văzute și nevăzute. Și o loă de păru capului și începū a o bate preste pielă trupu(lui) ei cu blălămi (sic) și cu bastonū de focū și cu bastone de usturime și scoasă palo-șulū și o lovi în coaste ca să spue toate meșteșugurile ei. Iară acelu duhū necuratū striga : Mai încetează-mă din bătae, că-ți voi spune tote pre nume. Și-i zisă : Eu mă facū paeajăn, și muscă, și căne, și ogarū, și ciută, și epure, și pisică și în tot chipul și fel mă facū și mă schi(m)bū și facū năluci câte să(n)tu pre pământ(n)tū și mergū de iau copii din leagănū și de lă(n)gă maicile lor când sântū îngreuiate de so(m)nū și zmintescū și pântecile lor când sântū îngreuiate. Și mai tare mă apropii de care ia man(a) vitelorū și de care e fărmeacătoare și de care ponosuiascū mi(n)ciuni, de cată cu steaua și varsă plānibulū, s(a)u ceara, sau facū sita de u(n)blă, sau pun perie, sau cu bobii, sau cu păun. Sau de care nu ține în dreptate cu bărbații lor și de care să cunună îngreuiată.

Și am 19 nume : 1) Avestița aripa satanii, 2) Nadara, 3) Salāmia, 4) Nefudura, 5) Netura, 6) Văzuha, 7) Salchiea, 8) Piha, 9) Puha, 10) Agri-pa, 11) Ciuha, 12) Salchifa, 13) Hobara, 14) Hondilila, 15) Graza, 16) Gara, 17) Tealpina, 18) Nefura, 19) Nifura.

Și cu aceste nume mergū de zmintescū pre maicile copiilor și le schi(m)bu fețele lor. Și la mulți oameni prin târguri le schi(m)bu fețele lor. Și unde să va găsi zapisulū mieu cu numele mele scrisă, acolo nu mă poci apropiea de 7 mile de locū de casa aceia, Ci iată că-ți dau ție, muncitorule, zapisulū mieu, ca ori unde să va afla acestū zapisū, acolo nu am nici o treabă. Și zisă ingeru : Iată că te legū pe tine satano, cu numele lui Isusū Nazarineanu împăratulū a totă lume, care s'au născutū din precurată fecioră Mariea, să nu te atinge de robii lui Dumnezău care vor cu(m)păra acestū zapisū și va ține în casă. Ion, Ion, Marina, Dumitru, Ioana, Rada, Gheorghe. Să nu te atingi de nimica, nici de copii lor, nici de dobitocile lor, nici de agonisita, nici de coprinulū lor în vecii vecilorū amin.

Insemnare. E scris pe 6 foi de hârtie tormând un caețel. Pe prima foaie se află desemnată o cruce și anul 1783. Scriitorul nu e însem-nat. De o altă persoană, care nu se poate descifra, s'au adaos în 1812 următoarele : *Nici de hainele lorū, nici de casăle lorū, nici de prunii lorū, nici de porambu' lorū.*

C. N. Mateescu.

Ion Creangă cere, în 8 Ianuarie 1875, să fie numit institutor definitiv la școala No. 2 din Iași, mahalaua Păcurari.

Domnule Ministru,

Subsemnatul institutor—cu titlul provizoriu—de clasa I și II la școala primară de băeți No. 2 din Păcurari, lassii, în puterea titlurilor ce posed, și aume : certificatul de patru clase din Seminariul Socola No. 246 din 12 Decemvre 1858 și atestat din Institutul normal Vasile Lupu, No. 15 din 1866 lunie 15, și a unui serviciu de opt ani trecuți—în ramul didactic, după cum probéză decretele : No. 53231 din 5 Noemvrie 1864, No. 10003 din 14 Octomvrie 1870 și No. 4778 din 27 Maiu 1874, vin a vă rugà respectuos, Domnule Ministru, să binevoiți a mă numi definitiv în funcțiunea ce ocup.

1875 Ianuarie 8.

I. Creangă.

(Arhivele generale ale Statului, București.—Dosarul Minist. Cult No. 82 din 1875. Vol. I, fila 238, autografă)

Copiată de mine cu ortografia întocmai a petiționarului, astăzi 13 Ian. 1911.

Econ. J. Antonovici.

P O V E Ș T I.

34.—Leder, feciorul de împărat (urmare)

S'a dus flăcăul și s'a odihnit până pe la scăpătatul soarelui, când l-a chemat iar Faraon și i-a zis :

—Vezi tu iazul cel din fundul râpei ?

—Î-l văd, a răspuns flăcăul.

—Până mâne de dimineață să fie secat și în locul lui să faci o grădină cu fel de fel de pomi, cari să rodească, cari să înmugurească, care să înflorească și mâni de dimineață să-mi aduci un coș cu poame.

Leder, care acum prinsese suflet, i-a răspuns :

—Eu credeam că ai să-mi dai ceva mai greu de făcut, însă dacă numai asta ți-i treaba, apoi am s'o fac.

—S'a dus el în odae și când i-a adus Lădunca, de mâncare i-a spus slujba ce i-a dat-o Faraon.

—Să n'ai nici o grijă, i-a răspuns fata, poți să te culci liniștit.

Pe la miezul nopții, iar a luat Lădunca biciul, a adunat toți diavolii și le-a dat poruncă ce să facă. La cântatul cocoșilor a intrat fata la băiat în odae cu panerul cu poame.

De data asta flăcăul dormise, căci știa el că, ori e deștept, ori e cul-

cat, slujba tot se face. Când s'a luminat bine de ziuă, el a bătut la ușa lui Faraon și a intrat înăuntru.

Când l-a văzut deavolul, să plesnească de ciudă că și de data asta l-a dovedit, dar s'a prefăcut că-i pare bine și l-a trimes să se culce.

Când a eșit băiatul, diavoloaica, nevasta lui faraon, a început a se certă cu bărbatu-su că-i dă prea ușoare lucruri de făcut.

— La noapte i-a zis ea, să-l răpui sau eu te las și iau pe altul că tu nu mai ești vrednic de mine dacă-și bate joc de tine un copil.

Faraon i-a spus atunci că are să se prefacă el singur într'un cal și să se dea pe mâna băiatului ca să-l învețe la călărie. Cum va fi călare se va urcă cu el în slăvi și-l va trânti să-l omoare.

Lădunca, care era la ușă, a auzit spusele diavolului și s'a dus la Leder și i-a spus :

— În astă noapte, tata, are să se prefacă în cal și are să te pună pe tine să-l încaleci. Tu cum te-i duce în grajd, să iei lopata și să începi a-l croi până se va potoli. Să-i pui șaua și să-ți iei buzduganul. Cum se va încercă să-ți facă ceva, să-l lovești cu buzduganul în mijlocul frunții, căci numai așa ai să-l poți stăpâni.

Când eră pe la scăpătatul soarelui, Faraon l-a chemat și i-a spus:

— Eu am un cal mare, negru, care nu e învățat la călărie. În astă seară să-l încaleci și mâne să fie blând, miel.

Flăcăul a început a cam zâmbi pe sub mustață și s'a învoit. A mâncat el și s-a dus la grajd. Când a intrat în grajd, a văzut într'un colț un cal negru, mare, care abiă stătea unde era legat. Cum s'a apropiat Leder de el, a început să svârle și să muște caii de lângă el.

— Apoi așa ți-e treaba, negrule, a zis flăcăul, lasă că te-oi potoli eu.

A luat Leder lopata și unde a început a-l croi, mamă doamne. Nici nu se mai uită unde dădea și făcuse numai dungi pe spinarea calului. L-a bătut el așa până ce calul a căzut jos și nici nu mai mișcă.

Dacă l-a văzut doborât la pământ, a luat șeaua și i-a pus-o în spinare. L-a închingat de abiă mai răsuflă și a eșit cu el în ușa grajdului. Acolo ajuns, a pus un om să-l țină, și a intrat în casă să-și ia buzduganul.

Cum a eșit afară și a încălecat, nici n'a așteptat să vadă gândul calului și a și început să-l croiască cu buzduganul în cap. Calul a început să sforăie și s'a ridicat drept în slava cerului. De ce se potolia calul, de aceia și flăcăul îl lovia mereu cu buzduganul în frunte. Când s'a luminat de ziuă s'a coborât negrul cu flăcăul la ușa grajdului.

A dus voinicul calul la loc și s'a dus în casă să spue lui Faraon isprava. Când a ajuns sus, i-a eșit înainte nevasta deavolului și i-a

spus că bărbatu-său e bolnav și nu poate să-l scoale, însă că spre seară au să-i mai dea o slujbă și pe urmă îi dă drumul.

Când a venit Lăduca să-i aducă de mâncare, i-a spus :

— Tata e cu capul spart în multe locuri și cu fruntea plină de cu-
cuie.

--Apoi așa îi trebuie dacă-și pune mintea cu mine, a zis Leder.

În ziua aceia fata își isprăviă rândul de făcut bucate, așa că de-a-
cum flăcăul nostru avea să o ducă greu cu mâncarea Spre seară îl
chemă iar Faraon și-i spuse :

— În astă seară e cea din urmă când mă slujești și de aceia am să-ți
dau un lucru mai greu. Până acuma sunt mulțumit de tine și mâne
îți dau drumul.

Băiatului îi veniă să râdă când vedeă pe deavol cu capul legat, în-
să și-a ținut firea, și necuratul i-a zis :

— Vezi cele trei coșere ce sunt în poartă ?

— Le văd, a răspuns Leder.

— Ele sunt pline cu ace, a grăit tartorul. Parte din ele n'au vârf și
parte n'au urechi. Până mâine de dimineață, toate să fie întregi.

— Bine, a răspuns voinicul și a plecat.

După ce s'a culcat diavolul, a venit Lăduca și i-a spus :

— Slujba de astă seară nu o putem face pentru că mama a simțit
că eu fur biciul tatii și l-a ascuns. Noi să ne strângem lucrurile și să
ne luăm câte un cal și să fugim căci până să prindă ei de veste, noi
suntem departe.

Au făcut ei așa, au încălecat pe doi cai năpraznici și au pornit la
drum. Dimineață s'a sculat Faraon și a așteptat pe Leder să vină să-i
spună că a făcut slujba. A așteptat el până la prânz, însă n'a venit
nimeni. A pornit să-l caute prin curte însă truda i-a fost zădarnică.
Tocmai târziu a băgat de seamă că nici Lăduca nu e.

Atunci s'a desmeticit diavolul și a văzut că ei trebuie să fi fugit îm-
preună și s'a luat după ei. Când eră pe la mijlocul zilei de a doua
Lăduca i-a spus lui Leder :

— Ia uite-te înapoi și spune-mi : vezi ceva ?

— Văd ceva ca o nucă-venind spre noi, a răspuns flăcăul.

— Acela e tata, care a plecat după noi să ne omoare, a zis fata.

— Dacă e așa ce e de făcut ?

— Caii să-i prefacem în boi, a răspuns fata, eu mă prefac în car
iar tu într'un țaran bătrân. Când se va apropiă tata și te va întrebă
dacă n'ai văzut un bărbat și o femeie călări pe doi cai trecând pe lângă
tine, tu să-i răspunzi: de trei luni merg pe drumul ista și n'am văzut
picior de om.

Zis și făcut. Când a ajuns diavolul ca la o bătae de pușcă de ei, a strigat :

— Măi omule, n'ai văzut un bărbat și o femeie trecând călări pe lângă tine ?

— Apoi prietene, a răspuns moșneagul, eu de trei luni merg pe drumul ista și n'am văzut nimic.

Faraon, când a auzit așa, l'a scuipat și s'a întors spre casă.

Cum s'a depărtat diavolul, tinerii noștri s'au prefăcut iar la loc și au pornit din nou la drum. Când a ajuns Faraon acasă l'a întâmpinat nevasta și i-a zis :

— Ei ce ai făcut ? Nu cumva i-ai omorât de ai venit așa de curând înapoi ?

Faraon însă i-a răspuns că n'a întâlnit pe drum pe nimeni decât un moșneag cu un car cu doi boi.

Femeia când a auzit așa a început a râde de el :

— Și nu ți-a dat în gând, prostule, că ei erau aceia ?

Diavoloaica nici n'a mai așteptat răspunsul și a plecat ca să-i prindă.

A gonit ea ce-a gonit și când era aproape să-i prindă, ei trecuseră pe pământul împăratului, tatăl lui Leder. Când a văzut diavoloaica așa, le-a strigat :

— De acum mergeți cu bine căci ați fost mai șireți decât noi !

Când au văzut părinții pe Leder, au început să plângă de bucurie, și l-au așezat pe el în scaunul împărătesc.

Băiatul le-a arătat apoi mireasa pe care o ascunsese în poarta castelului și au hotărît nunta peste trei zile. Spuzenie de oameni au fost poftiți la nuntă și printre alții și părinții fetii.

Când era masa în toiu, s'a sculat Faraon și a băut un pahar în sănătate lui Leder și a fiicei sale și le-a dat drept dar de nuntă zăpădul iscălit de împărat, prin care-i dăruia pe fică-sa.

Și încălecai pe o șea și vă spusei povestea așa¹.

*Auzită de la Dumitru Gheorghe
din comuna Lața județul Tutova.*

N. Negoescu.

CÂNTECE DE STEA

7.— *Doamne Isuse Hristoase,
Tu ești zori prea frumoase,
Și rază prea luminoasă;
Ce din cer te-ai pogorît,
Din fecioară te-ai născut,*

*Și te-ai dat în chip de rob,
Ca să scoți lumea din foc ;
Și te-ai dat în chip de argat,
Să scoți lumea din păcat.
Te-am așteptat Hristoase.*

¹ Vezi Tudor Pamfile : Leder și Lădunoa în Calendarul „Normului Român” nr. 1011, p. 60—81.

*Ca și fiarele sfăitoase,
Când coboară la izvoare,
Din apă ca se adape,
Și lui Dumnezeu să se roage...
De acum pân' la vecie,
O, prea frumoasă pustie !
De mulți ani pustelnicesc,
N'am cui să mă jăluesc....*

Din Băiești-Vâlcea.

*Mă jeluesc munților,
De dorul parinților,
Mă jeluesc brazilor,
De dorul fărtaților;
Mă jeluesc florilor,
De dorul surorilor.
Dumneavoastră să vă fie,
Tutulor cu bucurie !...*

Nic. J. Dumitrașcu.

POVESTIRI ȘI LEGENDE.

110.— Ce n'a văzut nici dracu'?

Un călugăr, cică era bolnav de moarte. Și când fu aproape să-și dea sfârșitul, fu lăsat singur, întins pe o rogojină, cu capul pe un petroi—cum era treaba lor—să-și dea sufletul !

Pe borta cheii, însă un alt călugăr se uită, voind să știe și să vadă și el cum moare un om, că *pisene* nu văzuse nici odată. Dar ce să vadă ?

Călugărul, avea o *foșcă* cu galbeni și acuma nu știa ce să facă cu dânșii. Ce să le facă ? Incepu a-i înghiți câte unul,—și când văzu una ca asta, cel ce se uita pe borta cheii zise, făcându-și cruce :

—Doamne iartă-mă, da' una ca asta n'am văzut de când sunt, doar numai dracul de-o fi văzut.

—Da' nici eu, câtu-s de drac, și una ca asta încă n'am văzut, nici prin cap nu mi-a trecut, zise și dracul, de la capul călugărului—că acolo își avea locul—căci călugărul pesemne nu dusesese o viață tocmai sfântă în lumea asta.

*Povestită de mama, Z. Savin,
Jorđști-Covurlui.*

Petru G. Savin.

111.— Măgura Șoimului.

Meșter tare a mai făcut Dumnezeu pe om. Multă minte i-a pus lui în cap, ca să poată stăpâni totul de la vermele care-i face mătasa până la elefantul plin de putere din pădurile pustii. Pe toate le prinde omul și le pune la lucru. Dintre paserile sălbatice în vremurile de demult, sătenii noștri prindeau șoimul, acel erete deștept, care deprins de om fugăria în aer toate paserile câmpului, până când le prindea și le aducea stăpânului.

¹ *Setoase ?*

Și așa de bine se învățaseră vânătorii cu astă pasere sprintenă, că nu se făcea vânătoare fără șoimi. Ba, pe vremea Turcilor, li se pusesese chiar hotar la tocmeală, că haraci fără șoimi nu mai merge. Pe lângă bani și epe fătătoare, bătrânii noștri trimeteau la Țarigrad și șoimii învățați la vânătoare de paseri. Trebuiau ei săracanii să caute și să colinde pădurile după cuiburi de șoim și îndată ce găseau câte unul, însemnau copacul, ca să-l aibă în grijă, că șoimul *puiă* ani întregi în ăl copac.

Ei păziau șoimul până scotea pui și îndată ce le da *tulanii* la aripi, îi răpiau și-i duceau acasă la ei, unde îi creșteau mai departe și-i de prindeau pentru vânătoare.

Mult se căsniiau săracii până da paserea la brazdă.

Un așa copac creștea odată pe o măgură mare din valea Vârvorului¹. Și valea și măgura pe acea vreme erau împădurite de ani putrezi, așa cum nu se mai găsesc astăzi păduri în țară. Copacul cu pricina era bătrân și el; stejar din vremea urieșilor. În vârful lui puiase șoimul sălbatec. Oamenii din satele Vârvor, Ciutura, și Ruptura luau puii la vreme și-i dăruiau Turcilor, cari erau mari și tari în țară.

Turcii și ei omenoși cum erau câte odată, scutiau satele astea de dare bănească și nici la zaherele nu puneau pe locuitori.

Puișorii șoimului, scăpau trei sate de dajdie; deci copacul și cuibul era pe vremea aia, avere mare și un dar trimis de Dumnezeu.

Mai târziu însă sătenii din cele trei sate s'au certat pe copac, căci fie-care din satele ce am numit, cerea stăpânire pe loc. Pentru ăst stejar au pornit pe calea judecății și s'au judecat ani și zile. Într'una din zile o parte din săteni, ca să curme cearta și judecata, au tăiat pe furis stejarul atât de bătrân și atât de bogat.

Șoimul, care cu puii lui plătiă libertatea satelor din jur, s'a mai învărtit câte-va zile deasupra pădurilor, a mai țipat pe văi și apoi a plecat departe.

De-atunci nu s'a mai văzut șoim pe locurile astea. Satele și măgura goală, pe care se fac semănături, au rămas cu povestea despre puii șoimului. Copacul a putrezit, Turcii s'au dus, pădurile s'au tăiat. N'a rămas de cât *Măgura Șoimului*. Unii îi zic și *Măgura Pleșuvului*.

Aușită de la Const. Mihăescu, din Târnava.

P. Danilescu.

¹ Vârvoru e sat în județul Dolju, în apropiere de Craiova.

VRĂJI ȘI FARMECE

27. — De ursită.

Ho, vacă neagră, poneagră, cu coarnele 'ntoarse, cu ochii întorși, cu coada 'ntoarsă, cu capetele 'ntoarse, de ești trimeasă de-o fată mare, de ești trimeasă de-un flăcău holtei, de ești trimeasă de-o vadană, de ești trimeasă de-un vădăoiu, de ești trimeasă de-o femeie cu bărbat ori de un bărbat cu femeie, înapoi să te'ntorci dela (cutare), c'am să-ți bag frigerea prin creștetul capului ș'am să ți-o scot pe nări, ș'am să ți-o bag prin nări ș'am să ți-o scot prin barbă, ș'am să ți-o bag prin barbă ș'am să ți-o scot prin pept, ș'am să ți-o bag prin pept ș'am să ți-o scot prin inimă și prin șele și prin naștere. Inapoi să te'ntorci !..

(Stângi cu frigerea în apă. De ursită sânt 99 de feluri de descânțece: de strigare, de căscare, de vânt, de *tunchinătură*...)

*Dela mdușa Marghioala Furtună
Mândăstireni, Botoșani.*

D. Furtună

28. — Cu bobii.

*Voi patru-zeci și unul de bobi,
Patru-zeci și unul de frați,
Cum știți de încolțiți,
Lumea albă de-arâniți¹
Și pe coceni vă grămădiți,—
Așa să știți de știrea lui (...cutare)
Dacă o veni până desară
Sau acum, din (...cutare loc),
Din Boureni-Doljiu.*

*Voi să-mi dați călătorie
Cu bucurie
Că văd bine că vine;
Iar dacă nu va veni,
Voi să-mi dați temeiul pe nouă,
La mână două,
În prag și în temei
Să nu s'aleagă nici praful de voi²
Nic. J. Dumitrașcu.*

39. — De purici.

Se ia o pâine caldă și se înfinge în ea un cuțit, drept la mijloc, zicând de trei ori :

*„Cum se strâng peștii la leasă,
Așa să iasă puricii din casă“.*

Auțit dela C. Balan, Zvoriștea-Dorohoi. N. V. Hânțescu.

DATINE ȘI CREDINȚE

605.— Cine doarme ziua în proorul (ajunul) lui sf. Gheorghe, ia somnul meilor: (doarme mult și adoarme îndată).

606.— Dacă umblă un copil în brânci (mâni și picioare) prin casă, la acea casă vor veni musafiri în curând.

¹ Hrâniți. ² Sânt foarte multe variante „Cu bobii“.

607.—Dacă cântă cocoșul în prag, în acea zi vor veni musafiri dela drum (din alt sat).

608.—Când cântă cocoșii după amiază, prevestesc moină (vreme mai călduroasă) sau căderea negurii.

609. Când sar scânteii din sobă înspre mijlocul casei, vor veni musafiri.

610. În ziua de Paști nu se ciocnesc ouă roșii, că bate viile piatra peste an.

Din Stănuțești-Tutova.

Const. Patriche.

611.—Dacă dimineața când te deștepti te *uiți* pe fereastră, *uiți* visele din timpul nopții.

612.—Dacă nu se poate aprinde focul, naște vre-o femeie în acel minut.

613.—Când înserează, sărătură și acritură (lucruri) din casă nu se dă.

614.—Când scapătă soarele, nu se mai mătură; iar gunoiul din timpul zilei se pune după ușă.

615.—Când te încinge mama cu betele, să pui mâinile în cap.

616.—Să nu citești mâncând, că *uiți* ce-ai învățat.

617.—Să nu mânânci când scapătă soarele, că faci caș la gură

Romanați.

Nicolae J. Cotescu.

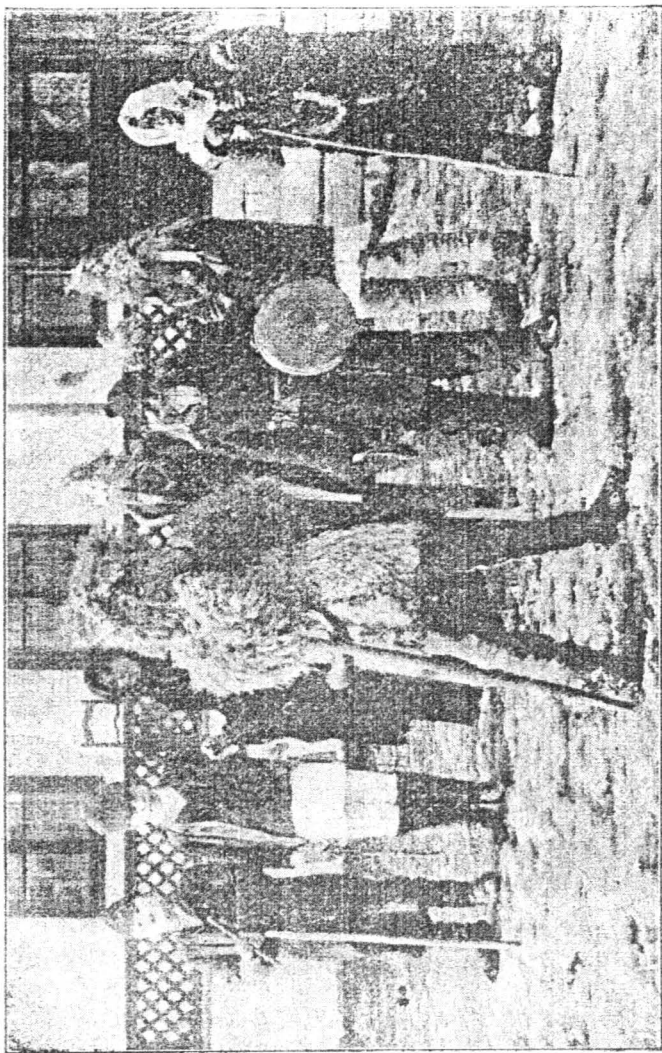
618.—**Petrecheri la Sfântu' Vasile în târgul Petrei-Neamțului.**

Cât am stat în Piatra, am umblat și eu cu capra. După ce eșisem din rândul țăncăilor, ne-am întovărășit noi mai mulți, am pus toți parte și-am turnat coala o capră de-am zis și noi: halal... Capra asta era toată îmbrăcată cu hârtie argintată. Coarnele făcute din crenguțe de păducel cu câte trei *raze*¹. În colo pe ele spânzurau *flențuri*² de hârtie cârlionțată, *ciuciulițită* și tăetă ca *tocmagii*³. O gătisem noi ca să nu mai fie altă păreche ca a noastră. Ochii erau din două *fasole boambe* cu câte un *benchiu*⁴ de cerneală neagră-verzue. O îmbrăcasăm cu un *malacov*⁵ a bunicăi înădit și cu bata țintuită de ceafa și gâtul caprei. Pe malacov până jos erau cusute cordele și țurțuri de hârtie tăete de noi. Tare i-o mai fi fost ciudă bunicăi, când o dat peste bietul malacov însăilat și cârpăcit ca vai de el.

Noi ne-am împărțit așa; unu' să bată doba, unu' să zică din fluer unu' să tragă buhaiul, unu' să ure și să tragă și clopotul, unu' sta calare pe buhaiu, ducea traista cu colacii și stecluța cu gaz pentru înăsprit păru' buhaiului ca să scârție avan, și cel din urmă juca capra.

¹. Ramuri. ². Cordeluțe mici de hârtie. ³. Tăetei. ⁴. Pată rotundă cât pui degetul. ⁵. Fustă cu cercuri mari de sârmă.

Intâi am făcut noi așa o încercare ca să vedem cum esă și să nu ne facem de răs și când prinse a amurgi și huiă târgul de pocnete, de „hăi, hăi“, de tălânci, de dobe și buhae, de muzici, am pornit-o și noi.

30. -CAPRA în Ardeani-Bacău (După o fotografie comunicată de d. D. I. Procopie).

Intâi am urât la cumătra, că eră bună la *pocinog*¹ și pe urmă am luat-o prin vecini.

Ne tot feriam de *Banta* cea mare : cu muzica regimentului și tur-

¹ Inceput.

cii cu paftale, cu jidanii cu papuci lași și veveriță în loc de cioară și fugiam să nu ne găbuiască la vr'un dos, să ne stropșiască și să ne ieie colacii și gologanii.

Am umblat noi așa vr'o câteva ceasuri, și făcusem 18 franci parale și 300 colăcei. Mai umblam noi că mai aveam o parte din târg, dar vezi: ni s'a stricat capra.

Falca de jos, de prea multă clămpăneală, s'a desprins din *sgău*¹ și degeaba ne-am năcăjit că n'am mai avut ce-i face, ș'atunci ne-am întors spre casă. Tot ne-am scos noi cheltuiala ș'am fost în rând cu băetanii de sama noastră, am avut dobă, buhai... Doba o făcuse finu' buinicăi, noi i-am dat veșca și el a pus o pele de purcică, care o avea de vre-o câțiva ani în podu' *celariului*²; noi i-am plătit-o cu deasila, că nu vrea să ieie plată. Buhaiu' eră dintr'o *bărbânță*³ fără funduri. Cu el m'am năcăjit eu. O zi deplină am raș într'o *luhoarcă*⁴ de *cârlan*⁵. Pe urmă am udat-o, am întins o după, un cerc și am pus-o în locul fundului peste *gardina* bărbânței, am cetluit-o ș'am întins-o strună, de mai-mai să crăpe. La mijloc i-am făcut o bortică și am petrecut părul—un păr lung și alb legat de un bețișor crestă ce-i zice *căluș*. Ca să scârție mai tare, îl udam cu gaz—și-l trăgeam prin mână—și *buncăluia* de se spăriau găinele pe unele locuri—pe la casele boerești se cutremurau ferestrele.

Din fluer zicea *mușamaua* și doba o bătea tot în trei pași ca să se potrivească cu clămpănitul caprei.

Pe unde ne primia cu capra în casă, trăgea buhaiu' prin tindă și numai ceilalți intra înluntru—cel cu uratu, ură frumos și capra se ploconia mai ales la fetișoare, ia așa ca să le mai sparie—și unele țipau... vorbă să fie... se sbăteau și-și făceau singure nălucă.

• [Urmează]

D. J. Farcașanu.

CÂNTECE BATRANEȘTI.

23. — Dragoș.

*Foae verde ș'o cicoare,
Peste deal și în cea vale,
Se plimbă Dragoș călare,
Pe-un căluț negru ce are ;*

*Cu cămeșa albă'n floare,
Spalată de-o fată mare,
Și la brâu cu cinci pistoale.
«Foae verde rosmalin,*

¹ Scobitura dela gât. ² chileriu. ³ puțină de brad, ca un polobocel în care se ține brânză ori lapte. ⁴ jarcă piele urită și puturoasă, ⁵ miel de un an.

⁶ marginea gurei vasului.

«Poarnă murgușule lin,
 «Să trec la moșul Marin,
 «Să dau cep la vin pelin.
 «Bun îi vinul chipărat,
 «Nu-l poci bea de supărat!
 «Băui oca, plătii două,
 «Puica poartă rochi' nouă;
 «Băui două, plătii trii,
 «Puica-mi pune căpătâi».
 Manoilă ce-mi zicea :
 — «Bea Costachi, nu prea bea,
 «Că potera-i pe colea!
 Dar Costachi ce-mi zicea :
 — «Las'să vie ..... 'n cruce,
 «Că, cum vine-așa se duce!
 Bine vorba nu sfârșiă,
 Potira-l încunjură,
 Căpitanul ce-i zicea :
 — Dă-te tu Dragoș legat,
 Ca să nu te duc stricat.
 Aușită de la Grigore Mitu
 din Cărpăcești-Tulova

Dară Dragoș răspundea :
 — «Ba eu legat nu m'oi da,
 Că doar nu-s muerea ta.
 Potera'l încunjură,
 Cot la cot că mi-l legă;
 Căpitanu-l întreba :
 — «Cum vrei Dragoș mai frumos,
 «Ori călare, ori pe jos?
 Dară Dragoș ce zicea :
 — «Nici calare, nici pe jos,
 «In trăsură-i mai frumos.
 In trăsură mi-l puneă,
 La Tecuci că mi-l porniă,
 Și'n arest că mi-l vâară.
 Dară Dragoș ce făcea,
 Mult închis el nu ședea
 Peste trei zile fugeă,
 Pe tovarăși adună.
 Spaima 'n boeri că vâară,
 Pe săraci îi ajută.

Alex. M. Dumbavă.

VORBE ADÂNCI.

340.—Nu stau, să mă lege, ad. nu vreau să mai stau aicea cu nici un chip!

341.—Nu-i treabă, cât o fi lumea asta, aicea! ad. îi treabă multă aicea!

342.—Cât mi ți-i malu', ad. e f. mare și gros, dar leneș!

343.—Malaiu dospit se zice unei persoane leneșe.

344.—Mama pădurei se zice unei persoane urite.

345.—Ca și mama fată mare ad. ceva ce nu se poate să fie!

346.—Cum îi Tanda, așa-i și Manda, ad. una și aceeași.

347.—Azi-i Luni și mâne-i Marți.

Puicușoara să mi-o dați, ad. azi e Marți!

348.—Azi-i Luni și mâne-i Marți.

Pleacă Costea la Galați, ad. azi e Marți!²

349.—Cu nepusu'n masă, ad. fără multă așteptare, fără'ngăduire, cu grăbire, cu sila!

¹ Credem altfel; versul întâiu e un introductiv, ² Ni se pare a fi începutul cântecului bătrânesc Costea Doloa,

350.— *Pune-te masă, scoală-te masă*, ad. aşteaptă şi le are toate de-a gata.

351.— *Manta de vreme rea*, ad. numai la nevoie, mă vezi !

352.— *Mi-am găsit mantaua*, ad. m'am încărcat de bucluc !

353.— *A prins mămăliga coajă*, ad. a început omul nostru a se în-gânfa, a se crede mai ceva !

354.— *Mămăligă crudă*, ad. nu-i destoinic la treabă !

355.— *Cântă de dorul mămăligii*, ad. îi e foame; e vremea mesei !

356.— *Cătu-i moşu' de bătrân*,

Tot ar mânca măr din sân, ad. tot îi mai este drag de lu-mea asta !

357.— *Ca mâna iea dreaptă*, ad. îl (o) are de toată treaba.

358.— *A pus mâna pe el*, ad. l'a prins.

359.— *Ce-i în mână, nu-i minciună*, ad. pune'n mână şi te cred !

360.— *Lung de mână*, ad. îi place să fure.

361.— *L'a pus la mână*, ad. l'a înşelat cu (de) ceva, luându-i mai dinainte !

362.— *Merg mână 'n mână*, ad. lucrează'n unire !

363.— *Poftim din mână* bună, ad. din toată inima şi cu noroc, fără făţarnicie !

364.— *O mână de oameni*, ad. f. puţini la număr.

365.— *Mână pe mână spală şi faţa amândouă*, ad. fiecare avem nevoie unul de altul.

366.— *Omul la mânie, cad'e'n nebulie*, ad. a greşit mâniindu-se.

367.— *S'a mîniat ca vacaru' pe sat*, ad. degeaba are necaz pe noi, că alţii îi sunt vinovaţi. Văcarul bătea vitele, de ciuda ce aveà pe sat.

Târgul Ţeamş.

George N. Cosmovici.

368.— *Mă închin, da' am cui*, ad. mă plec, mă căciulesc, da' înalta să am cui, unui om cinstit, care are scaun, mărire. La cine nu-i de închinat, nici nu vreu să mă uit.

369.— *A-l sparge vântul*, ad. îl iea dracul de frig, îl găteşte vântul.

370.— *A strica din parale*. ad. a cheltui din nişte bani ce-ţi trebuie.

371.— *A mânca capu'*, ad. a-i scoate sufletu' p. cineva, a nu-i da pace a-l face nervos.

372. *A face o coroană*, ad. a face peste voia lui D-zeu, cu coarne, a face o ispravă rea, o faptă rea, o pozna neauzită, a se purta rău, a batjocuri : „Lasă, am auzit eu de coroanele tale“. (Rău cu coroana, cu vârî).

373.— *A nu se spăla cu toate apele (Prutului, Jijiei)* ad. a nu fi în stare să se scape, să se desvinovăţească de o batjocură, de o învinu-

ire. „Dă-i pace, că acuș te-a'ncepe a te batjocuri, de nu te-i spăla cu toate apele (Prutului, Jijiei)“

374. — *A se gândi la dreptate*, ad. a se gândi că dacă n'are să fie răsplătit în viața asta, măcar, când a muri, când a merge la Dreptate, are să deie samă de ceia ce-ți face.

375. *Crapă rânza în mine (crapă maiurile în mine, îmi crapă mă-seaua)* ad. sunt neliniștit, nu mai pot aștepta, sunt mânios pe cineva (de nevoe, așteptare, mânie, împotrivire).

J. Botoșani

V. Moisiu.

376. — Dacă știi a face, trebuie să știi ș'a desface.

377. — Sâta cât e nouă șade în cui, dar după ce se mai învechește, mai umblă și pe sub pat.

378. Mâta care îți pare mai blândă, aceea sgârie mai rău.

379. — De-ar ști omul ce-ar ajunge, tot ar suspina ș'ar plânge.

380. Cinste dai, cinste găsești.

381. — Banii albi fac mult la zile negre.

382. — La lauda mare să nu te duci cu carul și nici cu sacul gol.

383. — Lauda de sine, nu miroase bine.

Hânțești-Dorohoi.

N. V. Năntescu.

BOTANICA POPULARĂ.

26. — Baraboiul.

Baraboiul sau *barlaboiul*, numit încă și *bulbucați* e o plantă ce crește pe sub poalele pădurilor, pe la locuri grase, prin lunci etc., ajungând până la înălțimea de un metru, și are frunzele mărunte ca ale cucutei, cu deosebire că n'are mirosul urât al acestia. Floarea e albă și umbreloasă.

Rădăcina baraboiului, când aceasta e tânăr, se caută pentru mâncare; rădăcina are forma și culoarea alunelor, de aceea se mai numește *alunică* ori *alunele*.

Tuleul baraboiului când e tânăr, se mănâncă n'are un gust dulceag apos.

Un baraboiu, e un lucru fără valoare; cu toate acestea poporul, în epigramele lui așa de mușcătoare, găsește că toate fetele dintr'un sat nu fac macar cât un baraboiu.

Un strigăt din munții Sucevii :

*Frunză verde baraboiu,
Câte fete'n sat la noi,
Nu plătesc un baraboiu ;*

*Baraboiu-i de mâncat,
Fetele-s de lepădat. ¹*

¹ Șeșătoarea, I, 105.

Aceiași cântec îl găsim și în Ardeal :

*Câte fete-s pe la noi
Nu plătesc un baraboiu;*

*Câte fete se ridică,
Nu plătesc o mămăligă.¹*

În cântecele sale, poporul invoacă adesea *baraboiul*.

*Foaie verde baraboiu
Mai văzut-ași ca la noi :
Fete mari cu văduvoi ?²*

Sau :

*Foaie verde baraboi
A venit vremea de-apoi,*

*S'alegem primar din noi,
Să judecăm pe ciocoi.*

Într'un vicleim din Moldova :

*Frunză verde baraboiu,
Măi ciobane măi,*

*Tu nai grijă nici nevoi
Măi ciobane măi...*

27. — Beșicuri

Beșicurile numite și *gujoasă* sau *păpălău*, sânt niște plante ce cresc prin anumite localități, ajungând înălțimea până la jumătate metru; au frunza ca a vișinului, și drept fruct fac o punguliță în lăuntrul căreia se găsește o bombiță ca o vișină, de culoare roșieatică.

Cu fructul acesta se joacă copii.

Beșicurile strânse în *Ziua Crucei*, descântate, se pun pe beșica cea rea și se vindecă.

Tot cu beșicuri să scot vermii din cap, în următorul chip :

Se iau beșicuri, se uscă bine și se pisează mărunț, se fac apoi turțițe de ceară cari mai întâi au fost amestecate cu pravul eșit din sfărămarea beșicurilor. Se ia apoi un blid ori strachină, se bortește în fund și se pune în borta aceea o țevie de cele cari se întrebuințează la făcut pânză.

Se pun în foc șease petricele de se înferbântă. Blidul se așează pe o lespede cu gura în jos; sub blid, când petrele sunt ferbinți să așază câte o petricică, peste care să pune câte o turțiță de ceară amestecată cu beșicuri.

Omul bolnav pune atunci țevia în ureche, ca fumul ce va eși din ceara cu beșicurile să meargă în ureche. Fumul mergând în cap, omoară vermii și ei cad morți pe lespede sub strachină, pe țevie.

Beșicurile cu baligă din *Ziua Crucei*, sunt bune de afumat la ureche, când te dor.

N. Gorovei și M. Lupescu.

¹ *Șeșitoarea II, 217,* ² *G. Dem. Teodorescu, Poesii populare.*

BOALE LA OAMENI, LEACURI ȘI DESCANTECE.

119.— De șarpe.

De mușcătură de șarpe, se descântă cu trei mlădițe de alun, în apă neîncepută și zicând :

Leșniță,
Pleșniță,
Apucă de piele,
Pielea de carne,
Carnea de os,
Osu-i sănătăs,
Leșniță,
Pleșniță.
Ia ți veninul.
De-o fi vacă,
De-o fi bou,

De o fi om,
Ia-ți veninul.
Că cu băț de-alun te-oi bate,
Cu băț de-alun te-oi omori,
Cu băț de-alun te-oi îngropă.
Și omul de-o fi om,
Să-i fie osul sănătos,
De-o fi vacă,
Să fie sănătoasă,
De-o fi bou,
Să fie sănătos.

Din această apă bea bolnavul, se freacă cu mlădițele de alun acolo unde e mușcat de șarpe și se spală cu apă descântată.

De la Maria Ciobotariu, Ardeani-Bacău.

D. J. Procopie.

CÂNTECE.

682.— *Foaie verde ș'o matasă,
Anică frumoasă,
Pe cea vale 'ntunecoasă,
Vine moarte 'nfioroasă,
Cu cuțite și cu coasă,
Să-ți ia sufletul din oase....*

— *Mă rog, moarte, mă mai lasă,
Că nu mi-i bărbatu-acasă,
Și s'a dus pe deal la coasă !
— Anicuță, nu se poate,
Că bărbatu-to-i departe,
Și eu nu te-aștept.... că-s moarte!
— Rupe-i-s'ar coasa 'n două,
Să-și cumpere alta nouă :
Să vie să ne'tâlnim,
Două vorbe să grăim....*

*Na-ți, moarte, caru' cu boi,
Mă mai lasă până Joi....
— Ba, nici până mai de-apoi,
C'asa scrie'n cărți la noi!
(Din Coropcenii Vaslui).*

J. Neculau.

693.— *Foaie verde și-un dudău.
Puică nu-ți mai pară rău,
Că rămâi în satul tău.
Satul tău e mare raiu,
Te iubești cu cine vrei.
Da-i mai rău, puică, de mine,
Că mă duc prin țări străine,
Unde nu cunosc pe nime,
De cât murgul de sub mine.*

*Murgul și cu șaua lui,
In mijlocul codrului.
Păsărică de pe lac,
Rău, maică, m'ai blestemat,
Și m'ai blestemat la soare,
Să stau cu arma'n picioare,
Și m'ai blestemat la lună,
Ca să stau cu arma'n mână.
Auzit de la lord. N. Ciobanu din
Cotoroaia.*

N. Jancu.

694.—*Foae verde tilichin,
Am la inimă suspin,
Și-o bălțiță de venin.
Și-am crezut-o tot așa :
Că spinu' s'a usca,
Și bălțița a seca.
Dar bălțița izvorăște,
Spinu' crește și 'nflorește,
Și pe mine mă gătește.*

695.—*Foae verde liliac,
Mare i lumea, eu nu 'ncap,
Mă mir singur ce li fac.
Căci cămașa nu li-o 'mbrac,
Nici bărbatu' nu le ieu.
Și nu'ncap de răul meu.*

Auzite de la o Bucovineancă.

Volbură Poiană.

696.—*Auzi mamă câinii bat,
Intră peșitori 'n sat ;
Fă, mamă, plăcinte moi,
Și le pune la gunoi,
Să vie și pe la noi.*

697.—*Am un bade cât un ied,
Intră'n iarbă nu-l mai văd,
Trag nădejde c'a mai crește
Când a prinde mîța pește.
Nu știu ce i-ași da să crească ?
Să-l slobod în câmp să pască.
Din Pipirig-Neamț.*

Gr. Vasiliu.

698.—*Foae verde bob năgară,
Sfântă e ziua de vară,
Toate mândrele-s pe-afară ;
Dar acum de când a nins,
Toate mândrele s'a'nchis.
Și s'a'nchis în cas' la sobă,
De n'am cu cin' să-mi fac vorbă,*

699.—*Bată-te focul iubit.
La ce vreme m'ai găsit !
Când pun mâinile 'n pământ.
Și mă scol în sus oftând !
Din Făurești-Vâlcea.*

G. Ceașeanu.

700.—*Zi țigane hora mea,
Că ți-oi da din ce-oi avea ;
Zi țigane, că-ți dau carne,
C'a murit un cal devale ;
Zi țigane, zi mai zi,
Pân' ce ochii ți o eși.*

701.—*I-auzi, i-auzi cum mai zice,
Sanatatea să-l mănânce,
Sanatatea fetelor,
Dragostea nevestelor.*

*De la Ionel Dimitriu, inv.
Valea Arinilor, Bacău*

D. J. Procopie.

702.—*De cât cu pafale late,
Și cu oala după lapte,
Mai bine 'ncinsă cu tei,
Și cu lapte'n putinei.*

703.—*De cât badea mătăhoi ¹,
Și ocolul plin de boi,
Mai bine badea bădiță,
Și ocolul poeniță.*

Culese de Serafim Jonescu.

704.—*A! iubita mea de frate,
Vezi vremea cum ne desparte.
Ah iubita mea de sor',
Cum îți port eu aist dor,*

Ș'aist dor de despărțire,
 Pedepsește peste hire.
 Dragostele cele multe,
 N'am crezut că cad urîte.
 Mai bine mai pușintele,
 Că acele's cu glingele.
 Le strânseiu mănunchiu'n mână,
 Le svârlii în cea grădină.
 Am crezut că s'o pâlîț,
 Ele mai tari-o' nverzit! ?
 M'am plecat, le-am mirosit,
 Și mai rău m'am 'bolnăghit.
 Puică-am vrut să plec spre poartă,
 Ochii în lacrimi înnoată.
 Am vrut să mă sui pe scări,
 Nu putui ca de oftări.
 Să pui picioru'n cerdac,
 Nu putui de suspinat.
 Ași mai veni pe la tine,
 Dar mi-e rușine de căne !
 De la Mărghiaala Stan,
 Cotoroaia Tutova. **D. Stan**

705.—Ș'am zis verde trei lalele,
 Dragostea de und' se'ncepe ?
 — De la ochi, de la sprincene
 De la buze ruminele.
 Când s'ar ține de-un voinic,
 Ș'ar uita munca din câmp;
 Când s'ar ține de-o nevestă,
 Ș'ar uita lucrul din casă.

706.—Ș'am zis verde de aclaz,
 Toată dragostea-i cu haz !
 Despărțirea-i cu necaz,
 Tot cu lacrimi pe obraz !
 De la G. Velic. **V. J. Căuea.**

707.—Natalișă, bărbat n'ci,
 Dar gurișă cui o dai ?
 La un pușor de crai !
 Dă-mi-o mie cu chirie,
 Până la sfânta Marie.

Când s'o coace poama'n vie.
 Acum poama s'o cules,
 Și noi nu ne-am înțales.

708.—Zisăi verde odoleanu';
 O suit bădișa dealu',
 Îi cunosc mersu' și calu'.
 Badea-i nalt, călușu' sur
 L'ași blestema, nu mă'ndur,
 Că demult mi-o fost amur.
 Că dacă l'oiu blestema,
 Ca și iarba m'oi usca.

Pr. J. C. Beldie.

709.—Frunză verde mărăcine,
 Ce focșor arde pe mine,
 De două-trei luni de zile,
 De când mi-i gându' la tine !
 M'am ofticat, vai de mine !

710.—Și o foiță de susai,
 De trei zile vin pe plai,
 Nu băui și nu mâncai,
 Numai la cuc ascultai.

Goleștii-Badii, Muscel.

D. Mihalache.

711.—Hai daliba banda,
 Să mărită Sanda,
 După lupu' tunsu',
 Dă-i în ..... cu fusu'!

712.—Taci, taci ca patu',
 Să nu ni-audă bărbatu'.
 Taci, taci ca ușa,
 Să nu ni-audă mătușa.
 Taci, taci ca vatra,
 Să nu ni-audă cumnata.

—Aulică, măi !

—Ce-ai cu mine făi ?

—Iubește-mă măi !

—N'am părăle, făi....¹

Tușcani-Covurlui

J. O. Zugravu.

¹ Ni s'a trimis și le publicăm ca pildă de cântece corupte. De acum înainte, culegătorii noștri se vor feri de acest soi de cântece.

713. — *Foaie verde de chiper,
Mă 'ntâlnii cu Leana eri,
Mă'ntâlnii și eri și azi,
Lumea moare de necaz.
Pentru mândra care-mi place,
Trei zile pe drum aş face,
Trei zile ş'o săptămână,
Că i-a fost gurița bună.
Când a fost iarba de coasă,
Eu dormiam cu Leana 'n casă ;
Când a fost la adunat,
Eu dormeam cu puica'n pat.*
De la I. Capau și N. Anghel, Chi-
lia-Roman.

J. Giobanu.

714. — *Frunzuliță de sulfină,
Colea'n vale la fântână,
Plânge mândra și suspină,
Că i-a dat salba'n fântână.
Salba de galbeni de-i mari,*

*Făcută de doi primari,
Doi primari și doi jandari,
Ş'un puşor de notar.
Salba de galbeni de-i mici,
Făcută de ibovnici.
Frunzuliță ş'o lalea,
Nu mai plânge mândra mea,
Că-ți face, neica, altă.
Numai poli și gălbiori,
Să-ți şadă bine cu ei.*

715. — *Colea'n vale 'n poeniță,
Şade-o mândră copiliță ;
Copilița ca o floare,
Mi-este prinsă de pe mare,
Cine mi-o iubește, moare ;
Mi-a iubit d'un logofăt,
Ş'a murit cu cal cu tot.*
*Aužite de la Nicoliza I. Popescu
din Goruneşti-Vâlcea.*

C. M. Popescu.

O SAMĂ DE CUVINTE

983—1032

În numărul I pe Ianuarie al revistei noastre, la pag. 14—cântece, no-
684 rândul 7,—sub numărul 3, e vorba „vuvari“, asupra căreia redac-
ția notifică semnul întrebării, spre o lămurire. Întrebând pe d. T. Pam-
file, d-şa îmi scrie că acest cuvânt îi e necunoscut și poate deci și
prin împrejurimi.

Cuvântul „vuvari“, pl. masculin, provine dela un instrument de cân-
tat numit „vuvă“ ori „vâvă“. Vuva, instrumentul de predilecție și pre-
ferat în timpul nunților, mai de mult, se compune din o văcălie de
ciur, pe a cărei bază circulară (una din ele), se află bine întinsă și fi-
xată de văcălie o piele de capră bine uscată și rasă de păr. În păre-
ții văcăliei se găsesc niște deschideri dreptunghiulare, de alungul vă-
căliei. În aceste deschideri dreptunghiulare se introduce un cui de-a
curmeziș iar pe cui se vâără 3-4 tinichele rotunde cari să joace pe cuiu:
acestea-s necesare pentru *zdrăncănit* (ca *zdrăncănele*—a zdrăncăni—a
face zgomot).

Sunt pe văcălie deschideri dreptunghiulare, de obicei număr cu soț 4—6, mai multe nu. Acesta-i instrumentul, acum, meșteșugul de-a cântă cu el. A *vuvui*, a cântă cu vuva, nu-i lucru ușor; se cere multă dibăcie și mai ales caznă. Azi, la noi, s'au dus vuvarii și alții nu se mai găsesc. Vuvarul ține vuva în mâna stângă, iar cu degetul cel de lângă arătătorul, apasă cu el plimbându-l pe pielea de capră. Pielea fiind aspră, cum și degetul uscat, pielea, care are sub ea o coardă întinsă, începe a zbârâni—a vibra—producând un zgomot de: vuuu... vuuu... Cât dă cu degetul, atâta vuvuie. Și, ca să fie în acelaș timp cu ceilalți lăutari, ori să mărească zgomotul, începe a plimba vuva ținând-o în aceeaș mână și lovind la margine cu podul palmei drepte pentru a face să răsunе zdrancanalele. Dacă ascuți pe un vuvar, s'aude: vuuu... vuuu... (cu degetul), ...zdranca-zdranca (lovită). Diferențele specifice între vuvă și tobă sunt: toba se bate cu ciocănelele, iar vuva nu; toba este astupată cu piele la ambele goluri și n'are zdrăncănele. O asemănare găsim, la vuvă, cu daraua (tambura, tamburina) italienilor ce umblă prin orașe cu flașnetă și papagalul.

Vuvarii îndeplinesc pe lângă rolul de cântăreț și rolul de măscărici, a face lumea să râdă—să nu mănânce și să bea mult. Așa, unii scot limba atât de mult, atingând cu ea vârful nasului; alții întorc ochii pe dos și câte și mai câte șotii de felul ăstora. Unii vuvarii meșteri, asvârle vuva în sus învârtindu-se, apoi o prijoane; vuva învârtindu-se având drept centru de gravitate degetul arătător al vuvarului, în care a prijonit vuva. Unii vuvarii, când lumea e chef, încep a striga:

— Silică, ...unde e făsuiul d'astă vară, la ce l'ai mâncat,—așa zice; unde e pielea vuvii de capră. Așa a fost de vre-o 6 ani pe la noi, Ciuciu vuvagiul, care făcea lumea de pleca dela petreceri și nunți cu gurile strâmbe.

Gh. Fira

A sta la îndrică==a fi contra, dușmani.

A pune'n sâmbură==a pune la cale, a mă înțelege.

A molfăi==a mesteca fără a deschide buzele.

A giui==a intra în voe cu ceva; „Să-i bată focu' de copchii că, cât le dau și nu-i mai pot *giui*.”

Mi-o eșit hârșimu'==mi-o eșit buhul (ca de popă tuns).

Saină==laie, cenușie: «*în doi peri*».

Samochiș==lapte acru.

A ighi==a iubi.

Potmol==ceva prea voluminos. A ploat. Ce potmol de apa!

A diciocăla==a desface ceva în părți.

Cimcea—se zice vârfului de la fus.

Struț pl. *struți*—țurțuri; Când înghiață apa la streșina casei.

Sloată—ploaie cu ninsoare.

Modălcă, mofochină—O umflătură iscată pe mână ori pe trup, dar care nu produce mari dureri, numai diformează mai mult.

A chirlisi—a pierde vremea cu drumurile.

A mimi—a desmerda.

Toantă=tantalaucă—proastă.

Tăbor, tăbălto—un sac mic, sau unul mare plin pe jumătate.

Chisc—se zice, când o margine de la pânză, când se țese, iese mai înainte.

Sgrebunfuri—răsufături, când sparge o bubă.

Chic—greș făcut la arat.

Greș subst. pl. *greșuri*—un petic de pământ, nearat, între două brazde, ori printre arătură.

N. Moisei.

Arcanesc (verb a)—a croi cu vorba (ca cu arcanu' vita), a-l înturna pe cine-va de cum ai vorbit, a tachina, a lovi pe subțire, a pune bețe în roate: „Nu mă mai arcăni atâta, lasă-mă în banii mei“.

Arcaneă (sb.) pl. *arcalele* (rar de tot, arcănitură-turi)—învârtitură, cârneală, socoteală, tachinare, lovire; „Nu umbla cu arcalele“.

Aghezmuesc în înțeles activ—îmi răsbun pe el, îl bat, îl batjocuresc cum trebuie; *refl*: a se batjocuri (singur); a se îmbăta bine. „L'am aghezmuie eu bine“. Rău te-ai aghezmuie azi“. (aghiiazmă=apă sfințită).

Arcenie (sb.) În graiul românilor basarabeni=loc unde se vinde cu măsura, crâsmă (în Rusia-i monopol).

Amorți (a. vb) a îngheța puțin, a se cam împuți căldura.

Angară (sb.)=sarcină, datorie, greutate: „Câte angarale, toate pe noi“.

V. Moisiu.

Zgâtie=copilă mică, pocitură.

A ghigosă=a *buchisa*, a bate.

A se crămălui=a se tângui.

Flioască=glod amestecat cu zăpadă.

Flioascărie=ca și flioască.

Bufe=găluște de post

Mățe=patine.

A blioștlocăi=a umbla *teleap*

prin glod.

Sabrion=băț popesc.

Oară=patimă, nevoie.

Hartamă=bucată de carne.

Nu-i sculă=se zice de o femeie care nu-i frumoasă.

Tace mulgu=tace molcum.

Ciumercă=carte ilustrată.

Volbură Poiană.

GLUME, JĂTII, TĂCIALE.

138.—Și alt nimic.

Cică era într'un sat un țigan, care avea obiceiul ca în fie-care dimineată când se ducea la crășmarul satului, cu care se încumătriă, zicea: „*Buna dimineată și-un rachiou*“. Cumătru-so crășmarul, cum i s'a fi po-trivit lui un timp, că îl cinstea în fie-care dimineată cu câte un ra-chiu, după ce mai întâi țiganul îi bătia *pontul* de mai sus.

De la o vreme, bagă de seamă crășmarul, că prea îl scotea în pier-dere țiganul cu buna dimineată lui. Se gândiă Românul, cum ar face să-l dezbere de obiceiul cu rachiul în toată dimineată.

Intr'o dimineată, vine țiganul ca de obicei și când intră în crășmă, zice: — *Buna dimineată și-un rachiou*. Crășmarul, în loc de rachiul o-bișnuit, pune mâna pe-o scurtătură de sub teigheea și-i trage pe neră-suflăte, până ce țiganul a zis: — Haleu, destul, că nu-mi mai tre-bue rachiou, câte zile oi mai avea.

A doua-zi veni țiganul să cumpere nu știu ce de la crășmă. Când a deschis ușa, vâri numai capul înăuntru și zise repede de frica cal-cavurei; — *Bună dimineată și alt nimic*.

Aușită de la Petrache Tenea, fruntaș gospodar, Cerțești-Tutova

Vasile B. Țirica.
Cântăreț bisericesc, Bârlad.

139.—Ghibăcie.

Un român mai nevoieș s'a fost dus într'o zi la prășit la altul mai chiabur și se împăcase să-i deie pe ziua ceia o dimerlie de făină. Pră-șiau amândoi. Intr'amurg, prășitorul cu ziua, vede că stăpânul ogorului nici gând n'avea să se lase de la treabă, că era hârsit al naibei și ah-tiat după câștig.

— Păi, să ne lăsăm, măi cumătre, c'a asfințit soarele, — zice după un răstâmp cel cu ziua.

— Ba, putem să-i mai dăm înaintea, cumătre, că iaca *fratele soarelui*, răspunde cel'lalt, arătând pe cer luna, care răsărise.

— Omul a tăcut. Au lucrat pân' mai într'un târziu

Când la plată, adouazi, cea vine c'un sac mare și cu unul mai mi-titel — o traistă — și după ce-i toarnă în cel mare o baniță de făină, el întinde pe cel mic:

— Pune și ici, măi cumătre!

— Da nu ți-am dat o dimerlie, cum ne-a fost vorba? Ce mai umbli și cu traista?

— Păi, îi *fratele sacului*, măi cumătre! Pune și-aici....

I-a mai pus oleacă, n'a avut încotro.

Din Coropcenii Vaslui.

J. Neculau.

140.—Câte un franc de Român.

Trei Români și un Neamț, plecând pe drum, au ajuns într'o pădure, unde găsesc pe un Român cu o căruță. Fiind obosiți, ei întrebară pe Român cât o să le ceară pentru a-i duce în satul vecin.

Acesta răspunde: — „Câte un franc de Român“.

Astfel se suiră cu toți în căruță. Când au ajuns în satul vecin cei patru călători îi plătiră 3 franci. Românul le zise că sunt patru cu toții. Atunci unul din Români zise: — „Apoi dumnealui e Neamț!“

Grojdibodu-Romanași.

N. J. Cotescu.

141.—Iași țiganului.

Îi murise mama bietului țigan și frate-so era la Iași la vânători.

Intr'o zi, prinse el de veste că cumătru-său are să se ducă la București. Cum auzi, își aruncă țiganul surtucul pe umeri și fudul de tot, plecă repede la cumătru-so.

— „Bună ziua și drum bun“, zise țiganul.

— „Bună ziua, cioară“ îi răspunse Românul, nebăgându-l în samă.

— „Ioti ce te-aș ruga eu cumetre“, și baragladina începu a se plânge luându-și căciula din cap într'o mână și cu cealaltă arătându-și durerea: „Am auzit că te duci la București, răpede-te, te rog, cumetre, și pe la frate-mio la Iași și spune-i să vină acasă, c'a murit mama și el nu știe săracu“.

Românul îl bufni râsul, totuși se stăpâni și-l întrebă:

— „Da' ce fel îi frate-to, măi cioară?“

— „Hei, cum să fie cumetre, ia un frumușel nant-nant, sdrențuit pe la obraz și cu semne de vărsat pe la poale — da te rog, cumetre, de li-i întâlni, de nu li-i întâlni, tot să-i spui să vie“.

*Aușitd de la moș Constantin Negru
Ciurești-Tutova.*

G. V. Șuşnea.

142.—De cine 'i mai jale țiganului.

Un român zice într'o zi unui danci: — „Măi țigane s'a înecat tată-to!“ — „Hauleu! și luleaua mea la el“ răspunde danciul supărat nevoe mare.

143.—O țigancă, se duce cu un copil mic, să-l împărtășească. Dar ce-i abătu danciului, că nu vrea de loc, să se ducă, se ia sfânta împărtășanie. Mă-sa căuta să-l amăgească zicându-i: — „Ia-o măi că-i zahar“. — „Baiu (nu vreau)“ răspundea danciul. — „Ia-o că-i pâne“. — „Nu vreau“. Și-i spuse de o grămadă de bunătați, dar tot nu vrea.

Atunci ce i veni țigancei, că-i strigă odată. — „Ia-o măi, că-i lulea!“ — „Ad-o încoa“, strigă danciu bucuros.

Florești-Tutova.

Virginia Stan.

C R O N I C A

* Rugăm stăruitor pe cinstitele persoane cari nu și-au încheiat socotelele cu Calendarul, să se grăbiască, căci nu mai putem aștepta.

* „Calendarul Neamului românesc“ pe 1911 cuprinde 12 cântece bătrânești culese aproape toate din Oltenia (culegătorul Unică este colaboratorul nostru d. I. N. Popescu) și povestea Leder și Lădunea a celui ce scrie aceste rânduri.

* Albina de Crăciun are o colindă cu note muzicale și o Vasileă de d. C. Popescu (Arsache-Vlașca).

* D. P. Danilescu scoate în no. 8 din „Biblioteca folcloristică“, Anton Pann și cântecele de stea cu frumosul portret datorit d-lui Delavrancea. Se dau lămuriri asupra datinii umblării crailor cu steaua și un scurt istoric destul de interesant pentru iubitorii de citit. Urmează apoi 12 cântări din cele 24 cuprinse în ediția din 1892 și se încheie cu sorcova.

No. 9 cuprinde Barbu-Vodă-Știrbei, în tradiția populară, care se prezintă ca un început (vedem „vol. I“). În frunte are un chip al domnitorului și o prefață a d-lui A. D. Demetrescu, în care se lămurește pricina dragostei și pomenirii oamenilor mari de către poporul recunoscător. Urmează 9 povestiri frumos scrise.

* D. Viotor Vasilescu, ne dă într-o cârtică litografiată cântări religioase, Irozi și colinde culese de prin Bucovina, parte populare, parte armonizate și parte compuse, în total 10 melodii cu text.

* Pdr. I. Antonovici își scoate în broșură cu îndreptări și adăogiri, articolul publicat în calendarul nostru pe 1911.

* D. V. Vârcol, prof. în T. Severin, tipărește foarte frumos „Graiul din Vâlcea“. În prefață ne arată că materialul ce urmează este rezultatul unor călătorii din 1906 și 1908, iar în introducere ne spune că „nu se văd serviciile pe cari pretind că le aduc literaturii noastre scriitorii extaziați în fața a tot ce vine din popor, fără să se coboare, să aleagă delu el ce are mai bun și fără să știe cum să întrebuințeze materialul adunat“. Foarte frumos și bine. Urmează însemnări etnografice și apoi particularitățile fonetice și morfologice ale graiului vâlcean. Pe 81 pag. urmează textele : cântece, povești, amintiri și felurite frânturi de graiu de seamă și apoi un glosar. Peste lucrarea d-lui Vârcol nu poate trece cel ce vrea să învețe singur și cel ce cercetează. Din parte-ne toată recunoștința și această întrebare : în ce legătură se află această lucrare cu „Graiul nostru“ ? Textele comune amânduror lucrărilor sunt sporul d-lui Vârcol sau sunt luate din „Graiul“ și controlate ? Am fi dorit să știm aceste lucruri spre a ne încredința de felul cum s'a alcătuit „Graiul“.

* No. 21 din Biblioteca societății „Steaua“ publică o colecție de Cântec de voinicești și ostășești (incă și de altele) „culese și alese de d-nii C. Lăduleanu-Codin, St. St. Tușescu și S. T. Kirileanu“. Gând bun, ispravă aleasă și cinste celor ce se trudes. De ce însă să nu se tipărească versurile cum se obișnuiește, cu „litere mari“ la început ?

* În Ramuri No. 15 o frumoasă povestire a d-lui D. Furtună.

P.

* Apare, în urma însărcinării din partea Academiei Române, o colecție de melodii populare a d-lui Tiberiu Brediceanu. Cântecele, dimpreună cu melodiele lor, sunt strânse din comunele de căpitanie maramureșene : Săliște, Săcele, Boișă, Bărsana, Călinești, Budești, Apșa ș. a. cu ajutorul vrednic al profeției de

acolo. Aceiași însuflețire, cel puțin, vine vremea a se vedea și la noi, unde stricarea obiceiurilor merge cu pași repezi și unde se prăpădește zilnic duhul vechiu care ne-a dat viață.

* Avem deosebit motiv a ne bucura, văzând cum, pe zi ce merge, culegerile de înțelepciune populară își află însemnătatea cuvenită și nu putem să trecem fără ca să aducem înaintea, în această privință, vorbele iubitului nostru îndreptător, d. prof. Nicolae Iorga, care spune în no. 1 an. III al „Neamului Românesc Literar”: „Va privi (revista) literatura ca o parte din cultura națională și aceasta ca o cerință și o manifestare a unui popor. Va face o parte largă literaturii populare”.

Dumitru Furtună.

Poșta Redacției:

V. S. M. Adam. Mai întâi trebuie să vă cunoaștem numele și dacă sunteți abonat la revistă.

C. M. Popescu. Cântecul bătrânesc s'a primit dar nu-l putem tipări, căci sunt altele mai vechi cari așteaptă rândul. Trimite-ne lucruri mai multe și mai felurite, ca să avem de unde pune.

N. Cotesou. Vă dorim adresa.

D. Costică. Se publică orice soi de material, cules cinstit, la rândul ce l are,

Cărți primite la redacție:

Delavrancea: Luceafărul, dramă în V acte, București, Socer 1910, 264 p. 2.50 lei

P. Danilescu: Anton Pann și cântecele de stea (No. 8 din „Biblioteca folcloristică”) Craiova, 1910, 32 p. 30 b.

— Barbu Vodă-Stirbei, în tradiție populară (No. 9 din „Biblioteca folcloristică”) Craiova, 1910, 62 p. 30 b.

Victor Vasilescu: Cântecele Iroziilor și colinde, Cernăuți, 1909 (litografie) 32 p. f. pref.

Eo. I. Antonovici: Notițe istorice și tradiționale despre Schitul Magariu din județul Tutova, ediție separată din „Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1911 cu îndreptări și adăogiri—Bârlad 1911. 14 p. cu 2 chipuri, 50 bani.

Eug. Revent: A treia scrisoare către un necunoscut. Satiră 4 p. 20 b

Tudor Popescu: Proiectul legii pentru obligativitatea votului și dreptul de vot al ofițerilor și subofițerilor reangajați, Buc. 1910. 11 p. 50 bani.

C. Budariu și I. Dodon: Politica satelor No. 1 scrisă p. țărani, Iași, 1910 15 p. 5 bani.

A. C. Calotesou-Neiou: Câteva povestiri de Maupassant (traduceri). Biblioteca revistei „Viața agricolă” Buc. 1911 86 p. 50 bani.

V. Vârcol: Graiul din Vâlcea, Buc. 1910, 102 p. 2 lei.

G. Rădulescu-Codin, Șt. St. Tușescu și S. T. Kirileanu: Cântece voinicești și ostășești (No. 21 din Biblioteca societății „Steauă”) Buc. 1910 96 p. 20 b.

Ghio: Gheorgheț a Popei, Tg. Neamțu, 1906, 24 p. f. pref.

I N S C R I E R E

Subsemnatul primesc condițiunile de funcționare ale Societății pentru editarea unei Biblioteci în jurul revistei „Ion Creangă, și cari sunt :

1. Biblioteca va avea formatul 10 c.m./15 c.m. și va cuprinde în mijlociu 100–120 fețe.

2. Biblioteca va apare de cel puțin 4 ori pe an, începând cu 1911.

3. Biblioteca va publica culegeri alese de literatură și artă populară, scrieri în graiu popular, precum și mici cercetări de limbă, literatură și artă populară ; scopul acestora este de a face creștere națională prin însuși producțiile noastre.

4. Primirea, cercetarea și prețuirea manuscriptelor trimise, supravegherea tiparului, împărțirea exemplarelor și toate socotelele, cad în sarcina unui Ingrijitor, care va fi redactorul revistei „Ion Creangă”.

5. Pentru preântîmpinarea cheltueleur întăiului număr al Bibliotecăii. Ingrijitorul va vinde un număr nehotărit de acțiuni nominale, al căror cost unitar este de 8 lei: o jumătate de acțiune, 4 lei.

6. Orice membru acționar nu poate cumpăra decât o acțiune, cel puțin

7. O acțiune sau mai multe, se pot cumpăra și în tovărășie de mai mulți inși cari însă vor fi reprezentați printr'o singură persoană.

8. Prețul unui exemplar din Bibliotecă fiind de 40 baii, orice acționar va trebui să desfacă prin vânzare câte 24 exemplare de fiecare acțiune, trimițând costul întreg către Ingrijitor, în termen de 20 zile dela primirea numărului exemplarilor.

9. Din sumele intrate la Ingrijitor, se vor scade cheltueleur tiparului, plata auto. alui, corespondența și alte cheltueli, iar rămășița se va împărți astfel : 50% ca dividende acționarilor, 35% ca ajutor revistei „Ion Creangă” și 15% ca plată Ingrijitorului.

10. Darea de seamă despre mersul moral și material al Bibliotecăii se va ascultă cu prilejul adunărei anuale a revistei „Ion Creangă”.

11. Hotărârile se ieau de majoritatea membrilor prezenți

12. Dări de seamă tipărite și semnate de membrii prezenți, se vor trimite tuturor acționarilor.

Subsemnatul cumpără ..... acțiune pentru care am plătit astăzi suma de lei .....

Seminătura

Locul

NOTĂ. Sumele primite de Ingrijitor până acum, se socotesc ca parte din costul acțiunilor ce se vor subscrie, așteptând numai diferența. Dacă sumele trimise sunt mai mari decât costul acțiunilor cerute, de diferență se va ține socoteală pentru viitor.

Lămuriri la cerere, dacă se va adăugi o marcă pentru răspuns.

Împrimirea raspunsurilor se așteaptă până la 15 Februarie a. c.

No. 1

TUDOR PAMFILE : SFARȘITUL LUMEI

Au subscris până la 25-Ianuarie :

George A. Cosmovici 5, *Smaranda G. Cosmovici* 5, *George A. Bogrea* 5, *Const. St. Stan*, *Haralampie Celus*, *Elisa N. Bancea* (Tg. Neamț) = 18 (urmează).

Petru G. Savin (Jorăști-Covurlui), *Ghiță Dumbravă* (Dragomirești-Tutova), *Hrisant Dăscălescu* (Broșteni-Roman), *Zahei Grigoriu* (Humulești-Neamț), *Alex. V. Ionescu* (Calfa-Corugea, Constanța), *Haralamb Florescu* (Brăești-Dorohoiu), *Gh. V. Șuşnea* (Ciurești-Tutova), *G. Mândrilă* (Șaru Dornei, Suceava), *Ion Dimitriu* (Botoșani), *Ion Ionescu* (Gherăseni-Buzău), *Gr. Ignat* (Pufești-Putna), *V. Șova* (Scorțeni-Bacău), *D. Zamfir* (Oniceni-Roman), *Gh. Gh. Harnagea* (Vutcani-Fălciu), *Iordache Șimion* (Ripiceni-Botoșani), *T. Găugă* (Iași), *Gh. Vartolaș* (Budești Ghicăi, Neamț), *Șt. Tăbăcariu* (Cursești-Vaslui), *Toma Ionescu* (Bucegea-Botoșani), *Gh. Cojan* (Valea Arinului, Bacău), *Const. Vasiliu* (Tușești-Botoșani), *V. Necolau* (Bacău), *D. Desagă* (Bogdănești-Bacău), *V. Mircea* (Ștefănești-Botoșani), *Gh. V. Popescu* (Seimeni-Constanța), *Ștefan Ionescu* (Fălciu), *Gh. Pancu* (Gorovei-Dorohoi)=27 (urmează).

Petre Danilescu, *Ion L. Ureche* (gara Sălcuța), *Constanța Popescu* inv., *Elisabeta H. Biță* inv. (Șegarcea-Dolj), *Pr. N. Pretorian* (Panaghia), *Paul Popescu* 4, *D. Florian* (Șegarcea-Dolj), *Pr. Sp. Măndescu* (Calapăr), *Gh. R. Mișu* secr. (Calapăr), *Sp. St. Petre* notar, *Radu Ștefănescu* primar (Calapăr), *Maria I. Popescu* (Craiova), *Florea D. Darie*=16.

A. Moisei (Nemțișor-Neamț)=1 (urmează).

Gh. Fira 5 (Ștefănești-Vâlcea)=5.

Ion N. Popescu 5 (Ștefănești-Vâlcea)=5.

N. V. Hânțescu (Hânțești-Dorohoi), *D. Mihailovici* (Vlădeni, Măndrești-Botoșani), *C. Mihailovici*, *Ioan Corohoi* (Hânțești-Dorohoi), *Petre D. Ionescu* (Zvorâstea-Dorohoi), *Gh. Gheorgescu* (Hreățca-Dorohoi), *Pr. D. Gherasim* (Mohoșești-Dorohoi), *Pr. M. D. Gherasim* (Buda-Dorohoiu)=8 (urmează).

P. Herescu, *Gh. Pop*, *Nicolai a Ghiorgheșei*, *Ștefan Petrescu*, *Petru Mihăilescu*, *Emil Solomon*, *Epaminonda Economide*, *Nicolae Petrescu* (meser), *Nicolai Labiș*, *Alexandru Stamate*, *Gavril Crețu*, *Gheorghe Scutelnicu*, *Gav. Iftime*, *Gheorghe Crăciun*, *Petrea Gemanaru*, *Gavril a Ghiorgheșei*, *Lazăr Postelnicu*, *Ilie Rotaru*, *Ion Șopârlă*, *Vas Costache Scutelnicu*, *Costică Dumitriu*, *Costan. Părăloaia* (Găinești-Suceava)=22 (urm.).

Pr. I. C. Beldie 2, *Dionisie Donosă*, *Temistocle Toma*, *Andrei Vasiliu*, *Gică Filipescu*. *Pr. I. Gugoasă* (Fârțânești-Covurlui) *Petru C. Beldie* (Moscu-Covurlui), *Pr. C. Beldie*, *Miliade I. Tofan* (Jorăști-Covurlui), *Lucreția Vârgolici* (Vârlezi-Covurlui)=12.

Dumitru Furtună 5, *Natalia Leontescu* 5, *A. D. Faliboga* (Vlăsinesti-Dorohoi), *C. Fumu*, (Țigănași-Iași), *N. A. Constantinescu*, *V. G. Ispir*, *N. Gheorgescu*, *Ion Țaranu* (Buhalnița-Neamț), *Petru Pașnicu* (Farcașa-Neamț), *Sol. Sofonea*, *Șt. Popescu* (Otești-Olt), *C. Gr. Furtună*, *D. Corneanu*, *I. Furtună* (Mănăstireni-Botoșani)=22 (urm.).

D. I. Procopie, *Pr. I. Procopie*, *Pr. M. I. Procopie*, *C. Iscu*, inv., *Enache Dăscălescu* cânt. (Ardeoani-Bacău), *Gh. Gheoldum* teolog (Onești-Răcăuți

Bacău), Gh. Vlad (Cârligi-Roman). I. Pandelea (Comănești-Bacău), V. Niculescu (Mălini-Suceava), C. V. Tomescu (Mitropolia-Iași), V. I. Șova (Poduri-Bacău), C. Țîțariu (Obârșia-Bacău)=12 (urm).

Econ. I. Antonovici 2, *N. I. Antonovici*, C. Baștă, I. Tudorache, C. Brătilă. Gh. Trandafir, N. Arbanaș, Gh. Iacobeanu-Delalunca, Alex. Dumbravă, N. Popa, V. Popescu, D. Stan, St. Dimitriu=14 (urm.)

I. Neculau 10 (Coropcenii-Vaslui).

Spiridon Modoran, Ioan Dumitrescu, plutonier batalionul 1 vânători (Craiova), Damian Tomescu (Albeni-Gorj), Marin Moraru (Padea Dolj) Dumitru Ionișor (Bărbăești Gorj), Marin Vlăduca (Rasnic-Dolj), Ionel Berbecel, Anghel Spătaru, Ion Mitrana, Gheorghe Ghebauer, Dumitru H. Sinescu, Marin Bica, sub. locot. Constantinescu Dumitru batalionul 1 vânători. *Nic. I. Dumitrașcu* (Craiova).=13

Pr. Dimitrie Nestor 2, Minadora Samoil, Ecaterina Nestor, *Dimitrie Nestor* 2, Costache Corciovă, Ștefan I. Paraschiv, Const. T. Ariton, Docani Tutova)=9.

Subscrierile se închid la 15 Februar, până când trebuiesc trimise și toate sumele.

Am dori să ni se arăte toate greșelele din aceste liste, ca să nu se tipărească tot ast-fel și la sfârșitul lucrării.

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Creangă” pentru strângerea fondurilor :

„C U Z A - V O D A”

	L. B.
Suma adunată — — — — —	64,75

BUSTUL LUI ION CREANGA ÎN BARLAD

	L. B.
Suma adunată — — — — —	858,95

A apărut și se găsește numai în cursul acestei luni

CALENDARUL REVISTEI

DE

LIMBĂ, LITERATURA ȘI ARTA POPULARĂ

ION CREANGA

PE

1 9 1 1

Calendarul trebuie să se ceară numai dela Redacție sau Administrație, căci nu se vinde în librării.

Prețul 1 leu 25.

CARTI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări :

„Ion Creangă”	numerele toate din anul I	—	—	—	—	—	3.00
„Ion Creangă”	An. II.	—	—	—	—	—	6.00
<i>T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu :</i>	Carte pentru tineretul de la sate	Ediția I	—	—	—	—	1.25
<i>T. Pamfile :</i>	Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc“	—	—	—	—	—	0.20
„	Jocuri de copii I.	—	—	—	—	—	1.40
„	„	II.	—	—	—	—	1.60
„	„	III.	—	—	—	—	1.50
„	Cimilituri românești	—	—	—	—	—	1.00
„	Industria casnică la Români	—	—	—	—	—	10.00
<i>D. Farcașanu și M. Lupescu :</i>	Creșterea pomilor	—	—	—	—	—	0.25
<i>L. Mrejeriu :</i>	6 șezătoare țărănești	—	—	—	—	—	0.20
<i>Fl. Cristescu :</i>	Carte pentru copii	—	—	—	—	—	1.20
<i>Șt. St. Tușescu și P. Danilescu :</i>	Monogr. satului Catane-Dolj	—	—	—	—	—	2.00
„	Colinde din popor	—	—	—	—	—	0.30

Se trimet franco numai după achitarea deplină

Din cărțile cercului „Deșteptarea sătenilor” din Fălticeni

Cărticioș de închinăciuni (rugăciuni), care cuprinde toate rugăciunile zilnice, trebuitoare unui bun creștin, din mica copilărie până la bătrânețe. Ea nu trebuie să lipsească din nici o casă. Prețul unei cărticele 15 b.

Cărticioș de plugușoare, colinde și cântece de stea, căutată strășnic de băeți la sf. Vasile și sf. sărbători ale Crăciunului; costă 15 bani

Cine trimete banii pe 15 cărticele (2 lei -- bani) are 4 în dar. Tot așa și cărticica de rugăciuni.

„COOPERATIVA DIN BARLAD”

Capital deplin vărsați Lei 300000

Rezerve 1440052

Face toate operațiunile de Bancă.— Scontează polițe.— Scontează chirii și arezi cesionate cu acte autentice.— Face împrumuturi pe gajuri de cereale, mărfuri, efecte publice și acțiuni.— Face avansuri pe mandate ale statului sau altor autorități publice.— Cumpără și vinde tot felul de efecte publice, rente, scrisuri fonciari și diverse acțiuni.— Plătește cupoane și titluri eșite la sorți.— Efectuează plăți și emite ceouri asupra tuturor capitalurilor de Județe și externe asupra Paris, Londra, Berlin, Viena, Anvers și St. Petersburg.— Se înscriează cu încasarea de polițe asupra întregii țări.— Face schimb de tot felul de monezi ; napoleoni, mărci, coroane, ruble etc.

Primește bani spre fructificare plătitibil la vedere și cu termen.

Pe lângă operațiunile de mai sus „Cooperativa din Bârlad” are reprezentanța pentru orașul Bârlad și județul Tutova a societății de asigurare „Generală”.

Director, I. DUMITRESCU

Casier, ȘT. FERHAT

Contabil, P. FRUMUZAȘ

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară
APARE ODATĂ PE LUNĂ

DORUL MÂNDRII

(Melodie populară.)

Râzînd și dînd. Cules și apezat: D. Mihalache

REDACTIA :
T. Pamfile, Strada Țarigrad.

ADMINISTRAȚIA :
M. Lupescu, Zorleni (Tutova).

BĂRLAD

EXEMPLARUL :
In țară . . . . . 40 bani
In străinătate . . . . . 50 "

ABONAMENTUL ANUAL :
In țară . . . . . 5 lei
In străinătate . . . . . 6 "

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA DE CĂRȚI „MODERNA”

MEMBRII SOCIETĂȚII „ION CREANGĂ”

DONATORI.—

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fărânești-Covurluiul), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoșani), Pr. Gh. Gheoldum (Bacău), P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr. I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Golești-Badei-Muscel), A. Moisei (Nemțșor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropcenii-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), Volbură Poiană (Iaji), T. Popovici (Zorleni-Tutova), D. Procopie [Ardeani-Bacău], P. G. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tenea (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Iroșteni-Suceava), Șt. St. Tușescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

SOCIETARI.—At. C. Blendea (Vladimir-Gorj), N. I. Munteanu (Chilia-veche, Tulcea), A. Negoescu (Bârlad), C. Patriche (Zorleni-Tutova), N. Stoleriu (Baia-Suceava), D. Vasilii-Bacău (Bârlad).

—*Statutele societății sunt publicate pe pag. 36-38, An. IV No. 2.*—

—*Inscrierile urmează*—

CUPRINSUL:

Tudor Pamfile.—*Cuvântare.*

C. N. Mateescu.—*Patru variante ale cârții poporane „Avestița, aripa Satanei” (III-IV).*

A. Moisei.—*Urații.*

D. Costică.—*Cei doi feți-frumoși cu părul de aur (poveste)*

N. I. Dumitrașcu, D. V. Ștefănescu, N. V. Hănțescu, V. G. Beldie, D. I. Procopie, M. Apostolescu.—*Găcitori.*

M. Lupescu Teofil Bizom, V. Moisiu.—*Povestiri și legende.*

George A. Cosmovici, D. Furtună.—*Vorbe adânci.*

D. I. Farcașanu, V. B. Țirica, C. Patriche.—*Datine și credințe.*

N. I. Dumitrașcu, C. M. Popescu, N. I. Antonovici, V. I. Kahu, D. I. Procopie, I. N. Popescu, V. Poiană.—*Boale la oameni, leacuri și descânțe.*

V. Moisiu, P. Gh. Savin, N. I. Costescu, I. O. Zugravu, A. Moisei.—*O samă de cuvinte.*

V. G. Beldie, C. Patriche, P. G. Savin.—*Boale la vite, leacuri și descânțe.*

D. Mihalache, I. Neculau, Al. M. Dumbravă, I. Onciu, I. Ciobanu, I. N. Popescu, Pr. I. C. Beldie, N. I. Antonovici, G. V. Șuşnea, V. Ungurean, P. Danilescu.—*Cântece.*

V. Poiană, Gh. Fira, P. Gh. Savin, N. V. Hănțescu, V. I. Căuea, D. Furtună.—*Glume, jâții, taclale.*
P., D. Furtună.—**CRONICA.**

Poșta Redacției, Administrației; Bibliografie.

Ilustrație: *Dorul mândrii (melodie populară).*

COLECȚIUNELE NOASTRE:

Anul I . . . . 3 lei.

Anul II . . . . 6 lei.

Anul II . . . . 6 lei.

Franco la locuință

C. RĂDULESCU-CODIN

**Legende, Tradiții și
Amintiri istorice.**

București 1910.

Lei 1.50

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:

T. Pamfile, str. Țarigrad
BĂRLAD

ADMINISTRAȚIA:

M. Lupescu, (Zorleni-Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL:

În țară . . . 5 lei
În străinătate . 6 «

INSEMNĂRI.

—Soc. „Ion Creangă”, în întâia sa adunare vremelnică de la 6 Febr. a primit înscrierea ca membru societar a d-lui *Ț. I. Munteanu*, din Chilia-veche, jud. Tulcea.

—A 2-a adunare vremelnică e convocată la 6 Martie a. c. la redacție spre a hotărî asupra unei cereri de înscriere de membri (art. 8 din statute).

—Redactorul mulțumește oălduros d-lui D. I. Procopie pentru fotografii și d-lui Dumitru Furtună pentru documente și manuscrise vechi (cirilice).

—Din pricina alegerilor parlamentare cari au dat prea mult de lucru tipografiei, nu s'a putut sfârși tiparul N-rului 1 din *Biblioteca Revistei „Ion Creangă”*. El se va încheia în cursul acestei luni. Astfel, se mai pot primi acționari și subscrisori de exemplare până la 20 Martie.

ÎNȚAIA ADUNARE ANUALA A

SOCIETĂȚII „ION CREANGĂ”.

—Cuvântarea Redactorului—

Domnilor,

Nimeni dintre noi și nimeni dintre Românii cari mai găsesc răgaz să se gândească și la alte rosturi în afară de cele ale gospodăriilor lor, —vorbesc de acele tainice legături, cari ne fură în unele momente din făgașele noastre egoiste,— nu poate să nu recunoască vremea vitregă în care se sbate sufletul nostru românesc.

Ne vom lăsa de-o parte pe noi, târgoveții și cei târgovețiți, cari am ajuns astfel prin moștenire părintească, prin îndeletniciri și prin cei în mijlocul cărora trăim. Ne vom uita portul, care de cele mai multe-ori e uniforma așezământului din care facem parte și care port, printr'o greșală veche, îl cinstim cu sfîntenia tradiției. Ne vom uita graiul stricat, cu care ne-au deprins într'o vârstă fragedă dascalii și școala înstrăinată fără pricină. Ne vom uita sufletul cu tot noianul lui de patime. Ne vom uita trupul cu setea lui de lene, plăcere. Și vom zice:

Suntem pierduți, chiar dacă nu vom fi cu desăvârșire și în toate privințele. Ne recunoaștem vina și ne căim, dar ceasurile sunt prea târzii și o pocăință ori o îndreptare nu ne-o mai putem dobândi. Și

în această stare, cu acest răsunet al unei curăţenii sufleteşti şi trupesti dorite, ne întrebăm : Ce mai putem face ? Domnilor, ce să putem ? Să scăpăm şi pe alţii de greşalele noastre ! Să scăpăm pe cei ce încă n'au început să alunece pe povârnişul pe care noi îl cunoaştem şi care a lăsat urme ce se văd.

Şi cine ar fi acel nevătămat încă ? E ţăranul, ţăranul pe care îl cunoaştem şi care ne cunoaşte.

Într'un ungher de munte, ţăranul acesta pe care îl rabdă pământul de dedesubt şi Dumnezeu de-asupra, duce o viaţă mai grea ori mai uşoară, după împrejurări, spre a-şi putea agonisi hrana şi cele trebuincioase sufletului său.

Taina pământului o cunoaşte, taina lui Dumnezeu a căutat s'o afle şi din toate acestea şi-a poruncit sieşi o sumă de îndatoriri pe cari caută, după puterile sale, să le aducă la îndeplinire.

În mijlocul acestor îndatoriri trăeşte de veacuri, trăgând seama la toate, cercetând, întrebându-se şi răspunzându-şi. La multe din grelele întrebări cu cari noi ne frământăm cu ajutorul cărturăriei, ţăranul nostru şi-a aflat de mult răspunsurile cuvenite, la cari noi, în mândria noastră seacă, nu ne plecăm urechile. Ştie să răspundă la durere, ştie să răspundă la bucurii mai bine de cât noi, ştie să preţuiască viaţa mai bine de cât noi şi o părăseşte la vreme şi fără multă părere de rău.

Ţăranul acesta ascuns în ungherul muntelui are acea mare însuşire de a şti unde trebuie să i se oprească năzuinţele cari la noi nu se pot opri nici odată, cari la noi sunt în tot-deauna cu putinţă de a fi ajunse şi lăsate în urmă, spre a gândi la altele mai străvezii şi mai dulci.

Ţăranul acesta e rod al lui Dumnezeu şi al firii, noi suntem rodul nostru. El este deplin, noi, veşnic cu lipsuri.

E cu putinţă oare să ne înlocuim sufletul nostru atins prin sufletul lui nevătămat ?

E foarte greu ! şi mai ales e foarte greu să ne primenim în întregime. Cu câte ceva însă, se poate ; în totul nu. Ne țin pe loc prejudecăţile învechite şi înrădăcinate, ne ademeneste străinătatea de care nu putem fugi, căci nu suntem apăraţi nici de pământ, ca Muntenegrenii, nici de poruncile Dumnezezeşti ca Turcii, şi nici mari nu suntem, ca să ne asculte şi să împrumute alţii de la noi şi nu noi de la alţii. Ştiţi că ochiul stăpânului îngraşă calul şi când e vorba de apucături, fiecare îşi caută un stăpân de la care caută să împrumute, spre a se chema şi el măcar biet purtător de peceti ; dacă nu boier, macar boierit.

Înstrăinarea aceasta e primejdioasă căci vom ajunge vremuri când prăpastia între cele două maluri va fi aşa de adâncă, în cât unul dintre ele, dacă nu amândouă, va trebui să se dărâme.

Sufletul târgului este astăzi despărţit de sufletul satului neatins, tocmai printr'o astfel de prăpastie şi fiecare dintre noi, dacă n'am auzit încă prăbuşiri mari şi sgomotoase, am auzit cel puţin şi am văzut năruiri mărunte, am văzut ţarina cernându-se pe alocuri către fund şi care prevesteşte sfârşitul cel dureros.

Suntem oi pierdute cari nu voim să ne întoarcem la turmă şi mai

trist încă, ne putem socoti ca niște capre cari după ce am înotat ca vai de lume prin apă, chemăm oile după noi, să li se îmbibe apa în lână ca să nu mai poată înota și să se ducă la fund. Aceasta suntem.

Vor veni, poate, vremurile de căință amară, când nu ne vom cunoaște casa și de aceia e bine ca să ne-o îngrădăm de pe acum cu zid înalt ca să nu i se prăpădească cu desăvârșire urma. Această casă strămoșască este portul, graiul și simțirea românească.

Dacă noi stricăm aceste străvechi podoabe — statornicite prin firea lucrurilor — și le înlocuim prin mijlocirea oștirii, a școlii și a tuturor așezămintelor legale și nelegale, să avem măcar atâta inimă ca să zugrăvim vechile stări așa cum sunt sau cel puțin așa cum le-am aflat rămase, ca să le găsească urmașii noștri, — să le îngropăm cum am mai spus cu alt prilej, cu toată cinstea, să le așezăm în sicriul în care vierele nu poate să le roadă.

Unul din aceste sicrie este, d-lor, și revista noastră „*Ion Creangă*”.

D-lor, se împlinesc la vară 5 ani de când venind în Bâriad, printr'o împrejurare firească, am cunoscut pe cel ce ne găzduște astăzi, cu toate că ne cunoșteam din altă parte cu trei ani mai înainte. Eu eram școlar tânăr și mi se dăduse multe de-a gata, d-l Lupescu era unul din dascalii ce-și făcuse singur școală vre-o 10—15 ani mai înainte, ascultându-și glasul inimii sale și doborând piedici pe cari eu nu le-am cunoscut. M'a primit cu o prietenoasă, cu o frățescă, c'o părintească dragoste, pe care a arătat-o și altora. Era aici și învățătorul Mrejeriu. Ne-am pus la sfat cu toții și câte odată cuminți, câte-odată nebuni de cuminție, am început câte ceva și-am isprăvit iarăși câte ceva, despre care însă îmi veți îngădui să nu vă povestesc.

Au trecut doi ani și într'o zi călduroasă de Iulie din anul 1908 am pus temelie revistei „*Ion Creangă*” nu din ambiție, nu cu anumite scopuri de câștig material ci cu gând curat de a ne jertfi clipele noastre slobode pentru adunarea podoabelor de graiu și simțire românească.

N'a fost la mijloc ambiție, pentru că această patimă nu cunoaște munca pe care noi de atunci și până astăzi o dăm necurmat, după slaba noastră putere și pricepere. N'a fost gând ascuns de câștig, pentru că tocmai cea mai grea parte, — pornirea din loc, — cerea să dăm și nu să luăm.

Mărturisim că n'am fost nici odată bănuiri, căci n'am auzit și dacă o spunem, este ca să audă și alții și să vadă cari sunt adevăratele temelii pe cari se poate sprijini o faptă.

Le-am încercat, le-am văzut rodul și prin urmare putem să spunem ori și cui că cinstea și jertfa deschid toate căile.

Am poftit lângă noi și pe alții și mulți ne-au răspuns, oameni mai toți saraci dar destul de inimoși. Ne-am alcătuit, cum s'ar zice în ceată și-am lăsat pentru alte vremuri, ori pentru nici odată, înșirarea scaunelor după cinstea ficcăruia, fiind-că spre rușinea noastră nu aveam de cât un singur fel de scaune și, spre mândria noastră, n'am aflat în ceată pe nici unul mai breaz de cât altul. Și am pornit lucrul pe

ogor, pe care am dori să nu-l putem isprăvi în viețile noastre, ale noastre, ale celor ce suntem astăzi adunați aici.

Aceasta însă nu însemnează că închidem ochii la cercetarea sporului.

După 5 luni, ca ori și ce creștin, punem cruce anului I și cu uimire pe de-o parte, cu nespusă bucurie pe de altă parte, vedem că putem trece și în anul II. Când ajungem la sfârșitul acestui an, vedem că ar fi păcat să ne oprim și să lăsăm pe al III-lea ne'nceput și nesfârșit și să nu ne încercăm norocul și într'al IV-lea din care am și lăsat în urmă 3 zile!

În ce stă, d'lor, bucuria noastră? Stă în mijloace bănești și materiale folcloristice. Se înțelege, când zicem „bucurie” nu vom asemui-o cu cea a Fericitei Elena, când a aflat cinstita Cruce, ci a fost bucuria sărmanului și cumpătutului. Micul nostru visternic ne va vorbi mâne despre mijloacele pe care le-a avut și le are și eu voi vorbi acum despre cele ce le-am avut și le am.

D'lor, a fi culegător priceput nu-i lucru ușor; a te chinui să culegi și să trimiți spre publicare când nu aștepti nici o răsplată, când ție, culegător, administratorul îți cere să plătești în fruntea tuturor abonamentului, nu-i lucru obișnuit și ne-a fost dat să vedem foarte mulți asemenea colaboratori neobișnuiți.

În anul I numărăm 41.

În anul II numărăm 82 dintre cari 34 vechi și 48 noi, pierzând 7 din cei pe cari îi avusesem în anul I.

În anul III numărăm 87 dintre cari 53 vechi și 34 noi, pierzând 28 din cei pe cari îi avusem în anul II.

Numărul întreg al celor ce au publicat în revista noastră de la început și până astăzi este de 122 dintre cari colaboratori statornici au rămas numai 21.

Numărul de pagini tipărite este de 860, pe cari au văzut lumina aproape toate felurile de producțiuni populare.

Astfel cum s'a înfățișat revista până acum, a găsit aprobarea cea mai largă din partea multor oameni de litere și știință, din țară și de peste hotare.

Din străinătate pomenim pe d-nii Jarnik, Gaster, Tictin, Weigand și Pușcariu iar din țară numai pe d-nii Delavrancea, Philippide, Gane, Bianu, Iorga, Maiorescu, Cuza, Vlahuță, cari ne-au arătat prin graiu și prin scris părerile ce le au despre revista noastră. Acesta este un îndeajuns de puternic temei spre a ne încredința că mergem pe calea adevărată.

Dar nu numai atâta. Preoții, învățătorii, slujbași feluriți și câte odată chiar oameni muncitori cu palmele ne cer revista pe care o văd pe la prieteni, sau de care aud prin gazete.

Rezultatul în această privință ar fi de bună seamă cu mult mai mare, dacă am avea la îndemână mijloacele de-a face revista cunoscută și de a o îndrepta acolo unde ar fi primită cu toată dragostea.

Mijloacele însă nu le avem și până să ne aflăm o ușă deschisă trebuie să ne latre câinii de la alte gospodării. Ușa nici odată nu ni se închide, cu toate acestea rare ori când revista ne vine înapoi. Se înțelege, când e vorba de plată, pe alocuri, vorba se schimbă.

Revista noastră se citește căci cuprinde lucruri multe și felurite, cari plac și factorului și vătăjelului. Și place și abonatului chiar când o primește cu oare-care zăbavă. Ar putea însă să se înfățișeze și mai bine dacă am putea da ilustrațiuni mai multe, dacă producțiunile artei populare, care intră în cadrul revistei, mai mult cu numele, ar fi arătate prin vederi și dacă unele din cântecele noastre ar fi însoțite de melodiile lor așezate pe note. Ne-au venit chiar asemenea lucruri, dar iarăși, a trebuit să ne mulțumim cu puținul, din lipsă de mijloace.

A venit material îndeajuns și cei 87 de colaboratori nu pot încăpea într'un singur număr. De la câți se poate mai mulți, trebuie să se pună în fie-care număr câte ceva și de aici a ieșit un fel de supărare ușoară, un soi de descurajare al colaboratorilor, care firește, aduce însemnate pagube revistei.

Lucrul s'ar putea tălmădui ușor: să se scoată câte două numere pe lună, de aceiași mărime ca și cele de astăzi sau, rămânând revista tot lunară, să se mărească cuprinsul. O dorim aceasta, trebuie s'o dorim, dar până nu vom avea mijloacele, n'o putem face.

Domnilor, nu îndrăznim să ne asemuim, dar vom repetă vorbele pe care M. S. Regele le-a spus cu privire la apariția Dicționarului limbii române: „Ființa acestui dicționar e mai presus de perfecțiunea lui“. Noi trebuie să recunoaștem că „Ființa revistei «Ion Creangă» e mai presus de mărimea ei“.

Avem oare-cari mijloace, dar acestea, după mine, nu sunt de cât niște biete proptele cari ne-ar sprijini la vreme grea, pe cari n'am dori-o și abia dacă mă gândesc să rog pe d-l Lupescu ca să vă propună să trecem o parte din ce avem ca fond nealienabil desăvârșit, pentru ca să înjghebam cu încetul mijlocul de a face această revistă nemuritoare. Până atunci, însă, d-lor, v'aș ruga să păzim cu toții la o laltă să nu se stângă lumina candelii noastre. S'o îngrijim ca să ardă veșnic, puternică ori plăpândă, după undelemnul ce i-l vom putea închină.

Acum înainte de a încheia raportul meu, mă simt dator să vă rog, ca să ne unim cu toții și să trimitem în No. viitor al revistei, harnicilor noștri tovarăși de muncă, mari și mici, bătrâni și tineri, bogați și săraci, strânși ctăe mai mulți la un loc ori răsfirați câte unul, mulțumirile și salutările întâiei noastre adunări anuale.

Vă rog de asemenea să-mi îngăduiți a mulțumi și tipografiei în care lucrăm, care adesea, trece peste considerațiunile comerțului și ne dă adevărat sprijin.

D-voastre, vă mulțumim și pentru sfaturile de până acum și pentru că v'ați ostenit până aici spre a ajuta cu luminile d-v. la nevoile ce le avem și peste care dorim să trecem.

Redactorul, T. Pamfile.

PATRU VARIANTE ALE CĂRȚII POPORANE „AVEȘTIȚA, ARIPA SATANII“.

III.¹

Intru numele tatalui și al fiiului și al sfântului d(u)hū aminū.

Eu robu lui Dumnezeu sfântu Sisinū, pogorându-mă din muntele Eliconului cu adevăratu am văzutū pre un aranghielū Mihailū voivodulū űngerescū űnpinghingāndū(*sic*) pe un d(u)hū necuratū pre anume Veștița aripa satanii care aveā păru capului lungū până űn cālcāe și ochii de focū și din gura ei eșiā parā de focū și cāutātura ei sālbatīcā și mergea foarte strāmutatā. Și-i zisā ei arhanghelu Mihailū voivodulū űngerescū: Stai, satano, cu frica lui Dumnezeu. Iarā ea stātu și groznicū cāutā asupra űngerului. Și-i zisā ei űngeru: Spune-mi mie, spune-mi cu frica lui Dumnezeu, tu de unde vii și unde mergi și cum űți este numele tău. Iarā ea zisā: Eu sântū Veștița aripa satanei și merg cā am auzitū de o fecioarā Maria fata lui Achimū și Anei și pe acea feciorā au vestitū arhanghelulū Mihailū voivodulū űngerescū al oștilorū și al puterilor űngerești, cā dintru o fecioarā va sā nascā Iisusū Nazarineanu űnpāratulū a totā lumea. Și eu mergū cu ale mele meșteșuguri mari vāzute și nevāzute ca sā o zmintescū pre ea precum zmintescū până űn ziua de apoi și pre alte feciore. Iarā arhanghelū Mihailū voivodu űngerescū, zisā: Aceste dievolești meșteșuguri ale tale spune-mi-le mie. Și o luā pre ea de părulū capului și o bātu pre ea preste tot trupul ei cu vālvārā de focū și o űmpunsā űn coastele ei cu paloșu și o bātu foarte tare cu bātae de usturime și o bātu cu fricā, cāt spusā toate meșteșugurile ceale vāzute și ceale nevāzute. Iarā ea strigā de zisā: Mā facū muscā și mā facū pāianjen și mā facū ogarū și toate nevāzutele și mergū de zmintescū copii și le strāmutū fata lor dormindū űn somnū și cu alte diavolești meșteșuguri zmintesc muma copiilorū cānd sântū űngreuate. Și mai tare mā apropii de care ia mana vitelorū și de pezeveghia, și de fermecātore și care fac cu pāni și cu plunb, sau care nu-și űndrepteazā casa soșilorū sau care s'au űnnunat (*sic*) sau űngreuiatū. De acestea mā apropii mai tare și de alte fāmei mai curate. Și am 19 nume: 1) Veștița, 2) Nadaria, 3) Salomeia, 4) Nada, 5) Nabora, 6) Vāzuha, 7) Smirna, 8) Paha, 9) Peha, 10) Grapa, 11) Zilimiea, 12) Nerja, 13) Haraba, 14) Hulina, 15) Hobā, 16) Gara, 17) Gapina, 18) Puha, 19) Tiha. Și cu acelea nume ale mele merg de zmintescū fāmeile. Și cānd sântū numele mele acolo, nu mā poci apropiēa trej fālci de locū. Și iatā cā-ți dau zapisul meu ție, muncitoriule, care mā muncești pre mine. Care unde s'ar gāsi acest zapisū al meu, la orice

¹ V. No. trecut p. 38—40.

casă va fi, acolo nu mă poci apropiea trei fălci de locū și nici o treabă n'am de ale casăi lui. Și la cine va fi acestū zăpisū al mieu cu aceste nume.... [numele nu sunt însemnate].

Isus Nazarineanu, care s'au născutū din prea curata fecioara Marica. Tu satano, să nu te atingi de robu lui Dumnezeu (cutare)

Insemnare : Această variantă se află într'un manuscript miscelaneu curat bugomilic. Nici anul, nici scriitorul nu se cunosc. Lângă o însemnare posterioară, și de un alt condeiu, este scris anul 1792. Manuscriptul poate fi de prin întâia jumătate a veacului al 18-lea.

IV.

Eu sfântul Sisoie, pogorându-mă din mǎgura Elionului, întâmpinai pǎ Avestița, aripa satanii, căruia ereă părul capului până la călcăe și cu oichi ca de foc și cu aripile ca săgețile și cu unghiile ca săcerile și ereă foarte grozavă. Și depărtându-mă eu de dânsa, iată că văzui unde o întâmpină pre ea arhanghelul Mihail și o întrebă : De unde vii, necurato, și cum îți este numele tău ?

Iară ea zisă : Eu sânt Avestița, aripa satanii și am auzit că va să nască Hristos din prea curata fecioara Maria și merg la dânsa ca să-i fac zmințeală la nașterea pruncului.

Iacă arhanghelul Mihail o prinsă de părul capului și îi înfipsă paloșul în coastă și începu a o căzni foarte rău și îi zisă : Spune-mi cum faci tu de întri în casăle oamenilor de faci zmințeală fămeilor și le omori copii ? Iară ea zisă :

Eu mă fac fomee și ogar și câine și pisică și muscă și păianjen și în multe chipuri mă fac și întru în casăle oamenilor și fac zmințeală fămeilor și le omor copii lor. Și am 19 nume : cel dintâi Avestița, 2) Brona, 3) Nardarona, 4) Samsala, 5) Amelia, 6) Robeia, 7) Muha, 8) Puha, 9) Nevaza, 10) Feiaca, 11) Hobă, 12) Îscara, 13) Leba, 14) Cozarna, 15) Franța, 16) Duca, 17) Harba, 18) Arpida, 19) Bordiea. Și unde să vor afla aceste nume ale mele scrise, eu de casa acelu om nu mă poci apropiea de 7 mile de loc. Deci îi zise arhanghelului Mihail : Iată că-ți poruncescū cu numele lui Hristos, să nu te apropii de casa robului lui Dumnezeu (cutare) ¹ (cutare), nici de copii lor, nici de slugile lor, nici de dobitoacele lor, nici de nimic ce vor fi al lor ; ci să te duci în fundul tartărului unde este locul tău gătit, ca să te muncești cu toate slujile diavolului în veci amin.

Insemnare : Varianta este nouă. A fost scrisă de un *Taiche Zugravul* din Curtea de Argeș, la 21 Ghenarie 1841. Se află în fruntea unui caet cu iconițe și versuri religioase.

C. N. Mateescu.

¹ I—și (N. R.)

URĂȚII.

24. — Rugăciunea copilașului.

Cruciliță, adoarme-mă,
 Ingeraș, trezește-mă
 Și te roagă lui Dumnezeu,
 Pentru sufletelel meu.
 Roagă-te și zi și noapte,
 Pân' la ceasul cel de moarte.
*Aușită de la Maranda Busuioc,
 Nemțișor-Neamț.*

25. — Sănătate an nou,
 Și la anul cu sănătate!

*La anul când vom veni,
 Să vă găsim înfloriți :
 Ca merii,
 Ca perii,
 Ca pe la mijlocul verii.
 Ca toamna cea bogată,
 De toți boerii lăudată,
 Amin, și la mulți ani !
 Se zice în ziua de Sf. Vasile, când se
 umblă cu sămănatul. Știută de mine.
 Nemțișor-Neamț. N. Moisei.*

POVEȘTI.

35. — Cei doi feți frumoși cu părul de aur.

Trei surori au plecat cu cânepa la *tochilă*. După ce au orânduit cânepa, s'au pus pe malul apei la vorbă. Nu trecu mult timp și iată că văd venind înspre ele un boer într'o trăsură cu doi cai negri, ca pana corbului. Când îl văzură fetele, cea mare zise: „De m'ar lua boerul ista de nevastă, i-ași *înmulți neamul*“. Cea mijlocie zise: „De m'ar lua boerul pe mine; aș ținea mult la el“. Iar fata cea mică zise: „Dacă m'ar lua pe mine boerul ista, i-ași face doi feți frumoși cu părul de aur“. Auzindu-le boerul ce vorbise, se apropie de ele, și zise: „Cine a zis că dacă voi lua-o de nevastă îmi va face doi feți frumoși cu părul de aur?“ „Eu“, răspunse fata cea mică. „Atunci hai cu mine“, zise boerul. Și fata se sui lângă el și porniră spre casa lui. Boerul acela era însurat și avea de nevastă pe o țigancă. El a lăsat pe țigancă și a pus-o găinăriță, iar pe fata ce-o adusese, a luat-o de nevastă. Și a făcut boerul o nuntă mare de s'a dus vestea peste nouă țări și nouă mări. Nu trecu însă mult timp și nevastei boerului îi veni ceasul să nască; se întâmplă că boerul nu era acasă. Ca moașă aduse pe țigancă de la găinărie, care fusese nevastă boerului. Ea găsi prilejul să se răzbune pe fată. După ce nevasta boerului născu doi copii, un băiețuș și o fetiță cu părul de aur, țigancă îi luă și-i îngroapă sub cei doi țarași de la poartă și în locul copiilor puse la peptul mamei doi căței, ce erau fătăși de vre-o câteva zile. Când a văzut boerul ce i-a născut nevasta, s'a mâniat foc pe ea și a îngropat o până la pept în bălegarul cailor, cu căței lângă ea. Din cei doi copii îngropați la poartă, au răsărit doi

brazi de aur. Dar am uitat să vă spun că boerul a luat din nou pe țigancă de nevastă. Văzând țiganka cei doi brazi și temându-se că se poate să se afle ceea ce-a făcut, s'a dus la boer și i-a spus să taie brazii de la poartă. Boerul nu vroia, căci erau tare frumoși. Atunci țiganka îi zise: „Să știi că dacă nu tai brazii de la poartă, eu cu tine pâne și sare pe un taler nu mai mânânc“. Boerul n'a avut ce să-i facă și într-o zi a pus un om de i-a tăiat și a făcut din ei scânduri pentru patul boerului și a țigancei. Intr'o noapte țiganka auzi zicând de sub patul boerului: „Dragă soră, tare-i bine de mine, că dorm sub tata“. „Vai! ce rău mi-i mie, că dorm sub țiganka asta“, răspunse un glas de sub patul țigancei. A doua zi, țiganka spuse boerului ca să scoată scândurele de la paturi și să le pue pe foc, căci e rușine ca ei boeri, să doarmă pe paturi cu scânduri. Și boerul fără multă socoteală, luă scândurele și le svârli pe foc. Două scântei au sărit însă din foc într-o tavă cu făină, din care mânca o oare și care le-a înghițit. După câteva luni, oaia făcuse un berbecuț și o meluță, cu lănele de aur. Boerului îi erau tare dragi; gâcind ce a fost, s'a pus pe capul boerului să-i taie și boerul i-a făcut gustul. Apoi țiganka trimise două slugi la gărlă să spele măruntaele, dându-le în grijă să nu scape vreo bucățică în apă. La gărlă, una dintre femei zise celeilalte: „Oare de ce ne-a zis cucoana să luăm sama ca să nu scăpăm vreo bucățică de măruntaie în apă?“ „Ia să dau eu drumul la o bucățică să vedem ce-o să fie“. Și tăind cu cuțitul o bucățică, o svârli în apă, iar celaltă femeie făcuse și ea tot așa. Cele două bucățele fură duse de apă o bucată de timp, dar valurile le svârli pe mal. Din acele două bucățele s'au făcut un băețas și o fetiță cu părul de aur, cam de vreo 5 anișori. De dimineață până sara ei se jucau în năsip și se hrăneau cu rădăcini și frunze. Ei nu știau cum îi cheamă, ai cui is și de unde-s. Intr'o zi, băetul zise fetei: „A! dragă soră tare mi-i frig; de-ași găsi eu pe-aici niște straie să mă îmbrac“. Sfântul Soare văzându-i jos, și auzind cu ce duioșie spunea surorii sale, îi svârli jos străițele cerute. Băețelul se depărtă puțin cu joaca și dădu de straie, se îmbracă iute și veni cu o nespusă bucurie la soră-sa de-i arată ce-a găsit. Atunci fata zise plângând: „Tu ai noroc, dar eu tot desbrăcată am să umblu, *zdrevenind* de frig“. Și Sfântul Soare svârli jos o rochiță pentru fată. Fata găsindu-și darul, se îmbracă și ea și se jucară amândoi cu mai multă bucurie. „Soră dragă tare mi-i foame!“ zise băetul. Și cum stăteau ei, se făcuse deodată o pâne lăngă dânșii. Aceasta s'a întâmplat dimineața. Sara, pe vremea apusului soarelui, ei au plecat prin pădure, căci îi mâna foamea. Cum mergeau ei așa prin pădure, au dat de un bordei, cu lacată la ușă. Atunci ei s'au culcat pe prispă. Nu trecu mult și veni o babă, care-i sculă zi-

cându-le : „De unde sunteți voi, măi băeți, și ce căutați voi pe aici ?” „Noi suntem de la Dumnezeu și am venit să ne dai în noaptea asta găzduire”. „Da cum vă cheamă pe voi?” „Apoi, nu știm, mătușă!” zise băetul. Atunci baba îi duse în casă și le zise: „Puneți-vă pe vatra asta dragii mătușii, ca să vă încălziți, că-i cam frig afară”. Apoi baba le scoase măsuța cu trei picioare, le puse mămăliguța, ce o avea de la amiază, le puse într-o strachină borș cu fasole și ei începură să mănânce. După ce mâncară bine, baba le zise: „Măi băeți, haideți și voi cu mine la *disgiocat* popușoi la boer”. Nu mergem mătușă că ni-i frig și tare ni-i somn!”, zise fata. „Haideți că acolo-i cald”. Dupăce baba îi mai îndemnă să meargă, au plecat cu toți la clacă. Era obiceiul pe atunci ca toți oamenii de la clacă să spue câte o poveste; ajunsse rândul și la băet. „Spune și tu o poveste, măi băete”, zise boerul și cu nevastă-sa. Dar boerul acesta nu era decât tatăl lor, iar cucoana era țiganka. Atunci băetul începu a spune povestea mamei lui, cum tatăl lui a luat-o pe mă-sa dela tochilă, cum ea a născut doi feți frumoși cu părul de aur, cum o țigancă i-a îngropat, și însfârșit a spus povestea după cum v'am spus-o și eu d-v. Nevasta boerului răcniă la băet să tacă; iar boerul zicea: „Spune băete, spune”. Și băetul spunea mereu, iar mama lor adevărată; care era îngropată în bălegarul cailor auzia tot ce spunea, de oarece nu era departe. Iar boerul, auzind povestea asta, și întrebând pe nevastă-sa de-i adevărat; ea căuta prin lingușiri să scape. Atunci boerul a legat-o de coada unui harnas din herghelie, a pus un sac de nuci pe cal și unde cădea nuca, cădea și bucățica; apoi boerul scoase pe fosta lui nevastă din bălegar și făcu o a doua nuntă; iar pe copii i-a luat pe lângă dânsul și-au trăit ani mulți și fericiți.

D. Costică.

GĂCITORI.

166.—Coadă găinei.
*Am o lădiță, vântul o încuie,
vântul o descuie.*

167.—Cuțitul.
*Ieși lovănică din căscioară,
Că te cheamă cinci afară.*

168.—Porcul cu cioara'n spate.
Sunt două dobitoace : unul Tu-

*tălă și altul Mângălă. Tutălă du-
ce 'n spate pe Mângălă; dar
Mângălă pe Tutălă, nu !*

169.—Paianjenul.
*Iușe, iușe prin păiușe,
Trece marea'n piciorușe.
Din Boureni-Doljiu.*

Nic. J. Dumitrașcu.

170. — Cocostârcul.

*Ce să fie oare,
Cu-aşa lungi picioare ?
Negru-i, alb peste tot,
Este roşu şi pe bot.
Prinde broaşte : hab, hab, hab,
Bate'n cioc şi face : clap !
De la D. A. Mihăescu, Slobozia-
Broscăuţi.*

Darabani-Dorohoiu.

D. V. Ştefănescu.

171. — Colbeciul.

*Dădui peste-un dobitoc :
Dobitoc nu era ;
Coarne avea,
Bou nu era ;
Deasag ducea,
Magar nu era ;
Picioare nu avea,
Şi'n copac se suia.*

172. — Furnica.

Patru răsteie duc un car de fân.

173. — Ceapa.

*Roşu e, dar măr nu-i ;
Pături sunt, chiroşcă nu-i.*

174. — Puricele.

*Am un cal,
Cât un mal,
Când sare nu-l mai vezi,
Şunde paşte se cunoaşte.*

175. — Peniţa (condeiul).

*Dă-mi de băut,
Să stăm la vorbit !*

176. — Somnul

*Salahor ca şi domnul,
Imbucă din el tot omul.
Hânşesti-Dorohoiu.*

N. V. Hânşescu.

177. — Porcul.

*Unu ară,
Doi se miară,
Fratru 'mping,
Şi-un fătâiac.*

178. — Patru jocuri joacă,

*Şi-un apăsoi,
Cu două foflenduri.*

Gohor-Tecuci. V. G. Beldie

179. — Curechiul (varza).

*Hulduruş, bulduruş,
Şade într'un picioruş.*

180. — Zorile, oamenii, soarele.

*Negurile se ridică,
Vermii capetele ridică,
Talger de-aur se despică.*

181. — Ceaunul şi cofa.

*Scurtă, groasă, un' te duci?
Negru'n spate ce mă'ntrebi ?*

182. — Puşca.

*Am o mână brează,
Departe nechează.*

183. — Vatra, jaratecul şi cuptorul.

*Tata, mama, lată,
Soră-mea ruzată,
Frate-meu nebun.*

De la Maria Ciobotariu,

Ardeoani-Bacău. D. J. Procopie

184. — Vioara.

*Țândărică lemn uscat,
Face larmă'n Țarigrad.*

185. — Tigaia.

*Am o căfăluşe,
Când şade la foc,
Mârâe la mine.*

186. — Copacul și ramurile.
Ursul șade,
Urechile-i bate.

187. — Trestia
Butoi peste butoi,

In vârful butoiului,
Coada vulpoiului.
Antonești-Teleorman

Marin Apostolescu.

POVESTIRI ȘI LEGENDE.

112. — Ciobanul, holera, ciuma și moartea.

Era pe vremea — când ca și astăzi¹ — umbla pe păcătosu' ista de pământ și holeră și moarte și ciumă și...toate.

Iată că 'ntr'o zi de primăvară se întâlnesc pe la miezul nopții, într'un țințirim, moartea, ciuma și holera și să iau la cioandă că ciobanul din marginea satului, cu oi mândre și miei grași, gras și voinic și el cât un brad, are să le deie câte un miel gras de pomană.

Pornește la el întâi holera, care se lăuda că i-a face ea pe fel ciobanului și trebuie să-i deie mielul cel mai bun; ajunge la cioban.

— Ce vrei d-ta de la mine, zise ciobanul către baba ce venise la el, urită ca moartea și cu niște ochi ca de holeră.

— Eu îs holera; am venit să-mi dai melul cel mai gras c'apoi cu mine ți-i în cârd.

— Nu mă tem de holeră, c'am să mânânc usturoi și bucate chiparate; și s'a dus holera dracului.

Holera n'a mai avut ce face și s'a dus pe munți și pe pustii și când s'a întâlnit cu surorile ei, ciuma și moartea, le-a spus pațania și s'a cam mai dus.

— Las că mă duc, eu zise ciuma către moarte; să vezi cum am să-i vin de hac.

Intr'o zi, pe la amiază, iaca sosește la stâna ciobanului o urâciune de babă de nu s'a mai văzut de când lumea așa sluțenie.

— Ce vrei babo, îi zise ciobanul.

— Am venit să-mi dai mielul cel mai gras din turmă, c'apoi cu mine ți-i în cârd.

— Da' cine ești d-ta de poruncești ca într'o casă pustie; nu vezi că eu îs stăpân aici?

— Eu îs Ciuma și de nu-mi dai ce-ți cer, atâta ți-i leacul.

— De ciumă nu-mi pasă nici atât ca de holeră; am să dau foc la toate gunoalele, am să șăd în fum și las de mi-i putea face ceva.

Ciuma când a auzit așa, s'a dus la moarte într'un suflet și i-a spus toată patarania cu ciobanul.

¹. *Povestirea așteaptă la redacție de astăzi vară* (N. R.)

—Las' că mă duc eu, zise moartea cu mândrie ; dacă nici mie nu mi s'a închina și nu mi-a da mielul cel gras, apoi o împlinește.

Ciobanul ospata ; numai ce iaca vine la el o dihanie numai oase și c'o coasă în mână.

—Cine ești și ce cați la mine ?

—Eu îs moartea ; am venit la tine să-ți cer un miel gras și de nu mi-l dai, pregătește-te să vii după mine.

—Ți-l dau, ți-l dau cu toată inima și merg și cu d-ta să ți-l duc acasă.

Ciobanul ia un miel gras și se duse să-l ducă morței acasă.

Casa morței era foarte mare și cu mulțime de cue în care erau atârinate câte un ghem : unele mari, altelea mijlocii și unele de tot mici.

—Ce-s aeste, întrebă ciobanul pe moarte.

—Aeste sunt ghebele cu firul vieței fie-cărui om ; când s'a mântuit firul, traiul omului s'a sfârșit și eu mă duc de-i iau sufletul.

—Și care-i ghemul vieței mele, întrebă ciobanul pe moarte.

—Aista.

Ghemul vieței ciobanului era foarte mare. Când l-a văzut el așa și știind că mai are zile de trăit, a luat mielul în brațe și-a spus morței :

—Dacă mai am zile de trăit, lasă melul la mine, că am femei și copii și le trebuie de mâncare, că mie nu-mi aduce nimene de pomână și trebuie să muncesc ca să le astup gurile. Și s'a dus acasă.

Holera ciuma, și moartea s'au îndrăcit de ciudă că le-a pâcâlit ciobanul.¹

Aușită de la Pr. N. Iacomî, Popeni-Tutova. M. Lupescu.

113.—De când îs purecii.

După ce a scos Dumnezeu pe Adam și Eva din rai, ei bieții au rămas în preajma raiului și se tot rugau lui Dumnezeu să-i erte de greșală și să-i primească iară în rai. Dumnezeu ca un a tot sfânt nu-și putea călca jurământul Său, să nu mai primească trup omenesc în rai.

După ce le-a eșit strămoșilor noștri, Adam și Eva, raiul din gând, s'au dat pe muncit, că foamea și golăciunea nu le da timp să stee. Au născut feciori și fete, pe pământul lucrat și udat cu sudori de pe frunțile bieților strămoși.

Mai spre bătrânețe i-a bucurat c'o fetiță. Evei îi era dragă de tot, dar lui Adam îi era urită să n'o vadă în ochi. Eva toată ziua sta și desmerdă fetița în brațe, pe când strămoșul Adam toată ziua lucra la câmp, în arșița soarelui. Din pricina aceasta s'au luat de multe ori la ceartă, căci cearta și mânia îs de când lumea.

¹. *Vezi T. Pamfile, Graiul Vremurilor (povești) p. 3*

Odată întorcându-se Adam de la câmp, trudit și necăjit, a găsit pe Eva cu copila în brațe cântând și desmerdând. Ce va fi zis Adam Evei, ce nu i-a zis, dar Eva mai *rânzoasă*, — cum sânt toate femeile și'n ziua de astăzi — ia o mână de țărână și o svârle în ochii lui Adam. Dar Dumnezeu cel atot drept, n'a voit ca strămoșul Adam să fie orb, ci țărna din mâna Evei s'a prefăcut într'o mulțime de găze mici și iuți, și cât ai bate 'n palme s'au ascuns în straele Evei. Aceste găze au fost puricii, cari sânt până în ziua de astăzi.

Cât a trăit strămoașa Eva n'a mai scapat de pureci, au tot mâncat-o pâna ce a murit, că nu-i bine ca femeia să se răstească asupra barbatului.

Aușită de la Pavel Simionescu, din Șarul Dornei. Teofil Bizom.

114.— De când îi legat Satana ?

Diavolu' când o prins de veste că are să vie Hristos în iad să scape pe Adam, a făcut un lanț, cu chip că dacă a veni, să-l lege pe Domnu' *Sus-Râstos*. Cum porțile cele de aramă erau închise, Domnu' Hristos le-o sfărâmă și s'o dus de-o deslegat pe Adam. Diavolu', dacă l-o văzut în împărăția lui, i-o și spus : — „Ia de acu, am să te leg cu lanțu' ista“. Domnu' Hristos îi zice : — „Ia, arată-mi, cum ai să mă legi“. El se leagă pe dânsul și Domnu' Hristos îl blagoslovește și așa legat o ramas. De cât se munciă de ciudă, se rupe o verigă de la gât. Domnu' Hristos își pune acolo veriga de pe deget și dracu' de atunci tot o linge neconținut. Și când creștinii zic la înviere „Hristos o *îngiet*“, veriga cea se subțiază ca un *cirișor* de păr ; iar când se răspunde : „Adevărat o *îngiet*“, veriga se îngroașă la loc. Alt-fel veriga s'ar rupe de n'ar răspunde și *Caraoschi* ar scapa.

De la C. Jeșcu, Durnești.

V. Moisiu.

VORBE ADÂNCI.

384.— *Vei râde mânzește*, ad. are să-ți pară rău, de ceeace faci !

385.— *Ca mâța cu cânele*, ad. nu trăesc bine 'mpreună.

386.— *Mâța cu clopoței nu prinde șoareci*, ad. nu trebuie să scoți vorbă, pân'a nu se face, ca să nu te audă și cei ce te pot împedeca.

387.— *Pândește ca mâța șoarecul*, ad. urmărește cu nesațiu, să-i ia locul.

388.— *Umblă cu mâța 'n sac*, ad. e un prefăcut; umblă de colo, colo, ca să nu se deie pe față.

389. — *Nu umblă cu mâța 'n sac, că i se văd unghiile*, ad. nu te mai prefăce !

390. — *Mâța, dacă n'ajunge la slănină, zice că pute*, ad. dacă nu și-a ajuns cineva scopul, apoi zice că nici nu-i trebuie.

391. — *Mâța, dacă n'ajunge la oala cu smântână, zice că-i Mercuri*, ad. dacă cineva n'a putut căpăta ce a urmărit, zice că nu i se mai cade așa ceva, nu-i mai trebuie !

392. — *Mâță blândă, sgârie rău*, se zice celui ce se prefăce 'n față, bun, dar te trage pe sfoară 'n ascuns ; te frige și te arde. *Cărbune acoperit*.

393. — *Ce mâță de om*, ad. ce om viclean !

394. — *Cinstea mâței dela oala cu smântână*, ad. nu-i niciodată cinstit !

395. — *Pe ochii mâței și crucea căruței*, se zice celui ce se 'ncearcă a fi se jură pe nedreptul.

396. — *Ce mățoiu*, se zice prefăcutului, vicleanului !

397. — *Pân' s'o face fierea miere*, ad. ai să rabzi încă f. mult !

398. — *Cine umblă cu mierea pe mână și nu-și linge degetele ?* ad. tot trebuie să se 'nfrupte cât de puțin, câte cu ceva, din cele ce le are sub mână sa !

399. — *O mânâncă cum îi mierea*, ad. le place f. mult.

400. — *I s'a 'nfundat cu minciuna*, ad. l-a prins cu minciuni.

401. — *O minciună boerească trece țara ungurească*, ad. c'o minciună bine ticluită se poate să isbutești deocamdată.

Târgul Neamțului.

George A. Cosmovici.

402. — *Dai cu mâinile ș'alergi cu picioarele*.

403. — *Are ochii roată și mâna culbece*, cam șterge, cam jură, adică.

404. — *Dacă moare dascălul, rămâne cartea*.

405. — *De câne te temi că te-a mușca; de babă, că te-a șmicheri...*

406. — *Trebue să iegi calul, unde zice boerul...*

407. — *Tot bogatul minteos și tânărul frumos*.

408. — *Fugi de cel ce iea mămăliga cu furca cea de fer !*

409. — *Cuptorul rău, coace bine*. (Intr'adevăr, cuptorul cu gura netedă face să crape mălaele).

410. — *Din măr nu răsare pădureș*.

411. — *Dai cu găvanul și ieai cu coada* (lingurei).

412. — *S'a trecut iarba de coasă și lelița de frumoasă...*

413. — *Apoi eu nu fi-oiu și măcina, după ce fi am adus !*

414. — *A trăsnit de i-a 'ntâlnit*.

415. — *Boul are limbă lungă, dar n'o arată toată*. (Nu trebuie să fii slobod la gură).

416.—*Bate şatra să se priceapă ȋrganul*, (adică o aduce la *cheltic*, la ȋteles).

Mândstireni-Botoşani.

Dumitru Furtună.

DATINE ŞI CREDINŢE.

618.—*Petreckeri la sf. Vasile în târgul P.-Neamtului* (urmare) ¹

Pe unde găsim poarta legată, şi ne alunga cu câinii, le strigam : „La anu' să găsim bureţi pe păreţi, *sdrele pe podele*“. Da' unde simţiam că ne dă gologani, le zicam : „Să vă fie casa *îmbelşugată* şi la gazdă sănătate; câte pene pe cucoşi, atâţia copchii frumoşi!“

În Piatra, cei cari umblă cu capra, nu au turci nici jidani, nu umblă cu lăutari, ci cântă unu' cu fluieru' şi capra se fâţae de colo-colo, plecându-se şi clămpănind după dobă şi fluier.

Pentru sf. Vasile în târgul Petrei se fac mari pregătiri, se cheltuesc mulţime de parale şi flăcăii se întovărăşesc în *Bande* ori *Bantă*, fac lămpioane mari în felurite forme din pânză subţire colorată, fac raţe ori împodobesc brazi cu fânare de hârtie, în cari ard lumânări şi se îmbracă mulţi, 20-30, făcându-se unii miri, alţii mirese, druşte, vornice, joacă hora şi brăul ş. a. Jidanii şi Turcii se răsboesc şi se ghiduşesc şi nu-şi dau pace unul altuia; jidanul spune vorbe poznaşe de răd cei ce se uită şi într'o mână are o cioară ori o veveriţă. Lor le cântă muzica. Huset şi turcilor le cântă melodii turceşti, ei încrucişează săbile şi se răsboesc cu ele. Toată Banta ascultă de unul cu barbă de vată şi cu o *narghilea* ², care se numeşte conu Panaitache şi hora o poartă Manolache Vataju, el spune tuturora dorinţile lui conu Panaitache şi ei fac pe placul lui.

Unii flăcăi închipuesc căderea Plevnei. Îşi fac două oşti în toată regula una românească şi alta turcească. Cea românească cântă: Trece-rea Dunărei, O Românie, Fiii României, Deşteaptă-te Române, ş. a.; cea turcească cântă tot în cor: O aman, Osman, aman, *Baziilderim* ş. a. cântece de căinare pentru căderea Plevnei, în urmă închipue predarea lui Osman şi pleacă.

Tot în Piatra mai joacă şi alt fel de capră.

O capră făcută dintr'o *covată* bortilită la mijloc şi prinsă de mijlocul omului, stând cu scobitura în jos. Covata se îmbracă ca o capră, i se pune cap, coarne, coadă şi omul de la mijloc în sus se îmbracă cu haine colorate, fes, ş. a. şi samănă săgetătorului de pe zodiac. Se fâţae de colo-colo, fără să clămpănească. Cu această capră merg cei

¹ V. No. trecut p. 48-50. ² Lulea cu ciubuc lung.

cu harapnicele, cu cimpoiul și lăutarii, se îmbracă unul ca un bucatar, altul ca o babă, unii bat dintr'o șină numită *cârsteie* și fac fel de fel de ghiduși.

Capra aceasta se numește *capră țigănească* și cu ea merg și copchii mititei, îmbrăcați ca turcii, cu ea merg mai mult țigani bucatari și rândași.

Tot de sfântu' Vasile, unii se îmbracă în pele de urs și un țigan cu dairaua îl joacă, îl duce pe la casele unde sunt strânși mai mulți oameni cu dare de mână, acolo îl joacă și face să râdă lumea.

Unii merg cu ciubotăria, închipuind pe 2 ciubotari și o ciubotăriță cu gheburi mari în spate cari lucrând, se iau la sfadă și pe urmă la batae stârnind râsul celor pe la care se duc.

D. J. Farcașanu.

619.—Dacă omori un paianjen, ți se iartă 7 pacate.

620.—Dacă îl vezi și nu-l omori, ți se adaugă 7 pacate.

621.—Dacă mirii când se întorc de la cununie, se întâlnesc cu vre-un mort, se zice că va muri unul din ei.

622.—În seara spre Paști, când preotul ese cu învierea, se zice că cerul se deschide și cine îl vede, să ceară ceia ce dorește, și i se va îndeplini dorința.

623.—Când pomii îs încărcăți cu promoroacă, se zice că va fi anul îmbelșugat (zlotos).

624.—Când umblă porcii cu *strohotul* în gură, se zice că fac a vreme rea.

625.—Când se ridică panaghia vre-unui mort, după serviciul religios, se scutură de către preot pomul anume împodobit, cu pometuri și haine. Prin scuturarea pomului, se înțelege scuturarea păcatelor celui răposat.

626.—În Joia a noua după Paști, nu se lucrează; cică e rău de trăsnet.

627.—Cine se bărbierește Mercurea, cică rămâne burlac.

(Culese de pe la vecine).

Vasile B. Țirica.

Cântăreț bisericesc, Bârlad.

628.—Când se duce cine-va să aducă apă, nu e bine să mânânce, căci se face un uituc (uită unde pune ceva.)

629.—Îmbrăcat fiind cu o haină și-ți coasă ceva la ea, să iai o ață în gură, de unde coasă, căci altfel îți coasă mințile.

630.—Când te duci să sameni: grâu, orz, ovăz sau popușoi, trebuie să fii curat și priminit, pentru ca să nu se facă tăciuni în sămănătură.

631.—Dacă pați ceva Lunea, apoi toată săptămâna pați câte ceva.

Din Stănuști.

C. Patriche.

BOALE LA OAMENI, LEACURI ȘI DESCÂNTECE.

120. — De aplecate (De greață).

Aplecate porcești, românești și
[țigănești,
Aplecate turcești și ovreiești,
Aplecate din 99 feluri de bucate;
Să ieșiți de la (cutare) din inimă,
Din ficați, din jugul gâtului,
Din lungul trupului,
Că cu lingura vă voi adăpa,
Cu mestecăul vă voi mesteca,
In coadele mărilor vă voi arunca,
In casele zmeilor,
Din Boureni-Dolju.

In urechile ciutelor,
Acolo este tot de mâncat,
Leșie de băut,
Piepten de descurcat;
Căci (cutare) n'are nimic:
Nici piepten de descurcat,
Nici așternut de culcat
Și nimic de mâncat.
Iar el să rămâe curat și luminat,
Ca Maica Precista care l'a lăsat !¹

Nic. J. Dumitrașcu.

121. — De deochiu.

Fugi deochiu,
Dintre ochi;
Că n'ai fi cu patru ochi,
Ș'ai fi cu doi,
Ca și noi.
Că cine a diochiat.

A crăpat,
Cine a *râmnit*,
A plesnit,
De la (cutare) s'a părăsit,
Fugi ca vântul,
Să te potolești ca pământul.

(Se zice de 3 ori, frecându-se mereu tâmpile bolnavului cu degetele cele mari de la amândouă mâinile și suflând din când în când în față-i).

De la mama.

C. M. Popescu.

122. — De năjit.

Fugi năjite, pricăjite,
Că te-ajunge,
Picior de fată fecioară.

Cum te-ajunge,
Te arde și te frige.

Se descântă de 3 ori cu baligă (uscată) de la ziua Crucii.

Auzită de la băețandru Corneanu Simion, din Similișoara-Tutova.

N. J. Antonovici.

123. — De udmă.

Udmă, *saludă*,
Incalecă pe drugă,
Și te du la marea roșie,

Și be apă din mare,
Și te usucă ca o cicoare.

(De 3 ori și pufnești asupra bolnav.)

124. — De deochiu.

Zi Tatăl nostru de nouă ori. (La 3 ori mută capul din loc).

De la mama, Maria I. Kahu, Schineni.

Vasile J. Kahu.

¹ Vezi în „Ion Creangă”, an. I, No. 4, o altă variantă.

125.—**De deochi.**

Se descântă în apă neîncepută, în care se pune trei sau nouă cărbuni, sau fie-care din casă câte un cărbune și cu un cuțit tot înfin-gându-l în apă, zice :

Pasăre albă,
Cudalbă,
În cer ai sburat,
Trei picături de sânge o picat.
Pe piatră o picat,
Piatra o crapat,
Crăpe-i ochii cui o deochiat.
Om, băet, bou, ce-o fi,
Să-i crăpe ochii celui ce-o de-
[ochet

De l'o fi deochet câmpu',
Ardă-i iarba,
De l'o fi deochet codru',
Pice-i frunza ;
De l'o fi deochet *boarbat*,
Crăpe-i boășele,
Curgă-i udul ;
De l'o fi deochet femee,

Bea, sorbind de trei ori din apă, se spală pe față și pe cap și apoi o aruncă pe un câne negru.

*De la Maria Ciobotaru,
Ardeoint-Bacău.*

Crăpe-i țâțele,
Curgă-i laptele,
Moară-i pruncul ;
De l'o fi deochet fată mare,
Crăpe-i pulpele,
Curgă-i sângele,
Pice-i cosițele.
Eși dedeochiu,
Dintre ochii
Cui o deochet.
Câți s'o mirat,
Toți o crapat.
Să se mire de-un fier ars,
Și de-o nucă crapată,
Crăpe-i ochii cui o deochet,
Și să rămăe (cutare) curat,
Luminat,
Cum Dumnezeu l-o lasat.

D. J. Procopie.

126.—**De friguri.**

Maică Sântămărie,
Plecai pe cale,
Pe carare,
Pe drum la vale,
Măntâlnii cu cutare în cale.
—Ce te plângi,
Ce te *gevălești* ?
—Maică Sântămărie,
Cum să nu plâng,
Și să nu mă gevălese,
Dacă eu sunt bolnav de friguri !
Maica Sântămăria,
Intinse mâna,
Și mă cuprinse de mână,

Mă luă și la râu la Iordan mă
[duse.
Și mă curăți,
De friguri porcești,
Friguri văcești,
Friguri țigănești,
Friguri din beut,
Friguri din mâncare,
Friguri cu deocheturi,
Friguri cu *zâlezituri*,
Friguri de 99 de neamuri de
[friguri.
Eu cu gura vă descântai,

Cu scuiat vă scuipai,
Cu suflitul vă suflai,

Cules de colegul Const. P. Roventza, la 29 August 1906, în stațiunea balneară Săcelu', jud. Gorj, dela Ilinca David, din com. Călnic jud. Gorj.

Ion N. Popescu.

127.— De orbalț (Dureri pe cap și măsele).

Se descântă cu cuțitul și cu un pai de mătură pe obrazul și fruntea bolnavului.

A eșit un om verde,
Cu căciula verde,
Cu cămeșa verde,
Cu opincile verzi,
Și s'a dus la pădurea verde,
Să tae un copac verde.
Nimeni în lume nu l'a văzut,
Numai Maica Precista l'a văzut,
Și-o scară de argint a făcut,
Jos s'a pogorît,
Din gură a grăit :
—Tu om verde unde te duci?
—Mă duc la pădurea verde,
Să taiu un copac verde.
—Nu te du acolo,
Ci te du la (cutare),
C'o apucat orbalț,
Din frig, din ferbințeală,
Din răceală,
Din întâlnitură,
Din pocitură,
Din săgetătură,
Cu copoiul l'am stârnit,

Cu biciul l'am plesnit,
Cu toporul l'am zdrobit,
Cu cuțitul l'am jupit,
Și l'am scos din piele,
De sub piele,
Din crierii capului,
Din auzul urechilor,
Din luminile ochilor,
Din sfârcul nasului,
Din umerii obrazului,
Din dinți, din măsele,
Din toate închieturile,
Peste mări negre l'am aruncat,
Unde cocoșul negru nu cântă,
Unde fata mare cozi nu împle-
[tește,

Unde popa nu toacă,
Unde cânele nu bate,
Acolo să viețuească,
Și să trăiască,
Și (cutare) să rămână curat,
Luminat,
Ca D-zeu ce l'a lăsat.

Volbură Poiană.

O SAMĂ DE CUVINTE.

1033-1074

A se adâncă (numai refl., rar activ)=a se scufunda (în apă); a se duce la adânc; a deveni deodată adânc (de teren); a vorbi mult și înțelepțește asupra unui lucru: „Prea ne-am adâncat, hai să luam altă vorbă“.

Adâncătură=are toate sensurile indicate mai sus.

Arici (a se)=a căpata arici (vitele): o boală la picioare din prea multă umezeală. „Te-ai aricit” se zice unuia ce cam schiopează.

Andrelele gâtului=vinele gâtului: „Tare mă dor andrelele gâtului”.

Bată=partea de sus îndoită a fustei, care are capete lungi; într’o parte și ’n altă, servind a lega, a încinge fusta. E sing.

La plural *bete*=înseamnă un brăușor îngust, dar lung.

Botos=supărat, care când se supără își dă gura înainte, în formă de bot: „Ce tot umbli botos?”; fudul, dar nu-i șede bine.

Botoșe (a se)=a se face botos, a se face iar supărat; de unde derivă subst. *botoșală*=supărare fără temei, morocăneală.

Budihace=(sb) Se zice mai des la copii, mai rar la maturi: Drac, urîțenie la fel cu dracul, care s’a gătit ca dracu’, care-i ca el de urit: „Cap de budihace”. „Par’că ești o budihace, cum ești de frumos”.

Jud. Botoșani.

V. Moisiu.

Chiarăud=amețit, beat...

Țanțavâi=chef, petrecere cu lăutari.

Păralele is cu cibote roșii=nu-s, is scumpe...

Contomân=manta mare, blănită...

Lăinic=obraznic, alintat; ce te lăinicești așa măi băete, ce te obraznicești, ce te alinți.

Cu poate și cu dacă, nime nu se ’mbracă=cu făgădueli nu te alegi de multe ori cu nimic.

Hatalăi=flăcăi, care umblu după fete. Fa, hăi, se țin hătălăii după tine ca lumea după urs!

Umbli în paghiázuri=umbli peste tot locul.

Memeș=om molău, leneș care merge încet la ori ce treabă.

Vărtos=mândru, îngâmfat, care se ține mare și se pune de pricină.

Jorăști-Covurlui.

Petru Gh. Savin.

Cioacă=un fel de cârlig cu care se prinde ușa de la *gârlici*. Se întrebuințează de asemenea pentru a atârna căldarea într’însul.

Gârlici=o sală (tindă) la casele de la țară, care este acoperită cu pământ. Este de obicei povârniță.

Povârți (a)=a înfășura, când este vorba de a lega cu sfoară. N’are însă niciun înțeles când este vorba de a învălui cu cârpe.

Potâng=gânjul cu care se leagă leuca de loitra carului.

Pelinariță=pelin (plantă) care avînd foile moi ca plușul, se ia și după ce s’a pălit poate fi întrebuințată la aprins cu ajutorul amnarului.

Grojdibodu-Romanași.

N. J. Gotescu.

„Ion Creangă” — IV. 3

* 60

Nu-i în toate sâmbetile==e cam nebun.

I-a sărit fandâra=s'a înfuriat.

I-a venit de acasă=i s'a îndeplinit ce dorea, s'a mai îmbunat par'că.

Tae poala și fugi=pentru omul rău, care să țină *gârbă* de tine, la-să-i dela tine și fugi.

E băf=e sărac.

Il întorc doi=om leneș.

I-i silă de zile=un leneș plictisit.

Dela chiftele, la izmene=istorisește fapte fără nici o legătură.

Țuțcani-Covurlui.

J. O. Zugravu.

A oloji=a se usca foarte puțin.

A chihăi=a tuși în sec.

A hrepchi=se zice când stupești într'una, după ce ai mâncat ceva neplăcut.

A fleoșcăi=se zice sunetului făcut de hainele udate de ploaie.

Bleoască de apă=ud pân' la piele.

A șoldi=a lovi, ca să-aducă viațamare în timp.

Bolboros subst=clăbuci, bulbuci, beșicuți de săpun ori de apă când plouă.

A foșcăi=a umbla ceva făcând mic sgomot.=Ce foșcăie prin frunze? Foșnește o șopârlă!

Fuf=se zice unui joc ce se face de 2 copii deget în deget. (Luptă între arătătorul unuia și a celuiilalt).

Nemțisor-Neamț.

N. Moisei.

BOALE LA VITE, LEACURI ȘI DESCÂNTECE.

14. De deochi.

— „Dumană, când te-i sculat dimineață, te-i sculat grasă și frumoasă și ai plecat la iarbă voioasă. Pe drumurile tale, pe cărările tale te-i dus, fân dinainte ți-au pus, la apă te-au adăpat și de grijă ți-au purtat.

De ce vițelul ți-l urăști și pe stăpânâta de la piept o gonești! De ce ochii ți-ai tulburat ca de câne turbat? De ce din coadă ai fluturat și laptele l-ai vărsat și cu gunoi l-ai amestecat?”

— „Apoi stăpânu meu pe drumul meu m'o dus, fân dinainte mi-o pus cu apă m-o adăpat și de grijă mi-o purtat, dar o dușmancă înainte mi-o eșit și m'o dușmănit și m'o pizmuțit și cu farmici m'o fărâmat, coarneau mi-o strâmbat și coada mi-o ciuntat, și eu de grija vițelului și a stăpânului am uitat și ca o zăludă pe câmp am umblat, din coar-

ne am fluturat din picioare am aruncat și laptele l-am vărsat și cu gu-
noi l-am amestecat“.

—Taci Dumană nu te mai văicără, nu te mai văită, căci eu ți-oi
descânta, laptele ți-oi da, părul ți-l voi netezii și ochii ți-i voi limpezi,
coarnele ți le-oi pune, coada s'o prepune, laptele ți-l voi înmulți și nu
se va mai zărui și va mirosi ca gutuile și ca alămăile.

„Taci, Dumană, nu te mai văicără căci când vei veni acasă, cu drag
vei veni și la vițel și la stăpân

Toate cele făcute s'or întoarce și s'or face căne turbat și s'o duce în
ograda celui ce te-a deochiat, și tu vei rămâneă, limpede și curată ca
Dumnezeu ce te-a lăsat“.

Se descântă în tărățe cu urzica și cu 3 trestii legate cu roș.

Aușit de la Casandra I Gușgă.—Gohor-Tecuci.

V. G. Beldie.

15.—De cei răi

(Se ia cenușă din vatră și se cerne pe dosul sitei și o punem într'o
strachină; luăm cu mâna și frecăm vita pe trup cu cenușă zicând:)

O purces nouă boi negri; negri porumbi-negri, cu coarnele îmbel-
ciugate, cu limbile scoase, cu coada adusă, purces-o la mare, să lingă
chetriile de *mârșală*; eu i-am trimes la (numele vitei) s'o lingă pe ma-
țe, pe sub mațe, pe inimă, pe sub inimă, prin toate bojoacele ei, să
rămâe curată, luminată ca argintul cel curat, ca vinul cel strecurat.

(Vita începe a se scutura și atunci zicem că se face bine).

Aușit dela Catinca I. Vasilache în etate de 75 ani din Stănești.

Const. Patriche.

16.—De cei răi (la vite).

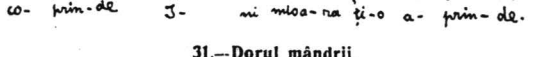
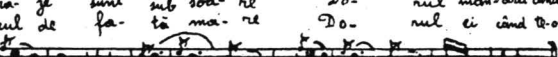
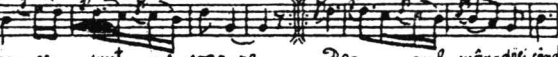
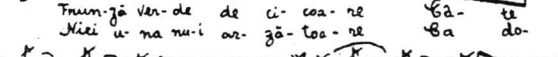
Am purces pe cale, pe cărare,
Când la mijloc de cale,
Am întâlnit doi boi negri,
Prea negri,
Cu picioarele întoarse,
Cu limbele scoase.
—Unde vă duceți voi
Doi boi negri, prea negri?
—Ne ducem la fântâna lină,
Prea lină,
Să o lingem, s'o prelingem,
S'o secăm, s'o presăcăm,
—Voi doi boi negri, prea negri,
Cu limbele scoase,

Cu picioarele întoarse.
Nu vă duceți la fântâna lină,
Prea lină,
S'o lingeți, s'o prea lingeți,
S'o secați, s'o prea secați,
Ci duceți-vă la Joiana,
Și intrați în coșul ei,
O lingeți, o prea lingeți,
Să-i secați, să-i prea secați,
Și din coș afară să-i dați,
Pre cei răi,
Să rămâie curată, luminată,
Cum D-zeu a lăsat-o
Cum mai'că-sa a născut-o.

Cules din Jorăști-Covurlui cu ajutorul flăcăului Ion I. Angheluz.

Petru Gh. Savin

CÂNTECE.

716. — *Frunză verde trei**[cicoare,**Câte raze sunt sub soa-**[re,**Nici una nu-i arzătoare-**[re,**Ca dorul de fată mare!**Dorul mândrii când**[te-apucă,**Inimioara ți-o usucă !**Dorul ei când te-o cu-**[sprinde,**Inimioara ți-o aprinde!**Frunzuliță trei alune,**Dorul mândrei când se pune,**Face inima cărbune,**Și sufletele tăciune!**Dorul mândrei când te-ajunge,**Stai în loc și 'ncepi a plânge !**Dorul mândrii când se lasă,**Face lacrimilor casă !**Mândro, dorul meu ș'al tău,**Face-l-ași din fierăstrău !**Fierăstrău cu pânda nouă,**Ca să tăiem munți 'n două !**Fierăstrău cu pânda lată,**Ca să tăiem munți de piatră !**Când oiu zice și m'oiu duce,**Nici un vânt nu mai ajunge !**Golești-Badii-Mușcel.**D. Mihalache.*717. — *Frunză verde urzicuță,**Draga mamei Anicuță,**Tare n'ai avut noroc :**Mare jale, mare foc !**De când te-ai înbolnăvit,**Din guriță n'ai grăit,**Nici cu ochii n'ai văzut ;**Numai din mân' ai făcut...**Nunta ți s'a pregătit,**Răznel și duios.**Cules și așezat: D. Mihalache*31. — *Dorul mândrii.**Conocarii ți-au venit,**Maica 'n poartă mi-a ieșit,**Cu lacrimi până'n pământ,**Cu păr galbăn despletit,**Și din gură le-a grăit :**— Pe-Anicuța căutați ?...**Luați caii și-i primblați,**Și-i primblați prin busuioace :**Anica-i fără de noroace,**Și-i primblați prin mintă creață**C'Anicuța-i fără de viață...**Cântă cucul pe-un pelin,**Anica varsă venin;**Cântă cucul pe otavă,**Anica varsă otravă...**Cântă cucul sus, pe casă,**Anica-i moartă, pe masă !**Cântă cucul jos, pe cruce,**Pe-Anica la groap' o duce.**Cântă cucul, se'nrotește,**Pe-Anica mi-o prohodește.**Și în groapă'ncet mi-o lasă...**Se pornesc nuntași-acasă,**Cu inima friptă, arsă.**(De la Anica I. Salăvăstru, fată mare din Coropcenii-Vaslui)**J. Neculau.*

718. — *Apoi... foae verde di lalè,
Maică măiculița me,
Tari bini-ți mai părè,
Când iarai eu mine gre !
Di când, maică, m'ai făcut,
Venin în lume-i vârît,
Di făceai maică vo doi,
Sâ muștra lumea di noi,
Tot di noi di amândoi,
Și pi dialuri și pi vâi;
Di făciai maică mai mulți,
Ridicai steaguri pe munți !...*

Cărdpcești-Tutova.

Al. M. Dumbravă.

719. — *Cât eram la mama fată,
Spălam cofa câte-odată,
Dar de când m'am măritat,
Mâna'n cofă n'am băgat.
Pe dinuntru-i cu burezi,
Din afară cum o vezi.*

Printre doage,

Pui de broaște;

Printre cercuri,

Pui de epuri.

720. — *Pe sub lună, pe sub stele,
Trece-un cârd de rândunele.
Pică una jos și plânge,
Și plânge tot într'un glas:
«Pe-acui mână am rămas !
Pe mâna streinilor,
Pe gura păgânilor».*

Dela C. Ursachi, Frătăuși-Bucovina.

Ilarie Ȑnciu.

721. — *Frunză verde trei smicele,
Tinerețe ca a' mele.
Petrecute fără vreme,
Fără gust, fără plăcere,
Pentr'un deavol de muere,
Ce tot stă pe hăturèle,
Și tot stânge buruene.
Și le ferbe 'n trei ulcele;
Trei ulcele părăsite,*

*Pentru Ghițișor gătite,
Ghițișor cum a gustat,
Limba'n gură i-o legat
Pe cal iute o'ncălecat,
Și spre cas' o apucat,
De la poartă c'o strigat :
— Scoală maic' așterne'n pat,
Că femeile m'o mâncat,
M'o mâncat și m'o băut,
La urmă m'o otrăvit.
Dela Gh. Silvestru, Fundeanu-Tutova
J. Ciobanu.*

722. — *Bate, bate la podeală,
Cu catrința cu beteală.
Bate vântul, ia catrință,
Și rămâne veverița.*

723. — *Nevasta la secere,
Și eu la petrecere,
Ea muncea ziua pe-un zlot,
Io-l furam și-l beam pe tot.*

724. — *Maică, la ce m'ai făcut,
De ce nu m'ai strâns de gât.
De când eram copil mic,
Și mare să nu mă fac,
Atâta năcaz să trag;
Să umblu din han în han,
Să nu mai prăsăsc un ban ;
Dintr'o cârciumioară 'ntr'alta.
Cu punga tot oftică.*

725. — *M'a norocit D-zeu,
Cu cârciuma'n drumul meu,
Cârciumioara mea din vale
Mă lasași fără părale.
Ș'am avut un biet cojoc,
L-am pus la crâșmă zălog,
Am mai avut o bondiță,
Am dat-o la cârșmăriță.*

Culese dela M. Barnea.

Slăvești-Vâlcea,

Ion N. Popescu.

726.—*Foae verde de-un lipan,
Știi mândră când ne iubeam,
Colea pe coastă pe deal ?*

*Dodă Rina mea,¹
Colea 'n pădure la umbră,
Noi ședeam pe iarbă crudă,
Și vorbiam că suntem rudă,
Dodă, dodă fa.*

*Hai mândruță la popă,
Să ne cate pravilă,
Dodă, dodă și iar dodă.
Să vedem dacă-i așa,
Ca să știe neicuță.*

*Să-și arvunească alta,
Dodă, dodă, auzi dodă !...*
*Auzit în com. Miluța-Mehedinți.
Cominic. N. I. Dumitrașcu*

Pr. J. C. Beldie.

727.—*Foae verde și o pară,
Trecui vadul, Dunărea,
Și mă las pe Râcova.
Luăi mere de-o pară,
Si le-am pus într'o basmă,
S' amănesc ibovnica.
Fa, Marie Mărioară
Eu ți-am spus ție de-aseară,
Amorașul tău se'nsoară.*

*Insoare-se sănătos,
Ca un măr putregăios;
Că și eu m'oiu mărită,
Tot aici cu cine-va,
Dela deal de casa ta,
Și tot albă m'oiu purta,
De ți-oi rupe inima,
Și ție și mâni-ta.
Șîncă foae nucă sacă,
Nu-ți trebue boi și vacă,
Numai ochi și trup să-ți placă.
Ochii și sprincenilc,
Fac toate pricinile.*

N. J. Antonovici

¹ In Doljiu : *Dodă Lina mea.*

728.—*Am un pom în bătătură,
L-aș tăia și nu m'ndur,
Nu m'ndur că face poame.
Face poame mărunțele,
Ca țița drăguței mele.
L-ași tăia să-l bag în casă,
Ramurile bat pe masă.
L-aș tăia să-l bag în tindă,
Ramurile bat în grindă.
L-aș tăi să-l pun pe foc,
Ramurile bat pe loc.*

*Auzită de la răposata mea mătușă
Marie.*

729.—*Și-am zis verde ș'o scumpie,
Păsărică cenușie,
Ce ți-am hotărît eu ție,
Să te duci la Slobozie,
Să spui puiului să vie,
Să nu mai ție mânie.
Casa am ținut și eu,
Și trăesc în lume greu !.*

Dela Anica, Ciurești-Tutova.

Gh. V. Șuşnea.

730.—*Oliolio nevastă hăi,
Dă-ți la dracu' dragii tăi !
— Oliolio bărbatul meu,
Eu i-aș da lui D-zeu,
Să se roage pentru mine,
Ca să scap odat' de tine.*

731.—*Măi bărbate, bărbățele,
Zău ești mândru'n ciuboșele,
Dragul meu și al gardului,
Vede-te-ași al dracului.*

Bucovina

V. Ungurean.

732.—*Păsărică alburie,
V'ai, dar reu mi-ai cântat mie,
Săca-ți-s'ar ciocul tău,
Pe cum mi-ai cântat de reu,
Căci toate zilele mele,
Mi-ai cântat să fie rele,
Și toată viața mea,
Mi-ai cântat să fie rea.*

Dela Anușa B. din Poiana Sibrului.

P. Danilescu

GLUME, JĂTII, TACIALE.

144. — Țiganul cu cojoc.

Cică într-o iarnă, un țigan, nu știu de unde căpătase un cojoc. Și țiganul cela se fudulia cu el, nevoe mare. Tot își zicea țiganul : „Ori unde să mă duc eu, să mă vadă toată lumea că am cojoc ? La primărie să mă duc, primarul e mai îmbrăcat ca mine. La biserică să mă duc, azi e Luni și până Duminică e mult. Cojocul poate se învechește până atunci. Ia, am să mă duc pe desară la crâșmă ; acolo se strânge aproape tot satul și cum o să se mai mire toți de mine ! Eu voinic, cojocul nou și bun, m'a văzut Dumnezeu în astă iarnă !”

Când se înseră, țiganul plecă întins la crâșmă îmbrăcat în cojoc. Da' trebue să știți D-v, că în satul țiganului nu era crâșmă. Crâșma era în satul de-alături. Dar ori cât de departe ar fi fost, țiganul tot se ducea. Doar e lucru știut : când țiganul vrea să-și *arăte aruma*, Doamne păzește, nu te poți așeza de-a curmezișul în calea lui. Și cum spun, pleacă la crâșmă. Ajungând înăuntru, vede așezați vre-o doi-trei gospodari la masă și cinsteau. Unul din ei, era îmbrăcat cu ilic, bătut în fluturi albi și galbeni, căci de, în crâșmă era cald, și gospodarul nostru se desbrăcase de suman. Țiganul cum îl zărește, îi și trăsnește prin gând : „Ori Românul cela, n'o schimba ilicul lui cu cojocul meu ? Cojoc, cojoc, da' tot îi mai mândru ilicul, îi și aurit, îi și argintat. Acela nu miroase a duhoare de oae, ca cojocul meu !” Ce-o fi făcut, cum o fi întors țiganul treaba, dă cojocul pe ilic. Afară era ger de crăpau lemnele și ouăle corbului. Acu țiganul vrea să plece acasă. Își zicea : „Când m'o vedea *tărtăcuța* mea, îmbrăcat așa, ce o să mă mai sărute și o să mă desmerde ! Nici odată nu m'a văzut ea, așa împuchițat și stropit cu aur și argint !” Pleacă țiganul.

Afară frig, frig și țiganul strângea din umeri și sufla în mâni de credeai că-i pocnesc ochii. Mână țiganul repede spre casă, ba o luase și la repegior. Iese din sat, merge o bucată de drum, dar până la satul în care avea casa, mai avea o bucată bună de mers. Frig, ger, țiganul fuga, fuga.... I se părea acum că drumul se mai lungise.

„Ce dracu', zice el, nu mai ajung ? Nici cocoș nu cântă, nici căne nu bate !” Dar țiganul ca să se mai mângâie, de-odată face : Cucuriii-gu !” — A, bine mamo, că m'am apropiat de sat !”. Mai face 2-3 pași începe să latre ca un căne : „Ham, ham, ham ! Iaca am ajuns și în sat, bogdaproste !” Mai face 2-3 pași și zice iar : „Scăâârț !—cum ar face ușa—, bogdaproste prea sfântă Maică Preacurată, c'am ajuns

acasă !” Și cum zice : scârț, se și svârli jos în troian, închipuindu-și că se pune pe laiță acasă să doarmă.... Somnul înghetului pe veci....

Auzită de la mătușa mea Profira Mândăchioae.

Volbură Poiana.

145.—Carăcașcă mamă gura....

O țigancă, care era bolnavă, trimete pe fiul său la biserică, să cheme pe popă, să o grijască, că-i era frică că poate de....doamne ferească.... înghiață ca mâine, și rămâne ca un tăciune. Danciul cum ajunsese la popa, intră în altar și începe a boscorodi :

—„Hai părinte, de oțălește pe mama, că ți-oi precestui și eu săcuirea“. Popa, atunci i-a dat grijania, un gărgăune, pe care i l-a băgat, țiganului în sân. Pe drum, mergând, începu a-l înțepa gărgăunele pe țigan. Unde-o rupse de fugă țiganul și cum ajunsese la poartă începu a zice :

—„Carăcașcă mamă gura,
Că mi-a îngăurit grijania mâna,
..... (Un rînd ce nu se poate scri¹)

Țigancă căscase gura și cum veni țiganul îi aruncă gărgăunele în gură. Da' țigancă lepădându-l din gură zise :

—„Da' iute grijanie.

*De la mama mea Maria I. Fira.
Zlătărei-Vâlcea,*

Gh. Fira.

146.—Cinste țigănească.

Mergea mocanul cu turma de oi și'n urma lui un țigan. Iată că un mel, rămâne în urmă. Țiganul îl văzu și acuma se gândea : Să-l ia, să nu-l ia. Dacă îl lua era ca și furat, și el știa că-i păcat să furi. Hai mai bine să-i spue mocanului. Și strigă țiganul tare :

—Măi mocane măai ! —iar deabea, ca numai el s'audă, șopti : ți-o rămas un miel ! Mocanul auzind că-l strigă cine-va se opri și așteptă să-i spue de ce-l strigase. Dacă văzu că nu-i spune nimic, plecă mai departe. Țiganul iar strigă :

—Măi mocane, măai,—și iar șopti : ți-a rămas un mel ! Se mai întoarce iar mocanul și dacă văzu că nici de data asta nu-i spune nimic, socoti că vrea să-și bată joc de el și nu se mai întoarce când îl strigă iar țiganul a treia oară.

Dacă văzu, țiganul își zise :

Hapoi de. Păcat n'am, că i-am spus. Dacă el nu vine să și-l ia, atâta pagubă. Ia mai bine să-l iau eu, de cât să-l las singur să-l mănânce vre un lup, ori să-l ia altul.

Și luă țiganul melu' mocanului.

Povestită de tata.—Jorăști-Covurlui.

Petru Gh. Savin.

¹ N. R.

147.—Țiganul slujbaş la boier.

Cică odată un țigan vârandu-se slujbaş la un boier, de câte ori îi spunea stăpână-său o vorbă sau altă ceva, întorcea și el. — Să faci Sandule, cutare! — Să faci Sandule, cutare! răspundea el. De spunea boierul că are nouă zeci de boi, 90 spunea că are și el. Ce să-i facă boierul? Avea în curte o sută de găște. Intr'o bună zi, taie una și-i spune țiganului, ca să cheme o sută de oameni din sat, ca să le deie la toți câte-o găscă de pomauă. S'a făcut cum a zis boierul, dar la numărare, unul rămase fără de găscă. Da' bine țarcă, unde-i o găscă? Cum de se face de-a rămas un creștin fără de găscă? — Haoleu, să trăiți, boierule, da' ce eu hâs de-a gină? De ce nu s'a răpezit și el ca să înșefece una când erau mai multe? De ce a rămas la hurma, când n'a mai rămas nici una? Boierul tăcù, și înghiți în sec.

Aușită în Mogoșesti-Dorohoi.

N. V. Mănăscu.

148.—Îțic în curuță.

Un jidan mergea odată, într'un ghiociu cu un Român. Jidanul sta dinapoia ghiociului, iar Românul, dinainte, mânând calul. Cum mergeau ei așa, nu știu cum se face că jidanul scapă mâna printre spițele roții și începe a striga: „Mună moi, mună moi!”.

Românul, crezând că jidanul zice să 'ndemne calul mai repede, începù a croi în cal c'o nueà, iar jidanul strigà cât îi luà gura. Dela o vreme, lehemetindu-se Românul, se uită în dărăt și văzând iidanul cu mâna ruptă, oprește calul zicând :

— „De ce n'ai spus, măi ludă spurcată, că ți-ai rupt mâna!”.

— „Oî, da cum nu spus! Ci mă fac iu? Da Rifcă ci-ar să zichi?!”.

Dela I. Bercea

V. J. Găuea.

149.—Dreptul flăcăului.

Înainte vreme zice că dacă voia un flăcău să se 'nsoare, apoi trebuia să slujască, pe cât s'ar fi împăcat, la tatăl fetei și, pe urmă, de-i venia acestuia la chiteală, bine de bine; de nu, se ducea flăcăul și se tocnea la alt om cu fată de măritat. Așa, spune povestea, că un flăcău a slujit pe tatăl unei fete un an de zile. Da' românul nu vrea să-i dea fata ci-i zice: „Măi băete, tu mai slujește-mă un an, ș'apoi eu oiu vedea ce-a mai fi!”. — „Bine, bădică”. Și-l mai slujește flăcăul un an. Când colo, românul logodește fata c'un alt flăcău străin și, ca să-l depărteze pe cel care-l slujea, îl trimete la pădure, s'aducă lemne. Flăcăul se duce și 'ncarcă bine carul. Mai trebuiau trei lemne; ș'a dat de 3 frasinii, care erau 3 frați de gemeni, având toți o rădăcină singură. Când l'au văzut frasinii cu toporul în mână, i-au zis: — „Nu ne tăea, flăcăule, că noi

ți-om fi de mare ușurință ; ci du-te mai răpede acasă, că fata pe care o chitești tu, se mărită după altul !"... Și, la aste vorbe, i s'a tăeat cheful flăcăului N'a mai bagat samă c'a 'ncarcat, că n'a 'ncarcat bine, și s'a dus tot o fugă acasă. Da' cei trei frasinii, frați i-au spus : — „Tu să te uiți în ce casă are să-i ducă nânașa pe tineri ca să-i culce. Să te vâri supt pat și să zici mereu „*așaaaa!*...” Flăcăul așa a făcut. S'a *furat* printre oameni și pe furiș s'a *zghiciulat* supt patul pe care se culcase-ră mirii. Ei au prins a vorbi, firește, despre partea dragostei și la fiecare vorbă a lor, flăcăul de supt divan ziceau „*așaaa!*...” Și când mirele a sărutat mireasa, flăcăul de colo : „*așaaa!*...” Ș'așa că s'a lipit clește gura lui de gura ei !... Ce-i de făcut ? De vorbit nu puteau vorbi, ca să strige ; de sculat nu se puteau scula de pe pat ; de descleștat gurile nu se puteau descleșta... Măăăi !... Dimineța nânașa așteaptă ; ei nu iesă. Nânașa și nuntașii strigă; ușa 'ncueată și tinerii nu mai iesă ! S'apucă oamenii și farmă ușa, da' soarele eră la *apărânzul cel mare*. Strigă : „Sculați, tinerilor, că lumea s'a strâns la petrecere; ce vă este de cap?!” Da' nânașa, mai îndrăzneată, se duce și se uită și-i vede cu gurile încleștate, ș'odată bate din palme : „Saracu' de mine și de mine !”... Da' flăcăul de supt divan : „*așaaaa!*” .. Ș'așa că s'au lipit frumușel palmele nânașei și nu se mai puteau deslipi !... Și hai, degrabă chiamă moașa, să vadă și ea, ce pacate-s acestea. Moașa aduce niște unt-de-lemn cu chip ca să-i ungă și să-i dezlipsească; da' băetanul de colo : „*așaaa!*”.... c'a trebuit să se lipească cleiu mâna moașei de nasul miresei... Măăi!... Trage biata moașă mâna, degeaba! Că-i trăgea și pe tineri jos de pe divan. Zice: „vai de mine, nun mare, du-te mai repede la boer, să vie și el, să vadă ce napaste, ce fapt e acesta ! Du-te mai degrabă !” Boerul așa i-a poroncit nunului celui mare : — „Să-mi veniți, cum sânteți, cu toată nunta la mine, ca să vă judec !” Ei ce-aveau să facă? S'au pornit grămadă: mirele cu gura lipită de gura miresei ; baba încleștată cu mâna de nasul miresei; nuna cea mare cu palmele încleștate; lăutarii în urmă, ca la nuntă ; mă rog, toți nuntașii s'au pornit. Povestea ceia :

*Hai la nuntă,
Chică zmultă ;*

*Hai la joc,
Câne șchiop!...*

Da', ca să se ducă la boer, trebuiau să treacă peste o punte¹. Haide măi săracu', ieau doi nuntași și-i apucă pe miri și-i pornesc peste punte; nuna cea mare, cu palmele 'n sus și încleștate, mergea și ea în urmă; da' baba, ca baba, făcea tot dricul chefului și, cum spânzură aproape de apă, pe-alătura punții, prinde-a ride... Vorba ceia : „Satul arde și baba se piaptănă... Și dă Dumnezeu și flăcăul, din urmă, face:

¹. De aici povestea cârnește oleacă pe ulița cea din dos. D. F.

„Aşaaa!“... Şi aşa, că a rămas *limojderiţa* de babă cu gura rânjită şi găvozită, răzând buzat ca Dracu' când te-aude suduind de cruce. Ei, ş'au mers aşa cu toţii până dincolo de punte, la boer. Da' boerul, c'un ciubuc maaare, bea tutun în cerdac. Zice : „Măi, ia să-mi spuneţi, ce răs i-acesta ? Ce vă ţineţi încheşti ca lipitorile cele flămânde ?“ — „Ce să fie, cucoane ?! Talharul cel de flăcău ne-a făcut ponosul!“ — „Apoi ia înflaţi-l şi aduceţi-l încoace!“ strigă, oţărît, boerul. Şi, până să-l aducă, pâră nuştiu ce, îşi aruncă ochii la babă şi, văzând-o aşa hlizită, odată mi-o arde cu liuleaua şi-i zice : „D'apoi tu, *târsă* bătrână, ce te uiţi la mine aşa ca aghiazma la Ducă-se-'n-tine, şi te râzi ?“... Da' flăcăul, cum se burzuluea cu slugile boerului, face : „aşaaa!“... Ş'asa, că s'a lipit zdravăn liuleaua de gura babei, rămânând capătul ciubucului încheiat de dinţii boerului; bietul boer, a dat-o şi el prin şperlă! Căci, dă 'ncolo, dă 'ncoace, degeaba ! Ştii cum ? Parcă fuma boerul de-o parte a ciubucului, iar baba, răzând ca *hâfa*, de cealaltă parte... Ştiu c'a avut ce râde mai întâiu cucoana boerului, ş'apoi toată lumea dimpreună cu noi, care ne-am aflat să fim pe-acolo ! Şi toţi, care 'ncotro : „Piei, satană necuvioasă ! Doamne, ce păcate!“... şi câte şi câte... Da' flăcăul zicea că, într'adevăr, cu dragă inimă i-ar scoate de la astă ne-nevoe, d'apoi dacă nu poate ! Până când aşa pe semne că Dumnezeu i-a dat în minte ş'a grăit, cu rugămintă ; „Maica Domnului ! Dacă mi-or da dreptul meu, adică fata, pentru care am slujit pe stăpănu meu doi anişori de zile, fă, cu puterea ta, ce-i face, şi desleagă-i pe toţi iştii legaţi, şi poate ar îmblă de-amu mai cu sfânta dreptate !....“ Atunci s'au descleştat şi boerul şi baba de ciubuc ; şi baba de tineri ; şi tinerii de cum erau ; şi nuna cea mare de cum bătea'n palme. Numai baba, săraca, fiindcă se gândea atunci cu gând rău de vrăji, a rămas rânjită rău ; şi, cât a ţinut nunta flăcăului cu fata, care-i era dreptul lui, ea a tot răs de cele ce păţise, spunând mereu : „Că nu-i cui e merit, ci cui i-i dat“. Da', văzând'o că râde aşa mereu,

S'a găsit un nătărău

Ş'a luat'o de-un bezărau

Ş'i'a descântat-o c'un ceatlău

(Din *Boţieni-Dorohoi*)

Şi-a otânjit-o aşa de rău.

Să-l plesnească Dumnezeu !....

Dumitru Furtună.

C R O N I C A.

* Scriind despre *Calendarele* acestui an, d. N. Iorga se rosteşte astfel cu privire la *Calendarul* nostru : „O deosebită luare aminte merită *Calendarul* revistei „*Ion Creangă*“, ajunsă astăzi cea mai bună culegere de literatură populară din ţerile locuite de Români. S'a făcut apel la toţi colaboratorii, şi nici unul

n'a lipsit dela chemare. E o adevărată comoară în cele 200 de pagini ale calendarului din Bârlad. Dorim să fi avut atâtă succes pentru ca buna idee să nu trebuiască a fi părăsită. (Neamul rom. lit. III. 3).

* Din Dicționarul limbii române apare fascic. I din tom. II: F. Față.

* Doamna Smaragda Maltopol ne aduce Legenda Mănăstirii Argeșului (colecț. Alexandri) tradusă și tipărită în franțuzește. Se înțelege, suntem recunoscători d-nei Maltopol pentru munca ce și-a dat-o ca să ne facă cunoscute în străindate unele din podoabele cântecului nostru.

* Ńi se trimite de D-l C. Rădulescu-Codin culezarea sa de Legende, Tradiții, și Amintiri Istorice, editată de Academia Română în publicația „Din viața poporului Român” Pe 106 fețe se cuprind 61 bucăți și alte variante ale lor, începând cu vremurile legendare ale zidirii, cu Dochia, cu Traian, cu Căpcădunii și celelalte neamuri pierite până ce ajunge la un Negru Vodă, la Ulad Țepeș și la alte fețe mari din trecutul nostru apropiat.

Limbă și expresiuni populare subliniate, pentru a sări în ochii cercetătorilor. La sfârșit un glosar bun.

Și totuși găsesc în această carte altceva mai de seamă, găsesc orisbe unele constatări și unele dorințe în prefața aceștii colecțiuni. Le-aș dori îndeplinite, nu sub auspiciile instituțiunilor, cari nu ne vor putea ajuta la nesfârșit, ci prin puterile noastre, ale celor mărunți oari vom fi.

Notele explicative sunt îngrămădite la urmă, ceia ce cred că a pornit de la lenea tipografului.

Aștept cu bucurie ca D-l R. Codin să urmeze, după cum făgăduiește.

P.

În „Junimea Literară” din Cernăuți, an. VII No. 11 și 12 se dă, în traducerea făcută de d. T. Gârliă, aprecierile atât de întemeiate și de frumoase, în privința poeziei noastre populare, datorite d-lui Dr. Matthias Friedwagner, distinsul profesor romanist sărbătorit mai dăunăși la Universitatea Cernăuțului. D-sa este un admirator ales al literaturii noastre populare; a cules cântece populare. Însoțindu-le de foarte călduroase cuvinte de bine, iar la „cursurile de vară” din Salzburg ș'a ales subiecte cu privire la poezia noastră populară. Între altele țfese despre culegerile înțelepciunii din popor: „Comori bogate și necdutate așteaptă încă să fie culese și explicate... A le aduna produsele acestea toate ar însemna să aduni un fluviu într'un vas și, fie vasul acesta cât de mare nu va fi în stare să cuprindă apele unui fluviu; de aceia se face deajuns dacă se scoate cu sărguință apă din acest fluviu”.

Firește: Sărguință și îmbărbătare pentru acest lucru scump, acestea nu le prea au, și la noi, cei care trebue să le aibă!

Dumitru Furtună.

Poșta Redacției.

G. Patr. Trimite-le.

M. Apost. Primit. Mulțumim.

Fir. și Pop. Trimis cărțile poștale ilustrate. Primit mandatul.

N. I. Ant. Aștept și urmarea cântecului „Macovei și Gheorghilaș”.

Poșta Administrației.

N. Benchea, Bucov. Trimiteți-ne întâi costul.

Cărți primite la redacție.

Smaragda Maltopol: Légende du Monastère d'Argesh d'après la Ballade de V. Alecsandri, Ploiești 1905, 36 p. 1 leu.

No. 1

TUDOR PAMFILE : SFÂRȘITUL LUMEI

Au mai subscris :

C. N. Mateescu prof., 10, C. Mihailescu prof., Gr. Sinescu prof., St. Filioreanu prof., Pr. M. Răuț (R.-Vâlcea), Diac. C. D. Sendreanu (C. de Argeș) 2=16.

P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța)=30.

D-r Elefterescu. Str. Fundăt. Berzei 16 (și la toate cele viitoare).

(Gheorghe A. Cosmovici), V. Ionescu, D. Zamvelli 2 (Țg. Neamț), C. Adamoia=4.

(N. V. Hânțescu), I. Mitric, Gh. Răuț, D. Olariu, C. Urzică (Buda-Dorohoi); C. Alexandrescu=5.

(N. I. Dumitrașcu), I. Ungureanu (Dobridor-Dolj), P. Mărica (Măceșu de jos, Dolj), I. Dragomirescu (T.-Severin), I. Preda (Răcari-Dolj), I. Ciocâlțu (Galiciuica-Dolj), R. Sandu (Coșoveni-Dolj), Rafael Motoi (Vânju mare, Mehedinți), St. Constantinescu (Craiova), I. Călinescu (Craiova), C. Marinescu (Craiova), C. Popovici (Craiova)=11.

(N. I. Antonovici), C. Jipa (Bârlad), I. Antonovici (Bogdănița-Tutova), Cicerone Antonovici, Cezar Negrea (Bârlad)=4.

M. Lupescu (Zorleni-Tutova), 24.

T. Pamfile (Bârlad), 47.

Subscrierile și sumele trebuiesc trimise cel mai târziu până la 20 Martie.

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Creangă” pentru strângerea fondurilor :

„C U Z A - V O D A”

	L. B.
Suma adunată — — — — —	64,75

BUSTUL LUI ION CREANGA ÎN BÂRLAD

	L. B.
Suma adunată — — — — —	858,95

Au Apărut: Seria I. DATINILE DE ȚARĂ No. 1**CĂRȚI POSTALE ILUSTRATE**

În editura Revistei „ION CREANGA”.

Neaflându-se în comerț, se desfac numai prin Redacție sau Administrație cu prețurile :

10 bucăți, 70 b: 25 bucăți 1,60; 50 bucăți 3,00;
de la 100 în sus, 5 bani bucata.

Se trimite franco numai după achitare prin mandat sau mărci postale.

CARTI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă”	numerile toate din anul I	— — — — —	3.00
„Ion Creangă”	An. II.	— — — — —	6.00
„Ion Creangă”	An. III.	— — — — —	6.00
T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu :	Carte pentru tineretul de la sate. Ediția I	— — — — —	1.25
T. Pamfile :	Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc”	— — — — —	0.20
„	Jocuri de copii I.	— — — — —	1.40
„	„	— — — — —	1.60
„	„	— — — — —	1.50
„	Cimilituri românești	— — — — —	1.00
„	Industria casnică la Români	— — — — —	10.00
D. Farcașanu și M. Lupescu :	Creșterea pomilor	— — — — —	0.25
L. Mrejeriu :	Un șezătoare țărănească	— — — — —	0.20
Fl. Cristescu :	Carte pentru copii	— — — — —	1.20
Șt. St. Tușescu și P. Danilescu :	Monogr. satului Catane-Dolj	— — — — —	2.00
„	Colinde din popor	— — — — —	0.30

Se trimet franco numai după achitarea deplină

Din cărțile cerului „Deșteptarea sătenilor” din Fălțiceni

Cărțioică de închinăciuni (rugăciuni), care cuprinde toate rugăciunile zilnice, trebuitoare unui bun creștin, din mica coplărie până la bătrânețe. Ea nu trebuie să lipsească din nici o casă. Prețul unei cărțioice 15 b.

Cărțioică de plugușoare, colinde și cântece de stea, căutată strașnic de bădeți la sf. Vasile și sf. sărbători ale Crăciunului; costă 15 bani

Cine trimete banii pe 15 cărțioice (2 lei 55 bani) are 4 in dar. Tot așa și cărțioica de rugăciuni.

„COOPERATIVA DIN BARLAD”

Capital deplin vărsați Lei 300000

Rezerve 162.559.17

Fac toate operațiunile de Bancă.— Scontează polițe.— Scontează obiri și arenzi cesionate cu acte autentice.— Face împrumuturi pe gajuri de cereale, mărfuri, efecte publice și acțiuni.— Face avansuri pe mandate ale statului sau altor autorități publice.— Cumpără și vinde tot felul de efecte publice, rente, scrisuri fonciari și diverse acțiuni.— Plătește cupoane și titluri esite la sorti — Efectuiază p'ăți și emite ocouri asupra tuturor capitalelor de Județe și externe asupra Paris, Londra, Berlin, Viena Anvers și St. Petersburg.— Se însărocinază cu încasarea de polițe asupra întregii țări.— Face schimb de tot felul de monezi; napoleoni, mărci, coroane, ruble etc.

Primește bani spre fructificare plătitibil la vedere și cu termen.

Pe lângă operațiunile de mai sus „Cooperativa din Bârlad” are reprezentanța pentru orașul Bârlad și județul Tutova a societății de asigurare „Generală”.

Director, I. DUMITRESCU

Casier, ȘT. FERHAT

Contabil, P. FRUMUZACHE

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL:

Tudor Pamfile. — *Spicuri din trecut.*

N. I. Dumitrașcu. — *Legatul snopilor pe câmp,*

C. N. Mateescu. — *Colinde.*

V. Moisiu, V. Poiană. — *Povești.*

Teofil Bizom. — *Cântec bătrânesc.*

I. Neculau, P. Gh. Savin, Gh. Fira, A. Moisei, N. I. Coteșcu. — *Povestiri și legende.*

George A. Cosmovici, I. Preutescu, V. G. Beldie. — *Vorbe adânci.*

Pr. I. C. Beldie, D. Furtună, J. O. Zugravu, N. V. Hănțescu, I. N. Vârlozeanu. — *Datine și credințe.*

Loc. M. P. Nicolescu, M. Apostolescu, Frații Kahu, G. Pohran, C. M. Popescu, I. N. Popescu, I. Onciu. —

De-ale copiilor.

Virginia Stan, H. N. Tapu. — *Vrăji și farmece.*

Șt. St. Tuțescu, P. Danilescu, I. Ciobanu, D. I. Procopie, N. I. Antonovici, D. Mihalache, R. C. Ciupitu. —

Cântece.

Locot. M. P. Nicolescu, P. Cârstean, V. Moisiu, A. Moisei, N. V. Hănțescu, D. Furtună. — *O samă de cuvinte.*

I. Neculau, P. G. Savin, V. B. Țirica, C. Patriche, V. I. Cănea. — *Glume, jâții, taclale.*

P., D. Furtună. — *CRONICA.*

Bibliografie.

Ilustrațiuni: T. Pamfile. — *Păstratul popușoilor și hlujiilor (Goleștii-Badii, Muscel).*

REDACTIA :

T. Pamfile, Strada Țarigrad.

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, Zorleni (Tutova).

BĂRLAD

EXEMPLARUL :

În țară . . . . . 40 bani
În străinătate . . . . . 50 "

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară . . . . . 5 lei
În străinătate . . . . . 6 "

Un număr vechiu, 50 bani.

MEMBRII SOCIETĂȚII „ION CREANGĂ”

DONATORI.—

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fărânești-Covurlui), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoșani), Pr. Gh. Gheoldum (Bacău), P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr. I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R. Vâlcea), D. Mihalache (Golești-Badei-Muscel), A. Moisei (Nemțșor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropcenii-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), Volbură Poiană (Iași), T. Popovici (Zorleni-Tutova), D. Procopie (Ardeani-Bacău), P. G. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tenea (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), Șt. Șt. Tușescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

SOCIETARI.—At. C. Blendea (Vladimir-Gorj), N. I. Munteanu (Chilia-veche, Tulcea), A. Negulescu (Bârlad), C. Patriche (Zorleni-Tutova), N. Stăleriu (Baia-Suceava), D. Vasiliu-Bacău (Bârlad).

—Statutele societății sunt publicate pe pag. 36-38, An. IV No. 2.—

—Inscrierile urmează—

A APARUT:

No. 1 din BIBLIOTECA REVISTII „ION CREANGĂ”

CUPRINZÂND

SFARȘITUL LUMII

DE

TUDOR PAMFILE

Prețul 40 bani

Biblioteca Revistii „Ion Creangă” neaflându-se în librării, se va cere numai de la Redacție sau Administrație prin mandat ori mărci postale.

Biblioteca Revistii „Ion Creangă” este editată de o societate pe acțiuni; costul unei acțiuni este de 4 lei, care atrage după sine desfacerea a 12 exemplare din Biblioteca.

Biblioteca Revistii „Ion Creangă” și Revista „Ion Creangă” se primesc aproape gratis pe un an întreg de către cei ce cumpără o acțiune.

COLECȚIUNELE NOASTRE:

Anul I . . . . 3 lei.

Anul II . . . . 6 lei.

Anul III . . . . 6 lei.

Franco la locuință

MIHAIL LUNGIANU

IN SARBATORI

„Minerva” București 1911.

Lei 1.50

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACTIA:

T. Pamfile, str. Tarigrad
BĂRLAD

ADMINISTRAȚIA:

M. Lupescu, (Zorleni-Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL:

În țară . . . 5 lei
În străinătate . 6 €

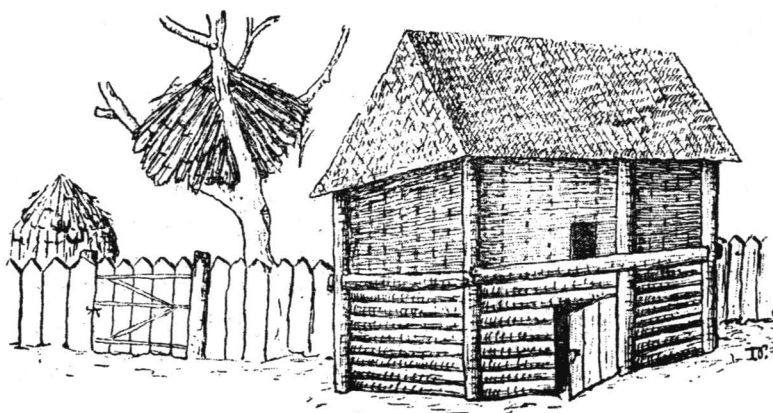
INSEMNĂRI.

—Rugăm cu toată nădejdea pe cinstiții noștri abonați să ne ajute cu plata abonamentului la vreme. Asemenea și pentru cotizațiunile rămase netrimise. Prețul mandatului se poate scoate din abonament.

—Soc. „Ion Creangă”, în a 2-a adunare vremelnică de la 6 Martie a. c. a primit înscrierea ca membru întemeietor a *Păr. Gh. Ghioldum* din Bacău.

—A treia adunare vremelnică e convocată la 10 Aprilie a. c. la Redacție spre a hotărî scoaterea unui număr sărbătoresc cu prilejul desvelirii statuiei lui Cuza-Vodă la Iași. În ori ce cas, colaboratorii noștri sunt rugați să ne trimită culegeri din popor cu privire la Cuza și vremurile sale.

—D-l Ph. St. B. Tenora, din Viena, ne roagă să-l ajutăm cu material românesc la o dezertație ce-o lucrează, având ca cuprins: „Numele de *persoane* date *animălelor*” (ex. Martin-Urs; Ștefan-Cuc ș. a.), cu pricinile acestor apropiieri. Materialul ce ne va sosi de la colaboratorii noștri, îl vom publica în No. viitor al revistii.

32.—T. Pamfile: *Păstratul popușoilor și hlujilor*, compunere după cele văzute în Goleştii-Badiei, Muscel.

SPICURI DIN TRECUR.

VII.

Intr'un *Catavasier* tipărit la 1747 în Râmnic, pe fața 157 v. se cetesc următoarele :

Aicé, la sfârșitul cărții, pusem și stihurile ce le cântă copiii când umbă cu stéoa în séra Nașterii lui Hs. Și, cetitorule, ce vei ceti și cu poetica vei socoti, și de nu voru veni la număr, bine să ști, că noi, precum le-am găsit, așa le-am și tipărit, după cum s-au obicnuit a să cântă, iară n-am mai umblat a le număra :

Stéoa de susă răsare

Cu o taină mare.

Stéoa strălucéște,

Pre Hs. vesteăște.

Stéoa își dă rază,

Pre maghi îi lumineză.

Și maghii grăescă

Grai filosofesc :

„*Tu ești cé prorocită*

De Valaamă vestită,

„*Că de cândă pământul*

N'au născută cuvântul

„*Și jără de acésta*

N-au născat Précista

„*Născă pre Hristosă*

Lumă spre folosă.

„*O, sté pré luminoasă,*

Dină toate alésă,

„*Cu a ta ivire*

Ne învefi întocmire.

„*Și noao ne scrie*

In astronomie

„*Că s-au născută josă*

Împăratul Hristosă,

„*In cetate lui Davidă,*

Pildă arătândă.

Și déca au văzută

Au călătorită

Trei crai despre răsărită

In Vithleemă au venită

Și îndată au aflată

Pre celă ce au căutată

Și i s-au închinată

Ca ună împărată,

Daruri în mâini fiindă

Și lui Hristosă cântândă:

„*Cocoane împărate,*

Și pré luminate,

„*Te știmă cine ești mărită*

Și în troiță slăvită ;

„*În ce chipă ai venită*

Și dină fecioară te-ai născută,

„*Dină fecioară curată,*

Și pré nevinovată,

„*Pentru aceia ne rugăm*

ca și de la noi să primești

Daruri lumești.

Orație.

Dumné-voastră, cinstiți boiari, acăsta ăaste stéoa, de caré au prorocită mai nainte Verhovniculă Valaamă, zicândă că va răsări o sté dină Iacovă, și să va rădică ună împărată dină Israilténi, și va sfărâma pre toți domni Moaviténilor, care sté fost-au povățuiți acei trei crai și de

lumină purtători filosofi, și duple raza ei mergând până la Vithléem, găsât-au pre Hs. pruncu micu, înfășatu, și cu bucurie am zis: „Veniți să ne închinăm în împăratului nostru Dumnezeu... (restul lipsește)¹.

Tudor Pamfile.

LEGATUL SNOPIOR PE CÂMP.

(Adaos la „Ion Creangă“ an. III No. 9 și 10)

Mână, este cât poate cuprinde, și vârîndu-l și printre degetile toate ale mâinei, omul (secerătorul sau secerătoarea), grâul, secara, orzul, ovăzul, meiul, tăiat în mâna stângă (dreaptă), și-apoi pus pe miriște, aproape la spate, lângă alți mănunchi. Mai multe *mâini* de-acestea, —2-3-4—, când grâul e mai des și bun, formează *mănunchiul* sau *mărunchiul*; poate să fie și o *mână*, *mărunchi*, atunci când grâul este mai rar și omul se depărtează, (o vorbă: «... grâul numai *mâini-mâini*»), sau secerătorul cuprinde mult în mână, și când a tăiat ultima secere în acea mână, dă ajutor cu secerea ca să-l puie miriște. (Atunci o vorbă: «da'ce om vrenic, seceră el...!»)

Postată sau *postață* este cât ieau secerătorii din loc (grâu), spre a seceră și când ajung la capul locului, se întorc iarăși pe-altă postată.

La sfârșitul seceratului, se lasă „*barba lui Dumnezeu*“, mai multe fire de grâu netăiate, legate lângă spice cu fir roșu.

După prânz (după orele 10 a. m.), sau după namiaz², se leagă în *snopi* sau snopii,—grâul se pune întotdeauna în legătură cu spicul spre apus, ca să nu-l fure vântul—, de unul, dacă sânt puțini pe postată, sau 2—3, mai ales bărbați, când sânt mai mulți. După legare, îi pun cu spicele în sus,—în picioare, spre a se coace mai bine. Dacă sânt copti, îi trânteste cu genunchile.

La legat vede stăpânul locului,—căci el întotdeauna leagă snopii—, firele rămase pe urma secerătorilor:—„U! Măi, v'ajung *tăunii*, *tăunii* după urmă v'ajung!...“

Snopii se pun cu spicele în sus, ca să se usuce, sau pentru umbră la care se pune ori copilul mic, sau urciorul, *boata*, butoiășul cu apă.

Snopii se leagă cu *legături* (sing *legătură*). Legătura se face din două *chite*, formată fiecare cam din 35—50 fire. De obicei, legăturile se fac de dimineață, când sânt ude de rouă, atunci când e nevoe,—u dându-le cu apă—, și la namiaz, când oamenii mănâncă. Oamenii vrenici fac două de-odată: cu pâinea în sân, îmbucă câte-odată și fac și

¹ Bianu, Hodoș: *Bibliograf. rom. veche*, tom. II p. 97—8.

² Se pronunță *namniaz* (gn francez).

legături. — Când n'ai grâu de legături, le faci din ori-ce *dudăi*, și chiar amestecate cu grâu: *bălur*, cicoare, *sărăceă* (*lăptugă*, după d-l T. Pamfile).

La nameaz, oameni se odihnesc.

Lângă seară, sau chiar înnoptat, se *clăște*, fiindcă atunci grâul *trage* adică e puțin umed, și se așează mai bine ca să nu cadă snopii.

9-10-11-12-13 și mai ales 9-11-13 snopi, formează o *cârstă*; al 13-lea este *măgar*; îl pune cu spicul mai jos și spre apus, ca să nu se desfacă cârsta și să nu se ude ceilalți snopi când plouă; 2 cârste, un *picior*; 2 picioare, o *clae* (2 *picioare* nu se zice nici odată).

Când se *adună*, (se *aduc* sau se *strâng*) snopii la un loc pentru clae, i-apucă de legături de lângă înnodătură și târindu-i cu cotoarele înainte pe miriște până acolo unde se face clai. Cei rău legați, *le iasă mațele*, adică se *desfac*.

La arendaș și proprietar se fac numa *cârste*, — mai rar *picioare* —, cât mai dese, pentru ușurință, fiindcă acolo li se dă zor; pe când la ei numai *clui* și *picioare*.

Când vrea Dumnezeu, dă pogonul câte 6—8 clăi, sau 50—80 bănicioare (banițe—D-D-litri); când nu, 4-5 clăi, până la 40 și chiar 30-35 bănicioare; clai, aproximativ 10 bănicioare.

Pentru pândărit, din snopi, pândarul își ie singur 1-3 snopi la clae, așa că nu e supărare, când vede omul că-i lipsește de prin clăi.

După ce s'a isprăvit de secerat, începe *căratul*. Un *car* lung ia 3-4 clăi (30-40 bănicioare boabe); pe când „*forgonul*” lung (car nemțesc de fier) ia 5-6-7 clăi (50-60-70 bănicioare boabe). Odată încărcat carul, și legat cu funii de capetele loitrelor, cari funii (2) se întretae la mijlocul carului, poate și una curmeziș, — cum zic, odată încărcat carul, se pun și caii (fiindcă boii au fost puși mai înainte), scoate la drum, înfinge furca (de fier) într'un snop de de-asupra loitrei, la mijloc, își aruncă haina sau iepângeaua pe el, un copil ia caii de căpăstru, tatăl vede de boi, pe când altul merge după car. „— Hăis-hăis, cea, hăț” și când ajunge la *arie*, la mașină, ori îl face stog, sau dacă este loc și are oameni, îl aruncă de-a dreptul în mașină. Azi nu se mai treeră cu cai.

De amânarea legatului, lăsarea unui petec pentru legături, facerea lor, luarea lor dela vecini, legarea snopilor, căratul lor, făcutul clăilor, așezarea lor ș. a. din articolul d-lui T. Pamfile, nu m'am mai atins, din cauză că acelea, formează foarte bine cu pe la noi, completare articolului meu.

(Pentru Boureni-Doljiu)

Nic. J. Dumitrașcu.

COLINDE.

22.— *Icea domn bun,*

Icea domn bun,

Florile, florile dalbe!

Ici domn bun se veseleşte,

Frumos casa 'mpodobeste,

Florile, florile dalbe!

Tot cu fir de calomfir,

Cu ciucuri de barbaifir,

*Florile, florile dalbe!*¹

D'or mi-ai fini d'a boteză,

Ori mi-ai fini d'a cunună?

Ba, n'am fini d'a boteză,

Nici n'am fini d'a cunună

Ci mi-aştept pe Dumnezeu,

Ca să-l d'uspetez şi eu.

Lui Dumnezeu se ruga:

Facă-şi Domnu'-atâta bine,

Ca să vie şi la mine,

Că sânt câmpii d'ostăviţi

Şi cu rouă prăşcuiţi

Şi veşmintele cam lungi;

Udă-le-va,

Strica-le-va.

Ci să vie sus prin slavă;

Sus prin slava cerului,

D'împotriva soarelui.

Nici cuvântu' n'obărşia,

Dumnezeu că mi-şi sosită;

Intră'n casă lângă masă,

Găsi 'n casă mese 'ntinse

Şi 'mprejur lumini d'aprînse

Şi-mi şezù şi-mi ospătară.

Dar ăst domn bun ce-mi făciară?

Că mi-şi are-un fiu vinar,

Şi-mi trimite-un argăţel

La fiu' său buţi s'aducă

Buţi cu vin de cel mai bun,

D'uspetează Dumnezeu,

Ca să-l d'uspetez şi eu.

Şi-ăst domn bun ce-mi mai făciară?

Că mi-şi are-un păcurar

Şi-mi trimite un argăţel

La fiu' său miei s'aducă

Miei sugaci şi plecăţei

Şi berbeci d'ăi măricei

D'uspeteze Dumnezeu,

Ca să-l d'uspetez şi eu.

Şiăst domn bun ce-mi mai făciară?

Că mi-şi are d'un stăvar

Şi-mi trimite-un argăţel

La fiu' său cai s'aducă

Cai jugani de cei mai buni,

Petreacă-mi pe Dumnezeu,

Ca să-l petreacă-mi şi eu

Sus în slava cerului;

Dîmpotriva soarelui.

Pân' la poarta raiului,

La scannu' de judecată,

Unde merge lumea toată.

Lui Dumnezeu bine-i pare,

Luceafăr galben răsare.

(Căineni-Vâlcea)

G. N. Mateescu.

¹ Se repetă.

POVEȘTI

36. Boul năzdrăvan¹.

Ci-că a fost odată, pe vremea când Papură-Vodă domniă peste toată lumea asta, ori mai înainte că trăie într'un sat un moșneag și cu o babă. Moșneagul își pitrecuse pi baba cei dintâi, așa ca asta era deadoilea și era ră de mama focului ca o maștelă — cu băetul ce-i rămăsese moșneagului de la ceidintăi. Ferească D-zeu să rămie copiii fără mamă, is de isbeliște pe toate drumurile, și nu-i mai cată niminea cum ar fi catat mama lor adivărată.

Băetu nostru, n'are altă treabă, decât să păzească pe deal un bou balțat, atâta stare mai ave moșneagul. Da, vezi, scârnav căne-i inima în om: ținea moșulică mai mult la babă, decât la sângele lui, da baba dădea să-l prăpădească pe băet, știi, îi era drag. ca sarea în ochi. Haram de viață ca aceia ce o ducea bietul băet. De mâncare la deal nu-i aducea alt nimic, decât niște turtișoare de cenușă. Apoi mănâncă, dacă ai ce! Da tata ceal de sus poartă grijă de cei oropsiți și năpăstuiți căci năpaste era pentru băet ura babei, că dacă ave să moară el, tot n'ave să astupe groapa babei, ci tot a lui. Bou ceala se nimerise de era năzdrăvan: adica vorbia și știa tăte, nu ca acu, ci-că vitele vorbesc numai în noaptea spre bobotează, când se deschide ceriul. Așîș cum se ducia holera de babă, boul zicea către băet:

— „Măi băete, fratele meu, ia caută în cornu ceal stâng a meu și ai să găsești ori ce fel de mâncăruri îi dori, în ceal drept, ori ce fel de strae, ca să te împodobești cum ți-a plăce.“ Da baba tare îi era de-a mirare în gând și tot să *frăsue* să știe cum poate băetu ceala să trăiască numai cu turte de cenușă, de ce nu mai chere odată, tare ar fi dorit să-i mănânce praznicu. Se hotărăște într'o noptică ca adouza să se pue la pândă. Pe la apânzu cel mare, după ce i-o dus ie turta de cenușă, se cinchește într'un dos și trage cu ochiu ce are să fie (cie) Numai ce vede că băetu soote niște lucru de mâncăriță, să-ți lingi buzele, nu alta, și niște mândrețuri de strae, de tot să te fi uitat într'acolo. Tace chitîc, da pune la inimă, se face foc și pară nu alta, se duce repede acasă și se pune la gemut. Geme, și geme, parcă-i plătise cineva. — Ce ai, babă hăi; ți-i rău? o întreabă moșneagul. — Of doamne, dapui nici îndămână nu mi-i. — Da ce crezi că ți-ar prii, ce-ți cere sufletelu? — Să-mi dai, măi moșnege, carne de bou balțat. — Moșneagul face; „Cum, babă fără minte, să tai eu bou ista, de stingher, îi stingher da-i frumos și apoi la un caz de — Doamne ferește — ne comăndăm amândoi cu dânsu“.

— Nu, moșnege, tae-l, că de nu, mor sănătoasă și pace. Moșneagul

¹ Tipărită cu olografia manuscrisului.

nu mai ştia ce să facă, să nu-şi supere drăguţa; să tae bou. Bou o *zăpsit* de asta, că doar era năzdrăvan, şi-i şi spune băetului—a douaza dimineaţă când vroie să-l pornească la păscut—: „Să te încaleci bine pe mine, că am să ies în goana mare din ogrăgioară, că baba dracului s'o pus pe lângă moşneag să mă tae şi el tehuiu—îşi trage cuţitu pe cură“. Sări băetu pe bou, s'o ţepenit bine şi, când o dat să iasă din ogradă, cum moşneagu era gata să-i tae *gâtiţa*, i-o luat-o înainte şi i-o lasat colbu şi urma. Au ţinut ei o bucată de loc tot galopu ceal mare, apoi la treap şi s'o tot dus.

*

Baba crapa de ciudă că i-o scăpat din palmă băetu teafăr ca ou. Năzdrăvanu de bou merse ce merse numai ce deodată se vede ceva îngălbenind-înegrind înaintea lor şi un huet mare vinea dinspre partea ceia. Ce oare ci fost acolo? Era pădurea de aramă, păzită de un buhai cu coarnele şi inima de aramă, şi pentru că băte vântu, crengile huiiau aşa de tare.

Făce bou la băet: „Să te înţepeneşti bine pe mine, frăţioare, că acu am să mă luptez cu buhaiu care păzeşte pădurea de aramă“. Ajunge el acolo şi se iau amândoi la cercat din putere: mai, mai să chice şi u-nu şi altu, aşa de amarnic se luptau. Când era aşa soarele în desară, cam pe la achindii, buhaiu ciumurluit de tot, chică mort gramadă la pământ. De acu hai înainte, hai, hai! şi deodată numai ce văd, nu ştiu ce alb strălucind înaintea lor. Asta era curat pădurea cei de argint. Acu zice bou către băet: „Să te ţii mai ghine aice că am de luptat cu buhaiu de la pădurea de argint, care are coarnele şi inima de argint şi-i mai *voloneţ* de cât ceal de dincolo.“ S'au luptat ei cât s'au luptat, până pe la 2 ceasuri din noapte şi buhaiu a fost omorît.

Bou şi băetu o mers înainte. După o bucată de cale, numai ce li se luminează înaintea ochilor, par'că soarele răsăre, da pe cer nu se sue, ci sta tot aşa în zare la înănţimea ochilor. Acolo era pădurea cei tătă de aur. I s'o muet pe loc curaju boului, i s'o tăet parcă glasul şi o zis către băet: „Măi frăţică băeţele, acu îmi pute rău că mi s'o împlinit veleatu. Pe ceilalţi i-am dovedit eu, cum i-am dovedit, da aici mi-i scrisă moartea. Tu să-mi desbaţi cornu stâng, ca să ai de mâncare, şi cel drept ca să ai dea îmbrăcare şi să te duci în lumea ta—unde te-a îndrepta norocu şi D-zeu.“ Tot vorbind, tot cu inima *tângă* amândoi o ajuns la buhaiu pădurii de aur cu coarnele, cu inima şi picioarele de aur.—Ţi se ridica părul măciucă când te uitai la dânsu. Se luptează cu bou nostru, până la miezu' nopţii şi în cele din urmă bunişoru băetului o fost oborît la pământ mort ca tăţi morţii. O mai bocit, ce-o

mai bocit hăetu pe bou; după asta i-o desbătut coarnele și s'o dus pe unde o văzut cu ochii.

*

Merge el mult și bine, când la niște cruci de drum se întâlnește cu trei, care se sfădeau pentru 3 lucruri: o șapcă, o cârjă și o pereche de papuci. Puțin lucru—îți zice—da mare folos: șapca, dacă ți-o puneai în cap nu te vedea nimenia, de cât acela, care tu doriai ca să te vadă; cu cârja, dacă ai fi *ameliațat* asupra cui-va, se făcea de piatră pe loc; iar cu papucii—dacă-i puneai în picioare—trechiai să fi fost cât de mare *zamca* ori apa.

—Ce mai atâta sfădălie— măi fraților, zice el, ia dați-le încoace, să vi le împart eu. Aceia proști—de și erau draci—i-l dă. El face cu cârja asupra lor, îi împetrește și el se duce tot înainte. Cum merge așa numai ce vede într'o apă scaldându-se niște zine: da ce scaldăciune, că ele se jucau în apă la nunta surorii celei mai mari a lor. Palatu lor de locuință era di cristal și era drept în mijlocu apei. Iși pune și el șapca în cap și trece de se amestecă printre ele. Da acolo, alta pe capu lui. Vede pe zina cei mică, care era și cei mai mândră din tâte și-i chică tronc la inimă. Mai rămâne pe acolo ce mai rămâne, și gândește în gându lui—dar are de la cele 3 lucruri—ca să facă zâna cea mică un copil, să-i samene lui. Face ce-i dreptu; da, la zine le crapa obrazu de rușine, că copilașu striga neconținut: tată și tată, că băetu nostru era după ușă și cu șapca în cap, și altu nu-l vedea decât copilul. Il închid ele pe copchil și în zemnic, nu-i de chip: el hojma, tată, tată!. La urmă gândește băetu, ca să-l vadă și pe dânsu zina și îl și vede. El îi spune că, bine ar fi, să meargă după el. Zina n'o zis nici mârce și o turnat un nuntalău de huește și acu pământu de tropot și de pe atuncea știu păsările să cânte așa de frumos: s'o învățat a cânta de la lăutarii ceia. Acu hai se pornesc ei acasă și se duc la tat'so cu bogății și minunății fel de fel zestrea zinei. Bucuria moșneagului n'o fost mică, da baba o crăpat pe loc de ciudă, da băetu nostru trăește și acu cu zina, dacă nu și-a fi luat sama să se scoale, să moară.

(Dela H. Pârvu din Ungureni-Botoșani)

V. Moisiu.

37.—Povestea celor trei feciori de împărat.

A fost odată ca nici odată, că de n'ar fi fost nu s'ar povesti.

A fost un împărat vestit, vestit că numele lui era cunoscut peste nouă mări și nouă țări. Și împăratul ista era vânător de felul lui.

Îi plăcea vânătoria, mare lucru. El mai avea trei feciori, frumoși ca fața soarelui și nalți cât brazii de munte. Cât trăi împăratul, se căznise ca să-i deprindă și pe ei cu vânatul și ce-i drept i-a deprins; ba încă

aşa de bine, că în cele vânătoareşti, cei trei feciori erau mai dibaci ca tatăl lor.

Când împăratul simţi că i se apropie sfârşitul, chemă pe cei trei feciori ai lui şi le spuse cu limbă de moarte:

—Dragi băieţi, cât am trăit eu, v'am îngrijit şi tus-trei mi-aţi fost de o potrivă de dragi. Eu mâni ori pămâni, D-zeu ştie, mor şi am de gând să vă dau un sfat. Voi, dacă aţi asculta de sfatul meu, bine v'a prii; dacă nu, cum aţi face, aşa aţi trage. Când n'oiu mai fi cu voi în viaţă, să vânaţi mereu, mereu, prin locurile aceste, pe unde aţi mai umblat şi pe unde v'am purtat şi eu. Dar un lucru să ştiţi şi să ţineţi minte, ca să nu vânaţi pe muntele fermecat. Pe acolo eu n'am umblat nici odată; aşa m'a învăţat tatăl meu şi bunicul vostru, aşa trebuie să faceţi. Acu, după cum vă este voia. Aveţi înaintea voastră foc şi miere. Slobozi sunteţi să luaţi fiecare ce vă place şi ce vă tae prin cap. După ce împăratul li spuse aceste vorbe, îi binecuvântă, şi apoi închise ochii pe vecie. Feciorii lui, îşi făcură datoria, de-l îngropară după obiceiul împărătesc cu toate măririle ce se cuvin unui împărat. A doua zi după îngropare, feciorii, plecară la vânat. Ei, nu puteau să se răsleţiască unul de altul, căci împăratul le mai dăduse pe lângă sfaturi şi cremenea, amnarul şi iasca, cu cari dânşii au să aţâte focul. Celui mai mare, împăratul îi dete cremenea, celui mijlociu îi dete amnarul şi celui mai mic îi dete iasca. Umblară ei cât umblară prin munţi, dar nu vânează nimic.

De la o bucată de vreme, numai ce-i trăsneşte celui mai mare prin cap şi zice celorlalţi fraţi: „Ori tata nostru, de ce ni-o fi zis să nu ne ducem pe muntele fermecat?” —Dă, ştim noi? răspund ceilalţi doi,—de unde să ştim; cum ştii tu, aşa ştim şi noi! Tata trebuie să fi ştiut, că altmintirea, nu ne-ar fi oprit!” —Ei, şi dacă ne-om duce, ce are să fie! Să mergem! —Se mai codesc, să mai ciucesc, se mai întorc, se mai pun de pricină, dar la urma urmei, se hotărăsc şi pleacă tustrei. Ajung acolo, încep să umble în dreapta, în stânga, vânează câteva păsări mărunte, şi de la o vreme se face sară. Palatul lor era de parte şi vreme nu prea aveau ca să se întoarcă îndărăt. Se aşează cu toţii sub un copac, aprind ei focul acolo, ca de obicei; jumulesc păsările, le vâra într'o frigare de lemn ca să le frigă. Din păsările mai rămăsese să frigă şi peste noapte cel care o sta de pază. Căci ei aşa se hotăriseră: Unde-or mânca peste noapte, cât timp doi din ei or dormi, cel de al treilea să vegheze. Şi straja să o facă pe rând, începând de la cel mai mare.

După ce frig păsările, se pun să ospăteze de-a binele şi după ospăţ se aşează împrejurul focului ca să doarmă, rămânând cel mai mare

de strajă. Ei mai erau înțeleși așa: *ceea-ce* o vedea în timpul nopții cel de strajă, să nu spună a doua zi la ceilalți nimic, ci să tacă chitic. Cum se culcară, cei doi adormiră îndată, căci erau osteniți de atâta drum. Cel de strajă, păziă ca focul să nu se stângă, mai aduna vreascuri, mai pârpolia cele păsăruici pe foc, mai privia încoace și încolo. Într'un târziu, când cei doi feciori dormiau duși, feciorul cel de pază aude alături într'un tufiș rupturi și pocnituri de nuele. Apoi din ce în ce zgomotele se întăriau și ajungeau tot mai aprinse la urechea feciorului de împărat. De odată se trezește în față cu un zimbru fioros și negru, care dădea să-l spargă. El se pregătește de luptă, scoate paloșul din încingătoare și-l aruncă în zimbru, care cade pe loc mort. Feciorul de împărat se repede la dânsul, îi smulge un corn și-l anină în încingătoare alătura de paloș. Cât s'o fi luptat el înainte cu zimbrul, cât nu s'o fi luptat, nu știu, dar n'a trecut multă vreme după luptă și începu să mijască de ziuă. Când se sculară frații lui îl întrebară: „Ei frate, ce-ai mai văzut ast' noapte? Ce ni mai spui? — Nimic, răspunde el; ia, mai bine să mergem să mai vânăm câte ceva!” — Să mergem, răspunseră cu toții în voe bună, să mergem, că doar de asta suntem și noi porniți prin locurile aceste! Plecară. Toată ziua umblară după vânat, dar nu le căzuse de cât puțin; ei însă se mulțămiau și cu atât. Vorba ceea: mai bine a țără, când îi de *bără*, de cât nici oleacă, făr' de vacă. Spre înserat se întorc iarăși la copacul cela, unde maseră ast' noapte.

Acum îi venia rândul feciorului celui mijlociu, ca să stea de pază. Ca și noaptea trecută, fripseră păsăruicele vâdate, ospătară în voe bună și feciorul cel mare și cu cel mic se culcaseră în preajma focului. Într'un târziu, când cei doi feciori dormiau duși, feciorul cel de pază aude alături pocnituri și fărâșuri de vreascuri. Apoi din ce în ce zgomotele se întăriau și ajungeau tot mai aprinse la urechia feciorului de împărat. Deodată se trezește în față cu un mistreț mare, mare, și cu niște colți în gură lungi cât degetele de la mâna omului. Feciorul de împărat se pregătește de luptă, scoate paloșul din încingătoare și-l aruncă în mistreț, care cade pe loc mort. Pe urmă se repede, voinicul fecior la dânsul, îi smulge un colț din gură și-l anină în încingătoare alătura de paloș.

Vrednic și mulțumit de ispravă, se așează lângă foc, mai stă ce mai stă, și când aproape să-l fure somnul, aude de sus un glas de babă care-i spune: „Vai de mine și de mine, tare mi-i frig și acuși îngheț aici în copac!” — Dă-te jos, face de colo feciorul de pază, dă-te jos și vină aici la foc de te încălzește!”

(Urmează)

Volbură Poiană.

CÂNTECE BĂTRÂNEȘTI.

24. — *Frunză verde ca nalbă*

Cântă cucu V'îneră

Că trec turcii Dunărea

Câte trei alătura

Câte șapte-asemeneă.

Ileana pe prag ședeă

Cununiță împletită,

Cununiță'n șapte vițe,

Toată vârsta o vârstă

Și cu lacrimi o udă,

Și din inimă oftă.

Tată său mi-o întrebă:

— *Tu Ileană ce suspini?*

— *Da, eu cum n'oi suspină*

Că trec turcii Dunărea

Câte trei-alătura

Câte șapte-asemeneă!

Rău mă tem că m'or lua!

Nu te teme Ilenuță

Hai cu mine'n grădiniță,

In grădină la tulpină

Că ți-o face-un locușor

Sub cel mândru pomișor.

Bine vorba nu sfârșia

Iată turcii că sosiă,

— *Bună, ziua banule*

— *Mulfemim, turcușule.*

— *Banule, ghiaur hain*

— *Dă-mi ce ai mai drag la sân.*

— *Ce-am mai drag eu nu ți-oi da*

— *Vin' cu min' de-i ospăta.*

— *N'am venit ca să prânzez c*

Am venit ca să peșesc.

Să peșesc pe Ileană

Cea frumoasă ca lună.

— *Turcule, păgânule,*

Ilenuța mi-o murit

Iți spun drept un jurământ,

Hai cu mine la mormânt.

Dară turcu'-așa văzând

Și pe banul necrezind,

Grădina a 'ncunjurat-o

Pe Ileana a aflat-o

In grădină sub tulpină

In poarta lemnușului

Și la umbra nukului.

De mânuță mi-a luat,

Ea din gur'-a cuvântat;

— *Turcilor, păgânilor,*

La lăsați-mă de mână

Să beau apă din fântână.

Decât roabă turcilor

Aș fi hrană peștilor.

— *Na-i fi roabă turcilor*

Că-i fi doamnă curților

Și stăpînă slugilor.

Bine vorba nu sfârșia,

Ilenuța se gătiă,

Spre sușul munților,

La cîntecu' merlelor,

Unde-i moartea turcilor.

Vatra-Dornii. Teofil Bizom¹.

¹ Din scrisoare, cu privire la acest cântec:

„...Mai la vale scriu

Un cântec bătrânesc

După care mă topăsc,

și vă rog, d-le redactor, să bine-voiți, a-l publică în unul din numerile prețioasei d-voastre reviste". (N. R.)

POVESTIRI ȘI LEGENDE.

115. — Eva.

Ci-că Dumnezeu, după ce-a mântuit de făcut lumea și toate vietățile, a făcut la toată urma și pe Adam. Și pe când dormia Adam, îi tăe el o coastă să-i facă femei dintr'ânsa.

Da' ci-că luând coasta, Preaputernicul o pune oleacă jos alătura, și — pân' mai îndreaptă cu mâna locul de unde-a scos-o, pân' mai suflă să se *ciristuiască* rana, -- un talhar de câne adulmecă după carne și numai ce se apropie.... Dumnezeu l'a și *zăpsit*.

— De lături, șarlă!

Da' odată cu strigătul, cânele înhață coasta de colo și.... pe fugă! Dumnezeu — ciuda lui!.. Și *amânda* după câne.

— Lasă jos, spurcatule, că te calc!

Ți-ai găsit s'asculte javra naibii, — că el fuge cu ciolanul, de crezi că-l mână Ucigă-l-crucea! Da' nici Dumnezeu nu se lasă. Il fugărește el o buca' de vreme și într'un târziu numai ce-l găbjește pe lângă niște tufari și-l prinde de coadă.

-- Stai, cotară nesătulă, mânca-te-ar turba!....

Cânele nu și nu! Se smuncește pân' într'atâta, că Dumnezeu numai ce rămâne c'un ciomp din coada lui în mână și cânele, cu coasta'n gură, se ca-mai-duce....

— E-ei! Din ce fac eu pe Eva!?....

Dumnezeu rămâne pe gânduri. Tot întoarce bucata de coadă 'n mâni uitându-se la ea.

— Măi, a drăcuțului treabă! — își zice el în gând. Da 'ndată numa' i se luminează fața. Ca Dumnezeu, el putea face pe femeie din ori-și-ce. Se mai uită odată la coada de câne....

— *Haide dar să te fac și de-aici, Evo!*

Și cât ai clipi, cea dintâi femeie a fost gata, — durdulie plină de drăgăneli —, și Dumnezeu îi face semn, trimețând-o lâng' Adam.

Și pentrucă din coadă de câne nu se face sită de matasă, ci-că nici Eva n'a fost cel lucru bun....¹

De la d, I, Polcovnicu din Micești-Vaslui,

J. Neculau.

116. — Cine-și dă, lui-și dă.

Acu era o cucoană bogată, și cucoana cea avea un fecior pe care îl iubia ca ochii din cap. Pe la dânsa venia din când în când un căjugăr, cu cerutul și de câte ori se căpăta cu câte ceva, el nu zicea alta decât: „Bogdaproste! Cine-și dă, lui-și dă“.

¹ Vezi No. 24 și 77.

Vine azi, vine mâini, da el tot vorbele istea le zicea. Cucoana cea, pesemne își vârîse coada Ucigă-l toaca, ce-și zise într'o zi:

— Călugărul ista ce tot hodorogește, când îi dau câte ceva, că: „Cine-și dă, lui își dă“. Am să-i fac una, să vedem ce fel mie am să-mi dau? Și își pune la îndămnă o pâne otrăvită și când vine iar călugărul, îi dă pânea otrăvită și călugărul iar: „Bodaproste; cine-și dă, lui își dă“, și plecă.

Da' călugărul nu mănca din cea ce căpătă, până ce nu ajungea la chilioara lui; și cum mergea el așa pe drum, iată că se întâlnește cu feciorul cucoanei care-i dăduse pânea. Pesemne umblase la vânat și acum hămesise de foame că, cum îl văzu pe călugăr, îl și întrebă: „Moș călugăre, n'ai ceva de-ale gurei că m'am luat cu vânatul și mi-i foame de nu te văd, iar până acasă, tot mai este mulțisor“. Călugărul de colo: — „Am, cuconașule, o pâne dată de mama D-tale. Iaca, poftim și-i ospătă, căci dar din dar se face raiu“, și-i dădu pânea.

Feciorul cucoanei celia, cum mănca din pâne simți așa ceva că-l arde în coș și grăbi spre casă. Cum ajunse, văleu și văleu, căzù la pat. Măsa nu se pricepea ce i-o fi abătut, dar când îi spuse că a mâncat pânea de la călugăr, pricepù rostul vorbelor: Cine-și dă, lui-și dă!

Acum era prea târziu. Îi muri feciorul iar ea își dădu averea săracilor și intră la o mănăstire să-și ispășască păcatul, căci ca o ucigașă ce era, nu mai putea trăi în lume. Ajunsesse și ea și umblă cu cerutul și de câte ori o miluia cineva cu ti miri ce, mulțamiă cu glasul stâns: „Bodaproste! Adevarat, cine și dă, lui-și dă“.

Și iaca așa, dragul mamei, ține minte întâmplarea asta și trage în-vățătură!

Spusă de mama mea, iar ea o știe de la un călugăr încă de pe când era copilă.

Jorăști-Covurlui.

Petru Gh. Savin.

117.— De ce se usucă broasca?

Pe vremea când răstigniseră jidovii pe Domnul Christos, Maica Pre-cista plângea la cruce, de uda lemnele și pietrele. O broască, trecând din întâmplare p'acolo, și văzând cum Maica Domnului plângea și se vaicărea, prinse a o 'ntreba:

— „Da' bine, femeie, ce ai, de plângi așa cu foc și cu suspin?

— „Iaca ce să am, broasca lu' Dumnezău, e fi-mieu răstignit dă jidovi“ -- îi răspunse Maica Domnului.

— „E, și numai pentru atâta te olicăi și te vaicări D-ta?

— „Păi vezi bine, că da; ce, e puțin lucru să-ți omoare cine-va copilul?“

¹ Vezi No. 57.

— „He, he dar mie, că aveam

Nouă copilași,

Nouă crăcănicei,

Și bortoșei,

A trecut unu' cu caru' peste ei.

Și tot nu mi-a mai părut rău ; dar ție de unu' numai!

— „I,... broască necredincioasă, omu' să te omoare, dar tu să nu te împuți, să te usuci ca prigorica la soare.

Scrisă de la tatăl meu I. Fira, din Zlătărei-Vâlcea,
în zilele Paștelor, 1910.

Gh. Fira.

118.—Sfatul ariciului.

Când o urzit D-zău pământul, l'o urzit drept, ca o masă ; fără dealuri, râpi și văi. Nu după multă vreme, i-a venit în gând, să-l schimbe. Pentru asta, o întreat și de Sf. Petre și i-a zis:

— „Petre, ce să fac, ca să schimb pământul, altfel de cum este el?“

Sf. Petre și-a dat mai multe păreri, cum să fie schimbat pământul, dar nici una n'a plăcut Domnului său. În cele din urmă, D-zeu trimite pe Sf. Petru și la ariciu să-i ceară și lui sfatul.

Ariciul, cum vede pe Sfântul îi și zise:

— Bine, Petre, pe mine m'a găsit să mă întrebe Domnul, pe mine, pe o casă gheboasă? El nu poate să facă munți, dealuri, râpi și văi?

Ariciul se credea prost. Dumnezeu, însă găsi că părerea ariciului este cea mai bună. De îndată poronci, ca pe pământ să fie dealuri munți, văi și râpi. Și iaca așa, ariciul a stârnit dealurile.

Auzit de la Maranda Busuioc,
Nemțisor-Neamț.

A. Moisei.

119.—Capul femeiei.

Pe când Dumnezeu și cu Sfântul Petru umblau pe pământ, au găsit în drum pe o femeie certându-se cu dracul, gata să se iea la bataie.

Dumnezeu trece înainte cu apostolul său. Depărtându-se de împrișinați, se gândi puțin și îi zise lui Sfântul Petru:

— „Petre du-te și împacă pe cei doi cari se certau colo“.

Petru se duse și după câțva timp se întoarse.

— „I-ai împăcat, Petre?“ zise Dumnezeu.

— „Da, Doamne“ zise Petru.

— „Cum?“

— „Le-am tăiat la amândoi capetele, căci altfel era peste puțină să-i împac“.

— „Pentru ce ai făcut așa Petre, că doar noi n'am venit pe lume să stricăm, ci să îndreptăm lumea! Du-te înapoi și le pune capetele a loc!“

Sfântul Petru se duse și din grabă și de frică puse capetele schimbate. Pe al femeii îl puse dracului și pe al dracului femeii.

De atunci se zice că femeia are cap de drac¹.

Grojdibodu-Romanași.

N. J. Cotescu.

VORBE ADÂNCI.

417.— *Are o minte cât o nucă*, adică nu-i tocmai cuminte; nebunatic, ușurel.

418.— *Un car de minte ș'un dram de noroc*, adică la multă minte, trebuie și puțin noroc.

419.— *Poale lungi și minte scurtă*, se zice mai cu samă femeilor nesocotite la cap (ușurate).

420.— *Iți fură mintea*, ad. te înșală. *A furat mintea fetii*.

421.— *A ajuns în mintea copiilor*, adică s'a căm prostit.

422.— *Dă-mi, Doamne, mintea Moldovanului cea de pe urmă!* adică rău că mi-am luat de seamă tocmai la sfârșit, când nu se mai poate îndrepta nimica!

423.— *N'are toată mintea*, ad. e cam smintit.

424.— *Și-a eșit din minți*, ad. a nebunit, s'a smintit.

425.— *Așa-i unde-s multe minți*, se zice unde se fac neînțelegeri.

426.— *Dacă va arde moara, ce vor face șoarecii?* Se spune celor ce se preocupă mai mult de lucruri de puțină însemnătate, față de o însemnată afacere.

427.— *Ii merge gura ca moara*, ad. vorbește prea mult și prea tare.

428.— *Moară hodorogită* se zice celui ce nu-i mai tace gura.

429.— *Mi-a venit apă la moară*, adică mi-a venit și mie puțința de a face ce voesc.

430.— *Ți-oi face-o moară de cap!* adică am să te trag de cap (păr). Am să te iau de păr!

431.— *Mort-copt*, ad. numai de cât.

432.— *Mort, nemort, tot eu să-l omor*, alusiune la popa care nu știa să îngroape și i s'a făcut un om că-i mort, ca să-l vadă ce face în biserică.

433.— *Mortul de la biserică nu se mai întoarce*, adică ceea ce ai dat, e bun dat, nu se mai poate întoarce înapoi.

434.— *Vorbește cu morții*, adică nu voiește să-l audă nimenea nu-l bagă în samă!

435.— *Când a face plopul pere, răchita vișinele și mugurul mugurele*, adică nici odată.

¹ Vezi No. 48.

436. — *Cade mură în gură*, adică îi vine de-a gata.

437. — *Cel cu muscă pe căciulă*, adică vinovatul.

438. — *Parcă i-o muscă 'n lapte acru*, se zice unei persoane negricioase, îmbrăcată în alb.

439. — *S'au strâns ca muștele la miere*, adică așa-i de atrăgător și de bun.

Târgul Neamțul.

George N. Cosmovici.

440. — *Nu-i suiș fără coboriș* (după cum faci tu oamenilor, așa-ți vor face și ei ție; cu ce măsură măsoari, cu aceea ți se va măsura).

441. — *Pământul negru face pâinea bună*, (se zice de o fată care chiar de-i urită, e de toată treaba).

442. — *Iși dă'n teapă*, adică tot cum îi învățat chiar de-a ajuns mai sus).

443. — *După cum se întoarce apa la matca ei, așa și omul la teapa lui.*

444. — *Din vorbă în vorbă, ajungi la cociorbă.*

445. — *Ți-i ca cânelui a linge sare* = adică nu ți-i a face un lucru.

Din Valea-Seacă, Bălățești-Neamț.

Joan J. Preutescu.

446. — *Vrabia tot pui șade.*

447. — *Lupul bătrân știe multe cărări.*

448. — *Ție nu ți-i a face treabă, cum nu i-i cânelui a linge sare.*

449. — *Dracul nu încapă în bortă și-și mai legă și o tivdă de coadă.*

450. — *Ți-i drag ... (cutare) ca sarea'n ochi.*

451. — *Nici acolo nu umblă câinii cu colaci în coadă.* (Nici acolo nu-i mai bine).

Gohor-Tecuciu.

V. Gh. Beldie.

DATINE ȘI CREDINȚE

632. — Stelele.

Poporul nostru nu știe dacă stelele-s mai mari ca pământul — unele — ci crede că-s doar ca niște gologani — căci altele-s gologanii sau arginții ce i-a svârlit Iuda când a văzut că a săvârșit vânzarea Învățătorului său. Acești gologani au fost strânși de jidani și dați cu dobândă. S'au îmulțit așa de tare că azi nu-i mai poți număra. Dumnezeu are o greblă cu care le adună și le dă drumul pe cer numai câte într'o seară ca să vadă și creștinii cât e de mare numărul lor dela moartea Iudii până azi.

633. — Luna

Luna de pe cer are un roșt asupra seminței ce se aruncă în pământ cum și asupra creșterii și rodirii. De aceia sămânța tare (săcara, po-

rumbul, grâul) s'o sameni la pământ uscat când luna este în creștere; alt-fel dai mâna cu sărăcia. Pe cea moale (în, cânepa, ovăsc și toate oleioasele) în pământ moale, când luna e în descreștere. Câneapă și inul sămănate acum, cresc dese și scurte; altă dată, cresc lungi dar rari. Sămânța de toamnă se samănă după sfântul Ion de toamnă dacă ploaie, iar dacă nu, să o sameni după pătrarul al doile din lumina lui Septembrie sau Octombrie.

Ceapa, usturoiul, ridichidea, cartoful și toate zarzavaturile să le sameni înainte de secerea primului pătrar, iar sămințele ce fac fructul în vârful paiului să le dai în pământ după primul pătrar.

Legumele să le culegi la lună nouă. Hlujanii tot atunci să-i tai căci au un gust mai bun la mâncare și nu li să usucă beldia așa de tare.

Lemnul de casă să nu-l tai vara când creșterea-i este repede, ci între toamnă și iarnă.

Oile trebuiesc tunse primăvara, căci atunci cresc toate repede și anume puțin înainte de lună nouă ca și părul să crească odată cu luna.

Asemenea și la tunsul copiilor.

Copii să se tundă la lumina nouă din Martie, să se leie cu leșie și să se clătească cu apă rece și până le va crește apoi ca și florile din April. Se observă acest lucru mai ales la copile căci acum le es așa zisele: „răsufături de primăvară“.

Primăvara toată firea se curăță, se înoește și se răsufală. Tot atunci și omul răsufală liber la aierul mângâios al primăverii și-și scoate tocmai din băirile inimii năduful și de aceia pe corp îi ies răsufături căci sângele caută să se 'mprospeteze. Cel care nu se poate răsufală, se adună la un loc și se „preface în venin“. De aceia omul își ia sânge.

Nu toată firea de om își ia sânge la o anume dată. Aceia care au lucrare repede dar slabă (sancvinii), să-și iea sânge la al doilea pătrar a luminii lui Mai sau toamna, în Septembrie la al doilea pătrar. Cei ce au lucrarea înceată și slabă (flegmaticii), își ieau sânge la începutul lui Aprilie și August.

Oamenii posaci și morocănoși din fire să-și iea pe la sf. Ilie sau ziua Crucei, iar cei răi la mânia în Joia sacă, ca să le sece furia.

Bătrânii să-și ia sânge la sfârșitul fiecărei luni de primăvară și vară. Tinerii pân'după miliție să nu-și iea sânge.

Întărcatul copiilor se face'n ori ce zi a săptămânii—afară de posturi și de zile de post cari ar cădea după știrbirea lunei—ca odată cu peirea lunii să piară și copilului pofta de țâță.¹

(Jud. Covurlui)

Preot. J. C. Beldie.

¹ Pe mine m'a întărcat mama în preziua Sfinților Împărați anul 1888....

634.— La anul nou se crede că, într'o anume clipă, când anul ce vine izgonește pe celalt an care se duce, apa se preface în vin. Mulți vreau să scoată atunci apă cu coafele din fântână. Se pot duce la apă mai cu seamă fetele și flăcăii și chiar copiii.

635.— Trece cineva pe drum și nu-l cunoști de-odată; asta-i semn că are să se 'mbogățească.

636.— Inspre sf. Vasile nu se ține mortul în casă.

637.— Nu se șede jos în vremea când se schimbă Anul cel vechiu cu cel nou, ca să nu te apuce anul acesta șezând.

638.— Tot atunci se bagă de seamă cum șăd cloștele: dacă nu-și află loc, vor veni staroști numai de cât în câșlegi.

639.— Cine se 'mbolnăvește Sâmbăta, greu scapă.

640.— La Anul nou se pun, în casa cea mare, linguri, după numele fiecăruia din familie, la rând. Care pică, acele va muri anul ce vine.

Mănăstireni-Botoșani.

D. Furtună.

641.— Când faci la gură zabale—coș—să pui în gură zabala de la frâul calului, că-ți va trece.

642.— Când te tunzi, să nu arunci părul, ci să-l strângi și să-l pui în streșina casei sau într'un gard, că alt-fel te doare capul.

643.— După ce te lai, să nu scuipi în lăutoare, că nu-i bine.

644.— Vara când auzi întâia dată tunând, să te lovești încet peste cap c'un cuțit, foarfece sau cu ori și ce alt lucru de fer ce-l ai mai la îndemână și zici: „capul ca (lucrul cu care te bați)” că nu te va durea nici cum capul tot anul.

(Tuțcani-Covurlui)

J. O. Zugravu

645.— De voești să-ți fie borșul acru, să tragi pe cineva de păr, când îl umpli, zicând: „acruu, ca oțăt”.

646.— Să nu uzi florile Duminica, căci se vor usca.

647.— Dacă ți se îmbolnăvește un copil, pentru a se însănătoșa, să-i schimbi numele din botez și să-l vinzi la o rudă, dându-i-l pe geam pentru un gologan sau o strachină de făină.

648.— Cosând ceva și, înodându-ți-se ața, te vei fuduli cu acel lucru.

649.— Dacă ai început a mătură casa, să n'o leși s'o isprăviască alt-cineva, căci atunci, te va da uitării acel ce te-a îndrăgit.

650.— Dacă pui cloșca în zi de sec, îți va scoate mai multe puici decât cucuși; iar dacă o pui în zi de fruct (dulce) îți va scoate mai mulți cucuși.

651.— Dacă adăogești casa în altă parte de cât la răsărit, dacă o mai *năsipești*, dacă spargi vre-un părete, sau de faci în ogradă vr'o locuință nouă, va muri numai de cât cineva din casă.

Hânțești-Dorohoi.

N. V. Hânțescu.

652.—Dacă vrei să-ți visezi pe viitoarea consoartă, să iei de la primul preot ce-ți va veni acasă cu aghiazmă, în ajunul Bobotezii, o crânguță de busuioc, și să o legi la degetul cel mic de la mâna stângă, cu un fir de ață roșie. Și fii sigur că o s'o visezi, numai să ții minte cum era!

653.—Nu-i bine să ții porumbii la casă.

654.—Ca să nu uiți lecția care—poate—ai învățat-o sara, să pui ceva din ale mâncărei sub pernă, când te culci.

655.—Ca să ochești bine cu pușca, să-i ungi țaва cu sânge de iepure. Și mergi la sigur!

656.—La omul bun, nu se dau câinii așa ca la cel rău.

657.—Fiecare casă are șerpele ei. Dar nu face nimic rău. Dacă îl omori, atunci moare cineva din casă, mai adesea stăpâna sau stăpânul.

658.—Când ai visat că zbori, o să crești.

659.—Când visezi preot sau țăp, o să pățești ceva rău.

Vârlezi-Covurlui.

J. N. Vârlezeanu.

DE-ALE COPIILOR.

133.—De-a „un de-a lichi”.

Se așază mâinile pe masă. Unul din jucători rostește tare cuvintele de mai jos, așa fel ca odată cu rostirea cuvintelor din fiecare vers, (intonația pe prima silabă), să pue și degetul său arătător pe câte-o mână. Mâna pe care se rostește ultimul cuvânt, e scoasă din joc (se ridică) și tot așa se urmează până se ridică toate mâinile:

*Un de-a lichi,
Și de-a lichi,
Și de-a cana,
Boocana,
Bocănița,
Veverița,
Cârsteț,
Leușteț,
Mână-ți capra,*

*La coteț.
Pit,
Pit,
Pintenoaga,
Șofârnoaga,
Țânta,
Ia-ți pe
Frânta.*

134.—De-a „Inelușul”.

Un copil se apleacă cu fața în jos. Ceilalți așează mâinile pe spina-re-a lui. Unul din ei ocolind cu degetul arătător peste toate mâinile, îl așează pe una din mâini, rostind cuvintele:

*«Inelușu 'nvârtelușu,
Pe-a cui mână pușu»?*

Dacă cel cu fața în jos ghicește, pe-a cui mână s'a pus, atunci e schimbat de acesta.

Galiciuica-Dolj.

Locot. Mihail P. Nicolescu.

135. — Când se alege „gaia”
(jocul puia-gaia).

Echiti, bechiti,

Țichiti be,

Abur, fabur

Domi-ne.

Eus peus

Pela pu,

Tresca pena

Sena u.

136. — Să se zică repede:

Tivă, tăvtărigă,

Utiutiu cutcuvă,

Tivă, tăvtărigă.

137. — *Pusei pila pe corlată,*

Pișpilii pila de pe corlată?

138. — *Curea de la curelar,*

Curea din curelărie.

139. — *Lapte din piatră,*

Piatră din pietre,

Pietre din piatră.

140. — *Lupinositarili-tucovova,*

Casanimat.

141. — *Tiugă poropopotă,*

Ururui curcupă tiugă.

142. — *Putină pitrocitoare,*

Pui de pitcolnicitoare.

Antonești-Teleorman.

Marin Apostolescu.

143. — *Una,*

Duna,

Trinca,

Panca,

Cinca,

Rinca,

Elfa,

Jolfa,

Tresta,

Pesta.

144. — Dintr'un joc ca baba-oarba:

Eși Mariță,

La portiță,

Că te-așteaptă Talion,

Talion, fecior de domn;

Cu tichie de frânghie,

Cu pană de ciocârlie,

Torobanț, clanț.

(Și pune mâna pe el).

Schineni-Tutova.

Frații Kahu.

145. — Am avut o iapă albă și am dat-o de bogdaproste și-acum mă căsnesc s'o dăsbogdaprostesc.

146. — Starec stârciogătel, mai stârciogătel nițel cu toți puii tăi stârciogăței și răscăcărăței.

147. — S'a 'ntâmplat o întâmplare unui tâmplar. Un alt tâmplar, care din întâmplare auzise întâmplarea întâmplată tâmplarului, s'a dus să vadă ce s'a în-întâmplat tâmplarului și din în-întâmplare s'a lovit cu tâmpla în tâmpla tâmplarului.

G. Poboran.

148. — *Uni lichi,
Șudi lichi,
Șuti cala,
Pe pesana,
Dabulechi la Oleni,
Șocăldă la Vlăduțeni.*

149. — *Meluica,
Celnica,
Căraușă,
După ușă,
Cioc la popa 'n gușă.*

De la mama *C. M. Popescu.*

150. — *Unde-ai fost bădițăle?*

— *La pârâul repede.*

— *Ce ai văzut bădițăle?*

— *Doi pui de cintează.*

— *Cum făcea bădițăle?*

— *Țâr, țâr banița,
Postromorarița;
Musc'a mare treieră,
Iar a mică vântură,
Și fânțaru' mătură.*

Voicești-Vâlcea. *J. N. Popescu.*

151. — *Unulia,
Gujulia,
Floriant,
Gâtlan,
Pune jugu',
Șugubăț,
Aleonte du-te,
Unde pute.*

Auzit de la Ion Vatamanu, elev cl. II
lic. Suceava. *J. Onciul.*

VRĂJI ȘI FARMECE.

30. — Mijloc de a gonî guzgani.

Când s'au încuibat într'un loc guzgani mulți, se crede că se poate scăpa de ei în următorul chip:

Duminică dimineața, înainte de a răsări soarele, o femeie îmbrăcată în alb, cu un ulcior cu vin în mână, legat cu o năframă, cum obișnuiesc să poarte vornicii de la nuntă, se duce la locul unde sunt guzgani mulți și le face următoarea poftire:

— „Hai sculați cu mic cu mare, că se însoară cel mai mare al vostru; haideți la nuntă“.

Apoi iea într'o traistă țărână de la toate mușuroarele și o duce și o aruncă în locul spre care vrea să îndrepte guzgani.

Cum sunt ei iubitori de joc, când aud de ce e vorba, o iau la goană spre locul unde e aruncată țărâna, care fiind cam departe, nu mai nimeresc, să se întoarcă îndărăt, scăpând în felul acesta de ei.

Auzite de la bunica, Florești-Tutova.

Virginia Stan.

31. — De desfăcut.

M'am sculat Joi dimineața, m'am lăut, m'am peptănat, cu cămașă albă m'am îmbrăcat, cu papuci galbeni m'am încălțat, la sfânta rugă am plecat, cu vecinile suratele m'am întâlnit, cu spatele la mine s'au întors

«*Ion Creangă*», — IV. 4.

*62

eu așa am plâns și m'am olăcăit în sf. biserică am intrat, popii au surzit, dascălii au muțit, făcliile s'au stins, icoanile jos au căzut, eu am eșit afară și am slobozit glas mare până'n cer și lacrimi până'n pământ (cel care e făcut). Maica Precista pe scară de aur s'a coborât, la mine s'a lăsat, de mâna dreaptă m'a luat pe scaun de ceară m'a așezat. A pus mâna în cap, a luat păr de țap, de pe spinare păr de strigare, de pe față păr de rață, de pe mâini păr de câini, de pe trup păr de lup, pe tălpi, pei de șerpi. Și le-a făcut Maica Domnului colac și le-a trimes pe cai de olac, să se ducă până la ușa cui nu i-o dat. De o fi vie în bătătură, de o fi moartă în țărâna (aceia care l'a făcut) să se ducă acolo. Maica Domnului de mâna dreaptă m'a luat, la puțul lui Iordan m'a scăldat, cu verigi de aur m'a spălat, de muci, de clăbuci, de bale de pisici. Maica Domnului nici pe aceia nu m'a lăsat, la dealul cu dragostele m'a urcat, ca păunu' m'a însoțit, ca argintu' am strălucit, ca cucu' am cântat. Cum s'a bătut toate Domniile și toate împărățiile, așa să se bată, ursitu' meu și după mine și toți flăcăii și toată lumea.

Se descântă cu pară de argint, cu scuipat de cuc, cu busuioc, cu fulg de păun, și cu mătase roșie. Se leagă toate acestea la un loc de formează un fel de floare, și se descântă în apă, și cu acea apă se spală cel care i s'a desfăcut. Marți, Joi și Sâmbătă bea din acea apă punând bețele la cap.

Culese de la Zamfira Popescu de Alexandru D. Coveltir.

Comunicat de

H. N. Țapu.

CÂNTECE

733.— *Foaie verde coaleie*
Cântă cuce numai mie
Că la toamnă nu se știe,
Ori mă iea la miliție.
Amanta cui să rămâe?
Să rămâe cui o vrea
Că cu min' n'o pot lua,
C'acolo e muncă grea,
E pușca și raniță
Pe urmă teoriă!

734.— *Foaie verde dedeșel*
Dealul de la Cotroceni,
Regimentu l de geni
Care sapă supt pământ

Cu felinaru' de gât.
Cât e ziua tot de mare,
Stau cu ochișori 'n soare.
Vine vremea să mănânc.
Aud cornistul cântând;
Iau tacâmu', trec la masă,
Trec la masă să mănânc,
Aud cornistul cântând;
Dau cu pâinea de pământ,
Și îmbuc de două ori,
Și suspin de nouă ori!

Scriș de frate-meu Costică din Catane-Dolj.

Șt. St. Țușescu.

735.— *Spune mândro și ghicește,*

*Codru de ce 'ngălbenește,
Voinic de ce 'mbătrânește ?
— Stai dorule, că ți-oi spune,
C'am petrecut multe 'n lume :*

*Codrul de zăpadă grea,
Voinic de inimă rea ;
Codrul de rele vânturi,
Voinic de rele gânduri,*

736. — *Cine bădiș' a văzut,
Grădină fără pârlaz,
Dragoste fără năcaz.
Și grădină nesăpată,
Și dragoste nestrăcată ?
Cine-a stricat dragostile,
Mânce-i grâul paserile ;
Și ovăzul pițigușii,
Mintea din cap greurușii.*

737. — *Cine ne-o stricat pe noi,
Pe noi, bade-o, amândoi,
Aibă-și casa cucului,
Și odihna vântului ;
Căci nici cucu n'are casă,
Nici vântul țară aleasă.*

De la Salomia Simion din Poiana-Sibiului.

P. Danilescu.

738. — *Eu ți-am spus copil' odată,
Să lași poarta deslegată,
Și fereastra ridicată,
Și perdeaua la o parte,
Să te văd cum stai culcată.
Dacă stai culcată bine,
Să m'alătur lângă tine,
Să te strâng odată 'n brațe,
Să te sărut cu dulceață.
Dacă stai culcată rău,
Osândi-te-ar Dumnezeu,
Nici mai bine nici mai rău,
Numai cum oiu gândi eu.*

739. — *Cine a iubit și lasă,
Putrezi-i-ar carnea 'n oase,*

*Ca să nu-și mai facă casă.
Facă casa cucului,
În mijlocul codrului,
Când îl lasă mama lui.*

De la I. Hotnog, Răuceni-Fălciu.

J. Ciobanu.

740. — *La crucilița de peatră,
S'au fost strâns fetele roată ;
Se sfătuesc ce să facă,
Să dea satu 'n judecată,
C'o lăut flăcăi 'n armată.
Sfătuesc vre-o câteva,
Ca să facă-o hârtioară,
La căpitanul de plasă,
Să vie flăcăi-acasă.
Și 'ntreabă din om, în om,
Și din ciocoi, în ciocoi :
N'a dat drumul la flăcăi ?
Să ne mărităm și noi,
Să nu ne ia văduvoi,
Să rădă lumea de noi.*

741. — *Frunză verde mărăcine,
Arde inimioara 'n mine.
Arde, arde palalae,
Ca o căpiță de pae,
Când arde cu lunile,
Și cu săptămânile.*

742. — *De la București la vale,
Merge-un treu cu trei vagoane,
Cu tunici și cu mantale,
Acolo-i mantaua mea,
C'o cunosc că îi a mea :
Cu galoane pe la poale.*

De la Maria Ciobotaru, Ardeoani-Bacău.

D. J. Procopie.

743. — *Verde foaie de măr dulce,
Puică hai în deal la cruce,
Să vezi trinul cum mă duce.
Trinul pleacă șuerând,*

*Tu rămâi pe loc plângând,
Din ochi negri lăcrămând,
Copilașul legănând,
Și din gură blăstămând:
Trinule n'ai avea parte,
De șinele de sub roate,
De șuruburile toate,
Că mă duci așa departe,
In neagra străinătate,
Unde n'am soră nici frate,
Nici măicuță la dreptate.
Tata-i bătrân și nu poate,
Ca să vie să mă cate,
Să-mi mai ia din greutate,
Măcar ranița din spate.*

744 — *Frunză verde lemn de teiu,
De cât, maică, mă făcei,
Mai bine otravă bei,
Și pe mine mă perdei.
Că nici-un păcat n'avei.
Când erai cu mine grea,
Tare bine-ți mai părea:
Iar de când m'ai fost făcut,
Tare rău Ț-a mai părut;
Cu piciorul legănai,
Cu gura mă blăstămai.
Ș-așa rău m'ai blăstămat,
De-am ajuns și eu soldat,
Să umblu din sat în sat.
Altă foaie de doi peri,
Grea-i armata 'n infanteri;
Da-i mai grea la artileri,
Caii îs mari, tunuri grele,
Și 'nhămi șasă cai la ele:
Doi cai mari înaintași,
Doi balani mai scurți, rotași,
Și-alți doi negri prigonași.
Eu calare șef de tun,
Comand la stânga 'nprejur.*

Găsită scrisă de un soldat din Ibănești-Tutova.

745. — *Păvălel mustață rară,
Scoate șaua din cămară,
Și-o pune pe prisp' afară,
Ca s'o bată vânt de vară,
Și s'o bată la oblânc,
Să vie murgu din câmp,
Să pun șaua să mă duc.
La puicuța de demult,
Că nu-s câine cu s'o uit,
Că de când nu ne-am văzut,
Carnea pe mine-a scăzut,
Și de-aș sta s'o cântăresa,
Nici o litră nu găsesc,
Că-i mâncată de dușman.
Pe dușmani mânca-i-ar focul
Că ei mi-au mâncat norocul,
Că noroc eu am avut,
Și'n crâșmă nu l-am băut,
Nici în târg nu l-am vândut,
Cî'n străini mi l'am pierdut.*
N. J. Antonovici.

746. — *Frunză verde salbă moale,
De când s'a dus neica 'n cale
M'am gătit numai de jale!
N'am mai pus la gât mărgеле,
Nici la coadă panglicele,
Nici inimei în picere
Și nici în dește inele.
Inelul din deștu-ăl drept
Zi și noapte-l duc la piept:
— „Adu-l Doamne, că-l aștept!”*

747. — *Frunză verde și-o cucută
Iauzi cucul cum mai cântă
Și mândruța cum l-ascultă!
Frunză verde ș-o răsura
Cântă cucu 'n curmătură
Și-i intră pulbere 'n gură.
Iar puicuța 'n opritură
Cântă de inimă bună,*

*C'a sosit primăvară
Cu frunza și cu iarbă
Să intru 'n codru cu ea !*
Goleștii-Badii-Mușcel.

D. Mihalache.

748. — *Vine dorul mărunfel
Legat într'un testemel*

*Testemelul răricel
Mi-a trecut dorul prin el
Dar un'te duci dorule ?
— La, tinc flăcăule.*
Călinești-Teleorman.

Radu. C Ciupitu.

O SAMĂ DE CUVINTE

1075—1158

- S'a fi*=numai (cu înțeles absolut).
Vărzoabă, nojiță=sfoara cu care se leagă opicile.
A luă din giont=(a luă) din scurt.
A târomi=a duce-o 'n silă mai departe.
Cu ghiotura=a da pe nemăsurate, a cără la pumni cuivă.
A se luă în gură=a se luă (apuca) de ceartă
Ia din masă!=ia de mănâncă!
Turuiac=un fel de perină pe care se șede de obicei la vatră pe lângă foc.
Turuieci=se mai chiamă și ciorapii lucrați într'un cârlig.
Căpătâi=perina umplută cu pae.
Ștoflogi=inimei, papuci de casă, făcuți de obicei din ghetete vechi sau cismc.
Glonțani=parte din drum neumblată, nebătută; un fel de ghimpi, pe câmp.
Unghete=colțul de la vatră.
Sâr=neam, ex: așa 'i-e sârul.
A muflui=a suflă în târâte (ex: când mănâncă vitele).
 Galiciuica-Dolj. *Locot. Mihail P. Nicolescu.*
Răză=petecă
Droangă=talangă la oi.
Prăci=mult.
Cotruță=cotlon.
Sfârloagă=gură mare, limbut.
Jiribghie=o împărțeală la tort.
A posvoli=a permite.
Burdujel=pelicică de helgie.

Dermelie=baniță.

Fript în coș=flămând.

Bucovina

P. Gârstean.

Budura=(sb). Loc unde numai dracul șede, locuința necuratului, pus-tiul necuțit de oameni, ci de draci: „Du-te 'n Budura; ce cauți pe ca-pul meu“.

Bodaia=(sb). dracu' cel pocit care sparie și te iea (de obicei se sperie copiii): „Taci, că vine Bodaia (sau Caua).“

Benga=(sb). câte odată ca nume al dracului, câte odată locul unde stă el: „Ești chiar benga“. „Benga să te iee“. „Dute-n benga“.

Burduhan=pânțece, abdomen la vite, locul unde stă intestinele cu stomahul; se aplică și la oameni, mai ales la cei nesățioși: „Torni în burduhan ca prostu“.

Burduhos și *burduhănos*=cu pânțele mare, umflat în pânțece (de mâncare): îngreunat (de femei): „Măi, ce burduhos (hănos) te-ai făcut“ „In sat sunt multe femei burduhoasă“. (Burduhănos e mai rar).

Burdulea=(sb). E un tip: un burduhos (om mare), un copil cu abd. mare. «Curat par'că ești burdulea». «Asta-i chiar burdulea». „Ce burdulea de copil mai ai și tu!“ (scurt și mare la pânțece).

Din susul Moldovii.

V. Moisiu.

Ghiujgarău=nume de poreclă, zisă unui băiat mai *mărigan*.

Teleleț Tanase=a umbla după ce și mai nimica.

Crancadău=poreclă dată băeților ce-au crescut repede.

Gorgoază=se zice poamelor uscate așezate în acelaș poloboc.

Nasadă=arie, loc unde se treeră cerealele.

Crânchiță=încurcătură la rost, când se face urzitul pânzii pe războiu.

Plenchiță

Flenchiță

{ Se zice unei bucăți de carne subțiri, ce are gelatină.

Spârcotină=se zice unei bucăți de carne ce are *spârc* mult.

Nemțișor-Neamț.

N. Moisei

Sarică=hăinuță scurtă, surtucaș. Ie-ți sarica și hail

Cioroboti (a)=a vorbi încetul, pe furiș, ca să nu fii auzit.

Hârtoi (a)=a urni ceva din loc, feri, cârni la o parte.

Bâjbâi (a)=a căuta ceva pe găcitile, prin întuneric, a pipăi.

Mădăli (mă)=a te dezmerda, alinta, a face nazuri, mofturi.

Bucoavnă=carte bisericească veche, cu litere vechi.

Budacă=putinică în care se ține zărul la stână.

Pobriganie=îngropare, înmormântare.

Codi (mă)=mă *înleneșc*, mă las în urmă cu treaba.

Behliță=peștișori mici ca de un deget.

Gughie=peștișori mai mici, cari se joacă în apă la soare.

Baltag=băt' c'un toporaș la vârf pe care-l poartă pădurarii. Are un nas cât un baltag!

Tăpși (a)=bătători, așeză, netezi ceva. A tăpși mămăliga.

Vâșc=urnesc ceva din loc, o treabă, mișc.

Ghilosi (mă)=a te spăla mult.

Dârjău=băt' gros.

Cotreanță=cordică subțire, petică.

Leorcăesc (mă)=mă joc în apă, mă ud.

Sucăli (a)=a necăji mult pe cineva.

Ticăit=om încet la treabă.

Jarchină=o bucată de ceva, *dărăb*. Ce jarchină de slănină ți-ai luat.

Hânțești-Dorohoiu.

N. V. Hânțescu.

Dracu' Te uiți ca—la popă, adică te uiți chiondorîș, rău. Șezi ca—pe cloșcă, adică n'ai astâmpăr. Parcă a vânturat—malaiu cu dânsul, adică e slab de tot.

Danduri, mai ales pl.=târâe brâu, hatalăi.

Dodârlân m.; f. *dodârlancă*=prost.

Fermeneà=(în descântece, mai cu samă) haină, veșmânt.

Forăstrui (a)=m'am forăstruit de dânsul, m'am mântuit de dânsul.

Fâțgău=om, flăcău mic, bicisnic.

Fruntu' (în descântece)=*savastoc* (?), *sfeștoc*, mănunchiu.

Fâșchiac=usturoiu cu *fâșchiu*.

Foiu=cal prost, mic; se adaogă adesea și vorba *cal*.

Forăit adj.=leneș. Măăi! Dar forăit și chitic mai ești!

Gotcă, la știubee=un clin de ceară, care șade deasupra mătcii ori deasupra bondarilor.

Gozăi a se=a-și căută culcușul (despre porci). Ce te gozăești și te cioșmolești așa!.....

Gozomete=gunoiu.

Gigât=slab, suptire, iute la mers.

Jud. Botoșani-Dorohoiu.

Dumitru Furtună.

GLUME, JĂTII, TACIALE.

150.—Acul de pe șură...

Umblă un flăcău să se însoare. Și aude el că 'ntr'un sat, nu departe, este o fată bogată. Bună, nu-i cuvânt, da' unii vorbeau că-i *cam proastă*, alții că-i și *cepeleagă* și nici *nu vede bine*.... Ce nu vorbește lumea!

Flăcăul se duce într'o zi s'o vadă. Intră'n casă, stă de vorbă cât stă, da' vede el că nu-i chip să scoată nici o vorbă din gura fetii, că tot părinții răspundeau... Ce să facă să-i poată cunoaște metehnele de cari auzise?

Cum sta lâng'o fereastă, vede un ac; îl ia, se face-a se jucă purtându-l între degete—și-l dosește. Pe urmă, dă să plece. Oamenii: că de ce te duci, că de ce n'ai mai sta,—el pornește și fata ese să-l petreacă.

In ogradă, cum treceau pe lâng'o șură (șopron), flăcăul *infibge* acul cela într'un paiu, desupra și după ce se mai depărtează, întrebă pe fată:

—Vezi acul cela de pe șură?

Fata, bunghește ochii cam într'acolo și, cu 'ncredințare, prinde-a fâlfâi:

—*Acu' liu vād, bre, da' tiura n'o vād!*

Da' nici flăcăului nu i-a mai trebuit alt răspuns și, și-a căutat de drum.

De la d. V. Petrovici, din Dobrovăț-Vaslui.

J. Neculau.

151.—Da 'ncă mie.

Se duc doi țigani la pivnița unui român, pe vremea când dorm și apele, știi colea pe la miezul nopții. Fecioru' și cu tatăsău. Intră ei și pune-te taică la vrană și la cep și bea, bea. Beu ei cât beu, de la o vreme țiganul cel mai tânăr, băetul, zice încet, amețit de băutură:

—Mo, teteo mo! mie mi-i a cântă!

—Da 'ncă mia, da 'ncă mia, începù a sberà cât îl luă gura, cel bătrân, până ce îi auzi românul și ce-au pățit.... numai spinarea lor știe!

152.—Om deștept.

—Scoală bărbate și să mergem la săcere că iaca o răsărit *tuleafăru'*!

—Bată-te mama, lui Dumnezeu, proasto, că nici *tulefeandru* nu poți zice!

Auzite de la mama.

Petru Gh. Savin.

153.—Moșneagul fermecat.

Ci-că a fost într'un sat un moș, care trăia de mult timp cu o mătușă, fără ca el să fi băgat de seamă că mătușa n'avea nas, că era *cârnă*. Baba, ca să aibă traiu bun cu bărbatu 'n casă, a avut grijă de l'a chiorît, cu farmazonii băbești, chiar de la luarea lor, ca să n'o poată бага de seamă că-i fără nas. Au trăit ei, soții, tare fericiți și pașnici, ani îndelungați, până când într'o bună zi biata mătușă a căzut la zăcere și în urmă a murit.

După ce moșneagul a pregătit toate cele trebuincioase pentru înmormântare, a pornit-o la țințirim cu toată orânduiala obișnuită. Când s'o dea oamenii în groapă, preotul cere moșneagului biletul de înmormântare, pe care bietul moșneag îl uitase acasă.

— Mă rog Sfinției tale, părințele, așteaptă-mă un pic, să mă răpăd pân' acasă să-l aduc, c'am uitat-o, bat-o pustia de *turizație*.

În timpul cât au dus moarta la țințirim, rudele moșneagului, cari rămăsese acasă să pregătească masa (prânzul de țarnă), au dat peste ulcica cu farmazonii (farmeci) a babei, cu care chiorise pe moșneag și, închipuindu-și ce-i cu dânsa, au spart-o¹.

Moșneagul, a luat autorizația și repede s'a întors cu ea la țințirim, unde groparii n'apucase să scoboare pe moartă'n mormânt. Când moșneagul s'a apropiat de băbușca lui, cu care trăise așa de bine, ca s'o sărute, pentru cea din urmă dată, de-odată se oprește în loc, stă, se uită mai de aproape și nu-i veniă să creadă ochilor! Preotul, care se grăbiă mai mult ca toți, căci mai avea vre-o șapte praznice în sat, îi zice moșneagului:

— Dar ce te uiți așa lung la babă, moș Antohi? Haide sărut-o, și să-i dăm drumu' în groapă, că mai am și alte treburi.

Moșneagul se sborșește urit la popă și începe a-l lua la zor: că unde-i nasu' babei?

— Să scoateți nasu' babei, că de nu, vă bag în gros pe toți: popă, dascal, gropari, până la unu'.

Văzând preotul și oamenii că nu-i de glumit cu moșneagul, au început a se jura toți, în fel și chip, că așa a fost baba de când trăește cu dânsa.

În timpul când se necăjiau oamenii cu moșneagul să-l încredințeze de adevăr, iaca vine un neam de-a moșneagului, de-acasă, să vadă ce-i cu atâta întârziere, de nu mai vine părintelu' să blagoslovească masa? Oamenii, prind a-i spune întâmplarea de mai sus. Ruda moșneagului, care acuma înțelesese că ulcica pe care au spart-o a fost cu pricina, se întoarce către moșneag și-i zice:

-- Lasă oamenii în pace, cuscre Antohi, că așa a fost cuscre Ilinca cârnă, încă de când v'ați luat amândoi. Noroc că i-am găsit ulcica cu farmazonii, de-am spart-o. Altfel o 'ngropai și nu știai că nevasta ți-a fost cârnă.

Vasile B. Țirica.

Cântăreț bisericesc, Bârlad.

¹ Se zice că: Dacă ulcica cu farmeci se sparge, cel fermecat se izbăvește (se luminează).

154. – Minciuna țiganului.

Un bulgar avea odată o grădină cu varză. Un bivoli al unui pașă îi strică noaptea varza. El se întâlnește cu un țigan, căruia îi se cîină, spunându-i că s'ar duce să-i spună pașii, dar nu știe să grăiască turcește. Țiganul îngâmfat zise bulgarului:

— „Da' ghine, bre romanico, de ce nu mi-ai spus mie mai înainte? Că iau știu turcești și franțuzești și englezești, și toate limbile le știu“.

— „Bine, prietene, dacă zici că știi și vrei să-mi faci un bine, du-te d-ta la pașă și-i spune să-și strângă bivoliul“.

— „Ma duc, dar ce-mi dai ca să ma duc?“

— „Ce-mi ceri d-ta?“

— „Sa-mi dai 200 de lei... căci e grea afacerea“.

— „Dar prea mult îmi ceri prietene... n'am... sunt împovărat de greutate... am casă grea.... Îți dau 50 lei“.

— „Nu, sa-mi dai măcar 100 de lei, că am mare greutate până oi ajunge la pașă. Hei.... da' pentru d-ta te las cu 50 de lei, dar să mi-i dai acum....“

— „Să ți-i dau acum? Nu-i am; ți-i dau după ce-i veni de la pașă și-mi vei face treaba. Până atunci ți-oi închipui. Acum fă d-ta cum vei putea și-mi fă treaba și te voi mulțami eu....“

Țiganul se învârti, se sucii, dar în sfârșit zise:

— „Pentru d-ta ma duc! Pentru altul zău nu m'ași duce...“ și plecă.

Țiganul, cu chiu cu vai, ajunsese în camera pașei. De-o-camdată începu să tremure, își *holști* ochii sfios spre pașă, își șterse barba plină de tăciuni, înghiți în sec de vre-o 2—3 ori și apoi zise:

— „Pașalete, pașalete.... bivoletelile dumitalete la bulgarete, hașpalete ciocan verde“.

Pașa tace și se uită la țigan încruntat neînțelegându-i limba.

Țiganul crezând că pașa n'a auzit, începu din nou să grăiască în limba turcească, cum o știa el, pe un ton mai tare:

— „Pașalete, bivoletelile dumitalete, la bulgarete hașpalete ciocan verde.“

Pașa, nepricepând nimic din spusele țiganului, dete poroncă să-l dea afară și să-i răsplătească pentru obrăznicia țiganului.

Țiganul mîncă papara gras. Cu asta se înțelese țiganul de la pașă. Se întoarce la bulgar și-i spune că n'are dreptate... așa i-a spus pașa. Cu ce credeți că s'a ales țiganul de la bulgar? Tot c'o salată bună.

Așa fu răsplătită minciuna țiganului.

Culeasă din Gădinți-Roman.

Const. Patriche.

155.—Coliva țiḡanului.

Unui țiḡan îi veni odată prin cap să ducă și el colivă la biserică, în ziua de Blagovește (Buna-Vestire), dar colivă ca a lui să nu fie a nimănui. Pentru aceasta, se sucește el, se 'nvârtește și'n coace și 'ncolo, și numai iaca îi vine una în cap, la care nici Vodă nu s'a gândit: „Să ducă colivă de raci“.

—„Pirando, fă—zice țiḡanul—știi ce, am să duc o colivată la biserică, de care n'a mâncat sfântulețu' de Dumnezeu, de când l-o făcut mă-sa! Am să-i duc raci, că cu de-alelalte i-o acrit mațele, cei ru-mâni“.

În sfârșit, cum și de unde, nu știu; dar, în ziua de Blagovește, vine și țiḡanul, la biserică, cu o strachină de raci vii. Se 'nchină pe la cele icoane, și apoi se duce la *coliver* să-și așeze coliva. Dar afurisiții de raci n'aveau astâmpăr nici în ruptul capului: Mereu săriau din strachină făcând de lucru țiḡanului, care crăpa de ciudă. De la o vreme, lehemetindu-se și de colivă și de tot, întoarce strachina cu susul în jos peste raci, zicând suparat: —„Decât coliva de raci, mai bine să te ...“

De la T. Cosor.

V. J. Căuea.

C R O N I C A.

• Ne facem o deosebită plăcere să vestim pe cititorii acestei reviste că tovarășul nostru, d. *M. Lupescu*, a scris o cârtică asupra creșterii viermilor de mătasă. Vorbește despre aguzi și viermi și ni se dau toate sfaturile trebuincioase cu privire la această ramură de industrie casnică română, căreia i se cuvine altă cinste de cât cea pe care o are astăzi.

• „*Biblioteca pentru toți*“ publică în No. 600 o colecție de **Tradiții și legende populare**, prin d. *Ovid Densușianu*, profesor universitar. Într-o prefață de 17 rânduri, neiscălite, ni se spune că „din tradițiile și legendele noastre s'a cules prea puțin până acum“, ceia ce, firește, nu merge de mână cu adevărul; și, băgați de seamă, cu toate că „s'ar putea găsi un material foarte bogat și mult mai variat de cât în alte ramuri ale folclorului“. Că s'ar putea găsi, se vede: d. Densușeanu în cele 54 povestiri nu are nici una culeasă; toate sunt luate de pe tipărituri. În privința lui „mult mai variat“, de, o fi!... Colecția se tipărește, ca „să deșteptăm interesul....“. Mulțumim.... și pentru sfatul de la urmă!

• Cetiam, sunt vre-o șapte ani de-atunci, o schiță datorită d-lui *M. Lungianu*, în care se poetiză *Focul lui Sf. Dumitru*, „Focu lu Sumedru“ și rămâneam foarte mulțumit pentru prețioasele amănunte folcloristice ce le întâlneau în descrierea acestei datine. Astăzi, alături de această bucată, d-l Lungianu mai publică alte unsprezece: *In ajunul Crăciunului, Brezaia, După Răscovăit, Cu crucea, Cu ciurlezi, Noaptea de Paști, A doua înviere, Surății, In seara de Sf. Gheorghe, La un (?) Rusalii și In ziua de Sâmpetru*, toate sub bunul titlu *In Sărbători* („*Minerva*“, 1910) și cu subtitlul nepotrivit: *nuvele*. Mai bun ar fi fost: *schife, însemnări*, ceia ce n'ar fi convenit de bună seamă editorului. Ne ne privește valoarea literară, despre care vor spune alții. Ceia ce ne

privește pe noi e acest lucru: începând să citești, vezi în fața ta adevărul curat și amănunțit, care de multe ori nu poate fi înveșmântat în straie... frumoase, - scris, care se deosebește foarte mult de hăzeniile unui alt scriitor, care falsifică cu cea mai mare îndrăzneală tradiția și legenda populară: d. Dragoslav.

P.

„*Tribuna*“ din Arad urmează prea frumoasele studii ale d-lui Prof. *Sextil Pușcariu*, sub titlul: „*Din carnetul unui filolog*“, în care se aduc pilde multe și din scrierile redactorului nostru, d. *Tudor Pamfile*.

Cea mai bună revistă pentru popor, după graiul și trebuințele lui, este „*Neamul Românesc p. Popor*“. Vălenii-de-Munte, jud. Prahova. 3 lei pe an.

No. 6, 7 și 8 al „*Neamului rom. literar*“ cuprinde și începutul unei povești a d-lui *N. Mateescu*: „*Povestea cu odoarele cerului: Soarele, Luna și Stelele*“.

A murit cel mai vechi institutor din Iași, V. Răceanu, care a lucrat împreună cu I. Creangă la întocmirea cărților de cetire.

În ținutul Dorohoiului nu se zice: *ași*, ci *așă*; nu se zice *Ioane*, ci *Ioani*; *șarabana* (zis, adesea, și *șarabanca*) nu va să zică de loc *car*, care e dus de boi și-i cu oșiile de lemn; *mă-ta* se zice, nu *mî-ta*, cum n'am auzit de când mama m'a făcut; nu se zice „eu le *aședz*“, ci „eu le *așădz*“; n'am auzit, de asemenea, zicându-se vre-o dată, cărturărește, „soarele la *chindii*“, ci „la *achindii*“; nu se zice „mi s'a *făcut foame*“, căci nici nu sună românește, ci, ori prin diferite vorbe șagălnice, ori că „mi-eră *foame*“; cât am umblat, n'am auzit: „cât *șepti*“ (doar Jidani, poate și prea poate), ci „*șăpti*“. Vezi „*Graiul nostru*“ vol. I. București, 1906-1907.

Dumitru Furtună.

Indreptări: Pag. 85, rândul 28 în loc de *vârtos*, trebuie *nărtos*.

Cărți primite la redacție :

M. Lupescu: *Cunoștinți pe scurt asupra vermilor de matasă*, Bârlad, 1911, 26 p. 15 bani.

F. W. Dostoiewski: *Nuvela*, traduse de *B. Marian* (No. 629 din „*Biblioteca pentru toți*“), București, f. a. 112 p., 30 bani.

Benj. Constant: *Adolf*, trad. de *Paul Ionescu* (No. 11 din „*Biblioteca Lumina*“), București, f. a. 136 p., 30 bani.

Ovid Densusianu: *Tradiții și legende populare* (No. 600 din „*Biblioteca pentru toți*“), București, f. a. 92 pag. 30 bani.

Tudor Pamfile: *Sfârșitul Lumii* (No. 1 din *Biblioteca revistii „Ion Creangă*“), Bârlad, 1911, 80 p., 40 bani.

Reviste primite în urmă :

Buletinul Pedagogic, al soc. pentru studiul pedagogic și psihologic al copiilor, apare lunar; Abon. 2,50 anual. Red. și Adm: Gr. A. Tabacaru, Str. Cosma 15. - București.

Graiul Neamului: foaie populară, apare lunar; Abon. 1 l. anual, un No. 10 b. Red. și Adm. Bălțești (Prahova).

Luceafărul, Revistă pentru cultură, literatură și artă, Sibiu. Abon. anual 20 coroane.

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Creangă” pentru strângerea fondurilor :

„C U Z A - V O D A”

Suma adunată — — — — — L. B.
64.75.

BUSTUL LUI ION CREANGA ÎN BARIAD

Suma adunată — — — — — L. B.
858,95

**Din Calendarul Revistii „ION CREANGA”
pe 1911**

*mai avem numai câte-va exemplare pe cari le putem
trimite doritorilor în cursul acestei luni.*

Lei 1.25

A apărut :

M. LUPESCU

CUNOȘTINȚI PE SCURT

asupra

**CREȘTERII VERMILOR
DE MATASA**

Prețul 15 bani.

Au Apărut: Seria I. DATINELE DE ȚARA No. 1

CĂRȚI POSTALE ILUSTRATE

În editura Revistei „ION CREANGA”.

*Neaflându-se în comerț, se desfac numai prin Redacție
sau Administrație cu prețurile :*

*10 bucăți, 70 b: 25 bucăți 1,60; 50 bucăți 3,00;
de la 100 în sus, 5 bani bucata.*

Se trimite franco numai după achitare prin mandat sau mărci postale.

CARTI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă”	numerele toate din anul I	— — — — —	3.00
„Ion Creangă”	An. II.	— — — — —	6.00
„Ion Creangă”	An. III.	— — — — —	6.00
CĂRȚI POSTALE ILUSTRATE	editate de Revista „Ion Creangă”	— — — — —	0.05
CALENDARUL REVISTII „ION CREANGĂ”	pe 1911	— — — — —	1.25
T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu :	Carte pentru tineretul de la sate, Ediția I.	— — — — —	1.25
T. Pamfile :	Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc”	— — — — —	0.20
„	Jocuri de copii I.	— — — — —	1.40
„	„ „ „ II.	— — — — —	1.60
„	„ „ „ III.	— — — — —	1.50
„	Cimilituri românești	— — — — —	1.00
„	Industria casnică la Români	— — — — —	10.00
„	Sfârșitul Lumii	— — — — —	0.40
M. Lupescu :	Creșterea vermicilor de mătasă	— — — — —	0.15
D. Farcașanu și M. Lupescu :	Creșterea pomilor	— — — — —	0.25
St. St. Tuțescu și P. Danilescu :	Monogr. satului Catane-Dolj	— — — — —	2.00
„	Colinde din popor	— — — — —	0.30
Tim. Popovici :	Leturgh a Sf. Ioan gură de aur	— — — — —	2.50

Se trimite franco numai după achitarea deplină

„COOPERATIVA DIN BARLAD”

Capital deplin vărsați Lei 300000

Rezerve 162,559,17

Făce toate operațiunile de Bancă.— Scontează polițe.— Scontează obirii și arenzii cesionate cu acte autentice.— Făce împrumuturi pe gajuri de ceriale, mărfuri, efecte publice și acțiuni.— Făce avansuri pe mandate ale statului sau altor autorități publice.— Cumpără și vinde tot felul de efecte publice, rente, scrisuri fonciari și diverse acțiuni.— Plătește cupoane și titluri esite la sorți.— Efectuiază plăți și emite ceouri asupra tuturor capitalelor de Județe și externe asupra Paris, Londra, Berlin, Viena Anvers și St. Petersburg.— Se însăreinează cu încasarea de polițe asupra întregii țări.— Făce schimb de tot felul de monezi ; napoleoni, mărci, coroane, ruble etc.

Primește bani spre fructificare plătibil la vedere și cu termen.

Pe lângă operațiunile de mai sus „Cooperativa din Bârlad” are reprezentanța pentru orașul Bârlad și județul Tutova a societăței de asigurare „Generală”.

Director, I. DUMITRESCU

Casier, ȘT. FERHAT

Contabil, P. FRUMUZAACHE

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

ĂPARE ODATĂ PE LUNĂ

CU URATUL LA FEREASTĂ.

REDACȚIA :

T. Pamfile, Strada Promoroace.

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, Zorleni (Tutova).

BĂRLAD

EXEMPLARUL :

În țară . . . . 40 bani

În străinătate . . . . 50 „

Un număr vechiu, 50 bani.

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară. . . . . 5 lei

În străinătate. . . . . 6 „

TIPOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA DE CĂRȚI „MODERNA“

<https://biblioteca-digitala.ro>

30 B2M-

ΕΠΙΣΤΟΛΗ 96 ΑΝΒ

ТУДОК БУВЛИГЕ

Ingol. Sammlg. — Zbraniu qur tascu (VII—XI).

<https://biblioteca-digitala.ro>

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACTIA:

T. Pamfile, str. Promoroace
BĂRLAD

ADMINISTRAȚIA:

M. Lupescu, (Zorleni-Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL:

În țară . . . 5 lei
În străinătate . 6 «

INSEMNĂRI.

— *Societatea «Ion Creangă»* în a 3-a adunare vremelnică de la 10 Aprilie a. c. a hotărât scoaterea unui număr de sărbătoare cu prilejul desvelirii statuiei lui Cuza-Vodă din Iași. Pentru aceasta, colaboratorii noștri sunt rugați să ne trimită culegeri din popor cu privire la Cuza și vremurile sale.

— Acest număr este însoțit de o foaie de înscriere pentru No. 2 din *Biblioteca revistii «Ion Creangă»* ce va cuprinde o culegere aleasă de glume, jâții și taclale, intitulate *Clăcășește* și scrise de tovarășul nostru P. G. Savin. Numele subscriitorilor se va publica în No. viitor al Revistii și în No. din Biblioteca respectivă. Anunțăm și cu acest prilej că *Biblioteca revistii «Ion Creangă»* nu se află pe la librării.

Redactorul și administratorul mulțămesc d-lui N. I. Dumitrașcu pentru cele tare frumoase 11 *ouă scrise* și pentru *condeiul* primit zilele acestea.

— Redactorul mulțumește frumos d-lui I. N. Popescu pentru horboțelele primite.

— *Redacția s'a mutat în Str. Promoroace.*

SPICUIRI DIN TRECUT.

VIII.

«Pe o cazanie din 1792 [ce se află în biserica din Amlaș]:

Orație Crăciunului.

*Deci tu, spată dânpenată¹
Și tu, șuncă dafumată,
Ești afară,
Din câmară,
Să nu mâneci în'astă sară
Cel cârnațu murat,
Ce e bine pipărat.
Da pogoră de pe pingă,
Da să nu se prea așa frigă,
Că e mai bun mai mustos,
Cum-i rumen, fript prumos.
Încă ceva voi mai spune,
Heanglesile² încă-s bine.
Toate celea [-s] gata pe mână,
Socotim că vorii fi bune.
La o laltă să venim,*

Nașterea să prăznuim.

Pentru nașterea lui Hs,

Să ne fie de folos.

Amin.

Și o cupă doao de vinu,

Să avem voia deplinu,

Doamne lise Hse,

O Hsul meu,

Tu ești rază prea-frumoasă,

O Hsul meu,

O prea-mare împărate,

O Hsul meu,

Și rază prea-luminată,

O Hsul meu,

Cum din ceriu te-ai pogoritu,

O Hsul meu»³.

¹ Grasă. ² Prajălituri cu ou și unt, *lipii*. ³ N. Iorga, *Stud. și Doc.* Vol. XIII p. 40-1.

IX.

«Pe un Evhologhiu [aflat în biserica ortodoxă cea veche (din jos) din Ocna], rugăciune de șoareci, cârțițe și *șomălci*»¹.

X.

«Pe un Triod din 1774 [aflat în biserica unită din Calborn]:
Lumina luni cându-i cu pântecile în jos și cu coarnele în diial urmează *moişte*....»².

XI.

„Iar și aceia ce ar zice, și cât ar zice, n’ar fi alt socotesc, fără cât o gândire și o aflare de o mare grămadă de minciuni, precum vedem în cea Alexandrie ce-î zic, cine o va fi făcut nu știu, și într’alte cărțului ce să văd pe la uni și pe la alții aici în țară, și mai multe în Moldova, în care nu să coprend altele fără de minciuni și basne, după care umblă norodul acesta rătăcindu-să, și cred celea ce nici odată de crezut nu sânt, că nici au fost acelea vre-o dată, nici pot fi, câte măcar cea Alecsăndrie bălmăjește și asemenea ca aceia alte cărțului”³.

Tudor Pamfile.

DOBITOACELE ȘI GOJBĂLIȚELE⁴ DE LA CASA ROMÂNULUI.—BOUL.

Românul, când are boi, se crede gospodăru cu vază. Tata când dă feciorului o păreche de boi zestre, îi mândru, are trecere între ai lui din sat și cere cuscruului zestre bună, iar pe fecior nu-l lasă să iee orice *strânsură*⁵ ci să caute fată din oameni. Boii-s temelia gospodăriei. Și îi drept să fie așa, în țara plugarilor. Când un flăcău are boi, îl jinduesc fetele, hi hai! de aceia și cântecul:

Vai saracii boii mulți,

Cum însoară ori-ce sluji.

Dragostea pentru boi, e o mare însușire sufletească isvorită din nevoe. Și țăranul nostru are mare grijă și milă de boușii lui. Li îmbucă-

¹ N. Iorga, *Stud. și Doc.* XIII. p. 139.

² *Ibidem*, p. 75.

³ *Operele lui Constantin Cantacuzino*, publicate de d. N. Iorga, Buc. 1901, p. 67. Vezi An. III p. 321. După câte se știe, Alexandria se tipărește întâiași dată la 1713, în Muntenia, cam pe când scrie și Cantacuzino. Va fi ajuns *acustă* ediție așa de răspândită? E vorba de aceeași ediție așa de răspândită în Moldova?

⁴ Urătenii, păsările din jurul casei.

⁵ Fată săracă, din oameni scapatați ori necinstiți:

rește și zi și noapte și iarna și vara. Ba, vara, se lasă păgubaș de hordina nopței și mâncarea din nămezi, pentru ca să adăpe boii, ori să-i pască. Când boul se satură, atunci îmbucă și el o leacă. Când boul nu mai paște și prinde a rugumă (rumega), atunci își face cotu' căpătăiu și ațipește cu capu' lângă pripon. Când, Doamne ferește, prăpădește boii, ori un bou, jelania în casă e mai mare ca după mort.

Cine are boi mari, frumoși și voinici, i se zice că are o avere. „*Pentru-că un ban nu-l poți strânge, da' vita, la nevoe, ori-când îi ban gata*”. Credință îndreptățită. Și când un însurățel nu are boi, să vără slugă, lasă din mână, din gură, umblă mai gol; nevasta muncește din noapte în noapte, doar doar, ar scăpa la niște juncanași, că, ori-cum, mai ușor cu boii de cât cu palmele goale.

Cât sughe la vacă i se zice vițel, *bouf*. Înainte de a împlini un an se *întoarce*¹. Când e de un an i se zice *juncuț (giuncuț)*. La doi ani i se zice *junc (giunc)*. La trei ani, e *juncan (giuncan)*. Unii prind a-i învăța la jug și-i folosesc la poveri mai ușoare. Se pun la *prigon*². La patru ani sunt boi de un vițel. Au dinții toți schimbați și la coarne le ese un cerc pe lângă degetarul vârfulor.

Numirea boilor, atârnă de ziua în care îi fatat, de culoarea părului, în sfârșit de bunul plac al stăpânului. Și sunt nenumărate numiri.

În mijlociu românul pune pe doi boi 800—1000 kilograme; și la dânsul asta e o unitate de măsură pentru greutatea mari. Se zice: „*Cât poți pune pe doi boi*”, „*O căpiță de doi boi*”.

La câmp boii își au rostul vara, primăvara și toamna la treburi plugărești. La munte rostul lor e iarna *la tras* (trasul lemnelor butucilor). Acolo iarna gospodarii scot din fundul munților și a văilor, copacii tăeți, la schele. Li scot ori cu *cioflâncu'*³, ori cu *trăsura*⁴. Cioflâncu' le folosește când iarna îi plină (cu zapada mare); trăsura, când îi iarna goală.

La el, românul, îl chiamă astfel: „neneà Gioian, neneà, neneà!” Il oprește așa: ahò, ohò-hò, ohò, hò-hò! Duman. Ca să meargă carul spre dreapta, îndeamnă la mers *boul de cătră om* (adică cel din stânga), și-i zice: ceà Lunilă, ori cum îl chiamă pe bou, ori: ceà, ța bou, ța-ța, Lunilă. Ca să meargă carul spre stânga îndeamnă la mers *boul din brazdă* (adică cel din dreapta) și-i zice: hăis Țântilă, hăis bou, hăisa-hò, hăisa Țântilă.

Ca să îndemne la mers, le zice: hăis Țântilă, cea Lunilă, hăi bou, hăi boii măi, hăi bou, hăi hareà, hăi hăràmule, hăi—și dă cu biciul într'amândoi.

¹ Se întoarce—se castrează. ² *Prigon*=trag în mijloc când înjugăm 3 perechi de boi la car, ori plug. ³ *Cioflâncu'*=o cărcee ce se termină printr'un priboiu; priboiul se implântă în capătul lemnului. ⁴ *Trăsura*=cotigă pe 2 roate; pe ea încap 2 lemne.

Când boul voește să sae unde-va, ori mănâncă la o clae și românu-i mai departe, strigă la bou: nè Țapule, ori cum îl chiamă, nè bou, nè haramule, și când românu-i mănios foc, apoi strigă din toți bojogii: Nèee haramule! lua-te-ar boala, lupchii să te mănânce.

Când vrea să-l desmerde, îl scarpină la ceafă, la rădăcina cozii, între picioarele de dinapoi, ori sub bărbie, și-i zice mângâitor: vai salacu, bou tatei, salacu el bou, și boul întinde capul, ridică coada și desface picioarele; unii mugesc încet. Este și o credință, eu n'o întăresc, nici n'am controlat-o ca s'o combat, cum că boii cari mugesc des, și fiind treji și în somn, și mugesc încet, nu rag, se zice că *au bun*. Unii zic că bunul ar fi un băț rotund, gros, ce se află în pieptul vitei între inimă și bojogi, care băț e bun de multe leacuri. Boul ce are bun, e dintre cei mai tragaci și mai voinici.

Când românul înjugă boii, îi aduce la car, ori la jug, îi potrivește, ridică jugul până la gât și îl îndeamnă așa: iel, iel mă, iel Țapu; tot asemenea și când îi dejugă le zice: iel mă, ca să scoată capul din jug. Ca să dea boii înapoi, se răstește la ei, ori le dă ușor peste bot cu coada biciului și le strigă: ho-chi-'napoi, ho-chi-'napoi Florene, și ei se dau înapoi. Când vrea ca să ferească un bou de tânjală ori proțapul carului, românul îl împinge cu mânele ori cu umărul și strigă la el: hartu, hartu Epurene, hartu mă, și-l împinge din loc, iar boul se ferește.

Când calcă pe biciu, ori pe funie, românul apucă de funie, trage la el și strigă la bou: mută-l, ie picioru', iee picioru' mă.

D. J. Farcașanu.

BOCETE.

2.—*Creșteți flori cât gardurile,
S'astupați pârliazurile,
Să vă bată vânturile,
Ca pe mine gândurile.
Creșteți flori și nu'nfloriți,
Numai dor să 'mbobociți,
Că mie nu-mi trebuiți.
Eu de când v'am semănat,
Tot cu lacrimi v'am udat,
Și de când v'am răsădit,
Tot cu lacrimi v'am stropit.
Es afară, cat la munți,
Intru 'n casă n'am părinți.
Es afară cat la brazi,*

*Intru'n casă eu n'am frați.
Es afară, cat la flori,
Intru 'n casă n'am surori.
Es afară cat la spini,
Intru 'n casă la streini.
Foae verde de pelin,
Strein sunt, Doamne, strein.
Strein sunt ca pasărea,
N'am milă nicăirea.
Strein ca puiul de cuc,
Milă n'am unde mă duc.*

Auzite de la Ghl. I. Petre și Chivu
A. Dinu, din Cetatea-Teleorman.

Marin Apostolescu.

POVEȘTI.

37.—Povestea celor trei feciori de împărat (urmare).

—„Nu mă dau, face ea de colo, nu mă dau, că mi-i frică de zăvozii tăi, că m'or rupe!“ —„Nu te rupe, nu te teme, răspunde cea de jos, cătând în sus, vino mai răpede“. —„Ba nu, nu mă dau. Iaca dau drumul de aici, de sus, la trei fire de păr. Tu prinde-le și aruncă-le pe zăvozii tăi, c'apoi pe urmă mă dau!“ Baba dă drumul la trei fire de păr, feciorul le prinde, dar când să le dea pe zăvozi, a stat mult pe gânduri: să le dea, să nu le dea! să le dea... în sfârșit le dă.

Baba, cum a văzut că a înșelat pe feciorul de pază, sare din copac ca o fată mare, se așază lângă foc. Apoi face ea o frigare de lemn, scoate din sân vre-o 7-8 broaște, le înșiră pe frigare și le pune să se prăjească. La foc, în altă frigare, mai erau vre-o câte-va păsăruici vâ-nate de cu ziuă, și puse de feciorul de împărat să se frigă. Baba cea tot îndesă frigarea cu broaște, în frigarea cu păsăruici. Nici una, nici două, feciorul și cu baba se iau la ciondănit. De la cioandă, la bătae. Când feciorul de împărat strigă la zăvozi ca să-i ajute, zăvozii nici nu mișcau: Baba îi fermecase cu cele trei fire de păr.

Se luptară ei cât se luptară, și la urmă baba învinge. Despică cu un cuțit pieptul feciorului, îi scoate inima, în locul ei pune un pumn de putregaiu, închide tăetura la loc, spală cu apă vie tot pieptul și feciorul se trezește. Pe urmă baba se face nevăzută.

Cât s'o fi luptat ei amândoi, cât nu s'o fi luptat, începe să se crape de ziuă. Feciorii cei doi se scoală și întreabă pe paznic: —„Ei frate, ce-ai văzut ast' noapte?“ —„Nimic, răspunse el, ia mai bine să mergem după vânat, să mai vânam câteceva“. Plecară.

Toată ziua umblară încoace și încolo, prin împrejurimile muntelui fermecat. Până sara, vâ-naseră ei tot păsăruici mărunțele. Când înse-rează, se duc iar la copacul cea, unde maseră și rândurile trecute. Acum îl ajunsse rândul de pază pe feciorul cel mic. Mic, mic, dar vorba cântecului: Mititel și mărunțel, dar li voinicel! Fripseră ei și în astă seară păsăruici mititele, ospătară cu toții și se culcară în prejma focului și cum se culcară și adormiră.

Intr'un târziu când aproape să ațipească și feciorul cel mic, aude de sus iar glasul babei: —„Vai de mine și de mine, tare mi-i frig și mare pomană ți-i face dacă m'ai lăsa să mă încălzesc oleacă la foc!“ —„Vină mătușă, zise feciorul de jos, vină și te încălzește!“ —„Da', cum să vin, când ai împrejurul tău atâția zăvozi voinici? Mai bine, iaca dau drumu la trei fire de păr și aruncă-le pe dânșii!“ —„Dă-le drumul, dă-le drumul mătușă, că li-oiu arunca! Dă-le drumul și vină

de te încălzește!" Baba dădu drumul jos la cele trei fire de păr. Feciorului nu-i venea să le arunce pe zăvozi și nici nu le aruncă.

Baba, de sus, din copac, sare jos sprintară ca o fată mare și se așază lângă foc. Face o frigare de lemn, scoate din sân vre-o 7-8 broaște, le vără în frigare și le pune să se prăjiască. La foc, mai erau în frigare și câte-va păsăruici, vânată de cu ziuă, care se frigeau. Baba ea și noaptea trecută tot îndesa frigarea ei cu broaște în frigarea cea cu păsăruici. Feciorului nu-i veni la socoteală una ca asta, și s'apucă la ceartă cu baba; de la ceartă la bătae. Când feciorul de pază strigă la zăvozi, ca să-i ajute, ei sar în goana mare, că de data asta nu erau fermecați de babă cu cele trei fire de păr, cum fuseseră fermecați noaptea trecută.

Se luptară cât se luptară și feciorul ajutat de zăvozi, învinge pe babă. — „Ei acu, mătușă, să-mi spui cu cine te-ai mai luptat“, face de colo, feciorul de împărat. — „Cu nimeni!“ — „Cum cu nimeni? Lucru' ista nu pot să-l pricep! Spune-mi mai degrabă, că de nu îți va fi rău!“ — „Apoi iaca îți spun: Ast' noapte m'am luptat cu fratele tău cel mijlociu, dar numai m'am luptat, altceva nu i-am făcut nimic!“ — „Nu se poate, că eri l'am văzut schimbat la față: galben și abătut“. — „Nimic altceva, nimic nu i-am făcut.“, face de colo baba cătând în pământ. Feciorul ista mezin era năzdrăvan și pricepu lucrurile mai bine de cum ar fi priceput ceilalți doi frați ai lui, cari încă dormiau. „Lucrul cu baba nu este curat“, își zice năzdrăvanul. O mai întreabă el de câte-va ori, dar baba nu-i răspunde nimic, ci numai tremura de frică. Năzdrăvanul ia un par ascuțit și-l vără în pieptul babei. Baba numai se vaicara; dar de la o vreme nici ea nu mai putea să sufere atâta durere, căci nu-i puțin lucru să vâri un par în peptul cuiva, și spuse totul. Iaca așa și-așa: „când fratele tău cel mijlociu sta de pază, l'am adormit cum am putut, i-am scos inima din locul ei, i-am umplut pieptul cu putregaiu și acum nu mai are inimă“.

— „Du-te de adă inima frate-meu, face de colo feciorul cel năzdrăvan, du-te de-o adă, că de nu, e vai și-amar de tine!“

La început, baba, cu nici un preț nu se mișcă din loc să aducă inima. Își făcea doar ea socoteală, că în inimile furate îi stă puterea și dacă ar fi îndrăznit să înapoieze vre-una din ele cuiva, atunci dânsa și-ar prăpădi toate puterile ba încă și inima ei s'ar topi într'însa. Dar, oameni buni, este o vorbă că ursul nu joacă de voe, ci de nevoe. Așa și baba, după voia ei, n'ar fi adus inima, dar, răzbită de durere și osteneală, căci năzdrăvanul o munciă și o chinuia cum nu-i da nimănui prin cap, face de-odată: — „Susurică, Susurică, vino cu inima feciorului de împărat, că mă gătește fratele lui cel mezin!“ Nu mult

după asta, se vede venind o fată prin noapte, la lumina focului, care bătea în partea dincotro venia ea, aducând inima în mână.

Feciorul împăratului iea inima, o pune la ureche; îi cunoaște bătea ei; aceiaș bătae ca și a inimii lui. Pe urmă face pe babă să așeze inima la locul ei, în pieptul feciorului de împărat cel mijlociu, de unde o luase și, după ce-o așează, baba pleacă cu Susurica ei, repede, repede, fără să se mai uite în urmă. Obosit și năzdrăvanul, se lungește înaintea focului. Când să ațipească, aude o strașnică bătae din aripi, de-asupra capului, în copac. Ridică ochii în sus și zărește o pasere cu șapte capete ca de șerpe. Paserea căta mereu în jos cu lăcomie. Feciorul împăratului cum o zărește, întinde arcul și cu șapte săgeți o omoară. Când paserea a căzut de sus, a căzut peste foc și sângele ei a stâns focul. Feciorul năzdrăvan cu greu o urnește din loc și o dă deoparte. Acum voia să aprindă din nou focul, dar n'avea cu ce. Cre-menea era la fratele cel mai mare, amnarul era la cel mijlociu, și el singur cu iasca n'avea ce să facă, căci nu vroia să trezească pe frații lui din somn.

Se sui el într'un copac, doar a vedea vre-o zare de foc încotrova. Și cum se uită el, zărește spre soare-răsare, departe, hăt departe, sub zare, o licărire înceată de foc. Se dă de sus jos și apucă drumul spre răsărit prin pădure. Merge cât merge și în calea lui întâlnește pe Decusară, pe care îl leagă zdravăn de un copac, ca sara să stea pe loc. Mai merge el cât mai merge și mai departe, în calea lui, întâlnește pe Miezu-noptii, pe care-l leagă și pe acesta de un copac înalt, ca să oprească noaptea pe loc. De aici pleacă și mai departe. Merge cât mai merge și întâlnește în calea lui pe Decudimineață. Năzdrăvanul îl leagă și pe acesta de un copac, ca să nu se mai ivească zorile răsăritului, până nu s'o întoarce înapoi cu foc și să nu se deștepte frații lui din somn, până la întoarcere.

După ce merge încă o bună bucată de vreme, ajunge la focul pe care-l văzuse el din copac. Aici, la foc, stăteau doisprezece zmei și dormiau. Pe foc era pusă o căldare mare în care ferbea un bou. Năzdrăvanul nostru se furișează cum poate printre ei de fură un cărbune aprins. Vrea să se întoarcă la frați, dar când să plece ce-i dă prin minte, ce nu-i dă, poate că îi era și foame, vrea să scoată, cu o țepușă, o bucățică de carne fiartă din caldare. Cum o scoate el, cum nu o scoate, nu știu cum face, că frige pe un zmeu cu apa ce se scurgea din carne, pe picior. Zmeul sare ars din somn, pune mâna pe năzdrăvan și-l ține prins. Toți se deșteaptă din somn, la strigătul năzdrăvanului, care se zbătea în mâna zmeului ca vrabia în gura mâței. Unii ziceau să-l arunce în căldare, alții să-l frigă pe cărbuni. Numai căpe-

tenia zmeilor ținea mult să-l judece și să-i dea pedeapsa care trebuia pentru o astfel de îndrăzneală. Trebuie să știți și d-voastră, că zmeul cel mai mare era îndrăgit de fata împăratului Roșu, cale de două zile de la zmei și până la împărat. Pedeapsa care i se dăduse feciorului de împărat, cel năzdrăvan, era să-i aducă în patru zile fata împăratului Roșu. Dacă îi va aduce-o, atunci îi dă drumul să se ducă 'napoi acasă; dacă nu, atunci cazanul cel mare îi știe de soarta lui.

Năzdrăvanul pleacă, zi de vară până'n sară, cale lungă să-i ajungă; cale 'ntoarsă, să-l răzbată până'n oase. După două zile de mers, ajunge la locuințele împăratului Roșu. Înaintea palatului era un foișor luminat frumos, căci se înserase când năzdrăvanul ajunsese acolo. În foișor stătea la fereasta deschisă, fata împăratului și împletea la călțuni de aur. Bate el de trei ori în ușa foișorului, până ce-i deschide fata.

— „Ce cauți aici?” îl întreabă ea roșă la față. — „Iaca ce caut: m'a trimis căpetenia zmeilor, cale de două zile de aici, să-ți spun să mergi cu mine la dânsul, căci vrea să te ia de nevastă”. — „Nu merg! face fata de colo. Eu mamă n'am și tatăl meu de nouă ani de zile stă în odaia de alături întins pe masă și un balaur mare, de atâta amar de vreme, îl suge la gât. Cine-a fi meșter să ucidă balaurul ca să scape pe tata, eu mă duc după el în voe bună, fie el cum o fi și ori și unde-o trăi!”

Năzdrăvanul se hotărî să facă aceasta. La paloșul în mână dreaptă, o lumânare aprinsă în mână stângă și intră în odaia în care era împăratul. Balaurul îl sugea la gât. Și cum sugea el așa, clipind din ochi, năzdrăvanul se repede la el, îl lovește în creștet de trei ori cu paloșul și la a treia lovitură balaurul cade jos, întinzându-se pe dușamea. Împăratul simțindu-se liber, se ridică în sus și zice: — „Cine m'a scăpat de această lighioae, să-mi ia fata de soție și jumătate de împărăție!”

Năzdrăvanul, când să plece de la împăratul Roșu îi zice: — „Mărite împărate! Eu plec înapoi, căci sunt legat cu jurământ de niște zmei, să mă întorc înapoi la dânsii cu fata luminării tale, să o ia căpetenia lor de nevastă. Mă duc, căci trebuie să mă țin de cuvânt. Cuvântul este cea mai mare putere în lume. El ridică și darmă cetăți. El este cheia întregii lumi. De aceia vroesc să-mi țin cuvântul”. — „Du-te fătu meu, face împăratul, du-te și vină ori când vroești, că fata este a ta și numai a ta. După tine o dau, dar numai după tine! Căpetenia zmeilor să-și mai pue pofta 'n cuiu!” Năzdrăvanul pleacă, cu gândul să se întoarcă peste o săptămână cu ceilalți doi frați ai lui și să facă nunta. Peste două zile de mersură, ajunge la ceata zmeilor, care-l aștepta cu mare nerăbdare. Aici năzdrăvanul spune cum a căpătat pen-

tru sine pe fata împăratului, și că împăratul nu vrea cu nici un preț să o dea după altul.

Când mai marele zmeilor a auzit de una ca aceasta a rămas crucit pe loc. Nu-i dădea prin minte să creadă. Dar ce-i zice căpetenia zmeilor, năzdrăvanului: — „Tu știi prea bine, că ai fost legat cu jurământ ca să-mi aduci pe fata împăratului Roșu. Tu ai fost vrednic, de ai putut-o lua pentru tine. Dar dacă ai luat-o pentru tine, ca și cum ai luat-o pentru mine, căci zilele tale sunt în mânele mele. Du-te acasă, ia pe frații tăi, vino iar pe aici, să mergem cu toți împreună să facem nuntă mare cum se cuvine la feciorii de împărat. Eu mă gândesc la aceasta: cine-i vrednic, vrednic să fie orișicând. Tu ai luat fata, a ta să fie! Eu unul mă dau de-acum deoparte. Vreau să mă veselesc numai la nunta ta“. Dar toate acestea, căpetenia zmeilor le zicea numai cu gura, gândul lui era altul....

Năzdrăvanul se întoarce acasă înapoi. În calea lui întâlnește pe Decudimineață și-l desleagă. Mai încolo întâlnește pe Miezul-nopței, și-l desleagă și pe el. În sfârșit întâlnește și pe Decusară și tot așa face și cu el. Când ajunge la frații lui, întâi atâță focul și cum îl atâță, începe a se miji de ziua. Frații lui se trezesc din somn. El le povestește cele întâmplate de-a fira păr, așa cum au fost. Câtă vreme umblase năzdrăvanul pe la zmei, pe la împăratul Roș, până când s'a întors, pentru frații lui n'a mai fost zi, căci legase pe Decusară, pe Miezul-nopții și pe Decudimineață, în cale, după cum v'am spus.

Mai stau tustrei de vorbă cât mai stau și o pornesc spre culcușul zmeilor, și de-acolo să se ducă la împăratul Roșu cu toții, să facă nuntă mare, după cum fusese vorba. O iau la drum, hai, hai, încetișor, încetișor.....

Zmeii îi așteptau cu poftă nesățioasă, ca să-i arunce în cazan, să-i fiarbă și să rămâe căpetenia lor, să poată lua pe fata împăratului Roșu.

Ajunși acolo, zmeii se răpăd cu toții asupra lor, îi sfășie, și îi aruncă în cazanul cu apa ce clocotia în el

Nu știu dacă mai marele zmeilor a luat de nevastă pe fata împăratului Roșu, dar asta o știu că, cei trei feciori de împărat au murit în cazanul zmeilor și nu s'a mai pomenit de numele lor.

Și un lucru să mai știți și să țineți minte ca să nu vânați pe muntele fermecat.

Iar de-amu, dragi moșului, culcați-vă și dormiți și băgați de samă să nu uitați opaițul aprins.

Auzită de la M. Mălinici, din com. Galbeni, jud. Romau.

Volbură Poiană.

CANTECE BĂTRÂNEȘTI.

25. — Vălinaș.

Frunză verde călinaș,
 Oi saracu' Vălinaș!
 Dimineuță s'o sculat,
 Pe ochi negri s'o spalăt,
 La icoane s'o 'nchinat,
 La D-zeu s'o rugat,
 Pușintel o îmbucat,
 Biciu 'n mână o luat,
 Pe murgu' l'o înșăuat,
 Pe dâns' o încălecat,
 Și la drăguțe-o plecat.
 Murgu' merge nechezând,
 Vălinaș mergea cântând.
 Murgu' merge sprintinel,
 Vălinaș îi tinerel.
 Când soarele era sus,
 Vălinaș c'o și ajuns.
 Drăguțele l'o văzut,
 Înainte i-o ieșit,
 Una poarta-i deschidea,
 Alta masa-i întindea.
 Da' pe masă ce-i punea?
 Un cucoș rumân și fript,
 Pe dinuntru otrăvit.
 Vălinaș cum o gustat,
 Din inimă o oftăt,
 Și din gur' o cuvântat:
 — Strângeți masa, nu mănânc,
 Adă murgu' să mă duc.
 Să mă duc de pe-aist loc,
 Aist loc făr' de noroc.
 Că norocu' dacă vrea,
 Scoate omul din belea,
 Și norocul dacă poate,
 Scapă omul de la moarte.
 Vălinaș o 'ncălecat,

Și la maică o plecat.
 Maică-sa cum l-o văzut,
 Înainte i-o ieșit,
 Și din gură i-o grăit:
 — De ce oare ești scârbit?
 Ori banii ți-ai prăpădit,
 Ori murgu' ți-o poticnit,
 Ori drăguța ți-o murit?!
 — Banii nu i-am prăpădit,
 Murgu' nu mi-o poticnit,
 Da' curvele m'o gătit.
 Mă-sa când o auzit,
 Se și puse pe bocit.
 Și-l bocî de dimineuță,
 Până mai pe la amiază.
 Când era la cântători,
 Vălinaș vărsa sudori;
 Când era la miez de noapte,
 Vălinaș trăgea de moarte.
 Când era numai o stea,
 Vălinaș sufletu-și da.
 Mă-sa îl bocea așa:
 „Scoală, scoală Vălinaș,
 Dragu' mamei îngeraș,
 Scoală tu să mă pui eu,
 Că mie tare mi-i greu.
 C'am rămas de tot străină,
 De la nime nu am milă.
 Scoală, puiul mamei, scoală,
 Să vezi cum îi casa goală,
 Să vezi murgu' cum nechează,
 Și cum tot se 'nstrăinează,
 Milui-le-ar cel de sus,
 Pe cele ce te-a răpus.
 N'ar avea loc în pământ,
 Cei ce capul ți l-o rupt!“

Auzită de la Grigore a lui Bârsan din satul
 Spătărești, jud. Suceava.

M. Lupescu.

POVESTIRI ȘI LEGENDE.

120.— Diavolul și lupul.

Măre... multe, multe lucruri din lumea asta le-a făcut și diavolul; dar ce folos? că n'a putut să le dea suflet. Așa, a făcut el carul, dar nu putea să-l scoată din casă. A făcut moara, nu putea să pornească *terteleciul* pe boabe; a făcut casa, dar n'avea lumină. A făcut focul, nu s'aprindea.

Singur Dumnezeu a învățat pe oameni ce să facă și ce să dreagă cu ele și le-a dat suflet. La urmă de tot, diavolul a făcut pe lup

— Ei, dă-i și tu viață, pricepe-te măcar la atâta lucru.

— Nu pot, Doamne!

— Nu poți? Stai dar....

Și odată suflă moșu' Dumnezeu Savaot peste lup de-l înviă, apoi îi strigă: — Sai, lupe, de mănâncă pe diavolul.

Fiara, atât a așteptat. S'a repezit după Sarsailă, l'a înhățat, și nici oasele nu i-a lăsat. Și de-atunci, ci-că, dracii sunt rânduïți să fie mâncați de lupi. Iar din noaptea de Sfântu' Vasile până'n Bobotează, cât timp se sfințesc apele, e pieștea dracilor. Lor li-e culcușul în ape, și în vremea de sfințire, ne mai putând sta, ies pe pământ și cad în gura lupilor, cari-i caută tot anul. Atunci îi mănâcă pe rudă și sămânță.

Acu, ci-că, demult, demult, s'a dus un biet de flăcău, — rămas sărac de părinți și de avere — să taie niște lemne din pădure. Se brodisese tocmai în vremea dintre Sfântu-Vasile și Bobotează. Ciobanul tăia lemne pe marginea unui lac. Taie o tufă, taie două... Când la nouă, coala pe la nămieș, aude un țipăt să-l sperie, nu alta, sărmanul.

Se uită mai bine să vadă, dincotro vine țipătul? Și ce vede se cruțește: fugea pe marginea lacului, cât putea, un dănac de băiat; fugea și strigă:

— Scapă-mă, nene, scapă-mă, că mare bine ți-oiu face.

— Ce e mă? Ce e? Cine te gonește?

— Cum cine? Nu vezi că mă mănâncă lupul?

Când se uită mai bine flăcăul, ce să vadă? Un lup... venia cu gura căscată, mai mai să înhațe pe dănac.

— Huo! Huideo! Uite lupu' mă! Săriți mă! strigă ciobanul și lupul, speriat, o rupe la fugă de-i scapă dănacul din gură.

— Bodaproste, nene, că mă scăpași — zise dănacul — „ce bine să-ți fac!”

— Nici un bine. Da' spune-mi cine ești?

— Ei, află, voinice, că eu sunt *diavolul* și alergam și țipam, că așa

suntem noi *ursași* să ne mănânce lupul săptămâna asta. Uite, că mă scăpași, să-ți fac un bine.

— Ce bine ?

— Să mă iei slugă la dumneata, să stau trei ani și să te îmbogățesc.

— Hai, dec! Tot sunt eu singur, ne'nsurat; Să am un tovarăș.

Și l'a luat acasă. Diavolul se ducea în târg—și nevăzut de nimeni—lua ce-i trebuia și ducea la casa ciobanului. Azi așa, mâine-așa, până se îmbogăți flăcăul de nu mai avea pereche. Când fu aproape să se împlinească trei ani, grăi diavolul către stăpână-său :

— Hei, stăpâne, ce zici ? Te-ai făcut *bun* ?

— M'am făcut.

— Nu-ți mai lipsește nimic ?

— Nimic.

— Ba-ți mai lipsește stăpâne. Să te însor, să fii și dumneata în rândul oamenilor.

— Bine, bine; să mă însor, dar pe cine să iau ?

— „Ia! Să merg cu dumneata la părinții fetii cari ți-o plăcea. Să intru eu în casă și dumneavoastră în vorbă. Pe mine n'o să mă vază că sunt drac, da dumneata o să mă vezi. Când oi ieși eu afară, să ieși și dumneata“.

S'au dus în Duminica viitoare la horă. Flăcăului i-a picat una cu tronc și, sara, s'a și dus împețit.. Diavolul a mers și el, dar nu l-au văzut ai casei. Au *domăit* ce-au domăit și, când să hotărască logodna, diavolul face *sbugi!* afară. Flăcăul, supărat că-i stricase *împogodeala*, iese după el.

— De ce ieșiși, mă diavolule, că asta eră bună ?

— O fi fost, da' nu eră de dumneata.

Se duce la alta. D'acolo, iar ieși diavolul, dar ieși mai anevoe flăcăul.

Acu, de ce ieșiși măi diavolule ?

— De ce? Păi a dintăi avea șase draci în ea. Până când era s'o tot bați dumneata, stăpâne, ca să iasă toți încornorații ăștia? De unde știi că nu se întâmpla, Doamne ferește, să moară din bătae? Așta din urmă avea numai trei draci, da' tot nu era bună.

— Atunci, pe care să iau ?

Hai la alta. De mi-o plăcea, intru și eu la masă. Numai dumneata ai să mă vezi, ăilalți nu.

S'a dus, a intrat diavolul la masă, s'au împogodit băiatul cu fata, au făcut logodnă și, după aia, nuntă.

Pe urmă, să vezi traiu, nenișorule! Ca pânea de bună era femeiușca asta. Când colea, după Sfântu' Vasile, stăpânul se tot socotea: „Cine știe, Doamne, ce gând o fi având cu mine Sarsailă ! Că de, creștin

sunt, da să mă slujască un diavol, fără să mă pască, mai nu-mi vine a crede. Să văd mai bine: nu m'oiu putea cotorosi de el, că iaca zilele astea i se împlinește“.

Când se gândea și se socotea așa, numai ce auzi din curte glasul diavolului:

— Stăpâne, eu plec acum, că mi s'a împlinit trei ani.

— Hi! am pățit-o, se gândia ciobanul, cine știe unde mi-o duce sufletul! Apoi tare:

— Bine, bine, să ieși; da', mai întâi, hai până'n pădure s'aducem o sanie de lemne.

— Hai.

Se duc tocmai în pădurea din apropierea lacului. Cum au simțit însă lupii pe drac, atât le-a trebuit: gata-gata să-l înhațe. Aleargă pe ici, aleargă pe dincolo.... iar ucigă-l toaca se ținea zgaibă de cioban, că în lac nu-i da mâna să intre. Stăpână-său, cum spărgea un buștean, dete un chiot zdravăn lupilor, apoi zise:

— Uite, mă diavolule, ține tu nițel ici cu mâna până pun pană și sparg bușteanul cu săcurea.

Diavolul, neavând ce se face și încotro fugi, puse mâna în spărtură; iar stăpână-său socotiți că a mai pus pană, ori a mai lăsat securea în spărtură? Ți-ai găsit! A lăsat în spărtură numai mâna lui Sarsailă, de țipa ăla ca'n gură de șarpe; iar lupii, de ce-l auziau țipând, d'aia se apropiau mai mult.... Omul se depărtă.

— Hi! — strigă diavolul, icnind și ne mai putând ține în el vicleșugul — mă mâncași tu pe mine.... da', cum era să te mănânc eu pe tine! Tu mă răpuseși în pădure, da' eu aveam de gând să-ți pierz capul în mijlocul târgului, să te vază o lume.

— Așa ți-e vorba diavole? Păi, eu tot ziceam să te scap. De ți-a fost gândul așa, rămâi Sarsailă, aici unde stai, că bine stai.

Și a început ciobanul să-și măie în grabă boii spre casă, că par'că era un făcut, de el nu se apropia nici o gadină. Iar lupii s'au năpus-tit pe diavol, prins de-a gata, și și-au făcut meșteșugul.... Ba, ce spun eu? S'au dus pe la podul de os, de mi l'au întors pe dos.... S'au dus și la cel de aramă, de mi l'au făcut pastramă.

De la răposatul moș Marin Coțandă, din Priboeni¹.

6. Rădulescu-Godin.

¹ Acum, de curând, s'au stins cei mai de seamă păstrători de pe aici ai comorilor poporului: *vestitul lăutar Scaloiu Ganță*, din Călinești (Muscel), acela care știa câte'n lună și'n soare și fermecă lumea cu cântecul lui și pe care-l plâng sătenii.... și s'a stins *povestitorul ales Marin Coțandă*, din Priboeni, acela de care am pomenit cu atâta dragoste în introducerea la „Legende, tradiții și amintiri istorice“ Socotesc că acestor doi li s'ar cuveni cât mai multă pomenire în revistele de folclor.

121. – Cucul.

Pe vremea lui *Alexandru împărat*, trăia un boeri putred de bogat; pe lângă alte bucurii avea una mai mare și anume: avea doi feciori de gemene și nu era floare pe pământ nici luceafăr pe cer mai frumos de cât cei doi feciori ai boierului. Minune de frumoși s'au născut și minune de frumoși au crescut. Când erau de doisprezece ani, le-a mers vestea și povestea până la curtea lui Alexandru împărat, cum că așa luceferi de feciori nu-s în nouă țări și nouă mări. Alexandru împărat a venit de i-a văzut, și cum a pus ochii pe ei, i-a și rânduit căpitani în oaste, căci Alexandru împărat era viteaz, și viteji căuta și la oaste să aibă. Dar să nu uit să spun că pe cei doi feciori de boeri, pe unul îl chema Cucu, și pe unul Mugur.

Pe vremea ceia trăiau capcânii, de la brâu în jos om și de la brâu în sus câne. Ei aveau țara lor, și împăratul lor, înspre miază-noapte de împărăția lui Alexandru împărat. Împăratul capcânilor năvălia în fiecare an în țările noastre, de prăda averile, prindea feciori și fete, îi ducea în țara lor, îi pune la îngrășat și-i mânca, așa cum îngrășăm noi vitele și după ce le îngrășăm, le tăem. Fetele care erau frumoase nu le mâncau, ci le da împăratului de neveste.

Văzând Alexandru împărat că capcânii îi pradă țara, s'a pornit cu oaste împotriva lor, ca să-i taie până la unul, să nu mai rămăie urmă de capcâni. A strâns oaste multă și căpitani viteji, aleși tot din sută zece, că a se bate cu capcânii nu era lucru de șagă. Cei mai viteji căpitani erau Cucu și Mugur. Pe unde mergeau acești doi viteji, săreau capurile capcânilor ca iarba înaintea coasei. Bătaia a ținut trei zile și trei nopți și Alexandru împărat nu putea răpune pe capcâni. În ziua a patra Cucu și Mugur a prins pe împăratul capcânilor, l-au dus în fața lui Alexandru împărat și i-au tăiat capul; și țarei capcânilor i-au dat foc din patru părți, și-a ars o lună întreagă, că țara lor era așa de mare de nu-i știa nimeni marginile. De cum a ars țara capcânilor, s'a curățit pământul și oamenii de ei, așa că numai numele le-a rămas.

Văzând Alexandru împărat vitejia celor doi frați, feți frumoși, nu i-a mai lăsat de lângă el, i-a făcut generali, că pe unde treceau ei cu paloșul în mână, sângele de păgân curgea pârâu.

Alexandru a bătut mulți împărați și crai, că de împotrivit nimeni nu cuteza să i se împotrivescă; pe unde trecea biruia, pentru că Dumnezeu i-a dat putere să biruiască lumea ș'apoi să moară. A tot mers înspre amiazi cu oștile prin locuri pustii pline de fiare sălbatece și de balauri; pe unde trecea da foc ca să curățască pământul de toate grozăveniile. Luni întregi a mers Alexandru împărat cu cei doi ge-

nerali ai săi Cucu și Mugur și n'au mai dat peste locuri locuite de oameni. Gândul lor era să meargă până la marginile lumii.

Cum mergeau ei așa, într-o zi, numai ce-au zărit niște femei călări pe niște cai albi ca omătu' și sprinteni ca vântu'. Intre celelalte femei una era așa de frumos îmbrăcată de strălucea tocmai ca soarele. Mergând Alexandru împărat înspre ele, le-a întrebat cum și ce-i, și de ce umblă ele călări fără bărbați. Ele i-au răspuns, că aceia e împărăția lor, și în țara lor femeile țin locul bărbaților și bărbații locul femeilor. Acolo a poposit Alexandru cu oastea și generalii săi. Femeile ostășite erau atât de frumoase și atrăgătoare, încât pe-a noastre locuri așa femei nu s'au văzut.

Cucu, văzând dintre toate una mai frumoasă, după cum îi cântecu': „Cum îi luna între stele“, s'a îndrăgostit de ea, și fără dânsa se simțea că n'ar mai putea trăi; pe când Mugur, fiind de o fire mai blândă, a rămas neispitit.

În împărăția femeilor a poposit Alexandru împărat, două săptămâni. Pornindu-și oștile înspre răsărit a tot mers până ce-a ajuns la Rai. Raiu' era păzit de un înger cu paloș de foc, și nu lăsa pe nimeni să intre pe poarta raiului, fără numai oameni curați și fără păcate.

Mulți au rămas uimiți de frumusețea raiului și mulți mergeau la înger, să-i lese pe poartă, dar puțini intrau. Printre cei mulți a mers și Cucu și Mugur. Mugur mergea înaintea, și Cucu cu mândra lui venia înapoi. Mugur cum a ajuns la poartă, îngerul l'a lăsat de-a trecut, fiind curat și blând la fire. Cucu văzând pe frate-său în rai, hai și el, cu mândra lui de mână, doar ar putea trece, dar Dumnezeu l'a pedepsit, prefăcându-l într-o pasere dimpreună cu mândra lui cu tot. Cu mândra în rai, nimeni nu poate trece.

De-atunci și până în ziua de astăzi, cucu își cântă numele cu jele în frumoasele zile de primăvară.

Auzită de la Gavril Boca, Vatra-Dornei.

Teofil Bizom.

122. — Moșinoiul de cârțiță, mormântul mamei diavolului.

Odată cică, un om se duse la pădure, să-și aducă ceva lemne de foc pentru casă. La întors, de trudit ce era omul, se așeză să se odihnească puțin, pe un moșinoiu de cârțiță, ce-l întâlni în calea sa.

Aici, cât se odihni, trase și un tabac. De odată însă, începu să strănute și, din moșinoiu, ieși un moșneag, care și zise drumețului :

— Cu ce să te dăruesc; căci de când e moartă maică-mea, nimenea n'a plâns la mormântul ei, afară de cât tine ?

Omul, așteptându-se la ceva, răspunse: — „Cu ceia ce vei voi D-ta“.

Diavolul, care purta chip de om bătrân, i-a dăruit omului un stambol de galbeni.

De la Maranda Busuioc, Nemțisor-Neamt.

N. Moisei.

123.—Zapisul lui Adam.

Când Adam a fost dat afară din raiu, de Milostivul Dumnezeu, pentru că-i nesocotise voia, și-i călcase poronca, cică ședea la poarta raiului cu Eva și plângeau cu zece rânduri de lacrimi, privind și suspirând la bunătățile raiului. Și aducându-și aminte de fericirea în care fusese și văzând nevoia în care ajunsese—plângeau și mai și.

Da' Caraoțchi, care unde nu-și bagă coada?— făcu ce făcu și apropiindu-se de Adam îi zise:

—Ce plângi tu Adame?

—Cum n'oi plânge —a zis Adam, că iaca așa și așa.—Cum am fost și acum cumu-s.

—Ei, de asta plângi —a zis ucigă-l toaca. Nu mai plânge bre, că te fac eu să fii fericit numai dacă-mi făgăduiești că-mi vei da mie toată seminția ce a eși din tine.

—Dăruită să-ți fie, rosti nesocotitul de Adam.

—Te învoiești dar? zise Diavolul bucuros.

—Mă învoiesc, zise iar Adam.

—Așa dar trebue să-mi dai o întărire la mână, un zapis ca să-l am la mână, a mai zis Cornoratul.

—Poi ți-oi da și zapis, face Adam, dar cum și ce fel?

Tartarul, nu stătu mult la gânduri ci aducând o mână de lut, a făcut așa ca un fel de cărămidă și-i zise lui Adam:

—„Pune mâna ice—și asta-mi va fi zapisul“, zice Aghiuță.

Adam puse mâna ce se întipări în lutul cela și cu asta găti zapisul; iar Ucigă-l crucea, puse cărămida în foc, o uscă bine și astfel se asigură din partea zapisului.

Dar acum alt gând îi muncea pe Necuratu': Unde să-și ascundă zapisul? Se suci, se gândi, se chiti el fel și chip și de-odată înșfăcă cărămida și se duse tocmai la apa Iordanului și acolo în fundu' apei își ascunse el zapisul, gândind că de acolo nimeni nu i-l va lua. Dar nu s'a bucurat mult timp Michiduță de zapis, că Domnul Hristos la botez, când s'a botezat în apa Iordanului, a stat cu picioarele tocmai pe cărămida ceia, pe zapisul Dracului, nimicindu-i-l.

De atunci însă D-zeu, cică ar fi pus la dreapta omului un înger, iar la stânga un drac. Diavolul îndreaptă la rău, iar îngerul îndeamnă la bine. Omul, stă și-alege, ascultând când de unul când de altul. Când omul ascultă pe diavol, îngerul plânge și diavolul râde. Și cum îi omul lesne supus plăcerilor și nesocotințelor, lesne ar fi părăsit de înger, dar un lucru bun, plăcut lui Dumnezeu, cică strică trei pacate, trei lucruri făcute pentru gustul diavolului. Și așa se cumpănesc unul

cu altul. Iarăși când cine-va se răstește cu cuțitul la altul, se zice că fuge de la cel ce s'a răstit și nu se mai apropie de el, ingerul, timp de patruzeci de zile.

Spusă de Neculai Mache, Jorăști-Covurlui.

Petru Gh. Savin.

124.—Sântilii și Ileana Cosânzana.

Sânt-Iliei—cúm se știe de când îi lumea—pentru că era om bun la Dumnezeu, el îl luase ca vechil peste tot pământu' ista. Ca ori-care om, se gospodărise și Sântilii, da' pe cine să iee, dacă nu pe Ileana Cosânzana?

Odată—cum îl trimesese Dumnezeu să mai pue la cale câte ceva pe pământ—hai se întâlnește cu Necuratu'. Acela, hai să-și bage co-dița și aicea. Ii spune lui Sântilii, să se ducă repede acasă, că are să găsească la noapte pe femeia lui, dormind între doi buni (adică ibovnici) de ai ei. Hai, se pornește Sântilii și vine, și vine hojma și ajunge într-o târzie vreme acasă. Se uită pe fereastă și, cum era lună, zărește pe femeia lui dormind între doi. Dușmanu' nu-i dă pace nici aici; îl ia de mână și-i dă în gând să se ducă să tae pe cei doi, că doar vrăjmașu' nu face mănăstiri. Sfântu' face cum i-o șoptit. Când colo se trezește și Cosânzana. —Ce-ai făcut Ilie? zice ea frecându-se la ochi. —Ce să fac? Ți-am omorât pe bunișorii tăi. —Ian te uită, cine-s acia, Ilie! Scoate el amânariu și scapără de vre-o două-trei ori, când colo cei doi erau tata și măma lui Sântilii.

—Sărăcuțu' de mine, ian te uită ce mi-a dat în gând ghiavolu' de-am făcut! Lasă că eu i-s popa lui. Și după dânsu' duluță.

Ghiavolu' se suise tocmai în al noulea cer. Se duce Sântilii la Dumnezeu și se plânge, lăcrămează: —Ian uite Sfinția ta Doamne, ce-o făcut și ce-o dires Dracu'. Dumnezeu îl iartă pe S. Ilie, iartă și pe părinții lui, că muriseră negrijiți și nepricistuiți, îi pune în rai la bine; Da' lui Sântilii îi poruncește să eie tunurile lui D-zeu, să se ducă după Ghiavol, care-i în al 9-lea cer, ca să-l trăsnească de-acolo

Umblând Sântilii tot așa prin văzduhuri, prin *chidie* și răceală, i-o luat Ghiavolu' un chicior și-o mână, da' Dumnezeu i le-o făcut înapoi, ca să nu să deie bătut Sântilii.

Se duce în al 9-lea cer. Dracu' cum îl simte, tușnește tocmai în fundul Tartarului; da' și Sântilii îndreaptă tunurile și, cu caii lui cu aripi, după Dracu' și dă, cum îl zărește unde-va pe pământ. Dracu' umblă mai ales vara și de-aceia Sântilii tot dă cu tunurile lui Dumnezeu din cer, doar l'a nimeri, să-l trăsnească, pentru că l'o înșelat așa de tare, de-o făcut moarte de om.

Auzită de la I. Chiaburu, Epureni-Botoșani.

V. Moisiu.

PLUGUȘORUL.

9.—A ho, ho, ho, sara lui sf.
[Vasile,

Să vă fie tot spre bine.
Buna vremea la obloane,
La boeri și la cucoane,
Frunză verde de marari,
Buna vremea gospodari.
Că nici bine n'a 'nserat,
Noi cu plugul ne-am luat,
La arat și la grapat,
Pe la case de gospodari,
Și pe la D-v boeri mari.

La ureche clopoței, roată mări!

Ș'apoi cu trei fire de mătasă,
Bine v'am găsit pe-acasă,
Că și anul se 'noește,
Și plugul nostru se pornește.
Și noi la arat ne-am luat,
C'asa-i de la Dumnezeu Sfântul
[lăsat.

Cu plugul lui badea Tărăță,
Cu doisprezece pui de mătă,
Unu-i negru, unu-i sur,
Dați colacul să mai ur.

Trageți holtei !...

Iarna-i grea, omătul mare,
Vai de omul, care n'are....
Da' de noi îi foarte bine,
C'a venit ziua de mâne.
Iarna-i grea, troianu-i mare,
Semne bune anul are,
Semne bune de belșug,
Pentru brazda de la plug.

Mânați mări !...

Dați-vă după perdele,
Ș'ascultați vorbele mele:
S'a sculat jupânu' gazda 'n zi
[măreață,

Intr'o Joi de dimineată,
Pe ochi negri s'a spălat,
La icoane s'a 'nchinat,
De masă s'a răzamat,
Și la slugi tare-a strigat,
Să pornească plugurile la arat!
La ureche zurgălăi, ziceți mări!

Slugile s'au adunat,
La ocol au alergat,
Ș'au scos 12 boi,
Tot de cei mai buni de soi:
Boi, bourei,
In coadă cudălbei,
In frunte țântăței,
Cu coarnele belciugate,
Tot cu aur și cu argint suflate.
Și la ureche clopoței, trageți mări!
Ș'au arat Lunile coarnile,
Marțile, marginile,
Mercurile, haturile,
Joile, văile,
Vinerile pârângurile,
Sâmbetele, capetele.
Ș'au arat pe vreme bună,
Ș'au arat noaptea pe lună,
Și s'a aninat plugu'ntr'un os de
[râma,

Și s'a făcut *miș-fărâma*.
Ș'a căutat în lumea 'ntreagă
Și n'o găsit meșter să-l direagă.
Roată flăcăi!

Ș'a găsit un meșter mare,
De samăn pe lume n'are,
Tetea Vasile Țiganu',
Care bate bine cu ciocanu',
Feciorul Catarângului,
Din fundul pământului.
Cu ochii beliți,

Cu liuleaua'n
     [dinți,
 Pe la mijloc cu
     [curmei,
 Cu opincile de
     [tei,
 Cu ațele de
     [mămăligă,
 Se 'nciudă și le
     mănâncă.
 Mai îndemnați
     [băeți!...

Nasu-i tot
     [curgea,
 De ciudă plân-
     [gea;
Cioanca i se
     stângea,
 Cu ciocanul me-
     reu bătea,
 Cu pila mi-l
     [pilea,
 Pe brazdă mi-l
     [pornia,
 Și plugul sin-
     gur mergea.

Și nu era plug de
 pe ici de pe colea,
 Ci era cu grindeiu de marari,
 Cu răsteele de arțari
 Cu potângu' de năgară,
 L'a mâncat motanu-asăară !
 Dacă mai știți, măi băeți măi,
 Ia mai ziceți voi, măi, hăi !...

Ș'am arat, noi, am arat,
 Grâu de var' am sămănat.
 Grâu de vară cu năgară,
 Să dea Domnul să răsară,
 Să răsară până 'n sară,
 Să piară foamea din țară !
 Grâu mărunț cu arnăuț,

33. — Cu uratul la fereastă.

După o fotografie din Ardeșani-Bacău, comunic. de d. D. I. Procopie.

Să dea Domnul să se facă,
 Și la vară să se coacă.
     Trageți flăcăi !...

Iaca, mări, s'a stârnit,
 Un vânt mare pe pământ,
 Și sămânța c'a 'ncolțit,
 Și grâul c'a răsărit,
 Și s'a 'ncălecat jnpânu' gazda
     [pe-un cal graur,

Cu șaua de aur,
 Negru ca corbul,
 Iute ca focul,
 Cu potcoave de argint,

Cu coada pân' în pământ,
Cu *tufturu'* de matasă,
Cât mi ți-i vița de groasă.
Impletită de copila cea frumoasă.

La ureche clopoței și'nc'un sac
[de ciucălăi, Roată mări !

Și degrabă s'a 'nălțat,
La grâul cel negrapat,
Și cum a sosit,
Indat' a zărit:

Grâul cel negrapat,
Eră mândru și curat,
Eră mândru și frumos,
Ca fața lui Iisus Hristos,
Nici prea mare, nici prea mic,
Cum îi mai plinuț la spic !

La ureche: țântăței, ziceți mări !

Și de copt ce era,
Pe jos pică,
Păsările mi-l mânca:
In pai ca trestia,
In spic ca vrabia,
Drept în vârful spicului,
Firul mărgărintului.

Mai îndemnați, băeți !

Și jupânu' de calare s'a plecat,
Trei spice'n mân' a luat,
Și 'ntr'un tulpă le-a legat,
Și la jupâneasa gazdă a alergat.
Și când le-a deslegat,
In casă s'a luminat,

(urmează)

Jupâneasa amarnic s'a bucurat.
Mânați, mări !....

— Mări fimee, mări fimee,
Grâul nostru ar' să chee.

— Taci, bărbate, blăstămate,
Nu băga sama la toate.
Du-te'n târg și 'n *Bârlăzel*,
Și ia nouă ocă de oțel,
Și nouă ocă de fer,

Odată, flăcăi !....

Și s'a dus el pe ulița mare,
Ș'a găsit fer de trei parale,
Și s'a dus pe ulița cea mică,
Și n'a mai găsit nimică,
Și s'a dus pe ulița din jos,
Ș'a fost mult mai norocos.

Roată flăcăi !....

Ș'a făcut săcerele mărunțele,
Cu zâmții de viorele,
Cu mănunchi de floricele,
Pentru fete ochișele,
Și neveste tinerele,
De sama puicuței mele,
Să-ți fie drag a trage cu ele !
Ș'altele mai ruginoase,
Pentru neveste burduhoase,
Săcerele ascuțite,
Pentru fete împuțite,
Ce să vaicăre de trudă,
Și-ți toarnă mămăliga crudă !....
Ziceți mări !....

D. Furtună.

DATINE ȘI CREDINȚE.

660.— Când lipești casa la lună nouă, cântă greurușii.

661.— Dacă o fată ori un flăcău stă în calea măturei, când mătură gunoiul, nu se mărită sau nu se însoară.

662.— Femeia care tepșește mămăliga în vârf, face copiii chelboși.

663.—Cel care are păr mic, să mănânce splină de porc, c'apoi îi crește părul.

664.—Cel ce se scapă în pat, să mănânce coada porcului, c'apoi se lecuește de această boală.

665.—Să nu mănânci cu strachina pe brațe, că te dor picioarele.

666.—Să nu bei apă cu gura, fără ulcică, din caldare sau cofă, căci faci zabale (spuzături) la gură.

667.—Când te întâlnești dimineața cu popa, mai înainte de a te fi întâlnit cu alt cine-va, se zice că-ți va merge rău în ziua aceea.

J. Preutescu.

668.—Când te muți dintr'o casă, să nu ei mătura și vătrarul, că a-cea casă nu va mai fi măturată degrabă și nici foc în ea nu se va face.

669.—De ai fată mare, să nu torci de la Crăciun până la Bobotează, căci nu se vor mărita nici în anul ce-a sosit.

670.—La înmormântare, doliul de la mână—cum se pune la partea familiei—să-l leși în cimitir, că de nu, îți iai supărarea cu tine.

671.—Trei zile se teme mortul de groapă, și trei zile groapa de mort.

Hânțești-Dorohoi.

N. V. Hânțescu.

672.—Ori-ce fântână, isvor, etc. își are *știma* lui; în unele șede chiar dracu' ceal cu coarne.

673.—Copilul nebotezat,—îngropat—dacă nu-l uzi 7 ani cu aghiazmă, se face moroi și vine la casa unde s'a născut, ori la mă-sa ș'o moroiește toată noaptea.

674.—Femeia, ca să nu cheardă, să se încingă cu tortul de învățătură a unei fete mici.

675.—Marția să nu te lai, de năpaste.

676.—Din oale să nu mănânci, ci din străchini, că te urăște lumea.

677.—Pentru împedecarea pierzaniei, e bine ca femeia să mănânce aluat de pe covată, în care a fost plămădeală pentru coptură la Paști.

678.—Dacă rupi iarba—cu mâna—primăvara, plouă.

679.—La Mucenici (9 Mart), și la *Teplea* Alexii (Alexii Boji, 17 Mart) se fac focuri la fiecare casă, pentru că atunci ies toate gugujiile și jigăniile și dacă iese fum, ele nu vin pe lângă casele oamenilor. În acele zile oamenii trebuie să beie, să nu steie jigania în gât. Trebuie ca ori cine să se încălzească la acel foc, ca să nu i se apropie nici o gugujiie de trup.

Jud. Dorohoiu.

V. Moisiu.

680.—În seara de sf. Vasile, fetele leagă la un par din gard busu-ioc și dacă a douazi îl găsește cu brumă, înșamnă că are să se mărite curând.

681.—În seara de sf. Vasile, fetele iau o lumânare de la Paști, și se duc la fântână; iar acolo, ci-că pe luminișul apei li se arată ursitul lor.

683.—Când se fac colaci pentru sf. Vasile, cine îi frământă, dacă cu mâna plină de aluat ia un cuțit și bate la tulpina unui pom, acel pom va face roade multe.

683.—Cine strănută în seara de sf. Vasile, va căpăta daruri a douazi.

Auzite de la Ghiță Arteni, Roșiești.

V. Gheorghiu.

684.—Când auzi buratecul primăvara întâi cântând, în timpul acela dă-te de-a roata de trei ori (ca băeții de țigan), că nu te mai doare mijlocul la secere.

685.—Când vezi un furnicar întâi primăvara, să iei cu mâna din moșunoi și asvârle peste cap (am văzut cu ochii), că nu te doare mijlocul la secere.

686.—Când vezi cea dintâi rândunică primăvara, să svârli țarnă în sus cu mâna, că atât va crește cânepa de mare, cât de sus a ajuns țărâna svârlită.

687.—Câte cocoare vezi întâi primăvara, atâtea chile de pâne faci la toamnă și tot atâtea chite de cânepă (Poate nici să mai ploae).

688.—Să nu scapi laptele în foc, că crapă țâțele vacii.

689.—Când va ploua cu piatră întâi vara, să te ungi la cap cu piatră de aceea, că nu te mai doare capul.

690.—Când vezi miei întâi primăvara, de vezi albi ești toată vara cu inimă bună; de vezi negri, tot anul vei fi cu inima neagră.

Schineni-Tutova.

Frații Kahu.

691.—Să nu dai nimic din lucruri sărate, cum e pește sărat, sare, dacă sfințește soarele, că îți moare din vite.

692.—Dacă vrei să ai noroc, ziua dinaintea zilei în care o să te împărtășești, să nu mănânci nimic. Numai apă poți să bei, sau să mănânci numai moare (zamă de varză). Dacă ești bătrân, săptămâna primă și ultimă din post se cade s'o postești, mâncând numai pâne cu apă.

693.—De la 40 de Mucenici încolo începe cu adevărat primăvara. Căci atunci bat acești mucenici cu măciucile în pământ, să iasă căldura.

694.—Când umpli borș, dacă vrei să fie tare (acru), să dai cu lopățica sau *citoriul*, cu cari ai învărtit hucile în găleată, după ce ai turnat apa, pe la nasul unuia care se supără repede. O să se facă și borșul acru ca și el.

Vârlezi-Covurlui.

J. N. Vârlezeanu.

BOALE LA OAMENI, LEACURI ȘI DESCÂNTECE.**128.— Descântec de deochiu.**

Linge ciuta puii ei,
 De mititei
 Și de golășei.
 Să lingem și pe (cutare) în frunte,
 De deochetori
 Și de deochetoare,
 De moroi,
 Cu moroaica,
 De strigoii,
 Cu strigoaica.

Că cine a deochiat,
 A crăpat.
 Cine a rămnit,
 A plesnit,
 Dela (cutare) s'a părăsit,
 Să rămâie curat,
 Luminat,
 Ca roua în câmp,
 Ca poala Maicăi Preciste,
 La ceasu'n care s'a născut.

Se zice de 3 ori, frecându-se mereu tâmpilele bolnavului cu degetele cele mari de la amândouă mâinile și suflând din când în când în față-i.

C. M. Popescu.

129.— De săgetătură.

Când cineva are dureri de cap, de ochi, de urechi, de nas, de măsele, cu înțepături, atunci se zice că e bolnav de săgetătură. Dacă aceste dureri nu conțin după câțiva timp, atunci prin descântec se pot alege, adică să treacă sau se mută durerea de la cap, ochi, urechi, nas și măsele, la o mână sau la un picior, în ori-ce loc voește cel bolnav, unde nu după multă vreme după ce i-a descântat, apare în acel loc o bubă, care tămăduindu-se în câte-va zile, scapă și de săgetătură. Această durere cu înțepături, cu svâcnituri, provine din deochiu, orbalț (durere de măsea). Se descântă în apă neînceptă (proaspătă) și tot înfingând vârful cuțitului în apă, baba zice :

Am purces pe cale,
 Pe cărare,
 Gras și frumos.
 Când la mijloc de cale,
 Mă întâlni 99 de bărbați,
 Inarmați;
 99 de femei desvălite,
 99 de fete despletite.
 Bărbații cu armele m'o săgetat,
 Femeile cu potca m'o pocit,
 Fetele cu dedechiu m'o deochet.
 Nouă feluri de săgeți,

Nouă feluri de pocituri,
 Nouă feuri de săgetături:
 Săgetătură cu dedechi,
 Săgetătură cu pocitură,
 Săgetătură cu ceas rău,
 Săgetătură pe ursită,
 Săgetătură cu cel perit,
 Săgetătură cu orbalț,
 Săgetătură cu bubă rea,
 Săgetătură cu buba din cap.
 Prin creerii capului,
 Prin luminile ochiului,

Prin fața obrazului,
 Prin sfârcul nasului,
 Prin auzul urechilor,
 Prin rădăcinile măselelor,
 Prin grumazii gâtului,
 Prin puterea trupului.
 Carnea mi-o morsocat,
 Sângele mi l-o băut,
 Ochii mi-o paenjenit,
 Vălătuc de lut m'o făcut,
 De lături m'o asvârlit,
 Niminea nu m'o văzut,
 Nici m'o auzit.
 Maica Precista din cer m'o auzit,
 Și m'o și văzut.
 Scări de argint ș'o făcut,
 La mine s'o pogorît,
 Și m'o întreat:
 —Ce te olicăești?¹
 Ce te mișelești?
 —Cum nu m'oi olecăi,
 Cum nu m'oi mișeli?
 Că eu am purces pe cale,
 Pe carare,
 Gras și frumos.
 Când la mijloc de cale,
 Mă întâlni 99 de barbați,
 Inarmați,
 99 de femei desvălite,
 99 de fete despletite.
 Barbații cu armele m'o săgetat,
 Femeile cu potca m'o pocit,
 Fetele cu dedechiu m'o deochet.
 Nouă feluri de săgeți,
 Nouă feluri de pocituri,
 Nouă feluri de săgetături.
 Săgetătură cu pocitură,
 Săgetărură cu dedechiu,
 Săgetătură cu ceas rău,
 Săgetătură pe ursită,

¹ Vaeți, vâicărești.

Săgetătură cu cel perit,
 Săgetătură cu orbalț,
 Săgetătură cu bubă rea,
 Săgetătură cu buba din cap.
 Prin creerii capului,
 Prin luminile ochiului,
 Prin fața obrazului,
 Prin sfârcul nasului,
 Prin auzul urechilor,
 Prin rădăcinele măselelor,
 Prin grumazii gâtului,
 Prin puterea trupului;
 Carnea mi-o morsocat,
 Sângele mi l-o băut,
 Ochii mi-o paenjenit,
 Fața mi-o îngălbenit,
 Vălătuc de lut m'o făcut,
 De lături m'o azvârlit,
 Nimenea nu m'o văzut,
 Nici m'o auzit,
 Maica precista din cer m'a auzit,
 Și m'o și văzut.
 Scări de argint ș'o făcut,
 La mine s'o pogorît,
 Și m'o întreat:
 Ce te olecăești?
 Și te mișelești?
 Cum nu m'oi olecăi,
 Și m'oi mișeli.
 Maica Domnului o zis:
 —Nu te mai olecăi
 Nu te mai mișeli,
 C'am venit cu cuțitul,
 Și ți-oi lua toate săgetăturile,
 Toate deochiturile,
 Toate pociturile,
 Din creerii capului,
 Din luminile ochilor,
 Din sfârcul nasului,
 Din auzul urechilor,
 Din rădăcinele măselelor,

Din grumazii gâtului,
Din puterea trupului.
Cu cuțitul le-oi lua,
Și'n Marea Neagră le-oi arunca.
Acolo să cheie,
Să răscheie,
Ca spuma de mare,

Ca roua de soare,
Și N. să rămână curat,
Luminat,
Ca mă-sa ce l'o făcut,
Ca Dumnezeu ce l-o lasat.
Amin.

Din apa aceasta astfel descântată, bolnavul bea sorbind de trei ori și spală de trei ori partea suferindă. Pentru săgetătură se descântă de trei ori bolnavului în trei răstâmpuri și numai la sfârșitul lunei și numai în zilele de sec, adică Lunea, Mercurea și Vinerea. E credință că dacă se descântă la sfârșitul lunei, și boala să fie pe sfârșite, după cum și luna e pe sfârșite.

De la mătușa Maria Ciobotaru, Ardeuani-Bacău.

D. J. Procopie.

BOTANICA POPULARĂ.

28.—Brândușa.

Brândușele sunt niște floricele de culoare albastră-roză, ce cresc pe dealuri, primăvara după ce se ia omătul, și toamna înaintea căderii lui, în urma cositului ierburilor. Brândușa nu face trunchiu mare, are numai foi lătuțe și crește lângă pământ. Sufere frigul și dispăre la călduri mari. Nu cresc la câmpie și nici prin grădini; le place singurătatea și libertatea munților și a dealurilor.

Brândușa e invocată în cântecele populare:

*Foiuleană de-o brândușă,
Este-un drum și-o cărărușă,
Pân' la puicuța la ușă;
Dar dușmanii s-o grăit,*

sau :

*Foaie verde brândușeă,
Noaptea strângând plapomă,
Tot cred că ești dumneata,*

*Cărărușa că mi-o 'nchid,
Nici cu gard, nici cu nuele,
Numai cu cuvinte rele...¹*

*Și unde-mi strâng pernișoara,
Cred că ți e țifișoara.*

29.—Brânca porcului.

Brânca porcului, *buheric*, *frunză de bubă rea*, *urzică neagră*, *iarbă neagră*, e o buruiiană ce crește prin păduri. Are frunza ca a urzicei, trunchiul în muchi și floarea gălbue.

Foarte adeseori să văd la țară copii slabi și gălbăgioși, fără viață în

¹ *Șezătoarea*, II, 184.

² G. Dem. Teodorescu, *op. cit.* 302.

ei. Multe din mame, cari se îngrijesc de copii lor, le fac scăldători cu brânca porcului în care amestecă mintă creață și căpușnic.

30.—Brăileanca.

Brăileanca crește pe la poalele munților. Cu ea se fac leacuri: Se ia brăileancă, se ferbe în ceaun cu apă curată, și se fac scăldători femeilor cărora li se pornește periodul când sunt îngreunate. Scăldătoreea să nu fie prea ferbinte, și bolnava să stee în ea numai până sub pânțele. După ce esă din scăldătoare, bolnava să bea ceaiu de trifoi alb.

Din brăileancă se fac scăldători și la copiii slabi ce sunt multă vreme bolnavi.

Ioana lui Gh. Bârgăuanu, de pe Moişa Boroaei (Suceava) spune că cu brăileanca, prin descânțele, se face și de dragoste.

N. Gorovei și M. Lupescu.

CÂNTECE.

749.—*Afară-i lună și bine,
Și Costică nu mai vine
Ori-ii rău ori nu i-i bine
Ori i s'a urît de mine.
Costică n'o fi pacat
Și-aseară te-am așteptat;
Și cu foc și cu lumină,
Și cu dor dela inimă.
Și văzând că nu mai vii
Am pus dorul căpătâi
Cu urîtul mă'nveli.
Doamne rău mă odihni.
Peste noapte am visat
Că viind' mai deșteptat;
Dimineața mă sculăi
Și cu mâna pipăii
Dar nimica nu găsiu.
Găsiu dorul inimei
Scriș pe fața perinei
Cu cerneala ochilor
Și cu pana genelor.*

Din Stănești.

C. Patriche.

750.—*Tot încetișor și lin,
Ca soarele pe senin!
Soarele că'nsenina,
Sănița luneca,
Sănița cu oplene....
De n'ar fi ochi și sprincene,
N'ar fi nici pacate grele.
Ochii și sprincele
Fac toate belelele;
Ei le fac, ei le plătesc,
Nimănui nu bănuiesc!*

751.—*Hopai—hopa, nani—na!
Că rochița nu-i a ta
Și-i a istui de colea
Cu cușma cu zagară,
Zagăraua că-i boită,
Lui Nicuță dăruită
De mândruța lui iubită...*

Din Coropcenii-Vaslui.

J. Neculau.

752.—*Ș'am zis verde fir matasă,
Pleacă Ghișor de-acasă,*

*Cu batista nespălată,
Cu gura nesărutată.
Și se duce prin pădure
Să culeagă fragi și mure.
Murele-s prin buruene.
Lui îi plac de sub sprincene ;
Fragii cresc printre bureți,
Puică-i plac de sub mustăți.*

Cântat de Costin la logodna lui Vasile Popa.

753.— *De când barbatul s'o dus
Nici un fir pe fus n'am pus,
Numa'n pivniță m'am dus,
Vin cu oala mi-am adus.
Dar barbatul când sosește,
El îndată-mi și cârtește.*

*—Taci, barbate, nu cârti,
Două cămeși ți-oi croi
Una'n târg, la iarmaroc,
Și una-i la poloboc.*

Din Ghermănești-Tutova.

V. J. Găuea.

754.— *Bulgăraș de ghiață rece
Eară vine, vara trece
Și n-am cu cine petrece.
Cu cine am petrecut
S'a făcut negru pământ.*

755.— *Ardă-l focu de barbat
Toată carnea mi-a mâncat,
A mai rămas un ciolan
Și-acela-i gata 'ntr'un an*

Auzită de la C. Ursachi, soție de cantor, Frătauți-vechi, Bucovina.

Ilarie Onciu.

756.— *Trecui vale, trecui deal
La inimă-i tot amar.
Trecui râpa și-un pârau,
Vai de sufletele meu.
—Tot ai zis c'ai să mă iei
Până ce s'o culege viea*

*Și tu fetiță a ai ales
De pe vale de la Eș (!)
—Taci Marie nu tânji,
Că eu m'oiu îndura
Și ți-oi trimite scrisoare
In comuna Cotoroae (!)
—Și eu m'oiu îndura
Și ți-oiu pune perina
De la cap pân la picioare
Că-i blestem de fată mare.
Eși Marie de la pânză
Că te strigă Costică'n frunză.
Din frunza mărarului
Costache-a Ciobanului (!)*

Auzit de la Măriuca C. Ciobanu.

Cotoroia-Tutova. *N. Jancu.*

757.— *Lelea cu fustele roșii
Cântă noaptea ca cucuși.*

758.— *Vai de mine n'am drăguțe
Numai trei mititeluțe,
Una-i scurtă, una-i mută,
Una-i cu spinarea ruptă.
Trecui balta luăi alta
Mai frumoasă, mai gheboasă
Nici cu asta nu-s acasă.*

759.— *Ce ai lele pe la poale ?
«Zăngălăi, părinte-Avrane».
«Dă-mi și mie-un zăngălău
Ca să-l cos la antereu
Să-mi treacă de dorul tău.*

Cotoroia-Tutova. *J. Ciobanu.*

760.— *Foi cică, foae lată,
Maică, inimă de piatră,
Vin și pe la mine-o dată,
Că de când n'ai mai venit,
Traiul mi s'a amărît
Carnea pe mine-a scăzut
Într'adins s'o cântărești,
Nici o litră nu găsești;*

*E mâncată de dușmani
Ca gârla de bolovani.
De-ar fi voia la dușmani,
Mi-ar pune carnea'n cântari
Pielea pe la tăbăcari,
Oasele pe la dulăi,
Sângele pe la ovrei,
Plcătura șapte lei.*

*Frunzuliță, foaie'nvoaltă,
Maică inimă de piatră,
Mai vin și la mine-o dată,
Să-ți spun, să mă jăluiesc,
Cu streinii, cum trăesc,
Iau cuțitul, să taiu pită,
Lacrămi din ochișori pică ;
Bine trăesc eu, ori rău
Știe numai Dumnezeu.
Iau cuțitu-l puii pe masă,
Lacrămi din ochi mi se varsă,
Sunt ca paserea pribeagă.*

Călinești-Teleorman.

Radu C. Ciupitu.

761.— *Frunză verde trei dovlegi,
Mi-au sosit Nemții la Beciu,
Dau de casă câte doi
Și de bordei câte trei,
Dete și la Rada doi
Cu căprar Vasile trei.
O cărticea le sosia
Ordinea se ridica,
Colea în vale la Uda,
Să bată Nicopolea.
Dar Rădița ce făcea :
Lua o ie dintr'o mie
Și plecă după ordie
Fă-mă Doamne-o porumbiță,*

*La căprar pe pușculiță,
Căpitane, Dumneata,
Să-mi mai mărești lefșoara,
Pân'o sosi Rădița.
Nu e brutu' trei parale,
Să moară Rada de foame,
Ci mi-e brutu două parale,
Nu moare Rada de foame.
Căpitane, Dumneata,
De nu-mi sosia Rădița,
Eu părăseam ordia
Șî'nfundam Nicopolea.¹*

Cules de

G. Poboran.

762.— *Foaie verde lobodă,
Când tocă la Radu-Vadă,
Dodă, dodă și iar dodă.
Eu stam cu mândra de vorbă,
Și-o țineam de încingătoare
Și-mi jura pe sfântul Soare,
Pe luna luminătoare
Și pe sfânta născătoare
Că pe altul nu mai are,...
Dodă, dodă și iar dodă.
Tu cu foc mi te jurai
Că pe altul nu mai ai,
Și-aseară te-am prins în față,
Strângându-te altu'n brațe,
Sărutându-l cu dulceață...
Foaie verde de-un lipan,
Când tocă la Ghenea în deal,
Dodă, dodă și iar dodă.
Ședeam cu mândra pe mal,
Ședeam pe pământul gol
Și-o strângeam la sân cu dor...
Foaie verde colelie,
Când tocă de leturghie,*

¹ La sudul Județului nostru Olt se află o comună mare numită *Beciu*.

La anul 1854, cu prilejul războiului Crimeiei se știe că Nemții au venit și în țara noastră, unde au stat cât-va timp.

Iată un cântec popular din timpul acela, în care se dovedește starea câtor-va compații din ei și în sus numitul sat.—G. P.

*Mândruța că se mânia
Cine s'ar găsi să ne împace,
Mare pomană și-ar face !...¹*

Auzit în com. Miluța-Mehedinți, comunicat de Nic. I. Dumitrașcu.

Preot J. G. Beldie.

763. — *Puiule de când te-ai dus,
Trei garoafe'n poart'am pus
Câte trele mi s'a prins
Una mie, una ție
Una dorului să-mi vie.
Du-te dor unde te măi
La Leana sub căpătâi
Să mi-o scoli, să mi-o mângâi
Și la ureche să-i spui
Că mă tăvăl ca pisica
Numai să-i zgârii fițica,
Să mă sui pe umerel
Să mi-o giugiul de cercel.
De cercel s'o giugiulesc
La ureche să-i șoptesc
Că eu vreau ca s'o iubesc,
Măcar de mă prăpădesc
Să mă prăpădesc ca pirul
Să'nfloresc ca trandafirul.
Trandafir cu șapte creste
Eu sunt doftor de neveste
De frumușele neveste
Că le iubesc fără veste ;
Dar mai ales de copile
Că nu le mai dau de știre.*

764. — *Când te văz albă la față.
Mă tăvălesc ca o rață ;
Când îți văz fața ca crinul
Mi s'adaugă suspinul ;
Când te văz șezând pe prispă
Mă tăvălesc ca o găscă
Eu de doru-ți mă omor
Tu doru-l pui sub picior ;
Eu de doru-ți mă usuc
Tu doru-l pui sub papuc.*

De la N. Barnea (Slăvești-Vâlcea).

J. N. Popescu.

765. — *Maică, măicuța mea,
Eu să-mi iau pe soru-mea...*

— *Du-te de-aci, câine, departe...
C'aia nu este dreptate !..."
El când așa auzea
Drept la grajd că și pleca
Și pe vânatu'și lua,
Drumul și-l așternea
Și se ducea parcă era
O pană de rândunea....
— „Cătai plasa până'n Olt,
Alt'ca soru-mea nu puneai în loc!"
Indărât că s'ntorcea
Și de mână c'o lua
(O lua pe soru-sa)
La biserică plecă
Înăuntrul când intra
Icoanele jos pica,
Numai Maica Precista
Ochișorii 'și-i ștergea....
— „Popo, popo, știi mai bine
Potrivește lucru bine
Că asta nu e dreptate
Să se ia o sor' c'un frate !..."*

Nic. J. Dumitrașcu.

766. — *Foaie trage foile
De s'ar paște oile
Tot prin sat ca găștele
M'aș iubi cu fetele.
Oile se pasc la câmp
Tot prin ploaie și prin vânt.
Fier-ai maică blestemată
De ce nu mai făcut fată
Să-ți aduc apă cu vadra.
Și m'ai făcut d'un ficior
Să dau țărilor ocol.
Din munte și până 'n baltă
Să duc maică viața toată.*

Scriș de la Naie M. Iamandi, din Ștefănești-Vâlcea.

Gh. Fira.

767. — *Soră, soră, căprioară
'Naltă-te'n două picioare
Și roade codru pe poale
Să văd coama murgului,*

¹ Vezi «Iosif» din «Floarea Darurilor» vol. II. pag. 77.

Și rotîța plugului.

De-o fi dor de la nevastă

Să las calul să mai pască...

De-o fi dor de la copii,

Să pui frâu și să mâi.

De-o fi dorul de la (mamă) mumă

Să fac calul numai spumă.

De-o fi dorul de la tată,

Să fac calu numai apă.¹

Comunicat de C. Poenariu în Brașoveni-Romanați.

768.—*Frunzuliță de oglici*

Fă Doamne zilele mici

Și nopțile licurici,

Să mă văd scăpat d'aci

'De dușmani și de calici.²

De la Alex. Ciurea din Moli-Gorj.

Șt. Șt. Tușescu.

O SAMĂ DE CUVINTE.

1159—1190

A sudòame=a dărâma, a surupă.

A pristimi=a spune multe, a certa (pe cineva). „Eu spui multe și tu taci!...”

Bolbotini=buruieni fierte, ca : știr, lăptuci, urzici, *tătineasă*, etc., pentru hrana rațelor mici (*In Obislav-Vâlcea*). *In Boureni-Doljiu*: lubenița (pepeni verzi), pepeni, etc.

Blăcniță=loc potrivit, limpede.

Ce să?=Ce ziseși?

Colarez=După ce s'a frământat și luat pânea, mai rămâne puțină lipită pe marginile căpisterii. Aceia, când nu prea e de lucru prin casă, o răcăie cu un cuțit bine-bine, o pune într'o căldare și-o fierbe. După ce-a fiert, și sărat-o nițel (ba și zăhărată), o pune în străchini, ca să se mănânce. Are un gust deosebit.

N. J. Dumitrașcu.

Orbăcăi (a)=a merge dibuind, a merge orbește.

Belgiură=fustă subțire și destrămată. „Da' strângeți, muiere, blegiura cea”.

Moronci (a)=a sucăli, năcăji, a bate capul cuiva, muștră.

Duhăni (a)=a bea apă multă, a fuma tutun mult. „Da' știi cumătre, că mult mai duhănești la titiu”.

Gligan=om voinic, bine făcut. „Cogeamite gligan!”

Huc=curățituri de nuiete, vreascuri mici.

H(l)uchium=o bucată de mălai, dărăb.

Trâfnî (a)=a se strica, a se muia ceva. „S'au trâfnit cireșele, adică au stat prea mult la soare

¹ De confruntat „Din Vrăvuri” de Alin pag. 151 și 152.

² Vezi „Cântece Ostășești”

Lichiu—mălai de secară, mic și vârtos.

Hahău—băț gros, par.

Molie—poreclă la femeia rea, care își probezește bărbatul, și care-i îndărătnică.

Crâșcă (a)—a freca din dinți, a scârțâi. Da' nici nu crâșcă, ad. tace pitic.

Leancă—o haină de sărbători, surtuc.

Flaituc—haină de zile mari. „le-ți flaitucul și hai la joc!

Hânțești-Dorohoi.

N. V. Hânțescu.

Lacră f.—o ladă mare, desemnată cu flori, în care gospodarii la țară își țin rufăria; cuvânt făcut din „racă”.

Ghibure m.—știulete de porumb, mic și pipernicit.

Broazbă f.—gulie.

Jărăgai n.—jăratec.

Tirighie—ceia ce rămâne pe doagele *acovului* după ce se scoate vinul. Se întrebuințează în loc de „sare de lămâe” și „aguridă”.

Comină—resturile de struguri după ce s'a stors mustul și după ce s'a fermentat se întrebuințează la facerea țuicii. (Mold. „*hostochină*”).

Tescovină—Comină.

Boștină—ceia ce rămâne din faguri după ce s'a scos mierea. (Mold. „*hoștină*”).

Perdea—o închisoare de trestie unde se bagă oile pentru a fi scoase câte una să fie mulse. E fără acoperiș.

Cocârțău—mâncare de mămligă cu unt.

Grojdibodu-Romanați.

N. J. Cotescu.

C R O N I C A.

* În numărul trecut s'a reprodus după „Bibliografia românească veche” (vol. II p. 97) un cântec de stea și o orație fără partea de la sfârșit, din Catavasierul tipărit la Râmnic în 1747.

Acest cântec de stea și cele *două* orații *întregi* s'au reprodus (cu inevitabile greșeli de tipar) și de mine în revista „Șezătoarea” din Folticeni (anul VIII, 1903, p. 13—15) după un exemplar din acest catavasier aflător la biserica din Mădei, jud. Suceava, căruia îi lipsia foaia cu titlul, dar nu-i lipsia partea de la sfârșit. După cum se poate vedea din „Șezătoarea”, a doua orație, care e cea mai însemnată, are titlul acesta: *Orație către ai casii în carea vei merge*.”

G. J. Kirileanu.

* În *Convorbiri literare* pe Martie un studiu al D-lui *N. L. Kostaki* despre *vânt*: încă o dată: foarte frumos clădit, dar *prea strâns*.

* *Vremea nouă*, revistă dăscălească de prefacere și avânt, făgăduiește în No. 7 prin d. C.

Rădulescu-Codin să-și aibă o rubrică hotărâtă literaturii populare. D-l R.-C. dă și cu acest prilej îndemnuri frumoase. Primim acele rânduri cari privesc revista noastră și dăm din nou această lămurire: „Ion Creangă”, nu are *un* director de oare ce direcția acestei reviste stă în mâna tuturor celor ce se trudesă împrejurul ei. Voința tuturor se îndeplinește îndată de către cei doi „conducători mai de aproape” și dacă numai prea rare ori cutare dorință nu se îndeplinește decât după unele lămuriri, însemnează o fericită potrivire de inimă și judecată între cei mai depărtați și între cei doi mai de aproape.

* Am primit de la d. *Livin Marian*, profesor în Suceava, fiul neuitatului *Sim. Fl. Marian* o broșură care cuprinde *Schițe biografice*, asupra părintelui său. Despre cuprinsul acestei broșure vom vorbi într'un No. viitor. Autorul o însoțește cu această vestire :

„Toți colaboratori de pe vremuri ai părintelui S. Fl. Marian din Suceava (Bucovina) sunt rugați a face cunoscută adresa lor autorului, pentru a primi gratuit această broșură”.

* **Prietenul nostru** este titlul unei reviste muscelene, pentru popor, scoasă, după cum se pare de d. *C. Rădulescu-Codin*. După cei către cari se îndreaptă această revistă, trebuie să punem un însemnat temei pe dânsa. Într'adevăr, toată lumea recunoaște că folosul școalei primare nu se bagă de seamă tocmai din pricină că absolvenții rup ori-ce legături cu școala de la absolvire înainte. *Prietenul nostru* cearcă să ție locul unui inel din acel lanț care leagă pe cei ce știe să citească, de carte.

Rămâne ca conducătorii să-și arate toată priceperea, abonații dragostea și norocul puterea.

P.

Cărți primite la Redacție.

C. Mikszath: *Cavalerii*, trad. de L. Rebreanu (Biblioteca „Lumina” No. 12) București, f. a. 112 p. 30 bani.

Liviu Fl. Marian: *Simion Florea Marian*, schițe biografice, București, (Carol Göbl). 1910, XX pagini cu un portret.

Statutele casii de sfat și cetire din Călimăneasa, com. Valea-Rea (jud. Tecuciu) Vălenii de munte (Neamul românesc) 1911, 15 pag.

D. Anghel: *Povestea celor necăjiți*, fantezii și portrete (Biblioteca „Lumina” No. 13) București, (Librăria Nouă) f. a. 124 pag. 30 bani.

Manuel Maeterlinck: *Justiția*, trad. de Elena Farago („Biblioteca pentru toți” No. 573) București (Librăria Alcala) f. a. 88 pag. 30 bani.

Reviste primite în urmă.

Idealul nostru: Publicație pentru literatură și știință a tinereții, apare de două ori pe lună. Abon. anual 5 lei, un No. 20 bani, Redacția și Administrația: București, str. Carol Davila, No. 59.

Căminul nostru, revistă săptămânală, sub iugurirea lui I. Boteni. Abon. anual 10 lei, un No. 20 b. Redacția și Administrația str. Clopotarii vechi 51 bis.

Cuvântul, Organ al partidului Naționalist-Democrat, apare săptămânal, abon. anual 3 lei, 10 b. numărul. Redacția și Administrația N. Dicescu R.-Sarat.

Prietenul nostru, Revistă pentru popor, apare de două ori pe lună. Redacția în Priboeni-Muscel. Administrația la Tipografia G. Vlădescu în C.-Lung. abon. 2.50 pe an.

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Creangă” pentru strângerea fondurilor :

„C U Z A - V O D A”

	L. B.
Suma adunată — — — — —	64.75.

BUSTUL LUI ION CREANGA ÎN BARIAD

	L. B.
Suma adunată — — — — —	858,95

**Din Calendarul Revistii „ION CREANGA”
pe 1911**

*mai avem numai câte-va exemplare pe cari le putem
trimite doritorilor în cursul acestei luni.*

Lei 1.25

A apărut :

M. LUPESCU

CUNOȘTINȚI PE SCURT

asupra

**CREȘTERII VERMILOR
DE MATASA**

Prețul 15 bani.

Au Apărut: Seria I. DATINELE DE ȚARA No. 1

CĂRȚI POSTALE ILUSTRATE

în editura Revistei „ION CREANGA”.

*Neaflându-se în comerț, se desfac numai prin Redacție
sau Administrație cu prețurile :*

*10 bucăți, 70 b: 25 bucăți 1,60; 50 bucăți 3,00;
de la 100 în sus, 5 bani bucata.*

Se trimit franco numai după achitare prin mandat sau mărci postale.

CARTI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări :

„Ion Creangă” numerile toate din anul I	— — — — —	3.00
„Ion Creangă” An. II.	— — — — —	6.00
„Ion Creangă” An. III.	— — — — —	6.00
CĂRȚI POSTALE ILUSTRATE editate de Revista „Ion Creangă”	— — — — —	0.05
CALENDARUL REVISTII „ION CREANGĂ” pe 1911	— — — — —	1.25
T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu : Carte pentru tineretul de la sate. Ediția I.	— — — — —	1.25
T. Pamfile : Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc”	— — — — —	0.20
„ „ „ Jocuri de copii I.	— — — — —	1.40
„ „ „ „ II.	— — — — —	1.60
„ „ „ „ III.	— — — — —	1.50
„ „ Cimitirul românești	— — — — —	1.00
„ „ Industria casnică la Români	— — — — —	10.00
„ „ Sfârșitul Lumii	— — — — —	0.40
M. Lupescu : Creșterea vermicilor de mătăasă	— — — — —	0.15
D. Farcașanu și M. Lupescu : Creșterea pomilor	— — — — —	0.25
St. St. Tușescu și P. Danilescu : Monogr. satului Catane-Dolj	— — — — —	2.00
„ „ „ Colinde din popor	— — — — —	0.30
Tim. Popovici : Leturgh a Sf. Ioan gură de aur	— — — — —	2.50

Se trimite franco numai după achitarea deplină

A APARUT :

No. 1 din BIBLIOTECA REVISTII „ION CREANGĂ”

CUPRINZÂND

SFARȘITUL LUMII

DE

TUDOR PAMFILE

Prețul 40 bani

Biblioteca Revistii „Ion Creangă” neaflându-se în librării, se va cere numai de la Redacție sau Administrație prin mandat ori mărci postale.

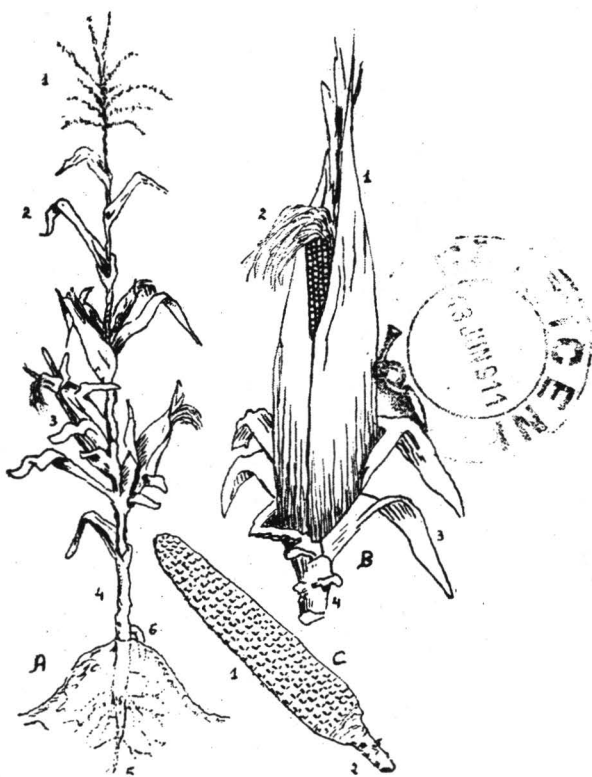
Biblioteca Revistii „Ion Creangă” este editată de o societate pe acțiuni; costul unei acțiuni este de 4 lei, care atrage după sine desfacerea a 12 exemplare din Bibliotecă.

Biblioteca Revistii „Ion Creangă” și Revista „Ion Creangă” se primesc aproape gratis pe ‘un an întreg de către cei ce cumpără o acțiune.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

ĂPARE ODATĂ PE LUNĂ

POPUȘOIUL

REDACȚIA :

T. Pamfile, Strada Promoroace.

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, Zorleni (Tutova).

BĂRLAD

EXEMPLARUL :

În țară . . . . . 40 bani

În străinătate . . . . . 50 „

Un număr vechiu, 50 bani.

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară. . . . . 5 lei

În străinătate. . . . . 6 „

TIPOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA DE CĂRȚI „MODERNA”

<https://biblioteca-digitala.ro>

MEMBRII SOCIETĂȚII „ION CREANGĂ”

DONOATRI. —

INTEMEETORI: Pr. Ec. I. Antonovici [Bârlad, Pr. I. C. eldie (Fărâncăești-Covurlui), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoșani), Pr. Gh. Gheoldum (Bacău), P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr. I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R. Vâlcea), D. Mihalache (Golești-Badei-Muscel), A. Moisei (Nemțșor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropcei-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), Volbură Poiană (Iasi), T. Popovici (Zorleni-Tutova), D. Procopie [Ardeoani-Bacău], P. G. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tenea (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), Șt. St. Tuțescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

SOCIETARI.—At. C. Blendea (Vladimir-Gorj), N. I. Munteanu (Chilia-veche-Tulcea), A. Negulescu (Bârlad), C. Patriche (Zorleni-Tutova), N. Stoleriu (Baia-Suceava), D. Vasiliu-Bacău (Bârlad).

—*Statutele societății sunt publicate pe pag. 36-38, An. IV No. 2.*—

—*Inscrierile urmează*—

CUPRINSUL:

N. I. Dumitrașcu. — *Secerișul.*

D. Gr. Furtună. — *Plugușor.*

D. I. Procopie. — *Moara dracilor (poveste).*

I. Preutescu. — *Urații.*

C. N. Mateescu, Tudor Pamfile, T. Bizom, I. Preutescu, G. V. Șușnea. — *Povestiri și legende.*

D. Mihalache, I. N. Popescu, N. V. Hănțescu, V. G. Beldie, Virgiliu S. Mironescu, Marin Apostolescu. — *Găcituri.*

Artur Gorovei, M. Lupescu. — *Botanica populară.*

A. Moisei, V. Gheorghiu, P. Gh. Savin, V. Moisiu. — *Datine și credințe.*

M. Apostolescu, I. Neculau, I. Ciobanu, C. Patriche, V. I. Cănea, C. M. Popescu, Alex. Morariu, I. Onciul, Șt. St. Tuțescu. — *Cântece.*

N. I. Munteanu, N. I. Cotescu, V. Moisiu, Gh. Fira, P. Gh. Savin. — *Vorbe adânci.*

P. Cârstean, N. I. Munteanu, I. N. Popescu, A. Moisei. — *O samă de cuvinte.*

N. I. Munteanu, Gh. Fira, Virginia Stan, N. V. Hănțescu, N. Iancu, N. I. Dumitrașcu, V. I. Kahu. — *Glume, jâții, taclale.*

P. — **CRONICA.**

Bibliografie.

Ilustrațiune: (După Fr. Dame). — *Popușoiul.*

COLECȚUNELE NOASTRE:

Anul I . . . . 3 lei

Anul II . . . . 6 lei

Anul III . . . . 6 lei

Franco la locuință.

TUDOR PAMFILE

FIRIȘOARE de AUR

Povestiri și legende din popor.

[No. 670 din Biblioteca pentru toți]

30 ban.

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA :

T. Pamfile, str. Promoroace
BĂRLAD

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, (Zorleni-Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară . . . 5 lei
În străinătate . 6 «

INSEMNĂRI.

Rugăm pe colaboratorii noștri, din Muntenia și Oltenia mai ales, să ne răspundă, pentru No. viitor, ce însemnează vorbele: *fotoloage*, *fofoloage*, *a frâncui* și *a frecucui*. Răspunsurile se vor publica.

— De mulțisor, prin unele părți, poșta rurală își face de cap; dăunăzi ni s'au furat din Revistă și de către cea urbană. Am tăcut până acum căci ne-a fost rușine. Acum nu mai putem și cu începere din No. viitor vom arăta pe hoți.

— Fig. 34. — *Terminologia popușoiului*. Colaboratorii noștri sunt rugați să ne trimită liste de cuvintele cari arată deosebitele părți arătate prin numiere în figura alăturată.

SECERIȘUL.

Adaos la „Ion Creangă” an. III No. 8.

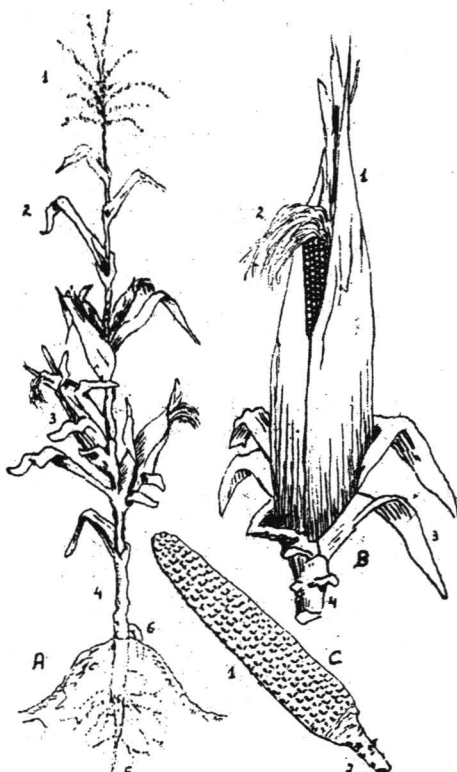
La noi se zice numai *seceratul*. În partea locului nu se aud vorbele „*secerișul*”, „*secrea*”; și nici grâului nu i se zice „*pâne albă*”; asemenea nici „*jumătăți*” n'avem.

Vorba obișnuită este: — „Ai început la *secerat*?” — „Mai ai de *secerat*?” — „Ai isprăvit de *secerat*?”

Seceratul începe când grâul e *pargut*.

Hreapcă noi n'avem (cu toate că sântem aproape de jud. Mehedinți) ci numai *coasă împiedecată*; (sigur că secerea nu lipsește).

După secerat rămâne *miriște*, care, după ce s'a cărat grâul, o pasc, vitele (iarba).

La noi nu e *răcluirea la obrațe* și nici *momâi, ciuhe, ciuci, mișane* ori *cocori*.

Coasa are *coporâia*, etc., *vergeaua* pentru întărit.

Celelalte aliniate, formează complectarea articolului meu.

(A se vedea și articolul „*Legatul și strânsul snopilor pe câmp*” din No. 4).

Pentru Boureni-Doljiu.

Nic J. Dumitrașcu.

PLUGUȘORUL

(Urmare)

9. — Ș'a făcut săcerea cea mai bună
Pentru baba cea bătrână,
Ș'a făcut una cu dinții de brânză,
Cu vârful de osânză,
Cu mănunchiu de ciucălău,
Cu care am secerat și eu.

Haideți, măi !....

Și toți secerau, cum secerau,
Da' mai strașnic seceram eu,
Da, o babă cârnă,
Bocârnă de cârnă,
Cu brâul de lână,
Cu dreapta tăcă,
Cu stânga polog făcă,
Dincotro vântul bătea,
Snopu 'n clae mi-l puneă.

Oticu', flăcăi !....,

Ș'au săcerat o zi de vară,
Ș'au răsturnat un codru din țară.
Alții secerau, un moșneag mereu
[cără

Mare *fosăeală* mai eră !....

Și cum baba mi-l râdea,
Moșneagu' a pus mâna pe-o nuia,
Ș'a otânjit-o așa de rău,
Să-l plesnească Dumnezeu !....

Indemnați, flăcăi !....

Și s'a dus gazda la capătul pă-
[mântului,

În *jăliștea* vântului,
Unde-i drag voinicului a munci,
Da' și leneșului a dormi.
Ș'a făcut o arie de aramă,
Cu odgonul de ibrișin,
Ca să meargă treaba 'n plin.
Ș'a ales zece epe, zece epe, *sure*
[epe,

De vre-o 5-6 ani sterpe,
Cu copitele treerau,
Cu cozile felezuiau,
Cu urechiie vânt făceau,
Cu dinții sacii 'nțăpușau,
Și 'n haraba mi-i zvârleau.
Unde calcau, bălțile sacau,
Broasca striga : Oaca, ca,
Fugi lele, că te-a mânca !....
Mereu, măi !....

Ș'a pornit 12 cară mocănești,
La moară la lbănești.
Dară haita cea de moară.
Când văzu atâtea cară,
Incarcate cu povară,
A pus coada pe spinare
Și-a apucat la lunca mare,
Lunca mare, frunză 'n are,

Lunca mică, frunza-i pică,
Sai, Florică, ș'o ridică !....
Potângu', măi !....

Da' morarul, meșter mare,
..... surica cui îl are,
Haț o scăciță, cu țărăță,
Și cu scăcița o amăgea,
C'o *prăștină*-o ocoliă.
Pân' ce-a pus *gabja* pe ea.
— Pru, tu, tu, morișca mea,
Nu te duce pe colea,
Că-s petricele mărunțele
Ti-i strica, săraca, la măsele !
Și i-a dat un pumn în cap
Și mi-a pus-o pe dulap,
Și i-a dat un pumn în șele
Și mi-a pus-o pe măsele
Și i-a dat un pumn în splină
Și mi-a pus-o pe făină.
Și i-a mai dat un pumn în gură
Și a făcut făină bună.

Indemnați, flăcăi !....

Și nu curgea făină,
Ci curgea aur și mărgăritar
Ca pe la D-v. boeri mari.
Da' jupâneasa a luat o sătă rară,
Sătă rară, de năgară,
Pentru cei plugari de-afară.
Da' lelică-i s'a părut,
Că-i prea rară de cernut,
I s'a părut sătă prea rară
Ș'a dat-o pe uș 'afară !.....
Ș'a intrat îndată 'n casă,
Ș'a dădut de-o sătă deasă,
Sătă deasă, de mătăsa,
Pentru dumnealor, din casă.

La ureche clopoței.....

Ș'a făcut la colăcei,
Și mai mari și mititei,
Ș'a făcut unul frumos,

Ca și fața lui Hristos,
Ș'a făcut un colăcel,
Ruminel și 'mpleticel,
Nici mai mare, nici mai mic,
Dintr'o merță ș'un mertic !

Roata, flăcăi !....

Da' noi nu urăm pentr'un colăcel,
Ci pentru un gălbinel,
Să căpătăm măcar un leușor,
Să facem un borșisor,
S-l avem la plugușor,
Să meargă mai iutișor.

Mânați, măi !....

Și v'am mai ura, v'am mai ura,
Da' ne temem c'om însăra,
Pe la curțile Dumnevoastră,
Hăt departe de bordeele noastre
Că bordeele noastre-s învălitate cu
[pae de sacară,
Se văd stelele ca ș' afară.

Cu pereții de rogoz,
Bate vântul, mi-i dă jos.
Pardosite tot cu scoarțe
Și 'nodate tot cu ață.

La ureche zurgalăi....

Și v'am mai ura, v'am mai ura,
Că doar mai știm câte ceva,
Da' nu sântem de pe colea,
Că sântem tocmai de la Ciuca-
[Muca,

Unde-i mămăliga cât nuca
Ș-o bat 12 cu măciuca,
Și când înfulică unu 'mbucărura,
Trosce, cellalt cu despicătura !
Și mai sântem și de la Mitoc
Unde 'ngheață apa 'n tioc
Și găluștele la foc,
Și motanu 'ntr'un fund de oboroc
Cât lumea nu-și află loc.
Și mai sântem și dela Buda-Veche

Unde mîța streche,
 Și-și caută mereu pereche,
 Să-i scoat' un șoarec din ureche.
 Și mîncă lapte dulce,
 Și sudue fetele de cruce,
 Și caută pe vre-un creștin,
 Să-i scoată din coad' un spin.
 Roata măi !.....

V'am mai ura, v'am mai ura,
 Da nu sîntem de pe coala,
 Și stau în calea noastră niște lupi
 [cu gurile cascade,
 Cât, cât să ne 'nșfece de spate,
 Să rămăe fetele din sat nesărutate!.
 Ș' apoi mai avem în sat
 La o casă de urat,
 Că lelica are-o fată,
 Și n'ar vrea cu capu-odată,
 Să-i rămăe casa neurată,
 Și fata nemăritată.
 Mănați, măi !.....

Și iar v'am mai ură, v'am mai ură
 Da' ne temem c'om inșera,
 Ș' avem un băet cu dulama verde,
 Rău ne temem că l'am perde.
 Că l'am mai perdut odată
 Și nu l'am găsit în lumea toată,
 Și sîntem și de la Hîrlău,
 Unde șede-o babă lîng' un pârău

(De la Gr. Nedelcu, haidău în Săveni-Dorohoi)

Să ne facă nouă rău.
 Da și noi am luat-o de-un *bezărău*
 Ș' am legat-o de răstau :
 Câți trece, toți s'o 'nșfece
 Și plugarii noștri doisprezece.
 Și s'a aflat un nătărău
 Ș'a 'nșfocat-o așa de rău,
 Să-i plătească Dumnezeu !
 Trageți măi !.....

Ș'apoi hopuri, hopurate,
 La mulți ani cu sănătate,
 Ș'apoi hopuri, hopurile,
 La mulți ani cu floricele.
 Busuioc verde pe masă,
 Rămăi gazdă sănătoasa.
 Busuioc verde 'n grădină,
 Răsădit de o copilă.
 Busuioc de la fereastră,
 Răsădit de o nevestă.
 Câte petre la fântână,
 Atâtea oale cu smîntână.
 Și câte pae pe bordeele noastre,
 Atâtea galbeni pe mesele voastre.
 Câți cărbuni în cuptor,
 Atâtea boi gonitori.
 Și câtă cenușă 'n vatră
 Atâtea pețitori la fată !.....

A ho, ho, ho, scoateți colacul
 Că strică boii pragul !.....

D. Gr. Furtună

POVEȘTI.

38. — Moara dracilor,

Amu, cică la marginea unei împărății, la capătul lumii, era o moară veche, veche de nu se mai știă de când era făcută și de cine anume. Și cică moara asta era stăpînită de draci, — cruce de aur în casa asta — că se povestește că acel ce-a făcut-o, era om sgîrcit avan și la moartea lui, ca să nu-i rămăe moara pe mîna altcuiva, a giuruit-o diavo-

lului, cu sufletul lui cu tot,—fie el acolo sub talpa iadului. Și de când au pus dracii stăpânire pe moară, apoi nu mai era chip să se ducă careva să macine noaptea, ferească-Sfântu'. Ziua, stătea un biet moșneaguț și lua vama de la cei ce aduceau la moară, și cum era soarele pe sfînțite, își lua moșneagu' bețișorul și pleca la casa lui. În urmă, nici n'apuca să se întunece deabinelea, că și începeau dracii a răsturna tot prin moară. Se strângea toată *drăcărima* din iad și trânteau niște jocuri de se clătinau încheeturile morii. Giucau dracii cei mititei tana-naua pe piatra morii, învârtindu-se ca sfârleaza și mai cătră miezul nopții, când îi întunerecul mai mare, apoi veniau și drăcoacele cele mai tinere și cele mai bătrâne și la urmă de tot venia și Sarsailă cel mare.

Și de aici înainte, până la ziuă, nu-și mai găsiu astâmpăr. De găsiu saci cu făină, îi luau și îi vărsau pe scocul morii, stârnind un răs de se răsuna în fundul iadului; iar de se întâmplă să aducă pacatu' pe cineva la măcinat în timpul nopții, apoi acela nu mai era om în toată viața lui. Il schingiuiau dracii mai dihai de cât în fundul tartarului. De treceă cineva prin apropierea morii, apoi îi eșiau înainte schimonosiți în fel de fel de jigării, de-l băgau în boale pe bietul drumet; iar de cumva Sarsailă nu era mulțumit de slujba dracilor lui, scotea biciul lui de foc, îi chemă pe câte unu', c'o mână îl ținea de cornițe și cu biciul îl otânjiă amarnic la spate. Intr'o clipă se prefăcea moara într'un tartar adevărat. Țipau dracii de se auziă la margina lumii, de se îngroziă tot iadul și pe Scaraoschi singur îl apucă fiori și le dădea poruncă să gioace. Și până ce începeă a se ivi lumina zilei, nu mai conțineau.

Așa se petreceau toate nopțile la moara asta. Și dacă vre-unul mai îndrăzneț ar fi cutezat să vină noaptea aici la măcinat, apoi înțelegeți ce pățiă. Câți s'au încercat, nici azi nu-s teferi. Și altă moară nu era și lumea era nevoită aici să macine, în cât veniau din toată împărăția și până și din celalt capăt al lumii. Și care cum veniă, potrivea să ajungă ziua și să macine în timpul zilei și de cu vreme să plece, ca nu cumva să-l apuce sara pe acolo.

Amu, nu știu cum se întâmplă, că un flăcău de iștia de-ai noștri, ce o fi robotit el toată ziua, cum s'o fi încurcat el cu socotelile, că se trezește fără făină. Ce să facă? Umple sacu' și fuga la moară.

Până la moară era mulțișor și până în sară numai bine ajungea. Iși făcu cruce și plecă. Când mai aveă o bucată bună până la moară, numai iacătă că se întâlnește cu moșneagu', cu morarul.

—Da' und' te duci tu, măi flăcău?

—La moară, moșule.

„Ion Creangă”.—IV. 6.

—D'apoi ghine bre, acum asupra nopții, d'apoi tu nu știi ce pacoste îi la moara asta?

—Ce-o fi moșule, eu nu vreau să știu. Poate să vină toți dracii, cu tot focu' lor din iad, și poate să fiarbă ei șmoală în mijlocul morii, mie nu mi-i frică. Am să mă hărțuesc și eu cu ei.

—Măi băete tu nu ești în toate mințile, tu nu te pune cu dracu', c'apoi îi rău de tine. Tu n'ai auzit ce-o pățit cutare și cutare, ce vrei să fii și tu neom.

—Moșule, să mă lași în pace, n'ai treabă cu mine; 'inneta (dumneta) du-te în treaba dumitale și eu într'a mea. Eu nu știu ce-i frica.

—Bine măi flăcău. Să nu zici pe urmă că nu ți-am spus. Eu îs om bătrân și știu mai bine. Eu îs mai pățit. De nu vrei să ții socoteală de vorbele mele, treaba ta. Eu mi-am făcut datoria și te-am sfătuit.

—Du-te moșule în drumu' dumitale și nu-mi mai bate capu'.

Și așa flăcăul nostru și-a căutat de drum înainte, neținând samă de vorbele moșneagului. A ajuns la moară, a turnat în coș, a dat drumul apei de s'a pornit moara, și până să se macine, până una, alta, s'a suit în podu' morii, s'a tolănit peste un țol și răzămât într'un cot stătea, gândind la cine știe ce.

N'apucase a se înopta bine, și numai ce începe a hodorogi prin podu' morei, de crezù băetanul că se prăbușește moara. Când se uită el, o ceată de împelițați se arătaseră în fundul podului, negri cum îi catranul, cu ochii roși, cu dinții lungi și ascuțiți, și din gură par'că le eșia pară de foc, cu niște codițe încârligate și cu niște ghiare la mâni, și la picioare copite ca de cal, cu cornițe mititele și niște urechi mari, urîți de ți se zburliă părul în creștetul capului și ți se crâncină carnea pe tine de groază. Și toată ceata asta de draci feroși priviă uimită la flăcău; iar flăcăul se întorsese cu fața către ei și se uită și el lung la lighioanele celea. De-odată la spatele lui altă hodorogală și mai puternică și când căță el înapoi, văzu altă ceată de jigăanii și mai uricioase.

Da' flăcăul nostru își ținea firea. Se uită numai din când în când și la unii și la alții. Își făcù cruce și când îl văzură dracii, se porniră pe răs și râseră de auzi și Sarsailă din iad. Și începură apoi dracii a se apropia de dânsul, a-l privi de aproape holbând ochii cei plini de foc, începură a-l întrebă ce caută și ce vrea. Îl ghiontiră vre-o câțiva, îl înțepară, și își arătară colții lungi, roși și ascuțiți, dar lui nici nu-i păsă. Un drăcușor mai mititel ca să nu se astâmpere, îi dete o sfârlă peste nas, altul îi smuncî mîna de sub cap, altul îi gâdilă sub bărbie, și începură care mai de care a-i face câte ceva, rânjindu-se la el și bătându-și joc de dânsul.

— Măi, şedeţi binişor, le zise flăcăul într-o vreme, dar dracii începuseră a râde de se cam sperie băetanul, dar tot nu-şi perdù cumpătul. Îl luară dracii pe sus, îl purtară o bucată de vreme pe acoperişul morii, îl vârîră pe hogeag şi îl scoaseră pe gura sobii în moară, îl duseră la covata cu făină, şi îi turnară făină pe cap, şi când vroiră să-l pue pe piatra morei, se smunci din ghiarele lor, *hutuchi (sbrânci)* vre-o câţi-va din faţa lui, dar degeaba, că dracii erau mulţi, tăbăriră pe dânsul şi pe sus îl luară iarăşi, îl suiră în podul morii şi după ce l'au pus jos, au început a juca în jurul lui. Şi jucau dracii, jucau de se cutremură moara într'atâta, că sări piatra de la locul ei şi se opri din măcinat.

Pe la miezul nopţii, numai iată că vine şi Sarsailă cel mare. Cum intră el în podu' morii, toţi drăcuşorii i-au sărit înaintea şi care mai de care se îndesă să-i spue pozna cu flăcăul, care mai de care se arată mai voinicos şi gata la porunca lui Sarsailă. Flăcăul şedea într-o râlă şi se uita şi el la încornoraţi. Sarsailă dacă vede şi el cum stă treaba, dădu poroncă la un drăcuşor mititel să se ducă să-l întrebe pe străin, ce caută în acel loc şi la această vreme? Nici n'apucă să isprăvească întunecatu' porunca şi împeliţatu' cel mititel a şi sbughit-o să-şi facă slujba. Se apropie încetişor de flăcău şi-l întrebă:

— Ce cauţi aici străine?

Flăcăul nu răspunse nimic; se uită numai la el încruntat. Dracul începu a scrâşni din dinţi şi a boldi ochii aprinşi ca jaratecul.

— Răspunde, ce cauţi aici?

— Măi chei de aici, că-ţi găseşti beleaua cu mine acuşi.

— Ce cauţi aici te întreb? Răspunde ori te înşfăc pe sus acu! zise răcnind dracu' la flăcău. Ceilalţi tăceau chitic în fundul morii, până şi Sarsailă, holba ochii şi scrâşniă de ciudă. Flăcăul abia stăpânindu-se de furie, se uita la întunecat, măsurându-l din călcăe până în creştet.

— Nu răspunzi astăzi? Ce cauţi aici?

— Măi, pleacă, măi, de-aici şi nu te mai rânji la mine, că ţi-oi trânti un *dupac* la fălci, de ţi-or scapara ochii.

Dacă văzu dracu' cu cine are a deface, se întoarce la Sarsailă şi îi spuse că străinul îi îndărătnic şi că nu vrea să răspundă nimic, ba încă s'a *răcăduit* la el cu pumnul.

Michiduţă, un alt drăcuşor, se vârî în sufletul lui Sarsailă şi îi ceru voie să se ducă el să-l cerceteze pe străin.

— Pleacă, zise Sarsailă, şi dacă nici tu nu-i fi vrednic să faci o asemenea treabă, apoi vai de pelea ta.

Michiduţă avea o tichiuţă pe cap, şi cum se înfăţişă el colo la flăcău repede, repede, scuturându-l de umăr îl zăpăcea cu întrebările. Şi

cum tot îl năcăjia așa pe flăcău, ceala se vede că ori era el cam țâcnit, ori îi lipsea o doagă, ori că prea l-au scos dracii din răbdări, că numai ce stuchî (scuipă) în palmă și când își făcu vânt și când îi trânti o flească, (palmă lată și îndesată), îi sări tichiuța de pe capul lui Michiduță și cu mâna cealaltă o și luă și o băgă în sân. Michiduță, zăpăcit, nu știa încotro s'apuce. Amețit ca vai de capu' lui, își căuta tichia pe jos, căci nu văzuse c'o luase flăcăul. O căută el o căută și dacă văzu că n'o găsește, își aruncă ochii cu ciudă la flăcău și nu știu cum că o văzu în sânul lui.

— Măi dă tichia !

— Măi, pleacă de aici !

— Dă, bre, tichia, nu te întrece cu șaga.

— Măi spurcatule, chei să nu te văd.

— Dă tichia și mă duc.

— Nu vreau.

Michiduță, să se ducă el înaintea lui Sarsailă, nu putea, căci știa ce-l așteaptă. De flăcău se ruga fel și chip ca să i o dea și flăcăul nu vroia în ruptul capului. Ce să facă ? Se mai învârtește el împrejurul băetanului nostru, se mai lingusește el și cu tot meșteșugu' lui nu putu face nimic. Sarsailă și cu toți dracii, văzuseră toată daravela și acu ședeau încremeniți și îngrămădiți în fundul podului. Michiduță crapa de ciudă. Fără tichie n'avea nici o putere. Ii făgădui că-i așează piatra morii la loc și că îi macină făina într'o clipă, și dacă vrea, chiar îi duce sacul până acasă. Flăcăul nu și nu. Ii făgădui că-i dăruiește o comoară ce o stăpânește de multă vreme de la cutare sgârcit și că chiar i-o scoate din pământ; îi făgăduiește că nu va mai călca cu chioru' prin moară, în vecii vecilor. Flăcăul nu și nu. Dacă văzu și văzu Michiduță că nici așa, nici așa, nu vrea flăcăul, îl întrebă :

— Ce vrei dar să-ți dau, ce vrei să-ți fac ?

— Măi, tu mult ai să mă bați la cap, nu pleci tu odată de aici ? răcni flăcăul la Michiduță, răcăduindu-se la el de-l puse pe fugă pe spurcat.

Văzând că cu nici un chip nu poate capata tichia, cu coada între picioare și cu capul plecat se înfățișă lui Sarsailă și îi spuse toată patania.

— Păi eu n'am văzut ? Ce-mi mai spui și mie ? Nemernic ce ești ! răcni *spugând* de furie Sarsailă și porni cu toată drăcimea după dânsul și se opri în fața flăcăuanului. Băetanului nostru îi cam începură a-i dărdăi dinții, când îl văzu pe cel mare așa de groaznic, așa de firos și așa de încornorat.

— Ce vrei tu, măi țâncule, de nu dai tichia băetului, ha ? !

— Acu ai venit tu, spurcatu' cel mai mare, ha ? ! Ce chitești c'am să

i-o dau? Să-și pue pofta'n cui, că eu degeaba n'o dau.

—D'apoi nu ți'o făgăduit că-ți drege moara?

—Da' a dres-o?

—Nu! Du-te ș'o drege și-i macină și-i du și sacu' pân' acasă, zise Sarsailă către Michiduță. Ca cât ai bate din palme, totul fu gata.

—Ei ș'apoi credeți încornoraților că ați scăpat voi numai cu atâta?

Puteți voi să-mi aduceți și comoara făgăduită de Michiduță, că tot n'o dau.

—Dar ce vrei dar, spune că noi îți facem, numai și numai să ne dai tichia?!

—Faceți ce-oi zice eu?

—Facem, răspunseră dracii de era să-l asurzască pe bietul flăcău, și se făcură roată împrejurul lui, și el ședea jos în mijloc în fața lui Sarsailă.

—Ei, dacă vă prindeți voi, măi încornoraților, să-mi faceți ce-oi vrea eu, apoi vă dau tichia, dacă nu, puteți să vă rugați voi mult și bine, că nu vedeți din mâna mea.

—Ei, da spune odată și nu ne mai ținea cu vorba, că avem de lucru, nu ca tine.

—Aveți de lucru? E mai ședeți binișor, nu vă hărniciti așa, că ați dat ochii cu mine, heee! ce credeți voi, că o să vă scăpați așa cu ună cu două?!

Sarsailă scrâșniă din dinți și scapară din călcăe de nerăbdare și de ciudă că-l ținea cu vorba.

—Hai spune mai repede ce vrei să-ți facem, pentru ca să avem când.

—Știți ce să-mi faceți bre, dacă vreți să vă dau tichia lui Michiduță?

—Ce?

—Iaca ce. Să-mi faceți un palat cu nouă rânduri în sus. Fie-care rând să aibă câte 99 de odăi și în fie-care odaie câte-o caldare mare plină cu bani de aur. Palatul să fie făcut tot numai din marmură. Dacă faceți așa, vă dau tichia, dacă nu, nu.

—Îți facem, îți facem, răspunseră dracii sărind în sus de bucurie, mai ales Michiduță. Hai dă tichia că noi ne și apucăm de lucru.

—Ho, ho, mai stați binișor. Tichia nu v'o dau până ce nu veți găti de lucru ce v'am spus.

Dracii mai cântiră ei că nu se poate, că fără tichie nu poate lucra Michiduță, ba că-i albă, ba că-i neagră, ba câr, ba mâr, doar l'ar înșela pe flăcău. Flăcăul nu și nu.

Dracii, dacă văzură că nu-i nici un chip, se prinseră așa și se apucară pe lucru. Trimise sarsailă pe unul mai sprinten să cheme pe toți din iad. Intr'o clipă se strânse atâta drăcărimă, de nu-i mai cuprindea

locu', și îndată începù a răsări din pământ palatul flăcăului lucrat din marmoră albă ca laptele. Umblau dracii ca săgeata în toate părțile și palatul creștea văzând cu ochii și inima flăcăului creștea de bucurie. El numai cât ședea colo pe scocu' morii și se uita cum se muncesc dracii pentru un fleac de tichie.

Ca de când am început noi povestea, palatul și fu gata. Înalt până în norii cerului și frumos de își lua ochii. Incepuse a se lumina de ziuă și strălucirea palatului atrăgea lumea din toate părțile. Sarsailă găfâind, și cu toată drăcăria, asudați learcă, veniră la flăcău să-i ceară tichia.

—Hei, stați oleacă, nu vă grăbiți, că vă prichiți. Stați să-l iau pe samă, să văd și eu ce lucru ați făcut, să văd dacă v'ați ținut de cuvânt, dacă ați făcut lucru cum se cade, dacă ați pus căldări de bani în fie-care odae și dacă mi-o plăcea, apoi poate voi da-o.

—Dacă nu ți-o plăcea să nu ne-o dai, zise Sarsailă. Hai și îi vedea.

Și plecă flăcăul cu Sarsailă și cu Michiduță împreună și umblă din odae în oc'ae, de se încredință el înadins că dracii nu l'au înșalat. Tocmai când se pregătea flăcăul să-i dea tichia lui Sarsailă, hop că vine și Naiba cu o falcă în cer și una în pământ, cu limba scoasă de un cot și răcnind, cât o ținea gura, că se stânge focul în iad.

Mai rămăsese câteva stele pe cer, și cucoșii cântau de răsunau văile și se adunase atâta lume să vadă palatul cel strălucitor, în cât se sperie și Sarsailă singur.

—Hai dă-ne tichia! Cum ne-a fost vorba?

—Stați că v'o dau, dar mai întâi să ne facem o învoială.

—Ce învoială? altă cârteală acum? eu nu vreau să știu, ți-am făcut ce ne-am învoit, trebue să-mi dai ce-mi ești dator, dacă nu....

—Ei ce-i dacă nu?! Eu vreau așa: să-ți dau tichia dar să nu vă mai calce piciorul prin moară cât o fi lumea și pământul. De-acum moara să nu mai fie în stăpânirea voastră ci a mea.

—Bine, fie și așa, dar dă-ne tichia.

—Na-vă-o încornoraților și întunecaților, zise flăcăul, trântind'o de pământ.

Când se văzu Michiduță iar cu tichiuța pe cap și când se văzură dracii scăpați din așa belea, se porniră pe răs și răsăra de se cutremurară temeliile palatului, de se clătinară dealurile și se spăimântă toată lumea ce era de față. Și la un semn făcut de Sarsailă, toată puzderia de draci se năpusti asupra palatului și cât ai clipi din ochi nu se mai cunoscă nici urmă de palat și apoi într'un răs nebun, într'un hohot nesfârșit o porniră, Sarsailă și cu Naiba și cu toată ceata de întunecați după ei; iar lumea se uită după dânșii până ce nu-i mai văzu

de loc. Bietul flăcău rămase cu gura cascătă și cu buzele umflate. Trânti și el căciula jos de ciudă, își luă sacul căci Michiduță îl adusesse înapoi, și plecă pufuind de ciudă că nu putu păcăli pe draci.

Lumea râdea în urma lui, râdeau niște draci de băeți de se țineau cu mâna de pânțece. Morarul nu-i mai zise nimica. Râse și el clătînând din cap, intră în moară și-și cătă de treabă.

De atunci nu și-a mai pus flăcăul mintea cu dracii și nici nu s'a mai dus noaptea la moară. Și din pricina asta cică numai moșnegii să prind să fie morari, că ei nu-și pun mintea cu dracii și nici dracii nu-și pun mintea cu moșnegii pentru că-s vicleni, mai vicleni de cât cei tineri. Și acuma cine are de măcinat să se ducă la moara dracilor, care de atunci nu-i mai știe nimeni locu', că în fie-care noapte dracii o mută și ziua stă morar un drac prefăcut într'un moșneag, iar din făina cea care o iau vamă, fac drăcoaiacele câte-o turtă, ca să arunce în gura celui ce ascultă.

Povestită de C. Chiriac, Ardeoani-Bacău.

D. J. Procopie.

URĂȚII.

26.—Cum se închină nunilor pe la mesele mari, de către vornicel.

Buna sara și bine v'am găsit Domnilor nuni mari.

Aici vi se închină finii dumneavoastră cu niște colăcei;

Colăceii sunt de ghiață,

Ca să vă fie dumneavoastră de luat cu apă dimineată.

Cu o bertă lucrată în scumpii,

Ca să fie nunii cei mari, de dus la nunți și la cumătrii

[și la mai multe veselii.

Și cu o buticică de vin,

Să vă fie cheful deplin, Amin și poftim.

Că dumnealor da'or trăi,

Colăceii v'or mări,

Și cu dumneavoastră vor cinsti.

Acum poftim, primiți,

Și nu bănuși.

27.—Celorlalți meseni, tot de către vornicel.

Cuconu' mire și cucoana mireasă

Ți se închină,

C'un pahar de vin de Odobești,

Să bei să te'nvesești;

Cu unul de Cotnari,

Valea-Sacă, — Neamț.

Să bagi mâna 'n busunari,

Să scoți doi galbeni mari,

Și cu o naframă de in,

Să te ștergi pe la gură de vin.

Amin și poftim.

Joan Preutescu.

POVESTIRI ȘI LEGENDE.

125.—Călătoria Maicei Precistii, să-și găsească pe fiul său.

*A fost un om mare,
Și a plecat într-o pădure mare,
Și a tăiat un copac mare,
Și a făcut o biserică mare,
Cu nouă uși,
Cu nouă altare.*

În altarul ăl mare, a fost cetindă Sfânta Maria a mare, cartea milostivirii, de Joi până Sâmbătă.

Sâmbătă și-a făcut cârpe de fier și opinci de oțel și a plecat la Iordan și s'a întâlnit cu Ioan și a zis maica Precista :

—Părinte Ioane, sfinte Ioane, ai văzut ceva și ai auzit, că am avut și eu un fiu din trupu' meu ? Și pe toți fiii i-am putut citi și adevără, numai pre fiul meu nu l-am putu citi și adevăra.

—O, maică fecioară, că n'ar fi să grăesc înaintea sfinției tale, că l-a prins căinii de jidovi și-l chinuesc și 'n cruce de brad îl răstignesc.

Și se luă Maica Precista pe cale pe cărare, cu cosița albă de porumb, fața albă sgâriind și se întâlni cu meșterul de lemn.

—Buna ziua, meștere de lemn !

—Mulțumesc dumitale, Maică precistă.

—De unde vii meștere de lemn ?

—Am fost la Hristos, de i-am făcut crucea,—Mi-a zis să o fac mai ușoară și am făcut-o mai grea.

—Oh, să lucrezi cu anul și să nu iei banul !

Se luă Maica Precista pe cale pe cărare, cu cosița albă de porumb, fața albă sgâriind și se întâlni cu meșterul de fier.

—Bună ziua, meștere de fier !

—Mulțumim dumitale, Maică Precistă.

—De unde vii, meștere de fier ?

—Am fost la Hristos, de i-am făcut piroane în tălpi și în pălmi.—Mi-a zis să le fac mai mici și le-am făcut mai mari.

—Oh, să lucrezi cu anu și să nu iei banul !

Se luă Maica Precista pe cale pe carare cu cosița albă de porumb, fața albă sgâriind și a ajuns la Impilat (*sic*). Acolo porțile erau incuiate. Maica Precista a strigat, porțile s'a descuiat și a văzut pre fiul său chinuindu-se pre cruce și a zis :

—Pentru ce te chinuești tu, o, fiul meu ?

—Nici pentru tine, nici pentru mine, ci pentru lumea toată. Căci n'ai auzit glas de secure în pădure, și cântec de fată mare ; și n'ai a-

uzit să se despartă vițelul de vacă și vaca de vițel și copilul de mamă și mama de copil.

Și care va auzi cuvintele mele și nu le va spune la lume, la lună, la săptămână, la an, la jumătate de an, va apuca pe mâna à stângă, se va duce pe calea à strâmbă, la mese strânse, la pahare goale, la viermii ăi neadormiți, în care se va viclui (*sic*) în veci, amin.

Iar cine va auzi cuvintele mele și le va spune la lume la lună, la săptămână, la an, la jumătate de an, se va duce pe mâna à dreaptă, pe calea à oablă, la mese puse, la pahare pline, la ingerii lui Dumnezeu, unde va viclui în veci, amin!

(Scriș de la bătrânul D. Mărgineanu, de loc din com. Frăua din Transilvania).

C. N. Mateescu.

126. — Dumbrava Roșie¹

Ștefan-Vodă cel Mare și Sfânt fu apucat de Turci într'un rând ne gata de războiu, pentru că tocmai atunci se întorsese din altă întâlnire cu Leșii și de aceia, mai dăduse răgaz oamenilor să-și mai caute și de ale gospodăriei.

Și erau Turcii așa de mulți, că nu-i mai încăpea văile Moldovii și Bistriții.

Și Vodă ce eră să facă? A dat de veste în toate părțile numai de cât, și-a adunat în pripă câte-va sute, dar poate dovedî unul pe-o mie și mai ales la un loc întins?

Nu! Și așa, Ștefan-Vodă fu biruit.

Unde să se ducă acuma el? Ce să tacă Vodă, macar până s'or strânge gloatele din țară?, că Turcii, vedeți dumneavoastră, nu-i dădeau pas de joc și-l urmăreau ca să-l piardă.

Se repezi la Cetatea Neamțului unde eră maică-sa și domnița. Și cum într'o seară răcoroasă, bătu la poartă să-i deschidă și zise:

— *Domniță,
Domniță,
Vin pân'la porțiță,
Vântul suflă tare,
Rana 'n trup mă doare!*

Iar maica lui Vodă, auzând acest glas, grăi nurorei sale!

— St! Ștefan e departe și de bună seamă că la poartă-i vr'un străin care vrea să ne înșele. Nu-i deschide!

Și Vodă-Ștefan iar a bătut la poartă, iar maică-sa-i răspunde.

— Locul creștinului, dușman ori prieten Moldovii, locul păgânului,

¹ Din *Firișoare de aur* — Povestiri și legende din popor (No. 670 din *Biblioteca pentru toți*).

dușman lui Vodă-Ștefan: nu-i în cetate ci între cei ce luptă și mor. Du-te unde ți-s părtașii !

Auzind Ștefan vorbele acestea, porni singur singurel spre Piatra, unde ajunse. Și pentru că pe aici erau o mulțime de mocani și crescători de vite, Ștefan îi sfătui să-și amestece fiecare turmele și cirezile și apoi să deosebească oile de-o parte, berbecii cu telenci de altă parte, vacile de alta și tot așa, vițeii, caii, tot, tot. Și după ce le-au osebit, cu fiecare cireadă și turmă au împănăt o vale iar când Vodă-Ștefan dădu veste din bucium, de odată începură să-i răspundă mocanii și toți cei ce erau cu cirezile ; iar pe lângă larma asta de buciune, adăogându-se behăitul oilor, vacile și vițeii cari răgeau, caii cari nechezau, strigătul oamenilor cari mânau cirezile,—toate la un loc făcea să nu se mai a-udă nici în cer, nici în pământ.

Turcii tăbăriseră în vremea asta pe șesul Pietrii, pe unde-s astăzi satele de la Roznov până către târg. Auzând ei mânia ceia nedeslușită și cum era și în răvărsatul zorilor, tare s'au fost buimăcit și-au început s'o rupă de fugă care încotro vedeă cu ochii.

Oaste de strânsură sare de la răsărit și tunuri așezate pe dreapta Bistriței încep să rărească dușmanii.

În chipul acesta păgânul a fost răpus. Cei ce-au scăpat cu zile, au fost prinși și judecați.

— De ce nu ne lăsați în pace. le-a fost zis Vodă-Ștefan, să ne cău-tăm de treburile noastre, că noi n'avem supuși să ne aducă toate de-a gata. Noi arăm, noi sămănăm, noi prășim și secerăm ca s'avem bucate. De ce nu ne lăsați în pace, vă zic vouă ?

Si îndată i-a pus pe toți la jug de-au arat șesul care se vede din Piatra și până la Roznov și încă mai departe, iar în loc de grâu și popușoi, puse Ștefan-Vodă ghindă, să crească pădure mare, căci pădurea trăește mai mult și aduce tuturor în minte povestea isvodirii ei.

Și pădurea a crescut mare și frumoasă și-a rămas până în anii din urmă numindu-se *Dumbrava-Roșie*. Dar lumea înmulțindu-se, pădurea s'a tot tăiat și în anii din urmă nu mai rămăsese din toată fața ei de cât un pâlcc de stejari unde-i astăzi sătucul ce poartă numele codrului domnesc.

Tudor Pamfile.

127. — Poveștea Dochiei cu cele douăsprezece cojoace.

Dochia a fost o fată de oameni foarte bogați. Cu oile s'a trezit, cu oile a trăit, și cum a trăit tot pe lângă oi s'a făcut fătoi cu spatele cât hornu'. Nu era cioban câtu-ți-s munții, din Inău până 'n Ceahlău, mai pe scurt n'avea păreche, pe nimie s'o trântescă. Dar toată zidirea lui

D-zeu are parte, că Dumnezeu la proști le dă năroc ca să trăiască mai cu înlesnire de cât cei cumiști. Dochia era proastă la trup dar la minte nu. Pe ce vreme a trăit că numai D-zeu știe, dar atâta să știi că pe atunci erau mult mai puțini oameni ca acum. Dela un sat până la altul trebuiai să mergi câtu-ți o zi de vară, ori o noapte de iarnă.

Cum a fost, cum n'a fost, nu putem a avea ști, că nu-i suflet de om să ție minte de atâta amar de vreme, dar atâta să știe că Dochia ș'a găsit păreche, un cioban Bârsan de-o palmă între ochi, c'un pept cât ușa bisericeii. Din ce ceas s'au văzut, s'au iubit și din dragoste s'au logodit, în sfârșit s'a unit pe vieață.

După ce s'au luat, norocu' din ochi nu i a lăsat, s'au înbogățit așa de tare că toți munții erau ai lor, după cum am zis; din lănu până'n Ceahlău. Pe lângă bogăție le-a mai dat D-zeu și odrasle; șese feciori și șase fete care de care mai frumoși. Știi colea; leganați de frunza codrului, adormiți și diesmierdați de mirosul florilor. Căci aerul cel proaspăt de munte, apa cea limpede ca cristalul, traiul și tihna și fără-muni-că te face să nu mai bătrânești...

Dar la om cât îi merge îi merge, și când se 'ntoarce încă se 'ntoarce. Așa a pățit și Dochia. Întăi i-a murit barbatul și după barbat feciorii și fetele, și a rămas biata Dochie singură, cucu 'n frunză; da' încă și mai rău, căci cucul când îi în frunză cântă mai voios.

Umblând Dochia cu oile s'a întâlnit c'un călugăr bătrân cu barba până la genunchi și genele dela ochi le ferea cu cârja. Cum a văzut Dochia pe călugăr a mers la el i-a sărutat mâna, și a început să-i spue toate păteniile ei. Călugărul i'a zis, să se ferească de ori și ce păcat că Dumnezeu îi va ajuta și a scoate-o din toate nevoile. Da' Dochia ca ori și care femeie, puțin i-a intrat învățătura 'n cap; pe'o ureche a intrat și pe alta a eșit, fiind și de fire furtunatică. Acu cânta și șugua și tot acu se mânia și suduia; doar nu degeaba i-a rămas povestea.

Vremea tot vreme a rămas de când lumea. Pe atunci ca și acum erau erni mari și geroase, veri rele și secetoase. Picând eara de vreme la munte, Dochia a coborât cu oile la șes ca să erneze. A fost o iarnă ca astă iarnă, tot ningeă și viscolia și primăvara nu mai venia. Văzând Dochia minunea de iarnă, și că frigul din ce în ce creștea, ea în toată ziua făcea câte un cojoc, decât că frigul două sprezece zile a tot crescut și Dochia ș-a făcut două sprezece cojoace, și cât a ținut iarna le-a purtat pe toate 'n spate. De la un timp a început a sufla vânticel cald din spre amiazi și omățul la șes a început a se topi.

Văzând Dochia că se disprimăvărează, și colțul erbiei eșia văzând cu ochii, și-a luat oile și a pornit-o spre munte, dar cele două spre zece cojoace tot nu le țipa din spate. Printre oi avea câteva râioase de ca-

pre, care văzându-se în păduri înmugurite, fugeau cât puteau înainte. Dochia venea cu oile încet cântând și șuerând și dintr'o furcă torcând a prăpădit caprele, a tot venit prin cei munți cu codrii mulți și caprele nu le-a mai găsit. A lăsat oile în sama slugilor, și ea tot torcând dar blăstămând, a căutat caprele două sprezece zile, și pe ce zi mergea se tot încălzea, și Dochia în toată ziua țipa (lepăda) câte un cojoc și în douăsprezece zile a țipat cele douăsprezece cojoace. Dar caprele tot nu le-a găsit. Prin păduri și prin câmpii cântau sturzii și mierlele de părea că-și fac în ciudă, care de care mai frumos.

Dochia a tot mers desmerdată de cântecul mierlelor, până ce a ajuns în munții Călimanului și de pe un vârf de munte a zărit caprele păscând la *briabăn* într'o prelucă verde ca mătasa. Văzând Dochia caprele de bucurie a început iară a cânta. Ajungând-o foamea s'a rugat lui D-zeu să-i dea ceva de mâncat. D-zeu i-a și dat, că mai mergând puțin, a văzut un dâmb plin cu fragi, a mâncat și s'a săturat. După aceea, s'a mai rugat lui D-zeu să-și mai vadă și oile. Dar ca prin minune iaca și oile acolo. Văzându-și toate dorințele împlinite s'a mai rugat lui D-zeu să-i dea și barbat. Dar D-zeu pedepsind-o pentru fapta ei cea nebună a prefăcut-o în stâncă de piatră, dar nu numai pe ea, ci și pe oile ei. În stâncă de piatră se vede și azi pe muntele Tămău¹ și împrejurul ei stau oile.

Teofil Bizom.

128.— De ce năpârca are coada ruptă.

Se spune că pe timpul când Noe era în corabie, șoarecele a ros corabia într'un colț și o făcut o bortă prin care apa intra înăuntru corăbiei. Noe nu știa ce să facă, căci era pe cale de a se îneca cu toți cei ce erau în corabie. Năpârca văzând supararea lui, o pus coada în borta făcută de șoarece și astfel a oprit apa de a mai intra în corabie. Dar apa căutând a intra în corabie, i-a rupt coada, și de atunci năpârca-i cu coada ruptă. De oarece a făcut bine lui Noe, a fost binecuvântată de D-zeu să nu facă rău oamenilor, dar nici oamenii ei. De aceea omul când o vede nu fuge de ea și se zice că-i pacat dacă o omori.

Preutescu Joan.

¹ Muntele Tămău e aproape de granița României și a Bucovinei dar pe teritoriul Ardealului. Pe partea dinspre răsărit a muntelui sânt o sumedenie de stânci mărunte cari de departe se pare a fi o turmă de oi. În mijlocul stâncilor mărunte este o stâncă mare din care izvorăște un izvorăș de apă limpede ca cristalul și rece ca ghiata. De departe acea stâncă seamănă ca un cioban între oi, adică între stâncile cele mai mici. Noi moldovenii zicem că acele stânci sunt Dochia cu turma ei de oi, pe când Ardeleii au altă poveste despre acele stânci. Ei le zic „ciobanul cu oile“. Imi voi da silința ca și cea poveste să vi-o scriu.

129. — Femeia cea ră la inimă.

Era odată un om și c'o femeie.

Omul avea un băet și femeia o fată.

Omul se ducea la plug, de cum se luminea, și cu demâncare venea femeia, când soarele se suiă de-o suliță.

Da' femeia să nu vadă în ochi pe băetul omului.

Acu într'un rând, omul iar plecă la plug dis de dimineață.

Dă el vre-o două trei brazde, da' soarele se ridicase binișor, și mațele-i ghiorăiau de foame, și femeia, nici să se mai arate de după deal.

Dacă vede și vede, pune și el plugul pe epe și vine acasă. Când să ceară de mâncare, pace !... Femeia făcuse mâncare și acu dormia cât șapte. Dacă o trezi omul, ea îi spuse că nu-i face de mâncare ; și că măcar să plesnească toți dracii, mâncare nu-i mai aduce ea la plug că i-a mâncat băetul lui tot, și că dacă n'o tăia băetul, să știe că, cum a venit, așa se duce.

Se pune omul pe gânduri. Cu femeia lui, nici că era de trăit !.....

Și femeia nu, și nu, să tae băetul, că ce să-i frigă ea la masă, și că mai degrabă își iea lumea în cap, decât o ști c'o să trăiască cu băetul omului la un loc.

Dacă văzù și văzù, omul cela, tăie și el băetul. Da băetul, uitasem să vă spun, trăia bine de tot cu fata femeiei.

Dacă a tăiat băetul, femeia l'a hăcuit frumos, și-l puse la frigare. Apoi întinse masa, și mâncară și femeia și omul de se sătură colea, bine.

Numai fata n'a mâncat. După masă, ea se duse repede și strânse osicioarele toate a' băetului, și se duse de le îngropă la o răspântie, după ce le plămădi cu vin nou.

Atunci, îndată din osicioarele celea se făcu o păsărică mică, mică și frumoasă și sburând pe o crenguță de salcâm începù să cânte :

*Urlup, Urlup,
Tata m'a tăiat,
Și cu mama n'a mâncat.
Surioara mi-a strâns osicioarele,*

*Trupul cu picioarele,
Cu vin nou le-a plămădit,
In răspântie le-a suît.*

Numai iacă trece un negustor pe colo, cu tot felul de horboțele și cum auzi păsărica ci, — la mai cântă păsărică, că ți-o da horboțica asta.

Nu trece mult și iacă un ciobotar, și cum aude păsărica cântând : ci, — la mai cântă păsărică, că ți-o da ciobotele istea.

Păsărica cântă, și ciobotaru-i dete ciobotele și plecă.

Numai iacă un sărar cu sare. — la mai cântă păsărică, zise sărarul, că ți-o da și eu un *drop* de sare.

Păsărica cântă iar, și sărarul îi dădu *dropul*, și plecă,

După asta păsărica sbură acasă, se puse acolo pe o crenguță de salcâm și începu :

*Urlup, Urlup,
Tata m'a tăiat,
Și cu mama m'a mâncat.
Surioara mi-a strâns osicioarele,*

*Trupul cu picioarele,
Cu vin nou le-a plămădit,
In răspântie le-a suit.*

Iese fata afară. Cum o zări păsărica, îi și asvârli horboțica. Fata plină de bucurie, intră în casă și spune și lui tatu-so.

Hai că esă și el afară, și păsărica cum îl zări îi și asvârli ciobotele celea. Omul intră în casă, și spuse femeiei, care, cum auzi, și ieși afară, cu gând că poate s'o căpăta și ea cu ceva.

Păsărica însă cum o zări, îi și isbi dropul de sare drept în cap și femeia muri pe loc.

Și iaca așa a vrut D-zeu să pedepsească pe femeia cea rea la inimă. Auzită de la răposata mea mătușă, Maria. Ciurești-Tutova. Gh. V. Sușnea.

GĂCITORI.

188.—Foarfecel.

*Lipie pe lipie,
Frunză verde ripie.*

189.—Dovleacul.

*Ingrop aşchii, întind funii și
strâng gHEME.*

190.—Nuca.

*Patru frați într'un cojoc,
Și mai are unu loc.*

191.—Limba și dinții.

*Am o vacă într'o luncă,
Stă 'ntre lupi și n'o mănâncă.*

192.—Stupul.

*Am un năpârstoc,
Șade 'n . . . la foc,
Și dă cu săgețile,
In toate părțile.*

193.—Iasca, amnarul, cremeșea.

*Mama i din pădure,
Tata e din târg,
Și eu după prund.*

194.—Sfredelul.

*Am un bou :
El se baligă, el rânește.*

195.—Ghionoia.

*Țapu' mamii, Țap,
Sare pe copac,
Toacă noaptea lemn uscat.*

196.—Soba, coșul, fumul, scânteia.

*Mama lata,
Tata lungu',
Nenea fluerici,
Și lelea svăpăia.*

197.—Dovleacul.

*Intr'un câmp rotat,
Șade tat-tău umflat.*

198.—Numele.

Ce nu simți pe tine ?

199.—Căței de usturoi.

Nouă frați într'un cojoc.

200. — Clopotul de la gâtul boului.

*Ghici, ghicitoarea mea :
Ce merge la puș și nu bea apă?*

201. — Râma.

*Strigă Dobra din pelin,
Ca s'o apăr de găini.*

202. — Ghiața.

*M'a trimes Doamna de sus,
La a de jos,
Să-mi dai pânză fără rost.*

203. — Putineiul.

*Hurdu, burdu prin cămară,
Ia-l de păr și dă-l afară.*

204. — Arcușul, dibla, coardele.

*Ivan gârbovu',
Ivăneasa scorburoasa,
Și copiii drepti.*

205. — Castravetele.

Ghicitoare 'n c... cu floare.

206. — Pepenele.

*Am un râu,
Cu malurile verzi,
Cu apa roșie,
Și cu prundu' negru.*

Goleștii-Badii, *D. Mihalache*
Muscel.

207. — Ceara.

*M'a trimes doamna de sus
[la a de jos,
Să-i spele băzmaua 'n foc,
Și s'o usuce 'n apă.*

208. — Pieptenile.

*Os spărtos,
Și scoate porcii prin dos.*

209. — Luntrea.

*Am o rață fără viață,
Trece apa cât de mare,
Și te poartă și'n spinare.*

210. — Lacrima.

Ce apă e 'n lume fără nisip?

211. — Coasa.

*Iuș, iuș, prin păiuș,
Vine sara la culcuș.*

212. — Buricul.

*La mijlocul câmpului,
Cuibul terteleacului.*

213. — Dobânda.

Ce ce înmulțește fără apă?

214. — Peștele, plasa și apa.

*Intru 'n casă ca să scap,
Și casa iasă pe fereastră.*

Jud. Vâlcea. *J. N. Popescu.*

215. — Plugul.

*Am o fiară 'ncornorată,
Umblă cu gura căscată,
Cu botul rămă,
Și cu spatele scoate.*

216. — Grapa.

*Am un arici lătăreț,
Tot cu țepi pe trupuleț.*

217. — Stuhul.

*Butie peste butie,
Și la vârf coadă de vulpe.*

218. — Foșălăii.

*Am doi moșnegoi,
Se trag de chie' amândoi.*

219. — Ghemul

*Bete peste bete,
Mii și sute încheiete.*

Hânțești-Dorohoiu.

N. V. Hânțescu.

220. — Ghinda.

*Am un lemn,
Nici de-o palmă,
Nici de-o șchioapă,*

*Dar fac din el,
Două fețe de masă,
Și-un ciubăraș.*

221. — Pușca.
*Ce-i în grindă,
Și colindă,
Grăește pe ungurește,
Și mușcă de prăpădește.*

222. — Cântarul.
*Sus cârlig,
Jos cârlig,
La mijloc un basalig.*

223. — Moșunoiul de furnici.
*Intr'uu deal răvărsat,
Ferbe-o oală cu pösat.*
Gohor-Tecuciu. *V. G. Beldie.*

224. — Cobza.
*Cinel, cinel,
M'am suit în pod,
Să caut iță potrivită,
Și n'am găsit iță potrivită,
Și-am găsit o vacă plăviță,
La coadă cu iscoadă,
La pânțele cu descânțele*

225. — Fusul.
*Hur în sus,
Hur în jos,
Vine sara bîrdănos.*

226. — Coasa
*Vâj, vâj, prin păiș,
Cotcodaci prin copaci.*

227. — Furnicarul.

*Pe-un deal mare fârfărat,
Fierbe o oală cu pösat.*

Auzite de la mătușa mea Mărioara
care spune că le-a auzit acum 40 ani
de la Vasile Pintilie.

Virgiliu S. Mironescu.

228. — Plasa.
*O mie 'nodate,
O mie desnodate,
O mie să zici,
O mie nu ghicești.*

229. — Berbecii când se împung.
*In opt se opinteste,
In două cu patru se lovește,
Șo sută se gătește.*

230. — Lingurile, mîncarea și
strachina.
*Veniră mimirigile,
Luară pipirigile,
Rămase doctorul gol.*

231. — Putineiiul.
*Buturugă bulbură,
Șade drept și tulbură,
Și dă cu săgețile,
In toate părțile.*

232. — Plugul, boii și oamenii
*Un rămător,
Patru 'mpingători,
Și doi țipători.*
Antonești-Teleorman.

Marin Apostolescu

BOTANICA POPULARĂ

31. — Brebeneii.

Brebeneii sau *breabănul* sunt niște plante cu florile roșii sau albe, iar în unele părți, precum în județul Ialomița, sunt și brebeneii galbeni. Brebeneii se întrebuințează de popor în diferite împrejurări.

În unele sate din Bucovina este obiceiul de a se înpodobi mortul iarna cu busuioc și brebeneu,

În Oravița montană din Banat se dau în Joia mare de pomană ulcele cu apă sau cu vin și la mănăsa oalei să leagă flori precum brebeneii.¹

Brebeneii se întrebuințează ca leac pentru rofii.

Rofiile sunt niște bube ce se fac pe capul și pe fața copiilor mici lăsându-se ca o rană peste tot obrazul și producând usturime și mâncărime nesuferită. Pentru a le vindeca, se ia brebenei, se ferb în lapte dulce și se spală copilul oblojindu-l.

În județul Iałomița, cu brebeneii galbeni, săpați în noaptea de Mucenici, se vindecă talanul la cai.

32. — Briiul.

Briiul este o plantă cunoscută în Muntenia, din care se prepară un estras pentru creșterea părului. Numele acestei plante îl întâlnim în balada „Iancu-Mare”.

*Foaie verde-a briiului,
Strigă pașa-al Diiului
Din vârful mețetului :*

*— Turcește-te, Iancule,
Turcește-te, beiule,
Beiule, creștinule².*

A. Gorovei și M. Lupeșcu.

DATINE ȘI CREDNȚE.

695.— Cine fură usturoi, ceapă, când va muri, va mirosi.

696.— Fetele, cari se vor spala Luni, cu apă adusă de Duminică, nu se vor mai mărită.

697.— Sufletele morților, aud numai atunci, când moare alt om, și-i trage clopotele.

698.— Cât e omul în viață, să-și deie macar un cucuș de pomană; căci pe cealaltă lume, dracul vine și-i cere sufletul omului; cucușul începe a cânta, și diavolul fuge.

699.— La cununie, a cui lumânare va arde mai mult, acela va muri mai întâiu.

700.— Când trăsnește și fulgeră, aprinde lumânarea din ziua de Paști și casa îți va fi ferită de trăsnet.

701.— Ca să nu faci copii degrabă, când te duci la cununie, să pălești pragul de sus al bisericei, cu mâna dreaptă.

Nemțișor-Neamț.

A. Molsei.

¹ Marian, *Înmormântarea la Români*, 247 și 383.

² G. Dem. Teodorescu, *Poes. Pop.* 480.

702.— Când strechie vacile, are să fie furtună.

703.— Când sar scânteii din foc, are să vie musafiri.

704.— Când ți-ai mușcat limba, te-a vorbit cineva de rău.

705.— Cine se uită pe fereastra altuia, are să facă ulcior la ochi.

706.— Cine mănâncă culcat, are să fie bolnav.

707.— Când copiii se joacă de-a mortul, cică prevestesc o moarte în acea casă.

708.— Când doi copii se lovesc din greșală cap în cap, atunci scui-pă pentru ca să nu facă bube dulci în cap.

709.— Când e lună nouă, fetele care au păr scurt, cică să li-l răteze de la vârful o persoană darnică, pentru că atunci le va crește lung.

710.— Treisprezece persoane la o masă nu e bine să stea, căci unul din ei are să moară.

711.— Gunoii de la masa de sară, nu e bine să se dea afară atunci, căci se dă norocul.

712.— Când vede cineva lună nouă, să aibă bani în buzunar, ca să aibă toată luna.

713.— Dacă cineva se răstește la altul cu cuțitul, din acel moment îngerul păzitor se depărtează de la el timp de 40 de zile.

Din Podu-Turcului.

V. Gheorghiu.

714.— De la ajunul Crăciunului până la ajunul Bobotezei, nu se toarce, pentru că se întorc vitele din zămislire.

715.— În ziua de ajun—când vine preotul cu „Nașterea”—unele femei pun grăunțe de popușoi sub scaunul pe care are să șadă preotul, rugându-l să stea, ca să le stea cloștile și pețitorii, unde-s fete mari.

716.— În ajunul sfântului Vasile, fetele cele mari, și nevestele, se trag cu sania—chiuind și spunând vorbe de haz—ca să le crească cânepa.

717.— În ajunul sf. Vasile, fetele cele mari, se uită noaptea prin fântâni cu lumânarea aprinsă, să-și vadă ursitul.

718.— În ajunul sf. Vasile, fetele cele mari, cu ochii închiși numără zece pari și-l leagă pe al zecelea cu bosuioc și ață roșie. De va fi parul cu coajă, barbatul care-l va lua va fi bogat. De va fi neted și lustruit, neted și lustruit la pungă îi va fi și bărbatul. De va fi cu cioturi, va fi cu neamuri. Aceste trei credințe le-am văzut cu ochii mei, înfăptuindu-se, prinzând asupra faptului, pe făptaș.

719.— Când mănânci, nu te uita în oglindă, că te vorbește lumea de rău pe urmă.

720.— Lunea să nu te *lai*, că e rău de urit.

721.— Vinerea nu se toarce, căci ți se coc degetele și-ți cad unghiele.

722. — Când scoți o pâne din spuză, să nu lași vatra neastupată, căci când vei muri, vei ședeă cu ochii deschiși.

Jorăști-Covurlui.

Petru G. Savin.

723. — La Mezu' (gnezu) Păreții (mezul păresimii = mijl. postului mare), e serbătoare în care nu trebuie să lucrezi nimic, ci să numeri ouăle. Să nu urzești pânză, pentru că o femeie, de demult, o urzit și o tot *tându-i-o* un an întreg de pereți (o isbit-o).

724. — Lut să nu aduci în zile de sec, pentru lipit vatra, că te nebește grierul cu cântecu' lui.

725. — Găină se dă peste groapă, pentru că ușurează păcatele ca panna. De aceia se pune pe alocurea și un cucoș în pom: el mai alungă pe dracu' de la sufletul omului.

726. — Dacă pui cloșca în zi de sec, ies mai mulți (ori chiar toți) cocoșei; în zi de fruct, găinuțe. La lună nouă, ouăle-s limpezi.

727. — Să nu întorci copilul de la țată (adică să nu-i dai țată după înțarcare), c'apoi îi rău de deochi; ori ce vede deoache.

728. — Dacă copilul înțarcat zice mai întâi tată, copilul ce se va naște după el va fi băet; dacă zice mamă, va fi fată.

729. — Dacă o femeie fură ceva în timpul sarcinei, copilul are semnul lucrului furat, în locul unde mă-sa l'o ascuns.

730. — Casă pe hotar, ori pe hat să nu faci, că nu-ți merge bine la nimic. Se poate să fie moroi și-ți iese caii, vitele etc.

731. — Pe hat, ori hotar la amiazi și nici când să nu te culci, că acela-i locul dracului. Să poate întâmpla să trăsnească sf. Ilii pe dracu' și te ajunge pe tine.

Jud. Botoșani.

V. Moisiu

CÂNTECE.

769. — *Câte flori sunt pe pământ,
Toate merg la jurământ,
Numai floarea soarelui,
Șede 'n poarta raiului,
Face loc sufletului,
Și hodină trupului.
Dară floarea spinului,
Șade 'n poarta iadului,
Și tot crește și 'nflorește,
Multe suflete-amăgește.*

770 — *Foaie verde bob năut,
Vineri maica n'a făcut,
Sâmbătă m'a botezat,
Duminică m'a 'nsurat,
Luni la oaste m'a luat,
Șapte ani și șapte luni,
Și cu șapte săptămâni,
Eu m'am dus în alt oraș,
Mândr'acasă a rămas.*

Antonești-Teleorman.

M. Apostolescu.

771.—*Cosind iarba fir cu fir,
Am găsit un trandafir:
Trandafir cu doi boboci,
Of mândrușo nu mai pociu!*

772.—*Tot pe loc și pe hodină,
Ca dracu' pe rădăcină.*

*Rădăcina macului,
Să i-o dăm bărbatului,
Să se ducă dracului;
Să se ducă, să nu-l vezi,
Și pe mine să mă crezi.*

773.—*Sub potcoava cismii mele,
Joacă dracul ș'o muere,
Și mă 'nvață a face rele;
Și mă pune pe genunchi,
Tot îmi spune mii și sute,
Pân' ce mă scoate din minte.*

Din Coropcenii-Vaslui.

J. Neculau.

774.—*Hop leliță 'ncinsă bine
Cu paftale de la mine,
Cumpărate din Cetate,
Cu trei lei și jumătate.*

775.—*Hop leliță frumușică,
Te iubesc cu multă frică.
Cu frică de la bărbat,
Și cu ură de la sat.*

776.—*Vai saraca toanta mea,
Șapte camași ea avea:*

Trei sunt rupte,

Trei sunt sparte,

Una nu se ține 'n spate.

J. Ciobanu.

777.—*Foae verde de arbuz,
Frumos amoraș mi-am prins.
Și nu l'am prins înadins,
Ci l'am prins într'o cercare,
Ca să văd ce minte are.
Mintea lui ca de copil,*

Fața-i ca un trandafir.

778.—*Foae verde poamă neagră,
Puiculița mea cea dragă,
I-am dat drumul să-și aleagă;
Să-și aleagă din doi trii,
Ori ochi negri, ori căprii,
Ori albaștri ca și-ai mei.*

Din Stănuești. *G. Patriche.*

779.—*Foae verde trei grante,
Oare ce-om face mări frate,
Cu-atâta străinătate?
Tu strein și eu strein!
Hai în codru să trăim;
Unde-a fi codrul mai des
Ne-om face un bordieș.
Tot cu lemne de cireș,
Ca să trăim ca la leși.*

*Și cu ușa de alamă,
Părinții să-și deie samă....
Ne-o născut și ne-o crescut,
Noroc nu ne-o dăruit.
De-am fi-avut vre-o norocire,
N'ajungeam aceste zile,
A umbla prin țări străine.
De la lăutarul Costin, Micești-Fălciu.*

V. J. Căuea.

780.—*Foae verde mărăcine,
Aoleo frate peline,
Amară e frunza 'n tine,
Tot ca ininioara 'n mine;
Amară e frunza ta,
Tot ca inimioara mea.
Foae verde, foae fragă,
Maică, face-mi-te-ai piatră,
Că nu mă făcuși o fată,
Să stau cu tine pe vatră,
Cu căsuța mălurată,
Cu vadra plină de apă,
Cu codița pieptănată;
Foae verde de mărar,*

*Mă făcuși mărgăritar,
Să mă ia ca militar,
Să mă duc la Călărași,
Vede-i-ași pustii și arși,
Să rămâie numai parii,
Să se 'nșepe generalii.*

Comunicat de D. Popescu, seminarist.

C. M. Popescu.

781.— *Auzi lele, cucul cântă,
Eși afară și-l ascultă.*

— *Ba nu zău nu-i cucucu,
Ci-i bădița săracu !*

782.— *Cuculeț cu pana sură,
Vino de-mi ia cartea 'n gură,
Și-o du la badea 'n fereastă,
Când s'a scula s'o cetească,
Lacrimile să-l porniască.*

783.— *De cât să n'am pe badea,
Mai bin' să-mi pierd catrință ;
Catrință alta îmi fac,
Bade nu-mi gălesc pe plac.*

784.— *Ce te uiți bade la mine,
Doară nu-s făcută bine ?
Nu-s dreaptă cum se cuvine ?
Da' te uită la a ta,
Că-i dreaptă ca secereă !*

Pătrăuți, jud. Suceava.

Alex. Morariu.

785.— *La pământ cu picioru',
Să răsară mohoru'.
Să răsară câte-un fir,
Să miroasă-a trandafir.
Trandafir de la Viana,
Răsădit de lelea Ana.
Lelea Ana, ca macu',
Du-te lele la dracu',
Nu mai face cu capu',
Că te vede barbatu'.*

J. Onciul.

786.— *Frunzuliță de arin,
La 'ntâmplare să mor ieu,
Să vii la mormântul meu,
Să 'ngenunchi să plângi mereu,
Mândră tot de dorul meu.*

De la Floarea B. Albuleseu, din căt. Moii, com. Vlădueni, jud. Gorjiu.

787.— *Foaie verde mărăcine,
Trec pe drum, mă uit la tine,
Frige inimioara 'n mine,
Ca un cuptoraș de pâne;
Ferice de cel te ține,
Știe că trăiește bine,
Deschid ușa dau de tine,
C'am trăit amândoi bine.*

De la S. Marinescu, com. Dioști, j. Romani.

Șt. St. Tușescu.

VORBE ADÂNCI.

452.— *Câte-o leacă, câte-un chic, pân' la degetul cel mic.* (Dacă vrei să faci bine cuiva, cât de puțin, folosește.

453.— *Nu te luă cu dracu' la harță, c'o să eși fără mustață.* (Nu te pune cu omul rău, că n'o scoți la capăt).

454.— *Vai săraca soacră-mea, căzu pe vatră belea.* (Se zice unei soacre ce n'o poate suferi ginerele său).

455.— *Capu' să trăiască, că belelele gârlă.* (Omul să fie sănătos că nevoi is multe).

456.—*Parcă ești Halmaga, gura-ți cât dăsa.* (Parcă ești o babă cloanță, care meliță toată ziua cu gura).

457.—*Parcă-i târnăfeș cu păru' creș.* (A zice în bătae de joc cui-va, ce neglijează să se dichisască).

Chilia-Veche și Bursucani, Tulcea.

N. J. Munteanu.

458.—*Râde dracul de porumbel negru.* (Vezi bârna din ochiul tău ș'apoi paiul altuia).

459.—*Ce-are aface căciula, cu subfrectura ? !*

460.—*Floarea busuiocului, cu coada târnăcopului.*

Grojdibodu-Romanați.

Nicolae J. Gotescu.

461.—*A-i merge druc.* Druc=un băț tare, mare, vârtos ; druc se întreb. în sens de tărie (în bine, sau rău). „Îți merg druc treburile“. Se ține druc (într'una) de mine, faptu' ista (copil)“. „Nu te dai, te ții druc“ (bărbătește lupti).

462.—*A-i rămânea de cap:* ceia ce-a făcut, spargă-se în capul lui, mustre-l cugetul, steie-i pe conștiință : „Dacă el îmi dorește așa, dacă capul îl duce așa, rămâe-i de cap (bostan)“.

463.—*A ajunge curmeiul (așa, funia, arcanul, odgonul) la par :* Lumea este o arie, cercul restrâns în care se învârt omul e fațarea ariei, funia sunt nevoile, ce-l mână pe om să tot alerge, să se tot frământa neconținut în lume. Vine un timp când funia ajunge la par, se strânge și moartea e la prag. *Socoteala e aproape*, căci merge la judecata faptelor. *Sensul :* A i se împlini sorocul de trăit, a fi aproape de moarte; de-acu-i gata, dă pelea popii.

464.—*A-mi cumpăra o chele*=a cumpăra un cal, ce, după convingerea Moldoveanului, nu prea aduce folos. Dacă moare îi întinzi numai pelea pe grindă.

V. Moisiiu.

465.—*Fă-ți picioarele străgălie și 'ntinde-o*=Oătește-te și pleacă, dar repede.

466.—*Se învârtește ca un spânel*¹ =Se învârtește iute. Face treaba repede în casă.

467.—*li ouă rața în traistă*=Așa de repede merge la drum, că-i ouă rața în traistă.

468.—*Nu mă lua 'n baschiola*=Mu mă lua peste picior ; ori, nu mă lua 'ncolo, așa.

¹ *Spânelul* o jucărie pentru copii. Vezi : T. Pamfile, „Jocuri de copii“, vol. I, pag. 77, No. 46 sub numele de „titirez“. Desemnul la V. Pavlov, „Jocuri și jucării pentru copii“, pag. 22.

469. — *Şuntai, nuntai* = Ori una, ori alta ; sau, taman (tocmai) pe taman.
 470. — *Du-te de-ţi vezi Samodiva* = Du-te de-ţi vezi ursita, (care nu e tocmai frumoasă).

471. — *li fierbe coliva 'n piept* = E bolnav, hârâie pe piept boala.

472. — *Voi nu sunteţi d'o fragă, şi sunteţi d'o vacă* = De unul care mănâncă mult.

473. — *Toitană de oală* = Oală măricică.

474. — *Mai vine ea alba la traistă* = Mai vine ea roagă ; să te rogi de mine.

Zlătărei-Vâlcea.

Gh. Fira.

475. — *Cârnaful lung îi bun, dar datoria lungă nu-i bună* = Mai bine să ai şi să-ţi prisosească, de cât să ai datorii mari.

476. — *Doarme cum îi mielul* = Se zice despre copii când dorm liniştiţi.

477. — *La Paştele calului* = nici odată, corespunde cu expr. Sf. Aşteaptă.

478. — *Lasă, lasă, a mai ajunge el Drăguş la căuş* = lasă, lasă, îi mai ajunge la vre o nevoe la mine, mi-i cădea tu în palmă.

479. — *Nu mi-i tocmai îndămână* = nu mi-i bine, mi-i rău.

480. — *Cine are sare pune şi'n chisăliţă* = Cine are bani, adică face ce-i trăsneşte prin cap, se zice despre cei ce le prisoseşte avere ori alt-ceva.

481. — *A înghiţit gutuia* = a păţit-o, a dat de dracul.

Jorăşti-Covurlui

Petru Gh. Savin.

O SAMĂ DE CUVINTE.

1191 — 1227

A şperlî = a apuca la fugă.

A harşui = a apuca de dinainte.

A linchi = aşi băga mâna unde nu-i flerbe oala.

Mişină = lingărire.

Zagraială = greşală de vorbă.

Bucovina.

P. Cârştean

Gnioagă (mioagă) = gălătuş, bucată mare (de mâncare); pe alte locuri halcă.

Am să te zbughesc, buchisesc, muşurluiesc = am să te snopesc în batae.

Flişteocu şi feleşteu = un băţ cu o cârpă legată cu care se ung osiile.

Chisnovat = mehenchiu, bun de glume. Da tare mai eşti chisnovat ?

Culese din Chilia Veche şi Bursucani, Tulcea.

N. J. Muşteanu.

Oagă, hogă=vâlcea.

Smugă, face smugă=a începe mai din vreme la un lucru oprit, unde ai de gând să începi mai târziu; s. ex. ai făcut smugă la paie, o să ia și alții și n'o să mai cunoști de unde au luat.

Copârștoi=adică un copil a crescut iute de s'a făcut mare, slab și înalt.

Verdete=băț scurt și gros.

Vlejgan=om mare, cu corpul cam diform.

Murugă=sărat prea mult.

Opreliște=oprire de a face ceva.

Oleap=adăpost.

Trascău=se zice unui vin rău la gust, care-ți încrețește gura când îl bei, acru de obicei.

Jerit=ai rămas jerit, adică ai cheltuit, ai dat tot, de nu mai ai nimic.

Nătruță=muere cam proastă, cam într'o parte, cam pe-o ureche.

Cant, tont=prost, nărod.

Hădărău=blendarău, *bejleagă*, umblă cam așa fără rost, îmbrăcat fie cum.

J. N. Popescu.

Gogleze=ogrinji, resturi bătoase, ce rămân în iesle, când mănâncă vitele.

Mustăreață=mâsgă, sevă.

Turiște=pleavă, de la fân, sau de la altă ceva.

Basău'=pacatu'. „Pe dânsu' o chical basău'“.

Cutră=fațarnică.

Ranchiul=pică, ură.

A izări=a *potochi*.

Asânză=se zice grăsimii dinăuntru dela porc (anturei).

Cioalnavă=bolnavă.

Scroambe=ciubote mari și de împrumut (nu se potrivesc pe picior).

Haladudă=se zice unei femei grăsuie și voinică.

Brahlniță=femeie grasă și greoaie.

A afanisi=a săraci.

Zăurdacă=lapte zărit.

A dobzola=a pedepsi aspru spre îndreptarea cui va (pe copii mai nult).

Nemțișor-Neamț.

N. Moisei.

GLUME, JĂTII, TACLALÉ.

156.—Să erți aproape lui.

Un hoț mare, care multe făcuse în vremea lui, s'a dus, când nu mai putea să se țină de hoție, la un preot evlavios ca să-și mărturisească pacatele; să-i dea și lui slobozenie, ca să trăiască cât mai are, ușurat. Zis și făcut.

Se învoi a doua zi ca să-i dea preotului pentru grijanie 3 galbeni și să vină mai pe seară să-și pue sufletul la cale. Popa, după obicei, își puse sf. odăjdii și începu a-l întrebă ba de una ba de alta, de toate păcatele pe șleah, cu toată înconjurarea.

Între altele, preotul îi spuse că D-zeu iartă păcatele, cât de grele, numai bine aproape lui să faci, chiar de ar greși (păcătui) de 99 ori câte 9, după cum spune la slovă. Dar vorba ceaia, *părul schimbă dar năravul ba* căci hoț te naști, căpitan de hoți mori.

Cum stătea hoțul și privea pe bietul preot țintă în ochi, vede atârând la gât băerile de la pungă, scoate cuțitul și nici una nici două *hârști* iea punga și o bagă în buzunar. — Da ce faci fiule, zise preotul inlemnit de spaimă. — Stăi părinte că de 99 ori câte 9 fac mai multe, eu n'am hoțit atâtea, ș'apoi dacă ești Sf. Ta lângă mine, îmi erți.

Ș'apoi ce-mi mai rămâne, mă duc să fac și la soroc-viu. Și plecă pe ici în colo.

Și iaca așa păți bietul preot, care rămase cu ochii holbați de ceaia ce pățise, se jură că altă dată nu va mai erta nici de două ori.

(Auzită de la Tata. Bursucani).

N. J. Munteanu

Invățător, Chilia Veche.

157.—Vreme murgă, cu coadă lungă.¹

Un boer a plecat cu sluga lui, — un țigan urât și fricos, — la drum. Pela mijlocul drumului au însărat drumeții noștrii ș'au tras la o casă de oameni în marginea satului. Seara, au mâncat, de, ca la niște oameni biedă sărmani(!): mămăligă și cu brânză. Au mâncat măcar că încă așa, da au mâncat, vorba-aia de omorai purecile pe burtă-le. Însă țiganul tot țigan și'n ziua de Paști, nu s'a săturat fii-ar borhanul de răs, că ie cât ăl de cal, până trece drumul sacă. Așa și cu haramina dracului, cum nu se săturase, luă bine seama unde pusese brânza, muiera omului. Să culcară. Peste noapte boierul, care vrea să afle ce mai fac caii, sculă pe țigan:

— „Mă țigane? Du-te afar' și vezi cum ie?

¹ Vezi Anul III, pag. 159, No. 91, variantă.

Țiganul se sculă la gând, da în loc să iasă afară, bagă capul în dulap și mănca brânza ce rămăsese de sară.

— „Boierule, afară ie întunerec beznă și pute-a urdă, spuse țiganul când veni d'afară.

— „Bine! da' vezi cum ie vremea ?

N'avu încotro țiganul și scoase capul pe ușă, să se uite.

— „Aolea, boiarule! Afară... ..

E vremea murgă

Cu coadă lungă

A fârșit p'al tău

Și mai are p'al meu.

Ce erea ? Venise lupul și mîncase calul boierului și mai avea să-l mănânce p'al țiganului.

De la tatăl meu I. Fira, din Zlătării-Vâlcea.

Gh. Fira.

158. — Cum își ține țiganul jurământul.

Ce-i veni în minte unui țigan, într'un an în săptămâna patimilor când tot creștinul se spovăduște Preotului, să se pue și el în rând cu lumea și să mai lepede din cele păcate. Și așa se duce și prinde a spune câte găini, câți curcani și câți purcei a furat, de se îngrozește și popa când aude.

Și îi dădu să facă o groază de mătăanii, ba să aducă unt-de-lemn la biserică și multe canoane de estea, care-l făcură pe bietul țigan să se căiască, că n'a răbdat macar până la anul nespovăduit. Dar speriet oare cum de câte auzise că are să tragă pe ceia lume, făcu strașnic jurământ, că, câte zile a mai avea, n'a mai mânca carne de furat, macar de i s'ar sui orătenia singură în traistă.

Dar se vede că nici D-zeu n'a ținut cu el.

Căci cine-l pune pe un curcan frumos și mare de a mai mare dragul să te uiți la el, să se sue tocmai pe gardul pe lângă care avea să treagă țiganul și încă cu feciorul său. Și să se rotească așa fudul și fără teamă, ca și cum ar fi știut par'că de jurământul lui. Dar odată îi veni în minte un gând năstrușnic, și ca să împace și pe D-zeu și nici el să nu-și uite năravul și mai ales feciorul său care de! era tânăr și nu-i lăsa altă avere de cât meșteșugul ista, îi zicea cam așa :

— „Tetea mo! vezi cel gard pe cel curcan ? Eu carne de furat m'am jurat să nu mai mănânc. Dar partea mea să mi-o dai părălește să-mi cumpăr cu dâșii pește“.

Florești-Tutova.

Virginia Stan.

159. — Țiganul și scripca

Un băiet de țigan, având pe semne darul cântecului, se hotărî să-și cumpere o scripcă. Dar ce făcea el, ce dregăa, că nici odată nu-i mai

ajungeau paralele. De supărare, țiganul tot mâncându-se așa, într'o zi le dăte toate pe una : muri. Jălanie mare pe țigani. Țiganca petrecându-l la groapă, ținea numai o gură : „Haoleu, haoleu ! dragul mamei pui, gurgui, cum ți-o rămas scripca'n cui !“. O femeie, auzind vorbele acestea, o întrebă curioasă pe țigancă : — „Da' bine Mandolică, băietul d-tale avea scripcă ?“ — „Ha, nu, dar avea de gând să-și cumpere !“.

De la Gh. Vasiliu. Mogoșești-Dorohoi.

N. V. Năntescu.

160. — Țiganul la praznic.

Un român, vecin cu un țigan făcu — ca de obicei toamna — po-mană. Țiganul pentru a-și apuca loc, se duse de se așază la masă mai înainte de a veni popa. Baragladina naibei, se cucușase tocmai în capul mesei.

Se întâmplă că totul era gata și vine și Românul, cu preotul și alți oameni. Cum intră în casă, văzând țiganul în capul mesei îi făcu semn zicându-i : „dă-te mai încolo, dă-te mai“ încolo, până ce țiganul se trezește la ușă.

Văzându-l scos de la masă, Românul nostru, îi spuse țiganului, ca să vină mai încolo.

Țiganul plecă supărat foc.

Pe drum, zise mahnit : — Da-o Dumnezeu și-o muri el tată-mio, la praznic am să fac colaci, câte balige în staniște, și lumânări cât stuf în baltă și am să dau numai la țigani, zicând : „Na țigane, na țigane“. Iar când va veni vr'un Român, am să-i zic ; „Na și ție Române hastă... de sufletul lui tată-mio“.

Auzită de la moș Nică din Cerțești.

N. Jançu.

161. — Lucru' dracului.

Unui țigan, zice, îi murise un dănciuc, tăman în ziua de Sfinții Arhangheli. Și dacă-i murise, țiganul de colo, jeluindu-se :

— „Arhanghele Sparanghele, dă sufletu' băiatului, că-ți face lucru' dracului !...“ (adică horcăia și ca caii).

162. — Nod.

Niște oameni tănuiau lângă un gard, despre creșterea porumbului.

Vine un țigan ce-avea și el pământ :

— „Degeaba, Românico, că porumbii voștri sânt negri și urîți, da' ai noștri sunt galbeni și frumoși“.

Cică ai lui erau porumbi !... O luase cam de-a 'ndoasele după cum îi era lui pielea !

Din Boureni-Doljiu.

Nic. J. Dumitrașcu.

163.—Tatăl nostru țigănesc.

Ucinaș cataș, surales hucata fusnadelta, tibiriul cudu janis romanes tatașcai pașcai niște pui de mierlă mi-a tot ros oticul, tatașcai ciuflita, androcotropleșnita și ție să-ți rămâie proroclandilas, alandala ispita, alandala isprava, benga treaba.

164.—Altul rusesc.

Uciunași ișiși nani bisi nașfetița ibitfoian da budet țavut voiat conanibisi lișuaș nașișnic dasandenesc estanvedoșnica nani ovidi nați văzut cusî ispavinos satuclava.

165.—Altul.

Tatăl nostru capra'n cer și chingelu pochingelu precum mațu și on calbaș și în vecii vecilor amin.

De la Giță Bugeag, Țuțcani-Covurlui.

V. J. Gahu.

C R O N I C A

* Frumoasa primire pe care a avut-o CALENDARUL nostru pe anul trecut, ne îndeamnă să ne gândim de pe acum, la cel ce trebuie închinat anului viitor. De aceea ne rugăm către TOȚI prietenii acestei reviste să ne înștiințeze dacă primesc întovărășirea la scoaterea lui. Tuturor li se va răspunde îndată.

* În *Cultura Română* no. 3-5 lămuriri cu privire la unele năcazuri lumești ale lui Creangă, de D-l Radu Manoliu.

* Ne bucură tot mai mult pătrunderea colaboratorilor noștri cu frumoase bucăți populare, în revistele literare. Cine-s, se văd.

P.

Cărți primite la Redacție

Baronul de Münchhausen : Minunatele isprăvi vânătoarești și călătoriile pe uscat, traducere de T. V. Negrescu („Biblioteca pentru toți“ No. 579) București, Librăria L. Alcalay, f. a. 71 pagini 30 bani.

Prosper Merimée : *Don Juan* trad. de Sofia Nădejde (No. 14 din Biblioteca „Lumina“), București, Librăria Nouă, f. a. 128 pagini 30 bani.

Traian Demetrescu : *Intim*, Poeme în Proză, Nuvele (No. 603 din „Biblioteca pentru toți“), București, Librăria L. Alcalay, f. a. 112 pagini 30 bani.

Reviste primite în urmă

Buletinul Ligei culturale a tuturor Românilor.—Secțiunea Ploiești.

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Creangă” pentru strângerea fondurilor :

„C U Z A - V O D A”

Suma adunată — — — — — L. B.
64.75.

BUSTUL LUI ION CREANGA ÎN BARIAD

Suma adunată — — — — — L. B.
858,95

La No. 2 din Biblioteca Revistii „Ion Creangă” au subscris:

I. Neculau, Coropcenii-Vaslui, 15 ex.

I. Gheorghiu, stud. medic. Casa românească, Iași, 10 ex.

Dr. Elefterescu, Buc. Fund. Berzei, 16.

P. Savin, Iași, 200 ex., *Mihai Grigoriu* (Iași), *E. Vuza* (Scânteia-Vaslui), *N. Neculau* (Bacău), *St. Tabacaru* (Toporăști-Vaslui), *N. Dăscălescu* (Bacău), *St. Paraschiv* (Bacău), *Leon Stănescu* (Bogdănești-Cucuteni), *D. I. Procopie*, 25 ex. *V. Poiană* 26 ex. *Hara-lamb Florescu* Brăești-Dorohoiu, *V. Antistescu* Timișești-Neamț, *M. Nițescu* Iași, *Zahei Grigoriu* Humulești-Tg. Neamț, *Gh. Mândrilă* Șarul-Dornei Suceava, *Titus Teodorovici* Galați, *T. Popovici* Giurgeni-Roman, *V. Lupescu* Viișoara-Bacău, *H. Dăscălescu* Broșteni-Roman, *V. Iordache* Mihăleșeni-Botoșani, *V. Niculescu* Mălini-Suceava, *Const. Ionescu* Fălticeni, *Ion Crudu* Dracșani-Botoșani, *Nichita Fuiorea* Principele Ferdinand, *Gh. I. Dumbravă* Dragomirești-Tutova, *Alex. Atanasie* Ghindăuani-Neamț, *Gh. Stoică* Mironeasa-Vaslui, *Georgescu I.* Buda Dorohoi, *A. C. Cosma* Botești-Fălcu, *Alex. Gaf-ton* Puțeni-Tecuciu, *Olivian Cheorpic* Babadag-Tulcea, *T. Mărculescu* Turcoaea-Tulcea *S. Sâmpetru* Scorțariu-Vechi-Brăila, *I. Dănilă* Leorda-Botoșani, *V. Popovici* Brăești-Iași, *Gh. Ciuchi* Obârșia-Bacău, *I. Rusu* Stolniceni-Suceava, *V. Aramă* Rudești-Suceava, *I. Cozma* Filioara-Neamț, *R. Gromnic* Soveja-Putna, *Em. Grosu* Valea Seacă-Bacău, *I. Paraschiv* Ceplenița-Iași, *M. Gavrilesco* Vadurile-Neamț, *V. D. Ștefănescu* Târnăuca-Dorohoi, *P. Bicleanu* Dolhești-Suceava, *P. Chirica*, *Alex. Căraușu* Zvoriștea-Dorohoi, *C. Iliescu* Zvoriștea-Dorohoi, *Emil Costeanu* Darabani-Dorohoi, *M. Bejenaru*, *Const. Bart* Dorohoi, *D. Bârză* Trusești-Botoșani, *N. Buzea* Mihai Bravu-Brăila.

(urmează)

Au Apărut: Seria I. DATINELE DE ȚARA No. 1

CARTI POSTALE ILUSTRATE

in editura Revistei „ION CREANGA”.

Neaflându-se în comerț, se desfac numai prin Redacție sau Administrație cu prețurile :

*10 bucăți, 70 b: 25 bucăți 1,60; 50 bucăți 3,00;
de la 100 în sus, 5 bani bucata.*

Se trimite franco numai după achitare prin mandat sau mărci postale

CARTI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări :

„Ion Creangă” numerile toate din anul I	— — — — —	3.00
„Ion Creangă” An. II.	— — — — —	6.00
„Ion Creangă” An. III.	— — — — —	6.00
CĂRȚI POSTALE ILUSTRATE editate de Revista „Ion Creangă”	— — — — —	0.05
CALENDARUL REVISTII „ION CREANGĂ” pe 1911	— — — — —	1.25
T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu : Carte pentru tineretul de la sate, Ediția I.	— — — — —	1.25
T. Pamfile : Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc”	— — — — —	0.20
„ „ Jocuri de copii I.	— — — — —	1.40
„ „ „ II.	— — — — —	1.60
„ „ „ III.	— — — — —	1.50
„ „ Cimitiruri românești	— — — — —	1.00
„ „ Industria casnică la Români	— — — — —	10.00
„ „ Sfârșitul Lumii	— — — — —	0.40
M. Lupescu : Creșterea vermilor de mătăasă	— — — — —	0.15
D. Farcașanu și M. Lupescu : Creșterea pomilor	— — — — —	0.25
St. St. Tușescu și P. Danilescu : Monogr. satului Catane-Dolj	— — — — —	2.00
„ „ Colinde din popor	— — — — —	0.30
Tim. Popovici : Leturgh a Sf. Ioan gură de aur	— — — — —	2.50

Se trimite franco numai după achitarea deplină

A APARUT :

No. 1 din BIBLIOTECA REVISTII „ION CREANGĂ”

CUPRINZÂND

SFARȘITUL LUMII

DE

TUDOR PAMFILE

Prețul 40 bani

Biblioteca Revistii „Ion Creangă” neaflându-se în librării, se va cere numai de la Redacție sau Administrație prin mandat ori mărci postale.

Biblioteca Revistii „Ion Creangă” este editată de o societate pe acțiuni; costul unei acțiuni este de 4 lei, care atrage după sine desfacerea a 12 exemplare din Biblioteca.

Biblioteca Revistii „Ion Creangă” și Revista „Ion Creangă” se primesc aproape gratis pe un an întreg de către cei ce cumpără o acțiune.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

FA MARIȚO

(Melodie populară).

Compoziție: Victor Monariu.

din

Fa Ma-ni-to, un' te duci Ma-ma'n fu- ta și'n fa-ru-ci

A- sa ofin-te-nă u-șor-ră far-că ești o dom-ni-șca-nă

Viuin

Mă duc dom'le la io-șor Sa duc-o-șă în ul-cior

de-mă opo'd să fin-măi-măi și dră-gu-ță la flă-căi.

REDACȚIA:

T. Pamfile, Strada Promoroace.

ADMINISTRAȚIA:

M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

B A R L A D

EXEMPLARUL:

În țară . . . . . 40 bani
În străinătate . . . . . 50 „

ABONAMENTUL ANUAL:

În țară. . . . . 5 lei
În străinătate. . . . . 6 „

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA DE CĂRȚI „MODERNA”

MEMBRII SOCIETĂȚII „ION CREANGĂ”

DONATORI.—

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fărânești-Covurluiul), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașiu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoșani), Pr. Gh. Gheoldu (Bacău), P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr. I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Golești-Badei-Muscel), A. Moisei (Nemțșor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropcenii-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), Voibură Poiană (Iaji), T. Popovici (Zorleni-Tutova), D. Procopie (Ardeozani-Bacău), P. G. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tenea (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), Șt. St. Tușescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

SOCIETARI.—At. C. Bîndea (Vladimir-Gorj), N. I. Munteanu (Chilia-veche-Tulcea), A. Negoescu (Bârlad), C. Patriche (Zorleni-Tutova), N. Stoleriu (Bacău-Suceava), D. Vasiliu-Bacău (Bârlad).

—Statutele societății sunt publicate pe pag. 36-38, An. IV No. 2.—

—Inscrierile urmează—

CUPRINSUL:

C. N. Mateescu. — *De ceale 12 semne minunate înaintea venirii lui Hristos.*

I. N. Popescu, V. Moisiu, D. I. Procopie, N. V. Hăntescu, — *Vrăji și farmece.*

Gh. Fira. — *Ghioroc (poveste).*

N. I. Dumitrașcu. — *Iovan Iorgovan (cântec bătrânesc).*

D. Gr. Furtună, P. Gh. Savin, V. Moisiu, I. Onciul. — *Povestiri și legende.*

I. Preutescu, C. M. Popescu, A. Moisei, I. Zotta, Pr. I. C. Beldie, G. Poboran. — *De-ale copiilor.*

Artur Gorovei, M. Lupescu. — *Botanica populară.*

P. Gh. Savin, T. Bizom, N. V. Hăntescu, A. Moisei, V. G. Beldie, I. O. Zugravu. — *Datine și credințe.*

Victor Morariu, C. Atanasii, Gh. C. Arteni, C. N. Mateescu, Zahai Grigoriu, Șt. St. Tușescu, N. Iancu. — *Cântece.*

N. I. Dumitrașcu, Gh. F. Ciușeanu, I. N. Popescu. — *O samă de cuvinte.*

I. Neculau, N. I. Munteanu. — *Glume, jâții, taclale.*

P., D. F. — **CRONICA.**

Poșta Redacției.

Bibliografie.

Ilustrațiune: *Fa Marișo, (melodie populară).*

COLECȚIUNELE NOASTRE:

Anul I . . . . 3 lei

Anul II . . . . 6 lei

Anul III . . . . 6 lei

Franco la locuință.

TUDOR PAMFILE

FIRIȘOARE de AUR

Povestiri și legende din popor.

[No. 670 din Biblioteca pentru toți]

30 bani.

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:

T. Pamfile, str. Promoroace
BĂRLAD

ADMINISTRAȚIA:

M. Lupescu, (Zorleni-Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL:

În țară . . . 5 lei
În străinătate . 6 €

INSEMNĂRI.

— Toate cinstitele persoane cari vor să ia parte la scoaterea **CALENDARULUI REVISTII „ION CREANGA“** pe 1912, să ceară lămuriri d-lui Tudor Pamfile, cât mai în grabă.

— Redacția mulțamește călduros d-lor N. I. Dumitrașcu, G. F. Ciușanu și I. N. Popescu, pentru graba cu care au răspuns la întrebările revistii din numărul trecut. Dorim ca astfel să facă toți colaboratorii noștri temeinici, spre a da acestei reviste un caracter de actualitate și a ajuta îndată și cu bogăție pe învățații și cercetătorii cari ne cer sprijinul. E o cinste aceasta și trebuie să ținem seamă de dânsa.

DE CEALE 12 SEMNE MINUNATE ÎNAINTEA VENIRII LUI HRISTOS¹.

Înțeleptul Ieronim arată că au aflat la leatopisețul jidovilor, că au să apuce înaintea venirii lui Hristos doasprezece semne minunate și foarte înfricoșate.

În fiiște care zi câte unul, adecă cu doauăsprezece zile înaintea venirii.

În ziua cea I-a zice: Să va înălță marea atâta de înalt, cât să covârșască cu 15 coți mai în sus de cât toți munții cei înalți, însă nu ca să acopere munții și dealurile cu apă, ci va stă în locul ei ca cum ar fi împrejurată sau îngrădită cu părete de zid.

A 2-a zi: Să va pogori atât de adâncu, cât abiea va fi cu putință să se vază apa într'acel adâncu.

A 3-a zi: Să va arăta deasupra mării chiții cei mari și *gadinile* și peștii și vor da glas mare, cât să se auză până la ceriu.

A 4-a zi: Să va aprinde marea și toate apele cu ardere de foc.

A 5-a zi: Va să pice sânge din toți copacii și din toate buruienile pământului.

A 6-a zi: Va să fie cutremuru mare preste toată lumea, cât să nu

¹ Este o variantă mai scurtă a cărții poporane „*Antihrist și semnele apropiării sfârșitului lumii*“.

poată sta nici om, nici dobitoc pre picioarele sale și va cădea toate casele și zidurile, și dealurile și tot locul cel înalt și să fie toată lumea un câmp.

A 7-a zi: Va să să loviască pietrile și bolovanii dintre ei și piatră de piatră să să zdrobească.

A 8-a zi: Va să să deschiză mormânturile de la răsărit până la apus și să iasă oasele morților, să stea deasupra pământului.

A 9-a zi: Va să cadă stelele de la ceriu și dobitoacele toate să se adune la câmp să zbiere tare, nepăsând o zi.

A 10-a zi: Va să moară toți oamenii ca să învieze cu ceilalți ce au murit mai înainte, a treia zi.

A 11-a zi: Va să arză ceriul și văzduhul și toată fața pământului, cu foc iute.

A 12-a zi: Va să facă ceriu nou, pământ nou și atunci să viie în-fricoșatul judecătoriu la arătare și foc să meargă înaintea lui, precum David zice la psalmul lui¹.

(Dintr'un manuscript anterior anului 1792).

G. N. Mateescu.

VRĂJI ȘI FARMECE.

32. — Pentru măritat.

*Brâu, brăușoru meu,
De cân' te-am urzit,
De cân' te-am țăsut,
De cân' te-am purtat,
Nici-o slujbă nu ți-am dat;
Da astă noapte te fac colac,
Și te mân în cai de olac,
Și la scrisa mea în sat.
De-o fi'n haia țară,
Să vină mâne sară;
De-o fi'n astă țară,
Să vină astăsară;
De-o fi pestă munte-i (sic),
Pune-i brăcirile punte,
Să vină pin ape fără vad,
Pin câni fără ciumag.
Brâu, brăușoru meu,
Astănoapte te fac cocoș,*

*Cu ciocu' de fier,
Cu aripi de oțâl.
Și te arunc pe coș,
Să umbli țara'n lung și'n lat,
Și la scrisa mea în sat.
Cu ciocu' să-l ciocănești,
Cu aripele să-l pleznești,
La mine să-l pornești.
le-l (?)² pe mumă-sa,
Iel pe tat' său,
Iel pe frați lui,
Iel pe capu lui,
Iel pe primarul din sat,
Pe iel,
Pe capu lui,
De o fi 'n milițiaie,
Miliția s'o năpustască,
La mine să pornească,*

¹ Unele din aceste credințe vezi-le în T. Pamfile, *Sfârșitul lumii* (N. Red.).

² ? (N. Red.).

După ce fată, dacă ugerul rămâne tot tare, atunci se mulge printr'o piatră cu bortă și se freacă de trei ori pe zi cu fundul izmenelor de la copilași mici de la 7 ani în jos ; pe urmă înferbântă fundul ceaului și îl atinge de uger și îl ține cât poate suferi vaca. După ce se fac acestea, ugerul se moae ; iar de nu se face așa, rămâne vaca cu ugerul tare și stârpește.

De la o babă.
(Ardeani-Bacău).

D. J. Procopie.

35.—De câni.

Apropiindu-te sau trecând pe lângă ei, strângi pumnii, zicând în gând:

Mut te-o făcut mă-ta,

Mut să fii !

Chior te-o făcut mă-ta,

Chior să fii

Și la mine să nu vii !

Acestea zicând, câinii îți vor da pace.

De la Leon Holunga.

N. V. Hănțescu.

POVEȘTI.

39.—Ghioroc.

A fost odată ca nici odată, că de n'ar fi, nu s'ar mai povesti; iar de este, pentru aia se povestește. A fost cică un om, care-l chemă pe nume bune Ghioroc, și-i mai ziceau ai lui dup' la el și rătoi și vulpe. Și era așa de sărac omul ăsta, că n'avea nici după ce bea apă! Mălai la el, nici cât să orbești un șoarece! Dar țoale? Mai văzuși! Ce să vă mai îndrug eu; era sărac lipit pământului și mai pune pe lângă toate astea, că mai avea și-o droae de *boraci* și, nene, umblău toți cu burțile verzi! De, dacă n'avea cu ce să-i îmbrace! Azi așa, mâine așa, tot aștepta omul nostru să vază, n'o pica ceva de sus. Da' vorb'-aia: „Dumnezeu îți dă, da'n oboroc nu-ți bagă.....“ De la o vreme începù a se gândi și răsgândi, că n'o mai putea duce așa. Nu e vorbă, muncea el saracul cât zece, dar nu lega două'n tei și pace.

Intr'o bună dimineață, îi spuse nevestii :

—„Fă nevastă, ia pune a oală, și fă turtă? Eu o să mă duc în lume și până nu m'oi îmbogăți nu m'oi întoarce acasă. Tu, ce-i vrea să faci, ce-i vrea să dregi, să te aibă Dumnezeu în paza lui!“

Cam cu inima neagră de mahnire, femeia puse oala în gura sobii să facă turtă.

—Fă nevastă, vezi s'o spoești cu păsat, ca să nu crăpe să intre cenușe și dacă n'am nici o legume, parcă o mănânc mai cu poftă așa!

— Bine bărbate, așa oi face-o.

Dete oala 'n *cropi*, puse 'n căpistere, o învărti de 4—5 ori cu *grip-ca*, cum îi era obiceiul, și aruncând-o pe *cârpător* o băgă 'n sobă. Mai puse vre-o 3—4 cărbuni aprinși pe ea ca să se svânte păsatul și apoi trase spuză cu vătraul ș'o acoperi. Până s'a coace pustia aia de turtă, ei stau pe scăunele și se uitau cu ochii *blejdiți* în fundul sobii.

— Hm! 'Tui toaca ei! Nu știu, fa nevastă, ce este cu noi de la un cârd de vreme. Ei! Vezi tu că dai dup' aia, dai dup' aia și parcă, Doamne ferește, ar fi ăl spurcat, așa nu dai înainte. Și bine o duceam noi întâi, când te-am luat pe tine.

— Așa e bărbate. Mi-aduc aminte, aveam boi, aveam car și păsări... La ce te gândiai, aia găsai și la noi. Eu nu-ș ce-o fi și asta! Imi spusese lelița Stanca lu' nea Mîtreă, ca să nu fi dat în v'o încurcătură d'ale sfintelui.

— O fi, mai știu și eu! He! Ce-o fi, o fi. Am scăpătat, am scăpătat! N'ai mai fi ce-ai fost, să dai și din mâni și din picioare!... Ia sama, mai întoarce turt' aia, că mă duc să caut nițale urzici. Barim, să știu mai bine cum e mâncarea cu voi cu toții, că de-acù, cine știe pe unde oi mai mânca desară!

Oftă bietul om și eși afară dus pe gânduri. Prin grădină găsi urzicele verzi și crude. Culese cam de-o ulcică și plecă spre casă. Nevasta scoase turta și pusese și ulcica cu apă și ceapă tocată să fiarbă pentru urzici. Cât ai bea o lulea de tutun, fură gata și urzicile. Puseră masa și s'așezară: părinți, copii, care pe scaune, care pe căpătaie, care pe câte-o baniță. Vedeți voi, măi flăcăi, bietul Ghioroc, cât era de sărac, de vai de mămuleana lui, tot parcă nu-i venea a pleca de lângă copiii lui jerpeliți și de lângă căsuța lui! Uite așa-i venea lui....

Mântuiră ce avură de mâncare, cât ai bate în palme și ai bătrâni tot cam flămânzi se sculară.

— Mă nebunilor, mâncați mai câte puțin, mânca-v'ar scorpia, ca să-i rămâie și lui tat'tău să ia în pădure.

Cu chiu cu vai mai trăsesese un colțuleț.

— Ia lasă, măi nevastă, Că'n' mi-o veni foame, oi mai bea și eu o lulea de tutun și așa că turta s'o mai țin de vremuri grele.

Mai trase omul v'o două lulele de tutun, apoi își învălui turta într'o treanță, o băgă în sân și plecă ca trăznit, fără să-și mai arunce ochii la copii. Plecă bietul Ghioroc și plecat a fost și'n ziua de azi! Haideă, haideă nene Ghioroc peste dealuri, prin păduri, peste ape....

*Că cuvântul din poveste,
Înainte mult mai este.*

Și așa, merse Ghioroc multă vreme fără samă. Trecea prin păduri
„Ion Creangă”. — IV. 7.

și n'avea un'să doarmă. Se suia în tufani și toată noaptea sta numai ațipit de somn, de frică să nu cază jos, să-l mănânce fiarele sălbatice. Așa a dus-o el mult timp, te miră de n'o fi trecut anul de când plecase d'acasă. Și tot mergea înainte fără să dea de urmă ori de față omenească. De la o vreme începuse a se face mai lumină și a se arăta poteci de urme omenești. Mai merse ce mai merse până ce dete de un oraș mare-mare, cât cuprinzi cu ochii. Cu sufletul plin de bucurie intră în oraș, că să gândea bietul om, după atâta amar de vreme, o găsi și el ceva de lucru, să-și mai desmortească mâinile. Umblă 'n sus, umblă 'n jos, nimic! Nimeni nu se uită la el, și nimeni nu vrea să-l bage în seamă, să-i dea ceva de lucru. Tot ocolind și dând târcoale prin oraș, iaca se pomenește la marginea ailaltă de oraș și acolo niște case mari, împărătești, ce să mai zici. Și erea o *zurbă* și-o gură de-ți lua *alăuzul* Nu mai te puteai înțelege în vorbă unul cu altul. Și să vedeți ce ierea. Împăratul perduse inelul de aur, pe care îl purta în degetul ăl mic și acum toată curtea era supărată, iar un olăcari de-asupra zidului striga, că cine s'o găsi să ghicească inelul, îi dă împăratul bani să nu mai aibă un' să-i puie. Bietul Ghioroc, auzind așa, și după cum se gândea că nu mai are la ce trăi pe lumea asta, se înfățișă înaintea împăratului, *legătuindu-se* că el are să-i ghicească inelul

— Bine, zice împăratul. Uite, eu îți dau pe fiecare zi, începând de azi, câte un curcan fript la fie-care masă. Măine îți dau doi, poimâne trei pe zi și așa în timp de 40 zile; cred că e destul atâta timp?

— Destul împărate.

— Da' bagă de seamă, de-i fi vre-un înșălător, are să-ți stea capul unde-ți stau picioarele.

— Să trăiți, luminate împărate, am înțăles. Dar te-și ruga de-o treabă.

— Spune, Ghioroc, spune.

— Eu trebue să-mi aduc nevasta și copiii aici, cu mine. Că alta e inima când îi știi departe pe ai tăi, și altfel e când îi văz cu mine.

— Bine, iaca așa să fie.

Așa se gândi bietul Ghioroc, că el se știa bine că nu știe nimic; dar, măcar atâta, trăia el bine cu ai lui 40 de zile, trăia. După asta să fi venit ori ce-ar fi venit, nu-i păsa. Ierea vesel că o să moară sătul și el și ai lui. Plecă acasă cu trăsura împăratului să-și aducă nevasta și copiii. El se 'nbrăcase bine, că-i dăduse împăratul un sfert din bannii făgăduiți, așa că, avea cu ce cumpăra hainele și nevestii și copiilor. Mergând pe drum, căzù la gânduri grele. „De... de cât așa, mai bine sărac și curat; da, o viață are omul, las' să trăiască odată și bine, și oftând începù a se văita:

*Aoleo Ghioroc, Ghioroc,
Ai umblat, cât ai umblat,
Da' acum ți s'a 'nfundat!*

Vizitiul pe care îl chema tot Ghioroc, auzindu-și numele pomenindu-se, o sfectli, 'ce: „Iată bă, că mă ghicî d'acum“, și i se făcû ini-ma în el cât purecile. Ajunse acasă, își îmbracă bine nevasta și copiii și apoi spuindu-i tărașenia nevesti-si, se gătîră de plecare la împărat. Pe drum, Ghioroc, tot așa se văita mereu. Bietul vizitiu, îi venea să înebunească. „Am pățit-o! De-acum s'a sfârșit cu mine“.

Cum ajunse la împăratul, vizitiul dete fuga la ai lui și cu sufletul în *buci* le spuse:

— Mă să știți că ne-am prăpădit!

— De ce mă?

— Ne-a aflat hoțul de ghicitor!

— Cum? De glumești mă?

— Nu glumesc fraților. Ascultați: Mergeam la el acasă, da' pe drum, doar ce-l aud din fundul trăsuri:

*Aoleo, Ghioroc, Ghioroc,
Ai umblat cât ai umblat,
Da acum ți s'a 'nfundat,*

Și așa mă, m'a ghicit și tot așa o să vă ghicească și pe voi. Ce e de făcut că e vai de noi!

— Hai să-i dăm bani să nu spue, ziseră unii; dar unul mai bătrîn 'ce:

— Lăsați-l să vedem ce urmări mai are, că pân' la 40 de zile e mult.

Poate cine știe ce-o fi zis omul și âstuia i s'a părut așa. Nu e vorbă, ălui cu frica'n sân, tot-deauna scui pă'n lături. Așa și cu el. Dar uite ce să facem: Mâne să se rânduiască unul din noi, să se ducă cu curcanul, să auză ce zice și ce face.

Așa se înțeleseră. Ghioroc se așeză cu nevasta și cu copiii într'o odaie mare de-ale împăratului și sta și se gânde la traiul ce o să-l ducă. Veni vremea mesii. Se orânduî masa ca la împăratul și le-o puse în odaia în care ședeau. Scumpeturi peste scumpeturi, de-ți lăsă gura apă. Te uitai să te atingi de ele, ori ba, așa erau de scumpe. E, ce să-i faci, nu era casă și masă de împărat? Dar Giocioc și cu ai lui mai văzuseră așa ceva? Aș! Neam de neamul lor nu mai avuseseră a face cu așa ceva. Când intră cel cu curcanul fript, în ziua întâi, Ghioroc zise tare: „Unul de rând“. Bietul servitor făcû fețe-fețe, aproape să i se tae picioarele. Când ieși afară, se duse la cei-lalți prăpădit.

— Ce e mă, de vii așa plouat?

— Ne-am dus pe copcă, ne-a ghicit.

— Ia fugi cu vorba asta, ce, altceva nu mai ai de spus?

— Ce să mai spui! Cum intrai îl auzii: „unul de rând“, adică eu sânt unul din ăi care am furat inelul.

Să vedeți. Toți servitorii ăștia furaseră inelul și lor acum le țâțâia sufletul de frică, mai ales când auziau câte o vorbă care să-i înțepie pe ei. Nu e vorbă, bietul Ghioroc își cânta cântecul și-și număra curcanii ce-i vin de rând să-i mănânce. A douazi se rândui altul. Cum intră cu cei doi curcani acoperiți c'o basmă, Ghiococ îi și *prijoni*: „doi de rând”; cât p'aci, aproape să-i vie să scape din brațe tava cu curcanii. Numai o puse pe masă și fugi pe ușă afară, să spue și celorlalți pățania.

— Mă, ne-a ghicit și pace? Cum intrai mă *prijoni* cu „doi de rând”.

— Așa e nene, ziseră ceilalți.

Dar cel mai bătrân, tot cu cap, le spuse:

— Ia stați să-l încercăm noi altfel. Măine care s'o duce, să-i ducă și o strachină de raci ferți, da să fie acoperiți.

Toți așa se înțeleseră. Cel de rând pentru a doua zi, căută o strachină de raci și se găti să i-o ducă odată cu curcanii. Cum intră la masa lor, desfăcù întâi curcanii și erau așa de rumeni și frumoși că-i veni lui Ghioroc a zâmbi și a zice: „He he-he curcani, curcani, v-ați rumenit la foc ca racii”. Zvâc, făcù inima celuia. „Acum s'a dus, s'a sfârșit cu noi. Mă duc la ei, să-i iau la zor, să-i facem ce i-om face, că ne pierde pe toți. Cu gândul ăsta intră la ceilalți unde se strângeau.

— Eu vă spui acum curat și adevărat, ne-a ghicit și pace. S'a dus cu noi. Trebuie să facem ce-om face ca să-i astupăm gura, să nu ne dea 'n *vart*. Cum am intrat la el am pus curcanii pe masă și i-am desgolit. El cum i-a văzut, a început a râde și a zice: „He, he-he curcani, curcani, v-ați rumenit la foc ca racii. Și așa că ne-a ghicit.

— Așa e, așa e, n'avem încotro, trebuie să-l plătim, c'apoi vai de capul nostru.

Se înțeleseră ca seara să se ducă vre-o câți-va mai bătrâni să se tocmească cu el; să-i spuie cum stă țărășenia și să-și vază de treabă. Cum se inseră și-au văzut că numai la Ghioroc era lumină, s'au dus cu toții la el. Au intrat în odaie. Au făcut plecăciuni până la pământ, aproape să-i sărute și poalele hainii. Mai abitir ca unui împărat! Frica săraca păzește pepenii. De.... cam rușinoasă e ea, da e bună când îi cauți *ogodul*. Se miră, în gândul lui, bietul Ghioroc, că ce-a dat peste el. De unde în sat la el din Ghioroc nu-l mai scotea nimenea, ici, ajunse la așa mare cinste; cum era el de sărac, lipit pământului, da' atât cap avù, numai decât îi trecù prin minte că asta nu e lucru curat.

(Urmează)

Gh. Fira

CÂNTECE BĂTRÂNEȘTI.

26. — Iovan Iorgovan¹.

Verde de-o mălură,
La-l vârș de măgură,
Cin' a mânecat,
Cu ceața 'n spinare,
Cu roua 'n picioare,
Joi de dimineață,
Pe rouă, pe ceață ?
Iovan Iorgovan,
Fecior de mocan,
Și de moțârcan,
Și de moliftău,
Mi-a fost viteaz rău.
Și că el mergea,
Călare pe cal ;
Călușelul lui,
Puiul leului !
Șeulița lui,
Teasta zmeului !
Apoi mai mergea,
Cu șoimul² pe mână,
Mergea de minună ;
C'ogarii provază³,
Merge de mirează⁴.
Ceața c'o 'ntâlniă,
Și mi se ruga :
— «Ceață, cețișoară,
Nu cumv'ai văzut,
Pe Cerna trecând,
Un șarpe umblând,
Din coadă plesnind ?»
— Și de-oi fi trecut,

Eu nu l'am văzut ;
Dar o să-mi aduci,
Mie să-mi aduci,
De-o cegă, de pește,
Mie să-mi arunci....
— Cernă, Cernișoară,
Ingeană-ți umbletul,
Și tot urletul,
Să-mi trec cu murgul.
Cerna-l auziă,
Talazul înmuiă,
Urletul ingenă !
El dac' auziă,
C'urletu'ngenă,
Și dacă vedeă,
Talazul înmuiat,
Cu murgul treceă,
Și că își vândă,
Cerbi și căprioare,
Șerpi și lighioane.
El dac'a vânat,
Cerbi și căprioare,
Șerpi și lighioane,
Umblând el așa,
Iacă și afla,
De-o hală de șarpe,
La cel vârș de munte,
Șarpe ocolit,
Pe munte suit.
Iovane, Iovane,
Brad de buzdugane !

¹ Variante în cartea «*Băile lui Ercule, sau Scaldele de la Meedia*» de D-r Alessandru Popoviciu, Pesta 1872. În editura „Albinei”, cu tipariul lui Em. Bartalits. Carte privitoare la descrierea băilor în care se dă și câteva monede și statui în anexă, dela înființarea orașului, precum și din timpul lui. Sub numele de «*Iovan Iorgovan și șarpele*», mai întâi se dă : poveste în proză, apoi se dă și baladă în versuri sub «*Iovan Iorgovan Bratiu de buzdugan și șarpele*». 2. «*Floarea Darurilor*» No. 24 an. I vol. II, sub «*Stan Iorgovan*». Este cules de D-na C. Ș. Făgețel.

² Șoimul : calul. ³ Provază : dupe el. ⁴ Mirează : te miră.

*Șarpe' se 'ntindea,
 Când înflămânziă,
 Scotea cap în țară,
 Mânca câte-o vâcșoară,
 Și câte-o fată mare,
 Și nu-i ajungea 'ntr'o sară!
 Iovan de-auziă,
 Calu' 'ncălecă,
 Of! și că zicea :
 „Să tai șarpele,
 Să scap vitele,
 Și fetițele....”
 Ce se mai gândiă ?
 La Sibiiu trecea,
 Paloș cumpăra,
 Paloș de mischiu,
 Ales din Sibiiu !
 Și dacă veniă,
 In munte că-l da,
 De și-l încerca,
 Paloș se strica !
 Iute se 'ntorcea,
 Altul cumpăra,*

Din Boureni-Doljiu.

*In munte că-l da,
 Mai bun se făcea !
 Atunci se 'nchina,
 La șarpe mergea :
 „Să tai șarpele,
 Să scap vitele,
 Și fetițele....”
 Și îl tot pândiă,
 Trei zile de vară,
 Trei de primăvară !
 Șarpe se 'ntindea,
 Capul și-l scotea,
 Iovan Iorgovan,
 Cu paloșul da....
 Șarpele striga !
 — Iovane, Iovane,
 Brad de buzdușane !
 Rău făcuși că mă tăiași ;
 Rău făcuși pe lumea asta,
 Dar mai rău pe ceialaltă !....
 — Rău făcui, dar nu-i nimic,
 Căci am fost și sânt voinic!*

N. J. Dumitrașcu.

POVESTIRI ȘI LEGENDE.

130. — De-ale strigoilor.

Erau, într-o vreme, strigoi câtă frunză și iarbă și câte coarne 'n puțină. Și nu se astâmpărau, bată-i Crucea, ci ieșiau noaptea 'ntre oameni, parcă aveau mișcorici. Umblau încoace și 'ncolo cât umblau, până când, sătui de meleaguri, numai ce te treziai cu dâșii pe la șezători. Se chiamă că la șezători se strângea multă lume din sat, mai ales flăcăi și fete, iar strigoii își puteau împlini tabetul, aducând cu dâșii spaima și sugând, ca lipitoarea, sânge omenesc.

Odată când șezătoarea eră mai în plinul el, iaca vine tupiluș, oaspete nepoftit și bine primit, un strigoi. Da' nu-l știa nimeni că-i strigoi. Eră doar în chip și'n făptură de flăcău frumos și încă șugubăț. Dă el binișor buna vremea, s'asează pe-o laiță lângă fete și într'n vorbă, cum li treaba flăcăilor. Și fetele și toți cei de la șezătoare gândiau,

de bună credință, că el îi un flăcău de-acolo din sat, care nu venise la casa unde se făcuse șezătoarea.

Și așa din una, din alta, strigoiul prinde a spune polojenii și jâtii, măi tată, că râdeau fetele de-ai fi gândit că-s altceva. Și prinde a se juca ș'a șuguî ș'a se hârjoni cu dânsese, neastâmpăratul.

Cu alte fete își găsea hârjoană cum își găsea, da' c'o fată de lângă dânsul își făcea de cap și de ciolane.

—Șăzi binișor, bădiță! Ce-ți faci de urît?

Da' el o pișca mereu, fără milă, hoțul, să-i rupă carnea de pe dânsa, nu alta.

—A-lei, bădiță!..... Te 'ntreci cu șaga. Ce? Vrei să mă gătești de zile? se mai răstește biata fată.

Ș'atunci, norocu' ei, c'a scăpat fusul jos. Când să iee fusul de jos, ce să-i deie ochii a vedea? Imprejurul fusului, coada strigoiului.... Și a zis ea, cum a fi putut zice, unei fete de-alături :

—Leliță, haidem să fugim, că *ihmanu'* ista-i strigoi!...

Da' fata cea de alături se luase cu ziua râsului și n'a priceput vorbele ei. Ș'atunci, degrabă, iese fata în tindă, cu chip că se duce să-și ducă 'n pod niște valuri de pânză. Și așa, cu valurile de pânză în mână, s'a dus, sârmana, s'a tot dus, într'un suflet și 'ntr'o spaimă până într'un codru vechi ca lumea și negru ca gândul ei de spaimă. Iar cei de la șezetoare o așteptau. Ș'au așteptat-o, ș'au căutat-o degeaba, până când, de la un timp de vreme, au văzut ei ș'au văzut că nu mai vine fata. Unde să fie? Dumnezeu sfântul știe....

—Din pământ să mi-o scoateți! răcnește, sborșit și cu ochii încrunțați în sânge, strigoiul.

Și de vreme ce n'o puteau scoate de nicăiri cei de față, că de unde nu-i nici Dumnezeu nu iea, s'a apucat strigoiul și i-a tăiat pe toți, până într'unul. Le-a supt sângele, le-a svârilit ciolanele și carnea pe supt lăițe, iar capetele, cu gurile rânjite, le-a înșirat pe la ferești. Cine ar fi trecut pe-acolo, ar fi zis că rîd flăcăii și fetele.... Și pe urmă, după ce a înșirat și mațele morților prin cuiu, zicând că-s mărgelele fetelor, se întinde la fugă și, după o cale de drum, unde s'ajungă? Ajunge în codrul cel mare, unde ajunsese și fata, și mai mușluind pe ici, pe colo, o zărește supt un tufan de fag. Zice:

—Ce șăzi aici, leliță? De ce-ai fugit de la șezătoare?

Da' fata, sâraca, așa se înspăimântase, că i se legase limba 'n gură și nu putea zice nici mac.

—Văd că ești fricoasă, leliță. Ci hai cu mine, mai degrabă, acasă, că are să-ți fie bine....

Atunci, fără să vrea, a întrebat fata:

— Unde ?

— Aici în codru. Hai mai iute ! strigă strigoiul.

Și ajungând ei la o bortă, în fundul codrului, a priceput fata că aceea-i casa strigoiului, care-i zicea mereu să intre ea întâiu.

— Nu, nu vreau, intră tu întâiu, bădiță.

Și așa, câtă vreme strigoiul a intrat în borta cea și a mai măturat și a mai *dirădicat*, fata s'a întors spre răsărit și a pornit-o la fugă, după ce a bătut bine, bine, valurile de pânză în gura borții celia.

În fuga și'n desnădejdea ei, zărește sărmana fată o scântee de lumină în depărtare. Spre această scântee de lumină s'a tot dus, într'un suflet, până când, iaca, ajunge la o casă pustie. În casă, întins pe o masă și c'o făclie la căpătăi, ședea un om mort, cu mâinile încrucișate pe pept. Ce să facă biata fată ? Intră în casă și suindu-se pe cuptor, adoarme dusă de chin și de frică. Și mult s'ar fi hodinit ea așa, dacă lighioana de strigoi n'ar fi ajuns-o din urmă, ca năpatea. Căci el svârlind în sus valurile de pânză din gura borții, a eșit afară și, foc de ciudă și de mânie, a venit c'o falcă'n cer și cu una'n pământ, tot în urma fetii, până la casa cea pustie. Ș'atunci, intrând în casă, s'a sculat în picioare omul cel mort. Și s'au luat ei la bătae și la *câlțâit*, și s'au întins și s'au burzului și s'au *bontănit* pân' au cântat cucoșii—și pân' s'a trezit fata.

Amu lumânarea eră stinsă, omul cel mort nu mai era nicăiri, doar grierii dacă mai țirâiau a pustietate. Incolo nimeni, țipenie, de cât fata și sfântul înger păzitor. Și omul cel ce fusese mort și strigoiul cel cu chipul de flăcău s'au năruit la cântatul cucoșilor, că amândoi erau strigoi. Trezindu-se într'o așa întunecime, fata s'a uitat înfricoșată de vre-o trei ori prin casă și, gândind că-i acasă și că i se nălucise ceva rău prin vis, a adormit moartă, fără grijă, fără frică.

Când s'a trezit ea dezdedimineată și a văzut atâta frumusețe îngărmădită în fundul codrului, când a auzit așa cântec de paseri, s'a minunat strașnic și s'a crezut în Raiu. N'a stat mult la cumpene și s'a pornit spre casa părinților ei, cu chip ca să-i aducă și pe dâșii acolo. Și așa, ajungând acasă, a prins a spune pe unde a purtat-o strigoiul și ce minunăție de fericire a găsit ea în codrul Raiului.... Părinții se uitau la dânsa și, cuprinși și ei de nedumerire, au făcut semnul sfintei Cruci. Fata lor atunci a intrat în pământ. S'a cufundat în adâncul pământului și s'a făcut strigoaică biata fată. Și cum putea să fie altfel ?

Strigoiul o vrăjise iar ei îi plăcuse prea mult farmecul fericirii din codrul locuinții lui.

Mănăstireni-Botoșani.

D. Gr. Furtună.

131.—Cain și Abel în lună.

Cică petele care-s în lună, închipuesc pe Cain și Abel. Că Abel ține în mână un vas cu sânge și îi zice lui Cain:

—Na, frate, bea sânge, dacă ți-a fost sete de sângele meu și m'ai ucis!

De la Eliza V. Niculau, din Jorăști-Covurlui.

132.—Mărul lui Adam.

Umflătura aceia de la beregata gâtului se mai numește și „mărul lui Adam. Cică pe când Adam mânca din mărul ce i-l dăduse Eva, l-a strigat D-zeu: „Adame“!

Iar Adam, când a vrut să-i răspundă, i s'a prins îmbucătura în gât. Și de-atunci și până azi și până la sfârșitul lumii, vom purta cu toții, spre aducerea aminte a păcatului săvârșit de strămoșul nostru, acest semn.

De la mama, Zoița Pr. Savin.
Jorăști-Covurlui.

Petru Gh. Savin.

133.—Căderea dracilor și Sântilii¹.

Dintr'untâi Sântilii, când era băetan tinerel, așa când îi înceară mus-teața, s'a fost tocmit argat la Iuda Scaraoscheanu, mai marele dracilor. Pe vremea aceia, Dumnezeu și cu Dracu erau tovarăși la toate înteresurile: la pomânt, la lucru, la ori-ce împărțeli.

Scaraoscheanu, tot trimite pe Sântilii la Dumnezeu cu solie și întrebare. Intr'o zi Dumnezeu zice lui Sântilii:

—Bre băete—încă nu-l cheama Ilie—, ia să întrebî mîne pe stăpână-tu, cine are să mântuiască pe urmașii lui Adam din greșala lor. Să nu te sfiești de loc de Scaraoscheanu; el are să-ți tragă o palmă, da' eu am să *blagoslovesc* și n'are să te doară de loc.

Adou-za când merge Scaraoscheanu cu Sântilii la ocean, o apă mare, să se scalde, îl întreabă Sântilii, iaca așa și pe dincolo. Scaraoscheanu îi cârpește o palmă lu' Sântilii și intră de să scaldă. Pe Sântilii nu l-o durut de loc. Peste zi merge iar Sântilii la Dumnezeu. Dumnezeu îl întreabă:

—Ei, l'ai întrebat, ce ți-a făcut?

—Mi-a dat o palmă.

—Te-a durut?

—Nu.

—Să-l mai întrebî și mâni, are să-ți tragă iar o palmă, da' n'are să te doară, că puterea me are să-i ție mâna.

Adou-za Scaraoscheanu iar merge la apă să se scalde. Când s'a desbrăcat și dă să intre, Sântilii iar îl întreabă. Scaraoscheanu îi mai

¹ Graiu local.

trage o palmă, tace molcum și se duce de se scaldă. Merge Sântilii și în ziua aceea la Dumnezeu, îi spune ce-o petrecut; da' Dumnezeu îi zice ca să-l mai întrebe odată, cie ce-a ci. Când merge la apă să se scalde Scaraoscheanu cu Sântilii, hai iar îl întreabă. Face Scaraoscheanu supărat: „Ce mă tot cihăești atâta” și-i cârpește iar o *taucă*. Și când era în apă îi spune: „Măi, nimenea nu poate să scape pe cei din Adam, de cât numai acela care s'a naște dintr'o fată fecioară, care să nu știe de bărbat și să nască copilul prin creștetul capului”.

Sântilii bagă bine în cap și, când Scaraoscheanu s'a cufundat și se tot *hulburè*, Dumnezeu o blagoslovit și s'o făcut ghiață peste oceanul ceala, o întinsoare cât ți-i cu ochii și era groasă ghiața de 9 *urșini*, că ghiavolul n'o mai putut să iasă *feli*. Unde dădè cu capu', *cer-bocnă*, nu alta.

„Măi, mi-o făcut-o coaptă, hargatu' meu”. Da' Sântilii n'a stat de loc pe mal. I-a și dat Dumnezeu 24 de aripi, și cât ai clipi a și fost la Dumnezeu și i-a spus cele ce i-a povestit *Uda Caraoscheanu*: iaca așa, Doamne, și așa. Dumnezeu l'a și schimbat pe Sântilii din flăcău tinerel într'un moșneag cu barba albă și l'a pus căpitan peste tunuri.

Dracu' cel mare, tot s'o isbit cu capu' în ghiață, de și-o spart capu' — ca dracu', cu capu' spaț și schiop — și a eșit afară. A început el, măi tată, *amandea* a suna din trâmbiță (trâmbiță) de huè și se clătină pământul; curgè la drăcărae câtă frunză și iarbă din tăta lumea, să vadă ce *nejdie* s'a tâmplat. Le spune el că i-a fugit hargatu' și i-a furat un cuvânt mare; să-l prindă, să-l ferfenițască nu alta. Pornesc ei în toate părțile și Scaraoscheanu către ceri cu boerimea lui; își ie giupănu' și un scaun, ca să-l pue mai sus de cât a lui Dumnezeu, să cie el mai mare. Ajunge Scaraoscheanu la moșneagul de pe tunuri, îi întreabă și pe dânsu' și pe Dumnezeu, dacă nu i-o văzut hargatu'. „Nu”. Se frăsuește el ce se frăsuește și haiti Dumnezeu spune lui Sântilii:

— Bre, Ilii, nu știu ce bâzâială se aude — veniau drăcoveniile toate — ia, fă oleacă de frumușăț, de paradie, să văd mai poți ceava la bătrânețe.

Sântilii atâta a așteptat: unde a început el a da cu tunurile și pe care cum l'o nimerit, o și chicat. Unuia i-o spart capu', altuia o aripă i-o rupt, altuia un chicior și ei o chicat pe pământ, care încotro. De aceea acu pe pământ is mai mulți draci; și dacă vrei să faci o casă, să prinzi un loc, trebue să chemi preotu' să pue pecetea lui Dumnezeu, ca să blagoslovească locul și să alunge pe dracu'. Huè cerul și pământul și-i era milă lui Dumnezeu de făptura lui, nu de draci.

Face la cele din urmă Scaraoscheanu tremurând:

— Oprește parada, fârtate, că mă prăpădesc cu tot neamul meu.

Și Dumnezeu a oprit pe Sântilii; da', pentru ca să nu prăpădească lumea, i-a luat o mână și un picior lui Sântilii; că altfel, dacă ar fi sănătos, mare vaicăar ar fi, de ciudos ce-i el pe Caraoschianu.

Lui dracu' cel mare, Dumnezeu, i-a luat puterea de a se mai sui în sus; și de-atunci el stă în fundul tartarului.

Auzită de la moșu Jeșcu, din Durnești-Botoșani,

V. Moisiu.

134.—O judecată dreaptă.

Un boer obicinuia, ca de câte ori se întorcea de la târg, să tragă la un rateș și aici, nu cerea altă mâncare de cât două ouă, și pe urmă pleca mai departe. Astfel a făcut el mai mulți ani, dar nici când nu-și plătea ouăle, ci pleca mai departe. Hangiul nici nu-i cerea bani, căci îl știa boeri mare și om de cuvânt.

De la o vreme a început hangiul a intra în griji cu plata boerului, și văzând că acesta n'are de gând să-i platească, a făcut așa de bine și l'a dat pe mâna judecătorului. În pâră a pus însă și venitul ce l'ar fi avut, dacă n'ar fi vândut ouăle, ci le-ar fi pus la clocit. Căpătând boerul pâra și văzând că cu toată bogăția sa nu-i în stare de a plăti atâtea *gobăi*, a început a cădea pe griji și a umbla tot posomorît.

Intr'o zi îl întreabă o slugă bătrână ce-l slujia de când era mic, că de ce umblă supărat. Boerul i-a spus cum stă treaba cu judecata hangiului. Sluga i-a spus ca să n'aibă frică, ci să meargă la judecată și să spue că și-a luat avocat, ca să-l apere. Boerul a știut prea bine că n'are să scape teafăr, dar ca să încerce, l-a luat pe bătrân ca să-l apere la judecată.

În ziua hotărîtă, a mers boerul la judecată și fiind chemat înăuntru, l-a rugat pe judecător, ca să mai aștepte oleacă, că nu i-a venit încă apărătorul. Așteaptă ce așteaptă judecătorul, de la o vreme i-a trecut și lui dorul de așteptat și-l întreabă pe boer:

—Da unde ți-i apărătorul, că-i târziu și n'am când aștepta.

Boerul i-a răspuns:

—Mai așteptați puțin, că trebuie să pice și el cât de curând.

Deodată intră pe ușă un moșneag îmbrăcat în strae țărănești și se apropie de boer. Moșneagul nu era altul de cât sluga boerului și apărătorul lui. Boerul se îndreaptă către judecător și-i arată apărătorul. Acesta înhoalbă niște ochi mari, văzând un țaran simplu ca apărător și se răstește către el:

—Da' unde ai întârziat atâta bade? ce crezi că eu am când te aștepta?

Iar moșneagul a răspuns:

—Apoi dă, domnule, să nu fie cu supărare, dar am avut de sămă-

nat niște mazere, și până ce am fiert-o și-am semănat-o, a cam trecut vremea.

Judecătorul i-a răspuns mânios:

—Ce ești așa de prost bădișorule, cine a văzut să răsară mazerea fiartă ?

Atunci i-a răspuns moșneagul:

—Apoi vezi, domnule, precum n'are să răsară mazerea mea pentru că am fiert-o, așa n'avea să iasă pui nici din ouăle fierte ale hangiului !

Auzită de la George Onciul, Frătăușul-Vechi, Bucovina. *Ilarie Onciul.*

DE-ALE COPIILOR¹.

152.—La jocul de-a baba oarba

*Unalichea,
Dostalichea
Dostopana,*

*Bocorana,
Tup, țenchi.*

Se pun toți băeții în cerc și unul zice aceste cuvinte. Pe care cade cuvântul din urmă, acela se face *babă*.

(De la mama).

153.—La jocul de-a amijitul.

*Unilica,
Titilica,
Titigon,
Panagon,
Două ițe,*

*Rapaițe,
Rapai mare
Porumbare,
Progonici,
Brici.*

Ca și la jocul de mai sus.

154.—*Taie, popă taie,
Dacă nu-i tăie,
Capul ți-oî tăie.*

*Cinci, părinte, cinci,
Cincisprezece-aici.*

Când zici aceste vorbe, faci semn cu cuțitul pe un lemn, așa că la urmă să fie 15 semne.

155.—*Una, una, una..... numai 31.*

Numărând până la 31. (Se face cu cuțitul ca la 154).

Auzită de la I. Gherveciu, Buhoci-Bacău.

Jon Preutescu.

156.—*Tălă lungă,
Pungă lungă,
Tălă lată,*

*Pungă lată,
Tălăș pi,
Cu pila'n pungă,*

(Se zice repede).

¹ Am dori ca și jocurile să fie descrise, la o laltă cu versurile ce le cuprind.

157. — *Unele
Tutunele,
Douăle,
Ouăle,
Treile,
Ardeile,
Patrăle,
'Mpăratele,
Cincile,
Opincile,
Șasăle,
Vasăle,
Șaptele,
Laptele,
Optele,
Copcile,
Năuăle,
Ouăle,
Zecele,
Berbecele.*

(Din Gorunești-Vâlcea).

C. M. Popescu.

158. — *Una, doauă,
Iaca ploauă.
Trei, patru,
Hai la teatru (? N. R.).
Cinci, șese, șapte, opt,
Am văzut un câne mort.
Noauă, zece,
Un pahar cu apă rece.*

De la Aristița Moisei, Nemțisor-Neamț.

A. Moisei.

159. — *Ulcică răsbocănățică,
Ptruu.... de porticănățică.*

160. — *Bodaprostea care ți-am
bodaprostit-o asară,
Să mi-o desbodaprostești înapoi
cu desbodaprostea 'n sus.*

161. — *Mălai dospit, răsdospit,
Cu răsdospitura 'n sus.*

162. — *O sapă lată, două sape*

*late, trei sape late, patru sape
late, etc.*

163. — *O cofă cu capac, două
cofe cu capac, trei cofe cu capac,
patru cofe cu capac, etc.*

De la Chifor Lazăr, Dorna-Suceava.

J. Zotta.

164. — *Nani.*

*Nani, nani,
Puiul mamei,
Mi te culcă mititel,
Și te scoală măricel.
Vino știucă,
De mi-l culcă,
Și tu pește,
De mi-l crește,
Și tu somn,
De-i dă somn.
Nani, nani,
Puiul mamei,
Eu cu mâna te leagăn,
Din gură cântec 'ți 'ngân,
Mă rog Domnului Hristos,
Să visezi un vis frumos,
Și să te scoli sănătos;
Mă rog maicăi Precistei,
Să te aibă 'n seama ei.
Și mă rog și sfintei cruci,
Să gonească ori-ce năluci.*

Jorăști-Covurlui.

Pr. J. C. Beldie.

165. — *Ulcelușe răzbușelușe și la
gură făcută cu răscurupenchiș.*

166. — *A căzut un pui în puiă,
Piua a căzut pe pui,
Când era puiu sub puiă,
Când era piua sub pui,*

G. Poboran.

BOTANICA POPULARĂ.

33. — Bozul.

Bozul, pe moldovenește, sau *bozie*, pe munteneste, este o buruiană cu trunchiu lemnos, care în fiecare toamnă pierde și primăvara reesă. Fructele sale samănă cu ale socului; floarea e albă, și cu miros tare, iar fructele sunt negre.

Bozul are mai multe întrebuințări în obiceiurile poporului. Este obiceiul ca după scaldarea noului născut, să scalde moașa pe nepoată. În apa acestei scaldători se fierb mai multe buruene și flori de câmp între cari se pune și *boz*. Scopul punerii acestor plante este ca nepoata să se întărească și să se scoale mai degrabă¹.

În noaptea spre Joi mari, în vărsatul zorilor, purced femeile din Banat la mormântul soților sau a neamurilor lor, alții aprind morților focuri în curte, numite *focurile* ori *luminiciche* ori *luminuse*, făcând pentru tot mortul din familie o luminică, sau menind mai mulți morți la o lumină. Luminicichele se fac numai cu surcele de alun sau de boz uscate, care se frâng, nu se taie, și care, după ce sunt culese, se aduc în casă și nici de cum nu se așază la pământ, ci se păstrează pe masă, ori în alt loc unde-va, fără a se atinge de pământ. În locuri unde întru apropiere nu se află surcele de alun, se fac focurile cu boz uscat, cules de pe câmp².

În medicina babelor, bozul are multe întrebuințări.

În descânțece pentru mușcătură de șarpe, bozul joacă un rol important.

Descântătoarea ia o oală cu apă neîncepută, face cu mâna cruce prin această apă, învârtind prin ea neîncetat cu o rămurică de *boz*, sau chiar de alun ori leuștean și zice următorul descântec:

*Prinsu-s'a dihu de păr,
Păru-i prins de pele,
Pelea de carne,
Carnea de os,
Osu' sănătos,
Dă veninu' jos.*

*Și șerpele dihu,
Să-și beie veninu'....
Cine duce veste,
Veste și poveste,
Să beie veninu',
De-odată cu dihu³.*

În județul Covurlui se descântă în apă neîncepută, cu un băț de alun și cu *trei fire de boz*, zicându-se de trei ori acest descântec.

*Selivestiță pestriță,
Prinde-te de peliță,
Pelița de carne,*

*• Carnea de os,
Osul de alun,
Alunul de apă.*

¹ Marian, *Nașterea la Români*, 280. ² Marian, *Înmormântarea la Români*, 384.

³ Marian, *Descânțece*, 224.

*Apa de să fie leac,
Să rămâe I.... curat,
Luminat,*

*Ca argintul curat,
Cum Maica Precista
Din cer l-a lăsat¹.*

În județul Romanai și Ialomița, cu bozul se descântă de mușcătură de șerpe la vite, spălându-se vita la umflătură cu apa în care s'a descântat.

Hlujul bozului strâns în Ziua-Crucei e foarte bun de oblojele când te dor picioarele și-s umflate.

Cu hlui de boz fert se oblojesce și caii, când au umflături la picioare.

Când paserile vor face păduchi, mai cu samă puii, cari pier din această cauză, să se pue în coteț, unde dorm ele, *boz* verde și se vor stârpi păduchii².

Poama de boz e bună pentru dropică, un fel de umflătură de mâni și de picioare la oamenii cari zac de mult. Pentru ca să căpătăm doctoria de dropică, iată cum se urmează.

Se culege toamna, mai ales în Ziua-Crucei, o oca de poamă de boz coaptă bine, se fierbe jumătate ocă zahăr până ce se leagă, se amestecă cu poama, se mai ferbe puțin de se face ca un fel de dulceată, se pune într'o oală curată smălțuită și se lasă la răceală.

Să ia apoi o altă oca de boz, se pune într'o oca de spirt și se lasă șapte zile la căldură; apoi se ia câte o linguriță de poamă îndulcită și câte un păhăruț de rachiu și nu se isprăvește doctoria de luat și se vindecă bolnavul.

Oblojelele cu boz, când te dor picioarele, să fac așa:

Se ia un ceaun mare și se pune în el apă; bozul trebuie să fie cules în ziua-Crucei, și se lasă să fiarbă bine. Când ciubărul în care se prepară oblojelile e pe jumătate, și după ce s'a răcit puțin, bolnavul se vâra cu picioarele în el și le ține cât-va timp. Se înferbântă apoi câți-va *bghicaji* (sarea mâtei) și se pune în ciubăr. Când aburii încep a eși, bolnavul se acopere pe picioare și șede acolo până ce asudă bine.

Frunze de boz ferte, puse pe picioare și învălitate cu petice încă e bine de pus.

N. Gorovei și M. Lupescu.

¹ *Buciumul Instrucțiunei* (Galați) I, 139.

² Lupescu, *Medicina Babelor*, 131.

DATINE ȘI CREDINȚE.

732.—Colacii. Se obicinuește ca după botez, nașului, să i se aducă „colacii”. Se aduc sau de fin, sau de părinții finului.; sau la un an, doi, după botez sau la zece ani, chiar și două-zeci de ani. Nu se ține în samă, când trebuie să se aducă, dar ceia ce se ține în seamă este *cu să fie aduși*. Căci dacă nu se aduc, atunci finului greu îi iese su-fletul și pe „ceia lume” în zădar umblă să-i ducă lui nașu-său colacii, căci el nu-i primește ci îi zice: „Să-mi fi dat, cât am fost pe ceia lu-me, unde și eu te-am botezat”. Iar finul amar se mai trudește din astă pricină.

Sub numele de colaci se înțelege: unul sau doi *colaci*, un bariz, nașei, sau o cămeșă nașului cusută și înflorită frumos. Apoi, un sopon, smochine, strafide, zahar și altele. Se aduce odată cu colacii și o găină, care nu lipsește nici-odată, deasemeni și o sticlă de vin. Veniți la naș, aci li se pregătește o masă, gustând cu toții din darurile aduse și din alte mâncăruri pregătite de naș.

Finul când vine cu colaci, trebuie să vestească pe naș cu o zi sau două mai 'nainte. Nașul dăruiește pentru colacii aduși, finului, un dar care poate fi sau în bani sau în altceva potrivit colacilor aduși ca va-loare. Nașul, dă de obicei, din daruri, finului, înapoi pe jumătate, —dacă voește—însă nu-i obligator.

Nașului de la cununie, finii, vin la săptămâna „*cu plăcinte*”. La naș, acum, se aduc și lăutari și cheful și veselia e și mai mare. Ba chiar se prind și la joc și veselia se sparge tocmai în ziua, dacă nașul are gust de petrecere.

Nașului de la cununie i se mai zice și *nan* și nașei *nană*.

Din Jorăști-Covurlui.

Petru Gh. Savin.

733.—Anul nou. Fetele, nimic nu așteaptă mai cu nerăbdare decât zi-ua de Sf. Vasile.

În seara spre Sf. Vasile se strâng mai multe la un loc, la o casă unde știu a fi mai de capul lor. Mai întâi încep pe rând a-și lega o-chii, adică una își leagă ochii și una o duce de mână pe cea cu ochii legați. Cea cu ochii legați ține în mână o strămătură roșie și așa merg la un gard și numără nouă pari și pe cel de-al noulea îl leagă cu stră-mătura cea roșie. Își desleagă ochii să vadă cum are să-i fie barbatu'. De se întâmplă să fie 'paru' scurt, atunci bărbatu' are să-i fie mic; iar de va fi paru' lung, atunci bărbatul are să-i fie înalt. Și iară de va fi paru' cu scoarță, atunci bărbatul care o va lua va fi bogat, iar de va fi fără scoarță, va fi sărac.

Aceasta se repetă de toate fetele câte sunt la un loc.

După aceia fac niște țidule ca și cum ar trage la sorți. Cum îi va fi barbatul acum știe, mai vrea să știe cum îl cheamă. Pe fie-care țidulică scrie numele unui flăcău. După ce sunt scrise toate, le fac țevițe, le pun într'o pălărie, în care le amestecă și după aceia ia fiecare câte una, și care nume a pică a fi scris pe țidulică, acel fecior o va lua. Și după aceia se duce fie-care la fântână, la miezul nopții, cu o lumânare aprinsă și se uită în fântână. Dacă își vede chipul zice că se va mărita în iarna ceea, iar dacă nu și-l vede, crede că va rămâne nemăritată.

Ca să știe de se vor mărita sau nu, mai știu ceva. Merg câte una la cotețul unde doarme porcu' și zice: „haț în ist an“, și dacă porcu' se trezește, se va mărita în anu' ista și dacă nu se trezește din data d'intăi, zice mai departe: „haț la alt an“, și așa că la al câtelea număr îi răspunde porcul, în atâția ani se va mărita.

O fată care trăește bine cu un fecior și nu știe dacă o va lua de nevastă sau nu, își face o turtă din făină de grâu cu sare, cam câte de-o câtime și după ce-o coace, o unge cu miere și o mănâncă și mâncând-o zice:

*Eu mănânc turtă cu miere,
Să mă iee de muiere;
Eu mănânc turtă cu sare,
Să-i fiu dragă așa de tare,*

*Făr' de mine să trăiască,
Pe alta să nu iubiască,
Dumnezeu să mi-l ferească.*

O părțică mică din turtă lasă și face tot chipul de o dă drăguțului s'o mănânce.

Mai pune în vatra focului două grăunțe de orz și dacă sare orzul în sus atunci îi este dragă și o va lua, iar dacă se învâрте în foc fără să saie, atunci își cam pierde nădejdea.

Mai pune doi peri de porc în foc și dacă se împreună amândoi când încep a arde, atunci e semn bun, iar dacă nu se împreună, atunci rămâne nemăritată.

Nici oamenii bătrâni nu se lasă mai pe jos. Un tată de familie vrea a ști dacă i se va întâmpla moarte în casă sau nu. Se caută atâtea bucăți de lemne câte suflete sunt în casă și toate le numește cu numele celor din casă, lăsându-se așa peste noapte. Dacă se vor găsi dimineață toate răzămăte de părete (că așa se pun seara), atunci nu va muri nimeni din ei peste an, iar de se află unul picat, atunci cel numit are să moară.

Vatra-Dornii, Bucovina

Teofil Bizom.

734.—Nici odată să nu se îngroape mortul în ziua de anul nou, căci tot anul vor muri oameni în acel sat.

„Ion Creangă“.—IV. 7.

*68.

735.—Când urla cânele la casă, va muri cineva.

736.—Cât timp e mort în casă, nu se mătură casa din fund la ușă, ci de la ușă spre fund, pentru a nu muri mai mulți din casă; nu se dă gunoiul afară, și nici nu se petrece pe cel ce-a venit să vadă mortul

737.—Când te mănâncă tăpile picioarelor, e semn ca să-ți pui pin-gele pentru joc.

738.—Murind cineva, până ce moare altul după el, sufletul îi șade la opreală, la 'nchisoare.

739.—Nu se păduche cămeșa după ce ai lepădat-o, căci îți cauți să-răcia.

740.—Sâmbătă nu se dă leșia afară, căci faci rău sufletelor celor răposați.

741.—Să nu te răstești cu cuțitul asupra cui-va, căci îi iei păcatele; asemenea și când vorbești pe mort de rău.

742.—Când zboară păsări pe sus, în cârd, de înfingi încetul cuțitul în pământ, descântând un anume descântec, vor cădea; asemenea și când zboară vre un om pe sus, dus cu farmece la ibovnica lui—fără voia și știrea sa—; însă cuțitul să-l înfingi încetul, căci altcum, va că-dea de-odată mort¹.

Hănțești-Dorohoi.

N. V. Hănțescu.

743.—Ca să știi cum îți va chema ursita, în seara de ajun, a Sf. Vasile, să întrebi cum îl cheamă pe cel dintâi urător, ce-ți vine la fe-reastră. Cum îl va chema pe dânsul, așa se va chema și ursita ce-ți vei alege.

744.—Ca să știi cât de bogată îți va fi ursita, tot în ajunul Sf. Va-sile, te duci noaptea și numeri zece pari cu ochii închiși. Cum va fi al zecelea par, așa va fi și ursita. Neted—calic; ciotoros—bogat; subțire—om mic; lung—om înalt și bine făcut.

745.—Ca să știi când te vei mărita, în ajunul Sf. Vasile, te duci în cotețul porcului și îi faci mai multe întrebări, zicând: —Haț, porcule, odată! De răspunde la întrebarea întâi, înșamnă că chiar anul acela te vei mărita.

Nemțișor-Neamț.

N. Moisei.

746.—Cine mănâncă ouă în ziua de paști, pe acela are să-l doară mijlocul la secere.

747.—Când zboară găștele prin ogradă, se zice că are să ploaie.

¹ D-v credeți? Mie mi-au spus persoane vrednice de crezare, c'au văzut într'o zi de vară, în amiaza mare, sburând un om la înălțimea unui brad, strigând „apă! apă!” Și că o moașă uitată de moarte, Chiticeasa, ar fi zis, că ea să-l fi văzut, c'un cuțit îl cobora jos. Ce ziceți? N. V. H.

—Rit'ic din umere. Am văzut „Somnabulul de la Pantelimon” și n'ași mai dori să-l văd! T. P.

748.—Când te mănâncă pielea, se zice că are să ploae.

749.—Când se scaldă vrăbiile în drum, se zice că are să ploae.

750.—Când cântă cocoșul seara, după ce a înnoptat, se zice că are să ploae.

751.—Când se umezește sarea, se zice că are să ploae.

752.—Când es furnicile pe prispă, se zice că are să ploae.

Gohor-Tecuci.

V. Gh. Beldie.

753.—Fata cea mare să strângă masa îndată ce au ospătat toți, că altfel de-o lasă mai mult, nu se mărită așa degrabă.

754.—Când te duci unde-va și găsești stând la masă, e semn că-ți trăește încă soacra.

755.—Dacă cine-va e bolnav de *ducă-se pe pustii* (epilepsie), se îndreaptă numai decât dacă în timpul când e apucat îl mușcă de un deget un *mezin* sau *mezină* (băiat sau fată, om sau femeie, cel de pe urmă născut).

756.—În ziua de Crăciun, e bine să mănânci *lichiu* (pâne de grâu), că astfel vei fi sătul tot anul—te vei satura foarte degrabă, chiar cu puțină mâncare.

757.—Fluturii de noapte, cari vin pe la lumină, sunt sufletele celor răposați.

Tușcani-Covurlui.

J. O. Zugravu.

CÂNTECE.

788.—Fa Mariș'-ascu-
tă bine,

Dă-te'n dragoste cu
mine,

Că de-aici pân'la is-
vor,

Ți-i drumul cam de-
părcior.

—Dute 'n treaba du-
mitale,

C'amuș sîrîg badea
din vale,

Of și-amar și vai de tine,
De te legi cumva de mine.

—Fa Marișă și iar fa,

Lin *Cules: Victor Monariu.*

Fa Ma-ni-to, un' te duci Ma-ma'n fuo- tō și'n pa-puci
A- sa spin-te- nă u- poa- rā lăc cā esti o dom- ni- poa- rā
Viorii
Mă duc domile la is- vor Să- duc a- pă în ul- cior
Să mă opāl să fii mări- mări și dră- gu- ta la flă- căi.

35.—Fa Marișă. *

Nu te mai sboșși așa,
Și nu fă așa 'nfinată,
Las' să te sărut odată.

— *Dute 'n treaba dumitale*, etc.

— *Fa mariță, badea tău,*

Îi un prost și-un nătărău,

Și se poartă cu suman,

Coșcogemi-te țăran.

Iară eu is cu surduc,

Și de doru-ți mă usuc.

— *Dar să fii și domnitor,*

Să te faci și scrum de dor,

Că pe badea nu l'ași da,

Nici pe opt ca dumniata.

Dute'n treaba dumitale, etc.

Din Capu-Câmpului, Bucovina.

Victor Morariu.

789.— *Alunaș cu-alune multe,*

Eu mă duc până la munte,

Tu rămâi cu gânduri multe.

Alunaș cu-aluni de vară,

Eu mă duc puțin la țăară.

Alunaș cu-alune bune,

Eu mă duc până în lume,

Sufletu-mi rămânî la tine.

Ingrijește-l puică bine,

Și mi-l leagă 'n batistuță,

Căci tu mult mi-ai fost drăguță.

Leagă-l în batistă albă,

Și dă-l pe apă să meargă.

De-ar sta și s'ar scufunda,

Puica tot m'a aștepta;

Iar de-a merge 'n jos pe apă,

Puica tot mă mai așteaptă.

790.— *Foaie verde magheran,*

Măi, măi.

Ghișor de peste deal,

N'ai venit la noi de-un an,

— *N'am venit că n'am putut,*

C'am fost bolnav și-am zăcut.

Ș'am zăcut un an și-o vară,

Și-o lună de primăvară.

Și când bine m'am făcut,

Am cerut cal împrumut,

De-am venit și v'am văzut.

C. Atanasiu.

791.— *Foaie verde iarba neagră,*

Maica, taica tot mă 'ntreabă,

Care muncă mi-i mai dragă.

Eu, mereu, mereu le spui :

Munca cea din vitejie,

Cu pistoale vinetie.

Giaba biau, giaba mănânc,

Giaba mijlocul mi-l strâng.

Dacă n'am arme să'ncing,

Și-un cal bun ca să-l înching.

Căci voinicu' nearmat,

E ca știuca pe uscat.

Și voinicu' fără cal,

E ca peștele pe mal,

Și ca mărul lângă drum,

N'are pace nici de cum.

Căți trec îl zburătuiesc,

Și de crăngi îl sărăcesc.

792.— *Ș'am zis verde de-alunică,*

Dragul maicăi Ghișulică,

De când te-ai îmbolnăvit,

Cu gura n'ai mai vorbit,

Numai din mâni mi-ai făcut.

Călărașii c'o venit,

Maica'n poartă le-o eșit,

Două vorbe le-o grăit :

Călărași, descălecați,

Luați caii și-i plimbați.

Și-i plimbați prin busuioc,

Ghișor n'are noroc,

Și-i plimbați prin mintă creată,

Ghișor nu are viață.

De la C. Ciortescu, Idrici-Fălcu.

Gh. C. Arteni.

793.— *Foaie verde de năut,*

De când maica m'a făcut,

*Tot în codru am crescut,
Și nimeni nu m'o știut:*

Nici luna,

Nici soarele,

Numai căprioarele.

Surioară, căprioară,

Urcă-te 'n două picioare,

Și roade codru' pe poale.

Roade poala codrului,

Să văz țara Oltului.

S'o văz bună-i,

S'o văz rea,

Să văz și pe soră-mea,

Măturând bătătură.

Cu mătura măturând,

Cu lăcrămioare stropind.

794.—*Foaie verde ș'o sipică,*

Cine mi-are ibovnică,

I se pare noaptea mică,

Și plocada ușurică.

Cine n'are, n'are, n'are,

I se pare noaptea mare,

Și plocada grunj de sare.

Titești-Argeș. *C. N. Mateescu.*

795.—*Inimioară cu venin,*

Nu te-oi mai vedea râzând,

Nici voe bună făcând.

Inimioara mea din sân,

Mult e plină de venin :

De-ar fi de trei șerpi mușcată,

N'ar fi-așa de 'nveninată.

796.—*Am auzit din bătrâni,*

Că tare-i greu prin străini ;

Dar eu încă n'am crezut,

Până m'am dus și-am văzut.

Fie pânea cât de bună,

Dacă e'n țară străină,

Tot se face glod în gură.

Fie pânea cât de rea,

Dar dacă e'n țara mea,

Tot îmi pare ca miereă.

Humulești. *Țahei Grigoriu.*

797.—*Foaie verde trei smicele,*

Trei smicele, trei nuiete,

Auzi, lele și iar lele,

Despăgubește-mă lele,

De părăluțele mele,

Care-am muncit eu pe iele,

Din tinerețele mele.

798.—*Foaie verde trei smicele,*

Trei smicele, trei nuiete,

Pe deasupra casii mele,

Trece-un pâlg de turturele,

Nu e pâlg de turturele,

Alea sunt dragostele mele,

Care mă iubeam cu ele,

Din tinereațele mele ¹.

De la Stan V. Licescu, Catanele-Dolj.

799.—*Frunză verde de doi sfați,*

Fa, leliță, din Galați,

Ia-mi cuțitul din ficați.

Nu-l lăsa să ruginească,

Ficații să-mi putrezească....

Frunză verde de dudău,

Că n'a lăsat Dumnezău,

Ce-oi iubi să fie-al meu,

Și să mor când oi vrea eu :

Că n'ași muri nici odată,

Pân' n'ași iubi lumea toată.

Frunză verde solzi de pește,

Că tot iubind la nevastă,

Mi-a dat barba fără veste,

Și mustăcioara d'un dește

lubita mi-a scos barbă,

Și dragostea mustață.

De la D. St. Minea, Catanele-Doljiu.

Șt. Șt. Țuțescu.

¹ Vezi „Poezii populare“ Canianu p. 158 și G. Dem. Teodorescu p. 305.

800 — *Strigă Petrea dintre lunci,
Dintre lunci, dintre prelunci.
— Ce strigi Petre dintre lunci,
Ori ți-i foame, ori ți-i sete?
— Nu mi-i foame nici mi-i sete,
Un șarpe mare m'o 'nghițit,
M'o 'nghițit pe jumătate,
Jumătate nu mă poate.
De-mi ești mamă cu dreptate,
Bagă mâna de mă scoate.
— De cât eu fără mânuți,
Mai bine fără Petruț.
— De-mi ești tată cu dreptate,*

*Bagă mâna de mă scoate.
— De cât eu fără mânuți,
Mai bine fără Petruț.
— De-mi ești dragă cu dreptate,
Bagă mâna de mă scoate.
— Mai bine eu fără mânuți,
De cât fără de Petruț.
Iară mâna c'o băgat,
Și pe Petruț l'o scăpat.*

Cântec din jud. Suceava, auzit de la
Gheorghe Ciobanu.

N. Jancu.

O SAMA DE CUVINTE.

Răspunsuri la întrebările din No. trecut p. 161¹.

1227—1287

Fofoloage (fotoloage n'am auzit): In jud. Gorjiu, sânt *fofoloage* găște acelea nu tocmai *sbârle*, măricele, cu pieptul lăsat în jos, leneșe, moi, molatice. In jud. Doljiu: rățișoarele, bobocii (boboceii) atunci când sânt foarte mici, când de-abia se țin pe picioare,—când merg, se împedică și dau în cioc, ori în coadă, fiind-că sânt mici și nu-și pot ține cumpăneala pe picioare, adică sânt *fofoloage*, sânt *tăfăloage*, moi, molatice.

Este obiceiul de li se tund coadele,—atunci când umblă prin băltoage, prin apă—, căci li se usucă noroiul de coadă (de firele acelea). In felul acesta ele se ușurează și nu mai cad.

A frâncui: In jud. Mehedinți, *a frângui* înseamnă a mai lungi (ceva, o funie, o frânghie), a mai da drumul. „Mai *frânguie* calul ăla nițel, că toacă tot!“, adică să-i mai lungească funia, (frânghia, priponul), să-i mai dea drumul funiei (acolo unde este priponit), ca să poată ajunge mai mult loc cu iarbă ca să pască.

In jud. Gorjiu: a lega un cal spre a-l potcovi. Tot în Gorjiu, în altă parte: a mai lungi din funie un cal, a-l mai lungi din *hăf*, când este înhămat la car, căruță, înaintea boilor. In Doljiu n'am auzit.

Hăful (în Doljiu) este o frânghie legată de falca calului (de căpăstru) și de înaintea boilor, de resteu, sau jiglă. De el se apucă și se zice, trăgând: „*Hăf* *hăf*“ și calul o ia într'acea parte unde îl trage.

Frecuciu: — „Ce mă, te găsi *frecuciul*?...“ De multe ori te mănâncă

¹ In „...“ lui 6 s'a tinărit *frecuciu*, în loc de *frecuciu*

ceva pe spate, ai o mâncărime și vrei să te scarpini și nu poți; duci mâinele peste umeri, nu poți, le întorci pe la spate, nu poți; chemi pe altul să te scarpine și nu te scarpină bine, mai mult te gădelă, atunci alergi la un pom, la pragul ușii, etc., ca să te scarpini, să te *freci*.... Și atunci te-a apucat *frecuciul*!... (Doljiu).

In jud. Doljiu (prin unele părți): (Vezi fig. 34).

A.—1. *Moșul* porumbului, — *chica*; 2. *Frunzele*; 3. *Druga* (și ruptă, *porumb*); 4. *Covrag* (*tulean* se zice celor rămași după ce s'a tăiat partea de deasupra *drugei*, ca nutreț). Celor tăiați pentru nutreț li se mai zice și *coceni*; 5. *Rădăcina cu mustățile* porumbului; 6. Al doilea rând de rădăcini.

B.—1. *Foile* porumbului; 2. *Frunzele*; 3. *Foi* de cocean; 4. *Cotorul* drugei.

C.—(*Drugă* curată), 1. Un *porumb* (boabele drugei); 2. *Cotorul*, în prelungire cu *coceanul* porumbului, pe care sânt așezate boabele.

In jud. Gorjiu (prin unele părți).

A.—1. *Spicul* porumbului; 2. *Frunzele*; 3. *Druga*; 4. *Tuleanul*; 5. *Rădăcina*; 6. Al doilea rând de rădăcini.

B.—1 *Foile* porumbului (drugei); 2. *Mustățile*; 3. *Frunzele* de la cotorul drugei; 4. *Coceanul* cotorului drugei.

C.—1. *Drugă* de porumb; 2. *Cotorul* coceanului.

N. J. Dumitrașcu.

Fotoloage este,—după cum are însemnarea prin partea de sud a județului Vâlcea— un cuvânt de desmierdare, cuvânt dintre cele mai dragi oamenilor de la țară. În vechime se întrebuița mult mai des de cum se întrebuițează astăzi. Doar pe copii îi auzi —în nevinovăția lor— desmerdând cu acest cuvânt, atât pe fete cât și, în genere, pe animalele și paserile drăgăstoase. Deci, este un calificativ, pe care dacă ar fi să-l traducem în limba înțeleasă de toți, ar suna: scump(a), drăguț(ă); (cum este în limba latină: *columbia*, *spes* [mea] ș. a.).

Formele acestui cuvânt sunt multe: pe lângă *fotolog(e)* și *fofolog(e)*, prin sus numita parte a județului în chestie se întrebuițează mai cu seamă forma: *fofoloc*. Poate că *c* de la urmă s'a pus tocmai spre o mai ușoară pronunție, în locul lui *g*. De altfel, astfel de schimbări sunt prea obișnuite în limba noastră.

*A frâncui*¹. În limba veche avem în loc de franc (leu) cuvântul sfaț, care avea cam aceiași valoare (0;96). În limba populară de pe la noi, se găsește verbul *a sfânțui* (pe cineva)—a lua 9 piei de pe un om— a-l înșela cu socoteli pretinse drepte sau după cum se mai zicea în vechime, cu multe cuvinte turcești: *un ort*, *un zlot*, *un tult*, și-o *oală*

¹ *Frâncui* nu *frâncul*.

cu unt. Cuvântul „sfaⁿț” pierzându-se odată cu obiectul, noțiunea sfaⁿț, s'a pierdut — aproape — din graiul poporului și verbul „a sfaⁿțui”.

Cu cuvinte cărturărești: a căzut în desuetudine. Dar în locul lui trebuia pus alt cuvânt, care să însemneze aceeași lucrare. Acum limba nu mai întrebuițează cuvântul *sfaⁿț* ci *franc*. Deci din ruinile lui *sfaⁿ-tu(i)esc* (sfaⁿț) clădi ea (limba) pe *frăncu(i)esc*. Am spus că din ruină și am, cred, dreptate: terminațiunea *u(i)esc* este împrumutată, luată, de la *sfaⁿțuiesc* la *frăncuiesc*.

Terminologia popușoiului (Vâlcea — a porumbului).

Firul întreg al porumbului se numește *cocean*. Copiii de la țară fac din *coceanul* porumbului niște jucării de cântat, scoțând cu briceagul ațe din el, de la un nod până la altul și întinzându-le cu niște mici bucăți de lemn pe cari le pun sub acele ațe. Fac astfel două bucăți, cu două sau mai multe „coarde” și apoi pe una o fac „arcuș” de vi-oară în limba lor „diplă, diblă”, pe alta „diblă”. Mai fac tot din co-ceni și cărucioare cu roate de dovleac.

Rădăcinile se numesc în genere *mustăți* (ca și la vie, la leandru, etc.) dar mai ales cele care se văd la fața pământului.

Rădăcina principală (pivotal) se numește *fus*, după asemănarea ce o are cu fusul. Când porumbul este mic, firile se numesc *còpili* și smulgerea lor unde sunt de prisos în *cuib*, *mușuroiu*, se numește *copilire*. Aceste fire se mai numesc și *copileți*. Ele se adună, după prașilă (săpat) de fete și copilași, ducându-se acasă pentru găște.

Frunzele porumbului se numesc și *foi*.

Rodul se numește *puică* atunci când este încă mic, până nu i-a dat încă *mătasa*.

Mătasa este smocul de fire castanii — închise, deschise sau gălbui, care se ivește după o desvoltare oare-care a rodului. Când a dat mătasa, *puica* își schimbă numele adesea în „*drugă*”. Druga este învălătită de *foi* (nu au o altă numire). Chiar după ce s'a desfăcut de ele are tot numele de *drugă*, când fructul este bine desvoltat și frumos, iar când este mai puțin desvoltat are numele de *porumb*; când e pipernicit se numește *chiciură* (de la numele de „*drugă*” se trage, credem, cuvântul a *îndruga*, a face, adică, prin firul caerului, fusul gros ca o drugă, a pune fir pe fus).

Druga are ca și *chiciura* sau *porumbul* trei părți: corpul propriu zis care se numește cu cele trei numiri de mai sus; *cotor*, partea de unde dau foile și în urmă *mucul*, moțul alb de la capul rodului.

Când sunt să se bage în pătul, porumbii (drugele) se curăță de *cotor*, *mucuri*, dar mai ales de *mătasa* rămasă de la curățat (*curat* — ter-

menul popular) printre *boabe*. Motivul acestei curățiri este de a lipsi pe șoareci de acest prețios puf, la facerea cuiburilor lor.

Repet că desfacerea *foilor* de pe *porumb* (drugă) se numește *curat*, *curare*. Dacă se *cură* sau se *curăță* boabele de pe drugă (porumb) rămân *coceni*. Prin urmare cu numirea de *coccean* se numește și *druga fără boabe* și *firul* de porumb care are în vârf un *spic*.

Toamna se taie firele și se leagă în snopi, cari se așează pe câmp în *teancuri* (culcați unul peste altul în aceeași direcție), sau se pun în picioare unul rezămat de altul (ca corturile) și formează *glugile*. Pe *venire* (când are înlesnire), omul îi cară acasă, unde îi face tot *glugi*, sau face un schelet de cort lungăreț, *de lemne* (o *cherestea*), pe care așează în rânduri de jos în sus snopii, așa că apa să nu pătrundă înăuntrul cortului acestuia care se numește *șatră*. În șatră se înfundă, se bagă foile cari au eșit de la *curat* și păstăile, *tecile* de fasole sau alte plante cu teci, uscate, cari servesc ca nutreț pentru iarnă. După ce se isprăvesc de băgat foile și tecile, se astupă la gură șatra tot cu coceni, lăsându-se numai o mică gaură: *copcă*. Când iarna se începe gluga sau șatra, se zice că am făcut *șmugă*, început.

Boabele de porumb sunt așezate în *șiruri* sau *rânduri*. Încă o numire a firului de porumb când nu este încă deplin dezvoltat, când este încă plin de viață, verde și frumos, când se poate *frânge repede* și când n'a dat încă în galben,—o numire are atunci, dar numai atunci și aceia este *covrag*.

Când se caută puicile să se vadă dacă au făcut sau nu boabe, și se dau foile de la vârful puicii la oparte, se zice că se *zgâmșește* porumbul (puica).

Când au început să dea boabele, se zice că porumbul are *gingii*, ca în gura omului; dinții mai pe urmă ca gingiile; porumbul se numește atunci *îngingiat*. Mai târziu se numește porumb cu *boabe de lapte*; iar când începe să se coacă, se zice de porumb că *a dat, bate în galben*. Partea de frunză (foae) a covragului, care învâlește o parte dintre *noduri* formează ceia ce se numește *teaca* frunzei.

Făurești-Vâlcea.

Gh. F. Gîașeanu.

A. — 1. *Moșul* sau *spicul* porumbului; 2. *Foi*, fie verzi, fie uscate; 3. porumb în foi; când e mic i se zice *puică*; 4. *Covrag* sau *covreag* (une ori și fir de porumb când e mai mic) numai când e verde, iar când este uscat i se zice *coccean* (coceni); 5. Rădăcină cu mustăți; 6. *Copili*, alte fire de porumb care cresc în sus din dreptul nodurilor covreagului în atingere cu pământul. Toate, la un loc, se zic cu o vorbă „*porumb*“.

B.—1. Foi, propriu zise; 2. *Mătasă*; 3. Foi; 4. Cotor.

C.—*Drugă de porumb*: 1. Boabe; cotorul coceanului pe care sunt boabe de porumb.

Ștefănești-Vâlcea.

Joan N. Popescu.

GLUME, JĂTII, TACLALÉ.

166.—Spovedania țiganului.

Nu-ș cum se nimerește, că odată —se vede că luându-se după ro-mâni— merge și țiganul să se precistuiască. Și fiindu-i cam frică de odată, s'apucă el colo să înșire popei la păcate mai mititele.

—Spune dacă n'ai făcut ceva mai rău, bre Hasane, zice duhovnicul, —dacă n'ai furat, n'ai bătut pe cine-va....

Țiganul mai prinde-oleacă la curaj, dar tot cam cu jumata' de gură:

—Ba ți-oiu spune, părinteo, mânca-ți-aș; ți-oiu spune, ce să mai în-conjor.... Odată, părinte, am bătut *cojocul* mamei de l'am făcut ferfeniți!

—Măi țigane, d'apoi nici asta nu-i un păcat numai decât! Spune altelelea.

—Dă, așa o fi părinteo, da' vezi că... *era și mama 'ntr'insul!*

Auzită de la d. M. Teodorescu, Ciortești-Vaslui.

J. Neculau.

167.—De-ale lui Nastratin.¹

Cică la un drum mergeau oare-cum trei tovarăși. Ajungând la un han cunoscut, stătură acolo pe cheltuială, vre-o două zile, căci nu era de plecat fiind timpul dinpotrivă. Când să plece, cerură să le dea ce-va mâncare ca să ție pe drum și negustorul, neavând ce le dă, le fier-se douăzeci de ouă, sau zece câte-o fi fost, că eu nu eram pe-acolo!

La plată se socoti dormitul, grija cailor, mâncarea și băutura lor, numai de cele zece ouă uitaseră și unul și ceilalți. Trecură trei ani de la această împrejurare, când tovarășii aceștia poposiră tot la hangiul cu ouăle. După ce se cunoscură și poposiră în pace, cel mai bătrân dintre tovarăși, căruia îi plăcea cinstea, zise hangiului:

—la ascultă măi nene, ți-aduci aminte că în cutare timp, noi am tras la dumneta și nu ți-am plătit zece ouă fierte? făcă 2 lei, poftim cinci, ești mulțumit?

—Ba mi-aduc, jupâne, dar drept să-ți spun că ouăle de-acum trei ani, trebuesc plătite cu 100 de lei.

—Cum se poate? glumești sau râzi de noi, ziseră călătorii.

¹ Vezi povestirea No. 134.

—Da' nici gândesc, și să știți că de nu-mi plătiți pe dată cât v'am spus, vă dau în judecată.

Și îndată a făcut hârtii, și au avut înfățișare la proces. Judecătorul întrebă pe reclamant să-și spue păsul și el după ce spuse cum au stat drumeții la el și găzduiră, mai zise: „Zece ouă într'o vară scot zece pui. Acei pui în a doua vară se fac cloști și-mi fac iar câte zece ouă și zece pui fiecare, ceia ce fac 100 de capete de păsări, acele 100 câte zece fac o mie. Ce? să-mi plătească îndată suta de lei, c'apoi ridic prețul” și gândindu-se la câștig își tot mângâia barba.

Când auziră pârâții că și judecătorul întărește spusa hangiuului, se luară de gânduri și făcându-se tot mititei se trăgeau încet înapoi spre ușă, și unul ieși și o luă la fugă după apărătoriu. Pe vremea aceea cel mai meșter avocat era nenea Nastratin Hoge. Cum ajunsese la dânsul, negustorul îi spuse cum stă pricina și cum a hotărît judecata.

—Bun! zise Nastratin. Du-te și spune judecătorului că nu sunteți mulțumiți cu hotărârea luată și așteptați până vin eu.

Acesta mulțumindu-i, se întoarse la judecător și-i spuse ce-l învățase Nastratin, și că ce-o zice apărătoriu, aceia fac și ei. Il așteptară un ceas, ba chiar două și pierzându-și judecătorul răbdarea, trimise un aprod să-l cheme. Când ajunsese la el ce să vezi? Fierbea niște grâu și zise că vine numai de cât, că grâul e gata și-l trimete la câmp să-l samene, că răsare mai iute. Aprodul se cruci și ducându-se îi spuse în taină judecătorului ce văzuse și acesta făcu haz și se hotărî să-l rădă. Nu trecu mult și iaca și Nastratin veni ca furtuna.

—Da' ce întârziași atâta?

—Mă ertați Măria-Voastră, că avusei de lucru cu niște grâu, l'am fiert și l'am trimes la câmp să-l samene, că răsare mai iute.

—Ha, ha, ha! isbucniră sala într'un răs. Ptiu! bată-te norocul că tare mai ești nerod, zise judecătorul. Da' cum se poate să răsără grâul fiert?

—*Da' cum să poate să iasă pui din ouă fierte?* Mă mir că mai râdeți de mine și pe Dumneavoastră nu vă vedeți. Am făcut și eu după o judecată dreaptă.

Și iaca așa i-a scos Nastratin din încurcătură, de se tăvăliau de răs cei de față; dar a pus în cofă și judecător și tot.

Auzită de la moș Gh. Jălescu, Chilia-Veche. *N. J. Munteanu.*

CRONICA.

* Biblioteca noastră urmează cu No. 2, coprinzând **Clacășeste**, un mănunchiu de *Glume, jâti, taclale și polojânii*, culese și scrise de unul din cei mai harnici culegători ai noștri. Vorbind despre felul cum sunt redade aceste înțelepte producții popu-

lare, ni s'ar bănuî oare-care părtinire. Spună alții, cari vor ști să spună; eu mărturisesc despre căldura cu care sunt întovărășite.

• A apărut **Șezătoarea** vol. XII, coala 1—2, cuprinzând *Datinile, obiceiurile și credințele Armenilor din țările române*, după lucrările lui D. Dan, traduse și amplificate de Grigore Goilav, și începutul unei schițe populare *Scripcarul Șerban de Hristi-an Țapu*, care seamănă cu prea frumoasele schițe ale lui Ion Pop. Reteganul. Dar, vorba cea, —și-o spunem cerându-ne iertare—seamănă dar nu răsare. Bucata întreagă am citit-o acum 5—6 ani mi se pare, într-o *Biblioteca hazlie*.

• Școlarii normaliști din Bârlad petrec în fiecare Sâmbătă seară în sânul societății lor „Ion Popescu“, unde se cântă românește și foarte frumos, se ascultă citiri și se dau sfaturi. I-am văzut și ascultat la 11 Iunie și n'am cuvinte îndeajuns ca să le laud sprintenia picioarelor în „Banul Mărăcine“, dibăcia arcușului și tremurarea sufletelor în Doina bănațeană și Hora dela Văleni, iar mai presus de toate căldura sufletească pentru tot ce este al nostru.

Un școlar a vorbit chiar despre rostul literaturii populare în păstrarea firii noastre îndemnându-și prietenii să culeagă și să nutrească revista aceasta pe care n'o văd toți cei care trebuie s'o vadă. Vom vedea însă folosul, întâi al celui ce dă sfaturi și apoi al celor ce ascultă. Pentru că în vremurile noastre multe se pot întâmpla.

P.

• In „Junimea Literară“, No. din urmă, d. Em. I'opescu începe un frumos studiu privitor la literatura poetică a poporului nostru și cu deosebire vorbind despre *Balade*, le împarte după vechiul obicei: 1. *Balada mitică* (Soarele, Luna, Iovan Iorgovan, Balaurul); 2. *Balada mitică-istorică* (Miul, Meșterul Manole, Toma Alimoș, Pănașul codrilor, Chemiș, etc.); 3. *Istorige*, cari și ele se pot împărți în: a. *Balade eroice* (Ștefan, Mihaiu, Iancu Huniade, Novac) și b. *Balade haiducești* —Istorigiri despre haiduci, —oameni vrednici și mâni deschise pentru popor, frica ciocoilor și fulgerul fanarioșilor. Studiul d-lui Iorga despre Balada populară, se vede că n'a fost cercetat; iar revista „Ion Creangă“ e atât de folositoare când e vorba de aceste îndeletniciri de a afla duhul cel curat și nevinovat al simțirii firești, care se cheamă poezia populară românească.

D. F.

Poșta redacției.

N. Munt. Chilia-V. — Când am primit materialul ce mi-ai trimis, revista era încheiată. Pe viitor, te rog să scrii pe sferturi de coală și pe o singură față lucruri de acelaș fel. Te aștept la 15.

Cărți primite la redacție.

C. Ș. Făgețel. — *Copiii nopții*, piesă în versuri, în cinci acte. Craiova 1911, 192 p. Pr. 2.50 (Editura revistii Ramuri).

Vasile Alexandri. — *Scrisori inedite* (correspondența cu Edouard Grenier, 1855—1885, traduse și publicate cu o introducere de Alexandrescu-Dorna, Buc. f. a. 88 p. 30 b. (No. 686 din „Biblioteca pentru toți“).

Petru Gh. Savin. — *Clăcășete*, glumic, jătii taclale și poloienii din popor, Bârlad 1911, 92 pag. 40 b. (No. 2 din *Biblioteca Revistii «Ion Creangă»*).

Reviste primite în urmă.

Flori de câmp, revistă bilunară, abon. anual 5 lei. Red. E. Teodoru, Sf. Arhangheli No. 9; Adm. Tipografia Universală, Brăila.

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Creangă” pentru strângerea fondurilor :
„C U Z A - V O D A”

Suma adunată — — — — — L. B.
64,75.

BUSTUL LUI ION CREANGA ÎN BĂRLAD

Suma adunată — — — — — L. B.
858,95.

La No. 2 din Biblioteca Revistii „Ion Creangă”
au sâbscris și li s'a trimis :

Pr. I. C. Beldie 2, *Eliza Rădulescu*, *Temistocle Toma*, *Gică Filipescu*, *Vasile Grozea* (Fârțânești-Covurlui), *Pr. C. Beldie* (Jorăști), *Petru C. Beldie* (Moscu), *Andrei Vasiliu*, *Hristache Postelnicu*, *Dionisie Donosă*, *Gh. Neculaide* (Fârțânești), *Panaite Toma* (Vârlezi), *Pr. Gh. Pohrib* (Crăești).

D. Gr. Furtună (București) 20 ex.

G. I. Donca (Ghibrăteni-Covurlui).

Zanet Corlăteanu, *Nestor E. Mihailescu*, *Elisabeta Manoliu*, *Natalia Balan*, *Ana Corlăteanu*, *Romulus Mohor*, *Aron Haber*, *Neculai Scănteie* (Bârlad).

T. Pamfile (Bârlad), 36 ex.

M. Lupescu (Zorleni-Tutova), 24. ex.

C. Droc (Bârlad), 48 ex.

Șt. St. Tuțescu (Balota-Dolj), 24 ex.

C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), 24 ex.

A. Negoescu (Bârlad), 36 ex.

P. Savin, *Copceag Damian* (Kilia-Veche-Tulcea), 10 ex., *Ioan Dimitriu* (Botoșani), *V. Dăscălescu* (Hârtoape-Suceava), *Gh. Glod*, (Godinești-Tecuci), *Em. Grințescu* (Călugăreni-Neamț), *Const. Gheorghiu* (Pașcani), *Ioan D. Ionescu* (Gherăseni-Buzeu) 10 ex., *Ioan Em. Ionescu* (Racău), *Ioan Mihailescu* (Drăgușeni-Suceava), *Ioan Munteanu* (Tg.-Neamț), *Ioan Necula* (Cernavoda), *Octav Pienescu* (Hârtoape-Suceava).

(Urmează).

Au Apărut: Seria I. DATINELE DE ȚARA No. 1

CARTI POSTALE ILUSTRATE

in editura Revistei „ION CREANGA”.

Neaflându-se în comerț, se desfac numai prin Redacție sau Administrație cu prețurile :

10 bucăți, 70 b: 25 bucăți 1,60; 50 bucăți 3,00;

de la 100 în sus, 5 bani bucata.

Se trimite franco numai după achitare prin mandat sau mărci postale

---

Im. Arthur Garovei

Fălticeni

CARTI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” următoarele lucrări :

„Ion Creangă” An. I. — — — — —

„Ion Creangă” An. II. — — — — —

„Ion Creangă” An. III. — — — — —

CĂRȚ POSTALE LUSTRATE editate de Revista „Ion Creangă” — — — — — 0.25

CALENDARUL REVISTEI „ION CREANGĂ” pe 1911 — — — — — 0.25

T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu : Carte pentru însemnarea sate. — — — — — 1.25

T. Pamfile : Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc” — — — — — 0.20

„ „ Jocuri de copii I. — — — — — 1.40

„ „ „ „ II. — — — — — 1.60

„ „ „ „ III. — — — — — 1.50

„ „ Cimitiruri românești — — — — — 1.00

„ „ Industria casnică la Români — — — — — 10.00

„ „ Sfârșitul Lumii — — — — — 0.40

„ „ Firișoare de aur — — — — — 0.80

M. Lupescu : Creșterea vermilor de mătăasă — — — — — 0.15

D. Farcașanu și M. Lupescu : Creșterea pomilor — — — — — 0.25

Șt. St. Tuțescu și P. Danilescu : Monogr. satului Catane-Dolj — — — — — 2.00

Tim. Popovici : Leturghia Sf. Ioan Gură-de-aur — — — — — 0.30

Petru Gh. Savin Clacășeștea — — — — — 2.50

Petru Gh. Savin Clacășeștea — — — — — 0.40

Se trimet franco numai după achitarea deplină

AU APARUT din BIBLIOTECA REVISTII „ION CREANGĂ” :

No. 1.—TUDOR PAMFILE:

SFARȘITUL LUMII

După credințele poporului român.

No. 2.—PETRU GH. SAVIN:

CLACĂȘEȘTE

Glume, jâti, taciace și poloșanii din popor

Prețul numărului: 40 bani

Se trimet după primirea costului prin mandat sau mărci postale.

Biblioteca Revistii „Ion Creangă” neaflându-se în librării, se va cere pe adresa : Tudor Pamfile Bârlad, str. Promoroace.

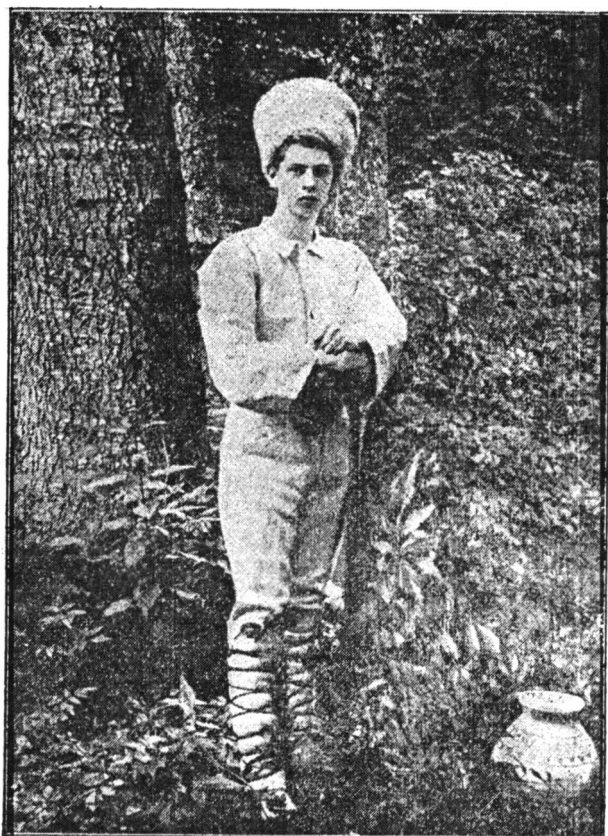
Biblioteca Revistii „Ion Creangă” este editată de o societate pe acțiuni; costul unei acțiuni este de 4 lei, care atrage după sine desfacerea a 12 exemplare din Bibliotecă.

Biblioteca Revistii „Ion Creangă” și Revista „Ion Creangă” se primesc aproape gratis pe un an întreg de către cei ce cumpără o acțiune.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

A. S. R. PRINCIPELE CAROL
în port românesc.

REDACȚIA:

T. Pamfile, Strada Promoroccele.

ADMINISTRAȚIA:

M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

BĂRLAD

EXEMPLARUL:

În țară . . . . . 40 bani

În străinătate . . . . . 50 „

Un număr vechiu, 50 bani.

ABONAMENTUL ANUAL:

În țară. . . . . 5 lei

În străinătate. . . . . 6 „

TIPOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA DE CĂRȚI „MODERNA“

<https://biblioteca-digitala.ro>

MEMBRII SOCIETĂȚII „ION CREANGĂ”

DONATORI.—

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fărtănești-Covurlui), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoșani), Pr. Gh. Gheoldum (Bacău), P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr. I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Golești-Badei-Muscel), A. Moisei (Nemțșor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropcenii-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), Volbură Poiană (Iaji), T. Popovici (Zorleni-Tutova), D. Procopie (Ardeani-Bacău), P. G. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tenea (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), Șt. St. Tușescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Iriadi), I. Zota (Dorna-Suceava).

SOCIETARI.—At. C. Blendea (Vladimir-Gorj), N. I. Munteanu (Chilia-veche-Tulcea), A. Negulescu (Bârlad), C. Patriche (Zorleni-Tutova), N. Stoleriu (Baia-Suceava), D. Vasiliu-Bacău (Bârlad).

—Statutele societății sunt publicate pe pag. 36-38, An. IV No. 2.—

—Inscrierile urmează—

CUPRINSUL:

Tudor Pamfile. — *Legenda Duminicii.*

I. Preutescu. — *Cântec de stea.*

Gh. Fira. — *Ghioroc (poveste).*

G. V. Șușnea. — *De deochiu la vacă (descântec).*

D. Gr. Furtună, V. B. Țirica, T. Bizom, V. G. Beldie. — *Povestiri și legende.*

A. Moisei, T. I. Cruceanu, N. V. Hăntescu, C. Patriche, V. Moisiu. — *Datine și credințe.*

Artur Gorovei, M. Lupescu. — *Bărbănelul și bozul (Botanica populară).*

N. I. Dumitrașcu, I. M. Popescu. — *Vorbe adânci.*

Demetra M. Cărlănescu, C. Atanasiu, R. C. Ciupitu, D. Mihalache, C. M. Popescu, V. I. Cănea, P. Gh. Savin,

M. Apostolescu, T. E. Alexandrescu, N. St. Graur, I. Ciobanu, Zahai Grigoriu, Șt. St. Tușescu, N. V. Hăntescu,

D. Dan. — *Cântece.*

A. Moisei, I. Preutescu, P. Gh. Savin, N. I. Cotescu, N. V. Hăntescu, N. I. Dumitrașcu. — *O samă de cuvinte.*

N. I. Munteanu, D. I. Procopie, I. A. Onciul, V. I. Kahu, P. Gh. Savin, A. Moisei. — *Glume, jâtit, taleale.*

P. — *CRONICA.*

Bibliografie.

Ilustrațiune: A. S. R. Principele Carol în port românesc.

Cinstite Tovarăș,

În luna Septembrie a. c. se vor primi în Orfelinatul agricol „Ferdinand” din com. Zorleni, jud. Tutova, întemeiați și întreținuți de M. S. Regele, cinci orfani: trei de 9–10 ani și doi de 10–11 ani. Condițiunile de primire sunt:

Să fie orfani de amândoi părinți și saraci desăvârșit; să fie sănătoși și fără betesuguri trușesti și să fie feciori de țărani, mai ales fii de militari.

Cererile de primire netimbrate, se vor trimite Direcțiunei Orfelinatlui până la 15 Septembrie 1911.

Orfanii stau în acest așezământ până la 21 ani, fac numai un an de armată, li se agonisește o zestre de 2–3 mii de lei, se împroprietăresc și se cresc țărănește și românește, eșind din această casă buni gospodari. Celor cu inima românească, fie-le milă de cei necăjiți și îndrepte-i la această casă dăruită lor de Părintele Țării.

Cu toată cinstea, M. Lupescu, Directorul Orfelinatlui.

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATA PE LUNA

REDACTIA:

T. Pamfile, str. Promoroacele
BĂRLAD

ADMINISTRAȚIA:

M. Lupescu, (Zorleni-Tutova)

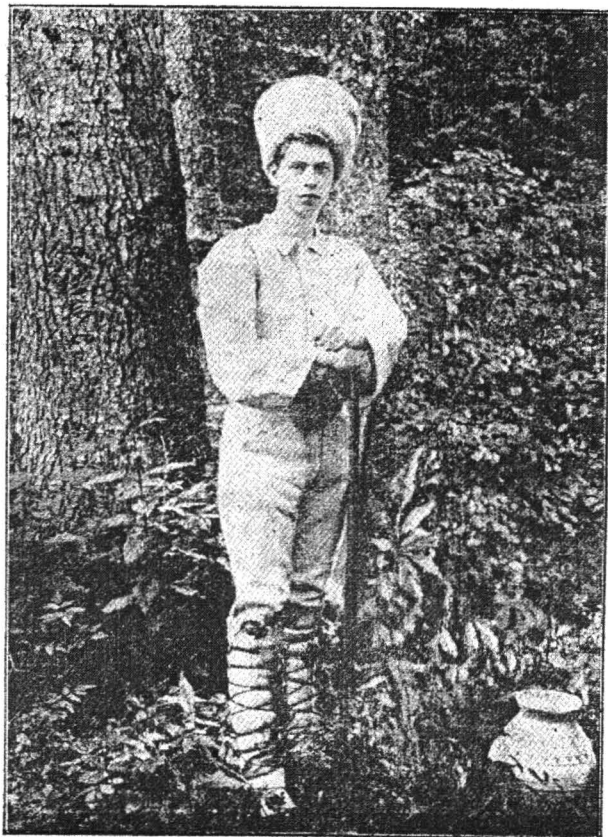
ABONAMENTUL ANUAL:

În țară . . . 5 lei
În străinătate . 6 €

INSEMNĂRI.

— Viitorul număr va apare la 1 Septembrie și va fi închinat pomenirii lui **Cuza-Vodă** și vremurilor sale, cu prilejul desvălirii statuei din Iași. Prin urmare, până la 13 August mai putem primi culegeri din popor cu privire la Domnia lui Cuza.

— Acest număr sărbătoresc va fi de două ori mai mare ca cel obicinuit și va cuprinde numeroase ilustrațiuni. El se va trimite numai abonaților cari și-au plătit datoria pe acest an.

A. S. R. PRINCIPELE CAROL
în port românesc.

LEGENDA DUMINICEI.

O variantă românească scurtă.

Hasdeu în cercetările sale cu privire cu *Legenda Duminicei*¹, ne dă și o variantă scurtă pe care o clasează în „tipul cu Muntele Maslinilor” după locul unde a căzut minunata epistolie. Hasdeu socotește aceea variantă ca rezultând din „variantul cel trecut la Unguri, la Poloni și la Ruteni”².

D. Dr. Gaster, vorbind mai târziu tot despre această legendă³, arată cum din *Bethania* textului unguresc, Rutenii și Polonii au făcut *Britania* sau țara *Britanilor*, iar copistul român,—am putea zice chiar traducătorul român—, „neînțelegând cuvintele: țara *britanilor*, a cetit deci *bătrânilor* și din țara a ajuns la *față*. Această schimbare este de altă parte importantă și pentru constatarea că *toate edițiunile* moderne s’au făcut după o singură copie, căci toate au *fața bătrânilor*. Până acuma, pe cât știm nu s’a aflat un manuscript al acestei redacțiuni; cu timpul însă credem că vom reuși a-l găsi și pentru această legendă, și atunci sper că se va dovedi dacă conjectura noastră este adevărată”.

Că toate edițiunile s’au făcut după o singură copie, se prea poate, dar că au existat și alte copii, se vede în cea pe care o dau mai la vale. Important în această variantă este că nu avem *fața bătrânilor* ci *țara bătrânilor*.

Caiețelul⁴ de 18 file nenumerate, scrise foarte frumos de mână, însă cu caractere de tipar, se începe tocmai cu «*Epistolia D-mnului D-mnezeu și mîntuitoriului nostru I-is H-s ci sau arătat în țara bătrînilor*». După aceasta, de la fața 5 urmează «*Visul preacuratei fecioarei Mariei*», de la fața 8: *Invățătură pentru înviarea morților*, de la fața 14: *Viața și nevoia sf-ntului prea cuviosului Macarie* și apoi de la fața 25 până la sfârșit, fără titlu, se scrie despre călătoria Maicei Domnului în iad.

Acest caiețel aparține astăzi unor locuitori din Grivița-Tutova. Pe fața din urmă se citește:

«*Știut să fii di cînd sau cutremurat pămîntul la Fteodosia începătorul opștii la anul 1838 Ianuar 11*. Prin urmare caiețelul e scris cel mai târziu în acest an și nu vād pentru ce în 1911 cineva arată sub șirele de mai sus că «*aciastă sfîntă epistolie este compusă și tipărită de Ion Bosioc la 13 August 1838 în orașul Huși*».

Textul legendei urmează după titlu:

«*Aciastă carte ci este arătată în țara bătrînilor în munții maslinilor innaintea icoanii sf-ntului Arhanghel*⁵ și nici un om nau pututo vede⁶.

¹ *Cuvențe den bătrâni*, II, p. 23—66. ² P. 41. ³ *Literatura populară română*, p. 337—8. ⁴ De curând la tipografia „Moderna”, s’a și tipărit în întregime într’o cărtică; culegerea însă nu s’a făcut după textul cirilic, ci după o transcriere *înpăimîntător* de rău făcută. ⁵ La Hasdeu se adaugă *Mihail*. ⁶ Părțile nesubliniate lipsesc în Hasdeu

Au fost aciaștă sf-ntă carte aninată¹ și cine au vrut să o cetească sau să o izvodească din gură, sau fost deșchizînd zicînd aceste cuvinte: I-s H-s fîiul lui D-mnezeu cel dela pîrintele ceresc poruncesc voao cu puterea D-mnezeirii mele cei sf-nte să cinstiți cartea aciașta și să crediți. Ci vă poruncesc voă, creștinilor, să nu lucrați în zioa sf-ntei Duminici² ca nici un lucru rău să nu faceți³ pentru folosul vostru și al sufletelor voastre. Și aciașta să o țineți, să o credeți întru aciaștă lume înșălătoare și deșartă, să vă feriți de răutăți și să faceți fapte bune, că eu vam dat să lucrați în șasă zile întru o săptămînă iar a șaptea zi adecă Duminica, o am sf-nțit ca să faceți fapte bune. Și aceasta vă poruncesc voă: de nu veți ține aciașta care vă poruncesc și am scris voă aceste cuvinte ca cu cinste să o țineți și să o păziți, iar de veți lăsa, să știți că vă voi pedepsi pe voi cu foamete, cu ciumă, cu oști și cu lăcuste iar care om va mai rămîne, îi voi mai arăta cu amară moarte, de să va scula împărat peste împărat și d-ni peste d-ni unul asupra altuia și între voi mare sînge să va vîrșa pe pămînt. Atuncea pe toți îi voi înblînzi și mindriia cea deșartă a voastră voi lua de la voi⁴ cu tunete și cu fulgere pentru ca să cunoașteți că esti mânia⁵ me aciașta cea adevărată pentru păcatele voastre; că pentru mila Maicii mele a sf-ntei pre curatei fecioarei Mariei născătoare de D-mnezeu iată mai poruncesc voao ca să vă sculați și să mergeți Duminica la sf-nta bisărică, și de faptele voastre ceale reale să vă lasați. Iar de nu vă veți lăsa, voi trimite preste voi pasările ceriului care vă vor mîncă⁶ și după mîncarea pasărilor voi trimite ciuma cea mare între voi. Și iată vă mai poruncesc voă, Sîmbăta după vecernie să vă feriți de tot lucrul rău pentru rugăciunile maicii mele, că de nu mar fi rugat maica me, eu de demult aş fi arătat voă pentru fără de legile vostre. Așijderea poruncesc voă, bătrînilor și tinerilor, să mergeți la sf-nta bisărică și să vă aduceți aminte de faptele voastre ceale reale; și iar vă mai poruncesc să nu vă învățați a face răutăți și a grăi de rău și a face strîmbătate săracilor și pre megieșii voștrii să nui urîți, nici pre pîrinții voștrii cei sufletești să nui huliți ci săi cinstiți ca în-suși pre voi⁷ că eu voi da lăcuință întru împărăția ceriului și apa cea vecinică și păcatilor voastre ertare; și iată că vă mai poruncesc voă pravoslavnicilor creștîștini (sic) pentru această carte: cine nu o va crede să fie proclat și ăfurisit și întru împărăția cerului acela omu nu va

¹ La H.: în niște măslini. ² La H.: că am sfințit Duminica. ³ nici rădăcinile din grădină să nu le scoateți. ⁴ și vă voi certă. ⁵ mânia în loc de mînie. ⁶ pre voi de vii. ⁷ Toate acestea la H.: ci dacă veți face poruncile lui Dumnezeu și să vă ispoveduiți cum se cuvine.

Restul textului are acelaș înțeles,

mergi. Și iar vă mai poruncesc voaă: la cine va fi aciastă carte, să o dei unul la altul să o cetească sau să o isvodească sau în casă să o cetească măcar de ar ave păcate cît de multe ca stelile ceriului și cît năsipul mării sau ca frunza codrului pământului sau ca iarba cîmpului, toate să vor erta; și la cine va fi această carte și nu o va mai arăta și la altul, acela om să fie proclit și afurisit și întru împărăția ceriului nu va fi și pocăianie de păcatele lui nu va ave. Și după aceste toate vă mai poruncesc voaă jurămîntu, numele meu cel vecinic să faceți aceste porunci cē vam poruncit și vam învățat carte pravoslavnici creștini că eu sînt adevărat fiiul lui D-mnezeu care am scris această carte sf-ntă de la sf-nțenie sau născătoare de D-mnezeu și de la toți amin».

Comparând-o cu textul scurt publicat de Hasdeu, găsesc în cel de mai sus o variantă mai aproape de textul de pe care s'a tradus. Aceasta atît din faptul că în loc de *față* avem *fară* cît și din părțile pe cari nu le găsim în textul lui Hasdeu.

Tudor Pamfile.

CÂNTEC DE STEA.

*8.— Tu ești lumina cea sfântă ¹,
Precista blagoslovită,
Tu ești slava îngerească,
Și slava apostolească.
Biruînța sihăstrească,
Nădejdea călugărească.
La toți sfinții ești cunună,
Maică cu fiul dimpreună.
Înțeleptul Solomon,*

Cules de la Gh. I. Gavriloae.
Valea-Seacă, Neamț.

*Cucon tânăr Ghedeon,
Cu toiagul de migdale,
Oareșcare s'a ales.
Iar de-acum până 'n vecie,
Mila Ta, Doamne, să fie,
Că ne-ai scos de la robie,
Și ne-ai dat la 'mpărăție,
La veșnica veselie
Și la mulți ani să vă fie.*

J. Preutescu.

POVEȘTI.

39.— Ghioroc (urmare).

. Așa aștepta uitându-se lung la ei.

— Domnule Ghioroc, să-ți dea Dnmnezeu zile multe și nevestii d-tale și copiilor, dar fie-ți milă și de noi, de nevestele și copiii noștri. De! Păcatul a căzut pe noi de-am greșit; nu sîntem de vină noi că am lu-

¹ Către Maica Domnului.

at inelul. Te-am văzut că ești mare ghicitor, că ne-ai ghicit numai de cât. Dar, să nu-ți faci păcate; iacă, îți dăm bani mulți numai să nu ne spui.

Lui Ghioroc îi dăte în gând toată șiretenia trebi.

— Bine, n'ați văzut că eu cum am venit în palat, mi-a mirosit că inelul e luat de voi?

— Așa e! Chiar când te-am dus acasă cu trăsura m'ai ghicit întâi pe mine, zise vizitiul.

— Păi vezi d-ta, și bine că ne-a dat în gând așa! De câte ori aduceam curcanii, dumneata: „unu de rând, doi de rând“ și așa că am priceput că ne-ai ghicit.

— Apoi așa e! Tocmai pentru aia și eu ziceam așa, că doar v'o da în gând.

— Că n' ți-am adus racii, bine știi, că iar ne-ai ghicit. Așa, te rugăm să-ți fie milă și să nu ne spui c'am luat noi inelul, că uite noi l'am luat. Și despre furarea lui știm toți, de la ministru până la bucătar. Îți dăm bani cât ne-i cere.

— Bine, așa să fie. Da' la ce ține împăratului mai mult și mai mult?

— La ce să ție! Are un cățeluș prin casă; la el ține ca la sufletul lui.

— Atunci uite ce să faceți: să dați cățelului să înghită inelul cum ați ști. Dar să vă feriți să nu vă afle împăratul, că eu nu vă pui nici o parte!

— Așa să facem.

Mai întâi îi aduseră banii făgăduiți. Bani nene, de se tăvălia Ghioroc prin ei ca prin boabe. Ce să-i faci dacă e norocul omului așa. Nu știi vorba aia, că de cât un sac de minte, mai bine un dram de noroc! Că, cu norocul ești din fundul ocnii, dar cu mintea pierzi și capul ă l d'o păstrează. Așa și cu Ghioroc. Așa l'au ursat pe el ursătorile. S'a născut în ceas bun și ce să-i mai faci. D'apoi nici *ursătorile* n'au ce-i face dacă e ceasul bun. Să vedeți D-v. Imi spunea mătușe-mea că vin trei ursători, care sânt trei surori. A mai mare zice, să fie hoț; a mijlocie zice să fie omoritor de oameni; iar a mai mică tot ea și mai bună din toate, numai ea îl ursază să ajungă om mare, să aibă noroc și când caută în carte să vadă ceasul, cum l-a găsi, așa rămâne, ori bun, ori rău. Așa cu Ghioroc al nostru; era făcut în ceas bun și-i ajuta ceasul lui, îi da norocul în ghiare. Până la 40 de zile petrecu Ghioroc numai în băuturi și mâncări, de se minună și împăratul. Intr'o zi împăratul îl întrebă:

— Da' ce ai Ghioroc, ori ți s'au pornit corăbiile?

— Ba nu, luminate împărate, stau să vie să încarce aurul de la tine. Mai am trei zile.

Când fu la 40 de zile, împăratul se înfățișă și-i zise:

— Ei, prietene Ghioroc, iacă s'au împlinit 40 de zile și după tocmală, ai aflat cine a furat inelul?

— L'am aflat, Măria-Ta!

— Taci, Ghioroc, și cine l-a luat?

— O, nu te grăbi așa împărate, că nu e luat de mână omenească. Crezi, că numai oamenii pot face lucruri de astea. Tae cățelușul din casă și vei găsi inelușul înghițit de el.

— Cum se poate una ca asta, Ghioroc?

— De, împărate, eu ți-am spus. Măria-ta fă așa și vezi de e adevărat sau nu. De n'o fi adevărat, să-mi tai capul.

Li părea rău împăratului de cățeluș, dar și de inel i se rupea inima. Și avea și de ce, că era inelul de la nuntă și e cel mai mare rău când pierzi inelul de la nuntă. Nu e numai asta, da-i părea și rău. Bunătate de galbeni dăduse pe el și unde mai găsia inel ca ăla. Iși luă inima 'n dinți și puse pe un servitor de tăe cățelușul. Mare fu mirarea împăratului când găsi inelul în cățeluș.

— Hm! Țsta l-a înghițit când dormia în pat. Mi-o fi scăpat cumva din deșt și el crezând că cine știe ce-i, l'a înghițit. Nici nu mă mai gândesc la cățel.

Și se puseră pe petrecere toți: și împărat, și miniștri, și mai pe sus de toți Ghioroc, că vezi, scăpase cu fața curată.

— He, prietene Ghioroc, mare ghicitor ai fost, mult bine mi-ai făcut, cu multă cinste vei pleca de la casa mea. Și pentru tine ușile casei mele întotdeauna vor fi deschise. Nu vrei să rămâi la mine aici?

— Nu pot, luminate împărate, mă duc în satul meu, că tot e mai bine în satul meu fruntaș, de cât la dumneta mijlocaș. Și se găti Ghioroc de plecare. Li încărcă două cară cu bani și cu ce luase de la boeri, făcù trei care de bănet. Miniștrii cu toate că scăpaseră vii, dar tot nu credeau în puterea lui Ghioroc. Așa că, să hotărîră să-l puie iar la o încercare. Când vru să plece, îi aduseră într'o baniță acoperită, un rățoi. El începù să se gândească la satul lui și pe loc îi veniră în minte policulele ce i le ziceau ai lui de prin sat, și începù a zice singur ca și cum i-ar zice altcuiva:

— „Aoleu, rățoi, rățoi,
Venși iar în sat la noi“.

Așa zicea el și miniștrii numai de cât își ziseră: „Iacă a ghicit și acum“. Nu se lăsară mai pe jos și când se scoboare scara, băgară o vulpe într'un sac și i-o aruncară dinainte. El se gândea mereu la satul lui și nici că se sinchisa de ce-i făceau miniștrii. „Ce-or zice oa-

menii când m'or vedea cu atâta bogăție", se gândea el. „Ei, ce să zică?” și începù iar tare:

— „Vulpe, vulpe, da' șireată mi-ai fost.

„Iaca mă, că ghici și p'asta. Cu adevărat un mare ghicitor este” ziseră miniștrii. Ghioroc își luă carele cu bani și plecă acasă.

Acolo, în sat, își zidi un palat aproape ca al împăratului și se puse pe traiu și veselie. Ce grijă mai ducea el? Avea bani să mănânce copii din copii lui, dar mite el! Și așa se scurgea vremea văzând cu ochii și oameni noștri se văitau și se rugau lui Dumnezeu să nu-i înbătrânească așa repede. Că trăiul fie bun, fie rău, la tinerețe nu-l ține minte, da' la bătrânețe te lasă cu părul alb! Așa o duceau.

Intr'o vreme i se întâmplă unui împărat că pierduse iar un mare lucru din casă. Și despre Ghioroc se dusesse vestea și până la împăratul ăla. Împăratul îi trimise vorbă ca să se ducă și la el să-i ghicească, că are să-l încarce cu multe bogății. Bietul Ghioroc vedea bine că i s'a cam strâns funia la *steajer*! Ce să facă, ce să dreagă! Dacă s'o duce și la împăratul ăsta, dè, n'o să i se mai întâmple așa și apoi, îi părea rău și de viață acum.

Da' tot omului cu frica în sân îi trăneste câte una prin cap. Așa și cu el. Nici una, nici donă, dete foc casii ălii vechi și începù a striga la oameni să alerge să-i stingă focul. Ce să stingă focul și cu ce mai întâi de toate! Toți țipau acum, numai Ghioroc tăcea și parcă creștea carnea pe el. Să vedeți. Când veniră iar oamenii împărătești să-l ia, el începù a se olicăi și a se jelui, că dacă i-au ars casa cu cărțile, la ce să mai meargă, că nu mai are cu ce ghici. Și se încrezură oamenii împăratului că văzură casele arse. Plecară îndărăt și-i spusera împăratului ce-au făcut. D'aici înainte nimeni nu-l mai chemă.

Și așa că, c'o minciună bună dreasă gura pânzii. O fi trăind și azi dacă n'o fi murit. Iaca asta fu.

De la tatăl meu Ion Fira,
Zlătărei-Vâlcea.

G. Fira.

BOALE LA VITE, LEACURI ȘI DESCÂNTECE.

✓ 17.—De deochiu la vacă.

O purces stăpâna cu Joiana¹

La câmp verde s'o pască.

Bine-o păscut-o,

Bine-o săturat-o,

Bine-o adăpat-o,

Inapoi o înturnat-o.

Când pe la mijloc de cale,

O întâlnit o babă,

Cu cămașă de urzici îmbrăcată,

Cu opinci de scroață neagră

[încălțată.

¹ Numele vitei.

*Coarnele i-o ciuntat,
 Ochii i-o lăcramat,
 Păru' i-o sburlit,
 Coada i-o rătezat,
 Țâțale i-o tăflăgit,
 Ungerul i-o deșertat,
 Și vaca s'o căinat,
 S'o văicărat.
 Nimenea n'o văzut-o,
 Nimenea n'o auzit-o,
 Numai Maica Domnului o văzut-o
 Numai ea a auzit-o și i-a zis:
 —Joiană nu te căina,
 Nu te văicăra.
 —Cum să nu mă căinez,
 Și cum să nu mă văicărez,
 Da' am purces cu stăpână-mea,
 La câmp verde să pasc,
 Bine m'o păscut,
 Bine m'o adăpat,
 Inapoi m'o înturnat.
 Când pe la mijloc de cale,
 M'o întâlnit o babă,
 Cu cămașă de urzică îmbrăcată,*

*Cu opinci de scroafă neagră
 încălțată.
 Coarnele mi-o ciuntit,
 Ochii mi-o lăcrămat,
 Părul mi-o sburlit,
 Coada mi-o rătezat,
 Țâțale mi-o tăflăgit,
 Ungerul mi-o deșertat.
 —Joiană nu te căina,
 Nu te văicăra,
 Du-te la (cutare),
 Cu urzică în făină te-o discânta,
 De la cornițe,
 Pân' la codiță,
 De la codiță,
 Pân' la cornițe.
 Coarnele s'or ascuți,
 Părul ți s'o netezi,
 Coada ți s'o lungi,
 Țâțale ți s'or îmboura,
 Ungerul ți s'o umplea.
 Și du-te la stăpână-ta,
 Și te-o mulge,
 Din doniță în doșniță, (? N. R.)
 Din doșniță în doniță.*

Se descântă în făină cu urzică.
 Jud. Covurlui.

G. V. Șuşnea.

POVESTIRI ȘI LEGENDE.

135.—Neascultarea lui sf. Petrea.

Ș'amu, dă, c'a fi drept, că n'a fi, da' eu știu că-mi spunea tata, Dumnezeu să-l erte, cică a trimes Dumnezeu odată pe sf. Petrea la o femeie, cu chip ca să-i iee cei doi copilași ce avea: un băet, frumușel și ștregar de mama focului și o fată frumoasă, frumoasă, cum îi floarea de sulfină, când înflorește întâiu și întâiu. Ce socoți? Îi erau și lui Dumnezeu dragi copilașii iștea și de aceia a trimes pe sf. Petrea să le iee sufletele și să i le aducă la dânsul.

Vine sf. Petrea pe pământ, da' când îi vede, i-a venit o așa milă, că s'a hotărît să nu le iee sufletele. Și se duce la o megieșă și vede

acolo doi copilași de gemeni, mititei, mititei și slăbuți ca vai de capul și de ciolanele lor. Ei ședeau sărmanii cu mă-sa bătrâna pe lângă vatră, că biata mă-sa murise demult. Că ce se întâmplase? Parcă nu știți cum rămâne bietul om când se leagă *moroiul* de casa lui? Zice că de casa aceluia nu se alege nimic, cum nu se alege din cenușa ce o zvârlî în vânt. Și să vă ferească Cel-de-sus și să-l ferească și pe puilul cel de șerpe

De strigoaice, de strigoi,

Și de case cu moroi....

În veci și'n pururi și'n neam și'n răsneam nu se mai oploșește norocul la casa ceia. Și iaca, se vede, că și la casa ceia se *aciuoase* moroiul și rău i-a mers și rău femeii până ce a murit că ajunsese slabă și prăpădită ca iasca. Și milos cum eră, sf. Petrea, se gândește: zice „ia să ieau mai bine copiii iștia și să-i duc la Dumnezeu că tot îs blăstămați ei să moară de foame“. Și duce sufletele lor la Dumnezeu. Nici n'apucă el s'ajungă acolo, sus, la Dumnezeu în cer, și-i zice Dumnezeu, da' știi, mânios:

— Ce-ai făcut, Petrea?

— Ce să fac Doamne? Iaca, mi-a fost milă de copilașii iștea, că erau necăjiți, vai de steaua lor, și ți-i-am adus aici în cer. Tot mai bine le-ar fi să-i închidem aici într'o *coșmagă*¹ a Raiului!...

— Hă!... face Dumnezeu — Bine Petrea. Da' ia du-te răpede și-mi adă lespede ceia de acolo, de lângă pâraul iadului!

Se duce sf. Petrea și mai ridică, mai opintește, mai asudă, mai nu poate, da' tot o aduce așa către sară. Zice:

— Iaca, Doamne, am adus-o, păcatele mele!

— Bine, Petrea. Da' — zice — ia farm-o!

Și dă sf. Petrea să ferme lespede, da' ea nu se dă. O mai sucește el, o mai cârnește, lespede nu se dă. Îi mai dă vre-o câteva călcăe, o mai zgârie cu unghiile, nu-i chip.

— E... e.... mi-i lihamite și mie, Doamne; dacă nu-i chip, nu-i chip și pace!

— Ean dă-o la mine, Petre!

Ș'o iea Dumnezeu și cât ai clipi, despică lespede în patru cu vârful degetului celui mic, cum ai ucide o muscă, și scoate din lespede doi vermișori, două gujulii.

— Ei, Petre, le vezi?

— Văd, Doamne.

— Ce-s acestea?

— Dă, niște gujulii, Doamne.

— Da' oare cine duce grijă de dânsule, Petre?

¹ Căsuță, șurică.

—Dă, Tu, Doamne, cine dracu' altul!?

—Bagă de seamă, Petre, ce ai zis. Iaca, tot eu aveam să duc grijă și de copilașii ăștia ce mi i-ai adus. Da' fiindcă nu m'ai ascultat, îți poruncesc să te duci înapoi pe pământ ca să-ți ispășești fapta 30 de ani de zile. Când îi veni să-mi aduci numai de cât sufletul lui Scaraoschi.

Și nu i spune *nici ca cum*, unde și cum să-l găsească pe Scaraoschi, iar pe copilașii cei de gemeni îi coboară iar pe pământ la casa lor, la mă-sa bătrâna.

—Hai mișcă-te și te du mai iute! face cătră sf. Petrea, care, oftând din greu, se coboară pe o rază de lună ca să-și facă *canunul* pe pământ.

Ei, da' pe pământ încotro să se ducă el? Umblă el încoace, umblă în colea, ca doar, doar, a nimeri la cineva să se vâre argat. Și iaca, dă Dumnezeu și ajunge la un schit. Da' la schitul cela, zice, că eră arhimandrit tocmai Scaraoschi, talpa iadului. Amu ce fel de slujbă a fi mai făcut el acolo, să-l știe binele mamei!

—Buna vremea, părinte.

—Foarte-ți mulțămesc, fiule—face Scaraoschi—da' ce te-aduce pe aici, prin părțile noastre? Că rar când calcă pe aici picior de pământean.

—Apoi, iaca ce-i și iaca ce-i, părințele, ași vrea să mă văr argat undeva—zice sf. Petrea.

—Fiule, eu am nevoie de un argat, da-l tocmesc numai pe 30 de ani.

—Bine, tocmai așa vreau și eu, adaugă sf. Petrea și intră'n slujbă la Scaraoschi.

Și face el treabă o zi, o lună, un an, mă rog, până s'a deprins i-a fost mai greu, că mai pe urmă nici n'a simțit când a trecut 29 de ani. Hai, amu, când să se împlinească 30 de ani, ce-i vine archimandritului celuia, adică lui Scaraoschi? Dă poroncă să pue sf. Petrea caii la căruță, că au să meargă amândoi la un iarmaroc, într'un târg departe, departe, amu la ce târg a fi fost?! Și când să pue *gurile de ham* la cai, ce să-i vie lui sf. Petrea? Vede, oameni buni, niște vrăbii pe mănăstire și nici una nici două, sfrrr... cu un *urcic* după dânsule. Da' archimandritul îl vede de pe fereastră și tace și scrie acolo, în hârtie la dânsul. Și după ce a înhămat sf. Petrea caii, se pornesc ei la târg.

Când să intre în inima târgului, unde eră iarmarocul mai cu temei, vede sf. Petrea nu departe de *șușă* niște femei, care cumpărau străchini, oale și câte hârburi de acestea; da' una, ce-a făcut, ce-a dires, a îndosit pe sub pestelcă vre-o câte-va străchini și s'a pornit la drum încă mai dihai de cum ar fi dat parale pe dânsule. Și prinde a râde sf. Petrea. Scaraoschi cum ședea într'o *râlă* în căruță l'a și văzut și l'a și scris acolo, în hârtie la dânsul. Nu mai merg ei mult și iaca tre-

ceau pe drum Împăratul și cu vlădica cel mare. Da' sf. Petrea atunci a dat din cap și a suspinat: „Mare-i puterea ta Doamne!” Că el cunoscuse că împăratul ista și Vlădica erau tocmai cei doi copilași năcăjiți de care-i fusese lui milă. Da' Scaraoschi a scris și asta acolo, în hârtie, la dânsul. Or fi mai târguit ei cât or fi mai târguit, și așa pe la o *achindie* au venit înapoi la mănăstire, la salașul lor, încarcați, știi, ca albina.

—Deshamă iute caii și vină la mine! strigă Scaraoschi.

—Bine, părințele.

Da' sf. Petrea nu știa că-l cheamă să-l judece. Ba, își pusea la îndemână, Scaraoschi, și harapnic, *anumit* ca să-l bată pe sf. Petrea. Zice:

—Pentru ce ai azvârlit cu urcicul în vrăbii? Ce? N'ai știut că acelea-s păsările mele?

—De unde să știu, păcatele mele cele grele—face sf. Petrea.

—Apoi iaca, să știi, c'am să te învăț eu să-ți mai bați tu joc de Dracii mei. Că acelea erau slugile mele! și cât, cât să ardă lui sf. Petrea un harapnic.

Da' atunci, pesemne de la Dumnezeu, a și venit moartea și a înțepat odată pe Scaraoschi în inimă. Și zice:

—De ce ai zâmbit de răs când ai văzut femeile celea în târg, că ele erau de-a mele?

—Cum să nu râd, părințele, dacă se fura *lut pe lut*?

Și atunci moartea i-a mai dat un cuțit în inimă lui Scaraoschi și-i slăbea mereu și-i muia picioarele.

—Da', zice, când ai zărit pe împărat și pe vlădică, de ce ai pomenit de numele lui Dumnezeu?

—Apoi, dă, părințele, atunci am văzut și eu puterea lui Dumnezeu!

Și când a zis acestea sf. Petrea, moartea i-a mai trântit un cuțit în inimă lui Scaraoschi, care s'a umplut de pricopseală, că a căzut jos mort, ca toți morții. Vezi bine, că moartea până 'n de trei ori dă cu cuțitul în inima omului și apoi moare omul. Și a venit sf. Petrea la Dumnezeu cu sufletul lui Scaraoschi.

—Vezi Petre, eu tot nu te-am uitat, ci ți-am ajutat să capeți sufletul lui Scaraoschi, da' bagă de seamă, de altă dată să nu-i mai pome-nești numele!...

Și iaca de atunci Scaraoschi cel bătrân zace bolnav de ciudă în iadul iadului și, pe pământ nu mai iese. Da' nici sf. Petrea nu s'a mai, *oblicit*¹ să iasă pe pământ.

De la moș Costachi Clipăruș, Vlăsinești, jud. Dorohoiu.

D. Gr. Furtună.

¹ Aflat.

136.—Pentru una, două.

Cică a fost în vremea de demult, când umbla Dumnezeu și cu sf. Petru pe pământ. Tot umblând ei de colo, colo, s'au întâlnit pe drum cu un om care încărcase caru' peste puterea boilor. Dumnezeu, văzând lăcomia omului, a început a-l mustra. Creștinul, nici una nici două, iea la zor pe Dumnezeu, că ce treabă are moșneagul cu boii lui; ori îl mănâncă spinarea? Sfântul Petru, văzând că omul se 'ntrece cu o-brăznicia față de Dumnezeu, se repede la dânsul și-i dă o palmă. Dumnezeu s'a întors atunci către sf. Petru și-i zice:

—Cu ce ți-a greșit ție omul, Petre, de l-ai lovit? Pentru una vei lua două.

S'au luat apoi iarăși amândoi și-au mers mai departe și numai într'un târziu, pe 'ntunecate, au ajuns la un sat. Aici s'au abătut la o casă unde văzuse lumină, căci încolo mai tot satul era culcat. S'au rugat Dumnezeu și sf. Petru de gospodina casei, care le ieșise înainte, ca să nu-i lese în drum și să-i găzduiască, că mare pomană își face. Femeia le-a răspuns:

—Cu mare plăcere v'ași găzdui, dar am un bărbat tare nătâng și mă tem să nu vie cu *maiaua* 'n cap (beat) și să vă dea afară tocmai în puterea nopții.

Cu toate acestea, Dumnezeu, nu înceta rugând pe femeie să-i pri-mească, că acu, ia să vezi, a zis Dumnezeu: „Ce-om păți, cu nime-nea n'om împărți“.

Gospodina, văzând atâta stăruință din partea drumeților, s'a gândit și ea să facă o pomană și i-a primit. După ce i-a vârit în casă, le-a așternut ea cum a putut mai bine și s'a culcat, Dumnezeu la părete și sf. Petru la margină. N'or fi apucat să doarmă bine drumeții și nu-mai că aud cum cine-va bătea câinii prin ogradă și injura de credeai că culege sfinții de pe calendar. Dumnezeu auzind că cineva îi cetia pomelnicul sfinților prin ogradă, a întrebat femeia de gazdă:

—Cine face atâta huet prin ogradă?

Femeia-i spune că-i bărbatu-so mort bat. Cu chiu, cu vai, a în-trat în casă, plin numai scai. Când a dat de musafirii ce-i avea în gazdă, să te ții băete. Credeai că plouă cu tot felul de sfinți din cei mai de seamă.

A început să sară la femeie ca să-i spună cine sunt hatalăii care dorm în casa lui. Femeia vroia să-i spue cine sunt și ce au căutat și n'avea cui spune. De ce spunea femeia că-s niște bieți drumeți oste-niți, el mai vârtos întetea că-s harhatăi de-ai nevastei; și unde începe a croi în sf. Petru, care era la marginea patului de credeai că bate o-mu' la popușoi.

După ce-l bătù bine pe sf. Petru, s'a dus afară să se mai răcorească că se încălzise omul bătând. În vremea cât omul eși afară, sf. Petru s'a rugat la Dumnezeu să treacă și dânsul la margine că de-o veni năucul în casă, iar îl ia la croit de la margină. Dumnezeu, care știa gândul omului, nu s'a opus la rugămintea lui sf. Petru, și trecu la margină. Numai iată că vine și omul în casă c'o gârneață, să tot bați, să nu se mai rupă.

După ce se mai rotește puțin prin casă, zice: „Am bătut pe cel de la margină, cred că l'am mulțămît. Acuma am să-l iau la frecuș pe cel de la părete”. Sf. Petru când auzi, l'au trecut nădușelile de frică. Și unde începe cel cu maiaua la cap să care mai cu sete în sf. Petru. După ce l'a bătut cât a avut omul plăcere, i-a luat de mânecă pe amândoi drumeții și i-a dat afară, căci tocmai era spre ziua.

De astă dată plecase Dumnezeu și cu sf. Petru mai de cu noapte la drum, lucru neobicinuit, dar cui era să bănuiască? Întâmplarea făcuse. Mergând Dumnezeu mai departe îi zice lui sf. Petru:

— Ei, Petre, vezi că vorba mea n'a fost minciună? Pentru una ai luat două.

Bârlad.

Vasile B. Țirica.

137.— Povestea vinului.

Înainte de potop, au trăit urieșii, niște oameni așa de mari că pasul lor era din deal în deal. Aici puneau ceaunul de mămăligă, moara o aveau la o sută de poște de loc, și pe când ferbea ceaunul, ei erau înapoi cu făina de la moară. La început noi eram înaintea lor, ce sunt găzele înaintea noastră. Dacă ei erau așa de mari și păcate aveau mai mari de cât noi. Păcătuia frate cu soră, socru cu noră, așa că la ei lege nu mai era. Dumnezeu a trimis oameni sfinți, dar ei pe toți i-au omorît.

Văzând bunul Dumnezeu că cu acești oameni n'o mai poate scoate la capăt, s'a hotărît să-i stângă de pe fața pământului, afară de unul ce-l chema Noe, dimpreună cu casa lui. Căci Noe era om cu frica lui Dumnezeu. Și fiind Noe om drept, i s'a arătat Dumnezeu și i-a spus că are să dea potop pe fața pământului și să piardă neamul urieșilor și în locul lor are să se nască niște oameni mici la trup și mari la minte.

Așa a și fost. Neamul urieșilor s'a pierdut prin potop de apă, așa că numai Noe omul cel drept și plăcut lui Dumnezeu a rămas cu toată casa lui adăpostit în corabie.

După ce a trecut potopul și au început a se vedea vârfurile munților, a început a se face o putoare nesuferită din hoiturile oamenilor

și a animalelor înneceate. Noe răbda o sete grozavă că toată apa de pe pământ era turbure și nu era modru de băut.

A scăzut toată apa pe fața pământului, dar putoarea nu s'a mai trecut și Noe cu feciorii săi nu mai puteau de sete. S'au rugat lui Dumnezeu să-i mântue de suferința setei. Lui Dumnezeu i s'a făcut milă de ei și a lăsat pe o coastă să crească vițe de vie. Noe, umblând încoace și încolo, nemai putând de sete, vede pe coastă niște iarbă înșirată pe pari și din iarba cea spânzurau niște struguri cât cofele. Acea iarbă era vița de vie. Noe a mers pe coasta cu poama de vie, a rupt un strugure și a gustat, dar văzându-l răcoros și bun la gust, a chiebat și pe feciorii săi, ca să-și astâmpere și ei setea. Ce le a mai venit în gând? Au stors strugurii în vase, ca să aibă băutura mai la îndămână. Dar lui Dumnezeu au uitat să-i mulțumească și Dumnezeu a zis: ori și cine ar bea din acest must să se îmbete, pentru că m'am milostivit de am stămpărat setea omului și omul a uitat să-mi mulțumească.

Vatra-Dornii, Bucovina.

Teofil Bizom.

138.—De ce ogarul și copoiul gonesc pe epure și vulpe.

Ogarul era crâșmar și copoiul îi era ucenic. Epurele cu cumătră-sa vulpea veniau și beau pe datorie amânând plata de azi pe mâne.

Epurele și vulpea văzând că n'au cu ce să plătească, n'au mai dat pe la crâșma ogarului. Atunci crâșmarul și cu ucenicul său s'au dus cu jalba înaintea lui Dumnezeu. Dumnezeu ascultă plângerea și la urmă zise cu blândețe:

—Ce pot să vă dau, vă dau bucuros. Anume iată ce socot eu: De acum le vor mirosi urmele a vin, iar tu și ucenicul tău să-i urmăriți ca să vă plătească datoria.

De atunci și până azi epurele și vulpea încă n'au plătit băutura crâșmarului. Epurele când e prins face „meac, meac, meac”, adică spune că va plăti Marți datoria cea veche.

De la Gh. Petrea, Gohor-Tecuci.

V. G. Beldie.

DATINE ȘI CREDINȚE.

758.—Ca să nu fie femeia mai mare de cât bărbatul, trebue ca să și-o calce mirile, în timpul cununiei, pe piciorul cel drept.

759.—Ca să poți desbăra pe bărbatul bețiv, să-i pui cinci bani (și mai mulți) să stea trei zile, sub capul unui om mort. Și, cu acești bani să-i cumperi rachiu și să i-l dai să-l beie, zicându-i: „Când va bea răgul — atunci să beie și ochii”.

760.—Dacă tepșești tare mămăliga, bărbatu-ți moare innădușit, ori, când moare, se năcăjește.

761.—Tot pentru acest lucru, dacă-l faci, când faci copii, îi faci chelboși.

762.—Ca să nu-ți mănânce uliul găinele, să nu dai pe vatră cu mătura.

763.—Tot pentru asta, să nu dai cenușa afară Lunea, Mercurea și Vinerea.

764.—Ca să-ți meargă bine la arat, când pornești plugul, să afumi cu tămâie plugul și boii și să asvârli un ou peste ei,

Nemțișor-Neamț.

N. Moisei.

765. — Cântecul cucului: „Cucu! cucu! cucu!“ Se pune pe un vârf de nuc și cântă mereu. Copiii atunci îngână pe cuc: „Cucu, mânca-ni-ai mucu; cucu, mânca-ni-ai mucu“. Fac un haz copiii, de-ți i-au auzul.

Cine aude cucul cântând în față, îi merge bine peste an. De aceea se bucură tare de așa noroc. Cine aude cucul cântând în spate, îi merge rău. Oamenii se feresc când aud întâi cucul, ca să nu le cânte în spate.

Cucul cântă până se coace orzul. Atunci, din cauză că mănâncă spi-ce coapte, răgușește și nu mai cântă de loc până primăvara viitoare.

766. — Cântecul rândunicăi: „Măta'n țeapă, tat'to 'n țepuși, copii 'n căldăruși“. Așa îngână copiii pe rândunică. Când cineva *alungă* în rândunică cu bulgări, ori gonește, ori îi strică cuibul făcut cu multă trudă, se pune pe o ramură și începe a blestema.

E mare păcat înaintea lui Dumnezeu, să strici cuibul rândunicăi.

767 — Cântecul pupăzei: „Pu-pu-pu-pu. Pu-pu-pu-pu“. Se aude dimineata cântând prin copaci.

Dacă cel ce o aude dimineața, n'a luat nimica în gură, atunci pupuza îl spurcă. Ii miroase gura, când îl spurcă pupuza.

768. — Cântecul țuțubeiului: „Țuțubeiu, țuțubeiu, pune tortu'¹ la știubeiu“. Așa îngână femeile o pasăre ce începe a cânta când se desprimăvă-rează. Cântecul țuțubeiului, este aducător de minte femeilor leneșe. El dă de veste că trebuie să pună tortul la știubeiu, căci nu mai este iarnă. Barbații trebuie să înceapă aratul.

769. — Cântecul prigoriilor. Sunt niște soiuri de pasere ce seamănă cu vrăbiile. Ele trec stoluri pe sus și prind a ciripi des și plângător.

¹ *Tortul*, se numesc firile de cânepă toarse și strânse sculuri mari. Se pune tortul la știubeiu, adică se pun firile într'un știubeiu sau balercă fără funduri. Balerca se îngroapă jumătate în pământ, se face un șipot la fund pe unde va curge apa.

Se toarnă peste tort în știubeiu, apă clocotită. Tortul astfel spălat 2 zile se face alb ca zapada (omătul). Acesta e cel dintâi meșteșug cu care femeile pot face cămăși de cânepă albă.

Se crede că ele cer ploaie. Când vor cânta prigoriile, va ploua. Ele nu pot bea apă din părăe sau lacuri, ci numai de pe sus.

De aceia ele se roagă lui Dumnezeu să le dea ploae, ca să poată bea apă din picături, să-și potoale setea. Oamenii se bucură la cântecul prigoriilor, că așteaptă ploae.

Tuțcani-Covurlui.

J. J. Cruceanu,

770.— Înspre zile mari și mai cu seamă înspre ziua Invierii, dacă vei vedea vre un foc unde-va, acolo să știi că este o comoară, și de vei arăta-o cui-va cu mâna, Necuratul îți va lua o mână sau un picior, sau vei căpăta altă boală.

771.— Dacă cineva a îngropat niște bani undeva și i-a dat în seama lui Nichiduță până ce va avea nevoie de ei, vroind să-i iee la caz de le știe locul, nu va isbuti.

772.— Dacă ucizi păianjenul cu mâna, ți se vor erta trei păcate.

773.— Dacă ucizi păianjenul cu dosul mânei, la o tâmplare să ți se umfle o vită pentru c'a mâncat prea lacom sau pentru că a înghițit vre-un păianjen, lovind-o cu dosul acelei mâni, se va desumfla.

774.— Când paște mâța sau cânele și când cată soarele înapoi, adică fiind aproape de asfințit și înaintea lui e nor, el trimite raze îndărăt, atunci va ploua.

775.— Când plouă cu soare, e semn că sunt fete însărcinate.

776.— Când ocăesc broaștele prin lacuri și prin bălți, va ploua.

777.— La nuntă trebuie să se certe puțin socrii mari, pentru a nu fi veselie tinerilor prea mare și mai pe urmă să le fie scârba și mai mare.

Hânțești-Dorohoi.

N. V. Hânțescu.

778.— Nu e bine să-ți tai unghiile Lunea, că te urăște lunea.

779.— Pune unghiile tăiate în busunar sau sân (adică să le strângi), nu le arunca căci le cauți pe cealaltă lume.

780.— Dacă ieai Lunea peste zi ouăle din cuibar, părăsese găinile cuibul.

781.— Dacă te piepteni noaptea, te mănâncă lupii.

De la Stănuești-Tutova.

C. Patriche.

782.— Când cântă cucuveaua pe casă, să nu o alungi asvârlind ce-va asupra ei c'atunci are să fie rău de tine. Ia mai bine o bucată de măligă, ori de pâne. pune sare pe ea și svârle-o înspre ea zicând: „Pâne și sare îți dau“. Ea se duce și nu mai vine *mult timp de vreme*, dar ție îți va merge *foarte de bine*.

783.— Mămăliga care o razi de pe ceaun să nu mănânci, că te urăște lumea.

784.—Nu ești cu furca afară, înainte de a înmuguri pomii și de a se îmbrăca pădurea, că apoi te blastămă pomii și crângurile.

785.—După botez să nu faci cumătrie cu lăutari, ci să fie masă bogată și încărcată, că omu' dacă moare, când se duce pe cea lume, întâi la masa ce i-a făcut după botez se duce.

786.—Vaci dacă a dat de pomiană și i-a părut rău, atunci le vede pe cea lume stând în iarbă până la genunchi și abia se leagănă de slabe; dar, dacă nu i-a părut rău, a dat cu toată inima, atunci le vede stând pe câmp, dar spărgându-se de grase; iar pe dinaintea sufletelului trec râulețe de lapte, care cu spumușoara și mirosu' ceala, îi face tare bine sufletului.

787.—Fântâni să faci în viață, că apoi pe cea lume nu ți se tru-dește *suflecioru'* după apă. Dacă ai fântână făculă cu toată inima, atunci bea neamurile tale până la al 9-lea, iar celelalte numai din isvorul ce ar da afară din fântână.

Jud. Botoșani.

V. Moisiu.

BOTANICA POPULARĂ.

34.—Bărbănoc.

Bărbănocul, *bărbănocul* zis și *brebenoc*, numit în Bucovina încă și *brăbănoc* sau *bribănoc*¹, pe alocurea *borbănoc*, *cununiță*, *merișor*, *per-vincă*, *foae-în-fir*, *foiofoiu*, în Ardeal *saschiu* și *sasău*, e o buruiană cu floare albastră, cu frunza îngustă, verde închis, ce-și întinde crengile la pământ.

Această buruiană ca să fie de leac, trebuie să fie culeasă cu dragoste și s'o aduci acasă cu inima deschisă.

În obiceiurile de la nuntă, bărbănocul joacă un rol important. Sâmbătă înainte de nuntă, se adună la casa miresei mai multe fete de o iau și pornesc la pădure după brebenoc, până a nu răsări soarele și a se scutura roua.

După ce fetele au cules brebenoc de ajuns, îl aduc acasă și-l pun într-o strachină sau covățică cu apă proaspătă neîncepută. Femeile se așază după masă și se pun pe ales brebenocu' frunzuliță cu frunzuliță și tot le prind cu matasă una peste alta și una de alta, până ce fac o ghirlandă de pus pe cap. În patru părți ale ghirlandei pun între frunze câte o *băncuță* (*dupcă*, bucată de franc), sau sorocovăț, ca să nu ducă lipsă în viața ei casnică.

¹ Marian, *Ornitologie*, II, 83.

În Bucovina femeile aveau hârtiuțe poleite galben și alb, și le prindeau de frunzele de brebenoc; unele le lăpăseau chiar cu miere.

Când cununa de brebenoc e gata, patru dintre femei o iau cruciș, încunjurând cu ea masa de trei ori, și o pun dinaintea miresei; gazda cinstește nevestele, pe urmă tatăl și mama miresei iau cununa, unul de o parte și altul de cealaltă, și i-o pun miresei pe cap.

Dacă mireasa n'are părinți, atunci rudele de aproape pun cununa, iar druștele o înconjoară așezându-i cununa și prinzându-i-o cu spelci.

În unele locuri din Moldova, era mai de mult datină de a se scoate mortul afară pe târnaț, și atunci se ridică de-asupra lui pe casă un steag. În Transilvania și anume în ținutul Năsăudului, asemenea steag se ridică și astăzi în turnul bisericii sau în clopotniță dar numai când moare vre-o fată mare sau vre-un fecior holtei, care adică, cât a fost în viață, a apucat a intra între ceilalți feciori în joc.

Acest steag, care stă șese săptămâni în locul unde s'a pus, are forma patrată, în mărime ca de patru decimetri și e de culoare albă, împodobit cu flori și mai ales cu *bărbănoc*².

În Bucovina se crede că dacă s'a făcut dintr'o tufă de bărbănoc o cunună pentru vre-un mort, nu e bine a face tot dintr'acea tufă una și pentru o mireasă, c'apoi aceia n'ar trăi lung³.

35. — Bobul.

Bobul e o burueană ce o cultivă săteanul român pentru boabele sale late, mari, albe sau roșii.

Bobul se mănâncă și verde și uscat. Din frunzele sale, când e tânăr se face salată; tecile sale când sunt tinere se fac cu carne.

Firele de bob se ferb bine, se scurg de zamă, se presară cu sare, se pune pe deasupra lor ceapă și aceste bucate, în zile de *popă* (post) sunt pentru țaran o mâncare din cele mai gustoase, ce n'o dă de cât popei când umblă în ajunul Crăciunului ori Bobotezei, sau când e chemat pentru masle.

Bobul se mănâncă și copt în vatră, ori uscat, cum se coboară din pod. Băeții când dau peste bob, îl potopesc, căci lor le place și îi vin de hac cu dinții lor tari și tăioși.

Bobul fiert cu vin vechiu e bun pentru copiii ce zac da răul copiilor, dându-li-se să-l mănânce și zama s'o bea (Dobrovăț-Vaslui).

Bobul roș e bun de legători pentru copii ce au bolfe la gât (*uime* sau umflături scrofuloase); se arde în foc, se macină, se amestecă în lapte dulce, se face un fel de aluat și se pune la gâtul celui bolnav, ferbinte, cât îl poate suferi.

N. Gorovei și M. Lupescu.

¹ Sevastos, *Nunta la Români*, 86–89. ² Marian, *Înmormântarea*, 92. ³ Dimitrie Dan, în *Gazeta Bucovinei*.

VORBE ADÂNCI.

- 462.— Când mor vacile, se îngrașă câinii.
- 463.— Pân' n'a geme boii, scârțâie întâi carul !
- 464.— Scurtează coada și lărgeste găvanul !
- 465.— Datorie veche, plată nouă.
- 466.— Plopul înalt îl *gâniefează* ciorile.
- 467.— Nu da chiot pe unde nu-ți calcă lupul.
- 468.— Când să ies să joc și eu, (să mă iertați) plecară lăutarii să se p.șe !
- 469.— Țălu bătrân să-i dai fluier și briceag și apoi să-l trimiți cu caprele.
- 470.— Și cu nevasta omului în crâng și sufletul în Rai, nu se poate.
- 471.— Cap nejudecat și tăiat, nu se poate !
- 472.— Calului care treeră, nu-i legă gura !
- 473.— De-ar fi gura (tăiușul) berdii ca *muchiile*, ori muchiile ca gura, apoi lasă....
- 474.— De multe ori crești câinele ca să-ți rupă vinele.
- Din Boureni-Doljiu și Obislav-Vâlcea. *N. J. Dumitrașcu.*
- 475.— Să trăești cât cioara 'n par și bobul înaintea găinei.
- 476.— Ce-a intrat pe gât de lup, nu mai scoți.
- 477.— Dacă ar face toate muștele miere, ar fi și la coada cățelei.
- 478.— Crești șarpele ori cânele, ca să-ți muște vinele (V. No. 474).
- 479.— Pentru un cui, pierzi o potcoavă.
- 480.— Cum e sacul, așa să pui și petecul.
- 481.— Li caută mustățile a oală; adică e bețiv.
- 482.— Drept ca funia 'n traistă.
- 483.— Țăciune acoperit, adică om rău, tăcut, câinos la inimă; tace și le face.
- 484.— Unde nu e nimic în pățul, nici șoareci nu sunt.
- 485.— Te faci frate cu dracu' pân'ai trece lacu' !
- 486.— I-a făcut nasului umbră, adică a început să-i crească mustăți.
- 487.— A se da după păr, adică după cum e lumea.
- 488.— L'a strâns cu ușa 'n colț.
- 489.— Are mîncărime la degete, lung de ghiare, adică fură.
- 490.— Are mîncărime la limbă, adică vorbește, *pălăvrește* într'una, vrute și nevrute, toate nesărate.
- 491.— La părul lăudat să nu te duci cu sacul, ci cu traista.
- 492.— Porcul ăl *jipat*, mănâncă para a bună.
- 493.— Să nu tragi nici odată în gazdă la omul cu câinii slabi.

494.—A furat luleaua Neamțului=s'a îmbătat, a adormit.

495.—Sămânță de vorbă=băătură.

496.—Vorba, vorbă aduce,

497.—La așa cal, așa căpăstru.

498.—Plin de pureci=plin de datorii.

499.—Sacul e plin de gol.

500.—Trăește cu capul în sac, adică nu știe nimic ce se petrece pe lumea asta.

Auzite de la părinții mei Leanca și Nae M. Popescu din Voicești-Vâlcea.

J. N. Popescu.

CÂNTECE.

801.—*Frunză verde pui de nuc
Mă dusei Vineri în târg,
Par'că Joia¹ n'avui când,
Să văd cucii cum se vând?
De-ar fi cucul câte-un leu,
Aș lua unul și eu,
Să cânte la capul meu,
Când mi-a fi mie mai greu.*

802.—*Frunză verde pui de nuc
Degeaba mă duc la târg,
Că ce cumpăr nu mânânc.
Cumpăr pâne și masline,
Cu amar le bag în mine ;
Cumpăr pâne cu ocă
Și masline cu litră
Și-mi hrănesc ibovnică.*

803.—*Eu dorul l-am cântărit
Și cu apă și cu lut
Și tot doru-o tras mai mult ;
Eu dorul l-am cântărit
Și cu pâne și cu sare
Și tot doru-o tras mai tare.*

804.—*Frunză verde-a mărului
In mijlocul codrului
Găsii casa dorului.*

*Și mă cheamă doru'n casă
Și mă pune după masă
Și-mi pune chită² pe masă
Lângă chită, carne friptă,
Lângă carne, două cane
Una cu vin chiparat
Pentru omul suparat,
Una cu vin îndulcit
Pentru omul cel scârbit.*

Culese de la Casandra Scrijăloae
din Bogdănești-Suceava.

Demetra M. Cărlănescu.

805.—*Foaie verde trei masline,
Alelei frate peline,
Amară-i frunza pe tine,
Ca și inimioara'n mine.
Când a fost ca să petrec,
Mi-a venit ordin să plec,
Și să plec în Calarași,
Vede-i-ași pârlifi și arși.
Să ardă și cei din fună,
Unde stau și eu și tund.
Să rămâie numai parii,
Să se 'nfepe generalii,
Generalii și maiorii,
Și la urmă căpitanii.*

¹. In jurul Fălticenilor Joia e zi de târg. ² Chită—pită—pâne.

*Dușmani și dușmancele,
Ce mi-o 'nchis cărările.
Tușești-Rotoșani. C. Atanasiu.*

806. — *Foaie verde siminoc,
Pasere galbenă 'n cioc,
Tu m'ai blăstămat cu foc,
Să trec Oltul prin mijloc,
Iarna prin gerul de foc
Când îngheață apa'n loc
Și coasa pe sub platog
Și mânele pân' la cot,
Păsărica gălbioară,
Tăia-ți-aș ciocul și-o ghiară,
Că m'ai blăstămat cu pară!*

807. — *Frunzuliță de vânător,
D'auleu soare rotund,
Mergi la multe mai curând,
Că mie mi s'a urît,
Tot suind și coborînd,
Tot suind din vale 'n deal,
Cu mâna pe iatagan;
Scoborînd din deal în vale,
Cu mânele pe pistole,
Strălucind cu sfântul soare!
Călinești-Teleorman.*

Radu C. Giupitu.

808. — *Frunză verde murili
Toate-ar fi, cum ar mai fi:
Nu știu cum ai mai veni!
C'am o cățea lătrătoare
Și-o ușă scărțăitoare!
Și mi-e c'o simți bărbatul
Și iese și-mi sparge capul,
Când ou ieși să sar gardul
Să viu în brațe la altul!
I'auz' mă!*

*Frunzuliță de spanac
Taci, c'asta-i boală cu leac:
la un codru de slănină
„Ion Creangă”. — IV. 8.*

*Unge ușa la țâțână
Și-un cenac cu lapte dulce
Dă boldeicii să mănânce!
Surpă jos!*

809. — *Frunză verde trei grante,
Ce să mai facem surate?
C'am rămas nemăritate
Ne-a luat flăcăii 'n armată.
— Să dăm jalba la ciocoi
Să dea drumul la flăcăi,
Să ne mărităm și noi!*

*Hi fetișo, hi!
Goleștii-Badii, Muscel.*

D. Mihalache.

810. — *Măriuță dintre bălți
Na o rublă și doi zlofi
Și nu te iubi cu tofi.
— Nu-mi trebuie rubla ta
Și-mi trebuie bani mărunți
Să mă iubesc mai cu mulți.*

811. — *Cine râde și vorbește,
Ala mai puțin iubește;
Da care e mai tăcut,
Ala iubește mai mult.
Cine-mi este drag, mi-e drag,
Vine sara până 'n prag
Și cu el vorbă nu-mi fac;
Da cine nu-mi este drag,
Vine sara până în prag
Și cu el vorbă că-mi fac,*

Din Gorunești-Vâlcea.

C. M. Popescu.

812. — *Cât a fi ș'oi mai trăi,
Eu pescar n'oi mai iubi;
Că pescaru-i ca țiganul,
Ține dragostea cu anul.
Când îi scapă-o știculiță,
Par' că-i moare-o copiliță;
Când îi scapă-un baboiaș,
Par' că-i moare-un copilaș.*

De la Manolache Anghel.

V. J. Căuea.

813.— *O, săracă fetiță
Bine-o prinde rochiță,
Dar ar prinde-o și mai bine,
De-ar trăi bine cu mine.*

814.— *Hai șirag, șirag, șirag,
Ca fasolea pe harag;
Hai și lin și foarte lin,
Ca soarele pe senin;
Hai fuga și 'n cetinel,
Că bădița-i frumușel.*

815.— *Mititică-i și nu crește
Dar iubește de pârlește.*

816.— *Furcă lungă moartea mea
Ocă-adâncă viața mea.*

Comunicat de Gh. Negureanu și adunat din satul Coșula-Botoșani.

Petru Gh. Savin.

817.— *Aseară o săptămână
Mergea moartea prin grădină
Cu dragul mamei de mână.*

*Mândre flori el culegea
Smocurile¹ le făcea*

Spre stele mi le puneă

Alba lună le zăria

Și cu drag mi le privia.

Le-arăta și celui soare,

Ca să le pue'n picioare.

818.— *Busuioc mi-o semănă²,*

D'o eși mai revărsat,

Să știe că-s depărtat.

D'o eși mai crăcănos

Eu atunci sunt sănătos.

D'o eși cu foaia rară

Mândro eu mă'ntorc în țară,

D'o eși mai vinecior

Să știi, mândro, c'am să mor.

819.— *Arză-te focul pădure*

Și toate lemnele 'n tine

*Să rămâe-un stejărei
Să mă sui eu Doamne'n el*

Să-mi fac ochisorii roată,

Să mă uit în lumea toată

Să-mi zăresc și țara mea

Ca să văd pe maica mea

Cu lacrimi din ochi stropind

Cu mătura măturând.

Antonești-Teleorman.

Marin Apostolescu.

820.— *Frunză verde fir de poamă,*

De-ași ajunge pân' la toamnă

Să mă 'nsor și să-mi iau o

[doamnă.

Lasă-le la dracu' doamne

Că rabdă destul de foame.

821.— *U, iu, iu, și ce să vezi*

Cum jucăm prin pene verzi,

Penele se scutură,

Flăcăii se mâniară

Fetele le sărutară.

Popești-Farcașa-Suceava.

Toma E. Alexandrescu.

822.— *Ia auzi cucul cântând*

Și mierlușca șuerând

Nu mai sunt om pe pământ

Și nu știu unde mai sunt.

— Eu zic cucului să tacă

El se suie, sus pe-o cracă,

Iar mai jos pe-o rămurea

Cântă și-o turturea

Tristă, cu inimă rea,

Că i-a perit soția.

Unde vede apa rea

Ea o tulburea și-o bea ;

Unde vede apa rece .

Ea o tulbură și-o trece ;

Unde vede vânătorul

Ea acolo-ii duce dorul

Și zboară din creangă'n creangă

¹ Chite, legături, buchete.

² Acest cântec pare urmarea celui de la No. 770.

*Tot în pizma ei să-ți faci,
La tulpina nukului,
Cântă maica cucului.*
Din Movilița-Putna. *N. Șt. Graur.*

823. — *M'a trimis mama de-acasă
Să joc fata cea frumoasă,
Am să joc pe-cea urită,
Că are cămașa mândră
Și am să joc și pe cea slută,
Că și-aceia mă sărută.*

824. — *Frunză verde baraboi
Câte fete 'n sat la noi
Toate-s bune de cimpoi,
Și una burdăhănoasă
Bună de scaun la masă.*

825. — *Ce ești lele lată'n șele ?
— Am cărat dragă nuele
Și bărbatu-i blestemat
Prea cu multe m'o 'ncărat.*
Coioroia-Tutova. *J. Ciobanu.*

826. — *Floricea floare-albastră
Ce-ai crescut în calea noastră
Așa 'naltă și frumoasă ;
Așa 'naltă subțireă
Tocmai de potrivă mea.
Floricea de pe șes
Te-am îndrăgit de pe mers,
Că ți-i mersul legănat
La inimă m'ai secăt.*

827. — *Măi barbate blăstămate
Șezi pe vatră să-ți dau lapte,
Și în mână o vârguță,
Ca să te aperi de mătă.*
Humulești,
J. Neamț. *3ahei Grigoriu.*

828. — *Frunză verde lemn tinos
De la Slobozia 'n jos
Daoleo ce loc frumos!..
Numai sălcii și rogoz
Rogozul de tăvălit*

Sălcile de umbră.

829. — *N'am o cale să mă duc,
Pân' acas' la Câmpu-Lung,
Să-mi iau oglindă și drând ;
In oglindă să mă uit,
Cu drândulețu' să-mi cânt,
Să-mi mai treacă de urit.
Urit mi-a fost uritū',
Mi l'a dăruit sfântū',
Mai cu drag mi-e sufletū'
De la regr. Ilie I. Chisăr din Catane.*
830. — *Și când zic mă duc, mă duc
Tot ca frunza mă usuc ;
Ca frunza alunului
In marginea drumului.
Frunzuliță solz de pește,
Scoal' maică, mă premenește
Și de codru mă gătește,
Și fă-mi foale trupului,
Ca pana gândacului.
Și mai fă-mi de-un imurluc,
Verde ca frunza de nuc ;
Și mai fă-mi de-un băibărac
Verde ca frunza de jag.
Și mai fă-mi de-un ilicel
Ca frunza de păducel,
Să intru 'n codru cu el'.
De la același Chisăr din Catane.*
831. — *Foaie verde de obleagă,
Pe mine maică mă 'ntreabă :
— Ce munculiță mi-e dragă ?
— Nu mi-e dragă nici o muncă,
Numai cu puica pe luncă.
De la Vasilescu din Mihăița-Dolj.*
Șt. St. Tufescu.

832. — *Șapoi iară, iară, iară
C'am mâncat și-asară zară,
Și-a fost zară de berbeci,
Și-o trecut prin berneveci !*

¹ Vezi: „Din Muscel” Rădulescu-Codin,
„Voinicul” pag. 54.

833.—Ș'apoi iară, iară, iară,
Să sară borșu' din oală,
Să rămâie ciolanu',
Să-l mânânce țiganu' !

834.—I'auzi lele popa toacă,
Eși afară și te roagă,
Să moară bărbatul tău,
Să rămâi să te iau eu!

Hântești-Dorohoi. *N. V. Hânteșcu.*

835.—Leliță Vârvară
Ce-ai lucrat în iastă vară,
—Am țăsut o pânză rară

Ș'o fost spata rară 'n dinți
Tot am dat și nu s'a prins.

836.—Stăi puiuf, măi puișor
Ce-mi vii tu-așa târzior
Ori de mine nu ți-i dor,
—Ba mi-i dor, puicuță, dor
Da mi-i tare depărtăcior
Că 'ntre noi e-un deal și-o vale
Și pe deal țiș paltinei
Și 'ntre noi doi oameni răi;
Și pe vale 's răcișele
Și 'ntre noi două cășele
Bucovina. *D. Dan.*

O SAMĂ DE CUVINTE.

1288—1402

Terminologia popușoiului¹:

A—1=*schic, spic*; 2=*frunză*; 3=*știulete*, i se zice și *popușoiu*; iar *drug*, când se face mai bun și mai mare. 4=*ciocan, strujan*; 5=*rădăcina*; 6=*giță*, pl. *gițe*, ori *vițe*. Când din *noduri* de lângă *gițe*, se ridică în sus niște puieti, li se dă numele de *copchileți*. Fac și aceștia grăunțe, dar mai mici. Mai bine e să se rupă de tineri, *copchileții*, spre a nu se face în grădină *hălăciugă* și cari să facă a se *huchi* fa-solele. Cotoarelor, care rămân în pământ, în urma „tăiatului de cio-cani“, li se zice *gogleze*. Câmpului deschis, după strângerea strujănilor, i se zice *ciocălăște*. Mulți săteni samănă în *ciocălăște* diferite cereale, fără însă să mai are. În urmă dă cu grapa pân' se astupă toate sămin-țele. Grăpătura se face cu greutate, fiind că trebuie să smulgă toate *goglezele*, cu colții de la grapă.

Intregul se chiamă încă *popușoiu* (1—6).

B.—1=*pănușă*, pl. *pănuși*; 2=*matasă* ori *musteață*. „Scăpăm la pâne noauă că a început să le dea mătășile ori *musteșile*“. 3=*pană*, pl. *pe-ne*; 4=*ciot*, ori *miont*.

C.—*popușoiu*; fără grăunțe, *ciocălău*. *Ciocălăi* se mai zice *popușoilor*, după ce au început a da grăunțele în lapte, dar când dau semne de un rod slab. 2=*ciomp, coadă, ciocan*.

Fofoloage=*fofoloc*. Are două înțelesuri și pe aici. Prea *buhos*—ori în înțelesul de alintare—desmerdare. La găinele crețe, boboci, găște,

¹ Figura la p. 161.

crețe—*fofoloage* ori *fofoloace* să iea în înțelesul de buhoase, nearanjate
 În înțelesul de alintare, femeia gospodină, când scoate bobocei, zice:

*„Fofoloace, fofoloace,
 Umple casa de boboace”.*

Nemișor-Neamț.

N. Moisei.

Fofoloage, sing: *fofolog*=*boboc*; și de aici și *om boboc la minte*, cam
 Tanasă, „scurt de minte și lung la haine”.

Terminologia popușoiului:

Firul întreg cu tot ce-i pe el se numește *păpușoi*.

A.—1=*Spicul* păpușoiului, de unde și verbul a *inspică*. 2=*Frunze*
 și *foi*. Când păpușoiul e în trei foi, se prășește dintâi. 3=Când e ver-
 de, *păpușă* iar când e uscat *știulete* și *păpușoi*. Se zice că păpușoiul
 a legat sau a *împăpușat* 2—3 păpuși. 4=Când e verde se numește
tulpină, *trunchiul* păpușoiului, iar după ce s'a tăiat partea de sus cu
 păpușele pentru nutreț, ceia ce rămâne din tulpină se numește: *cioclej*,
tulei și *cotor*. 5=*Rădăcinele* păpușoiului. 6=*Al doilea rând de rădă-*
cini. Aceste le face după prășitul de al doilea. Cu ajutorul lor, păpu-
 șoiul se prinde atât de tare în pământ în cât vântul, nu-l mai poa-
 te culcă la pământ. După prășitul de-al doilea, din al doilea rând de
 rădăcini ies niște fire ce poartă în vârf câte o păpușă. Aceste fire se
 numesc *copileți*, popular *copchileți* de oare ce stau ca copiii împreju-
 rul tatei. Când anul e bun și pământul gras, împrejurul popușoiului
 se fac câte 7—8 copileți.

B.—1= Foile care învălesc păpușă se numesc *pănușe* sau *pene*.

2=*Matasă*. 3=*frunzele* păpușei. 4=*cotorul* păpușei.

C.—Întreg e *păpușoiul* propriu zis.

1=*ciucălăul* pe care sunt așezate *boabele* sau *grăunțele*. 2=*coada*
ciucălăului.

Ciucălăul care are puține boabe se numește *babă* iar cel care are
 fire de mătășă printre boabe se numește *moșneag*.

Când ciucălăul a prins să facă boabe se zice c'o *urzit* și că-i în *gin-*
giu. După aceasta e *în lapte* și în urmă *în ținte*. În ținte e atunci când
 a prins să se întărească boabele. Atunci popușoi sunt buni de copt
 și de fiert.

Păpușoi se culeg în două feluri: 1). Când sunt mai răi, se culeg
 cu totul, adică să tae mai în sus de cioclej sau 2). Când sunt mai
 buni, se culeg pănușile deoparte iar ceia ce rămâne să tae pentru nu-
 treț. Ceia ce-a rămas din păpușoi pentru nutreț se numește *strujan*.
 Strujanii se fac *colibă*, iar în colibă se pun penele ce s'au luat de pe
 păpușă. Ca strujanii să se usuce bine, se pun prin copaci sau se fac
glugi și *girezi*.

Operația care se face de a scoate păpușoi din pene sau de pe strujan se numește *dijdiocare* sau *desfacare*. Tot așa se numește și luarea grăunțelor de pe ciucălău.

Păpușoi spre ușurință se bat în *leasă* iar pentru a putea fi duși la moară se vântură de pleavă.

Boala de care sufăr popușoi se numește *tăciune*.

Jud. Neamț.

J. Preutescu.

Neamurile de fasole: *Fasole albe*, albe, mărunțele și late; *fasole gongonle*, rotunde și foarte productive; *fasole nohotii*, gălbii, ca nohotul; *fasole curve*, roșii și pe deoparte, țintate cu alb. Culoarea ca vișina coaptă; *fasole galbene*, galbene, lungărețe; *fasole cu totu'*, fasole grase, cafenii deschise la culoare; *fasole oloage*, care nu se sue pe harag. Albe și late; *fasole de harag*, al căror curpăn se sue pe harag. Is albe și de deosebite culori altele; *fasole copăcel*, se pun numai câte una în cuib, de obicei. Se suie pe harag, au floarea roșie și la culoare-s roșii ca cârmăzu'; *fasole „una"*, mărunte, rotunde și foarte rodoase. Fac păstări foarte multe, dar nu sunt așa gustoase la mâncare; *fasole urieșe*, fac păstările aproape de un metru¹ și se urcă pe harag; *fasole boambe*, mari la bob, se urcă pe harag.

Jorăști-Covurlni.

P. Gh. Savin.

Broatec n.=o bucată de lemn ce se pune la *luntrie* sau la dubă, pentru a se băga într'insul cuiul care ține *gujba*. Se mai zice la orice bucată de lemn, neîntrebuințată la nimic.

Ceaprazan n.=*broatec*, când e vorba de lemnul de la luntrie sau dubă.

Carină f.=lemnul curbat, care formează partea de jos a dubei și ale cărei extremități fărmează piscurile.

Otărace n.=lemnele curbate ce se pun transversal pe carină. Extremitățile lor formează *usma* sau buza luntrii.

Baciu. n.=scaun făcut din blăni la piscul luntrei.

Tuoc. colectiv=gunoii mult în care țărâna predomină.

Tor=bălegarul de la vite ce-l strâng oamenii la țară în curte, formând un strat gros de 0.40 cm.; iar după ce s'a uscat este tăiat în bucăți și întrebuințat la ars.

Toriște f.=bălegar și pleavă ce le pun copiii pentru a așeza lațuri să prindă păsărici.

Grojdibodu-Romanați.

M. J. Gotescu.

Geandă=mălai dospit cu apă „Am făcut numai niște geandă”.

Fleancă f.=o căciulă sau pălărie ruptă. „lea-ți fleanca de pe cap”! Se zice de unul care vorbește *prujind*: „Haide, leag-o, tacă-ți fleanca”!

¹ Să ne trimiți și nouă o pastare de asta!

Tăbric=chibrit.

Tebèchi=cușmă veche și ruptă. „Ce mai ții tebechiul ceala pe cap?”

Șcărchi=papuci pe talpă, târâți.

Hebeticuri, hăghièce=vreascuri uscate, căzute din copaci.

Marhotcă=tutun prost de 10 bani. „Știu că *duhănești* la marhotcă?”

Șcòtcu=bucluc, sfădălie. „Cine-i de vină, dacă el singur o stârnit șcòtcu?”

Scatîlșcă=ladă veche cu mai multe despărțituri.

Presùsie=tribunal (cum se zicea în vechime).

Orogànie=pataranie și pildă. „Le-am spus și eu câte o orogànie, poate s'or mai minți. (? N. R.)

Cotigî (a)=a urni, *a vâșca*. „Nu mai ai încotro cotigî.”

Tomonî (a)=a ameți. Ex. Ai rătăcit pe un loc zis necurat: „Da' nu te-o tomonit?” ad. nu te-o zăpăcit la cap?

Țârfăeală=niște glod subțire. Am călcat într'o baltă și tot m'am umplut de țârfăeală.

Hânțești-Dorohoiu.

N. V. Hânțescu.

Mișcărâi=fărămituri (firimituri), de malai sau turtă¹.

Nestemnic=nepriceput.

Jăragai=spuză (cenușe) vie.

Ojâjî (a)=a întinde focul, mai ales atunci când se bagă pâinea în țăst, trebue bine *ojăjit*, să fie bine arsă vatra peste tot, ca să se coacă pâinea.

Păleață, bèldie, dârjală=ciumag lung (ce-l poartă mai ales țiganii laie, pentru a se apăra de câini).

Poleșnic=drum (și loc) întins².

Dușnic=dop (la butoiu), la vrană.

Top=pachetul de bumbac.

Cânap=ață de cânepă, sfoară, lucrată cu mașină.

Garliciu=sala bordeiului.

Izâdă=risipă. „Nu face izâdă, mă!” sau „Nu izâdî, nu risipî” (cu *mărunțeaua*, cum s'ar zice).

Premùgere=Drac. „Fugă-te premugerile de-aci!”: Fugă-te dracii! O contribuție la „*Numele Dracului în românește*” din „Viața Românească” (an. V. No. 6, de d. Pascu) și „Ion Creangă” (an. III No. 9).

Dășotă=drăcie, drăcovenie, dăfie. „Câte dășote!”: Câte prostii!

Șui=„Mă șuiule, mă!...” I se zice unui om care nu înțelege, prost.

Sanchiu=închis. „Om sanchiu”, om închis, care vede multe, aude multe, ar putea să facă multe, dar lasă să fie așa.

Vâsc=o plantă fragedă ce seamănă cu mărăcinii (porumbarii), ce

¹ Din Obislaw-Vâlcea. ² Celelalte cuvinte din Boureni-Doljiu.

crește pe *vârfetile* crengilor de stejari, în păduri. Are floarea galbenă, cleioasă. Semințele le mănâncă sturzii, cari depunându-le cu excrementele lor pe crengile copacilor, se prind și fac să crească alți *vâszi*. Ii mănâncă foarte mult oile, iarna, din cauza frăgezimii. Un fel de parazit-plantă. Pe pământ nu crește.

N. J. Dumitrașcu.

GLUME, JĂTII, TACLALÉ.

168.—Știm, nu știm.

Cică era pe vremea lui Papuc-Vodă când se cetia după stele și se socotia după răbuș. Cine știa două slove, era mare cărturar. Intr'un sat era un biet popă, care nu știa măcar o buche, dar pentru că era de ajuns să ai barbă și antereu, mănca și el din păstoria oilor Domnului, ca și alți mulți ca el.

De câte-ori făcea sfânta slujbă, totdeauna nu mulțumia lumea, căci neputând ceti sfânta Evanghelie, spunea odată că i-au ros șoarecii cărțile, ba că-s vechi și-s filele rupte, iar când poporării îi luară cărți noi, el începea cam așa: — „Ascultați sfânta Evanghelie cea de la.... cetire, pace tuturor; știți, oameni buni, știți?” Știm, părințele, știm, răspundeau oamenii dând din umere. Ei, dacă știți, ce să vă mai spun”, și se mulțumiă cu atât, închizând sf. carte. A II-a serbătoare care vine, bunăoară, oamenii se vorbiră că dacă va mai întreba popa, să spună că „nu știu”. Când veni rândul ca popa să slujască și-i întrebă dacă știu, toți răspunseră că „nu știm”. — „Apoi dacă nu știți, la ce să vă mai spun!” și iar le dete rămas bun. În sfârșit, văzând că nici așa n'o scot la capăt se hotărîră ca în viitor, jumătate, cei din dreapta' să zică „știm”, iar cei din stânga că „nu știm”. Popa, când veni sărbătoarea rânduită, iar începù să-i întrebe cum îi era obiceiul: — „Ei, oameni buni, știți?” — „Cei din dreapta știm, cei din stânga nu știm, părinte”. — „Iaca ascultați, cei care nu știți duceți-vă la cei care știu, să vă spună”.

Ce mai vorbă lungă, bieții oameni se băteau cu pumnii în cap și nu știau cum s'o mai întoarcă, căci botezul era ca vai de el; mortul, îi dădea pe toți afară și boscorodia ce știa, el singur, așa că de la un timp, oamenii se cam săturase de hazul lui, și se hotărîră să se plângă la vlădică.

Apoi când vlădica veni el însuși să vadă dacă-s adevărate plângerile oamenilor, toți îi eșiră înainte cu mic, cu mare, și nu știau cum să-i arăte mai bine plângerea. Vlădica le făgădui că-l va da afară pe

¹ La aceste cuvinte rari, rugăm a se pune accentul pe vocala ce-i intonată.

preot și-l va tunde, de va fi așa după spusele lor. Se duseră în sfârșit cu toții la biserică și-l puse pe popă să citească sf. Evanghelie, iar oamenii așteptau cu mare nerăbdare să vadă cum o vor scoate și de data asta la capăt. Popa deschise cu mare evlavie cartea sfântă și începù așa: — „Ascultați..... de la Marcu.... pace tuturor. În timpul acesta fostă... este... și va fi...” Vlădica holbă ochii mai bine la el să vadă ce spune și ce fel citește, iar el începù cam pe glasul al 8-lea așa:

— „Părinte, prea sfinte, am 40 de boi și 500 de oi, jumătate ție, jumătate mie, a-li-lu-ia, ali-lu-ia etc!” Vlădica, care era și el după timpuri, auzind gheșeftul propus, zise oamenilor: — „Ei, oameni buni, mai aveți ceva de zis, părintele citește foarte bine, o să-l înaintez pentru că vă plângeți; ești afară nătărăilor!”

Și iaca așa nu putură scăpa oamenii de popă, căci se chiaburise de pe urma lor, cu un amin și un aliluia, căci atâta știa. Azi bieții preoți is bute de carte, și totuși nu o duc ca cei de altă dată, căci s'a schimbat fața lumii, nu mai este credința cea curată strămoșască.

Auzită de la P. Lupan, dascăl.
Chilia-Veche.

N. J. Munteanu.

169.—O poveste, care nici n'o fost și nici nu mai este.

Când era tata mire, m'o trimes la moară. Am pus în sanie patru țuhali¹ și am plecat.

Pe la jumătatea drumului, n'o mai putut trage boulenii. Dacă am văzut așa, m'am apucat și-am dat jos sacii, am desjugat boii, i-am su- it în sanie pe câte patru; iar sacii i-am înjugat la jug și mi-am catat de drum.

Când am ajuns la moară, păștea *dârdala* pe-o corhană. Gârla era în- ghețată și asta era pe la Sfântu' Ilie. Năcăjit ca vai de capu' meu, am trântit căciula de pământ și am apucat pe gârlă la vale, ca să vedem de ce-i înghețată și să dau drumu apei, să pot măcina. Și cum mer- geam eu așa pe gârlă, numa iată că dau peste un lup trântit jos; îl apuc de coadă, îl ridic în sus și când mă uit sub dânsu', văd pe tat'tu și pe tata în țara ungurească făcând oale.

Mai merg eu olecuțică și dau peste un epure șchiop, care treera bob într'un vârful de plop și păștile cădeau jos, iar boabele se opreau printre crengi.

*Cine-a zice că-i minciună,
Să-i înghețe limba'n gură.*

Auzită de la C. Turât, Ardeuani-Bacău.

D. J. Procopie.

¹ Ei, ași. Păi e mult de-alunci? (N. R.)

² Saci de câte șase baniți sau stamboale, sacul având numai cinci baniți.

170.—Anteriu cu pricina.

Era odată într'un sat un popă cam bătrân, ce nu ştia tălcul cărţilor şi al scrisului. Sf. slujbă, cică o făcea din cap, o învăţase la o mănăstire. Sătenii îl tot întrebau când e cea sărbătoare, sau când e cealaltă zi sfântă. Popa nu le putea spune, căci nu putea ceti în cartea, în care erau înşirate sărbătorile de peste an; ci se ducea până la un duhovnic, ce trăia deoparte de lume de-l întreba.

Odată îl întrebară oamenii, când pică sf. Paşte. El s'a dus la duhovnicul lui şi-l întreabă. Acesta i-a numărat câte zile erau încă până la Paşte. Ajungând popa acasă, a pus atâtea fire de mazere în buzunarul anteriuului, câte zile erau încă până'n Paşte. În toată ziua arunca câte un fir de mazere, iar de-l întreba cineva, ori de-i mult încă până'n sărbători, el scotea firele, le număra şi apoi îi spunea.

Intr'o zi dereticând preuteasa prin casă, tocmai când dormia părintele, dădău peste anteriu şi dădău şi peste buzunarul cu pricina. Chiamă fata şi-i spune:

—Uite cu ce se joacă părintele săracu'. Ştiu că-i trece greu vremea, din cât că-şi caută zăbavă ca copiii Mergi de adă un căuş de mazere, să-i torn în buzunar, ca să aibă cu ce se lua.

Fata a mers de-a adus, iar cucoana a turnat căuşul cu mazere în anteriuul părintelui. Părintele s'a sculat şi a pornit-o spre crăsmă. Aici fiind mai mulţi săteni, ce-i plesni unuia prin cap să-l întrebe când pică Paştele. Părintele bagă mâna în buzunar şi dă că buzunaru-i plin de mazere şi le-a răspuns sătenilor:

—Hei, oameni buni, în anu' ista n'avem Paşte. Trebuie mult post şi rugăciune şi multă jertfă lui Dumnezeu. Scrie semn rău la Sf. Scriptură, căci mi s'o înmulţit mazerea în buzunari.

Auzită de la Toader Vartenciu, Zahareşti-Bucovina.

J. N. Onciu.

171.—Cântec.

O zis mama,
Şi cu tata,
Şi boieru',

Şi cucoana,
Să mă dea la scripcărie,
Să 'nvăţ meşteşugărie.

De la d-l Pavlescu, Schineni-Tutova.

V. J. Kahu.

172.—Oare coţofana îi mai lungă în trup de cât în coadă?

Acu, cică într'un sat era un om, da omu' ceala era un zurbagiu şi un buclucaş de nu mai avea încotro. Nu era zi lăsată de la Dumnezeu ca el să nu bage vrajba între beţii oameni. Cum se întâmpla undeva o sfadă el era acolo şi atâta ba pe ceala, ba pe cealăaltă până se luau la bătae. Azi aşa, mâni aşa, de la o bucată de vreme bieţii

oameni se ieau la gânduri. Ce e de făcut? Se sfătuiesc ei, se chibzuesc și într'o bună dimineată îl umflă pe omul cel buclucaș și l' duc de parte de sat, îl băgă într'o groapă mare, mare de unde nu mai putea eși—și se hotărăsc să-l lase să moară de foame ca să se scape de el odată.

Buuun. Trece o zi, trec două, cât o fi trecut, oamenii acum trăiau de când binele. Nu se mai pomenea de batae, ba nici de sfadă în satul acela. Da oamenii, dă, ca oamenii; nu, că oare ce-o fi făcând ci-la acolo în groapa aceia. Ia să se ducă unul să-i ducă niște mâncare și să vadă ce face. Se duce unul cu mâncare, la cel din groapă și-l întreabă ce mai face, cum o mai duce.... și ce l-a mai fi întrebat el acolo. El de colo din groapă i-a răspuns cică:

—Eu, ca eu, da' cei din sat ce fac fără mine?

—Ei, ce să facă, i-a răspuns, mănâncă, beu și se veselesc.

—Așa?

—Așa.

—Poi dar du-te în sat și îi întreabă: „Oare coțofana e mai lungă în trup de cât în coadă?”

Ceala se întoarce în sat și oamenii pe loc îl întâmpinară și încep să-l descoase: Ce mai face? a murit? trăește?

—Ce să facă, așa și-așa, da' a zis să vă întreb: „Oare coțofana îi mai lungă în trup de cât în coadă?”

—Ba-i mai lungă în coadă, zice unul din ascultători.

—Ba nu, zice altul, coțofana îi mai iungă în trup de cât în coadă.

—Ba i mai lungă 'n coadă.

—Ba i mai lungă 'n trup măi.

—Ba 'n coadă măi.

—Ba'n trup măi; și trosc, pliosc, jart și păruiala gata.

Și așa că cel din groapă tot și-a făcut obiceiul.

Auzită de la moșul meu Vasile Savin, Jorăști-Covurlui.

173.—Pomana Țiganului.

Ci-că a făcut și țiganul odată pomană și a tăet și el un porc și tot îndemna oaspeții:

—Luați, luați, că am tăiat un porc de mă doare inima după dânsul.

Jorăști-Covurlui.

Petru Gh. Savin.

174.—Țiganul la stână.

Un țigan auzise de la niște ciobani, că jintița e tare bună și vroia măcar să guste și el. Intr'una din zile, mergând printr'o pădure, dă de o stână. Cum ajunge și începe de odată a striga cât îi lua gura:

—Ei, mânca-o-aș, e gata jintița?

—E gata ! răspunseră ciobanii, stricându-se de răs.

Baciul scoase un potlog de la o opincă ruptă, îl dădu țiganului, silindu-l ca să-l roadă. Apoi îi dădu drumul.

Nu merse mult și țiganul dădu de altă stână. Ciobanii fierbeau jintă. Cum văzură pe drumeț îi zise:

—Măi țigane, vin' de mănâncă jintiță.

Când auzi aceasta, de frică, începù să fugă cât îi putu picioarele, bietului țigan. Baciul zise :

—Puneți mâna vre-o doi și-l țineți, iar unul turnați-i.

Țiganul văzând gustul jintiței răspunse :

—De-acum înainte, țineți-mă unul și turnați-mi doi.

Auzit de la Șerpișanu, învățător, Nemțisor-Neamț

A. Moisei.

C R O N I C A.

* Primesc o cârtică ce cuprinde **Căntece Moldovenesti** culese de d-nii *V. Polcovnicu*, student și *V. Mitru*, învățător; *Moldovenesti*, de sigur, fiind culese din Moldova. Cârtica e scoasă de tipografia „Neamul românesc”. Incepe cu cântece „despre oaste”, tinere ca vrâstă, cu „Foaie verde măr presat” și cu suspine ca acestea:

*«Nu mi-i grea nici raniță,
Nici ranița, nici armă,
C'am jurat trei ani pe ea,
Ca să-mi apăr patriă!»*

și cu nepotriviri de acestea:

*«Eu calare șef de tun,
Comand la stânga 'mprejur.*

Urmează apoi cântece „de iubire”, „de jale”, „haiducești” și „de lume”, care încheie cele 31 fețișoare.

Iucolo, neprețuitele frumuseți și adâncele simțiri pe cari poporul știe să și le zugrăvească cu încetul și numai în anumite împrejurări.

Celor doi culegători, li se cuvine mulțumire; din parte-ne se adaugă și puțină părere de rău, că nu le știm puterile.

* În ziua de 10 Iulie, trei tovarăși și prieteni de ai noștri și-au serbat taina nunții. D-l *P. Danilescu* de la Panaghia-Dolj, d-l *D. Mihalache* de la Golești-Badii, Muscel și d-ra *Virginia Stan* de la Florești-Tutova. Le urăm tot sporul și nouă ne poftim tot ajutorul !

P.

Cărți primite la redacție.

V. Polcovnicu și *V. Mitru*. — **Căntece Moldovenesti**. Vălenii de Munte, 1911, 31 p 10 bani.

Reviste primite în urmă.

Albina, revista enciclopedică populară. Abon. anual 5 lei. Red. și Adm. Buc., Str. Mântuleasa No. 9. Apare săptămânal.

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Creangă” pentru strângerea fondurilor :
„C U Z A - V O D A”

	L. B.
Suma adunată — — — — —	64,75.
D-l D. Gr. Furtună (Vlăsinești-Dorohoi) 50 b ; C. Atanasiu (Trușești-Botoșani) 40 b. — — — — —	0,90
Total	65,65

BUSTUL LUI ION CREANGA ÎN BARIAD

	L. B.
Suma adunată — — — — —	858,95.
D-l D. Gr. Furtună (Vlăsinești-Dorohoi) — — — — —	0,50
Total	859,45

S'a cerut și s'a trimis :

14 ex.: *Petru Gh. Savin, Clăcășește* (No. 2 din Biblioteca revistii „Ion Creangă”) d-lui *Gh. Fira* [Gh. Fira, d-ra M. Florescu, Florescu Marin, Mihalcea Haralambie, Trăistaru D-tru, Mazălu Șerban, Nițu C. Ilie, Panait Neculae, Bărbulescu Gavril, Lazăr I. Gh., Uță Ilie, Ștefănescu Florea, Constantinescu C. I., Toader Gh. C.] (Ștefănești-Vâlcea).

5 ex.: *Tudor Pamfile, Sfârșitul lumii* (No. 1 din Biblioteca revistii „Ion Creangă”) și 5 ex.: *Petru Gh. Savin, Clăcășește* (No. 2 din Biblioteca revistii „Ion Creangă”) d-lui C. Rădulescu-Codin (Priboeni-Muscel).

25. ex.: *Petru Gh. Savin, Clăcășește* (No. 2 din Biblioteca revistii „Ion Creangă”) d-lui I. N. Popescu (Ștefănești-Vâlcea).

1 ex.: *Tudor Pamfile, Sfârșitul lumii* (No. 1 din Biblioteca revistii „Ion Creangă”),

1 ex.: *Petru Gh. Savin, Clăcășește* (No. 2 din Biblioteca revistii „Ion Creangă”), 1 ex.: *Calendarul revistii „Ion Creangă” pe anul 1911 și 25 corți păstale ilustrate, Seria I, No. 1.* d-lui C. M. Popescu, (Gorunești-Vâlcea).

(Urmează).

Au Apărut: Seria I. DATINELE DE ȚARA No. 1

CARTI POSTALE ILUSTRATE

in editura Revistei „ION CREANGA”.

Neaflându-se în comerț, se desfac numai prin Redacție sau Administrație cu prețurile :

10 bucăți, 70 b: 25 bucăți 1,60; 50 bucăți 3,00;
de la 100 în sus, 5 bani bucata.

Se trimite franco numai după achitare prin mandat sau mărci postale

CARTI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” următoarele lucrări :

„Ion Creangă” An. I. — — — — —

„Ion Creangă” An. II. — — — — —

„Ion Creangă” An. III. — — — — —

CĂRȚ POSTALE LUSTRATE editate de Revista „Ion Creangă” — — — — —

CALENDARUL REVISTII „ION CREANGĂ” pe 1911 — — — — — 0.25

T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu : Carte pentru înregistrarea la sate. — — — — — 1.25

T. Pamfile : Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc” — — — — — 0.20

„ „ Jocuri de copii I. — — — — — 1.40

„ „ „ „ II. — — — — — 1.60

„ „ „ „ III. — — — — — 1.50

„ „ Cimitiruri românești — — — — — 1.00

„ „ Industria casnică la Români — — — — — 10.00

„ „ Sfârșitul Lumii — — — — — 0.40

„ „ Firisoare de aur — — — — — 0.80

M. Lupescu : Creșterea vermilor de matasă — — — — — 0.15

D. Farcașanu și M. Lupescu : Creșterea pomilor — — — — — 0.25

Șt. St. Tușescu și P. Danilescu : Monogr. satului Catane-Dolj — — — — — 2.00

Tim. Popovici : Colinde din popor — — — — — 0.30

Tim. Popovici : Leturghia St. Ioan Gură-de-aur — — — — — 2.50

Petru Gh. Savin Clăcașește — — — — — 0.40

Se trimet franco numai după achitarea deplină

AU APARUT din BIBLIOTECA REVISTII „ION CREANGĂ”:

No. 1.—TUDOR PAMFILE:

SFARȘITUL LUMII

După credințele poporului român.

No. 2.—PETRU GH. SAVIN:

CLACAȘEȘTE

Glume, jâti, tacale și poloșanii din popor

Prețul numărului: 40 bani

Se trimite după primirea costului prin mandat sau mărci postale.

Biblioteca Revistii „Ion Creangă” neaflându-se în librării, se va cere pe adresa: Tudor Pamfile Bârlad, str. Promoroace.

Biblioteca Revistii „Ion Creangă” este editată de o societate pe acțiuni; costul unei acțiuni este de 4 lei, care atrage după sine desfacerea a 12 exemplare din Biblioteca.

Biblioteca Revistii „Ion Creangă” și Revista „Ion Creangă” se primesc aproape gratis pe un an întreg de către cei ce cumpără o acțiune.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară
APARE ODATA PE LUNA

CUZA-VODA

REDACTIA :

T. Pamfile, Strada Promoroacele

ADMINISTRATIA :

M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

B Ă R L A D

EXEMPLARUL :

În țară . . . . . 40 bani

În străinătate 50

Un număr vechiu, 50 bani.

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară . . . . . 5 lei

În străinătate . . . . . 6 „

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARTI C. D. LUPĂȘCU

MEMBRII SOCIETĂȚII „ION CREANGĂ”

DONATORI.—

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fărânești-Covurlui), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașanu [Zorleni-Tutova], D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoșani), Pr. Gh. Gheoldum (Bacău), P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr. I. Urban Iarnik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostaki [Bârlad], M. Lupescu [Zorleni-Tutova], C. N. Mateescu [R.-Valcea], D. Mihalache [Golești-Badei-Muscel], A. Moisei [Nemțișor-Vânători-Neamț], L. Mrejeriu [Călugăreni-Neamț], I. Neculau [Coropcenii-Vaslui], T. Pamfile [Bârlad], P. Pănoiu (Crasna Corj), Volbură Poiană (Iași), T. Popovici [Zorleni-Tutova], D. Procopie [Ardeani-Bacău], P. G. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tenea [Adam-Tutova], C. Teodorescu [Roman], I. Teodorescu [Botoșeni-Suceava], Șt. St. Tuțescu [Balota-Dolj], G. Tutoveanu [Bârlad], I. Zota [Dorna-Suceava].

SOCIETARI.—At. C. Blendea [Vladimir-Gorj], N. I. Munteanu [Chilia-Veche-Tulcea], A. Negoescu [Bârlad], C. Patriche [Zorleni-Tutova], N. Stoleriu [Baia-Suceava], D. Vasiliu-Bacău [Bârlad].

—*Statutele societății sunt publicate pe pag. 36-38, An. IV, No. 2*—

—*Inscrierile urmează*—

CUPRINSUL:

N. Iorga.—Poporul și Cuza-Vodă.

Ion Creangă.—Moș Ion Roată.

M. Lupescu, Tudor Pamfile, D. Furtună, P. Gh. Savin, N. I. Dumitrașcu, I. Preutescu, V. Gh. Beldie, Gh. Fira,

A. Moisel, T. Bizonc.—Povestiri și legende.

Toma E. Alexandrescu.—Un sătean care Prăznuște pe Cuza-Vodă.

Pr. I. C. Beldie.—Deaba.

Pr. Florea A. Drăghici.—Voica

C. Rădulescu-Codrin.—Tuliman (poveste)

T. I. Cruceanu, N. V. Hăntescu, Ilarie Onciul, Frații Kahu.—Datine și credințe.

C. Patriche, Al. Morariu, Zahet Grigoriu, Teodor Ivan, X. X. Demetra M. Cărlănescu. M. P. Herescu, C. Danilăscu. cântece.

V. Moisă, N. I. Munteanu, P. Cârstea, I. N. Popescu.—O samă de cuvinte.

C. N. Mateescu.—De-ale copiilor

P., L. CRONICA.

Bibliografie.

Ilustrațiuni: Cuza-Vodă (5 ilustr. de Stoica), M. Kogălniceanu (de Stoica) Înmemorarea lui Cuza-Vodă, Vechiu traiu de mănăstire, Deaba, Iar când se întorc vremurile.

A apărut în editura **Librăriei Naționale** din București, Calea-Victoriei 33 Aritmeticele pentru cursul primar urban (clasile I-IV) și rural (diviziile I, II și III), alcătuite de D-nii **Gh. Ionescu Tutoveanu**, institutor, revizor școlar de Tutova, **C. Nechita**, instit. și director, fost învățător la școala de Aplicație a școlii Normale din Bârlad, **T. Popovici** institutor înaintat, la Orfelinatul din Zorleni și **M. Lupescu**, învățător și director al Orfelinatului Agricol „Ferdinand” din Zorleni. Sirguința și pricepera acestor harnici dascăli ai învățământului primar cum și practica îndelungată în învățământ sunt o garanție că aceste lucrări sunt la înălțimea metodei moderne și a priceperii școlarilor. Le recomandăm cu tot dinadinsul abonaților și prietenilor noștri învățători spre a le introduce în școlile lor, asigurându-i că vor avea un mare ajutor și o bună călăuză metodică în predarea cunoștințelor practice de calcul și îndrumare către viața reală.

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:

T. PAMFILE

Bărlad, str. Promoroacele

ADMIMINISTRAȚIA:

M. LUPESCU

Zorleni-Tutova

ABONAMENTUL ANUAL:

În țară . . . 5 lei

În străinătate . 6 „

Cu prilejul serbărilor din Iași, hotărâte a se desfășura, cu ajutorul lui Dumnezeu, către sfârșitul acestei luni pentru slăvirea lui Vodă Cuza, a Tovarășilor și a vremurilor Sale, aducem și noi acest neînsemnat prinos.

„ION CREANGĂ“

POPORUL ȘI CUZA-VODĂ

În ultimul timp s'au tipărit câteva povestiri ale poporului despre Cuza-Vodă „cel care a dat pământul“. Dar ele nu-l privesc în această calitate, de desrobitor al brazdei pierdute de țăranime ori răpite de la dânsa. Aceasta se știe, dar nu se îmbracă în veșmânt de povestire.

Altfel se înfățișează în aceste produse ale închipuirii poporului Domnul care a pus te-

CUZA-VODA

melile României de astăzi și a lăsat și planurile clădirii ce se va înălța. El răsare în aceste snoave ca neobositul cercetător — fără mândrie, fără părtinire a celor mari, fără frică de ura și uneltirile nimănui, al suferințelor poporului sărac, al nedreptăților îndurate de dânsul, al jignirilor la care zilnic este supus.

Ce crede mulțimea care dă ban și sânge despre cârmuitorii săi cari au fost, e totdeauna un sigur îndemn către cârmuitorii ce vor veni. Dacă țin ca zilele lor să fie pașnice și fericite și un nume binecuvântat să rămâie după dânsii, ei vor trebui să descopere, lângă drumul triumfal care duce printre capetele plecate ale măgulișitorilor, drumul, ascuns cu îngrijire tot de aceștia, pe care se ajunge la năcazuri și dureri de prea mult timp nemângăiate cu blândă mână de Domn.

N. Iorga.

MOȘ ION ROATĂ¹

| 2

La 1857 pe cînd se fierbea Unirea în Iași, boerii moldeveni liberali, ca de-al-de Costache Hurmuzachi, M. Kogălniceanu și alții, au găsit cu cale să cheme la Adunare și cîți-va țărani fruntași, cite unul din³ fie care județ, spre a lua și ei parte la facerea acestui măreț și nobil act național. Cum au ajuns țăranii în Iași, boerii au pus mină de la mină de i-au ferchezuit frumos și i-au îmbrăcat la fel, cu cheburi albe și cușme nouă, de se mirau țăranii ce berechet-i-a găsit. Apoi, se zice că i-ar fi dat pe sama unuia dintre boeri, să le ție cuvînt, ca să-i facă a înțelege scopul chemării lor la Iași.

¹ Publicație după ediția Kirileanu și Chendi din 1906.

² Publicată întâia oară în „Albumul Macedo-Romîn a. 1880: pag. 26 sub titlul: „Anecdote” și reproducă în „Convorbiri” an. XVIII pag. 456 cu mai multe îndreptări, de cari aici s'a ținut seamă.

³ În „Convorbiri”: de.

—Oameni buni, știți, pentru ce sînteți chemați aici între noi, zise boierul cu blindeță.

—Vom ști cucoane, dacă ni-ți spune, răspunse cu sfieală ¹ un țăran mai bătrîn, scărpinîndu-se în cap.

—Apoi iaca ce, oameni buni : de sute de ani două țări surori, creștine și megieșe, Moldova noastră și Valahia sau Țara Muntenească, de care poate-ți fi auzit vorbindu-se, se sfîșie și se mănîncă între dinsele spre cumplita urgie și peire a neamului romînesc. Țări surori și creștine am zis, oameni buni : căci precum ne închinăm noi Moldovenii, așa se închină și frații noștri din Valahia. Statura, vorba, hrana, îmbrăcămintea și toate obiceiurile cite le avem noi, le au întocmai și frații noștri munteni. Țări megieșe am zis, oameni buni : căci numai părăuașul Milcov, ce trece pe la Focșani, le desparte. «Să-l secăm dar dintr'o sorbire» și să facem stînta Unire, adică înfrățirea dorită de strămoșii noștri, pe care ei n'au putut s'o facă în împrejurările grele de pe atunci. Iaca, oameni buni, ce treabă creștinească și frumoasă avem de făcut. Numai Dumnezeu să ne ajute ! Înțeles-ați, vă rog, oameni buni, pentru ce v'am chiebat ? Și dacă aveți ceva de zis, nu vă sfiiți ; spuneți verde, moldoveneste, ca la niște frați ce vă sîntem. Că de-aceia ne-am adunat aici ca să ne luminăm unii pe alții și Dumnezeu să ne lumineze pe toți, cum a ști el mai bine !

—Înțelegem, cucoane, așa a fi, răspunseră cîți-va țărani mai rușinoși ; că dă, dacă nu-ți ști dumnevoastră ce-i pe lume, noi țăranimea de la coarnele plugului, avem să știm ce-i bine și ce-i rău ?...

—Ba eu drept să vă spuu, cucoane, n'am înțeles, ci-că zise cu îndrăzneală, unul dintre țărani, anume *Ion Roată*.

Ș'apoi chiar dacă ne-am pricepe și noi la cite ceva, cine se mai uită în gura noastră ? vorba ceea, cucoane : Țăranul, cînd merge, tropăește și cînd vorbește, hodorogește, să ierte cinstită fața dumnevoastră. Eu socot că treaba asta se putea face și fără de noi ; că dă, noi știm a învîrți sapa, coasa și secerea, dar dumnevoastră învîrțiți condeiul și cînd vreți, știți a face din alb negru și din negru alb... Dumnezeu v'a dăruit cu minte, ca să ne povățuiți și pe noi prostimea.

—Ba nu, oameni buni, s'a trecut vremea aceea, pe cînd numai boierii făceau totul în țara aceasta, ș'o storceau după plac. Astăzi toți, de la Vlădică pînă la opincă, trebuie să luăm parte la nevoile și la fericirea țării. Muncă și cîștig ; datorii și drepturi pentru toți deopotrivă...

Le spune boierul apoi despre originea Romînilor, cum și de cine au fost ei aduși pe aceste locuri ; despre suferințele lor și cum au a-

¹ În „Convorbiri“: *sieală*.

juns a fi dezbinați și împrăștieți prin alte țări. Le dă el pilde cîte și mai multe : cu zmocul de nuele ¹, cu taurii învrăjbiți și în sfîrșit se silește bietul creștin din răsputeri, a-i face să înțeleagă, care sînt roadele bine-făcătoare ale Unirii, aducîndu-le aminte că tot «pentru unirea tuturor» se roagă și sînta biserică în toate zilele, mai bine de 1850 de ani.—Ei, oameni buni, cred că acum ați priceput.

—Priceput, cucoane, cît se poate de bine, răspunseră mai toți. Dumnezeu să vă ajute la cele bune !

—Ba eu tot nu, cucoane, răspunse moș Ion Roată.

—Dumnezeu să mă ierte, moș loane, dar dumneta, cum văd, ești cam greu de cap ; ia haidem în grădină, să vă fac a înțelege și mai bine. Moș loane, vezi colo în ogradă la mine bolovanul cel mare.

—Îl vedem, cucoane.

—Iă fă bine, și adă-l ici lingă mine, zise boierul care ședea acum pe un jîlt în mijlocul țăranilor.

—S'avem iertare, cucoane, n'om pute ; că doar acolo-i greutate, nu șagă.

—Ia cearcă și vezi.

Moș Roată se duce și vrea să rădice bolovanul, dar nu poate.

—Ia du-te și dumneta moș Vasile, și dumneta bade Ilie și dumneta bade Pandelachi.

În sfîrșit se duc vr'o 3—4 țărani, urnesc bolovanul din loc, îl rădică pe umere și-l aduc lingă boer.

—Ei oameni buni, vedeți?... S'a dus moș Ion și n'a putut face treaba singur ; dar cînd v'ați mai dus ciți-va într'ajutor, treaba s'a făcut cu mare ușurință ; greutatea n'a mai fost aceeași.

Povestea cîntecului :

*Unde-i unul nu-i putere
La nevoi și la durere ;*

*Unde-s mulți puterea crește
Și dușmanul nu sporește.*

¹ În *Metoda nouă de scriere și citire* de I. Creangă și alții [ediția XXIII, Iași 1893 pag. 8] este pilda asta sub titlul „Unirea face puterea”, cu următorul cuprins:

Un tată avea mulți fii, între care intrase o mare dihonie; ca să-i aducă la unire, tatăl a luat un număr oare-care de nuele, pe care legîndu-le într'un mănunchiu, l'a dat fiecăruia dintr'înșii ca să-l frîgă. Ei neputînd, tatăl a deslegat mănunchiul și a dat fie-căruia din ei cîte o nuea, pe care fără multă greutate, le-au frînt — „Asta să vă fie de învățătură, dragii tatei ! Cît veți trăi bine și veți fi uniți, nime n'a pute să vă facă rău ; dar îndată ce veți fi învrăjbiți, să știți că veți ajunge a fi prada ori-cărui dușman”.

Uniți trebuie să trăiască și Românii, dacă voesc să fie tari și respectați chiar și de vrășmașii lor.

Unirea dară cînd domnește totdeauna într'un norod,
Fericirea în el crește, și'nflorînd, aduce rod,

CUZA-VODA

1859-1866

„Ion Creangă”. — IV. 9.

Aşa şi cu Unirea, oameni buni; credeţi dumnevoastră, că de-a ajuta Dumnezeu a se uni Moldova cu Valachia, avem să fim numai atîta ? Fraţii noştri din Transilvania, Bucovina, Basarabia şi cei de peste Dunărea, din Macedonia şi de prin alte părţi ale lumii, numai să ne vadă că trăim bine, şi ei se vor bucura şi ne vor iubi de n'or mai îndrăzni duşmanii în vecii vecilor a se lega de Romîni¹. D'apoi fraţii noştri de sînge: Franţujii, Italienii, Spaniolii şi Portugezii ce aşteaptă ? La ori-ce întîmplare, Doamne fereşte, stau gata să-şi verse singele pentru noi...

Unirea face puterea, oameni buni. Ei, acum cred c'aţi înţeles şi răsînteles.

—Ba eu unul, să iertaţi dumnevoastră, cucoane, încă tot n'am înţeles, răspunde moş Roată.

—Cum se face asta moş loane ? Mai bine ce v'am tîlmăcit, şi un copil putea să înţeleagă.

—Mai aşa, cucoane, răspunseră ceilalţi.

—Moş loane, zise acum boierul cam tulburat de multă oboseală : ia spune dumneata în legea dumatăle, cum ai înţeles, cum n'ai înţeles de cînd se face atîta vorbă ; să auzim şi noi.

—Dă cucoane, să nu vă fie cu supărare ; dar de la vorbă şi pînă la faptă este mare deosebire... Dumnevoastră, *ca fie-care boier*, numai ne-aţi poruncit să aducem bolovanul, dar n'aţi pus umărul împreună cu noi la adus, cum ne spuneţi dinioarea că de acum toţi au să iee parte la sarcini, de la Vlădică pînă la opincă. Bine-ar fi, dac'ar fi aşa cucoane ; căci la război înapoi şi la pomană năvală, par'că nu prea vine la socoteală...

Iar de la bolovanul d-voastră am înţeles aşa : că pînă acum, noi ţăranii am dus fie-care cîte-o piatră mai mare sau mai mică pe umere ; însă acum sîntem chemaţi a purta împreună, tot poi *opinca*, o stîncă pe umerele noastre... Să dea Domnul, cucoane, să fie alt-fel, că mie [unuia] nu mi-a păre rău....

La aceste vorbe, ţăranii ceilalţi au început a stringe din umere, a se uita lung unul la altul şi a zice :

—la poate că şi Roată al nostru să aibă dreptate...

Iar boierul, luîndu-i înainte cu glume, a înghiţit găluşca şi a tăcut molcum.

• Iaşi, 4 Mai 1880.

¹ În ediţia de la Iaşi fraza din urmă sumă ast-fel :

„Şi ei se vor uni cu noi şi vom face împreună o ţară mare şi bogată şi puternică de n'ar mai îndrăzni...”

II ¹

Între țărani frunțași cari au luat parte împreună cu boierii, cu Episcopii și cu Mitropolitul țării la «Divanul ad-hoc» din Moldova în 1857, era și moș Ion Roată, om cinstit și cuviincios, cum sînt mai toți țărani romîni de pretutindeni.—Numai atîta, că moș Ioan Roată, după cite pățise el în viața sa, nu prea punea temciu pe vorbele boierești și avea gâdilici la limbă; adică, spunea omului verde în ochi, fie cine-a fi, când îl scormolea ceva la inimă.—Așa e țăranul: nu prea știe multe. Și moș Ion Roată fiind țăran, cum v'am spus, deși se'nvrednicise a fi acum printre boieri, nu avea ascunzători în sufletul său.

În «Divanul ad-hoc» din Moldova, erau boieri de toată mina: și mai mari și mai mici; și mai bătrîni și mai tineri; și mai învățați și mai neînvățați, cum îi apucase timpul. — Între acești din urmă erau de-al de bătrînul Alecu Forăscu, poreclit și Tololoiu, Grigore Cuza, și alți cîți-va de-al-de aceștia, care fiindu-se de obiceiurile strămoșești, în toate sărbătorile ascultau cu evlavie slujba bisericească de la început pînă la sfîrșit, cîntînd și citînd la strană deavalma cu dascalii și preuții bisericii; iar la zile mari, ca să le ticnească veselia, împărțeau bucățica de pîne cu orfanii, cu văduvele și cu alți nevoeși, cum apucase din părinți.—Atîta-i ajungea capul, atîta făceau și ei pe vremea lor, Dumnezeu să-i ierte și să-i odihnească, unde-or fi acolo, că bune inimi ² aveau.

Dar să ne întoarcem iar la «Divanul ad-hoc». Aici ca în toate adunările de feliul acestora se făcea vorbă multă; și era lucru fieresc să se facă, fiind în luptă *timpul de față cu cel trecut* pentru cea mai dreaptă cauză a nemului romînesc: Unirea, sfînta Unire!

Boierii cei mai tineri, crescuți de mici în străinătate numa cu franțuzească și nemțească, erau cîrtitori asupra *trecutului*, și cei mai guralii totodată. Vorba, portul și apucăturile bătrînești nu le mai venea la socoteală. Și din această pricină, unii, în aprinderea lor, numeau pe cei bătrîni: «rugini învechite, ișlicari, strigoi» și cite le mai venea în minte, după cum le era și creșterea; dă, învățați nu-s?...

Nu-i vorbă, că și nătîngia unor bătrîni era mare.—Une-ori, cînd se mîniau, dădeau și ei tinerilor cite un ibrișin pe la nas, numindu-i: bonjuriști, duelgii, pantalonari, oameni smintiți la minte și ciocoi înfurmurați, lepădați de lege, stricători de limbă și de obiceiuri.—În așa

¹ Tipărită întîia oară în Almanachul Societății „*România Jună*” 1883 sub titlul „Anecdota” și reprodușă în „*Con. Lit.*” a. XVII pag. 114.

² În Convorbiri: bună inimă.

impocnişare de idei se aflau boieri bătrâni cu tineretul din «Divanul ad-hoc» al Moldovei; cu toate că şi unii şi alţii erau pentru «Unire». Numai atîta, că bătrînii voiau «Unire» *cu tocmală*, iar tinerii «Unire» *fără socoteală*, cum s'a şi făcut.

Toate ca toate, dar mare luptă aveau unia dintre boierii tineri cu cuconul Alecu Forăscu, care, una două, îi tolocănea muştrindu-i:

Ba că «nu vorbesc drept romîneşte, cum vorbeau părinţii lor, ci au corchezit graiul strămoşesc, de nu-i mai înţelege nimene»; ba că «umblaţi cu şurubele să ne trageţi butucul»; ba că «face omul cu cine-va o tovărăşie cît de mică, şi tot urmează învoială între părţi, iar nu aşa cu ochii închişi»—căci, «dacă n'ai carte, n'ai parte, scurtă socoteală»; ba «că de cînd cu străinătatea, v'aţi înstrăinat şi legea şi limba şi inima şi chiar dragostea sătenilor; şi după nepăsarea şi risipa ce o facem, svîrlind banul pe lucruri de nimica, puţin mai avem de înstrăinat, şi nu-i departe vremea aceea, pe cît văd eu. Întrebaţi pe bieţii nimer-nici de săteni, să spue ei, dacă mai cunosc cine le e stăpîn. Au rămas ca nişte cîni ai nimănui, sărmanii oameni! Cine se scoală mai de dimineaţă, acela e mai mare în sat la ei, de-i horopseşte şi-i tîhăeşte mai rău de cît pe vite! Ciocoizmul şi străinii să trăiască, şi las pe dinşii că ne scot ei la covrigi»; ba că «vai de ţara care ajunge s'o pue copiii la cale»; ba că «vorba multă, sărăcia omului»; şi, dacă li-i treaba de aşa, facă ei ce-or şti, că el mai bine se duce acasă, că-i plouă caii în spate şi-i stau vitele cu dinţii la stele, din pricina slugilor, cărora puţin le pasă de munca stăpînului». Şi cite şi mai cite năzdrănii de-al de-aceste... Las pe bătrîni să te descinte şi să te judece ei în legea lor, că nu-ţi mai trebuie alt popă...

Şi iacă aşa cu de-al-de cuconul Forăscu.

Acum vine alta la rînd:

Intr'una din zile cum vorbea frumos un boier dintre cei tineri, iacă şi moş Ion Roată sare cu gura:

—Aveţi bunătate de vorbiţi mai moldoveneşte, cucoane, să ne dumirim şi noi; căci eu unul, drept vă spun, că nu pricep nimica, păcatele mele!—Un oarecare boier întîmpină atunci pe moş Ion Roată, zicîndu-i cu glas poruncitor şi răutăcios:

—Da ce nevoie mare este să înţelegi tu, moşicule! Tacă-ţi leoarba, dac'ai venit aici; c'apoi întoarce-ne-vom noi acasă, şi helbet! nu ţi-a lua nime din spate ce ştiu eu... Auzi, obrăznicie!—Tu..., *cu opt-zeci de mii de fâlci de moşie*, şi el un ghiorlan, c'un petec de pămînt, şi uite ce gură face alături cu mine!

Moş Ion Roată simţindu-se lovit pînă în suflet, răspunde atunci cu glas plîngător:

—Dar bine, cucoane, dacă nu v'a fost cu plăcere să pricepem și noi câte-va din cele ce spuneiți dumnevoastră, de ce ne-ați mai adus aici, să vă bateți joc de noi ? Ei, cucoane, cucoane ! Puternic ești, megieș îmi ești, ca răzeș ce mă gădesc, și știu bine că n'are să-mi fie moale, cînd m'oiu întoarce acasă, unde mă așteaptă nevoile. Dar să nu vă fie cu supărare, ia palmele aceste țărănești ale noastre, străpunse de pălămidă și pline de bățături, cum le vedeți, vă țin pe dumnevoastră de-atîta amar de

vreme, și vă fac de huzuriți de bine ; și mai mult de cît atîta : ori-ce venetic, în țara asta este o-ploșit de dumnevoastră, și-l priviți cu nepăsare cum ne sughe sîngele, și tăceți și-l îmbrățosați ! Numai noi, vite de muncă, vă sîntem dragi ca sarea în ochi... Din *mojici*, din *ghiorlani*, și din *dobitoci* nu ne mai scoateți ! Dumnezeu să ne ierte, și să ne iertați și dumnevoastră, cucoane, dar cu adevărat, așa este : v'ați deprins a lua totdeauna focul cu minile noastre cele *mojicești*... și tot noi cei horopsiți !

Mihail Kogălniceanu

—Sînt să-ți fie rostul, moș loane, că ai vorbit din durere, răspunse atunci cuconul Alecu Forăscu ; și sînt fericit, că stai alături de mine. Decît un bonjurist c'o mină de învățătură, mai bine un țăran cu un car de minte.

La aceste vorbe, mulți dintre boieri s'au simțit atinși ; cel cu pricina..., a rămas ca opărit. Iar Colonelul *Alexandru Cuza* a dat mîna prietenește cu moș Ion Roată.

În sfîrșit după multe desbateri furtunoase urmate în «Divanul ad-hoc» s'a încuviințat «Unirea» și apoi deputații s'au întors fie-care pe la vetrele lor.

Peste câțiva ani după aceasta, trecînd *Cuza-Vodă* spre București, a poposit la Agiud, unde l'a întîmpinat o mulțime de lume, ca pe un Domnitor.

Printre lumea ce se înghesuia, cu treabă, fără treabă, iaca se zărește o hirtie falfăind pe deasupra capetelor mulțimii, în vîrfurile unei prăjini. Cuza-Vodă înțelegînd că trebuie să fie vr'un suflet necăjit, face semn să i se deschidă calea. Și cînd colo, un țaran bătrîn cade în genunchi dinaintea Domnitorului, sărutîndu-i mîna, cu lacrămile în ochi, și dîndu-i o hirtie scrisă pe toate fețele.

—He, he ! moș Ion Roată, prietenul și tovarășul meu cel vechiu din «Divanul ad-hoc», lucru negîndit ! Ridică-te, moș Ioane și spune-mi fără sfială, ce durere ai ? Ți-a făcut cine-va vr'un neajuns ?

Moș Ion Roată văzînd că după atîția ani de zile nu l'a uitat Colonelul Alexandru Cuza, și că l'a primit cu atîta bunătate, a început a plînge cu hohot și a-l ruga să-i citească hirtia.

Vodă, fiind gata de plecare, și văzînd că hirtia lui moș Roată cuprinde multă polologhie, zise cu blîndeță :

—Spune moș Ioane, din gură, ce ai de spus, că mai bine am să înțeleg.

Atunci moș Roată viîndu-și în sine, începe a se jălui cum urmează :

—Luminarea Voastră,

De cînd cu păcatul cela de «Ad-hoc», n'am mai avut zi bună cu megieșul meu cel puternic, stăpînul unei moșii foarte mari, pe care îl cunoști, Măria-Ta. N'am gîndit, nenorocitul de mine, că dumnealui, un boier așa de mare, putred de bogat și cu învățătură, să-și puie mintea cu unul ca mine, de la niște vorbe nesocotite ce le-am spus și eu atunci, într'un necaz. Numai Dumnezeu să-i deie sănătate și bine, dar amarnic m'a lovit în avere și în cinste ! Crede, Măria-Ta, că nici eu n'am fost așa de sec, între cei de-o samă cu mine. Dar de cum am ajuns acasă, goană și prigoană pe capul meu, din partea boierului, în tot feliul :

Intîi și'ntîi, a pus înadins pe feciorii boerești să-mi caute pricină, și să mă aducă la sapă de lemn. Și aceștia, ca oameni fără judecată și pismași, făceau toate chipurile satanicești, sau ei deadreptul, sau prin alții, cum să deie vitișoarele mele măcar de-un pas pe moșia boierească ; ș'apoi sub cuvînt că au făcut stricăciune, să mi le poată ucide fără nici o cruțare ! Și astăzi împușcă-i porcii; mîne vacile și boii; poi-mîne căișorii; în altă zi ie-i oile dinapoi cu grămada și du-le la curte; iți poți, inchipui, Măria-Ta, ce urgie grozavă era pe capul meu.

Văzînd eu la o vreme că nu mai încetează cu jafurile, mi-am luat inima'n dinți, și m'am dus la boieriu să mă jăluiesc. Și boierul,

în loc de un cuvînt bun, m'a scuipat drept în obraz, de faţă cu slugile sale şi cu alţi oameni ce se aflau atunci la curte, în cît am crezut că a căzut ceriul pe mine, de ruşine ! Ba încă m'a şi ameninţat, că altă-dată, de mi-a mai călca piciorul în ograda boierească, are să poruncească să mă întindă la scară şi să mă bată cu biciul ! Şi cu rînduiala asta, Măria-Ta, în cîţi-va ani de zile m'a calicit cu desăvîrşire, şi mi-a rădicat şi cîntea, care, pentru mine, a fost cel mai scump lucru !

Cuza-Vodă a stat neclintit, şi s'a uitat ţintă la moş Ion Roată, cît a vorbit el. Şi cînd a ispravit vorba, Vodă i-a pus două făşicuri de napoleoni în mină, zicîndu-i cu bunătate :

— Ține moş loane, acest mic dar de la mine, şi întîmpină-ţi nevoia de azi pe mine, cum te-a lumina Cel-de-Sus. Iar pe boier lasă-l în judecata lui Dumnezeu, căci «El nu bate cu ciomagul».

Lui moş Ion Roată i se umplu din nou ochii de lacrimi, şi sărutînd mîna lui Vodă, ca semn de mulţămire, zise oftînd :

— Dar cu ruşinea ce mi-a făcut, cum rămîne, Măria-Ta ?

— Cu ruşine iaca așa rămîne, moş loane, zise Cuza-Vodă, sărutîndu-l şi pe un obraz şi pe altul, în faţa mulţimei adunată acolo. Du-te şi spune sătenilor dumitale, moş loane, că pe unde te-a scuipat boierul¹ te-a sărutat Domnitorul ţării şi ți-a şters ruşinea, ...

Iaşi 1882, Noembrie 13.

Ion Creangă.

POVESTIRI ŞI LEGENDE

Cuza-Vodă.

139.—În satul Tarcău, trăia pe când ţările unite Române se bucurau de 'nțeleapta ocîrmuire a lui Cuza-Vodă, un moşneag numit Mitrea Grosu. El era foarte cîstit şi cu tâlc la vorbă ; sătenii îl aveau de stîlp al satului şi la ori ce năcaz alergau la sfaturile înțelepte ale lui Moş Mitrea ; şi cum potrivea el vorba şi sfatul, așa se şi întîmpla. Numai popa nu-i pupa mîna, cînd îl întîlnia, da 'ncolo, nu era ȕipenie de om, care să nu-i dee cînte osebită.

Moş Mitrea fusese 'n vremea lui pui de român : Stîna ca a lui vite şi gospodărie ca la el, mai rar se vedea. Dar în lume asta omul are scară de suiş şi de scoboriş ; greutăţile lumii, valurile prin care trece omul, nevoile ce dau peste român şi mai la urmă bătrîneţile cu ale lor greutăţi, toate l'au făcut să dee 'napoi. Ori-cum, dar între coşaşi nu se poate număra. Avea comănd : cîteva cojiţi de vite şi casă ce-o ȕinea cu unul din feciorii lui. Aştepta sfârşitul, că şi viaţa lungă-i un chin pe capul omului.

¹ Cineva pe la această revistă, crede că ştie pe acel boier care ar fi trăind şi astăzi (Nota Red.)

În tinerețe fusese pui de voinic. Boierul văzându-l cinstit și cât brațul, îl pusese pădurar. 50 de ani a purtat pușca'n spate, dezmerdând pădurile și dealurile, brazii și florile cu șuerul său de voinic.

Pușcaș ca dînsul nu era prin acele meleaguri. Când se strîngeau boierii de prin târguri să facă iarna haitaș, Moș Mitrea era cheea și lacata vânătoarei: îl punea pe fiecare unde se cuvinia și când în ziua aceea nu s'ar fi împușcat vînat cît vra el, era mare pacat! Dar nu ținea minte să fi pățit asta de 2 ori în viața lui de vînător. La boeri avea multă trecere, căci era deștept din fire și ori ce lucru și-l tîlmăcia înțelepțește.

Când ț-ar fi povestit Moș Mitrea ce-a văzut pe vremea Rușilor și câte năcazuri a pățit de pe urma lor, și se făcea părul măciucă. Multe văzuse ochii lui și multe mai înghițise sufletul lui creștinesc de la dușmanii neamului nostru, care se 'nchinau ca și el, dar chinuiau pe Moldoveni ca pe niște vite.

Era tare bătrîn, sîracul pe vremea Domnitorului Cuza: abia se mai putea târi de ici pînă colo, și de multe ori se ruga lui D-zeu să-l strîngă, să nu-l mai lese să se chinuiască: dar pînă nu vine vremea și nu se sfîrșesc zilele omului, moartea nu sosește.

Când călătoria Cuza prin țară, îi era drag să stee de vorbă cu moșnegii, de la care auzia nevoile țarei și multe învățături temeinice.

Odată trecu prin Tarcău jud. Neamț, într'o zi de sîrbătoare, de se risipise satul că vadă fața și chipul bunului Domnitor. Într'o parte era așezat tineretul—neveste, fete, flăcăi, gospodari—într'alta, moșnegii și babele.—În fruntea tuturor era Moș Mitrea, pe care'l scosese anume primarele în față, căci știa să graiască cu ori cine și vrea să aibă cu cine sta Vodă la taifas.

Alaiul domnesc sosi și lumea primi pe Vodă cu capetele descoperite. Unia dintre săteni, îngenunchieră cînd îl văzură și se închinau la dînsul, ca unui mare împărat.—Cînd ajunse 'n dreptul obștiei satului, Cuza se dete jos din rîdvan și merse printre săteni. Pe fața lui se vedea adîncă dragoste ce purta aceluia, care pînă la dînsul n'avură nici casă și nici masa lor. Se uita la țărănime, ca la copiii lui și încă nu intrase în vorbă cu nimeni. În clipa aceea inima-i mare și românească era plină de fericire, văzînd cîtă dragoste păstrează săteanul aceluia ce muncesc pentru dînsul și se scoboară 'ntre ei, mîngîindu-i.

Cînd văzu ceata moșnegilor, cu părul alb ca varul, cu fețele zbîrcite dar senine, îmbrăcați cu cămeși albe și curate, Cuza se ôpri. Moș Mitrea căzu 'n genunchi, dar Cuza nu-l lăsă, ci-l ajută să se scoale. Moșneagu 'i pupă mîna.

—Înainte bătrînețelor cinstite și curate se pleacă și domnitorii și împărații, îl mîngie Cuza pe Moș Mitrea.

—Să trăești Măria Ta, mulți ani cu sănătate și bucurie, ca să ne cîrmuești cu dragoste și pace! Era să mor de bătrîn, fără să văd fața

Măriei Tale, care ni-ai scăpat de robie și de clacă și ne 'ngrijești ca pe copiii Măriei Tale. De-acum ce-a vra Dumnezeu,.... pot să mor, că tot nu-s de nici un folos nimăruia.

—Ba nu, Moș Mitrea, trebuie să trăești căci moșnegii înțelepți și cuminți sînt ceas-loave, din care cei tineri trebuie să culeagă înțelepciunea și pașaniile lor, să fie oameni vrednici.

—Măndre și 'nțelepte vorbe spune cinstita gură a Măriei Tale: ș'asa ar trebui să fie; dar lumea începe să se schimbe. Mă uit la feciorii mei—ia își 3 moșnegi de ici—că nu mai sunt ca mine; ei altfel trăesc și eu altfel. Lumea se tot schimbă; fuduliile prefac pe om, și-l fac să fie altfel. Câți din cei tineri de azi, nu ne fac pe noi proști!

...Și nu-î a bine asta, Măria Ta.

Cuza se uita în jos cînd vorbea moșneagul, par'că voia să-și întipărească bine 'n minte spusele lui Moș Mitrea.

—De cîți ani îi fi, Moșule?

CUZA-VODA

--126 Măria Ta; par'că m'a uitat și D-zeu de nu mă mai strânge, să nu fiu de chin altora.

—Ce meșteșug ai avut?

—Gospodar, Măria Ta: am avut în vremea mea casă, babă, feciori, gospodărie... da acum, nu mai pot nimic; stau pe la iști ficiori. Când eram tânăr, am mai fost și pușcaș și rară dihanie scapa de flinta mea. Dar amu a ruginit și pușca și nici eu nu-s de nimic.

Moșneagul ostenise și vorbea încet. Boerul povesti Domnitorului câte-va vitejii din viața fostului pădurar și în vremea povestirii Cuza nu-și mai lua ochii de la bătrân.

Ai comând moșule?

—Știe D-zeu, Măria Ta! Socot că nu m'or lăsa creștinii nebăgat în pământ.

Cuza vârî mâna 'n buzunar, scoase un fâșic de galbeni și-l pune în mâna bătrânului.

—Iaca comăndul D-tale, și sărută pe moșneag pe obraz.

Pe moș Mitrea îl podidiră lacrimile și plîngea ca copiii, iar obștea strânsă să vadă pe Vodă, făcea cruce și zicea: «D-zeu să-i deee bine și sănătate încotro s'a 'ntoarce»!

După două luni de zile, Moș Mitrea, s'a dus dintre vii și feciorii l-au înmormântat cu paralele date de Vodă. —Cât a mai trăit, alte alea nu povestia de cât despre bunătatea și dragostea lui Cuza pentru țărănime.—Înainte de a 'nchide ochii, s'a închinat și a zis:

— D-zeu să le ierte pacatele celor ce l-au făcut pe Cuza, că de nu era el, noi tot robi am fi ș'amu!...

Zorleni (Tutova)

M. Lupescu

140. —Sărmană-i Țara Moldovei, noapte, sărmană-i!

Noi am trăit alte vremuri mai bune, și mai vrednice; de-alungul lor, numele și graiul moldovenesc, luate în deșert n'au fost, c'aveam păzitori harnici, cu trup și suflet nepătat. Dar de atunci, is multe veacuri, ba îți par și mai multe 'n traiul greu. Că de la o vreme vânturi rele au purces să ne scuture frunza codrilor și au scuturat-o; furtuni dogoritoare și grozave le-au rupt mlădițele tinere și codrii s'au uscat și s'a uscat verdeața câmpurilor, și ne-au uscat izvoarele pământului și noi am sărăcit și ne-am chinuit multă vreme și ne-am istovit și de durerea ceia și azi ne doare.

A venit și vremea Volintirilor și brațul lor sfințit a fost, dar poate o mână de oameni să mântue o țară?

Sărmană-i Țara Moldovei, Țara cea mare!

l-ăi ști nepoate, mai bine de cît mine hotarele, dar cărțile-s minci-

noase azi. Eu le știu cum le-am văzut, cum le-a văzut tata și bunicul și cun mi le-au deslușit și mie pe unde nu știam. Brașovul era moldovenesc pe vremea lui Bădica Troian și Ardealul tot a Moldovei era și Brăila și Țarigradu' și Sevastopolul și tot ce vezi încolo și'ncolo.

Spre răsărit de soare din Hotin și pînă'n coasta mării și lată pînă în țara Muscalului, stătea odată Basarabia, pămînt tot al Moldovei, unde-a crescut și-a trăit și unde poate-i stîns de jele amară Vodă-Cuza.

Tata l-a văzut la Bolgrad; ci-că era flăcăuș voinic și frumos și vorbăreț cum ne sunt îndoboește flăcăii noștri, și toate cele feciorești le avea: inimă aprinsă la dragoste și ibovnică, în sat, din Bolgrad mai în jos. Cu dînsa se prindea Cuza în horă și la mese de nuntă; la vie și'n dumbravă, primăvara, și'n nopți frumoase el își dragostia mîndra cum numai îndrăgiții știu.

Te-i pricepe, nepoate, în ce fel, ori nu, dar află aidoma să știi că din toate bunătățile lumii, atîta ne-a lăsat și nouă Dumnezeu; ibovnicia, să ne petrecem măcar tinerețele cu voe bună.

Vine așa, vremea Divanului în tîrg la Eși. Doamne ce zarvă, ce îngrijorare, și la urmă ce veselie curată, când se'vesti în țară că Cuza-i Domn de-acu peste Moldova, și peste Țara Muntenească și peste toate părțile neamului.

Toată suflarea se bucură, toată, da' Cuza nu, căci trebuia să-și lese sufletul, satul cu puicuța și—vezi dumnetă păcatul omului—avea acu' și un feciorel din flori: scumpete mare și prea destulă să te lege cu trăinicie de un colț al pămîntului.

Neamul nu i-a îngăduit rugămîntea lui, și l-a luat, și l-a dus la Eși și la sfîrșit, stăpîn Moldovei l-a întărit cu sfințenie bisericască. La urmă l'au însurat cu fată de boer mare, cum se cuvine crailor și împăraților iar dînsul văzînd că chip de scăpare nu-i, glasul-i amorți, când inima, sāraca, în tremur și lacrimi se zvārcoliā, că se simțiā încātușată și streinā.

Stăpînindu-ne pe noi, Cuza ne-a cunoscut și'n greu nu ne-a lăsat. El ne-a sprijinit și ne-a 'nălțat, inzestrîndu-ne și dușman dușmanilor noștri s'a făcut, boerilor stricători de țară și de pace, cari la urma urmei, păcatul păcatului, i-a răpit ce-i dāruiseră supt chipul credinței, cu atîta stāruință, și l'au purces pe căile pribegiei.

Feciori, nu i-a dat Dumnezeu din zilele de Domnie, dar colo de parte feciorul era flăcău acu, întărit cu zapise de vecinică stăpînire părților de peste Prut. Acolo, în cuibul părăsit, Vodă-Cuza își găsi perechea tinereței lui, sălaș de odihnă și leac tāmăduitor durerilor din zilele de mārire.

Noi, nepoate, zilele celea le-am trăit și le știm, noi le prețuim, că ne sunt scumpe, ca de-atunci, Doamne, Doamne....

În șaptezeci și șapte Vodă-Cuza cică-și trimise feciorul cu oaste muscălească să ne dea mână de ajutor—vezi inimă carată—și cu asta, nepoate, de-a isbîndit ori nu, de mai trăește ori ba, D-zeu știe, cum a ști și-a păzi neamul și scaunul, și pe cine-a sta într'însul. Eu atîta mă plîng că nimeni nu ne povestește din vrednicia dragostei...

141.—Moșule, nu ți-i cu supărare să-mi spui ceva despre Cuza-Vodă?

—Poi să-ți spun, nepoate, dar de-o vorbă să mă dulmeci și pe mine. De ce tocmai despre Cuza mă'ntrebași?

—Ia așa, c'a fost om mare și mult bine ne-a mai făcut.

—Drept! Uite nu mai depărte eri, am auzit că Samoilă Jidovul, îl știi, s'a fost plîns la București că românii nu-i plătesc posăsăia locului din pricina săcitii și guvernul i-a zis: —«hei, domnule Samoilă, să te mulțamești și cu atîta, că uite vine Cuza și mare lucru să nu vezi măsurându-ți-se moșiile și dându-se oamenilor, că Vodă Cuza s'a împăcat cu boerii.

Acu să-ți spun o întâmplare de-acu 50 ori 55 de ani, că eram așa, ca dumneta. Se făcuse'n toamna ceia vin, comédie mare, și cum nu erau pustiile istea de drumuri de fer, încărcărăm vre-o 50 de oameni poloboacele'n căruțe și hai la Galați. Mergem noi două zile și două nopți cînd a treia zi dă Dumnezeu o pâcliță grozavă de nu vedeai la doi pași înainte. Cu mare nevoie dacă nimeream cele cepuri de ne mai muiam sufletul. (Erau tat-to bătrănu', Ion Măndru, de-alde Chiscop și nu știu cine mai era; vre-o cinci aveau fluere; ei). Sara ne oprim și degiugăm pe câmp. Facem focul, turnăm vre-o 10 mămăligi—brînză și carne de oaie și vin aveam—și numai ce ne pomenim cu doi mocnoi:

—Hodină bună, oamenilor.

—Bine ne-ați găsit sănătoși. Da' ședeți.

—Că ne ducem....

—Ioti, cinstiți o leacă de vin.

Și oamenii ceia s'au prins cu noi. Apoi bătut-am, mîncat-am, jucat-am de sfârșia pămîntul, cîtu-i noptica, iar pre ziuă scoate unul dintre mocani 5 galbeni, cum erau galbenii pe-atunci, și ni-i dă nouă.

—Să știți că noaptea asta ați veletuit cu Vodă-Cuza, oameni buni. De-acu rămâneți sănătoși și drîm ușor.

—Mergeți sănătoși.

Eu nici de-atunci și nici pînă atunci nu l-am mai văzut; ce s'a fi

mai făcut nu știu; numai peste un an am auzit că Ștatu' l'a ales Domnitor la Eși și la București.

Acu, înainte de asta cu vre-o 10—15 ani, fusese o secetă mare, și'n lipsa ceia, una, Cuzoaia, ne dăduse popușoi cu «obligății» pe 14 ani. Mulți au plătit, da' mulți n'au avut cu ce, iar cum a venit Cuza, a și ertat pe datornici. A fi fost femeia ceia mă-sa, ori nevasta lui, nu știu, dar știu că era seceta ceia grozavă ca și acū.

142.—Cuza-Vodă prinsese bun obicei, să umble schimbat în strae ca să prindă lumea nedreaptă. Azi găsește pe un ispravnic care năpăstnua pe rumân, mâni pe un crișmar cu oca mică, poi-mâni pe un popă care-și uita de slujbă și pe câți alții...

Intr'o zi pleacă spre munți la mănăstiri, ca să vadă și pe-acolo ce mai este. Ajunge el într'o deamează pe-un câmp și se oprește la o umbră ca să se mai hodinească. De-odată vede viind spre dânsul un om calare. Cine-a fi, cine-a fi, ia un călugăr.

—Măi, da' ce stai tu pe moșia mea?

—Ca să mă mai hodinesc, părinte.

—Să te hodinești? Și de asta-ți lași calul să-mi pasă iarba?

Și scoate călugărul un harapnic de pele și începe să-l bată pe Cuza. Despre viața călugărească mai auzise Domnitorul multe, iar pentru asta, cînd s'a întors acasă, a făcut ce-a făcut, c'a luat averile mănăstirești și le-a dat rumânilor din sate.

ALEXANDRU IOAN CUZA

143.—Cuza fu pus de Rus pe scaun și numai cu sprijinul acestui neam el a putut să cârmuiască cu strășnicie țara, să ție piept boerilor; de strașnic ce-a fost el, la un divan a ucis cincizeci de boeri mari, iar meșiile lor le împărți țăranilor, clăcașilor de azi.

Cuza-Vodă umbla ziua și noaptea prin sate și toate treceau sub ochii lui; de dânsul se tèmeau pârcalaoii și vătăvii de plasă și postelnicii satelor și toți; că era hotărît să împartă dreptatea tuturor pe aceeași măsură.

Crișmarilor, cari vindeau cu oca mică, cea a lui *Fălcoianu*, le-a dat altă ocă, *oca* cea mare a lui *Cuza*, care o luai tot cu 20 de parale, ca și pe cealaltă, și cu vin tot așa de bun, dacă nu cumva mai.

La urma urmelor, tot obștile satului mai nenorocoase; că venit-au nemții cu Carol, și l-au răsturnat, și bietul Cuza fugi în Rosăia, unde tot mai are nădejde să mai vie.

144.—Astă-vară¹ un vizitiu din Tecuciu, îmi spunea că pe vremea lui Cuza era căpitan de poștă. Din spusele lui țin minte că-mi istorisia, cum în vremea pribegiei, Cuza venia dese ori la Ruginioasa, supt chipul unui mocan, iar când simția că-i vestit în țară, și mai cu samă în sat, pleca plângând.

Vizitiul spunea că, Cuza când își simți sfârșitul vieții lui, porunci să i se facă un sicriu frumos. Veni iarăși supt straietele mocănești, în curte se desbrecă, se așeză în sicriu, și închise ochii pentru totdeauna.

145.—Cuza-Vodă când s'a suit pe tron, a zis ci-că boerilor:

—Măi, până când nu mi-oiu învăli casele mele cu pieile voastre liniștit n'am să fiu: și el singur și boerii mulți, neputându-i dobori, pieri el.

146.—Cuza-Voda umbla schimbat în strae prin toate părțile. Se ducea pe la mocanii de munte ca să aște de una și alta, și mult s'au minunat într-o zi niște baci cînd au auzit că Cuza-Vodă, în drumul lui prin munți, a dat de un loc cu 14 rînduri de omăt.

147.—La o văduvă, care îngrijise bine de Cuza-Vodă, el a lăsat în pernele zestreii șese galbeni.

Din Țepu-Tecuciu.

Tudor Pamfile.

148.—Bun suflet precum a fost Cuza, n'a mai fost și poate nu va mai fi, cât ne va sta capul în nevoi—fie-i oasele drepte și sînte! Cu suman ca al nostru și cu cojocul, iaca așa umbla; vezi că el era Craiu ales între mai marii Crailor și de traiul nostru nu se rușina;

¹ 1908

punea căciula mocănească în cap, era cu cămeşoes de în ori de cănepă şi o lua prin ţară să-şi vadă stăpâniţii, asa cum a venit şi'n vara aceia.... C'apoi mult n'a mai stat....

Haide, om bun, ce să vezi? Era pe la sf. Ilie şi ploua încetişor şi bine, cum e obiceiul ploilor înaintea Probaşilor, când se probozeşte vara cu iarna. Cuza o luase 'prin ţară şi numai iaca se'ntâlneşte c'un biet om nevoies, așa într'un amurg.

—Buna calea, om bun! face Domnitorul.

—Vă mulţumesc, cumătre! răspunde bietul om.

Şi ba una, ba alta, ajung ei în vorbă şi-i zice Cuza:

—Ce, mă rog, ai d-ta, că tare arăţi supărat şi năcăjit.

—Hei, om bun, iaca ce-am păţit: M'a pus naiba să trec pe dru-muşorul acesta, că-mi venia mai de-a dreptul, şi mă temeam de ploae. Zic, să ajung mai degrabă acasă. Şi-au dat nu ştiu cum hărâmurile de cai mai hăisa oleacă prin nişte cănepă... că moşia e a mănăstirei aceştia a Neamţului. Şi iaca au venit trei călugări, mi-au dat bătae cum ai bate un sac de popuşoi, mi-au luat căruţa cu totul şi caii mi i-a oprit stareţul. Zice că să-i dau o sută de galbeni drept ispaşă pentru cănepă—altfel, n'am ce căuta pe aicea!

—Apoi, măi omule, zice Cuza, face căruţa ta şi cu caii la un loc o sută de galbeni?

—D'apoi face! răspunde omul, plângând.

—Haidem înapoi de-acum... lasă nu mai plânge ca muerile.

Şi s'au dus ei, așa cum înserase, până la mănăstire. Bate 'n poartă Cuza, iesă un călugăr şi cu vai nevoe i-a primit. Au trebuit să spue în cele din urmă că vine omul să plătească suta de galbeni, altfel nu-i primia! Bun. Zice Cuza:

—Mă rog, sfinţilor voastre, stareţul tot doarme... lăsaţi-ne până mâne dimineată... să ne hodinim şi noi, vai de ciolanele noastre... şi mâne i-om da samă de toate... da', iar mă rog, oleacă de mâncare nu ni-ţi da?

—Pe parale, fiule, mâncare; că nu-ţi dă nimeni degeaba! face un călugăraş.

—Bine, cât va fi, vom plăti, cinstite părinte; numai nu vă înduraţi a ne lăsa să murim de foame...

Şi cu mare greu, au trimis călugării pe-o slugă şi le-a dat dru-meţilor o stachină de fasole *boambe*, fierte şi rele la gust, dar un galbăn la preţ. După ce-a plătit Cuza binişor şi cinstit galbenul, s'a luat prin mănăstire să mai vadă ce-i şi pe-acolo. Da' nimeni nu-l cunoştea, nici tovaraşul lui! Din toate, una ştiu c'a ținut-o mai cu seamă la inimă: că lor le adusese de-un galben o stachină cu fasole cu muşită.

iar călugării mâncau numai fripturi tăvălite'n unturi. Și mănăstirea avea 800 de claponi hrăniți, anume pentru treaba asta! Până la miezul nopții atunci zice că n'a dormit Cuza. Pe urmă s'a dus repede la bietul om cel necăjit, l'a trezit și i-a zis:

—Haide, măi omule, degrabă, și-om pune caii, că ne ducem.

Iese omul, da' caii erau acum puși de Cuza, săracu'! Se vede că pe cât umblase, dăduse de căruța omului, înhămasse bine și acum, zice:

—Sui măi omule!

Omul se sue, Cuza trage zăvoarele porții, deschise și dă să iasă. Iaca sar îndată călugării, iaca se trezește starețul. Și prind a striga:

«Hoții!»

—Nu-i nici un hoț, nimic, părinților... nu vă temeți... ne ducem cu dreptul nostru—răspunde liniștit Cuza, dându-și sumanul la oparte, așa că-i strălucea pieptul de aur, ca soarele.—Fiți pe pace; în astă noapte nu vă supăra nimeni, dar mâne dimineață vă voi trimite eu poruncă, să se curățe mănăstirea de hoți.

Toți au căzut în genunchi. Omul cel cu căruța tremura de bucurie și de cinste că stătea cu Domnitorul alături. Dar ce vor fi tremurat hoții mănăstirilor a douazi, dimineață! Căci Cuza a dat biciu cailor, s'a dus împreună cu tovarășul lui cel necăjit; ba l-a și cinstit la un ratuș și lui i-a dat cei 100 de galbeni pentru ispașă; nu căuta tu că s'au luat cu cinstea, dar Craiul și-a ținul vorba, și a douazi, când să iasă călugării la hrănit claponii, și când soarele se deștepta din fundul văei,—la sf. mănăstire a Neamțului, ca și la celelalte, venia o mare poruncă purtată de zdraveni și chipeși oșteni: să se deschidă porțile cele zăvorâte pentru drumeții lipsiți și întârziați și să se iee pe fugă hoții mănăstirilor!

Hei, hei! dulce om precum a fost Cuza nu va mai fi, poate, căci gândul lui așa era: Să facă din cuconași, țigani; din țărani, boeri; și din călugări, oameni detreabă! Azi nici prin biserici nu-l pomeneste; petecele de ogoare pe la dânsul le ținem; și, dacă nu-l prăpădiau de vreme, el pe noi, pe toți, avea să ne scape de cei ce ne întunecă.

De la Ion a Popii din Beziceni-Dorohoi.

149.—Așa zice, dar Dumnezeu mai știe! Cuza se culcase și adormise, bun-bucuros că Țara merge bine, și lumea e voroasă și sătulă. Clopoțelul îi ședea la picioare, ca, astfel, când la o ceva, să-i și deie de știre ce-i prin orașe și prin saie—vezi că așa era făcut, tot din mintea lui, acel clopoțel năzdrăvan! Dar pe la o vreme de noapte, ce să se pomenască? Ochii ciocoilor parcă ce pândiau!—Ior nu le venea la chi-teală cum Vodă liniștise pe norod; era ca după 7 ani de domnie, dar

ce făcuse ei—inima dintr'inșii da! Și s'a aflat unul, zice-se *Comănau*, de unde a fi fost! și unul *Miluță*—și iaca n'au vrut să-i fie credință, măcar că juraseră! Cuza se'ncredea într'inșii, căci erau cei mai aproape ai lui; dar nu vezi d-ta? Îți priesc, da' eu dacă vreu să mă lepăd de lege, mă ajung cu altul, și te pasc, te pasc, până te scot la hat... Așa

Alexandru Ioan Cuza.

să scoată iarăși la lumină lumea. Unul dintr'inșii e cu cruce 'n spate, deci, vrând-nevrând, tot Crai are să fie. Și are să scoată pe ' Jidani la oparte, în țara lor, de unde au venit; tot el are să pue de-acuma iarăși oca în cinste și cântarele cete drepte; lumea are s'o ducă mai bine, nu ca acum, cînd muncești de-ți fuge sufletul pentru banii hăz-

„Ioan Creangă”.—IV. 9.

și cei doi: s'au ajuns cu santineaua și au intrat acolo, unde dormia Domnul. Clopoțelul îi spusese de una ca asta da el nu s'a potrivit, că umbla cu dreptatea și cine ce avea să aibă cu dânsul! Unul l'a ținut cu deasila, celălalt i-a dat cămeșa la oparte și l-a iscălit pe spate cu ferul, cumcă «el nu ține la dreptate și la norod...». Și așa, ceilalți Crai văzând aceasta, au primit și ei ca să se ducă din scaun Domnitorul. El, zice-se, a scăpat numai în colțuni și a scăpat totmai la Muscal, dincolo, peste Prut. Nu se știe dacă mai sânt doi ori trei feciori de-ai lui, care, când vor veni, au

nalii, iar la boeri le fuge hoitu' de bine! Pe urmă are să-și șindrilească curțile cu piei de ciocoi—că Doamne iartă-ne, și fie-i țărna sfântă lui bietul Cuza!—dar prea își podesc boerii curțile cu galbenil Azi binele și deptatea șad, săracele, îngropate la țințirim. Vor eși când le va striga bietul Cuza.

De la moș Vasile Tincu, Săveni-Dorohoi:

Dumitru Furtună.

150.—Odată Cuza, pe când era domn, a venit la Galați și s'a îmbrăcat în strae proaste, cum avea de multe ori obiceiul și s'a amestecat prin mulțime, să vadă cum vorbește lumea de el și de legile lui. Așa el s'a dus și la un han, la unu' Ion Soare din Galați și acolo eram mai mulți când a venit și el. Da' nu l-a cunoscut nime. A cerut o oacă de vin să ne cîntească, dar negustorul i-a adus, da' cu altă măsură. Atunci Cuza a cerut să-i aducă cu oca lui Cuza, da' negustorul cică l-a suduit pe Cuza și l-a făcut nebun și l'a bagiocurit la ceilalți mușterii. Și Cuza era de față. Atunci el a eșit afară, a dat țicnal și a adunat garda. S'a îmbrăcat ca Domn! și s'a întors înapoi cu garda. Când l-au văzut, toți au înlemnit. Iar pe crășmar l'a purtat tot târgul Galațului cu măsura legată de gât și avea 2 călărași după dânsul. Iar el cică zicea în gura mare: «Cine-a face ca mine, ca mine să pățască!»

Povestită de mama.

151.—Cică umblând Cuza prin țară, a văzut egumenul unei mănăstiri cum se plimba în trăsură cu patru cai și caii cu hamuri roșii, cum numai Domnul și Vlădica avea voe să aibă.

Cuza l-a oprit și i-a zis de față cu lumea: «Călugărul să nu se plimbe cu trăsura, ci el pe jos se cade să-și chinuiască trupul, nu să fie ca cel mai de frunte boer. Părinte, asta nu se cheamă călugărie, să umbli cu patru cai, cu hamuri roșii, ca un pașă!»

Și a luat averile și moșiile și le-a dat la țărani iar mănăstirea a închis-o; și pe călugări, cari erau greci, i-a dat afară din țară, că aceia nu erau călugări, ci trântori plini de avere!

Spusă de Vasile Necrlau de 65 de ani
Jorăști-Covurlui.

Petru Gh. Savin.

152.—Ne povestii tata:

«Eram la plug. Se suise soarele bine, încă bine de tot, pe la prinz cînd, mă pomenii c'un om că vine drept la mine. Era îmbrăcat țărănește, atît că hainele le avea cam rupte.

—Bun lucru și bună ziua, om bun!

—Mulțumim dumitale și bună ziua! Dar dincotro ești și unde te duci?—îl întreb eu.

—Iaca din coa' de la vale și mă duc la deal să mă bag la stăpân, c'am ostenit....

—...Și foame, poate, că e tocmai vremea prânzului.

Și ne-am tras la căruță, unde am așezat masa; cu mămăligă cu ceapă și vre-o câți-va ardei verzi, cu ce dă Dumnezeu, ca la plug... Numai ce-l aud:

—Tiii! Da' așa mâncați pe aici?...

—Dacă n'avem ce...

Mâncărăm. Când să ne sculăm, văd că se descheie la piept și scoate dintr'un sac de la șold o ploscă cu vin. Nu se desfăcuse bine, când văd atârtnate pe pieptu-i, pe hainele lui, niște alea strălucitoare.... Când să zic ceva, îmi tae vorba întinzându-mi plosca și zicând:

—Acum bea și nișel de acesta, de care beau eu la palat...

—Atunci noroc și sănătate, Mărite Doamne,—zic eu că acum îl cunoscusem.

—Noroc, să dea Dumnezeu, că norocul vostru o să vie în curând.

Mi-a dat mâna, și m'am uitat după el până s'a pierdut în zare, printre plugurile oamenilor.

A doua-zi, aflase toată lumea despre isprava asta. Și la vre-o trei luni, ne-a chemat stăpânirea pe la primării să ne dea pământ!...

Mi-a povestit-o un învățător din jud. Prahova.

153.—Cuza, după ce a făcut inspectia trupei unui regiment, a trecut și la infirmerie, unde a găsit pe sanitar tocmai rugând pe un bolnav să iea doctoria.

El, văzând că sub nici un cuvânt nu vrea să iea doctoria, i-a zis:

—De ce nu vrei să iei doctoria ca să te faci sănătos?

—Ei, Mărite Doamne, când mă gândesc la ea, mi-e greață... Nu pot s'o beau... este amară...

—Da' de unde, cum o să fie amară; mai amară este bolnăvia.... Uite,—și luând el doctoria din mâna infirmierului, o aruncă în gură. Și înghițând-o, zise:

—Uite ce dulce este!

Povestită de un bătrân ofițer la pensie.

N. I. Dumitrașcu.

154.—Cică Cuza-Vodă pentru a lua averele mănăstirești, ș'a luat în ajutor pe Arhimandritul Melchisedic, mai târziu Arhiepiscop și Episcop de Ismail, Huși și Roman și l-a pus ministru de culte. L-a pus tocmai pe el, care era un bun patriot și un înverșunat dușman al călugărilor greci, cari stăpâneau moșiile mănăstirilor noastre și banii îi duceau în Grecia.

El, în slujba de ministru de culte, a venit împreună cu Cuza să iea averile de la Mănăstirea Neamțului, care și atunci, ca și astăzi era cea mai mare mănăstire a țării și avea cele mai multe averi.

Venind, a cerut actele tuturor moșiilor și cheile de la casele cu bani, dar călugării greci s'au opus o bucată de timp. Văzând că ' Melchisedec și cu Cuza nu le dau pace, au încuiat actele și condicile moșiilor în cancelarii, iar toate cheile le-au aruncat la icoana Maicei Domnului din biserica cea mare, crezând cu aceasta că-l vor face pe Melchisedec să nu le ia. Biserica era plină de lume streină și ' de călugări, care așteptau să vadă ceia ce va face Melchisedec.

El, în mirarea tuturor se duce la icoana Maicei Domnului, face trei metanii și luând cheile zise: «Prea stântă Născătoare de Dumnezeu, dă-mi aceste chei, căci averile ce sunt încuiate cu ele nu se întrebuintează în folosul țării noastre în care se preamărește numele tău».

După ce a luat cheile s'a dus cu Cuza de au descuiat toate beciurile și castelele mănăstirii și au luat actele moșiilor și averile, pe cari le-au vărsat în tezaurul statului.

Spūsă de tatul meu Ioan Preutescu.

155.—Cuza-Vodă a făcut o lege în care se spunea că se ia pământ de la cei ce au mai mult de zece fălci și să-l dea țăranilor. Pentru ca boerii să-i iscălească legea, el a venit în cameră (sfatul țarei) care era plină de boeri și a zis:

—Boerilor, vă prindeți ca să iau pământ de la cei frunțași cari au mai mult de zece fălci și să-l dau țăranilor?

—Cum nu, ne prindem, răspunseră boerii crezând că el vorbește de cei frunțași dintre țărani, și astfel au iscălit legea.

Când la măsurat, Cuza a venit întâi la boeri dar boerii s'au opus zicând:

--Da' de ce veniți la noi să ne luați pământ?

Cuza a răspuns:

--D'apoi n'ați iscălit în Cameră?

—Am iscălit, da' pentru frunțași, ziseră boerii.

--Da bine dumnevoastră sunteți codași, nu sunteți frunțași? zise Cuza. Și astfel boerii n'au mai avut ce mai zice.

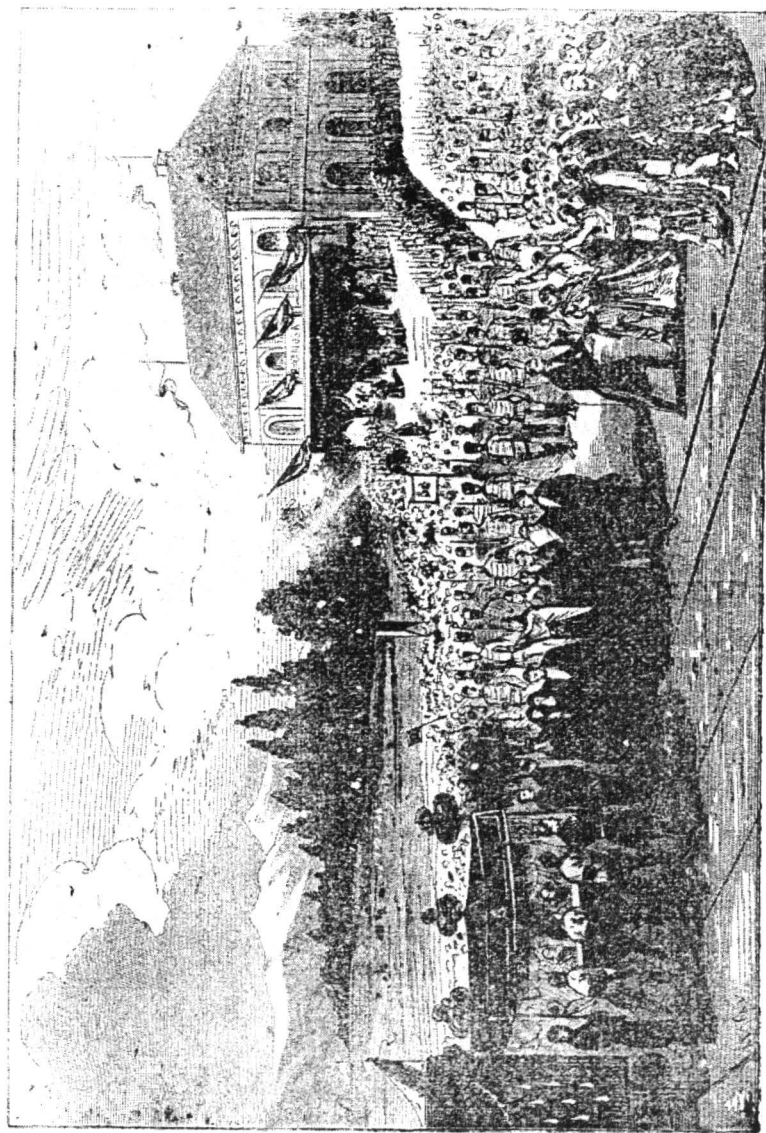
156.—Alexandru Ioan Cuza avea la Varatec o mătușă, maica Elisaveta Cuza, iar la Agapia¹, două surori tot maice.

Moșu' Gheorghe Burlacu îmi spune că Cuza a venit la Varatec pe la 1864. Moșneagul era atunci flăcău, mai avea un an până să tragă sorții și era chiar în Varatic, când a venit Cuza.

Cuza era într'un rădyan cu patru cai și avea zece arnăuți călări, cinci de-oparte și cinci de alta. Înainte și în urmă erau călăreți din comună adunați de primarul V. Crețu. Ajuns în mănăstire a tras la mătu-

¹ În Agapia a fost mai înainte cu vre-o 15 ani o bancă populară „Cuza-Vodă”

șă-sa Elisaveta Cuza. A stat vre-o câte-va ceasuri și apoi a plecat. La plecare i-a tras rădvanul în poarta mănăstirei iar barbații și femeile ce veniseră cu de vânzare în poartă, s'au pus pe două rânduri la trecerea

Inmormântarea lui Cuza-Vodă.

lui. El a băgat mâna în buzunar și a scos-o plină de gologani de 10 parale în patru muchii, amestecată cu galbeni, și i-a svârlit în oameni. Oamenii au început a se tăvăli pe jos după gologani, de s'au umplut

toți de glod căci ploase bine, iar Cuza a plecat în răsese văzând cât îi de setos Românul după ban. Un galbăn a picat în donița cu lapte la Ileana Grig. Apostul, cari atunci era fată mare, iar azi babă, aici în Valea-Seacă.

De la Gheorghe Burlacu.

157.—Moșu Neculai a Iacoboaei mi-a spus că Cuza a luat de la mănăstirea Varatec moșia Cănești din Jud. Neamț și moșia Cioara de la câmp. Maicele cele mai de seamă de la Varatec luau veniturile moșiilor iar cele sărace căpătau cea ce pică printre degetele lor. Cuza a zis ca mai bine să iea moșiile mănăstirești.

Pălătești-Bacău.

I. Preutescu

158.—Moș Gheorghe, ai apucat vremurile lui Cuza-Vodă?

—Le-am apucat nepoate, era bine tare pe vremea lui Cuza. El a dat pământ la oamenii noștri și de n'ar fi fost el, țăranii ar fi fost și azi robi la boeri. Ură grozav pe boeri și pe călugări. Călugării pe vremea lui Cuza, erau mulți tare. Nu erau ca acei călugări de azi, ci erau zgârciți și se purtau rău de tot cu lumea. Să fi murit de foame și nu ți-ar fi dat o coajă de pâne.

Cuza era harnic și-i plăcea gospodăria. Se îmbăca țărănește și umbla prin sate de vedea cum se îndeplineau legile și cum se poartă boerii cu țăranii.

Pe la mănăstiri se ducea des. Odată cică s'a dus la o mănăstire din județul Neamț și a cerut să fie găzduit acolo peste noapte. Dar călugării nici n'au vut să audă măcar. Ei petreceau la o masă cu niște boieri; cică le dedeau curcanii fripți pe tavale și vinul îl cărau cu cofele. Cuza a dormit cum a dormit la portarul mănăstirii și a doua-zi a lipit pe poartă o hârtie în care spunea cine-i el și porunciă călugărilor să plece din mănăstire. Cuza a închis mănăstirea și moșia a dat-o la țărani. Așa se zice că a făcut el la toate mănăstirile.

Cuza e acel care a făcut legi pentru armată. De la el se știe de sorți. Până la el flăcării erau prinși cu arcanul și duși la armată. Cuza a făcut legi, a orânduit; și legile lui au fost așa de bune, că nimeni nu l-au putut strica.

159.—Pe jidani îi ura de moarte. El făcuse legi că să-i dea afară din țară și să-i trimeată în Palestina, dar jidanii au dat bani la boeri și boerii l-au gonit din țară pe el și, saracul bietut Cuza a fost gonit din țară pe răul jidovilor.

160.—Cuza făcuse legi multe și bune. El umbla prin țară să vadă

dacă se ascultă și dacă lumea e mulțumită cu legile lui. Umbla prin crâșme, observa măsurile și felul mărfii care o vindea crâșmarul. Dacă găsia cumva vre-o neregulă pe la primărie, îi dădea afară pe toți. Dacă găsea ceva rău pe la crâșme, le închidea numai decăt.

Cuza a voit să împartă tot pământul deopotrivă la toți. Într'o zi, când Cuza a cetit legea aceasta, toți boerii au strigat într'un glas că nu-i bună. Boerii ziceau că fruntașul să aibă 12 fâlcii de pământ, mijlocușul 8 și codașul 6. Atunci Cuza zise:—Apoi cinstiți boeri, cel care are 12 fâlcii nu e tot boer față de cu 6 fâlcii. Ce-am făcut atunci! Cel cu 12 va asupri pe cei cu 6 și tot rob îi va fi.

Cuza ura pe boeri căci aceștia asupriau pe bieții oameni mai rău ca animalele. S'a dus odată, îmbrăcat țărănește la un beer și a cerut să fie găzduit. Dar boerul a pus de l-a dat pe poartă afară. Dar a doua-zi, când a aflat boerul cine-i, a pus patru harmasari la o trăsură și a plecat după Cuza. l-a cerut boerul ertare, dar Cuza a zis: — Și eri și azi același sunt. Eri eram îmbrăcat țărănește și azi cu haine de domn. Eri m'ai dat afară și azi mă chemi cu trăsura cu patru cai. Sunteți lingușitori față de cei mai mari ca voi și răi și asupritori față de cei cari n'au nici o putere și nici un drept.

Cuza plecă mai departe, iar boerul se întoarse cu trăsura deșartă acasă destul de rușinat.

161.—Cuza ura așa de tare pe boeri că cică se jurase, că dacă nu vor da moșiile la țărani, are să-i jupoae de piele și cu pielea lor să-și învâlească palatul.

Toate acestea mi le-a povestit moș Gheorghe Șerban, în etate de 85 da ani cântăreț la biserica din sat.

Gohor-Tecuciu.

V. Gh. Beldie.

162.—Cică tare-i iera drag mândrului Vodă-Cuza să pue la strâmtori pe bieții stăriți după la ăle mănăstiri. Știa el Vodă cum să lecuiească astă bubă! Se acioaseră călugării de nu te mai puteai mișca de răul lor. Și ajunseră mai boeri ca boierii! Da' cu Vodă-Cuza, nu-și mai aflau loc!... Așa, Vodă al nostru, odată, cum îi era și obiceiul, se făcu călător și trase în gazdă la Nemțu¹ vezi, el se înbrăcase ca un milog, cu haine rupte, ca să nu-l bage de seamă călugării!.... Cum ajunse la poarta mănăstirii luă ciocanul² și bătu de trei ori în poartă.

Un călugăr veni și căscă ușa, scoțind numai capul afar'.

— «Ce cauți aici prietene,—îl întreabă cam răstit călugărul

— «Apoi, săru' mâna părinte! Uite am ostenit și nu mai pot de pi-

¹ Mănăstirea Neamțu, din jud. Neamț.

² Pe vremuri așa era obiceiul.

cioare și de foame, Să mă lăsați să mă odinesc și eu p'acea pela Sf voastră?"

— „Mai așteaptă să întreb pe părintele stariț, — și trase ușa după el.”

Vodă stătu, nu făcu nimic; dar numai inima lui știa. Mai stătu cât mai stătu și veni călugărul, tot ăla, și-l bagă înăuntru. Doamne! ce vedea, nu-i credea inima! Văzu supt un nuc mare, un leagăn de mătase și părintele stariț să *dăindia* în el!

— Dă-i un codru de mămăligă și-o ceapă, să mănânce la o parte, mai colo — și-i arată cu deștul în dosul unai coteț de găini.

— „Bine, bine, — zicea Vodă în gând, — v'oi veni eu de hac, odată.”

Vodă s'a dus în dosul cotețului și-a fi mâncat, n'a fi mâncat, asta n'o știu; dar a dormit acolo, că n'a mai venit nimi pela el, să-l întrebe de ceva.”

Dimineața văzu turme mari de vite; vite multe cât cuprindeai cu ochii și a întrebat ale cui sânt?

— „Ale părintelui stariț”.....

— „Bine-o duceți aici, — se zice că ar fi zis Vodă și s'a dus la București de unde a dat ordin de a gonit călugării din mănăstiri.”

Fie că bine le-a făcut! Cuza le-a fost nașul lor.

Dela D-l N. R. Pătrășcanu.

Ștefănești-Vâlcea.

Gh. Fira

163. — Doamne cum mai era și Vodă-Cuza!.... Nu era zi, ca să nu pomenească și de boeri! Eu mă deprinsesem așa de mult cu dânsul, că de la o vreme, nici nu-i mai ziceam, cum se zice unui Vodă: „Măria Ta.” li ziceam numai:

— „Da' unde vrei să mai mergi astăzi?”

— „Am să mă duc, unde-oî găsi boeri, ca să-i belesc, și cu peile lor să-mi acopăr palatu.”

Povestită de V. Văcărescu, care auzit-o dela V. Mihăilă fost vizitiu la Cuza Vodă.

Nemțisor-Neamț.

A. Molsei.

164. — Eram de vre'o două zeci și șese de ani, cum e omul mai în putere; că ce-i slăbiciunea pe-atunci nu-mi venia a crede ce-i, nici în gând nu-mi venea că oi ajunge ce-am ajuns; de toți feciorii din sat nici habar n'aveam. Numai Pavel Țiganu mă trântia; Pavel Țiganu rumpea în mâni vargă de fier câtu-ți-i degetul de groasă.

Era într'o primăvară pela *Sfete Georgi*; nu era mai cald și mai frumos, de tot la munte ai fi șezut. Cucul cânta și se 'ngâna prin cele cruci de molid de-și făcea de cap. Câmpul și pădurile mirosau a smirnă și tămâe de gândeai că vine raiul pe pământ; toate luncile și *batiile* erau îmbrăcate *breabăn*.

Intr'o dimineață numai ce văd din șopru'l casei doi plăeși venind cât îi țineau picioarele, în spre casa noastră, și când ajung nici nu mai dau binețe, ci îmi zic să mă îmbrac bine și să merg la primărie. Plăeșii au mers mai departe, eu m'am îmbrăcat și am coborît în sat la primărie. Acolo erau mai mulți feciori, și iată că printre ei era și Pavel Țiganu. Din primărie 'ese primarul cu doi vătăjei sau plăeși, se uită câți suntem și ne zice: Băeți luați sama ce v'oiu spune: Domnul nostru Cuza-Vodă îmblă prin țară să vadă de traiul oamenilor care cum trăește și din ce se hrănește, și până acum a văzut toată țara numai co-

Vechiu traiu de mănăstire

tu' ista al nostru a mai rămas. Pe mâne dimineață când s'a sâmcela de ziuă, voi să fiți la Broșteni. Voi ca ficiori de munteni să vă arătați mândri, când vă va întreva pe care-va ceva; să-i răspunde-ți răspicat și fără frică, că Măria Sa nu-i omul căruia îi place umilința...

Eu am mers repede acasă mi-am luat merinde, pască și ouă roșii, că nu mai era o săptămână după Paști, m'am dus la cei-lalți ficiori,

și hai la drum băete, ziua toată până 'n sară, noaptea toată, tot cântând, hăulind de s'ar fi spăriat de noi și hanul tătarilor, și când s'a sâmcelat de ziuă și noi am fost în Broșteni. Cuza-Vodă trăsesese de mas la boierul Bolomei. Am mers la curtea boierului și un om de-al curții ne-a pus rând tot patru și patru, și ne-a spus că Măria Sa îndată ese. Am așteptat dar nu tocmai mult, dar nu știu cum era, că amu tremuram și amu îmi era prea cald, și așa cum așteptam, numai ce văd că ese un domn în cerdacu' curții, s'a plecat puțin înspre noi, și acel domn era Cuza. Noi am strigat de trei ori să trăiască, de-a clocotit toată apa Bistriței. Cuza-Vodă era un om nu tocmai mare dar avea așa o făptură că, cum l-ai văzut, l-ai și îndrăgit, de și nu era de tot frumos. Când se uita la om, părea că te

înfioară, dar tot atunci părea că acel fior se prefăcea în mângâiere. După Măria Sa au eșit aiți vr o cinci domni mari, între cari era și boierul Bolomei pe care îi știam mai de mult. Cuza-Vodă a venit la noi a dat mâna cu mine și cu Pavel Țiganu, cu Cocârdan și cu Durzău, și ne-a întrebat că de unde suntem; noi i-am răspuns că din Dorna. Ni-a mai întrebat câte și mai câte, și pe lângă altele văzându-ne fercheși și rumini la fețe, ni-a mai întrebat dacă ne sunt dragi fetele.

Pe atunci nu erau drumuri prin părțile muntelui ca azi; drum de căruță era numai spre Tuldeș; încoace erau numai plaiuri și cărări de călărie. Vodă-Cuza știind că drum de trăsură nu-i, a luat-o pe jos dinpreună cu ceilalți tovarăși ai lui. Noi patru mergeam înainte arătând drumurile și locurile, Vodă cu ceilalți boeri după noi și în urma lor veniau alți ficiori cu caii de căpăstru ducând pe dâșii *tarhatu'* și merinde pentru Vodă și boeri.

Nu mult am mers și am eșit din sat, am intrat în pădurea parfumată de mirosul florilor de primăvară, unde frunzele tinere ale copacilor îți dau mirosul lor plăcut a tămâioasă. Văzându-se Vodă și boerii legănați de aerul cel plin de vieață al muntelui, au început cu toții a cânta, de și codrii asculta' și valurile Bistriței se alina'. Dar unul din boeri, om cum e mai frumos, cânta de pe toți îi întrecea; la acel boer îi ziceau ceilalți «Vasilache.» (Poate era Vasile Alecsandri.)

Imi aduc și acum aminte cum s'a început cântecul :

*Ce s'aude, ce vnește
De ce valea clototește ?
Ce s'aude, ce răsună,
De ce codrii se adună ?
Poate-i vîfor ori furtună !?
Nu e vîfor, nici furtună
Da'e zi de voie bună.
Codrul stă și ne privește*

*Apa stă și amușește
Dar colo cel vîrf de munte
Își arată a su frunte
Și strigă cu veselie:
Pace și noroc să fie,
Tu ate să se veselească,
Vodă-Cuza să trăească.*

Și așa prin cântece și veselie am ajuns într'o prelucă cu iarbă verde ca masa și moale ca bumbacul.

Toți s'au așezat pe iarbă verde, cu toții ne simțeam una; boeri și munteni și Cuza-Vodă printele nostru; boerii au așternut masa pe iarbă verde ca masa, au început a mânca, iar Cocârdan a scos fluerul din dăsagi și a început a cânta de și Vodă se mira.

În ziua cea era veselia cea mai scumpă de sub soare.

După ce ne-am sculat toți dela masă, am pornit-o cu toții, am trecut prin satul Pipirig, și iarăși prin păduri.

Nu departe de noi pe un deluț auzim un sforăit de cal și un strigăt de groază care sămăna a fi de temee.

Grăbim cu toții într'acolo, că vedeam că cineva e în primejdie. Cu za-Vodă mergea înainte cu pușca la mână gata să tragă, dar țipetele se auziau din ce în ce mai desnădăjduite; un mormăit de fiară sălbatcă se auzi în apropiere, și cât ai număra patru, Cuza-Vodă a ajuns la locul întâmplării. O fetiță frumoasă ca luna plină, ținea un cal de căpăstru; calul sforăia și bătea neconținut din picioare, și numai la câți-va pași o *mamnîlă* de urs sta gata să se răpadă asupra calului. Cuza-Vodă n'a mai stat pe gânduri, a tras oțelele, o limbă de foc s'a îndreptat înspre fruntea ferei sălbatece

Cuza-Vodă a mers la copilă, a netezit-o pe frunte i-a vorbit cu o dragoste părintească, i-a dat un ban de aur zicându-i: Ține acest ban, du-l și-l dă la părinții tăi, și spune-le că ți l-a dat Cuza-Vodă, și în toată viața ta adu-ți aminte de cel ce ți-a dat acest ban, scoțindu-te și de la moarte».

După această întâmplare, am luat-o înspre muntele Bârnariului, și am tot mers până la înserat. Peste noapte am ținut cu toții lângă un foc cât toate zilele de mare; ceriul se lumina dela para focului nostru, stelele păreau că stau și se uită țintă la noi. Doi plăeși vin cu o căprioară pe care o vânase prin acele păduri pline de sălbătăciuni. Cât ai bate în palme, căprioara a fost friptă pe țigle, și toți roată împrejurul focului, fără deosebire, domni și munteni, am ospătat boerește. După mâncare, Cocârdan scoate fluerul de la brâu, începe a trage la doine voinicești, și dela doină a venit la horă și hora s'a încins pe iarba verde sub ceriul albastru *spresărat* cu stele, și fără deosebire, boeri și munteni am jucat hora; și Vodă-Cuza striga în joc mai frumos decât cel mai jucăuș ficior din sat. Acea noapte n'oi mai uita-o câte zile oi trăi. Nici pe Cuza-Vodă nu l-oi uita până oi pune mâinile pe piept.—Isprăvind bătrânul cu povestirea, două lacrimi mari ca bobul și limpezi ca cristalul se lunecau pe obrajii lui supti de bătrânețe și poate și de suferință¹.

Vatra Dornei, Bucovina

Teofil Bizom.

---

¹ Cetind în fața dintăi a prețioasei reviste, „Ioan Creangă” cumcă; „a treia adunare vremelnică are de-a hotări scoaterea unui număr sărbătorec cu prilejul desvălirii statuei lui Cuza-Vodă la Iași... și să se trimită culegeri din popor cu privire la Cuza și vremile sale,” iată că și dau peste un biet om bătrân, care trăește din mila creștinilor, de loc fiind din Panaci (un sat ce se ține de comuda Dorna româncască), îl iau la mine acasă, și-l poftesc să'mi șpue ceva despre Cuza-Vodă. După ce s'a mai odihnit, ș'a aprins luleaua, îndopând-o c'un cărbune de foc, pe care-l tot îndesa cu unghiea dela degetul cel mare, și ținând din când în când ochii în spre pod, a început a povesti. T. B.

UN SĂTEAN CARE PRĂZNUIEȘTE PE CUZA-VODĂ.

Departe, într'o căsuță veche și mică, de abia te poți învârti într'insa, joasă, cu o mogâldeată de sobă, un ochișor de lumină, iar în perețele dinspre răsărit, în rând cu icoanele, având chipul lui Cuza-Vodă și al Doamnei Elena, stă un sătean de o bunătate fără seamăn și de o cinste netăgăduită. E bătrânul albit de vremuri Nicolae Mihalcea, fost ostaș în timpul domniei scurte dar strălucite a lui Alexandru Ioan I-lu Cuza.

El a iubit totdeauna pe acel ce a împrumutat pe săteni și li-a dat și lumină, școală și dreptate, căci i-a dat și lui pământ, de pe care se hrănește el și copiii, s'or hrăni nepoții și răsnepoții lui și de pe urma căruia are îndestulare azi. Neslăbită și vârtoasă îi este și acum dragostea și aducerea aminte a celui ce a scos biciul din țară lui Cuza-Vodă, «Tatăl-lui», cum îi place moșului Neculai să știe cu mândrie, întotdeauna și cătră orișicine.

Ca un prinos de recunoștință și de multă iubire pentru Cuza-Vodă, ca și în anii trecuți, bătrânul a făcut și anul acesta, în ziua de sfântul Dimitrie, o panahidă pentru odihna sufletelor lui Alexandru Cuza, Doamnei Elena și lui Mihail Kogălniceanu. Pe urmă a făcut altă panahidă pentru părinții lui morți. Apoi a făcut o prăznuire mare și a dat de pomană lucruri și strae pentru Cuza-Vodă și a întins o masă mare, încărcată cu tot fel de bunătăți la care chemase mulțime de săteni.

Dinaitea casei, moșneagul are o fântână frumoasă, cu apă bună și răcoritoare; iar pe furca fântânii e așezată o tăbliță în care a trecut în pomelnic întâiu pe Alexandru Cuza, Elena Doamna, Mihail Kogălniceanu și apoi rudele lui moarte. El a făgăduit că de asupra acestei tăblițe-pomelnic va așeza în cadru chipul lui Cuza-Vodă!

Atât de mult îi era drag Cuza-Vodă!

Când i-am spus că oamenii cu iubire pentru Cuza și mărețele lui fapte săvârșite de el, și lăsate nouă, astor de azi, ca moștenire, au plănuit ridicarea unei statui în Iași, ce urmează să i se desvălească în toamna aceasta chipul de bronz, amintitor, spre vederea și simțirea tuturor Românilor, bucuros, Moș Nicolae Mihalcea din comuna Movileni, jud. Tecuciului, mi-a grăit că a trimes și dânsul un frânculeț; aceluia ce țin cheltuiala Statuei.

Și sub înrăurirea puternicii iubiri ce-i răscolia sufletul, Moș Nicolae își îndreaptă privirile spre chipul lui Vodă și Doamnei Elena Cuza a-

șazate în rândul icoanelor. Se uită o clipă, două., ochii începură să i se umezească și lacrimi curate, albe, ca niște boabe de mărgăritar, curgeau tot mai des, udându-i de al binelea, obrazul cutat de bătrânețe.

În mintea și inimile țăranilor noștri, trăește și va trăi pentru veșnicie amintirea popularului, dreptului și iubitului Alexandru Ioan I-lu Cuza.

Și ei zic veșnic: «fie-i țărâna ușoară și aducerea aminte în veci ueuitată».

Toma E. Alexandrecu.

DEABA

Ce răpede trece timpul și ce nerecunoscători sântem pentru cei ce au format timpurile așa ca să fie mai dulci pentru cei ce au urmat. Cine din cei ce trăesc astăzi, fără a străbate cu sufletul în trecut, mai știe ce-a fost «deaba». Cuvântul sună ca oriicare cuvânt,—o fi de origină rusească sau grecească—dar amintește ceva ce nu ne convine nimănui.

Deaba era instrument de chinuire. Era compusă din doi pari bătuți în pământ, sau din doi stâlpi dela balcon. La acești pari sau stâlpi se prindea în cuie o scândură groasă care în partea de sus avea 3—4 scobituri. Pe această scândură cădea alta care avea scobiturile în partea de jos și chiar în dreptul scobiturilor scândurei de jos, care era fixă. Cea de deasupra se mișca în sus și se lipia perfect de cea de jos după ce vinovatul băga gâtul în scobitură. Apoi se lega la capătul mobil și atunci sosea călăul pus de stăpânire de-i trăgea cele douăzeci și cinci de lovituri cu frânghia muiată în salămură sau cu nuiă la locul unde se lipește mai bine.

Deaba era așezată la casa comunală, primăria, cum am zice astăzi, la casa boierului, în centrul satului sau chiar în ograda Bisericei.

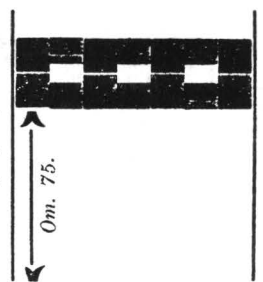

Fig. 45

La deabă se băteau acei ce furau sau făceau alte vini pe care stăpânirea le vedea ca: abatere de la legile ei—cari adesea se resumă la moftul păgân ai boierului. Se mai băteau acei ce nu veniau la Biserică, ca și feneile sau bărbații prinși în curvie, sau cari au părăsit casa și se gândiau cum am zice astăzi: la divorț—știți d-voastră, domnului cetitori, un barbat ș'o femeie trăesc bine și de la o vreme se bagă ceva rău într'înșii și pleacă unul la dracu—cruce de aur în casă cu noi—și celalt la tată-său.

Când o pedeapsă se aplică pe dreptate, n'are dreptul să se supere nici cel pedepsit. Dar cînd această pedeapsă se dă pentru a se face gustul cuiva, atunci zici: bine că s'a desființat deaba!

Cetitorule, știi cine a desființat-o?

--Să nu uiți niciodată: CUZA-VODA!

În zina Tăierei Capului Sf. Ioan Botezătorul 1911,

Pr. I. C. Beldie.

Fărânești-Covurlui.

CÂNTECE BĂTRÂNEȘTI.

27. — Voica.

Frunză sălcioară,
P'a gură de vale,
Este-o casă mare,
Naltă'n foișoare,
Cu nouă umbrare,
Cu ușale 'n vale.
La nouă umbrare
Nouă legăioare¹,
Cu-al Vochiți zece,
Inimioară rece.
Mai marile lor,
Din și² Constandin,
Legăior dintăi,
Fiu maică fiu,
Fără căpătâi.
Și cu barba neagră,
Cu chip dă ispravă³.
Și cu mintea 'ntreagă.
Frunză catifea,
Voică că-i venea
Niște negustori,
Chip dă pețatori.
De logoditori
Vez din Nadolie⁴,
Tot țară pustie
Peste nouă mări,
A nouă-lea țări.
Vedea-o-aș pustie,
Pă cum să rămâie.
Frunză catifea,
Pă Voica s'o ia,
Să mi-o logodească,

Să mi-o căstorească,
Toți frați, că vrea,
Pă Voica s'o dea,
Să mi-o logodească,
Să mi-o căstorească.
Dor Din, că nu vrea,
Pă Voica s'o dea.
Și-ăștia că-mi pleca
Ș'alți, că-mi venea.
Tot dân Nadolie,
Vezi țară pustie,
Vedea-o-aș pustie,
Pă cum să rămâie.
Peste nouă mări,
A nouă-lea țări.
Verde ș'o lalea,
Pă Voica s'o ia,
Să mi-o logodească,
Să mi-o căstorească.
Toți frați nu vrea,
Numa' Din, că vrea.
Vorba le-o spunea,
Plosca⁵ le-o primea,
Cu ei să'nvoia.
Ș'atunci, ce-mi făcea?
La mă-sa mergea,
Dân gură-i zăcea:
— „Mamă, maica mea,
O dăm pă Voica?
Vremea i-a venit,
Dă căsătorit.
Ai s'o mărităm,

S'o căsătorim,
Până când trăim.
Că ei i-a venit
Niște negustori,
Chip dă pețitori,
Dă logoditori.
Tot dân Nadolie,
Vezi țară pustie.
Peste nouă țări,
A nouă-lea mări.
Vedea-o-aș pustie,
Pă cum să rămâie".
Verde și-o lalea,
Mă-sa-i răspundea:
— „Dine, maică, Dine
Dine, Constandine,
Nu dau pă Voica:
Fata ca fată,
'Ndrugă cu druga⁷,
Toarce cu furca,
Dă mă-sii turta.
Și toarce pân sat.
Lu' ta-său colac".
Verde ș'o lalea,
Dac'asa vedea
Din că mi-și pleca,
Acas' să ducea,
Ca să să tocmească
Cu ai negustori,
Chip dă pețatori.
Cu ei să tocmeia
Și mi să 'nvoia

¹ Leagăn, ² sau, ³ bine făcut, ⁴ cred că Anatolia, ⁵ Vas de lemn, pentru vin, rotund ca ulciorul. ⁶ Când se răsuște pe fus firul mai gros, iar caerul nu este legat pe fir, că, ci e ținut în mâna stângă.

Pă Voica s'o ducă,
Vara dă cinci ori:
Sânt mai multe lu-
[crători,
Mai puține sărbători.
Și iarna dă nouă ori:
Sânt mai multe sār-
[bători,
Mai puțin lucrători.
Verde ș'o lalea,
Așa să'nvoia,
Plosca că mi-o bea,
Pă Voica c'o da,
Și mi-o mărta.
Frunză catifea,
Mult că nu trecea,
D'o ciună, că da,
Toți frați muria,
Mă-să rămânea,
Dă mi-i tămâia,
Și mi-i comanda.¹
Pă toți tămâia,
Pă toți comanda.
Pă Din, că nu va:
Sta si-l blestema:
„Dine, maică Dine,
Dine, Costandine,
Fleru și oțalu
El să mucească
Și să putrezească.
Trupșorelu tău
Nici să mucească
Nici să putrezească.
Cum tu te sculași?
Pă Voica-deteși
Dă mi-o dăpărtași
Și mi-o' nstriinași
Peste nouă mări,
A noulea țări.
Tomna² 'n Nadalie
Vedea-o-aș pustie,
Pă cum să rămâie?“

Verde ș'o lălea,
Nouă ani trecea
Nici nu muceza,
Nici nu putreza,
Sta, cum mi-l băga.
Verde-o catifea
Din ce mi'și făcea ?
Rugă, că'mi făcea
Dân gură zăcea:
„Sfinte Doamne, Sfinte,
Care ții pământul,
Ascultă-mi cuvântul.
Tu dă ce nu-mi faci :
Tronulețu ³ meu :
Mic dă călușăl,
Pânza după ochi :
Dalbile ibânei ⁴
Brăulețu meu :
Mică chinguliță,
Piedicuța ⁵ mea :
Mic dă frăuleț?“
Frunză ș'o lălea,
Dumnezeu făcea
Tomna cum cerca.
Și Din ce-mi făcea ?
Calu 'ncălica
Și el că-mi pleca,
Tot în Nadolie,
Peste țări pustie,
Vedea-o-aș pustie,
Pă cum să rămăe,
Peste nouă mări,
A nouă-lea țări.
Și unde-mi trăgea ?
Vezi tu la Voica
Ș'acas' n'o găsa.
Dar unde-o găsa ?
Tomna 'ntro bașcea ⁶;
Sta dă-mi cununa,
La fini boteza,
Ei'n'că dobânda ⁷.
Verde ș'o lălea,

Din, că mi-și striga :
— „Voico, sora mea,
Vin' tu la neica”.
Iar Voica striga :
— „Neică⁸, Constan-
[dine,
Te'nțeleg prea bine,
Nu te văz pre tine”.
Ș'atunci ce-mi făcea ?
Potec'apuca,
La pârleaz⁹ venea,
Și la Din mergea.
Din că mi-o vedea,
Pă cal o punea,
Drumu' că-și lua,
Pă tarâm¹⁰ intra,
Calu'ncontină¹¹,
Voica că vedea,
Niște păsărele,
Pă ramuri verzăle,
Cânta'n viersurele.
Ele ciripea
Dân gură zăcea:
„Ferice dă noi,
Dă părinți noștri!
Au la ce trăi,
Au la ce muri,
Aici c'or veni”.
Și Voica zăcea:
— „Neică Costandine,
Ce sânt frate-alea?”
Iar Din că-i zăcea :
— „Taci, Vochițo, taci,
Nu te spăimânta,
Că ești cu neica.
P'ale rămurele,
Nu sânt păsărele,
Și sânt sufletăle,
Vezi dă copilași,
Bine creștinați,
Bine comăndați.
Și din mână dați¹²”.

¹ A face pomenirile pentru odihna sufletului, ² tocmai, ³ coșciugul, ⁴ pătura de lână, care se pune pe cal, când, călărețul n'are șea, și nu voește să călărească pe cal de adreptul. ⁵ sfoara, cu care se leagă picioarele mortului. ⁶ grădina plină cu pomi roditori, ⁷ pentru că cei cununăți câștigau copii, ⁸ din „nene“, termenul întrebuințat pentru a se numi fratele cel mai în vârstă, ⁹ locul unde este dăruit șanțul care închide o grădină, pentru a face accesibilă intrarea cu piciorul și cam din sărite, nu cu carul. ¹⁰ unde locuiește cealaltă lume, ¹¹ oprea, ¹² s'a făcut milostenie în numele lor.

Frunza ca nalba,
'Nainte mergea,
Voica, că vedea,
Niște păsărele,
Cânta 'ntunecoase,
Pă rămurii uscate.
Ele ciripea :
„Vai de, vezi, dă noi,
Dă părinți noștri,
N'au la ce trăi,

La mormint venea,
Pă el să suia,
Și să scutura,
Para d'o stingea :
Cu aia trăia.
Voica c'o vedea.
Pă Din l'întreba :
— „Neică Costandine
Ce este asta ?
Aici c'or veni“.

Vezi nebotezați,
Dân mână nedați,
Și necomândați“.
'Nainte mergea,
Voica, că vedea,
Un gard dă grădele¹
Și două cățele,
Care să certa,
'N gură s'alătra.
Dă n'ar fi gardu',
Ș'ar pune capu'²
Voica le vedea, .
Din gură zăcea :
— „Neică Costan-

dine,
Ce sânt frate-alea?“
Iar Din răspundea :
— „Taci Vochiță,
[taci,

Nu te spăimânta,
Că ești cu neica.
Nu mi sânt cățele
Și sânt cumnățele,
Ele că să ceartă,
In gură s'alătră.
Gard, dă le desparte⁴
Din că-i răspundea :
— „Taci, Vochiță, taci
Nu te spăimânta,
Că ești cu neica.
Ast'a fost cioban,
Și cât a trăit,
Omor c'a făcut,
Și foc că mi-a pus.
El cât a trăit,
Bine n'a făcut,
Dor c'a dăruit,
Vezi astă oiță,
Frumoasă lăiță“.
'Nainte mergea,
Voica că vedea,
D'o vacă vezi slabă
Slabă și mârșavă,
Păștea 'n livezi verzi,
Și bea ape' reci.
Voica c'o vedea,

Iar când se'ntorc vremurile...

Na'u la ce muri,
Este soacră-sa,
Dă le despărta“,
'Nainte mergea
Voica că vedea,
D'un mormânt vedea,
In pară ardea.
O oiță ce făcea ?
La rău să ducea,
In rău să muia,

Frunză catifea,
Voica, că zăcea :
— „Ce sânt frate-alea?“
Și Din răspundea :
— „Taci, Vochiță, taci,
Nu te spăimânia,
Că ești cu neica.
P'ale rămurile,
Nu sânt suflețale,
Da' sânt copilași,

¹ nuelele împletite pe pari, cu cari formează gardul, ² s'ar omori, ⁴ „dă“ este în loc de „cari“.

Pă Din 'l-întreba;
 — „Neică Costandine,
 Ce este asta?”
 Din că-i răspundea:
 — „Taci, Vochițo, taci,
 Nu te spăimânta,
 Că ești cu neica.
 Asta este „dat”,
 Dă la naș bogat,
 Când o botezat,
 Și mi-a cununat,
 D'o vacă, c'a dat.
 El c'a dăruit,
 Și rău i-a părut”.
 'Nainte mergea,
 Voica că vedea,
 D'o vacă vezi grasă,
 Grasă, mângâioasă,
 Rupe uscătură,
 Cu sânge la gură.
 Soare dogorește,
 Apă nu găsește.
 Voica că'ntreba:
 — „Neică Constandine,
 Cum vine asta?”
 Din că-i răspundea,
 — „Taci, Vochiță, taci,
 Nu te spăimânta,
 Că ești cu neica.
 Asta este „dat”,
 De la naș sărac,
 Când mi-a botezat,
 Și mi-a cununat,
 D'o vacă c'a dat.
 Din gur'a dăruit,

Bine i-a părut,
 'Nainte mergea,
 Dăn tărâm ișă,
 Și mi-și năzărea¹,
 Casa mă-si cât colea.
 Din ce mi-și făcea?
 Frunză catifea,
 Jos că mi se da,
 Pă Voica lua,
 Cu capu'n poală c'o
 [punea,
 In cap că-i cala,
 Somnu' c'o lua.
 Din să'nfurișă,
 El că să ducea,
 La casa dă veci.
 Un' să văcuiască
 Și să putrezască.
 Și cum ajungea,
 Pământ să făcea.
 Voica ce făcea?
 Ea să dăștepta,
 Dăn gură zăcea:
 „Neică Constandine,
 Nu te vâz pă tine”.
 D'acolo pleca,
 Acas' c'ajungea,
 La fereastră ciocănia,
 Dăn gură zăcea:
 — „Mamă, maica mea,
 Dăscue ușa,
 C'a venit Voica”.
 Mă-sa răspundea:
 — „Moarte, moarte rea,

Fugi, nu mă cerca,
 9 ficii am avut,
 Câte 9 ț'a plăcut,
 Veniș acu și la mine,
 Să mă iai vezi vai de
 [mine!”
 Voica-i mai zăcea:
 — „Mamă, maica mea
 Nu sânt eu moartea,
 Și sânt Vochița”.
 Mă-sa-i răspundea:
 — „Dăscue ușa,
 Dă ești tu Voica,
 Bagă-ți cosița,
 Vezi pă cea fereastră,
 Mă-ta s'o cunoască.
 Verde ș'o lalea,
 Așa că-mi făcea,
 Și mi-o cunoștea,
 Ușa-i dăscuia,
 In cas' că intra,
 Mă-sa-o săruta,
 In brațe-o lua.
 Pă pat că cădea,
 Sufletu-i ișă.
 Voica rămânea,
 Și mi-o 'morminta,
 Și mi-o tămâia,
 Și mi-o comânda.
 Torcea cu furca,
 'Ndruga cu druga,
 Da mă-si turta.
 Și torceaipân sat,
 Lu ta-său colac.

Culeasă din com. Principele Ferdinand, jud. Teleorman.

Pr. Florea A. Drăghici.

POVEȘTI

40.-Tulman

He! he! Tot de împărați o să vă povestesc și acu, copii mei, că, dacă n'ar da de vorbă la lume și craii... aiții cine o să dea? Un sărac și un neputincios ca mine?

Iaca așa, măre!

De mult, de mult, de când abia se ține minte, a fost un împărat mare... și vestit și puternic de nu mai avea pereche... Și împăratul ăsta,

¹ A vedea nelămurit un obiect din cauza depărtării.

cât era de împărat, avea și el multe doruri și multe supărări ca ori ce muritor, vorba cântecului nostru :

Bate vântul vărfurile,
Pe neica, gândurile
S'apuce drumurile.

Dar o supărare le covârșia pe toate celelalte. Știți ce? N'avea copii și... rău îi părea, Doamne! Că... cine era să stăpânească, după moarte-i atâta prăpăd de pământ și de norod și cine era să-l plângă, când să închidă și el ochii?

Cât îi ziulica de mare, se ruga Măria-Sa, Sfântulețului, se ruga și împărăteasa, doar s'o milostivi Preaputernicul cu ei... și, în rugăciunile lor, lacrimi mari cât pumnul le scălda fața îmbătrânită și sbârcită fără de vreme.

Împărăteasa s'a căutat cu vraci, cu babe și cu doftori vestiți, a pos-tit zile întregi, a făcut și ce a auzit și ce n'a auzit.. degeaba... că par'că era un făcut... și jale mare era în toată împărăția.

Hel.. Hel.. târziu, târziu, când își luaseră oamenii orice nădejde și începură să-și facă d'ale sufletului, că erau c'un picior în groapă și cu altul afară, tocmai când împărăteasa împlini șazeci de ani, ce să vezi dumneata ?

Spuse împăratului că a rămas îngreunată.

Acu, se poate oare povesti bucuria de la curtea împărătească ?

Milostenii peste milostenii, s'au liberat robii din închisori, s'a iertat lumea de biruri pe trei ani în șir și petreceri, nene, petreceri,—o lună încheiată,—cu jocuri, cântece, și chiuituri de spintecau bolta cerului.

Nu le ținu însă mult bucuria.

Când se împliniră nouă luni în cap, zadarnic aduse împăratul doftori și moașe vestite să poarte de griă la nașterea mlădiței împărătești, zadarnic s'au trudit, ei fel și chip, să bucure pe Măria Sa... Pruncul nu năștea: doar se auzia cât îi ziulica de mare, ba și toată noaptea, din pânțele împărătesei. un plânset și o jale de ți se rupea inima...

«Când nu e noroc, nu e, și pace», se gândea împăratul și... ce nu făcea el că să-și vază împlinit dorul și ca să aline durerile împărătesei?

Trecu anul și copilul nu se născu. Trecură doi, trei, patru ani.., de geaba... Ba, ce zic eu? Doisprezece ani a purtat pruncul în pânțele împărătesei... Doisprezece ani de neodihnă, de griji, de dureri și de ne-cazuri. Să nu le dea Dumnezeu nici la dușmanii mei, oameni buni!

Împăratul, biet, cercetase în toate părțile lumii, fel și chip, să afle de pricina de care nu se năștea pruncul, dar pe cine să-l tae capul la așa ceva?

Tocma într'o bună dimineață ca asta, iată că vine înaintea Măriei-

Sale, o vrăjitoare. Era bătrână-bătrână și cu o treanță de cămașă în mână.

— Împărate mă leg eu să-ți aduc bucurie în casă...

— Cum se poate una ca asta?

— Apoi de, Măria-Ta «nu știi de unde sare epurile».

— Bine, femeie, zise împăratul, neîncrezător, fă-ți meșteșugul, și, deduce lucru la ispravă, în mare cinste te-oiu ține.

A luat vrăjitoarea trențele ce-și adusese, le-a întins și i-a zis împărătesei să intre în ele.

— Să faci, Măria-Ta, cum te-oiu păvățui eu.

A descântat ce-a descântat, a făcut semne cu mâna încoa și încolo și apoi a început să strige cu glas mare:

— Leși, copile, mamă, din pânțele mă-tii, că ti-i face un împărat de care să se mire lumea.

Nimic... Pruncul plânge și iar plânge.

— Leși, mamă, vă te-i face haiduc... să tremure lumea de tine.

— Nimic.

— Leși, mamă, că te-i face cerșetor...

— Nimic.

— Leși, mamă, din pânțele mă-tii, că te-o însura tat-tău și ți-o da, maică, o nevestă frumoasă, frumoasă, pe fata cutărui, or cutărui împărat vestit să-ți îplinească dorul, cum îi face aripi și cum îi începe să cânti cântecul mândru:

Ră sai lună cu lumină

Să-mi ieau puicuța de mână,

Să mă duc în cea grădină;

Pân' s'or vărsa zorile,

Să culegem florile....

Tot nimic. Plângea copilul tot mai tare și mai tare, de se porniseră pe plâns și ai dinprejurul împărătesei.

— Leși, mamă, din pânțele mă-tii, că ți-oiu da de nevestă pe fata născută din piatră.

Hi!... Cum a grăit vrăjitoarea vorbele acestea, par'c'a fost un făcut. Odată s'a ușurat împărăteasa de dureri și, minunea minunelor, a și născut un băiat frumos, frumos și mândru de nu mai avea pereche.

Așa s'a abătut din nou bucuria peste împărat, peste împărăteasă și peste toți supușii Mărilor lor și... să fi văzut petreceri și cântece și jocuri, și chiuituri, de se dușese vestea peste nouă mări și peste nouă țări.

Pe urmă, își luaseră lucrurile drumul lor; iar băiatul creșteă, mare, creșteă, într'o zi ca'n două și'n două, ca'n nouă...

Când împlini douăzeci de ani, grăi către împărat:

— Să mă însor și eu, tată.

—Să te'nsoari, cum nu! Sunt alâtea fete mândre de împărați și de crai. Să-mi spui pe care ți-o alegi și-om face, fiule, o nuntă cum n'a mai fost alta! — zise împăratul care nici nu avea la știință cum merseseră lucrurile.

—Nu! Mie să-mi dați ce mi-ați făgăduit.

—Ce? Și când am făgăduit?

—Nu știu nimic de vorba asta și nici n'am făgăduit.

—Ba mi-ați făgăduit, atunci când m'am născut. Mama știe bine cum e vorba.

—Ți-am făgăduit, maică, dar nici nu e pe lumea asta fată născută pînă piatră.

—Ba e; mă duc s'o caut.

Și ce să-i faci? Au cercat ei, împăratul și împărăteasa, să-l oprească au plâns și plâns, de nu-i putea opri o țară, au pus și pe mai marii împărăției să-l iea cu binișorul...de surda. Unde eră pomana aia?

li încolțise flăcăului doru'n piept? li încolțise și dedese în doaga ce-luia care a cântat:

Mă culcai să dorm la punte,
Nu putui de gânduri multe,
Că am doruri mii și sute.

. . . . .

Și:
Cine n'are dor pe lume,
Vie să iea dela mine,
Că la mine e dor mult;
Cură gârlă pe pământ.

Și-a luat bani de cheltuială și haine de primeneală, și-a luat merinde d'ajuns și a plecat să caute pe fata din piatră.

Iar împăratul și împărăteasa, cu lacrimi pe obraji, au rămas tot singuri să-și plângă, sărmanii, amarul și singurătatea...

Dar, încolțise, mări neică, în inima împărătesei, o ură mare, mare de n'o putea stăpâni nimeni, împotriva fetei din piatră... și-i pusese gând rău... Că, din pricina ei își lăsase feciorul masă și casă, tată și mamă, și se dusesese 'n lume...

Acu, să nu uităm vorba. A mers feciorul de împărat spre Miază-noapte, răscolind codri și pustiiuri, întrebând munții și izvoarele, cerce-tând omul tot ce-i ieșea în cale...de surda! A mers spre Apus, a mers spre Miază-zi. Aș! Cine eră să-i spue și să-i deă de știre ca să-i aline dorul?

Târziu, târziu, când își luase flăcăul nădejdea dela însurătoare și de la fata din piatră și se tot socotiă: Ce să facă? Să-și pue capăt vie-ții? Ori să puie frâu dorului și să se ducă la părinți de unde plecase., ce să vezi dumneata?

Intr'o pădure depărtată, de picior de om necălcată, spre soare răsare, nemeri flăcăul peste un copac mare, mare, cu crăcile plecate spre pământ.

Da nu mă întrebați ce eră scris pe el? Ce să fie? Cu litere de aur erau zugrăvite cuvintele: «Fata născută din piatră».

—Mă!—se gândește voinicul—să fie adevăr sau părere?

Cu inima svâcnind de bucurie și de frică, dă cu paloșul în copac și-l despică'n două și din el iese o fată frumoasă, frumoasă, mai frumoasă decât florile.

li sare de gât.

—De când te aștept, voinicule!

Și lacrimi mari de bucurie le brăzdează fața.

Intr'un târziu, fata se întunecă la față și-i grațește:

—Dragul meu, de ce-ai întârziat atâta? Că n'o să ne ție mult bucuria,

—Ce vorbă-i asta?

—Păi, ascultă, scumpule. În marginea pădurii, a sosit de trei zile un sodom de oastă să mă răpească—împăratul galben dela Marea galbenă. Până acum nu mi-a aflat culcușul dar, de azi înainte, o să-l aflu. Și ce m'oiu face eu?

—Vai de mine! strigă feciorul de împărat, începând să plângă.

—Nu plânge!—zise fata din piatră—că nu așa le stă bine la voinici. Ci, mai bine ascultă-mi sfatul: dacă ți-s dragă, așa cum mi-ești, fugi în grabă la împărăția lui taică-tău, strânge oaste multă și vino repede de te războește cu împăratul galben, până nu mă răpește. Să verși, mândrule, sânge pentru mine. Ține și inelul ăsta; când îi sosi, să mi-l trimiți prin cineve, ca să-ți știu de știre.

Feciorul de împărat s'a dus înapoi la tat-său. Împăratul, vesel nevoie mare că și-a mai văzut odorul și că în curând o să-i aducă noră'n casă, i-a dat oaste multă, multă, să răpună cu ea pe dușman. Maică sa însă, se tot împilduia cu împăratul: de ce să-i dea oaste, când îi putea da fete mult mai de neam, feciorului? Și-și tot blestema odorul.

Dar uite că, din împilduirea lor, feciorul întârzie puțin și, când sosește la copac, mai iea flăcăule, dacă ai ce. Copacul gol. Plânge, se vaită, strigă și dacă vede că nu-l mai aude nimeni, poruncește să rămâie oastea acoloa lângă copac; iar el pleacă singur să cerceteze prin pădure de rostul mândrei. La un alt copac, zărește ceva lucind, ceva ca soarele. Se apropie și vede un arap. Își atârnase paloșul de craca copacului, se culcase pe pământ și adormise.

—Cum să fac Doamne, să întreb arapul?

Să-i scoale, nu se'ndură; să fugă și să-l lase necercetat, iar nu se îndură. Ce se gândește?

«Tot sunt ostenit ; să trag un pui de somn lângă arap.

Și se culcă și adoarme unde-a zis.

Dar arapul se sculă mai înaintea feciorului de împărat și văzând pe cineva că doarme lângă el, o dată sare ars, pune mana pe paloș și gata-gata să sboare capul voinicului.

Pe urmă se resgândește:

— Omul ăsta m'a găsit dormind. Dacă ar fi avut vre-un gând rău asupra-mi, putea să-mi tae capul pe când eu ascultam la cățelul pământului. Dar el s'a culcat lângă mine,

Il sculă.

—Cine ești, voinicule ?

—Feciorul cutărui împărat. N'ai văzut zilele acestea o petrecere pe aci ?

Arapul, care, uitasem să vă spui, umbla și el după fata din piatră, îl iea în răs :

—N'am văzut, tinere. Ba să nu mint. Mi-a spus tata că, atunci când a semănat el pădurea asta, a văzut p'aici o petrecere mare, mare.

Feciorul de împărat, dacă vede că nu scoate nimic din el și nici prin alte părți ale pădurei nu află nimic de urma mândrei, se duce îndărăt la oaste, o ea pe toată și-și vede, nene, de drum spre marea galbenă

Pe drum, vede în mijlocul unui oraș mare, o sumedenie de oameni.

—Ce e acolo ?

—Ce să fie ?—îi răspunde unul—vezi ștreangu'-ăla bălălăind încoa și încolo ?

—Il văd.

—Ei, ascultă dar. E p'aici un om vestit, vestit care se cheamă Tuliman—poate-i fi auzit de el. Cu faptele lui, a băgat omu ăsta în frigurile morței pe împărați, pe crai și pe toți puternicii lumii acesteia și nimeni n'a fost în stare să-l răpue. S'a întâmplat, uite, că tocmai zilele astea, o vrăjitoare, ea știe ce-a făcut, ce-a dres, i-a luat puterile și l'a prins în cursă.

Azi, la prânz, îl spânzură, să-l vadă lumea întreagă.

—Așa ?—se gândește feciorul de împărat—de ce n'aș face și eu un bine, să scap dela moarte suflet de voinic ? Apoi tare :

«Oameni huni, vindeți-mi mie pe acest voinic ; tot am eu nevoie de oameni viteji la războiu.

--Te legi că n'o să-l mai prindem p'aici ?

—N'aveți grijă d'asta. O să se răpună el în luptă.

—Bine dar. Ți-l dăm, Măria-Ta, da să nu-i mai auzim de nume.

Au deslegat oamenii stăpânirii pe Tuliman, i-au dat drumul de unde era închis și, pe urmă, l'au vândut feciorului de împărat.

—Cine ești tu?—întrebă Tuliman pe binefăcătorul său, când se vede dus în oaste.

—Cine să fiu? Ia! Feciorul cutărui împărat și am venit să te scap.

—Unde mergi acum?

—La războiu.

—Păi, la războiu nu se merge așa voinice. Fiind-că m'ai scăpat dela moarte, vreau să-ți dau și eu un sfat.

—Ce sfat?

—Uite: în cutare oraș e închis, tot cum eram, calul meu; iar când o da soarele 'n deseară, vor să-l împuște. Numai calul ăla nădrăvanul, ne poate scoate cu fața curată la războiu. Fără el poți să te duci de unde-ai venit.

—Păi, cum să-l scăpăm și pe el dela piele?

—Lesne, vino cu mine.

Sosesc în orașul unde era să se omoare calul.

—De ce v'ați strâns aci atâția?—întrebă feciorul Măriei Sale.

—Omoară calul lui Tuliman, că l'au omorît și pe stăpână-său. Zi-ceau ei să-l omoare, dar nimeni nu se putea apropia. Că așa cal să tot aibă neam de neamul meu.

—Dați-mi-l mie—zice feciorul—că s'a răpus calul lui fratele meu și mare nevoie am!

—Păi, de ți l-am da, te-i putea apropia?

—Asta-i socoteala mea.

—Te prinzi că nu-l mai aduci pe aci?

—Mă prind.

A dat bani și l'a luat. Să fi văzut pe urmă bucurie pe Tuliman «Frate, frate—zice el, feciorului—acu poți să dai d-umui la oaste că nu mai ai nevoie de ea».

—Cum asta?

—Dacă am calul, e destul. Să ne ducă și la vrăjitoarea care mi-a luat puterile și...să mă vezi pe urmă.

Se încrede feciorul și dă drumul la oaste. Incalecă amândoi pe cai și...fuga la vrăjitoare:

—Babă, băbuță, dă îndărăt puterile lui Tuliman și-i desfă ce i-ai făcut. Aia, de frica împăratului, i le dă.

Și, cum i-a dat puterile, s'a întărit Tuliman, nene, de nu-l puteau ră-pune de-acu toți împărații și craii din lume cu toată oastea lor! Și când se întărește, odată și grăește:

—Ei, voinice, până acum mi-ai fost stăpân. De acum să-mi fii frate; altfel, n'om răsbate la împăratul galben.

Când aude feciorul de împărat că Tuliman pomeneste numele împă-

ratului galben. se sperie, măi nene! De unde să-i ştie el gândurile? Că nici odată nu-i pomenise cu cine are să se lupte.

—Să jurăm în paloşe—zise Tuliman—să vedem: care din noi poate fi stăpân şi care slugă?

Au jurat şi a rămaş Tuliman stăpân.

—Aruncă paloşul tău în sus, de-asupra noastră, să vedem: ce putere are?

L'a aruncat feciorul, l'a aruncat şi Tuliman. A ieşit de zece ori mai puternic paloşul lui Tuliman de cât al feciorului.

—Cum vezi—zise Tuliman—eu sunt de zece ori mai puternic şi mai tare de cât tine. Nu vreau însă să-ţi fiu ori slugă, ori frate. Numai de patru ori să fiu mai mare. Te învoeşti?

—Mă învoesc.

—Acu, sui pe cal, în spatele meu.

S'au înălţat cu calul în slava cerului, au zburat ca vântul şi ca gândul spre ţara împăratului galben şi, când au ajuns de-asupra oraşului în care locuia împăratul acela, s'au lăsat jos, pe pământ.

Era seară, şi au tras la o babă, în marginea oraşului.

—Găzduşte-ne şi pe noi, bătrâno, în noaptea asta.

—Nu pot, mamă, că n'am decât un singur bordeiu. Unde o să vă culc? Dumnea-voastră, împăraţi, îţi fi venit, pesemne la nunta împăratului nostru.

—Nu ştim cine e împăratul vostru şi nici de ce nuntă e vorba. Noi suntem vânători şi tare suntem osteniţi. Primeşte-ne aci şi te-om cinsti noi.

—Bine, dec, rămâneţi.

(Urmează)

C. Rădulescu-Codîl

DATE ŞI CREDINŢE

788.—*Cucuvaia* e pasere de noapte. Cine n'a auzit strigând tare: cucuveau, cucuveau!

Se crede că acolo unde cântă cucuveaua, va muri cineva din casă. De aceea nu se goneşte când se pune de cântă. Poţi să o sburătui cu bucăţele de pâine sau mămăligă, căci atunci nu mai ai nici o nevoie.

Cine aude strigătul cucuvaei la casa lui, acela nu mai are veselie. Va păţi o nenorocire.

789.—La fel cu cântecul cucuvaei, este *urlatul cânelui*. Când urlă un câne, face a pustiu la casa stăpânului. De aceea cânele care urlă, se omoară.

790.—Când *găina* face oul cu două gălbănușe, să nu mânânci acel ou, că ai două cununii, Moare soțul.

791. Când umbli prin casă cu un picior încălțat și unul descălțat, moare soțul, soția ori copiii.

792.—Când duci ghetetele (ciupicile) sau cizme la cizmar, să le duci perechi, măcar că-i numai una stricată. Altfel moare soția cizmarului.

793.—Când coși pe tine (haine, cămeșă, *bunghi*, nasturi), îți coși mintea,

Țuțcani-Covurlui.

T. I. Cruceanu.

794.—Când vor ieși primăvara mânzii înaintea bobocilor, nu e timp bun pentru boboci; când se întâmplă contrarul, va fi timp bun și pentru mânzi și pentru boboci.

795.—Când vei vedea primăvara pentru prima dată numai un coco-stârc singur, e semn, că tot anul vei fi stinger la lucru; văzând mai mulți, vei fi înconjurat totdeauna de mulți lucrători.

796.—De voiește cineva să aibă pepeni mulți, să culeagă de pe câmp buruienile numite «păpănași» și să le pună între straturile cu pepeni.

797.—Nu-i bine să dormi în ziua de sf. Gheorghe, căci iai somnul meilor; dar nici să te lași să te bată cineva cu urzica, căci peste an vei fi iute și rău ca și urzica.

798. Mama sau părintele, cari au copii morți și le dau de pomană mere, în ziua de sf. Ilie, nu vor fi primite, dacă ei singuri vor fi mâncat mere înainte de a fi dat de pomană

799.—În timpul celor trei zile cât stă mortul în casă, rudele și cunoscuții cari vin să-l vadă și să mângâie pe acei cari l-au pierdut, pun bani pe pieptul mortului, zicând: «Măcar la vămi, săracul, să aibă și el cu ce plăti!»

800.—Să nu aduci Lunea lut, căci îți aduci la casă grieri și toate gujuliele.

801.—Când merge mireasa la cununie, dacă-i va pune cineva într'un buzunar fără să știe ea: pâine, sare, vin și untdelemn, în viață nu va duce lipsa lor.

Hânțești-Dorohoi.

N. V. Hânțescu.

802.—Fetele dacă mătură casa, să nu arunce gunoiul înspre soare, căci li se ponosește fața.

803.—Care fată ține (hrănește) cânele și mâța bine, are vreme bună la nuntă.

804.—Mamele să nu schimbe oalele cu *scăldușcă* pentru copii, ci să aibă un vas anumit pentru aceasta; căci de nu, cu greu se însoară și se mărită copiii.

805.—Să nu se măture hornul (ogeagul, *horneața*) în zi de sec, căci mânâncă uliul gobăile.

806.—Fetele, dacă mătură casa, să nu lese gunoiul sub vatră, căci de merg la horă, nu le joacă nimene, ci stau ca gunoiul sub vatră.

807.—Nu e bine să mergi mâncând la fântână după apă, căci prostești.

(Auzite dela maica, Ecaterina Onciul,
Frătăuții-vechi, Bucovina)

Ilarie Onciul.

808.—Când cârâe *pichirea* noaptea, la trei zile se schimbă vremea.

809.—Când sar scânteii din foc, e semn că vin musafiri: câte scânteii sar, atâtea musafiri vin.

810.—În Vinerea Patimilor să nu bați cuie, că necinstești Patimile Mântuitorului,

811.—Când vezi că se face pe chirostii scânteii mici și multe, să știi că are să ploaie.

812. Când te mânâncă urechile e semn că va ploua o ploaie mare și mai mare sau mai mică după felul mâncării.

813.—Când te mânâncă în palma stângă, să știi că ai să iei parale, iar de va fi în dreapta, ai să dai.

814.—Să nu strici cuibar de rândunică, că îți pune foc casei.

815.—Să nu-ți tai unghiile Lunea, că-i rău de urit.

816.—Când îți cade un dinte, ieși afară și-l aruncă pe casă zicând: Cioară, cioară, na-ți un dinte de os și dă-mi unul de oțel. Zi de 3 ori.

817.—Marți să nu croești camașa, că trăești cât trăește și ea.

818.—Ca să nu se scape copiii noaptea în pat, dă-le să mânânce coada porcului la Crăciun.

Jud. Tutova

Frații Kahu.

C A N T E C E

837.—*Bălăioară dela muute,
Nu-ți mai pune flori pe frunte,
Ți-a ieși vorbe urite.*

—*Lasă iasă că nu-mi pasă,
Căci bădița-i dus la coasă;
Să cosească floricele,
Rupi-i-s'ar coasa'n ele,
Să vie 'n brațele mele*

838.—*Cine n'are dor pe vale,
Nu știe luna când răsare,
Și noapte-i câtu-i de mare.*

*Cine n'are dor pe luncă,
Nu știe luna când se culcă,
Și noapte-i câtu-i de lungă.*

Culegere din preajma Predealului

Const. Patriche.

839.—*Bate murgul din picior.
Să mă duc unde mi-i dor.
Hai murgule 'n pas mai tare,
S'ajungem în sat cu soare,
Să te leg de chiotoare,*

*Să-ți dau fân de trei parale,
Și apă de potrocale.*

840.— *Trage murgul la pripas,
Și voinicul unde-a mas;
Trage murgul la grăunțe,
Și voinicul la drăguțe.*

841.— *Calul meu, căluțul meu,
Ce nechezi tu așa greu ?
Ori ți-i greu de trupul meu ?
— Nu mi-i greu de trupul tău,
Tinirel stăpânul meu,
Cum mi-i greu năravul tău :
Câte crășme sânt în sat,
Pe la toate ai intrat,
Șezi la masă și bei vin,
Eu la garduri rod pelin;
Șezi la masă și bei bine,
Eu la garduri rod nuiete.
Dragu-ți-i cu mâna 'n sân,
Și mie cu botu'n fân;
Dragu-ți-i cu mâna'n pat,
Și mie cu traista'n cap,
— Măcar murgul piatră roadă,
Am s'o văd pe mândr' odată !.*

(De la Ana Greciuc din Mitocul-Dragomirnei).

Alex. Morariu.

842.— *Așa trec zilele mele,
Una bună zece rele,
Și am nădejdie c'or mai trece.
Una ră și bune zece,*

843.— *Sub poală de codru verde,
O zare de foc se vede ;
Și la zarea focului,
Șed voinicii codrului ;
Nu știu zece sau cinci-spre-zece,
Sau peste sută mai trece.*

Auzite de la Elena Creangă sora lui
Ion Creangă.

Zahei Grigoriu.

Humulești-Neamțu.

844.— *Foaie verde clocotici,*

*Plinu-i codrul de voinici,
La tot fagul câte cinci.
Iar la-un fag mare'n carare,
Zace-un voinic de lungoare,
Cu puicuța de-a picioare.
Nu știu, zace, ori se face,
Știu că gura nu-i mai tace :*

*— Puicuță, puicuță hai !
Eu nu zac nici deun rău ;
Numai chiar de -aleanul tău.
— De zaci de aleanul meu,
S' te ridice Dumnezeu,
Da se zaci de-a alteia,
Să te -usuci ca hârtia.*

845.— *Foaie verde și-un grăunte
Câte drumuri sunt pe munte,
Frate au cotituri multe :
Numai drum' Codreanului,
Ca scrisoarea banului.
— Măi Codrene, măi muntene :
La-să-te de făcut rele,
Nu-m'am lasat când am fost mic,
Dar acum când sunt voinic ? !
Și-i iarba'n câmp ca acu,
Frunza'n codru ca banu' ?*

Tarnaucă-Dorohoi. *Teodor Ivan.*

846.— *Uiu iu și tralală,
Joacă ursu 'n mahala,
Hai să strângem cel gunoi,
C'o să vie și la noi.*

847.— *Dați băeți cu gurele.
C'am sfârșit minciunile!
Dați să beau să mă fac cuc
C'altel minte 'mi-aduc.*

848.— *Asta-i Lina,
Bat-o vina,
Ce-am iubit-o 'ntotdeauna.*

X. X.¹

¹ Cu prilejul focului, ne-au ars manuscrisurile. Dorim să știm cine ne-a trimis aceste cântece

849.—*Frunzușoară de sacară
Mi-o trimes puiul din țară
Să mă mărit că se'nsoară ;
Iar eu încă i-am trimes
Pe trei fire de ovăs,
Să se'nsoare sănătos.
Și el iară mi-o trimes
Mi-o trimes răvaș pe lună
Să mă duc ca să-i fiu nună.*

—*Valeu maică, ce să fie ?*

*Pân'acum mi-o fost drăguț
Ș'amu să-mi fie finuț ?*

—*Du-te fată și-l cunună*

*Și fă chef și voe bună
C'acolo-i fără străină.*

Auzită dela Casandra Scrijăloae
de 70 ani din Bogdănești-Suceava.

Demetra M. Cărlănescu.

850.—*Foaie verde măr domnesc*

*Mă pornesc la boieresc,
Cosesc eu ce mai cosesc,
Cosesc două, trei poloage
Foamea la pământ mă coare.*

*Mă mai uit la cea cărare,
Iată toanta cu mâncare.*

—*Ce ai, toantă, de mâncat?*

Că de mult te-am așteptat!

—*Turte moi cu usturoi.*

—*Ah, du-te toantă 'napoi,*

C'oi răbda eu până Joi.

*Cosesc eu, ce mai cosesc,
Cosese două, trei poloage
Foamea la pământ mă trage.*

Mă uit la altă cărare

Iată mândra cu mâncare!

—*Ce ai mândră de mâncat?*

Că de mult te-am așteptat !

—*Turte moi cu grosicior*

Că de tine mi-o fost dor.

—*Mândră, mândruța mea,
Am gândit cu mintea mea,
Că eu mie mi-oi lua :*

Poama vinului,

Pâinea grăului;

Dar amar m'am înșelat,

Și eu mie mi-am luat,

Neghină sirită

La toată lumea spuzită.

Nici nu pot mânca,

Nimărui din casă-a-i da.

851.—*Iese toanta de pe vatră
la, la, la, la.*

Nelăută, nespălată

la, la, la, la, of !

De-o trimet la vaci să mulgă,

Vacile mi-o ieau pe fugă.

De-o trimet ta vaci să'ntoarne,

Vacile mi-o iau pe roarne.

Au rămas un biet mănzat,

A luat porțița'n cap

Și-a fugit pân'o crăpat.

Auzită dela d. I. **Mihai P. Herescu**
Goriucsecretar comunal, Humor-Bucovina

852.—*Foaie verde matostat*

Rău maica m'a blestemat

Când de mic m'a legănat,

Să stau în pușcă răzmat

Tot prin loc înstrăinat

În oraș la Calafat.

Toată ziua stau la streajă

Pe dușmani să nu mi-i vază !

De cit mă făceai băiat

Să stau în pușcă răz'mat

Mai bine mă făceai fată

Să stau cu tine pe vatră

Să mîncăm turtaa necoaptă !

Comunic. de Tache Iliescu din Ciunei-
Ghizdăvești, Romanai

G. Danilăescu

O SAMĂ DE CUVINTE

1403--1477

Căţeaua (de-a căţeaua)=pe o ureche, pe o parte, peste picior: «măiei de-a căţeaua». «Pune căciula de-a căţeaua».

Ciobarlău, ciobârlau, ciobârlănoi, ciobănoi (augm)=cioban mare, bine făcut, uricios, care se poartă rău.

Chelnă=1. minte, înţelegere: «Pune-ţi chelnă în cap». 2. Apă cu făină de grâu pentru malaie: «Am să fac chelnă pentru uns malaele». (vz. bruftuială) 3. la căruţă.

Crâşcare (sb)=lipsă, nevoie mare, scrâşnirea dinţilor: «De n'a ploua, are să fin mare crâşcare în ţară şi pisti tindenea».

Curi (a)=a fuma (rusism întreb. la Rom. din Basarabia): «Nu curiţi o ţaharcă de marhotcă?»

Curi (a se)=a-şi purta c(ur)u pe undeva: «Cet tot cureşti pe aice?»

Chelemet (sb). *chelemetuesc?*

Catină (sb) lemn cănesc, care se pune pe şanţuri de serveşte ca gard viu.

Coptură (sb) puroi gros, după ce rana a copt: «Multă coptură o curs».

Crăpăcios=care-i lacom la mâncare, care *crapă* mult: «Crăpăciosule (sau crăpăcioso), nu te mai saturi!» 2. Fel de fructe ce *crapă*.

Crăpăcea (tip. pers.)=Cel ce tot *crapă*, care-i cunoscut că *crapă* (mânâncă lacom şi mult) şi nu se mai satură: «Aista-i Crăpăcea!»

Culme (sb)=Un băţ lung dela sobă până la ladă—atârnat de corzi—şi pe care sunt înşirate straele femeieşti mai ales. Sunt câte odată două culmi: una e pentru bărbat.

Chichineţ-caţă=ceva mic de tot, neînsemnat: «Ce chichineaţă de casă ai şi tu! «Ce chichineţe de plăcinte ai făcut». «Ce chichineaţă de sobă» etc.

Jnd. Botoşani.

V. Moisiu.

Potârcă, protâlcă, şi moşaică (figurat)=ceva mic, care ar trebui să fie mai mare. O potârcă de om, un om mic de stat, o mână de om.

S'o aşiuat sau aşiuuat=s'a aşezat.

Hanţă şi harţă şi hârjoană=a se sfădi, certa, bate. S'a pus la harţă, s'a pus de pricină.

Dohneşte=«satură-te de somn» (ocărând pe cineva care doarme mult)

Cârţâbaci şi *ciofald*=om care îi place vorbă lungă.

S'o hurcat=s'a urcat.

Standoală şi stamboală, sâsâiac=grajd, poiată, *câşlă* (cuv. Dobrogean)

Noimă=putere, curaj, voiciune.

Grojdesc sau molfădesc=mânâncă făcând zgomot.

Jarchină ca *joardie*=ciomag: «Am luat o *jarchină*,» «am luat un ciomag»; se zice și *japchină*.

Lăcrămație=reclamație.

Culese din Chilia Veche și Bursucani.

N. I. Munteanu.

A fărcai=a umbla'n colo și'n coace.

Veleat=traiu.

Umbrar=cortel

Bramă=poartă.

A zatonî=a pune'ntr'un loc nepotrivit.

A goji=a fi bolnav.

Troahnă=guturaî.

Brudie=copilăros.

Târâș=cu totul.

Cotarcă=coșarcă.

Hațaș=tâlhar.

A rujdi=a freca, sfărâma.

Bucovina.

P. Cârstea

Darap, jneap=codru mare de mămăligă.

Nămetenii=neamuri, *rebedenii* de rude.

Buluc, bulug=grămadă: «oile s'au strâns bulug»

Loian=vin mult, apă multă: «s'a făcut anul acesta loian de vin».

Incrincinit=încremenit; am încrincinit când am auzit ce s'a întâmplat lui cutare» (ceva rău de tot).

Fișteică=o bucată de loc, mai mult lungă decât lată.

Felă=jumătate oca de vin, rachiu: «Dă-mi o felă de vin».

Nohot=mult de tot: «în vara asta s'a făcut nohot de prune și mere».

Iozică=eu zic că...

Potinteu=stă potinteu într'un loc, adică nemișcat, ca prostul; nu se dă în nici o parte.

Ceacâr=om care se uită rău; chiorș de un ochi sau de amândoi¹;

2. Instrument complicat pentru depănă sculele de pe vârtelniță.

Șoadă=pălărie șoavă, cu marginile în jos.

Groștei=purcei mici.

A se oploși=a sta pe lângă cineva, prin linguire și a nu mai plecă.

Dârdora=«am încăput într'o dârdoră», într'o belea.

Bâlc=untură multă; prea e bâlc de untură în tigae.

Policie=copil mic care face *sgoange* de răs altora.

Vâlcea

I. N. Popescu

¹ Mai ales vită cu un ochi alb, țigăncă.

DE-ALE COPILOR

167.—Din jocul „de-a mija“

Enchi,
Denchi,
Turcaza,
Răpți,
Păpți,
Nod,
Eși!

(Rucăr-Muscel)

167.—O șopărlă călătoare,

Ce măntrebi de sărbătoare?

Ce e azi,
Ce e mâine,
Ce e 'n ziua de Ispas?
Să tăiem d'un câine gras,
Să luăm unturile,
Să ungem șopărlili,
Să le cază cozili,
Hanț,
Clanț.

Băeții cu lanț.

(Curtea de Argeș)

168.—Pe valea lui Bucenate,

Multe oi sânt adunate:

Ș'ale mele,
Ș'ale tăle,
Ș'ale lui Stan Caragea,
Când țigani toți fugea

C'un cimpoi,

C'un flueroi,

Cu trei pui de iepuroi.

(Rucăr)

170.—Din jocul „de-a căprița“

Si, si capră cu mărgel,

Și mai multe ghiocel,

Conțiș,

Bonțiș,

Pân' la casa lui Tibiș,

Tibișcaru

Berbecaru,

Hazma una,

Eși tichia!

171.—Si, si, capră cu mărgel,

Și mai multe ghiocel.

Bonciș,

Ponciș,

Pe la casa lui Tiviș,

Tivișcana,

Berbecana,

Amuru,

Dramuru,

Veselia,

Spamandia,

Ia-ți tichiea! (C. de Argeș)

C. N. Mateescu

C R O N I C Ă

* În ziua de 29 August un foc puternic a mistuit tipografia revistei acestuia. În flăcări s'a năimicit și numărul nostru pe luna Septembrie. Hotărît să fie închinat lui Cuza-Vodă cu prilejul dăvării statulei sale din Iași, vin și alte pricini cari întârzie apariția. În altă tipografie apare acum.

La Iași au fost serbări domnești pentru universitate și pentru Kogălniceanu. Cuza n'a avut noroc. Și nici noi!.. Ne mângălem însă cu credința că avem cetitori cari ne cunosc inimile.

* Din **Şezătoarea** vol. XII a apărut coala 3-4 în care d. *Artur Gorovei* reeditează lucrarea lui *T. Stamati: Pepelea sau tradiţiuni năciunare româneşti* publicată mai întâi în *Foiletonul Zimbrului* din 1860 şi mai târziu în broşură.

* Din **Dicţionarul limbii române** a apărut tom. I, fasciculul VII (Bândoc-Bine) iar din t. II, fasc. II (*Faţă-Forostoi*).

* În no. viitor vom publica răspunsurile la aceste întrebări cari ni se pun din locuri înalte:

*Ce-s „funigiei”?; Ce'nsemnează „piele de fund”?; Ce se crede în popor despre „căţelul pământului”?; Care este şi unde se cade să se facă descintecul de boala copiilor, ducă-se pe pustii”? **P.***

* **Metodica învăţământului primar** de vrednicii institutori *Florian Cristescu* şi *I. G. Bratu*, însoţită de o scrisoare a d-lui profesor de pedagogie *P. Dulfu*, e o carte de 654 pagini, care se găseşte în editura librăriei *C. Sfetea*, Bucureşti, str. Lipskani 96. În ea se găsesc îndrumările cele mai noi ale metodiciei şi schiţe de plan din cele mai alese din toate materiile de învăţământ, Cartea e o călăuză minunată pentru orice dascal, dar mai ales pentru tinerii noştri învăţători şi pentru ajutorii de învăţători. Nu putem îndeeajuns a o recomanda şi îndemnăm pe colegii noştri a-şi îmbogăţi biblioteca lor pedagogică cu această operă, care le va aduce numei foloase. **L.**

„CALENDARUL REVISTEI „ION CREANGĂ” pe 1912 s'a pus în lucru. Sunt zilele din urmă când se mai primesc materialuri. Ajutoarele băneşti de pe unde n'au sosit, le aşteptăm. La întrebări, răspunde redactorul acestei reviste, T. Pamfile, Bârlad, str. Pro-moroace.

Cărţi primite la redacţie:

Cristina Reinhard: O pagină din viaţa românească sub *Moruzi* şi *Ipsilanti* (seriori), trad. de *Al. D. Sturdza*, (No. 669 din „Biblioteca pentru toţi”) Bucureşti, libr. *Leon Alcalay*, f. a. 90 p. 30 b.

Şărbătorirea profesorului N. Iorga (No. 1 din biblioteca „Casei de citire” a naţionaliştilor-democraţi din Galaţi), Galaţi 1911, 76 pag. 40 b.

M. Eminesco: *Quelques poésies*, trad. en français par *Al. Soutzo*, Jassy, impr. *H. Goldner*, 1911, 36 p. 1 fr.

I. I. Clucanu: *Doine şi cântece* (No. 10 din „Biblioteca folcloristică”) Craiova, tip. „Fulgerul” 1911, 60 p. 30 b.

Mitropolitul Antim Ivireanu: *Predicile ţinute la Mitropolia din Bucureşti* (1709—1716) *Vălenii de-Munte*, tip. „Neamul Românesc”, 1911, 86 p. 1 leu.

Reviste primite în urmă:

Solla, organul „naţionaliştilor-democraţi” din *Dorohoi*. Apare în fiecare *Duminică*; abon. anual 8 lei. Un no. 10 b. Director *N. I. Butureanu*. Red. şi Adm. str. *Carnea Syva*, 48, *Dorohoi*.

Versuri. Iaşi, red. şi adm. str. *Săvescu* 12, apare de două ori pe lună, un no. 15 b.

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Creangă” pentru strângerea fondurilor:

„ C U Z A - V O D A , ”

	L. B.
Suma adunată — — — —	65,65
Se scad 3 l. 45 felurite cheltueli, 9 lei făcuți venit revistei „Ion Creangă” și 53 l. 20 b costul suplimentului acestui no.	
In total — —	65,65

BUSTUL LUI ION CREANGA IN BARLAD

	L. B.
Suma adunată — — — —	859,45
<i>Foaia No. 278 incredințată S. S. Păr. Diacon C. Bobulescu, Iași :</i> Ioan Dumitrescu inv. dir. Pântănele Coarnele Caprei, Păr. Diacon Gh. Șerban Iași, Anton Ciolan, Dimitriu Const. inv., Pr. Gh. Carp, biserica sf. Nicolae, Pr. Apolon Andrieș, biserica Ziua Crucei, toți din jud. Iași, câte 50 b.; Pr. Dim. E. Ștefănescu, Călugăreni-Botoșani 50 b. și Pr. V. Hanganu, biserica Frumoasa Iași, 55 b.; Pr. Ioan Tucu, Bujorâni-Vâlcea, I. Popescu funcț. Iași, Pr. Iordăchescu Cicerone și Valeriu Iordăchescu str. Gândului 1, Iași, Pr. I. St. Popescu, biserica sf. Andrei, Pr. Gh. Brănișteanu, biserica sf. Treierarhi, Arhimandrit V. Marțian sf. Mitropolie, Iași, Petru Băiculescu funcț. Iași, câte 1 leu. Total 12 l. 05 b. Se scad 15 b. cheltueli — — — —	11,90
Total — — — —	871,35

Au apărut : Seria I. DATINELE DE ȚARA No. 1

CĂRȚI POȘTALE ILUSTRATE

In editura revistei „Ion Creangă”

Neaflându-se în comerț se desfac numai prin Redacție sau Administrație cu prețurile: 10 bucăți, 70 b.; 25 bucăți 1.60; 50 bucăți 3.00; dela 100 în sus, 5 bani bucata.

Se trimite franco numai după achitare prin mandat sau mărci poștale

S'a cerut și s'a trimis :

D-lui V. G. Beldie, Gohor-Tecuciu: 2 ex. Tudor Pamfile, Sfârșitul lumii (No. 1 din Biblioteca revistei „Ion Creangă” și 3 ex. P. G. Savin, Clăcășește (No. 2 din aceeași bibliotecă) — D-lui C. N. Popescu: 1 ex. T. Popovici, Leturghia sf. Ioan gură de aur. 1 ex. T. Pamfile, Cimilituri și 1 ex. D. Fărășanu și M. Lupescu, Creșterea pomilor. — D-lui I. N. Popescu, Ștefănești-Vâlcea 10 ex. P. Savin Clăcășește. — D-lui P. Ștefănescu Dobromir-Constanța 25 ex. P. Savin Clăcășește și 1 ex. Pamfile, Lupescu, Mrejeriu, Carte pentru tineretul de la sate.

CĂRȚI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă” An. I.	—	—	—	—	—	—	3.00
„Ion Creangă” An. II.	—	—	—	—	—	—	6.00
„Ion Creangă” An. III.	—	—	—	—	—	—	6.00
Cărți postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă”	—	—	—	—	—	—	0.05
Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1911	—	—	—	—	—	—	—
T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu: Carte p. tineretul de	—	—	—	—	—	—	—
T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc”	—	—	—	—	—	—	0.20
„ „ Jocuri de copii I	—	—	—	—	—	—	1.40
„ „ „ „ II	—	—	—	—	—	—	1.60
„ „ „ „ III	—	—	—	—	—	—	1.50
„ „ Cimitiruri românești	—	—	—	—	—	—	1.00
„ „ Industria lăcășică la români	—	—	—	—	—	—	10.00
„ „ Sfârșitul lumii	—	—	—	—	—	—	0.40
„ „ Firișoare de aur	—	—	—	—	—	—	0.30
M. Lupescu: Creșterea viermilor de mătăasă	—	—	—	—	—	—	0.15
D. Farcașanu și M. Lupescu: Creșterea pomilor	—	—	—	—	—	—	0.25
St. St. Tușescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Doli	—	—	—	—	—	—	2.00
Tim. Popovici: Colinde din popor	—	—	—	—	—	—	0.30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	—	—	—	—	—	—	2.50
Petru G. Savin: Clăcășește	—	—	—	—	—	—	0.40

== Se trimite franco numai după achitarea deplină ==

Au apărut din Biblioteca revistei „Ion Creangă”:

No. 1.—TUDOR PAMFILE:

SFARȘIZUL LUMEI După credințele poporului român

No. 2.—PETRU G. SAVIN

CLACAȘEȘTE Glume, jâții, taclale și potojării din popor

Prețul numărului 40 bani

== Se trimite după primirea costului prin mandat sau mărci postale ==

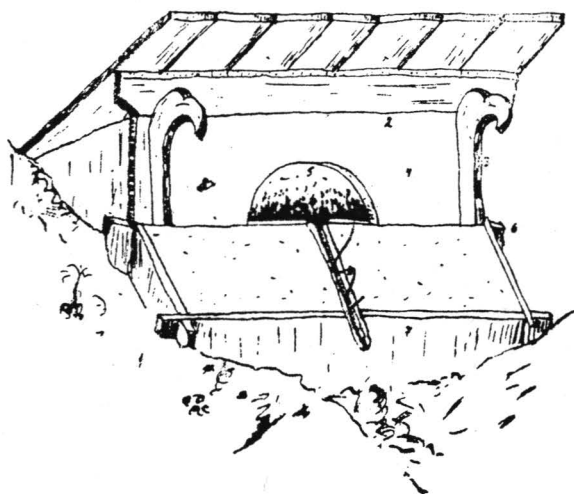
Biblioteca Revistei „Ion Creangă” neaflându-se în librării, se va cere pe adresa:
Tudor Pamfile Bârlad, str. Promoroace.

Biblioteca Revistei „Ion Creangă” este editată de o societate pe acțiuni;
costul unei acțiuni este de 4 lei care atrage după sine desfacerea a 12
exemplare din Biblioteca.

Biblioteca Revistei „Ion Creangă” și Revista „Ion Creangă” se primesc
aproape **gratis** pe un an întreg de către cei ce
cumpără o acțiune.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară
APARE ODATĂ PE LUNĂ

Cejmea din Zlătărei-Vâlcea

REDAȚIA :

T. Pamfile, Strada Promoroacele

BĂRLAD

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

EXEMPLARUL :

În țară . . . . . 40 bani
În străinătate 50

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară . . . . . 5 lei
În străinătate . . . . . 6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CĂRȚI C. D. LUPĂȘCU

MEMBRII SOCIETĂȚII „ION CREANGĂ”

DONATORI.—

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fărgănești-Covurlui), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoșani), Pr. Gh. Gheoldum (Bacău), P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr. I. Urban Iar-nik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostaki (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Golești-Badei-Muscel), A. Moisei (Nemișor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropcenii-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna Corj), Volbură Poiană Iași, T. Popovici (Zorleni-Tutova), D. Procopie (Ardeani-Bacău), P. G. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tenea (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Botoșeni-Suceava), Șt. St. Tuțescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zota (Dorna-Suceava)

SOCIETARI.—At. C. Blendea (Vladimir-Gorj), N. I. Munteanu (Chilia-Veche-Tulcea), A. Negoescu (Bârlad), C. Patriche (Zorleni-Tutova), N. Stoieriu (Baia-Suceava), D. Vasiliu-Bacău (Bârlad).

—*Statutele societății sunt publicate pe pag. 36-38, An. IV, No. 2*—

—*Inscrierile urmează*—

CUPRINSUL:

Tudor Pamfile.—Legenda Duminecii (Varianta II).

C. Popescu-Călina.—Chiralina (cântec bătrânesc).

C. Rădulescu-Codiu.—Tuliman (poveste).

M. Apostolescu, C. Atanasiu, V. Gh. Beldie, N. V. Hăntescu, A. Moisei.—Gâcitori.

M. Lupescu, D. I. Procopie, P. G. Savin, Pr. I. D. Mihalai, J. N. Popescu.—Povestiri și legende.

C. N. Mateescu, N. I. Dumitrașcu, D. Furtună.—Vrăji și farmece.

I. O. Zugravu, T. I. Cruceanu, V. Moisă, Ilarie Onciul.—Datine și credințe.

C. N. Mateescu, M. Lupescu, Șt. St. Tuțescu, I. Costăchescu, C. G. Arteni, Toma E. Alexandrescu, C. Danilescu, Gh. Clăușanu, P. Gh. Savin, Al. Morariu, Gh. V. Șoșne, C. Patriche, N. St. Granr — Cântece.

Gh. Fira, N. I. Munteanu, A. Moisei.—O samă de cuvinte.

I. Prentescu, V. Căuila, I. Globanu, V. I. Căluș, G. Alvirescu-Sadoveanu.—Glume, jâții, taclale.

P. --- CRONICA.

Bibliografie.

Ilustrații: — Cejmea (fântână) din Zlătărei-Vâlcea.

Nu putem în deajuns recomanda învățătorimei în genere ARITMETICELE DE CURS URBAN și RURAL alcătuite de încercații dascăli: G. Tutoveanu, C. Nechița, T. Popovici și M. Lupescu, care se găsesc în EDITURA SOCIETĂȚII COOPERATIVE ROMÂNE DE LIBRĂRIE „LIBRĂRIA NAȚIONALĂ” DIN BUCUREȘTI, CALEA VICTORIEI No. 33, singura întreprindere românească de acest fel, cum și pe la librăriile din țară. Indemnăm pe membrii corpului didactic primar să o introducă în școlile lor, fiind întocmite metodic și cu probleme practice din viața de toate zilele.

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA :

T. PAMFILE

Bârlad, str. Promoroacele

ADMINISTRAȚIA :

M. LUPESCU

Zorleni-Tutova

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară . . . 5 lei

În străinătate . 6 „

Rugăm respectuos pe cinstiții noștri abonați rămași în urmă cu plata abonamentului să nu ica în nume de rău trimeterea prin poștă a chitanțelor de plată pentru abonament. Nu avem puțința de a pune încasatori și facem și duminelor o ușurință de a ne putea ajuta revista ; să nu se socotească dar acest mijloc de încasare ca o sucăleală supărătoare.

Administrația.

LEGENDA DUMINECII

—A doua variantă românească scurtă—

După textul scurt cu privire la *Legenda Duminicii* publicat de Hașdeu (*Cuv. II. 41*), am dat și eu o variantă pe care o socot ca mai veche de cât textul pomenit iar acum urmează un alt text încă mai vechiu, prin faptul că într'insul găsim chiar *Țara Bretanei*, după care e vorba de *patriarhi* și *crai* ca'n varianta polonă și cea ruteană (*Hașdeu Cuv. II. 34*).

Această variantă o aflu într'un caietel miscellaneu, comunicat mie de d. Dumitru Furtună din jud. Botoșani. Caietul a fost scris înainte de 4 Februarie 1842 de Neculai Borcilă, se pare că la Mănăstirea Secului, judecând după o schiță ce a făcut-o pe una din fețele caietului.

Urmează textul :

«Aciastă carte ce să numește ipistolii este arătată în țara Bretanei în naintea icoanei sfântului Arhanghel Mihail iară nemene nau pututu vide în ce au fost aninată carte aciasta. Numai celui care au vrut să o cetiască sau să o izvodească sângur sau fost deschis. Intru care iară scrie cartia aciasta sfânta și de dumnezăiești cuvinte ls. Hs. fiul lui Dzeu celui viu. Vă poroncesc și vă arăt puterea Dzeirei să sfințască zăoa Duminici; nici măcar o rădăcina de grădină să nu scoți pentru folosul sufletelor voastre că sa (?) vam dat voaă șasă zăle să lucrați întru care să mântuiți tot lucrul vostru iară zăoa a șăptile adecă sfânta Duminică am lăsato șă am sfințito ca să vă odihniți de lucrările voastre, șă ca să faceți fapte bune. Pentru care vă poroncesc voaă că de nu veți fă-

ne zăoa duminicii, voi pedepsă pre voi cu foamete, cu ciumă, cu oști, cu lăcuste; iară care va mai rămâne din oameni după circetare aciastă a me, să nu să va pocăi de faptili lor cele răle certa-voi să cu mare pedepsă să voi rădica înparat peste împărat, domni peste domni și oraș preste oraș să să va ucide unul pre altul și va fi mare varsare de sânge între voi. Blânzi și mândria voastră ce deșartă voi luoao de la voi și o voi certa pre voi cu t(r)ă(s)nit și cu fulgeri ca să cunoaștiți mânia me ce adevărată ce sau pornit asupra voastră. Deci iată vă poroncesc voaă din mila me ce sfânta: Duminica să mergeți toți la bisărică bătrâni și tineri și să plângă pentru pacatele sale ce au făcut întru aceli șasă zăle de toate fărădelegile voastre că de nu veți face după cum vă poroncesc să de nu vă veți pocăi de faptele voastre cele răle, voi trimite nești pasări negre să răle de vor mânca pre voi să de la carile să vă eșă ciumă mare pre pământ. Poroncesc voaă în sâmbătă sară după vîcernie să vă păzăți de tot păcatul să să vă apărați de tot lucrul vosteru pentru cinstia maice mele, că de nu sar fi rugat maica me pentru voi, de mult vați fi perdut pre voi pentru fărădelegile voastre; am trimes mânia me cea draptă pre voi. Feriți-vă de mărturii mincinoase și avere cu strămbul să nu strângeți. Pre mișai și pre săraci să nu uitați și pre părinții voștri cei sufletești cu cinste săi cinstiți, și pre aproapele vosteru săl iubiți că pentru unele ca acele voi da lăcuință întru împărăția cerului să pace în veci, ertare de păcate. Șă vă poroncesc voaă pre drept voitori herovimilor să sarafimilor foarte săi cinstiți. Șă aciastă carte foarte să o credeți că cu adevărat Is. Hs. fiul lui Dzeu celui viu poroncesc voaă să faciți aceste toate cât sânt scrisă întru aciastă carte cât veți trăi întru aciastă lume vremelnică și deșert(ătoa)re. Cine nu o va scriișă nu o va ceti și nu o va priimi cu dragoste și nu va asculta cuvintele ce sânt scrisă întrânsa cum sânt adivarute, acela om să fie pormlit (sic)¹ și afurisăt și întru împărății nu va moșteni. Poroncesc voaă să aciasta: unul altui să o cetiască sau să isvodiască în casă să o țăi măcar de ar avea păcate câte stele sunt pe cer sau cât nășap în mare sau căl(ă) frunză pe copaci sau căl(ă) iarbă pre pământ, toate i să vor erta lui. Încă vă mai arăt și aciasta ce o va ave va fi ferit de toate rările (sic). Sfârșit și lui Dumnezeu laudă».

Tudor Pamfile

CÂNTECE BĂTRÂNEȘTI

28.—Chiralina

Frunză trei sarmale
La vale, la vale,
La vale la *schilă*,

Din jos de Brăilă.
Carcă-mi se'ncarcă
Haia buia manu

Două trei *sandale*,
Nouă *bolozane*,
Fir și ibrișin,

¹ Cu bună seamă : *pormlit*

Samur de cel bun,
 Haia buia mana.
 Dar cine le'ncarcă?
 Harapu buzat,
 Negru și ciudat,
 Cu solzi după cap
 Parcă sunt de crap;
 Cu solzi peste burtă
 Par'că sunt de știucă.
 Cu mustăți de rac
 Cu nod după cap
 Parcă sunt de drac.
 Când te uiți la dânsu,
 N'ai d'a ține râsu.
 La Chira trăgea
 Ș'astfel îi cânta:
 —Chiro, Chiralină,
 Tânără copilă,
 Frumușică zină,
 Ruptă din maslină!
 Descuie poarta,
 Să bag hasnaua,
 Nouă bolozane,
 Și nouă sandale,
 Fir și ibrișin,
 Samur de cel bun.
 Sculuri de mătăasă,
 Marfă femească,
 Că e mai bănoasă
 Și mai dragăstoasă.
 Chiro, chiralină,
 Tânără copilă,
 Frumușică zână,
 Ruptă din măslină.
 Ia-mă tu pe mine,
 Că mult ți-o fi bine!
 Jur pe Dumnezeu,
 C'așternutul tău,
 Parale mărunte
 Pe sarmă țesute
 Mii nesocotite.
 Perioara ta
 Stau țesuți pe ea
 Galbeni venetici,
 Că la mine-s mulți
 Mii nesocotiți.
 Invălișul tău
 Tot *caragrosi*
 De câte doi lei.
 —Harape buzat,

Negru și ciudat,
 Eu te-oi asculta,
 Pe mine m'ai lua,
 Eu soție ție
 Și tu bărbat mie.
 Dar sorile tale
 Cumnatele mele,
 Ele vor fi negre
 Și eu voi fi albă
 Cum ne-om îngrădi
 Și *impogodi*?
 Harapu grăia
 Tot către Chira:
 —Chiro, Chiralină,
 Tânără copilă,
 Frumușică zină
 Ruptă din măslină;
 Ia-mă tu de mine,
 Că mult ți-o fi bine.
 Harapu buzat,
 Negru și ciudat,
 Pe Chira 'nșela,
 De minți mi-o lua,
 Caicul trăgea,
 Cu ea că pleca,
 Din pistoale da,
 Valea mult urla,
 Lunca speria.
 Mergea cu folos
 Pe Dunăre'n jos
 Din *cobuz* cântând,
 Din cobuz de os,
 Cântă cu folos.
 Iară frații Chirei,
 Hoții Brăilei,
 Șerpilor Dunării
 Din și Costandin,
 Tot oameni deplin,
 Mi se deștepta,
 Pe Chira străga
 Chira nu răspunde,
 Că n'are de unde.
 Ei se năcăjea
 Și se înarma,
 Spre Dunăre-o lua
 Tot după Chira.
 Măsa c'auzea
 Și din greu ofta,
 Din jale cânta:
 —Chiră, Chiralină,

Tânără copilă,
 Frumușică zină,
 Ruptă din maslină:
 Arată-mi cu mâna
 Cotro a plecat
 Harapu buzat
 După ce te-a luat?"
 Frățiorii Chirei,
 Hoții Brăilei,
 Șerpilor Dunărei,
 Ocheanu puneau,
 Pe Chira vedea,
 Pe Dunăre'n jos,
 Mergea cu folos,
 Din *clanat* cântând;
 Clanate de os
 Cum cântă frumos,
 Clanate de ștluca
 Inima-ți usucă.
 Din și Costandin,
 La Dunăre vin,
 Și ce mi-ș grăia,
 Și mi-ș cuvânta?
 Ei se desbrăca,
 Și se arunca
 Pe Dunărea lată
 Mare și umflată;
 Sărea și'nota
 Pe spate mergea
 Din fluer cânta,
 Chira-i auzea
 Și mi-i și vedea
 Ș'astfel se ruga:
 —Harape buzate
 Negru și buzate,
 Aruncă *ciulinu*,
 Oprește caicu:
 Sosește sorocu,
 Să plângem norocu:
 Iată cum mai vin,
 Din și Costandin,
 Frățiorii mei,
 Șerpilor Dunărei,
 Hoții Brăilei".
 Harapu buzat,
 Negru și ciudat,
 Ciulinu puneau,
 Caicu oprea,
 Frații când venea
 Și s'apropia

Chira ce-mi grăia?
„Dine, Costandine,
Frățiorii mei,
Șerpîi Dunărei,
Hoții Brăilei,
Nu-mi tăiați bărbatu
Nu 'nnecați cumnatu“.
Din și Costandin
Tot oameni deplin,
Paloșe trăgeau,
La luptă se luau,
Cu acel harap,
Negru și ciudat.
—Harape stângaciu,
De luptă dibaciu:
Te-ai păzit de stînga,
Dar te tai cu dreapta.
Chiră, chiralină,

Tănără copilă,
Frumușică zină,
Ruptă din măslină :
Pe cine-ai întrebat
Cînd te-ai măritat ?
Cu cine-ai vorbi
Cînd te-ai logodit ?
Ia pleacă tu capu,
Ca să tai harapu.“
Capu să pleca,
Paloșul trăgea,
Pe harap tăia,
Bucăți îl făcea,
Pe Dunăre-l da.
Pe Chira mi-o lua,
Șîndărăt cu ea,
Măre că pornea.
Ea-i afurisa

Și îi blăstăma :
„Dine, Costandine,
Ce-ai avut cu mine,
De m'ați despărțit
Și m'ați oropsit ?
Ei se necăja,
De mîni o lua,
Bucăți mi-o făcea,
Pe Dunăre-o da.
Iar cînd se'ntorcea,
Mă-sei că-i spunea :
„Chira mi s'a dus
Și mi s'a răpus.

De la Dumitru și frate-
său Oprea Ursariu din
Dobroteasa-Ţlt.

C. Popescu-Călina.

POVEȘTI

40. —Tuliman (urmare).

Mai vorbesc ei de una, de alta și apoi, Tuliman întreabă :

—Da pe cine ia împăratul vostru ?

—He ! he!, măculiță, pe fata din piatră. Cică e o mândreță cum nu s'a văzut. Trupul, fața, ochii, mânușitele.... să le tot privești ! Da sprincenile ? Fură lumea de minți ! Vorba cântecului :

Sprincene negre 'nbinate.

Hai să le picăm cu lapte

Că sunt pline de pacate,

Hai se le stropim cu vin,

Că sunt pline de venin...

«S'o sorbi într'o lingură de apă, maică. Și pentru asta mulți împărați și crai, ba și smei se dau în vînt după ea. Da cum vezi norocul a jucat pe împăratul nostru».

Hi ! Un fier roșu trecu prin inima bietului fecior cînd auzi pomenindu-se numele mândrei pentru care plecase 'n lume.

—Și cînd zici că e nunta ? —întrebă Tuliman.

—Măine.

—Aveți p'aci v'un croitor să facă haine femeiești ?

—Cum nu ! E unul care a lucrat hainele miresei împăratului.

—Ține plată și adu-mi-l încoă.

L'aduce.

—Să-mi faci, croitorule, pentru baba asta un rînd de baine, să mai aibă pereche în lumea asta de frumoase. Poți ?

—Cum nu! Am făcut eu pentru fata din piatră. Dar pentru babă?

—Ia-i măsură și, dimineată, când s'o erăpa de ziuă, să fii cu ele aici.

I-a adus hainele, a plătit și, pe urmă, Tuliman a spus babei focul ce i-a mânat pe ei acolo. Și i-a mai zis:

—Băbușo, mare bine și mare plată îi aveai de la noi. Imbracă-te dumneata cu hainele aduse și ține 'n mână batista asta că-i fermecătoare și inelul. Ba ține și răvașul ăsta; să te duci la curtea împăratului Galben.

—Păi, ce e, maică, în răvaș?

—Ce să fie—zise feciorul—scriu fetei din piatră că am sosit și să vie după dumneata.

—Păi cum o să fac asta? nu m'or vedea?

—N'are să te vază, că ți-am dat batista—zice Tuliman. Batista asta are darul că acel care o poartă, nu poate fi văzut. Intri în odaia miresei, pui răvașul pe masă și inelul; pe urmă, când o rămâne fata din piatra singură, îți vâri batista în buzunar, c'o să te vază. Puneți apoi amândouă mâna pe batistă și veniți încoa. Ai înțeles, maică?

—Înțeles.

Și-o ia baba la picior, intră 'n palat nevăzută și pune inelul cu răvașul pe masă. Fata le vede și nu-i vine să creadă ochilor «Mă, cum sosită ei aici!» Și odată se puse pe gânduri, săraca, și, cu dorul tot la mândrul, o înțeți dragostea, că, de...

*Dragostea e lucru mare
Nu-ți dă stare la mâncare
Nici odihna la culcare
Ca Dunărea când e mare.*

Iși trimete afară roabele și atunci când o vede singură, își vără baba batista în buzunar, ca să fie văzută. Pun apoi amândouă mâna pe batistă și.... p'aci le e drumul spre bordeiul babei.

Acolo, cine poate spune bucuria feciorului de împărat? Dă-i babei bani mulți, mulți să nu-i mai poată duce și, pe urmă, încălecă tustrei pe calul lui Tuliman și își cam iau drumul tot spre împărăție, Dumnezeu să ne ție! Da, după povața lui Tuliman sburau nu mergeau, că, de la spate, îi pășteă alt foc.

Acu, împăratul Galben avea un smeu, care umblase și el mult în dărdora fetei, și, neputând să-și facă mendrele, povățuia pe împărat ce să facă și ce să dreagă ca să aibă în stăpânire pe fata născută din piatră.

Smeul și pricepe ce s'a întâmplat și, după povața nămeteniei, strânge împăratul Galben oameni puzderie și...țin'te după fugari cu oaste multă.

Voinicii noștri fug ce fug până sosesc într'un oraș. Acolo, cumpără o droșcă cu cai de se suie în ea feciorul de împărat cu fata din pia-

tră...și merg, nene, la drum fugă nebună, iar în urmă-le, călare, venia Tuliman.

Uite că, la o răspântie de drum, îi ajunge, ha, ha, să puie mâna pe ei, oastea împăratului prigonitor.

—Frate, frate, mă arde în spate—strigă feciorul de împărat.

—Dacă te arde, nu te uita înapoi—zice Tulimau—că ție are să-i fie foc și mie, fum.

Nu se uită și merg înainte.

—Mă arde iar în spate, frate!

—Aruncă-ți paloșul înapoi!

Aruncă feciorul paloșul, pe care--uitasem să vă spun--îl fermecase vrăjitoarea și, ce socoți că s'a întâmplat? S'a luptat singur paloșul cu oastea întreaga și a făcut-o mii și fărâme.

Pe urmă, iar la drum și tot la drum.

La altă răspântie, alte oaste a împăratului Galben cu însuși împăratul Galben, în frunte.

Atunci își trimite Tuliman paloșul și bate pe toți, pe toți pe rudă pe sămânță, de-i stinge. Ba prinde și pe împăratul Galben de-l aduce rob feciorului de împărat frate de cruce cu Tuliman.

I-au tăiat nasul și urechile; și a grăit Tuliman:

—Când i-or mai crește la loc nas și urechi slutului ăstuia, atunci să mai fie un singur împărat pe marea Galbenă. Atunci, nici atunci.

Pe urmă, i-au dat drumul.

Au pornit-o apoi, iar la drum. Cum treceă printr'o pădure, uite că iar aude Tuliman pe flăcău, grăindu-i

—Frate, frate, rău mă arde 'n spate!

—Te cred, dar nu te mai uită 'napoi că ție are să-ți fie ioc și mie are să-mi fie fum.

N'apucă să sfârșească însă că odată se lasă--Doamne ferește și pe dușmani--se lasă, mări nene! un nor peste ei și, ca un fulger, răpește norul pe fata din piatră, urcând-o sus, în văzduh.

Ei, acu e acu. Când se dușmănesc cei doi frați, mai ia dacă ai ce. Nici tu nor, nici tu fată, nici tu nimic.... Iacă, așa vine focul. Feciorul de împărat nu se mai putu ține și leșină.

Când se trezi zise plângând:

--Frate, frate, am pierdut totul. Acu, trebuie să mor.

—Ba nu, că-i mai fi bun la ceva în lumea asta—zise Tuliman «Și apoi ce frate, așa tărie de inimă ai tu? zile și sănătate să aibi, că, în colo slavă Domnului, le face omul pe toate. De sănătate să te vaiți. Nu știi ce frumos să roagă plugarii?

Ia dă-mi, Doamne, nu-mi da mult,

Că nu-ți cer bani împrumut,

Că nu-ți cer v'un lucru mare

Să-ți cadă cu supărare

Ci zile și sanatate

C'atunci sunt bogat de toate"

«De ce să mori, cât timp, om avea nădejde în Dumnezeu?

Au mers ce-au mers până la un oraș de au dăruit la un creștin droșca cu caii. Pe urmă?

—Frate—zise Tuliman către fecior, când au ajuns în dreptul unei ferării «acu eu sunt mai tare de cât tine odată. Ia de la fierăria asta : o casma, un târnăcop și o sapă, pune-le în spate și urmează-mă.

Le-a luat și au plecat amândoi. Intr'o pădure, tot în pădurea în care găsisese copacul și fata din piatră, Tuliman grăi:

—Frate, te auzii că vrei să mori. Alegeți locul unde ți-ar fi drag să te îngropi.

Il alege, într'o poiană verde.

—Acu, ți-am spus că suntem datori să nu ne pierdem nădejdea în Dumnezeu. D'aia, eu plec să-ți caut nevasta, iar tu apucă-te de sapă aici o groapă. Ai să muncești la ea opt zile și dacă în vremea asta n'om sosi, să ști că sunt răpus și să te îngropi de viu. Ai înțeles?

—Înțeles.

Își dau frații mâna și se despărțesc.

Pe urmă, Tuliman își întreabă murgul:

--Incotro s'a dus norul cu fata, caluțele?

--Mai știi și eu? Da, să mergem, stăpâne, în pădurea fermecată, că într'acolo mă bat gândurile să fie fata.

—Hai !

Se 'nalță calul cu Tuliman în sus, sboară ce sboară și se lasă, hăt târziu, tocma'n pădurea fermecată. Acolo, la mijloc, ce vede ?

O căsuță mititică

Coperită cu sipică

Și-o nevestă tinerică

Șaile'n pat, toarce la furcă

Cu caterul de bumbac

Cu furca de liliac,

Cu fusul de diamant.

Adică, ce căsuța ? Că era mai mult bordeiu. Iea seama mai bine mândrei din năuntru și se crucește : femeia tinerică era chiar fata din piatră, în carne și oase.

—Cum ai venit ? îi zice ea, speriată când îl vede.

—Bine. Da spune-mi cine te-a adus aici ?

—Cine să mă aducă altul de cât Smeul care slujiă pe împăratul Galben ? Dacă a văzut că s'a ales ca praful de stăpână-său și de oastea lui, s'a hotărît să mă iea el de nevestă. S'a prefăcut în nor și m'a furat. Și rău trăesc eu, Doamne, cu nămetenia asta ! Da ..ce zic eu ? Fugi mai în grabă, că, de te găsește Smeul aici, te omoară.

—N'ai frică, am venit să te scap.

—Cum ?

—Ia! Când vine Smeul în casă, tu mângâie-l, vorbește-i în plac și află unde-i stau puterile? N'o să-ți spue el la început, nu-i vorbă, ba o să te și palmuească. Dar, la urma urmei, o să-ți spue. Eu mă ascund.

Și cum se ascunse Tuliman, odată se auzi un vuet năprasnic.

Veniă Smēul. Cum intră, fata îi sări de gât și începu să plângă.

—De ce plângi, femeie?

Dacă mă lași singură, să mor de urît în mijlocul pădurei ăsteia. Și încalea, faci atâtea și atâtea isprăvi de se miră o lume și mie tovarășa ta de zile rele și bune nu te 'nduri să-mi spui: în ce îți stă puterea?

—Hi! Muiere nesocotită! grăi Smeul, sărind în sus ca ars.

«Cine te-a învățat, capul ți-a mâncat».

Și-i dă o palmă.

—Află, femeie, că puterea mea stă în mătură.

Ea crede ce-i spune și se *ostiază* din plâns, Smeul pleacă tot la vânătoare, iar Tuliman intră'n casă.

—Ți-a spus?

—Mi-a spus: cică-i stă 'n mătură.

—A mințit. Ca să te încredințezi, n'ai de cât, când o veni el, să stai cu mătura înainte-ți, *popândău*. Să vezi: nu-ți spune adevărul?

«Eu mă ascund și acum».

Zis și făcut.

Când o vede Smeul cu mătura dinainte, se răfoește la ea:

—Ce stai cu mătura?

Cum să nu stau? N'ai spus că e putere?

—Nu e asta, nu! Ca să-ți spun adevărul, află, muere, că puterea mea e la munții de cleștar. În munți e un lac cu lapte dulce și'n el, o scroafă cu douăsprezece capete. În scroafă, e o capră; în capră, un iepure, în iepure o prepeliță și, în prepeliță, două ouă. Numa ăl care o pune mâna p'ale două ouă, ăla îmi iea puterile.

Astea îi spune Smeul și pleacă.....iar Tuliman intră'n casă.

—Acu ți-a spus drept. Așteaptă-mă, fată, aci, că eu mă duc la munții de cleștar.

Și a încalcat Tuliman calul și...sbughio la munții cu pricina. Acolo, într'un oraș aproape de lac a tras la un han.

S'a mirat lumea mult, mult, de cal că eră frumos și de Tuliman că era și frumos și voinic. Ba, de înfățișarea *ducipalului* s'au mai și speariat nițel.

Dimineața, a lăsat calul acolo și s'a repezit la lacul de lapte dulce. Ii ese înainte scroafa:

—«He! he! Tulimane, Tulimane! Cine te-a adus, capul ți-a răpus. Ce ai căutat la mine?»

—«Să-mi dai puterile lui fiu tău». Pesemne, scroafa era mama Smeului.

—Puterea? Nu mi-oiu da-o, Tulimane, chiar de mi-ar rămâne numai un cap. Mă mir mult cum îndrăznești să te lupți cu mine când fără folos s'au luptat ei împărați, smei și toată lumea! Trageți 'n sus!

—Aș! Lesne-ți fu!

Și s'a început lupta! Să fi văzut trântă și grohăit, *măricică* Doamne! Scroafa se lupta cu gura, iar Tuliman cu paloșul.

Da s'a îndurat Sfântulețul și, până'n sară, i-a tăiat patru capete. Și când să sfințească soarele, scroafa de colo:

—Brânză mare! Mi-ai tăiat patru capete....dar par'că m'a pișcat un purice—zice ea așa scroafa, dar, la casa fetei din piatră, Smeul căzu bolnav în pat.

Sara Tuliman s'a dus la gazdă. Lumea, speriată până aci de răutățile scroafei, se tot *domăia* «Mă! Asta e venit ori să ne piardă, ori să ne scape de scroafă».

Dimineața, tot la lac. S'a luptat iar și s'a luptat de a mai răpus încă patru capete ale scroafei.

—Mi-ai tăiat, Tulimane, încă patru capete, da, tot n'ai să-mi scapi» zice ea și acu, dar, în pădurea fermecată, Smeul se bolnăvise rău de tot.

A treia zi dimineața, s'au luat după Tuliman, oamenii din sat cu arme, cuțite, topoare...și s'au dus să vadă ce-i?

S'a luptat, biet Tuliman, cu scroafa, s'a luptat până ce i-a mai rămas încă trei capete. Eră la asfințit și-i rămăsese *gurarei* numai capul cel vorbitor.

—He! he! Tulimane, Tulimane, unde am eu pas și răspas să mănânc o bucățică de trestie? Că te-aș face, voinice, mii și fărâme.

—Da, eu?—zice Tuliman, «unde am o bucățică de pâine și un pahar cu vin. Că...nu ți-ar mai sta capul acolo!»

Când l-au auzit grăind așa, oameni din tufiș, cari văzuseră tot, au dat fuga de i-au adus pâinea și cu vinul.... iar Tuliman, cu stânga se apără, cu dreapta mânca și bea.

A prins omul puteri și, odată s'a repezit de a retezat și capul vorbitor. Când colo, ce să vezi? Iese din scroafă, capra, sbierând. O spintecă și... țist! iepurele care o sbughiă spre pădure! Sar vânătorii cu puștele și-l culcă la pământ, de-l spintecă Tuliman și pe el. Pe urmă, svâr! prepelița din iepure! o împușcă și pe ea un vânător. O taie Tuliman, ia ouăle și pleacă.

Acu, cine poate povesti bucuria bieților creștini că-i scapase de scroafă? Caută, sărmanii, să încarce pe Tuliman cu daruri multe, dar el nu primește și... numa o fugă ține până la casa fetei din piatră și a Smeului.

Când intră pe ușă, vede pe Smeu întins pe pat și bolnav mai greu ca ori când.

—Hei, Smeule, ce să-ți fac ?

—Apăi, dacă m'ai omori, nu e bine de tine ; de nu m'ai omori, iar nu e bine «Și cine o mai da adevărul la nevastă tot așa să pățească ca mine!»

—Da, Smeule, de nici un folos nu mi-o fi viața ta, rămâi aci zice Tuliman și-l lasă că tot era nămetenia pe ducă. Ia pe fata din piatră și pleacă, fără să-i spue de mai trăește ori nu feciorul de împărat.

Prin pădure, să-l ia groaza ce vede! Lemnele, buștenii, butucii, crăcile, tot, tot ce era în codru... veneau grămadă în urmă-te, gata, gata să-i acopere.

Pasă-mi-te erau oasele Smeul... se țineau și ele după puterea lor ca re era la Tuliman și-i trântiau lemnele în cap.

Când să-l prinză și să i se nărue pe cap, ce să facă, ce să facă ? Il luminează Cel de sus și, odată scoate și trăneste jos ouăle din sân de s'au făcut terciu.

Și atunci, minune și iar minune ! S'au oprit oasele !

S'a dus Tuliman cu fata, s'a dus până în pădurea unde lăsase pe feciorul de împărat să-și facă groapa. Fata din piatră, când intră în codrul acesta, o coprinde un dor și o jale, că p'acolo mai fusese ea odată. Acolo o găsisse mândrețea de fecior. Dar unde-i Doamne, traiul, de atunci ? Se puse pe plâns sărmana, de n'o putea opri nici Tulimannici toată lumea și-i veni mai mai să cânte și ea ca noi, iacă așa :

„Fusei pe unde-am iubit :

„Găsi locșorul părliț,

„Iarba verde suspinând,

„Floricele, zău, plângând

„Tot de neicuțu 'n'rebând...

„Floricele, flori albastre

„Să le vezi, nu le-ai cunoaște

„C'au fost dragostile noastre !“

Stă fata pe gânduri și plânge când, uite, Tuliman îi arată groapa și-i arată și pe feciorul de împărat. Trecuseră, mare ale opt zile și el se îngropase până 'n gât !

Cine poate spune acum bucuria ei ? A pus mâna și dintr'o singură trăsătură, l-a scos din groapă ; apoi a început să-l sărute cu foc.

(Urmează)

C. Rădulescu-Codin

GĂCITORI

233.—*Rișchitorul.*

Cine slujește 'nfășat ?

234.—*Fota.*

Ce latră femeia la spate ?

235.—*Disagii.*

Ce sînt doi lupi într'un gât ?

236.—*Umbra.*

Ce nu face tataz¹ pe apă ?

237.—*Mâna și mănusa.*

Golășica intră 'n flocoșica ?

238.—*Gura, dinții și limba.*

Coșare cu cai albi,

Numai unul roșu ;

Îi bate pe toți ?

Antonești-Teleorm. **M. Apostolescu.**

239.—*Varza.*

Șeade curca 'ntr'un picior

Când se duce la isvor.

240.—*Aluna.*

Șovăită, vai de ea

Șeade 'ntru'n vârf de nua.

241.—*Fântâna cu cumpână.*

Am o găscă șoită, boită

Și cu gâtul soi, burboi.

242.—*Scripca.*

Scândurica bradului,

Veselia satului.

243.—*Cântarul.*

Mațele țiganului

În vârful goldanului.

De la Aurel Ionescu, Zvoriștea-Dorohoi.

C. Atanasiu.

244.—*Soarele.*

Am o găină târcătică,

Se duce singură la poezică.

245.—*Zgorghina.*

Tărtăcută roșie,

Plină de cârmozie.

246.—*Luna.*

Pe o piele de taur

Joacă un boț de aur.

247.—*Bostanul.*

Intr'un deal răvarsat

Șade tat-to bosumflat.

248.—*Moșuroiul de furnici.*

În cel deal răvarsat

Ferbe o oală cu păsat,

Gohor-Tecuci

N. Gh. Beldie

249.—*Macul.*

Sus pe fruntea unui pai,

Stă armata unui crai.

250.—*Fereastra.*

Ce nu-i nici în casă, nici afară

Nici pe pământ și nici în cer.

251.—*Copacul.*

Ce om șade cu capu'n jos,

Și cu picioarele 'n sus

Și n'amețește ?

252.—*Corabia.*

Suflet n'are,

Suflet duce,

Și pământul nu-l atinge,

253.—*Ploaea.*

M'a trimis Domnul de sus,

La cel de jos,

Să mi dai pește fără de os.

Jud. Dorohoi. **N. V. Hânțescu.**

254.—*Broasca dela ușă (incuietoarea)*

Hobot

Clopot,

Țâncăușă

După ușă,

Suferite

Du-te !

255.—*Ușa, culmea și fereastra.*

Am trei fete ;

Una a zis : « De-ar veni noaptea să mă odihnesc »

alta : « De-ar veni sărbătoarea să mă gătesc ».

Cealaltă a zis : « La mine vie, ori

nu vie, tot una-i ».

256.—*Bruma.*

Am un boț de aur,

Îl dau pe o piele de taur.

257.—*Oglinda.*

Cunună verde

Lichi palmă 'n părete.

Din Socea Căndești-Neamț

A. Moisă.

POVESTIRI ȘI LEGENDE

Ce cred gospodarii despre creșterea bună a copiilor.

165.—Era odată o vadană. Ea n'avea decât un băețel. La el ținea ca la ochii din cap. N'ar fi dat în băet, Doamne ferește ! Băiatul nu știa de frica nimărui și creștea așa ca o buruiiană de lângă gard. Cine să-l povățuiască la bine n'avea. De frică nu știa. Când ajunse mai mărișor, se *răcăduia* el la mă-sa, da decum să-i dea mă-sa câteva când greșea. Și creștea băiatul, mai mult pe drum, că vadana n'avea ce să-i facă. Și cum era necăjită se bucura când îi aducea băiatul câte ceva. Da nu-l întreba de unde a luat ceea ce-i aduce și dacă a furat, să ducă înapoi. Și azi așa, mâne așa, băiatul creștea mare și ca el și năravurile cele rele. Ș'a ajuns cogeamite om ; da de obiceiul furatului nu s'a desfăcut.

Odată fură la drum mare niște boi și niște cai și-i aduce într'un târg departe și-i vinde. Păgubașii l'au prins și l'au dovedit că el li-a furat vitele.

Pe-atunci hoții mari de vite se spânzurau. Și era bine și drept așa. Judecata a hotărît ca să spânzure pe feciorul vadanei.

În ziua când era să fie spânzurat, când calăul era să-i pue juvățul în gât, flăcăul zise către calău :

—Mai lasă-mă oleacă în viață și cheamă pe baba ceea, că mi-i mamă, că am să-i spun ceva.

Baba se apropie de fecior. El o rugă să plece urechea la el să-i șoptească ceva. Hoțul apucă pe mă-sa de ureche cu dinții și-i rupe urechea !

— *Așa se cuvine să-ți fac, ca să te cunoască toată lumea. Că de mi-ai fi fost mamă adevărată, m'ai fi bătut bine când ți'am adus cel întâi lucru de furat și dacă m'ai fi bătut atunci, azi nu m'ai vedea în spânzurătoare.*

Auzită de la Gr, Larion de 75 ani din Bogdănești-Suceava.

166.—Odată mama se duse la un frate al ei mai mare. Nu se văzuse de 20 de ani. Mama era acum gospodină și avea 4 fete și 2 băeți. Între altele moș Dumitru, întrebă pe mama :

—Mărioară, da ai copii ?

—Am bădică 4 fete și doi băeți.

—D-zeu să ți-i trăiască ; *da trage seamă de le rupe tu ciolanele amu cându-s mititei, c'apoi de n'or ști de frică, când or fi mari, ți-or rupe ei pe ale tale.*

Povestită de mama mea, Maria G, Lupea, astăzi moartă,

M. Lupescu.

167.—De ce șade dracul în iad.

Într-o zi se duce dracul la Dumnezeu.

cap să umble prin lume de răul oamenilor, că, cum îl văd, îl ieau la bagiocură, îl scui pă, își fac cruce de el, îl alungă, îl *tihoesc*, mă rog. Ți fac fel de fel de năduvuri, și îl roagă pe Dumnezeu să-i facă dreptate.

—Cum să-ți fac dreptate, zise Dumnezeu, dacă tu nu le dai pace și te acăți de care cum te întâlnești fără să-ți facă ceva, ori să-ți zică ceva.

—Da unde se pomenește, făcu dracu, da unde le zic eu ceva, eu trec pe drum, mă duc în treaba mea și ei cum mă văd, mă iau la bagiocură de n'am încotro apuca și de, mi-i mai mare rușinea.

—Bine drace, dacă îi așa, să mergi cu mine prin lume să văd și eu cum te bagiocuresc oamenii și cum te blastămă ei așa degeaba.

—Hai, zise dracu și plecară amândoi.

Cum mergea Dumnezeu pe un drum și dracu mai în urma lui, numai iată că întâlnesc în cale niște băeți care păziau niște vaci și băteau mingea la marginea drumului. Dracul ca să nu se astâmpere, face iute o raită printre băeți și dă cu piciorul mingei de se duce hăt departe. Dumnezeu s'a făcut că nu vede. Băeții au început a-l tihoi pe drac, a-l șuera, svârleau cu bulgări în el, vre-o câțiva s'au luat după dânsul și-l scui piau, aruncau cu glod într'ânsul, și-au bătut joc de dânsul; cum îi mai rău.

—Ei Doamne, zise dracu, ce le-am făcut eu la băeții ăștia de mă bat cu bulgări și mă tihoesc și mă ocărăsc în tot felul, că eu nu le-am făcut nimica.

—Ei taci și tu și hai înainte nu te potrivești lor, zise Dumnezeu.

Mai merșeră ce mai merșeră și se întâlnesc cu o babă care venea de la biserică. Dracul când ajunsese în dreptu babei se strâmbă la dânsa și scoase o limbă de un cot, încât se sperie biata babă și începu a-l blestema :

—Ptiuuiu ! Chei drace, arză-te focu spurcatule. Chei ucigă-te crucea lui Dumnezeu și te-ar bate Maica Precista. Da du-te pe pustii, duce-te-ai și nu te-ai mai întoarce.

—Ei Doamne, vezi cum mă blastămă și mă bagiocurește baba asta. Apoi ce i-am făcut eu ?

—Nu-i nimica, răspunde Dumnezeu, făcându-se că nu vede ; hai înainte și nu te potrivești ei.

Mai merșeră o bucată de loc și întâlnesc un moșneag care se ducea la biserică. Când ajung în dreptu lui, nu știu cum se potrivești drept pe malul unui pârau mocirlos, dracu s'apucă și-i pune piedică și cade bietul moșneag în pârau, mănîjându-și cămașa albă, pe față tot numai glod; și-a rupt lumânările; când se sculă moșneagu din tău¹ era mai

¹ Baltă mocirlosă

urît decât dracu. Incepu moșneagu a bagiocuri și a blăstăma :

— Legea mă-ti, drace, d'apoi ce-ai chitit tu să-ți bați joc de mine, ha ? Bătu-te-ar mama lui Dumnezeu și te-ar ucide toaca. Hoooo ! arătare, împelițatule, uriciunea oamenilor, chei satană, ptiu ! stahie.

Și își făcea moșneagul niște cruci și ocăra câte'n lună și'n soare.

— Ei Doamne, da moșneagului ista ce i-am făcut eu ?

Dumnezeu de data asta nu-l mai putu răbda, se întoarse repede și când îi trăsni două palme, se duse dracul de-a herbeleacul și unde începu a se văita și a țipa cât îl lua gura, cum urlă câinii legați în lanț; răgea ca vacile când le mor vițeii, necheza ca epele când le mânâncă lupul mînzii, mă rog, se văita în tot felul cum era mai uricios și mai fioros.

— Du-te, zise Dumnezeu, în fundul iadului și din întunericul cel nesfârșit să nu mai eși în vecii vecilor. Vii și te jălui la mine că nu-ți dau pace oamenii ? D'apoi eu nu te-am văzut ce-ai făcut și băeților și babei și moșneagului ? Dacă le-ai da tu pace crezi că s'ar acăța de tine oamenii ? D'apoi ei îs bucuroși să nu te vadă, da să se mai lege de capul tău.

Să te duci, să piei din lume; în fundul tartarului să-ți rămâe numele cu oamenii ochi să nu mai dai.

Și de atunci, de când l-a blestemat Dumnezeu pe drac, șade în tocul cel nestâns al iadului și în întunericul cel fără sfârșit, căci așa se cuvine că prea multe pozne făcea pe lume.

Auzită de la mama. Ardeoani-Bacău.

D. I. Procopie

168.—Tot un bou și-o beleă.

Cică pe atunci, pesemne era lumea mai bună, umbra D-zeu și Sf Petrea pe pământ. Cum mergeau ei iacă văd o fată mare secerând la un lan ce îl dădea gata; mai avea așa o postață.

D-zeu și cu Sf. Petrea erau ca doi moșnegi. Și D-zeu trimite pe Sf. Petrea să ceară niște apă de la fata ceia : Sf. Petrea cere, da fata nu-i vra să-i dea zicând că n'are vreme; se grăbește să mântue.

-- Da dacă a vra D-zeu îi mântui, adougă Sf. Petre — A vra, n'a vra, de mântuit tot o să mântui, zise ea înțepată. Dar D-zeu, blagoslovind cu mâna lui, făcu pe fata să nu mai aibă nici un spor la lucru, căci îi mare puterea dumnezeiască. Mergând mai departe văd o altă fată secerând la un lan, ce abia îl începuse.

Cere și de la ea puțină apă... iar fata se repede, fuga, varsă apă caldă din ulcior, și într-o clipală, îl aduce plin cu apă rece zicând drumeților se bea sănătoși; și s'apucă iar de treabă.

— Mai ai de furcă, fetică îi zise Dumnezeu privind la lanul de pâne...

— Ei, da mare-i Dumnezeu, dac'a vrea el îndată mântui zise fata. Dar

Dumnezeu, blagoslovind iar cu mâna dreaptă, îi dădu fetei, atâta spor în cât până în seară ea mântui lanul de secere. Merge acu D-zeu și cu Sf. Petrea și ajung la o răspântie.

Acolo la umbra unui gorun, ședea un «mahal» de flăcău și mâna porcii la jâr.

Il trezește Sf. Petrea și-l întreabă.

Incotro, măi flăcău, apucă drumul spre cutare loc...

Iar lenea de flăcău, neridicându-și nici capul măcar, abea ridică un picior, mormâind prin somn :

Ia 'ncolo !... Și arăta cu piciorul... Dumnezeu și cu Sf. Petrea merseră în drumul lor.

Pe drum zise Sf. Petrea lui Dumnezeu.

—Doamne, flăcăul ista de abia ne-a ridicat un picior să ne arăte drumul; bine s'ar mai potrivi cu fata cea leneșă care n'a vrut să ne aducă apă...

—Nu Petre, zise Dumnezeu. Flăcău ista are să ia pe fata cea harnică.

—Poi asta nu-i drept, Doamne !

—Nu Petre. Așa va fi ! Că de cându-i lumea, tot un bou și-o belea.

Petru Gh. Savin

Povestită de mama. Jorăști-Covurlui.

169.—Ariciul și Albina.

Cică la început când a făcut Dumnezeu cerul și pământul, s'a brodit de a făcut pământul mai mare de cât cerul, și nu încăpea pământul sub cortul cerului. Și marginile pământului stând afară din cortul cerului nu mai vedea nici soare, nici lună, nici picătură de ploie sau fulg de zăpada.

Ce să facă Dumnezeu ca să dreagă lucrurile ? Să ceară sfat la ariciu ! Cheamă pe albină și o trimite la ariciu. Albina se duce și-i spune : «Uite, nene ariciu,—cum o fi zis ea acolo — m'a trimis Dumnezeu să te întreb, cum ar putea el să bage tot pământul sub cer ?»

«Și tocmai la mine te-a trimis, la un ghemuit ca mine ? Da ce știu eu?» zice ariciul cu supărare. «Du-te de-i spune că nu mă pricep eu la asta !».

Albina pleacă, dar în loc să iasă pe ușă se așează pe clanța ușei, iar ariciul crezând c'a rămas singur începe a dondăni: «hâm ! El (Dumnezeu) —după ce și-a bătut joc de mine și m'a făcut așa de ghemuit și de urit—acum ar pofti să-l învăț cum să micșoreze pământul. De ce nu mi-a dat putere multă să strâng pământul în labe până s'o încreți să se facă numai munți și văi și să vezi atunci cum încap»...

Sbârr ! atunci și hoțoaica de albina de pe clanța ușei și fuga cu vestea la Dumnezeu.

Da ariciul de colo : «Aci mi s'apuci între ? Măcarți ca și alții...»

Și albina spuse lui Dumnezeu tot ce a făcut și ce a auzit de la arici și ce i-a zis ariciul.

Da Dumnezeu mângâind-o zice : lasă, albinițo, că toată lumea o să mănânce c... tău; bine că ai aflat ce trebuia...

Și de atunci sunt munții și văile și de atunci face albina miere.

Pr. Ioan D. Mihaiu

Auzită de la tatăl meu Dumitru Mihaiu, com. Măgurele jud. Prahova.

170. - De ce nu se toarce cânepă Marți seara?

— Vreți să știți, copiii mei ?

— Vrem.

— Dacă este așa, apoi ascultați la mine și să vă păziți de asta cât veți fi, căci e rău. De ce ? Ascultați și țineți minte spre învățătură din asta :

Odată, nu tocmai demult, într'un sat de pe aici, o muiere într'o zi de Marți seara, era singură acasă în bordeiu și torcea, torcea de zor la fuioare de cânepă.

A tors ea așa, până pela miezul nopții, când se pomenește că intră în casă peste ea, o muiere care'i zice :

— Torci, ai ? !

— Păi ce să fac ? Torc ca să pui pânză.

— Dacă este așa, dă-mi și mie o furcă cu caier și fus, ca să ajut și eu la tors.

Toarseră ele amândouă, heee... mult și femeia aia isprăvia caier după caier ; așa că după un ceas-două, isprăviră toate caierile de tors. S'au pus pe urmă de au depănat tortul pe rischitor și l-au făcut jurebii.

— Ei... știi ce ?

— E ! ?

— Fiindcă isprăvirăm de tors și de depănat, hai să-l și coacem tortul (adică să-l fiarbă în căldare pentru a se înmoia), ca să isprăvim treaba odată.

Dar ea avea alt gând, șireata !

— Păi că n'am căldare.

— N'are nimeni în tot satu'ăsta !

— Ba are numai o muiere.

— Du-te d'o iea și vino iute.

Ea pleacă și să duce la moașă-sa de-i spune toată trășenia.

Da'moașe-sa, muiere bătrână de ! îi zice numa'decât :

— Făăă... păi ție nu-ți dă'n gând cine e aia ?

E sfânta Miercuri, care te bagă'n căldare cu tort cu tot, să te coacă

bine și pă tine. Tot așa am mai pățit și eu odată și de abia, de-abia am scăpat cu viață.

Tu dute acasă și suie-te pe bordei și strigă cât ai putea :

«A...oleo, între deal și'ntre Ardeal,

Cum arde casele slinte Miercuri» !, căci pe acolo, prin părțile alea, trăia sf. Miercuri.

Ea, când o auzi așa, o să se ducă numai decât acasă ; tu să întri în bordei, să'ncai bine ușa, să ungi toate vasele cu usturoi și să le întorci cu gura'n jos; și, dacă o mai veni, tu să nu răspunzi nimic. M'ai înțeles ?

Auzind așa, muierea s'a dus acasă și a făcut întocmai cum o povățuise moașă-sa.

S'a suit pe bordei și a strigat cât a putut :

«A...oleo ! între deal și'ntre Ardeal,

Cum arde casele sfântei Miercuri».

Cum a auzit sfânta Miercuri din bordei, iute a eșit afară și s'a chitit pe fugă acasă. Când acolo, nu era nimic.

Repede se'ntoarce iar îndărăt la bordei, cu gând rău asupra acelei femei și bate tare în ușă.

—Deșchide ușa, făă...!

Din năuntru nu se auzia nici o țipenie, paic'ar fi fost pustiu. Mai încearcă odată, degeaba.

liii... mi-o făcuși tu mie,

Da 'ți-o făceam eu tie !

Și așa a scăpat biata muiere de moarte, căci altfel, o pățea bună de tot.

Iar de aci încolo, fiindcă i se dusesse vestea ca de popă tuns, nici ea și nici altele n'au mai îndrăsnit măcar ca Marți seara să toarcă câ-nepă și să necinstească ast-fel pe sf. Miercuri.

Povestită de mama, Ioana Nac M. Popescu din Voicestî-Vâlcea.

Ion N. Popescu

VRĂJI ȘI FARMECE

36. Bobii.

Când se dă cu bobii de venirea cuiva, pe care îl aștepti, zici :

Voi, patruzeci și unu de bobi,
Voi, patruzeci și unu de frați,
Cum știți să 'ncolțiți

Și să răsăriți
Și lumea să hărăniți
Să știți de șurea lui (N).
Dac'o veni ș'o veni,
Să dați în frunte pe cinci,
La inimă trei,
Colac în prag,

Bucurie în toate părțile,
Să știu bine că vine.
Iar de n'o veni și n'o veni,
Să-mi dați în frunte pe nouă,
În inimă două,
Să vă închideți,
Să vă îmblăniți,
Să știu bine, că nu vine.

Titești-Argeș) **C. N. Mateescu.**

37. De dragoste.

Am plecat (...*Cutare*) pe cale,
pe cărare,

Pe drumul cel mare,
Pe potecă necălcată
Cu roaua nescuturată,
Prin pomi înfloriți
Și alți *îmbumbiți*,
Roaua se scutura,
Cu buciul buciul,
Și-n 'ceastă apă le puneam
Și pe (...*Cutare*) le-aruncam.
Mă dusei pela fântână :

— Bună dimineața fântână !
— Mulțumim Dumitale (...*Cutare*) !
Dar ce cauți tu la mine ?

— Cum să nu viu eu pe la tine...

Că m'a urit tata și muma
Și m'a urit vecina și sora
Și m'a urit lumea toată !

Maica Domnului nuzia

Și din gură așa grăia :

« — Taci (...*Cutare*), nu te întrista

Că de mâna dreaptă te-oi lua,
La râul Iordanului te-oi duce ;

Acolo am patru-zeci-și-patru
de mucenici

Cu patru-zeci-și-patru lopețele,

Cu patru-zeci-și-patru măturele ;

Cu măhuri te-or mătura,

Cu lopeți te-or răni

Și te vor spăla pe cap

De peri de țap,
Pe ochi de coji de rac,
Te va spăla pe buze
De bale de mătă,
Te va spăla pe trup
De bale de lup,
Din genunchi în jos,
De pucios,
Te va spăla pe tălpi
De piei de șerpi,
În covor frumos te-or îmbrăca,
În jeț de aur te-or pune,
În câmpul cu dorul te-or duce.
Acolo, cu un măr de aur de

pământ va da;

Masă mare de aur se va face,
De mâna dreaptă te-oi lua,
Cu buciul voiu buciul,
Toate dragostele voiu aduna :

Dela oaie cu miel,

Dela vacă cu vițel,

Dela iapă cu mânz,

Dela femeie cu copil mic,

În această apă le-oi arunca

Și pe (...*Cutare*) le-oi pune.

Cum trag albinele la ulei,

Așa să tragă dragostile la

(...*Cutare*).

Cum trag rațele la apă,

Așa să tragă dragostile la

(...*Cutare*).

Iar (...*Cutare*) să fie privit,

De toată lumea văzut,

De rude, vecini și prietene.

Roate legate

Sub garduri aruncate,

De porci rămăte.

Iar (...*Cutare*) floare de *troacă*

înflorită,

Pe gard suită,

De toată lumea privită.

Iu scui, scui :

Ci scuipe fragă
 Să fie la toată lumea dragă;
 Nu scuipe scuiat,
 Ci scuipe mură
 Toată lumea să-i cate 'n
   gură !...

(Din Boureni-Doljiu).

Nic. I. Dumitrașcu.

38. De dragoste.

Murgule, murgulețule,
 Eu oiu dormi, m'oiu hodini,
 Da'tu să nu dormi și să nu-te
   hodinești.
 Ci să-mi aduci dragoste
 De la 99 de împărați și împărătese
 De la 99 de miri și mirese
 Și să pui dragostea lor în
   steclă la mine.
 Du-te la 99 de Turci și Turcoaice

Și la 99 de Țigani și Țigănce,
 Și la 99 de Moldoveni și Moldo-
   vence
 Și la 99 de Munteni și Muntence,
 Și la toate liftele,
 Și adă-mi dragostea lor în
   steclă la mine !..

(De la mătușa M. Furtună, Mănăstireni-Botoșani).

39. (Suflă de 3 ori)

Câte cioare și cioroi,
 Eu is Doamnă între voi !
 Cu capu' de cuc,
 Cu frunza de nuc,
 Cu limba de toacă,
 La toată lumea dragă !...

(Când se duc fetele la joc, zic ace
 vorbe).

D. Furtună.

DATINE ȘI CREDINȚE.

819.— *Obiceiuri la botez și cumătrie.* În sara când se botează noul născut, baba—moașa—e trimisă de părinții copilului ca să poștească—să vestească de botez—pe *cumătrii cei mari*. Această poftire se face c'o sticlă de vin sau rachiu și c'o felie de pâine, ca finul să aibă noroc la toate bunătățile !

De obicei, dacă copilul e întâiul născut, atunci trebuie să fie botezat de nunii, cari au cununat pe părinți. La botezat ieia parte numai cumătra mare și foarte rar vine și cumătrul, pentru-că cumătrele au mai mult noroc ! Până la Biserică, copilul trebuie să-l ducă moașa ; iar *nașa* (nuna) duce făclia (o lumânare, cât se poate de groasă, în jurul căreia se leagă c'o cordică albă sau roșie o materie—lână, ciut, sau chiar și pânză albă la nevoe,—ș'o crânguță de bosuioc). Nuna mai duce ș'o sticlă de vin sau rachiu, pentru a cinsti pe acei cari-i va întâlni pe drum și le va zice: «*să vă fie de bine, cumătră mare*» ! Făclia închipue pe mire sau pe mireasă, după cum finul e fată sau băiat. Nașa nu trebuie să pună mâna pe copii, decât atunci când preotul i-l dă, la botez

și ea îl primește în *crijmă*. (O bucată de pânză de casă, adusă de nună și din care mama copilului îi va face o cămeșă).

După botez, dela Biserică înapoi, nașa își aduce finul în brațe ținând și lumânarea aprinsă în mână, care, dacă se stânge, e semn că finul (sau fina) va muri. Ajunși acasă, cumătra mare și cu moașa, nu intră în altă odaie, decât acolo unde s'a născut copilul, unde dându-l mamei, stânge lumânarea și face o cruce pe podul casei zicând : «*să vă trăiască, cumătra*». Mama primind copilașul și făclia, sărută mâna cumătră-sei. În această noapte copilul stă *imbrobodit* (înfășat la cap) cu crijma până a două zi, când vine nașa. Din cordica, cu care se leagă făclia, mama face *fiong* (fontă) pe care o va purta fina (dacă-i fată) pe cap, când va fi *fată mare*. Bosuiocul se strânge după icoană iar din materie, mama își face o fustă frumoasă ! Lumânarea trebuie se se ardă, fără însă a se răsipi ceva din ea.

— A doua zi, după botez, vine cumătra cea mare și cu cumătrul dimpreună cu alte femei, rude sau prietene, pentru a *scălda* pe fin sau fină și a face cumătria. Cât timp cumătra scaldă finul, lumânarea stă aprinsă, și la urmă o stânge și se repetă aceleași obiceiuri ca și'n sara dela botez. În scaldătoare, nuna pune totdeauna un bacșiș pentru moașă. Dacă se face masă, atunci să dă *dare* ca și la nuntă : întâi pune nașa câți-va gologani într'o farfurie și-o bucățică de pâne și luând sticla, se cinsteste sângură. Cei-lalți o urmează cu cât pot și voesc. Când nu se face masă, deci *dare*, atunci nașa pune un leu pe fruntea finului și cei-lalți, cari vor, dau și ei.

Acești bani sunt pentru mama copilului.

Când ărintii copilului și cei cari botează sunt oameni cu bună stare, cu *dare de mână*, atunci fiind de toate, fac joc cu lăutari, petrecanie mare, aproape ca la nuntă.

La câte-va luni după botez trebuie să te duci cu *colacii* la naș. Pentru aceasta, părinții copilului pregătesc 2 colaci, 2 bucăți de sopon de «cel care miroasă frumos», o găină vie, dace copilul trăește, iar dacă e mort, atunci friptă și o sticlă cu vin și într'o seară, după ce au vestit pe alde cumătra-sa, merg cu toate aceste, dimpreună și cu copilul. Aici, după multă vorbă și chef, mâncare și băutură, cumătra, dacă e fată, sau cumătrul dacă e băeat, *ieau din păr* finului, tae cu foarfecele păr din capul copilului în chipul crucei, pe care-l lipește c'o bucățică de *ceară* curată și-l dă mamei pentru a-l păstra acasă în coarda podului, și când finul va ajunge flacău sau fina, fată mare, să i-l arăte, spre a vedea și el, cum îi era părul când era *de țâță*. Cumătrii cei mari dau înapoi finului din cele aduse, un colac, un sopon, o sticlă de vin și pe deasupra încă o materie pentru cumătra-mama din care să-și facă o

fustă. Alți cumetri mai chiaburi, mai dau și câte un bacșiș.

Țuțcani-Covurlui.

I. O. Zugravu.

820.—*Cântecul prepeliții (găinușii).* «Mă lau, mă lau! pâtpâduchi, pâtpâduchi». Așa cânta găinușa. Se chiamă pâtpâduche; alții o numesc potârniche. Puii săi au minunat toată lumea. Fug cu coaja de ou în cap. De-abia au ieșit din ou, și ei fug.

Au împânzit lumea ca puii de potârniche, zic unii când copiii unei mame vitrege fug de ea.

821.—*Cântecul cocoșului.* «Cucurigu-u-u-u-u!» Se aude cântând după ce bate din aripi.

Cocoșul cântă totdeauna la 12, la miezul nopții. Ceasornicul satului.

Dacă cântă cocoșii de cu seară, a două zi se strică vremea. E negură.

Dacă cântă pe dinaintea casei, sau pe pragul ușei, semn că vin mossa-firi.

Dacă cântă și găina ca cocoșul, înseamnă că cineva se îmbolnăvește.

822.—Când țise pare că trag clopotele a moarte, înseamnă că un neam sau rudă de aproape se va îmbolnăvi.

823.—Când focul pâlpăie în sobă, ca și cum ar sufla cu foile, făcând un sgomot mare, e semn că cine-va te ocărăște pe din dos.

Ca să nu te mai ocărăască, strici acel tăciune cu cleștele, bătându-l cu ciudă, să se moae dușmanul.

Țuțcani-Covurlui

T. I. Cruceanu.

824.—În săptămâna mare și la serbători mari nu se descântă.

825.—Jidanii, când văd biserica noastră zic: «urâta urâtelor și spurcata spurcatelor.» Când văd o îngropăminte creștină zic: «Azi văd un câne, mâne doi».

826.—La botez se dă moasei după scâldăciune: bani, fuior, caie, grâu sare, zahar, etc. pentru ca nou născutul să aibă belșug de toate în viață. După ce se naște copilul trebuie să-i dea țâță o femeie; aceia se pune pe un sac cu făină, iar copilul ise pune în mâna, ori pe piept bani și toate bunătățile, ca să nu ducă de nimic lipsă în viață.

827.—La Bobotează preotului i se dă numai decât fuior, ață, pânză etc. căci numai cu acelea poți eși din iad.

828.—Când faci casă nouă, temelia cere suflet; hotărît: moare cineva.

829.—Oua la clocit să nu pui de cele ouate sărbătoarea, căci ies minuni: șchiopi, strâmbi, cu două capete, ș. a.

830.—Ziua Înjumătățirii Praznicului după Paști—numit în popor în mod impropriu Rusalii—se ține cu mare sfîntenie în popor. În această zi trebuie numai decât să bei rachi, ori vin cu pelin.

831.—Apă trebuie să cumperi în ziua de moși și să dai de pomană

pentru morți. Când te duci la fântână, leși pe ghizdele un ban de argint, ori și mai mic.

Jud. Botoșani

V. Moisiu.

832.—Când vine preotul la ajun cu icoana, se pune pe locul unde are să se așeze el, grăunțe, iar pe urmă aceste boabe se aruncă galițelor, ca să șadă (clocească) closcele.

833.—În ziua de Iordan păzesc fetele, ca să calce în urma preotului după ce a sfințit apă, pentru ca să se mărite în câșlegile acele de iarnă.

834.—Femeia îngreunată (în poziție, grea) să nu șadă în prag, căci naște greu; nici să dea apă de băut cuiva cu mâna ei, ci să pue paharul cu apă pe masă.

835.—Nu e bine a mânca în ajunul Crăciunului în picioare (stând), căci fată vitele stând în picioare.

836.—Să nu te uiți de afară pe fereastră pe la alte case, căci faci ulcior (urcior) la ochi.

De la mama, Ecaterina Onciul, Frătăuții-vechi, Bucovina

Jud. Botoșani.

Ilarie Onciul

C A N T E C E

853.—*Foaie verde de cicoare
Mai stai, soro, fată mare,
Că ești una la părinți,
Ca luna între doi sfinți ;
Și părinți-ți strâng avere,
Să le fii de mângâiere.
Foaie verde matostat,
Și-a venit om bun din sat,
Frumușel și 'ndealecat
Și părinții nu m'au dat.
Foaie verde mărăcine,
Și-a venit om rău din lume
Nevăzut, necunoscut,
La părinți că le-a plăcut.
Până sar'-am logodit,
La lună m'a cununat.
Da'nici luna n'a 'mplinit,
Înapoi iar c'am venit.
Părinții m'au înurebat :
—Bine-i, fată, cu bărbat ?*

*Tot am zis că-i bine, bine,
Pân ce-a curs venin de irine.
Când eram la mama fată,
Măncam turtă coaptă 'n vatră
Și eram ca floarea 'n glastră ;
Dar de când m'am măritat,
Măndănc pâine și beau vin,
La inimă pui venin ;
Că venin negru 'nchegat
E bine dela bărbat.*

854.—*Foaie verde izmă creață,
Și-am o mândră cam isteasă,
Totdeauna 'mi dă povață,
Să nu-i fac cu ochiu 'n față.
Nici în față, nici furis.
Că nu e la tufăriș.*

855.—*Foaie verde trei lalele,
Măi, băiete băiețele,
Dacă-ți trebuie muiere,*

*Nu mă lua delc: surcele,
Vin la mama de mă cere,
Nu vrea maica să mă dea,
Pune mâna și mă iea
Și-mi iea casă cu chirie
Alături de piscupie,
Să-ți dau gura numai ție.*

856.—*Munte, munte, piatră seacă,
Lasă voinicii să-mi treacă;
Să-mi treacă la ciobănie,
Să scape de miliție.
De cât slujbă la ciocoi,
Mai bine cioban la oi
Cu capu' pe mușuroi.*
(Com. Vârleni-Vâlcea).

C. N. Mateescu.

857.—*Bradule de pe la munte
Ce te bați cu gânduri multe
Și te legeni la pământ ?
—Da cum nu m'oi legăna
Dacă mi-a venit vremea
Nouă cărți din nouă părți
Să mă tae în 'bucăți
Să mă ducă 'n târgurele
Să mă facă temnițele
Să pieie voinici în ele.
Dar mai bine mi-ar părea
Să mă tae tot tăblițe
Să mă facă iconițe
Să mă dea la copilițe
Să mă poarte 'n sân la țâțe.*

858.—*Foaie verde ș'un pelin
Hai puicuță să fugim
Să fugim să pribegim
C'ăcea noi nu trăim,*

*Să fugim în Humulești ¹
Ș'om face nunta 'n Dolhești ²
Și ni-om cununa 'n Stroești ³
Nici acolo nu trăești.
Frunzișoară de lemn bun
Om trece dealu 'n Cordon ⁴
C'acolo-i un popa bun
Și cunună de pe drum ;
Este-un popă 'ntre molizi
Cunună pe cei fugiți
Și 'nturloacă ⁵ cei urțiți
Este-un popa 'ntre doi brazi
Și cunună și doi frați.*

Zorleni

M. Lupescu.

859.—*Foiliță ca lipanul
La dealul lui Răboveanu
La casa lui Mărineanu
În luncă la Vărvoreanu.
Frunză verde mărgărit
Mărgăritar înflorit,
Cine mi te-a ciumpăvit ?
—Călărași la rând trecand,
Din fluierași tot cântând,
Din săbii tot sdrăncănind,
Neveste de la prășit,
Dănacii de la cosăt,
Fete mari de la nălbit,
Că sânt bune de iubit.*

860.—*Frunzuliță trei lălele
Bate vântul de la vale
Mi-aduce 'n casă răcoare.
Cu miros de iarbă mare
Face fusta rotocoale,
Bagă șorțul 'ntre picioare
Și mă chiamă să-l scot eu*

¹ Sat lângă Neamț unde s'a născut Ion Creangă.

² Sat în județul Suceava.

³ Asemenea.

⁴ Cordonul sau Bucovina.

⁵ Inturloacă sau unește.

*Că sânt bun la Dumnezeu ;
Să-l scoată cin'la băgat
C-a să n'am nici un păcat.
De la Petru St. Durlă din Catane.*

861.—*Foaie verde măr sălcii
Drag mi-a fost soldat să fiu,
Ca să port calu' de frâu,
Și de frâu și de căpăstru
Să meargă bine 'mbuiestru.*

Și să-i pui zăbalele

Să-l privească fetele ;

*Fete mari tot de primari
Nepoate de ghinerali.*

*De la C. Poenariu din Pârcoveanu Ro-
manați.*

862.—*Frunză verde trei costei
De trei ori dănac fusăi,
Socoteala nu-mi detei.*

*Frunză verde de-o negară
Am să dau în primăvară,
Cu capu' la puica 'n poală,
Să-mi vezi, neică, socoteală!*

*Și iar frunză de-o negară
Bine-oi trăi 'n primăvară
Cu mândrușele pe-afară.
Foaie verde lemn de sus
Că acum de când a nins
Toate mândrele s'a 'nchis*

Șt. St. Tuțescu.

863.—*Foilișă lemn uscat,
Este-un bordeiu tuchilat,
De copaci încunjurat,
Un' ședea Bujor culcat,
Puica șede și-l păzește,
De lacrimi abia-l zărește,
Și din gurișă zicea:*

*—Samsioane Bujorule,
Scoală, scoală, nu dormi,
Că iar potira vini"*

*—Las' să vie pupo 'n cruce,
Cum a veni s'a și duce,*

*Că mai am vre-o șes'-acasă,
Cu ertaganele scoase,
Șapte, opt is după mine,
Cu carabinele pline.*

*Cu carabina când da,
Câte șapte, opt chica ;
Carabina, când pocnea
Câte șapte opt cadea.*

*Cules dela Costache Gavril a Popei, de
peste 90 ani, din Pleșești-Suceava*

I. Costăchescu.

864.—*Foaie verde ș'o lalea,
De la deal la casa mea
Face Iliana șuşmea.
Șuşmeaua au 3 isvoare,
Să-mi potol setea și para.
Focul de la inimioară,
Nu mî-l poate stînge o țară,
Numai puiul într'o sară.
Numai puiul cu vedere,
Ce dă trupului putere
Și ochilor mîngădere.*

865.—*Ș'am zis verde toporaș,
Prea iubite amoraș,
Prea iubite, foarte, foarte,
M'ai adus la dor de moarte.
De umblu pe câmp nebun,
De-mi pare cărarea drum.
Eu viu sara de la câmp,
Maica'mi pune să mînînc,
O felie două de pâne.
Eu mînînc și'mi mai rămîne.
Maica mă cunoaște bine,
Că eu am amor în lume.*

Idrici-Fâlcu.

Ch. C. Arteni.

866.—*Ce te uiți bade la mine ?
Ori gîndești că nu-mi stă bine
Uite-te la mîndra ta
Că gîndești, că-i Marțola.*

867.—*Hupa, hupa, pe podele*

*Că cizmele nu-s a mele ;
Ci-s din sat de căpătat
Mulțămesc cui mi-le-a dat.*

868.—*Cântă cucu 'n poieniță...
Mândra mea la fântâniță,
Tot bea apa și sughiță.
Popești-Farcașa, Suceava.*

Toma E. Alexandrescu.

869.—*Frunză verde bob năut,
Vineri maica m'a făcut,
Sâmbătă m'a botezat
Duminică m'a 'nsurat
Luni, ordinul mi-a picat
In miliție m'a luat.*

*De cât în miliție dus
Mai bine pe-o cruce pus !
Să iea tîmâie de-un ban
Să mă tîmâie un an !
Foaie verde matostat,*

*Să vâ spui cum s'a 'ntîmplat:
In luna lui Maiu în două
Ne vine muniție nouă.*

*In luna lui Maiu în trei
Ne pornește la Știrbei.
In luna lui Maiu în patru
Ne 'ntîlnirăm cu 'mpăratu.
In luna lui Maiu în cinci
Ne descaltă de opinci*

*Și ne'ncaltă 'n cisme mici
In luna iui Maiu în șasă
Ne-aruncă haine pe masă.
In luna lui Maiu în șapte
Ne puse runița 'n spate.*

*Frunză verde foi vizdeu
Aoleu, bieții flăcăi
Cum i-adună de prin vâi
Și mi-i tunde ca pe oi
Și-i pornești la răsboiu,
La răsboiu Turcului*

De-i e drag haiducului !

870.—*Luncă, luncă, mult mi-ești
lungă,*

Și n'am cal bun să te-ajungă !

*Luncă, luncă, lunculiță,
Lovi-te-ar d'o brumuliță,*

Frunză din tine să pic

Să rămâe numai două

C'alea ne trebue nouă !

Numai două să rămâie

Dușmauilor de tîmâie !

Comunic. de Tache Iliescu, Ciunei-Ghizdăvești-Romanați.

C. Daniliescu.

871.—*Fîre-ar ceasu-alimănit¹*

Și ziua 'n care'am născut

Că prea am fost necăjit :

Cu șapte mândre de gât.

872.—*Busuioc verde chitat,*

Spune-mi cin'te-a sămănat ?

—Marița când a plecat

Și-a lăsat pe măicuțița

Cară apă cu vedrița

Și mă udă cu gurița

Ca să-mi mai crească foița.

873. *Foaie verde bob năut*

Când plecai de la Râmnic,

Cu calul nepotcovit

Mai bine să fi muri

Sau calul să-mi fi plesnit.

874.—*Busuioco nu te-ai coace*

Nici pe loc nici pe prilouge²

Că din sămâncioara ta

S'a 'nceput dragostea mea :

Dragoste nesocotită

Și de flăcăi neiubiți !

¹ —afurisit, al focului, ș. a.

² Loc lăsat să înțelineze, nearat.

875.—*Dragostea din ce se
ncepe?*

—*Iarna din inel și bete
Vara din busuioc verde.*

Oltenia.

Gh. Ciaușanu.

876. *Pânză, pânză*

Fă-te mână

Și treci dealul la mama

Că te știe-a te lucra.

877.—*Când pusei furca pe bute*

Mă și pusei la băute

Dar scăpăi fusul pe vrană

la mai dă jupâne-o cană.

878.—*Păharel nu tremura*

Că te-oi be, nu te-oi mânca.

879.—*Degeaba mai clempâncști*

Dacă nu te potrivești.

880.—*Măriucă draga mea*

Hai la joc și nu ședea

Să te'nvîrt odată bine

Să-mi ție pe-un an de zile.

Comunicate de Gh. Negureanu și adu-
nate din satul Coșula-Botoșani,

Petru Gh. Savin.

881.—*Frunză verde magheran*

Toată lumea ore neam,

Eu străină n'am pe nime

Plânge inimuța'n mine

Ca un copil de trei zile.

Copilul plânge și'nceată

Inima mea nici odată...

C'am un frate și-i departe,

Peste ape lungi și late;

Că'n străini ne-am străinat,

De neamuri m'am depărtat;

Și de frați și de surori,

De grădina cea cu flori...

De străină ce-s străină

Apa mare nu mă mină,

Și, de-străină ce-s seleacă

Apa mare nu mă'neacă

Pe de-asupra mă plutește

Ca pe puiul cel de pește.

De la Ana Greciug, Mitocul Dragomir-
nei, Bucovina.

Alex. Morariu.

882.—*De la București la vale*

Numai vaete și jale

C'o murit o fată mare.

Fată mare logodită

Cu zestrea toată gătită.

La dealul cu florile

Pe toate cărările

Mi-o plînge surorile.

Și mi-o plânge cea mai mare

Cu păr galben pe spinare.

Și mi-o plânge cea mai mică

Cu rochița'n horbofică.

Mi-o plânge cea mijlocie

Cu rochița vișinie.

Măsa plânge nu prea plânge

Surorile varsă sânge.

Frunza'n vie se usucă

Ș'a teiului se despică.

De la Anica Ciurești-Tutova

Gh. V. Șușnea.

883.—*Frunză verde iarbă neagră*

Am avut o puică dragă

Și-o purtam cu fustă albă

Șt-o țineam cu noaptea'n treagă

Cu hurmuzu¹ răvârsat

De umbla puiul turbat.

Și-am zis verde trei gutui

Geaba puică mă mângîi

Că de mine tot rămîi

În gutui și mere verzi

¹ Cărbăgele albe, multe și sunt puse la gătit.

Că de-acum nu mă mai vezi.

Stănuești-Tutova

C. Patriche.

885.—*Frunzuliță de doi nuci,*

De doi nuci, de doi lăptuci.

—Țață cu poalele lungi

Tu mă minți de viu pe-aici

Desculț și făr' de papuci.

Numai cu țigaru'n dinți

Și cu ochii străluciți.

Bate-o doamne, fur'o drace

Care nu-mi dă mie pace

Să iubesc pe care-mi place.

Cum n'a lăsat Dumnezeu

Ce-oi iubi să fie-al meu

Să moară când oi vrea eu

Să-l ingrop cu gustul meu?

886.—*Ionică, Ionea,*

Dă-mi și mie o floricea

De-aici din grădina ta.

—N'are, țața, flori de dat,

Astă vară n'a plouat,

Am plătit de le-am udat

Cu bani de pe sărutat;

Am plătit de le-am plivit

Tot cu bani de pe iubit.

887.—*Până nu te-amorezam,*

Unde mă culcam dormeam.

Dar de când te-amorezez,

Cât îi noaptea mă'nvârtesc,

N'am cap să mă odihnesc

Tot la tine mă gândesc.

Tot gândind puică la tine,

N'a rămas inimă'n mine;

Căci puțină ce-a rămas

Și-aceea de dör s'a ars.

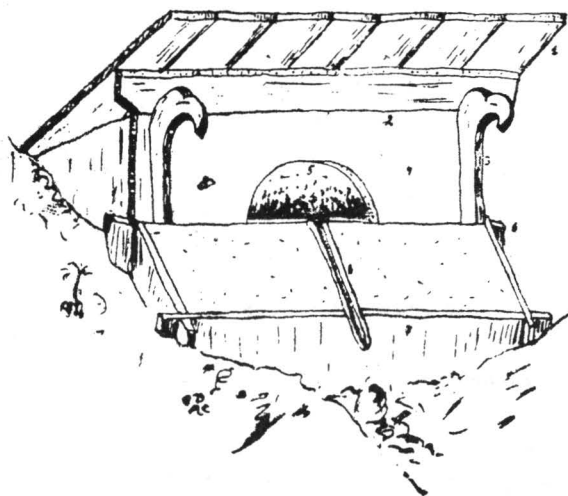
Din Movilița-Putna

N. St. Graur

O SAMĂ DE CUVINTE

1478—1507

Fântâna (cejmeaua).—Afară de fântânele numite puțuri (bunare în Me-

hedinți, *ciutură* în unele părți ale Doljului) mai sunt așa numitele cejmele sau fântâni curgătoare. Alături este o cejmea, cu părțile ei cum și rostul acelor părți:

1. «*Acoperișul*» făcut din blâni de tufan. La spate coperișul este băgat sub coastă, în pământ.

2. «*Coroana*», blană îngustă ce se încheie

de-asupra scârlăunților. Pe ea se reazămă capul din față al acoperișului. O coroană se mai află și în dos.

3. «Scârlăunții» sunt capetele blănilor ce închee laturile cele două ale cejmelei și cari merg cu un cap la spate, pe sub acoperiș, în pământ. Se numesc astfel, fiindcă sunt scobiți la capete, (Scârlăunții sunt penele încovrigate din coada rățoiului și părul răsucit din fruntea fetelor; deci, de-aici și numirea.)

4. «Blana cu gura», o blană lată cam de două ori cât «coroana». Se închee la capetele ce ies puțin în lături, cu «blănilor scârlăunților». I se zice așa fiindcă în ea se află tăiată gura fântânei.

5. «Gura fântanei», de formă semicirculară. Pe gură se scoate apă rece din fântână, cu o oală nouă de pământ.

6. «Cheia apei», o blană care pleacă din «blana cu gură» în pământ până mai jos de apă. Ea ține să nu iasă apa afară pe margini. Se mai află una la spate.

7. «Vistiria», o blană groasă, care se închee cu o parte din blănilor scârlăunților ce es afară. Ea e tot în pământ. Se pune la acelaș nivel cu «cheia apei». Ea e puterea fântanei căci toate încheieturile se termină la ea. Una e și la fundul fântanei. Intre «vistirie» și «cheia apei» se pune nisip cu pietriș, să nu se facă nomol, să se scure în fântână.

8. «Tuțuroiul», un lemn de salcie scobit, ce se așează cu un cap în gura fântanei și cu altul pe «vistirie». Capul cel după vistirie se lungeste mai mult afară. Pe el curge apă din fântână.

Imprejurul cejmelei se pune pietriș și se sădesc pomi, ca să ție apa rece. Tot la fântână se mai găsește câte o oală nouă, cu care se bea apă.

Ilătărei-Vâlcea

Gh. Fira.

Zolcă (să faci sacul zolcă) să-l umpli, să îndeși.

Chilișmêț (par'că-i chilișmeț), în bajocură la om mic.

Bardoc—scurt și gros.

S'a luat la habă—la trântă în mâni.

Culese în Bursucani-Covurlui

N. I. Munteanu

Hoșpon—dârvală, lucru întrebuințat des.

Dudulană, pântulană, cuvinte de desmierdare zise copiilor (în special genului femenin), mai mici de 3 ani

Iovă—se zice loziei cu mătăsori.

Miciricios—lacom, hâltav.

Scoverze—minciuni, palavre,

Mâtărănga—se zice gânjului ce leagă leuca de carâmbul carului.

Halacănle—amestec de ceva.

Duligâr, caligâr, cuvinte de ocară zise copiilor mai mărişori dar o-braznici.

Bărdăzân==buft, stomah.

Bezărâu==prapur, mezenter.

A lipzui==a spala dând de alb.

Coltău==zvelt.

Neimţisor-Neamţ

A. Moisei

GLUME, JĂTII, TACLALILE

175.—Nafura ȝiganului

O ȝigancă bolnavă trimite pe danciul ei să roage pe popă să-i dea nişte naforă.

Danciul vine la biserică şi intrând în altar începe a ruga pe popă zicând: «Dă-mi parinte nişte naforă, că mama tare-i bolnavă». Popa, se vede că era ocupat cu treburile lui, căci spune ȝiganului să-i dea pace; dar danciul nu mai contenia de rugat pe popă.

Atunci popa năcăjit cum era, prinde o albină care din întâmplare era pe acolo, şi i-o dă ȝiganului în palmă zicându-i să nu o deschidă până acasă, ca nu cumva să scape nafora jos că-i mare pacat. Pe drum, cum ȝiganul strângea albină în mână, ea-l înţepă. Răbdă ele o bucată de vreme, dar ne mai putând de durere zise:

Dacă eşti sfântă,
Sfântă să fii
Şi de mână să nu mă ȝii
Căci când te-oi strânge odată'n dinţi
Îţi... sfânta'n sfinţi.

Jud. Bacău.

Ioan Preutescu.

176.—Intre prieteni.

Trei prieteni s'au dus într'una din zile la oraş având oarecare treburi. După ce şi-au isprăvit ce-au avut de făcut, s'au dus tus trei la o ospătărie să mănânce câte ceva căci li se cam pusese soarele drept inimă. Acolo au cerut câte o supă. Supa ceea era tare fierbinte, însă cei trei oameni nu s'asteptau la aşa ceva. Nu ştiu cum s'a făcut căci dânsii n'au început să mănânce toţi deodată, ci pe rând. Cel d'întâi luând o lingură înaintea celorlalţi, se fripse; dar nu spuse nimic celorlalţi, ci, făcându-se că se uită spre cer, zise: «Mă, dar departe-i cerul!»

Al doilea, luând şi el o lingură, păţi acelaşi lucru ca şi cel d'întâi, s'apoi zise, făcându-se că se uită în pământ: «Mă, da, josu-i pământul!»

Al treilea, nebănuind nici el nimic, umflă o lingură și o turnă în gură ca într'o oală spartă, dar trecându-l lacrimile de tare ce se fripse, zise : «Intre cer și'ntre pământ, mulți nebuni mai sunt».

Din Ghermăneșii-Tutova

V. I. Căuia

177.—Lucru dracului...

Unui țigan, zice, îi murise un dănciuc tăman în ziua de Sfeți Aranghel. Și dacă murise, țiganul de colo, jeluindu-se :

—Aranghele, Sparanghele, dă sufletu' băiatului că-ți face lucru' dracului !...

178.—Iapa țiganului.

A fost odată un țigan care avea o iapă albă ; de, la soare te puteai uita dar la iapă nu. Într'o zi văzându-și pe isprăvite lemnele din băta-tură, își luă iapa și toporul și-o ieă spre pădure. Cum ajunge aici, legă iapa de un crac de stejar pe malul unei râpi. Țiganul se pune jos, își scoate chisaua, luleaua și amânarele din chimir, pune tutun în lulea, o aprinde și începu să tae la copac puțaind din lulea. Tăind și'nt'r'o parte și în alta, numai că se rupe copacul făcându-și vânt, aducând după el și iapa pe sus în fundul râpei. Țiganul nu mai putea de bucurie văzându-și iapa sburând și zice :

—Aoleu ! Unde-i și tata,

Să vadă cum a sburat iapa !

Indată după aceasta pune toporul pe umăr și-o ia la sănătoasa spre bordeiu.

Întâlnind pe cumătru-so pe drum îl întrebă înghițând noduri :

—Aoleu cumetre ! Nu cumva vazul-ai iapa mea cea albă ?

—Ba mi se pare c'am văzut-o în bătaura bordeiului.

—Să dea Dumnezeu să fie cum zici tu, să nu fie cum știu eu !

Bat-o vina căciula mea

Iapă albă-mi trebuia ?

Nu mai bine una neagră,

Când oi zice hi ! să meargă !

De la I. Bejan Ghermănești-Fălcu.

I. Ciobanu.

179.—Tatăl nostru țigănesc

Tatăl nostru cel din pod c'un curmeiu legat de bot, cu picioarele'n cărlige, taie carne și frige.

(Țiganii se închină la slănină și făină. E vorba de porcul țiganului în pod).

De la d. Coșniță, Țuțcani-Covurlui

V. I. Căhu

180.—Chind ?

Întâlnind în ziua de Paști un român pe un neamț, îi zice :

—Hristoș a înviat, măi neamțule !

—Chind ?

—Astăzi, măi neamțule !

—A ! Bravo, bravo ! Frumos !

181.—Ce-ai să pați, ți-e scris pe frunte!

Fiind odată un vânător de lupi fugărit de o potaie, se sui într'un copac.

Nu mult după ce se sui, trecu pe acolo un om frumos pe un cal alb—pe semne era împăratul lighioilor. Acesta buciună odată încât răsunară toți codrii de pe tărâmul acesta, și cât ai clipi, se strânseră toți lupii întrebându-l :

—Ce poruncești stăpâne ?

Tuturor le dete el porunci diferite afară de una, care văzând că stăpânul său nu-i poruncește nimic, îl întrebă :

—Dar eu ce să fac, stăpâne ?

—Tu să mi-l omori pe cel din copac îi răspunse împăratul lighioilor.

Stă cea în copac o zi, stă două, dar nici lupul nu se clintia din loc.

Văzând vânătorul că lupul n'are gând de ducă, întinse pușca și cu o detunătură mi-l culcă la pământ.

Apoi se scoborî din copac, îl jupi și la urmă dădu cu piciorul în dinții lui rânjiți zicând :

—Na-ți dihanie spurcată ! Ai vrut să mă omori pe mine, dar ți-am dat eu de hac.

Dar vezi nu-i cum crezi, ci cum ți-e scris. Băgă seamă vânătorul cum dete cu piciorul de se răni la un deget într'un dinte de al lupului.

Vine acasă, piciorul începe a i se umfla și vai-vai în scurtă vreme dădu și el pielea popei.

Vedeți măi dragilor, ce-ai să pați ți-e scris pe frunte și nu te poți ascunde nici în borta șoarecului.

Bucovina,

G. Alvirescu-Sadoveanu

C R O N I C A

* Cu o nespusă plăcere am cetit cnvântarea rostită de bunul bătrân, învățatul, dulcele și inimosul nostru tovarăș, Dr. Ion Urban Iarnik în Iași, cu prilejul sărbărilor de

la sfârșitul lui Septembrie. Ființa domnului Iarnik în mijlocul nostru se datorește Universității ieșene care a poftit pe cea boemă să-și trimită delegatul ei, se datorește Universității din Praga, care a împuternicit pe profesorul de filologie română, s'o reprezinte, dar, dar mai mult, se datorește glasului tainic al limbei și firei noastre românești, care știe să cheme.

Ne vom face o dragă datorie dând în no. viitor această cuvântare în întregime.

* **Cartea Neamului**, lucrarea d-lui Dr. Em. Elefterescu apare și pentru anul II (1912) cu aceleași gânduri ca și cele din anul trecut, cu același plan dar cu multe adăogiri. Pentru anul viitor de bună seamă că se va lăsa de-oparte „Umblarea timpului” de pe pag. 21 și 23-4. Ne facem o datorie dar a o recomanda cu toată căldura. Un volum curat tipărit, 2 lei (2 coroane).

* D. I. I. Ciuncanu ne dă, fără nici o veste, un mănunchiu de „**Dorul și alte cântece**” în no. 10 din „Biblioteca folcloristică”. În frunte o închinare „tinerilor folcloriști de pretutiuendeni”. o fotografie-medalion a culegătorului, un tânăr, mi se pare prea tânăr, un cap rotund cu fruntea mare, cu ochii umezi, dulci și visători. Vor ști să fugărească taina colțurilor lor de țară și să ne-o descopere? Căci, după cuvintele cari stau îndată, înaintea cântecelor, nu-i putem da răvaș de izbavă ca fiecui. Osânda acestei îndrăzneli este aceasta: cercetare mai adâncă și tot mai adâncă.

* Rugăm pe cetitorii noștri să ne scrie dacă prin satele și părțile d-lor fetele și femeile poartă la gât *ghiordane de mărgele*, lucrate în felul cusăturilor cu pui.

P.

* Ca și'n anul trecut trebuie să ne plângem și'n aceste că Almanahul „Universului” împrumută din voința noastră fără s'o pomenească. Adăugăm încă: Universul Literar și o altă gazetă de peste munți pe care de data asta n'o arătăm.

Cărți primite la redacție :

Ioan Urban Iarnik, profesor la universitatea boemă din Praga: Toastul ținut la banchetul oferit de d. C. C. Arion, ministerul instrucțiunii publice în onoarea delegaților Universităților străine cu prilejul jubileului de 50 ani al Universității din Iași în ziua de 26 Sept. 1911 și: Adresa de felicitare a Universității boeme din Praga către Universitatea din ziua de 27 Sept. 1911, Iași, Tip. „Dacia” 1911, 12 p.

Bernardin de Saint-Pierre : *Pavel și Virginia*. traducere din limba franceză de Iancu Buznea (1881). Vălenii de Munte, Tip. „Neamul românesc” 1911, 130 p. 1 leu.

Emanoil Elefterescu : *Cartea Neamului* pe 1912 cuprinzând : Date istorice, credințele și datinele poporului român, aranjate lunar; literatură și calendar. Vălenii de Munte Tip. „Neamul românesc” 1912, 242 p. 2 lei (2 coroane.)

Econ. Ioan P. Țincoca : *Predicatorul* vol. I Predici duminicale. Vălenii de Munte, tip. „Neamul românesc” 1911, 252 p. lei. 1.90,

N. Filip : *Noțiuni elementare asupra cunoașterii și creșterii vitelor* cartea I. Vălenii de Munte, tip. „Neamul Românesc” 1911, 194 p. 2 lei.

I. I. Ciuncanu : *Doini și alte cântece* (No. 10 din Biblioteca folcloristică) Craiova. tip. „Fulgerul” 1911, 62 p. 30 b.

Pr. Dr. L. Knapp : *Manual pentru moașe*, spre studiarea și învățarea cercetării pe dinăuntru și pe dinafară a femeilor însărcinate și născătoare, Praga, Edit. Carl Bellmann 1911, 42 p. f. preț.

NE RUGĂM PENTRU COTIZAȚIUNI ȘI ABONAMENTE

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Creangă” pentru strângerea fondului:

BUSTUL LUI ION CREANGA IN BARLAD

	L. B
Suma adunată	871.35
Foaia No. 600 încredințată d-lui N. I. Munteanu, Chilia-Veche Tulcea : N. I. Munteanu 2 lei, Pr. Lazăr Brânză și T. Vasiliu câte 1 leu; Remus Udrischi, St. St. Niculescu, Stefan Niculescu Petre Lupan, Alex. Ciorapciu, Em. Hionodache, N. Balaban, d-na Olga St. Niculescu câte 50 b.; C. V. Popescu, Gh. Teodorescu 20 b.; Namanovici 15 b.; G. S. Munteanu, M. Gr. Bacela, V. S. Vihocescu, Maria I. Simionov, câte 10 b.; toți din Chilia-Veche; Ioan D. Munteanu, I. I.; Cristian I. Munteanu 50 b.; Elena I. Munteanu, Costică I. Munteanu, Florica I. Munteanu Maria I. Munteanu, Eugenia I. Munteanu, Paraschița I. Munteanu, câte 25 b. toți din Drăgușani, Bursucani, Covurlui; în total 11 l. 95. Se scad 10 b. cheltueli	
	11.85
Total	883.20

A A P A R U T :

Tudor Pamfile

Sărbătorile de vară la Români

Studiu etnografic. — Ediția Academiei Romane

PREȚUL 2 LEI

Au apărut : Seria I. **DATINELE DE ȚARA** No. 1

CĂRȚI POȘTALE ILUSTRATE

In editura revistei „Ion Creangă”

Neaflându-se în comerț se desfac numai prin Redacție sau Administrație cu prețurile: 10 bucăți, 70 b.; 25 bucăți 1.60; 50 bucăți 3.00; dela 100 în sus, 5 bani bucata.

Se trimite franco numai după achitare prin mandat sau mărci poștale

S'a cerut și s'a trimis :

D-lui I. N. Popescu, Ștefănești-Valcea, 1 ex.: Tudor Pamfile, *Sărbătorile de vară*.—D-lui N. V. Hănțescu, Mogoșești-Dorohoi 8 ex.: P. G. Savin: *Clăcășește* (No. 2 din Biblioteca revistei «Ion Creangă» subscrise de Păr. M. D. Gherasim (Buda), Gh. Vasiliu, Pr. D. Gherasim (Mogoșești) N. Buțureanu, D. Cuțic (Dorohoi) V. Țincu (Lișna) și pr. C. I. Filipeanu (Lozova).

D-sale D-lui *Artur Popovici*

Falticeni

CARTI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația Revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă” An. I.	—	—	—	3.00
„Ion Creangă” An. II.	—	—	—	6.00
„Ion Creangă” An. III.	—	—	—	6.00
Carti postale ilustrate	—	—	—	0.05
Calendarul revistei „Ion Creangă”	—	—	—	1.25
T. Pamfile, M. Lupescu	—	—	—	1.25
T. Pamfile: Povestire	—	—	—	0.20
„Jocuri de	—	—	—	1.40
„	—	—	—	1.60
„	—	—	—	1.50
„Cimilitari	—	—	—	1.00
„Industria casnică	—	—	—	10.00
„Sfârșitul lumii	—	—	—	0.40
„Firișoare de aur	—	—	—	0.30
„Sărbătorile de vară la români	—	—	—	2.00
M. Lupescu: Creșterea viermilor de matasă	—	—	—	0.15
D. Farcașanu și M. Lupescu: Creșterea pomilor	—	—	—	0.25
St. St. Iușescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	—	—	—	2.00
„Colinde din popor	—	—	—	0.30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	—	—	—	2.50
Petru G. Savin: Clăcășește	—	—	—	0.40

== Se trimite franco numai după achitarea deplină ==

Au apărut din Biblioteca revistei „Ion Creangă”:

No. 1.—TUDOR PAMFILE:

SFARȘIZUL LUMEI După credințele poporului român

No. 2.—PETRU G. SAVIN

CLACAȘEȘTE Glume, jâti, taclale și pojoșanii din popor

Prețul numărului 40 bani

== Se trimite după primirea costului prin mandat sau mărci postale ==

Biblioteca Revistei Ion Creanga neaflându-se în librării, se va cere pe adresa: Tudor Pamfile Bârlad, str. Promoroace.

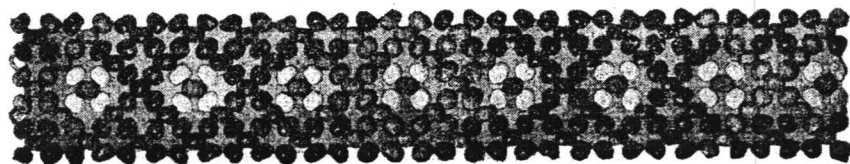
Biblioteca Revistei „Ion Creangă” este editată de o societate pe acțiuni; costul unei acțiuni este de 4 lei care atrage după sine desfacerea a 12 exemplare din Biblioteca.

Biblioteca Revistei „Ion Creangă” și Revista „Ion Creangă” se primesc aproape **gratis** pe un an întreg de către cei ce cumpără o acțiune.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Ghiordan de mărgele

REDACTIA :

T. Pamfile, Strada Promoroacele

ADMINISTRATIA :

M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

B Â R L A D

EXEMPLARUL :

În țară . . . . 40 bani

În străinătate . . . . 50 »

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară . . . . 5 lei

În străinătate . . . . 6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA DE CARTI C. D. LUPAȘCU

MEMBRII SOCIETĂȚII „ION CREANGĂ”

DONATORI.—

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fântânești-Covurlui)
G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Fur-
tuă (Mănăstireni-Botoșani), Pr. Gh. Gheoldum (Bacău), P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr. I. Urban Jar-
nik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostaki (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova)
C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Golești-Badei-Muscel), A. Moisei (Nemțșor-Vânători-Neamț,
L. Mrejeriu (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropcenii-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna
Corj), Volbură Poiană (Iași), T. Popovici (Zorleni-Tutova), D. Procopie (Ardeani-Bacău), P. G. Savin
(Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tenea (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman)
I. Teodorescu (Biușeni-Suceava), Șt. St. Tușescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zota (Dorna-Suceava)

SOCIETARI.—At. C. Blendea (Vladimir-Gorj), N. I. Munteanu (Chilia-Veche-Tulcea), A. Ne-
gulescu (Bârlad), C. Patriche (Zorleni-Tutova), N. Stoilescu (Baia-Suceava), D. Vasiliu-Bacău (Bârlad).

—*Statutele societății sunt publicate pe pag. 36-38, An. IV, No. 2*—

—*Inscrierile urmează*—

CUPRINSUL:

Dr. Ion Urban Jarnik.—Toast ținut la banchetul dat în onoarea delegaților Universității-
lor străine în prilejul jubileului de 50 ani al Universității din Iași.

Tudor Pamfile.—Ion Urban Jarnik.

G. Rădulescu-Coșân.—Tuliman (poveste).

T. Pamfile, I. N. Popescu, N. I. Dumitrașcu, A. Moisei, V. I. Kahu.—De-ale copiilor.

A. Gorovei, M. Lupescu.—Botanică populară.

D. I. Procopie, V. Gh. Beldie, N. V. Hănțescu, I. Prentescu, C. Atanasiu, C. M. Popescu.—Boale la oa-
meni, leacuri și descânțece.

Gh. Fira, V. Moisiu, T. I. Cruceanu, D. Furtună, Marie Oncul, Ioan N. Vârtezeanu, A. Moisel.—Datine
și credințe.

Teofil Blăzeu.—Cântece bătrânești.

D. Furtună, P. G. Savin, Al. Morariu, N. V. Hănțescu.—Vorbe adânci.

N. St. Grăur și St. St. Tușescu, C. Banțulescu, Toma E. Alexandrescu, Gh. Clăușanu, I. I. Ciuncanu, Pr
I. C. Beldie.—Cântece.

I. I. Nețu, N. I. Munteanu, P. Gh. Savin, A. Moisel.—O samă de cuvinte.

N. I. Munteanu, V. I. Kahu, N. V. Hănțescu, I. N. Popescu, V. Moisiu, I. Prentescu, D. Furtună.—Glu-
me, jâtit, taclale.

P. — CRONICA.

Bibliografie.

Ilustrațiuni: Ghiordan de mărgele.

D. Teodor N. Couatu, învățător și geometru-arpentor din Banca (Tu-
tova), autorul unui *Curs de arpentaj rațional*, trebuitor conducătorilor fi-
rești ai satelor, preoților și învățătorilor, precum și funcționarilor, absol-
venților a 4 clase gimnaziale, pentru obținerea titlului de geometri ar-
pentori, în urma publicării tablei de materie a cursului, în revista «Vre-
mea nouă» No. 2 din Octombrie a. c. primind un număr foarte mare
de cereri ale acestui curs, face cunoscut, cu mare părere de rău, că
n'a apărut până'n prezent de sub tipar. Iată ce va apare, va satisface
cererile tuturor. Totdeodată face cunoscut, colegilor învățători și insti-
tutori că cursul tipărindu-se într'un număr mic de exemplare, să se gră-
bească a-l cere din timp, de oarece până acum cererile funcționarilor
și ale preoților sunt mai multe ca ale învățătorilor.

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APEA O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA :

T. PAMFILE

Bărlad, str. Promoroacele

ADMINISTRAȚIA :

M. LUPESCU

Zorleni-Tutova

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară . . . 5 lei

În străinătate . 6 „

TOAST¹

*Domnule Ministru,
Preaestimaților Domni,*

Mare-mi fu bucuria, primind din partea Universității boeme din Praga însărcinarea s'o reprezint la jubileul de 50 ani al Universității din Iași.

Dacă, la asemenea prilejuri, lucrul de căpătenie este să fie ales cineva care prin lucrările sale a știut să-și facă un nume în lumea învățaților, atunci domnii din senatul academic puteau să fi nimerit cu mult mai bine. Dacă însă dâșii aveau de gând, ca alegerea să cadă pe unul, ce are tragere de inimă pentru poporul român și limba sa, odraslă de o frăgezime nespusă a limbei mume latine, limbă, care de la cel dintâiu moment, când în iarna anului 1874 începusem a mă îndeletnici cu studiul ei, îmi căzu tronc la inimă tot așa ca cu 20 ani mai târziu băiatului meu celui mai mare; dacă domnii s'au lăsat îndemnați de aceste motive de m'au ales pe mine, atunci zic că bine au nimerit.

Se știe că Universitățile sunt pretutindeni un fel de state neatârinate; se vorbește de ele ca de niște republici cari își aleg în fiecare an pe mai marele lor, rectorul și pe miniștrii lui, decani și senatori. Tot așa dâșele au dreptul să-și trimită pe delegați, un fel de miniștri plenipotențieri, la alte Universități, tot niște republici de litere și științe și ele; și așa s'a întâmplat de astă dată cu noi, care avem mandatul să reprezentăm Universitățile care ne-au ales spre scopul acesta.

Când e vorbă ca vre-un stat să-și numească pe reprezentantul său lângă un alt stat, cetim câteodată prin jurnale că denumirea plănuită,

¹ Ținut de Dr. Urban Iarnik, profesor la Universitatea din Praga la banchetul oferit de d. C. C. Arion, Ministrul Instrucțiunii publice în onoarea delegaților Universităților străine cu prilejul jubileului de 50 ani al Universității din Iași în ziua de 26 Septembrie 1911 s. v.

este întâmpinată cu simpatii din partea statului cu pricina. Și așa și eu îndrăsnesc a mă măguli cu gândul că nici domnilor colegi de la Universitatea de aici nu le este tocmai neplăcut c'alegerea căzu pe mine.

Cum că cele spuse nu sânt cu totul lipsite de temei, aceasta mi se pare dovedit între altele și cu îndărătnicia cu care din partea Românilor mi se romanizează numele mieu de familie, mai cu seamă în scris : din Iarnic cu trei greșeli încontra ortografiei, ei n'o mai slăbesc; și ca lucrul să fie desăvârșit, din două prenume, Ioan și Urban, m'aleg de obicei numai cu cel din urmă, părându-li-se acela, de bună seamă, ca un cuvânt curat latin, mai potrivit cu numele meu romanizat. Cu privire la scrierea numelor proprii străine sânt, o mărturisesc, de părere că trebuie să se scrie întocmai așa cum se scriu în limba din care fac parte. Singura abatere de la regulă o fac aici : Imi place să cetesc numele mieu astfel schimonosit, părându-mi-se că și schimbarea aceasta, făcută anume, este un semn de dragoste și de simpatie din partea Românilor față cu mine.

Mai este o împrejurare care m'a făcut de am primit cu însuflețire însărcinarea cu care am fost onorat. Pasă-mi-te eu de 32 ani îi trag dorul capitalei a doua a țarei Românești s'o văd; și în sfârșit sosi ea, ziua fericită, în care mi-a fost dat să-mi văd visul cu ochii. Iată de unde mi-a venit acest dor.

În primăvara anului 1879 am petrecut, grație ospitalității cu care am fost primit de către actualul ministru al afacerilor străine, domnul Titu Maiorescu, vreme de două luni de zile la București și acolo am făcut între alte cunoștințe și pe cea a smeritului culegător-tipograf Petre Ispirescu. Cei cari cunosc modestele încercări ale mele cu privire la limba populară română, pricep de ce puneam un preț atât de mare să mă împrietenesc tocmai cu bărbatul acesta, meșter iscusit în ce privește limba adevărată a poporului din Muntenia.

Știeam că la Iași trăia atunci Ion Creangă, pe care, și cu tot dreptul, îl socoteam de un cunoscător neîntrecut al graiului poporului moldovenesc; ardeam deci de sete să fac cunoștință personală și cu d-sa. Din nefericire împrejurările vitrege mi-au zădărnicit împlinirea acestei dorințe, și de atunci am rămas cu dorul să văd măcar orașul în care a trăit acela ale cărui lucrări mi-au părut totdeauna și-mi par și în ziua de astăzi niște nestemate din comoara nesleită a poporului român din Moldova.

Lucrurile stând așa, d-tră puteși să vă închipuiți dorul cu care am alergat în acest frumos oraș, capitala de mai înainte a principatului Moldovenesc, ș'apoi, după ce râulețul Milcov încetase a despărți pe

frați de un sânge, oraș de mare însemnătate pentru istoria și cultura poporului român.

În privința aceasta Universitatea de aici are o menire însemnată. Chiar singură existența Universității din Iași, pe lângă cea din București, este de o neîtgăduită însemnătate. Căci nu încapă nici o îndoială : Dacă un popor dorește ca științele și literale să fie cultivate cât se poate de bine de către bărbați învățați ai săi, atunci nu ajunge să aibă o singură Universitate, ci trebuie să fie măcar două. Ori-și-cine știe ce înrăurire binefăcătoare are o nobilă emulațiune a două școli înalte care urmăresc aceleași scopuri și cât de mult se ușurează un lucru foarte important pentru viitorul științei : să fie îngrijit adică cum se cade ca și în viitor să se găsească d'acei care ar voi și ar fi în stare să cultive știința și s'o ducă, răzîmându-se pe lucrările celor de acum, mai departe, să fie îngrijit de aceia ce în limba germană se numește foarte nimerit „Nachwuchs“.

De aceea și noi Boemii, din motive curat culturale, năzuim ca, afară de Universitatea boemă din Praga, să mai căpătăm una în capitala Moraviei. Văzând ce roade frumoase aduc științei cele două școli politehnice ale noastre, nu vom înceta până nu ni se va împlini dorința pe deplin îndreptățită.

Mă grăbesc să ajung la sfârșit, căci și așa mi-i teamă ca nu cumva să mă fi întins prea mult, atingând neplăcut urechile D-lor Voastre printr'o pronunțare greșită și printr'o țesătură a franei nu totdeauna potrivită cu spiritul limbei strămoșești a D-lor Voastre. Știu prea bine că, pentru a vorbi și a scrie bine în vre-o limbă străină, nu ajunge să avem trageră de inimă pentru dânsa, să iubim pe poporul care o vorbește, ci să petrecem vreme îndelungată în mijlocul său, răsfoind, după povața bătrânului Horaț, zi și nopți cărți scrise în limba sa. Eu, durere n'am avut parte de una ca aceasta; de aceea m'am folosit de un mijloc care mi s'a părut cel mai potrivit : ceteam adecă cu mare băgare de samă niște produse ale minții agere și înțelepte a poporului român și în privința aceasta făuream la niște planuri îndrăznețe, pe care nădăjduiam că într'o zi voi putea să le pun în lucrare.

Dară nici aici n'am isbutit să intru în palatul măreț al plăsmuirilor de toate felurile ale poporului, ci numai ca printr'un fel de crăpătură am întrezărit ceva de tot puțin; puținul acesta însă îmi ajunsese de am ghicit frumusețea și mărăția clădirii întregi.

Dacă deci cu o pregătire atât de slabă am îndrăznit să înjgheb și eu câte ceva despre această specialitate predilectă a studiilor mele, mă rog ca aceasta să nu mi se iee în nume de rău, căci doream și eu să-mi fi fost dat a scoate la iveală niște lucrări de mai Doamne ajută. Na-

dăjduesc însă că frații mei Români se vor lua după sfatul poetului latin, care pentru asemenea cazuri avea la îndemână sentința : Ut desint vires, tamen est laudanda voluntas, va să zică : „puterile dacă lipsesc, voința măcar merită laude“.

Dară parcă cetesc în mintea unei mari părți a D-lor Voastre spunându-mi-se : „De ce, d-ta, vrând să sfârșești, tot n'o faci ci te înfinzi mereu la vorbă?“ De aceea, mulțumindu-vă de răbdarea cea mare cu care ați binevoit să dați ascultare vorbelor unuia care, cu toate că este străin de neam, se simte totuși în mijlocul D-lor Voastre ca și între niște frați, ridic paharul rostind din adâncul inimii urarea de bine următoare :

Universitatea din Iași să trăiască, să 'nflorească, dând roade îmbelșugate pentru cultivarea și sporirea științei nu numai a celei românești ci și a celei a toată omenirea !

Vivat, crescat, floreat !

Literatura populară.—Indrumări și culegeri

ION URBAN JARNIK

Despre d. *Dr. Ion Urban Jarnik*, profesor la Universitatea boemă din Praga, nu putem spune decât foarte puține lucruri, fiindcă nimic din ceea ce ne privește pe noi ca Români și ca închinători ai graiului poporului nostru, n'a scăpat ne spus de însăși această blândă figură.

Născut la 25 Mai 1848 este astăzi pe-un prag unde omului îi șade tocmai bine: bătrân, alb, în toată puterea și destul de bun ca să ne povestească singur și *pe înțelesul nostru* dela 'nceputul începutului «*Drumul pe care a mers*»¹.

S'a trudit mult, cu multe nevoi, și-a cercetat cu temei. Românește începe să deprindă prin 1873 în tovărășia unui român și-a altora mai târziu. A venit de câteva ori chiar și pe la noi, și acestor drumuri precum și întâlnirii cu d. Andrei Bărseanu, datorăm noi astăzi clasicul mănunchiu de cântece al căror titlu ne sună în minte neschimbat : «*Doine și strigături din Ardeal de „Iarnic Bărseanu“*».

S'e laudă că n'a stat Român prin părțile d-sale fără ca să nu-l cunoască și, se înțelege, nu l-a strigat nimeni, chiar cât de departe, fără ca acest suflet ales să nu răspundă. Iată prin urmare, de ce îl avem și

¹ *Ion Urban Jarnik*: „*Drumul pe care am mers*“ tipărit întâi în „Convorbiri Literare“ anul XLIII, București 1909, 180 p.—Vezi *Căință târzie* în „*Calendarul revisei „Ion Creangă“ pe anul 1911*“ p. 19 și cele ce vor apare în Calendarul nostru pe 1912.

noi,—noi, aceste mărunțele și neînsemnate condeie la cari mulți mari din părțile noastre se uită peste umăr.

A fost la Iași ca reprezentant al Universității boeme la serbările ce

Dr. Ioan Iordan Carminz
Drago 19¹³/₄ 10

s'au desfășurat și-a rostit cu multă înflăcărare cuvântarea ce stă în fruntea acestui număr.

Astăzi ne este departe dar totuși niște legături tainice parcă ni-l țin

pururi lângă noi. Iar simțimântul, părerea aceasta, nu putem să n'o împărtășim și celor ce ne arată o fărâma de dragoste cât de mică,

Tudor Pamfile.

COLINDE

23.—*La vârfuri, la nouă meri,*

Oi leroimdai leroi doamne.

Ardu-mi nouă lumânări.

Sus îmi arde,

Jos îmi pică,

Oi leroimdai leroi doamne.

Pică una,

Pică două,

Picătura cea de-a noua,

Oi leroimdai leroi doamne,

Pică 'n apă limpegioară.

Da 'n ea cine se scâldară

Oi leroimdai leroi doamne.

Se scaldă bunul Dumnezeu,

Se scâldară, se'mbăiară,

Oi leroimdai leroi Doamne,

Cu bun mir se miruică,

În dalb veșmânt se primenică,

Oi, leroimdai, leroi doamne.

Intr'un leagăn se urcă,

Sus în slavă se 'nălțară,

Oi leroimdai leroi doamne,

Mai de-arând cu dumnealui,

Se scaldă bătrân Crăciun,

Oi leroimdai leroi doamne.

Se scâldară, se 'mbăiară,

Cu bun mir se miruică

Oi, leroimdai leroi doamne.

În dalb veșmânt se primenică

Intr'uy leagăn se urcă,

Oi leroimdai leroi doamne.

Sus în slavă se înălțară,

Și în slava cerului.

Oi leroimdai leroi doamne.

Mai de-arând cu dumnealui,

Se scâlda și sfânt Ion

Oi leroimdai leroi doamne.

Se scâldară, se'mbăiară,

Cu bun mir se miruică,

Oi leroimdai leroi doamne.

În dalb veșmânt se primenică,

Intr'un leagăn se urcă

Oi leroimdai leroi doamne.

Sus în slavă se înălțară,

Sus în slava cerului.

Oi leroimdai leroi doamne.

Mai de-arând cu dumnealui,

Se scâlda toți sfinți de-arând,

Oi leroimdai leroi doamne.

Se scâldară, se'mbăiară,

Cu bun mir se miruică,

Oi leroimdai leroi doamne.

În dalb veșmânt se primenică,

Intr'un leagăn se urcă,

Oi leroimdai leroi doamne.

Sus în slavă se înălțară,

Sus în slava cerului,

Oi leroimdai leroi doamne.

Mai de-arând cu dumnealui,

Se scâlda și omul bun

Oi leroimdai leroi doamne.

Se scâldară, se'mbăiară,

Cu buu mir se miruică,

Oi leroimdai leroi doamne.

În dalb veșmânt se primenică,

Și într'un leagăn se urcă

*Oi leroim dai leroi doamne.
Sus în slavă se înălțară,
Sus în slava cerului,*

*Oi leroim dai leroi doamne,
Atunci Dumnezeu grăiră :
—Cui, om bun, te potrivești ?*

*Oi leroim dai leroi doamne.
Sau mie, sau lui Crăciun,
Sau lui Sfântu' sfânt Ion ?*

*Oi leroim dai leroi doamne.
—Făcut-am casă la drum,
Cu casa de lângă drum,*

*Oi leroim dai leroi doamne,
Încălzit am friguroșii,
Nemerit-a s'a'ncălzit,*

*Oi leroim dai leroi doamne.
Tot bodaproste mi-au dat
Și mai multe mulțumiri.*

*Oi leroim dai leroi doamne.
Eu de mulțumita lor
Înfloream și mărgăream,
Sus în slavă mă'nălțam,*

*Oi leroim dai leroi doamne.
Am fost tânăr ș'am putut,
Mi-a dat mâna ș-am făcut,
Tins-am masă lângă drum*

*Oi leroim dai leroi doamne.
Cu masa de lângă drum,
Nemerit-a flămângioșii,*

*Oi leroim dai leroi doamne.
A nemerit, a ospătat,
Tot bodaproste me-a dat,*

*Oi leroim dai leroi doamne.
Eu de mulțumita lor,
Înfloream și mărgăream,
Sus în slavă mă'nălțam.*

*Oi leroim dai leroi doamne.
Am fost tânăr ș'am putut,
Mi-a dat mâna ș'am făcut,
Ridicat-am cruci la drum,*

Oi leroim dai leroi doamne.

*La crucea de lângă drum,
Nemerit-a rătăciți,*

*Oi leroim dai leroi doamne.
Nemerit-a s'a'nchinat,
Cale dreaptă și-a luat,
Tot bodaproste mi-a dat,*

*Oi leroim dai leroi doamne.
Eu de mulțumita lor,
Înfloream și mărgăream,
Sus în slavă mă'nălțam,*

*Oi leroim dai leroi doamne.
Am fost tânăr și-am putut,
Mi-a dat mâna și-am făcut,
Făcut-am puțuri la drum,*

*Oi leroim dai leroi doamne.
Nemerit-a secetoșii,
Nemerit-a și-a băut,
Tot bodaproste mi-a dat,*

*Oi leroim dai leroi doamne.
Eu de mulțumita lor,
Înfloream și mărgăream,
Sus în slavă mă înălțam.*

*Oi leroim dai leroi doamne.
Fost-am tânăr și-am putut,
Mi-a dat mâna și-am făcut,
Făcut-am poduri și șușele,*

*Oi leroim dai leroi doamne.
Să treacă mărfuri pe ele.
A trecut și n'a stricat,*

*Oi leroim dai leroi doamne.
Tot bodaproste mi-a dat,*

*Oi leroim dai leroi doamne.
Eu de mulțumita lor,
Înfloream și mărgăream,
Sus în slavă mă'nălțam.*

*Oi leroim dai leroi doamne.
Atunci Dumnezeu grăiră :*

--Ferice, om bua de tine,

*Oi leroim dai leroi doamne.
Făcuși bine 'n astă lume,
Găsești bine în cea lume.*

Oi leroim dai leroi doamne,

*Când la rat vei vrea să mergi,
Găsești raiu descuiat.*

Oi leroim dai leroi doamne.

Șezi la masă nechemat,

Bei păhar nesupărat.

Oi leroim dai leroi doamne.

Dumneavoastră să trăiți,

Să trăiți să mărgăriți

Și tot fericți să fiți,

Com. Amara-Buzău

Din colecția mea

C. N. Mateescu

POVEȘTI

40.—Tuliman (sfârșit)

Pe urmă, au plecat cu toții în oraș și-au cumpărat altă droșcă, și, au pornit mai departe, la taica-său, tot spre împărăție, Dumnezeu să ne fie.

Printr'o pădure, la o casă părăsită, îi apucă noaptea și se opresc să mâie acolo : feciorul de împărat cu fata în droșcă, iar Tuliman, mai la o parte, lângă căluț.

Da', alta acum. Pe când dormiau feciorul și fata din piatră ce să vezi dumneata ?

Trei femei, îmbrăcate în alb, se apropie de droșcă, încep să se uite cu mirare la tineri și să grăiască una către alta :

—Știi că n'a stricat Dumnezeu două case. Frumoși tineri a împreunat, zice una.

—Așa e, dar n'au să trăiască mult, zice a doua.

„Când or sosi acasă, o să le iasă un câine înainte, o să-i otrăvească și o să li se puie capul. Și astea sunt numai farmecele împărătesei care nu vrea și nu vrea să audă de fata din piatră.

—Acu—zice a treia—cine ne-o auzi vorba și sfatul și l'o spuue la altul, blestemat să fie și să se împetrescă până'n genunchi. Tuliman ande și tace. Arătările albe pleacă și, în locu-le, vin alte trei.

—Ce mândrețe de tineri a împreunat Dumnezeu ! Dar n'au să trăiască că mama feciorului o să-i otrăvească, zice una din femei.

—O să le dea la masă un rând de băutură bun și altul, rău, să-i curățe.

—Cine ne-o auzi vorba și sfatul și ne-o spune la altul—zice a treia—să se împietrescă până la subțiori,

Tuliman aude și acum, dar tace.

Pleacă și femeile astea, da' vin altele, tot trei.

—Ce mândrețe de tineri a împreunat Dumnezeu !

—Degreaba, sărmanii, că n'au să trăiască ! Când s'or duce acasă, o

să-i farmece mama feciorului și, după ce s'or culca, o să iasă un șarpe de sub pat, să-i muște și să-i otrăvească, zice a doua.

—Cine ne-o auzi vorba și sfatul și ne-o spune la altul, să se'mpie-trească până'n creștet, zice cea din urmă și apoi se duc toate de unde au venit.

A auzit Tuliman și acu, dar, a tăcut ; iar dimineața, când s'au tre-zit cei doi tineri, au plecat cu toții, tot la drum și iar la drum spre împărăție, Sfântulețul să ne ție !

Merg ei ce merg, peste munți și dealuri, peste codri și peste ape, până se apropie de palatul împărătesc. Aci când să intre, uite că le iese înainte un câine și javra începe să se gudure pe lângă ei și să-i lingă pe haine.

Da' Tuliman pricepe primejdia și, odată sare'n sus :

—Stai, frate, aici eu sunt mai mare decât tine, a doua oară !

—Liber, frate, liber !

Și, cum zice așa, Tuliman face : hârșt cu paloșul și-l taie pe câine drept în două. Iar când îl taie, începe să curgă din câine o otravă, să nu o vezi, să nu o poți suferi, neicuțule !

—Văzuși frate ?

—Văzui.

Nu-i spusese însă de ce-a făcut așa.

Intră'n palat și acolo, bucurie mare pe bietul bătrân că-i venise feciorul și că-i adusese noră'n casă. Împărăteasa însă icnia de mânie la vederea fetei din piatră. Dar se prefăcea că-i pare bine, până i-o mă-trăși.

Îi chemă înăuntru pe toți.

—Cine e voinicul ăsta ? întrebă împăratul când vede pe Tuliman.

—E fratele meu și ori ce i s'ar face, mie mi se face !

Le pune masa și le aduce un rând de băutură bună. O bea și la al doilea rând, ce să mai vezi dumneata ? Tuliman iar se scoală în picioare și strigă :

—Stai, frate, că acum sunt a *treia oară* mai mare decât tine.

—Liber, frate, liber.

Și Tuliman cât ai clipi din ochi, ia paharele și le varsă jos.

Se infurie împărăteasa.

—Cine e tâlharul care face atâtea ticăloșii la masa mea ? se răstește ea și poruncește să-l dea afară.

—Iartă-I, mamă, e fratele meu. Poate-o fi prins la chef și el.

De unde să-știe feciorul care era pricina ?

Îi iartă.

Când să se culce tinerii, împărăteasa mai avea nădejde cu șarpele. Nu

degeaba se jurase ea să le mănânce coliva.

Se culcă ei într'o odaie, iar Tuliman în cea de alături. Dar când se stinge lumânarea, intră și el, tiptil, tiptil, fără să-l simtă, în odaia lor și se culcă pe jos.

N'apucă însă omul să ațipească, că tocmai când cei doi tineri dormiau să tai lemne pe ei, odată vede voinicul un șarpe năprasnic, că ese de sub pat și dă năvală să mănânce pe cei din pat.

Când însă să cază asupra prăzii, Tuliman, mai iute decât fulgerul, se repede asupra șarpelui de-l taie în bucăți și apoi se duce de se culcă în odaia lui, să-și facă și el somnul.

Nimeni nu văzuse; ba, uitasem, văzuse o slujnică, care spune tot, a doua zi feciorului de împărat, că rămăsese și ăla mirat de ce era lângă pat și se îngrozise și împărăteasa când văzuse că slugile, în loc să arunce afară stârvurile celor doi tineri, cum poruncise ea, aruncase stârvurile șarpelui.

Când se trezește Tuliman, odată grăește :

—Frate, frate, până acum ți-am fost frate; acum iar sunt mai mare.

—Liber, frate, liber.

--Uite, îți poruncesc : să mă pui la fereastra casei tale, în grădină,

la zăbrele de fereastră,

Să mă vezi cu drag din casă.

—De ce frate ?

—Păi, o să vezi acum de ce.

Iși încalecă calul, se duce la fereastra palatului, în grădină și începe să-i spuie : ce arătări au venit în pădure, ce au spus ele, apoi, de ce-a omorît câinele, de ce a vărsat vinul, de ce a tăiat șarpele, tot-tot de-a fir a păr.

Când a ajuns la vorba femeii d'intâiu „cine ne-o auzi și ne-o spune să se împietrească până la genuchi“, odată s'a împietrit.

—Taci, frate, nu mai spune, se ruga feciorul de împărat. Să rămâ încaileă, zdravăn d'aci în sus.

—Ba nu, oiu spune mereu. Și spune.

Când ajunge la vorba femeii din rândul al doilea : «cine ne-o auzi vorba și sfatul și ne-o spune la altul, să se împietrească până la subțiori“, se împietrește Tuliman până la subțiori.

—Taci, frate nu mai spune, îi grăește feciorul lăcrămând că te împietrești de tot.

—Și dacă :

Spune înainte, spune și spune. Când ajunge la vorba femeii din rândul al treilea : „cine ne-o auzi și-o spune, să se împietrească până'n

creștet“, odată se'mpietrește Tuliman până'n creștet.

Acu, nu mai mișca. Sta, doar la fereastră, împietrit, bietul Tuliman și nu mai grăia cu nimeni.

Plânge feciorul de împărat, plânge fata din piatră, plânge și împăratul de mila lor, numai împărăteasa nu. Avea ciudă destulă pe el, că--scăpase pe tineri de la moarte.

—Nevastă, nevastă! grăiește feciorul într'un târziu. Eu nu mai am un pic de odihnă până nu mi-oi putea avea iar frățiorul înviat. Mă duc puică, la Dumnezeu, să-i aflu leacul.

—Du-te, dar nu zăbovi.

Dau ei ai casei să-l oprească, dar nu pot.

Pleacă feciorul de împărat în lume., și se duce, se duce până 'l-a-pucă noaptea într'un sat. Acolo, trage să doarmă la o babă văduvă. Avea trei fete.

—Mă găzduiești, mamă, și pe mine în noaptea asta ?

—Te găzduim.

A intrat feciorul de împărat în casă, i-au pus masa și, din vorbă'n vorbă, au început :

—Unde te duci, maică ?

—Mă duc la Dumnezeu.

Am un frate și l'a împietrit. Vreau să-l înviez.

—O ! Maică ! Trăi-te-ar Cel de sus ! Dacă te duci, întreabă și de mine Uite, e atâta timp de când :

La toată casa, bate coasa

Numai la mine n'are cine..

Și am trei fete ; mi-au îmbătrânit la ușă și nu le cere nimeni. Din ce pricină ?

— Bine, întreb.

Dimineața, își ia rămas bun și pleacă. Apoi merge și merge mereu spre soare-scapătă. Pe la prânz, uite că vede în marginea drumului un păr. Își pleacă toate ramurile înaintea voinicului și-l întreabă :

— Unde te duci, voinice ?

—La Dumnezeu, să-l întreb : cum să înviez pe frate-meu ?

—Nu'ntrebi și de mine ?

—Ce ?

—Din ce pricină eu cresc, înfloresc, dar poamă ca toți pomii nu rodesc.

—Întreb.

Pleacă și d'aci și ține drumul tot înainte, Trece pe lângă o vie și dă stăpânului bună ziua.

—Unde te duci, voinice?

—La Dumnezeu, să întreb : de ce a împietrit pe frate-meu ?

—Întrebă și de mine—zice omul—că, uite, muncesc via, o cercuesc o sap, o altoesc, o plivesc, dar fără spor, că nu rodește. Care să fie pricina ?

—Bine ; întreb și de tine că nu mă ține gura chirie.

Merge și merge înainte, că socotea el, doar s'o întâlni cu Dumnezeu. În drumu-i, dă peste o apă mare. Se tot bătea cu gândul : cum s'o treacă ?

Cum sta și se plănuia, uite un pește :

—Unde te duci voinice ?

—Unde să mă duc ? La Dumnezeu, dar nu pot trece apa.

—De ce te duci ?

—Să'ntreb de rostul lui frate-meu, care e împietrit.

—Nu'ntrebi și de mine ?

—Ce ?

—Păi, uite, toți peștii pot să șadă în apă și să se dea la fund. Numai eu stau tot de-asupra, că nu pot să mă dau în apă. Și, din pricina asta, mă arde soarele și mă bate vântul. Întrebi ?

—Întreb.

—Dacă-i așa, încalecă pe mine să te trec dincolo.

A trecut.

Și merge înainte feciorul de împărat, cătu-i ziulica de mare, ba și nopțile în șir.

Tocma' într'o vâlcea, la poalele unui munte 'nalt, se întâlnește cu o femeie bătrână, bătrână...

—Bună ziua, mamă !

—Mulțumim dumitale. Da unde te duci ?

—La Dumnezeu, să întreb : De ce-a împietrit pe frate-meu și... cum să-l înviez ?

—He! he! Maică ! La Dumnezeu nu te poți duce, că ai păcătuit cu trupul. Dar să-ți dau eu răspunsul.

—Păi, cine ești dumneata ?

—Eu sunt Maica Domnului ! Deci, ascultă'ncoa, fiule ! Când te-i duce acasă, ai să găsești doi copii, băeți gemeni născuți de nevasta ta. Să le lași sânge, fiule, și, din sângele lor, să stropești pe frate-tău că se face mult mai voinic și mai frumos de cum a fost. Da să-mi mai ascultți un sfat :

—Care ?

—Să iei pe mă-ta și s'o legi de coadele cailor. Apoi să le dai bice și să le dai drumul în lume, că ea e fermecătoarea care v'a adus pe

cap atâtea rele.

—Bine, măicuță ! Da ești bună să-mi spui : De ce peștele ăla nu se poate duce la fund ?

—Peștele, maică, întâi să te treacă apa și pe urmă să-i spui; că ești rânduie să te mânânce peștele.

—Ce să-i spui ?

—Că a mâncat până acum nouăzeci și nouă de suflete și până n'o mănca încă unul, nu se duce la fund, nici nu moare. D'aia, să-i spui după ce te-o trece, că și așa peștele are să se înfurie și să facă valuri ca să te mânânce. Tu să fugi cât îi putea că ești drept și scapi.

—Bine, măicuță. Da via de ce n'are rod ? Ce să-i spui stăpânului ?

—De ce ? Din pricină că din mâna lui nimeni n'a văzut pomană. Până n'o da, nu poate să-i rodească via.

—Dar părul ?

—Din pricină că sub rădăcina lui e îngropată zestrea a trei fete.

—Dar *cutare* babă de ce nu-și mărită fetele Maică Precistă ?

—Din pricină că fetele-s cam leneșe și apoi zestrea lor e îngropată la părul de care nu fu vorba. S'o scoată de-acolo, voinice, și apoi s'or îndrepta și ele și părul.

Atât au vorbit și s'au despărțit, mulțumind feciorul cu lacrimi în ochi Maicii Precistii de poveștele date. A plecat spre împărăție și când a sosit la pește, ăla de colo :

—Ei, ce ți-a spus ?

—Trece-mă dincolo și ți-oiu răspunde.

L-a trecut; pe urmă i-a spus vorbele Maicei Domnului. Da fugea voinicul, când spunea, de-i sfârâiau picioarele.

Peștele, cum a auzit, s'a luat după el să-l înghiță. S'a înfuriat, a făcut valuri mari, a aruncat apa cu coada în sus, dar de surda. Atunci, de necaz a plesnit.

Sosește la omul cu via și-i spune :

—Fă milostenii, creștine, și-i avea roadă din belșug.

Omul, face cum îl învață și pe urmă, să vezi struguri și să vezi vin ! Doamne ! Doamne !

Când trece pe la păr :

—Ce veste îmi aduci, mărite domn ?

—Bună ! Sub rădăcina ta ți-i îngropată zestrea a trei fete. Le-oiu trimete eu s'o scoată.

Ajunge la babă, de-i spune și ei și atunci... Incep fetele să fie mai harnice, mai chivernisitoare, încep să fie mai curat prin casă, prin curte și prin scule și apoi, dau fuga la păr de-și iau zestrea.

Atunci ce să vezi dumneata ? Curgeau la biata mătușă, droaie peți-

torii. Se văita acum că nu mai are fete să tot mărite. Ba și părul ro-dea.

He ! he ! După cale lungă și după vreme lungă sosește acasă. În lip-să-i fată din piatră, de multă așteptare și de trai rău cu soacră-sa, era gata să-și ia lumea 'n cap. Cât nu plânsese ea de dorul feciorului ! Cât nu întrebasese ea pe toți călătorii, munții și isvoarele, lemnele și pietrele ? Da de câte ori nu se rugase, stând noaptea afară, se rugase și între-base și pe lună de rostul voinicului.

De-ai fi lună vorbitoare
Precum ești de mergătoare
Eu, lună, te-aș întreba
N'ai văzut pe neicuța ?
— Ba, de când am răsărit

Mulți voinici am mai văzut,
Dar nu ți-am cunoscut:
Fața-i albă ca și crinul
Ochi albaștri ca seninul.

. . . . .

D'aia, când l'a văzut, cine poate spune bucuria ei ? Da veselia ce-l coprinsese pe voinic ! li născuse mândra doi dolofani de copii, mai fru-moși decât soarele !

De tras tot a tras el nu-i vorbă o toană de plâns, că— uitasem să spun—murise împăratul cel bătrân, de-atâtea supărări săracul...iar îm-părăteasa rămăsese să poarte și d'aci înainte pismă pe bieții tineri.

Ce era să mai facă, acum, voinicul ? Să stea cu mâinele'n sân ? A lăsat sânge celor doi copii...și, cu sângele lor a stropit pe cel împie-trit de la fereastră... Și atunci, ce să vezi dumneata ? Odată a înviat Tuliman și a'nceput să se frece ia ochi. Era acum mai frumos și cu mult mai voinic.

—Hi, frate, da mult mai dormiiu !

—Ai fi dormit tu mult și bine, frate, dacă n'ași fi mai fost și eu pe-a-ici.

Și s'au îmbrățișat feciorul de împărat cu Tuliman și au plâns și au răs de bucurie și au plâns trei zile.

Apoi, după povața Maicei Domnului, au pus mâna amândoi pe îm-părăteasa cea bătrână de au legat-o de coadele a doi cai cari au plecat cu ea în lume.

—Mamă mi-e și mie milă ! Dar cu farmecele ei se duce de răpă îm-părăția... și apoi... mai mare e sfatul Maicei Domnului !

S'a urcat apoi pe tronul lui taică-seu și, să vezi traiu, nenisorule ! Că Tuliman îi era sfătuitor și la bine și la rău,—el, al d'întăiu sfetnic al Măriei-Sale !

Și pe urmă ?

Pe urmă... o nuntă împărătească, să nu se mai dovedească, ori ce om să pomenească !

Iar eu, încălicai p'un fus,
Să trăiască cine-a spus !

Auzită în copilărie de la vecinul nostru, moș Gheorghe al Badei, din Sgripcești, com. Beleți. Muscel; iar acum în urmă, în Techirghiol, dela mecanicul Andrei I. Popescu, de fel din Fetești-Ialomița.

C. Rădulescu-Codin.

DE-ALE COPIILOR

172.—De-a curelușa.

Copiii, cât de mulți, se așează roată la un pas unul de altul; și cu fața cătră mijlocul roții. Unul, scos la sorți, ori care vrea, are în mână o curea de piele și se plimbă la pas pe la spatele celor din roată cari stau cu mânele la spinare, palmă'n palmă, așa ca să poată ține cureaua când cel ce umblă împrejurul cercului le-ar lăsa-o.

Indată ce unul din roată simte că i s'a lăsat cureaua, se întoarce repede și începe să lovească pe cel din dreapta lui, care numai decât trebuie să o iea de fugă spre dreapta, pe dinapoia și împrejurul cercului. Cel ce a avut la început cureaua, se oprește în locul unuia dintre cei doi cari se alungă. Unul fuge ca să lovească pe celalt cu cureaua în spate și celalt fuge ca să nu fie lovit.

Fuga ține cât fac încunjurul roatei, după care cel fugărit se oprește unde a stat mai înainte, iar cel ce fugărește, merge la pas și lasă cureaua în mâna altuia.

Și astfel jocul urmează.

(Cules din Bârlad) **Tudor Pamfile**

173.—Copiii, când văd un drumeț calare pe o gloabă de cal, îi strigă de departe, luându-l în râs :

Dă-i cu scările
Mânca-i-ai picerele;
Dă-i cu calcăiele
Mânca-i-ai unghiile.

174.—Adeseori copiii, ba chiar și flăcăii, se iau la întrecere în păcălituri și zice unul :

—Mă, pă mine mă chiamă «eu» și pă tine «tu»: care să fie al dracului ?

Dacă răspunde ori într'un fel ori în altul, se vede bine că a rămas păcălit.

175.—Să se zică repede și pe nerăsuflete cât se poate de mult:

Fină, fină,
N'ai găină;
Nașe, nașe,
N'ai cămașe.

176.—La jocul «de-a ajunișul» «Pitulușul», cel care *ajună* zice de câteva ori, acoperit fiind la față ca să nu-i vadă pe ceilalți unde se pitulă :

Cuțu, cuțu, panu
Taie orășanu,
C'un mai, c'un pai,

Cu căciula lui Mihai
Plină cu coji de mălai
pit, pit, (pic, pic).

Auzite de la frații și surorile mele mici-
Voicești-Vâlcea **I. N. Popescu**

177.—Pe pat sau jos se așează
unul căzut la sorț, în coate și în
genunchi, acoperindu-și ochii cu
măinele.

Își pun toți ceilalți câți sunt,
măinele pe spinarea aceștia, și
numără altul tot căzut la sorț,
de la stânga spre dreapta, înce-
pând de la el:

—Inelușu
Invârtelușu'
Pe-a cui mână pușu'?

Cel de jos răspunde:

—Pe-a «cătăruia».

—Nu e!

Inelușu' etc.

—Pe-a «cătăruia»..

—Nu e!

Se repetă aceleași cuvinte pân-
ă ghicește pe a cui mână este
«pușu'» și atunci ghicitul îi ia
locul și jocul începe iarăși.

Dacă se întâmplă că «pușu'»
cade chiar pe mâna aceluia care
zice cuvintele, se pune și el și
rândul lui îl ia cel din dreapta,
În felul acesta se joacă cât
vor ei.

Din Boureni-Dolj

Nic. I. Dumitrașcu

178.—Cine merge înainte,
Duce-un car în dinte.
Cine merge înapoi,
Duce-un car cu usturoi.

Joc gimnastic așa că totdeau-
na trebuie să meargă alături cu
tovarășul tău. Altfel te păcălește.

179.—Aghios, aghios,
—... mama!
Cui șade jos.
Bocănătoare,
Bocănătoare.
... mama
Cui șade'n picfoare.

180.—Hundupas
Cu capu' ars,
Șede'n vatră de necaz.

Se zice repede; dar e și o vor-
bă de batjocură între copii mici.
Și ca ghicitoare (*cleștele*).

181.—Cine joacă tananaua¹
Dă 'napoi cu badanaua.
Cine joacă tananica,
Ține'n gură rândunica.

Nemțșor-Neamț

Al. Moisei

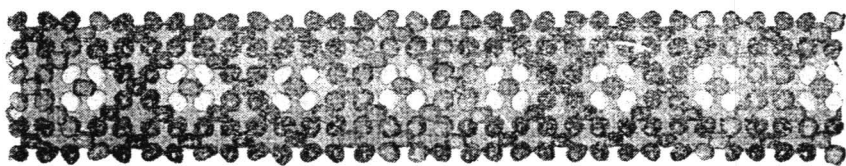
**182. — Numărări copi-
lărești**

Unălană
Șotârlană,
Șotipiță
Mărdăriță
Lanțuru,
Spanțuru,
Curcudia
Veselia
Pochidia
Poc-mândria.

(Din Bălăbănești-Tutova)

V. I. Cahu

¹ Un joc mărunțel, lăsându-se uneori, cu șezutul pân' pe călcăie.

49. — Ghiordan de mărgele (Clișeu făcut cu cheltuiala d-lui G. M. Murgoci)

Rugăm pe colaboratorii noștri și toți cei ce vor să ne ajute, a ne răspunde prin scrisori netimbrate pe adresa : *Tudor Pamfil, Bârlad, str. Promoroacele* :

1. Poartă femeile la gât, la păr sau flăcăii la pălărie *ghiordane de mărgele* ca cel din figura de mai sus sau altfel ?
2. Cum se numesc și cine le lucrează ?
3. În ce regiune și comună se poartă ?
4. Se găsesc de vânzare și cum ni le-am putea dobândi ?

BOTANICA POPULARĂ

36.—Bobovnic.

Bobovnicul sau *bubovnicul*, cum se zice în Bucovina ¹ numit și *prîbolnic*, *bobálnic*, *bobornic*, *bribornic*, *blăbornică*, este o buruiană cu floarea galbenă, ce crește prin apa de topliță sau prin gârlele de izvor. Bobovnicul se mai numește și *busuiocul broaștei*, pentru că-i samănă la frunză.

În medicina babelor, bobovnicul e întrebuințat contra *orbalțului*. Oblojelele cu bobovnic pisat, vindecă boala ². Se pisează mărunt, se pune pe o petică și se înfășură în jurul capului.

Pentru durere de cap, bobovnicul astfel preparat, se pune în moalele capului.

Babișile încă se vindecă cu bobovnic. Pentru aceasta se pune tămâiță și bobovnic într'o oală cu apă, se pune la foc și să lasă sa mocnească vre-o câteva ceasuri. După ce a mocnit de ajuns, se toarnă apa cu tămâiță și bobovnic cu tot într'o covățică și se scaldă copilul bolnav ³.

În munții Sucevei, unde planta e cunoscută cu acest nume, o întâlnim și în cântece :

Frunzișoară *bobovnic*.
Degeaba mă țin voinic,

¹ Marian, *Descântece*, 38. ² *Șezătoarea*, I, 116. ³ Marian, *id.*, „*Ion Creangă*”. — IV, 11

Dacă n'am arme să 'ncing.
Și cal bun să-l încalic ¹.

37.--Borșeriu

Borșeriu e o buruiană ce crește prin grădini, pe la locuri grase, atingând o înălțime de un metru și mai bine și seamănă la frunză cu antonica. Floarea lui e gălbie și în formă de umbrelă.

Tuleiul borșeriuului când e tânăr, se curăță de coajă și se mănâncă. Cu frunzele și tuleiul borșeriuului se opăresc budăile în care se umple borș (zamă acră).

A. Gorovei și M. Lupescu

BOLI LA OAMENI, LEACURI ȘI DESCÂNTECE

130.—Descântec de deochiu

Eși dedeochiu
Dintre ochi,
Eși din creerii capului,
Eși din sfârcul nasului,
Eși din băerile inimii,
Eși din sânge,
Eși din carne,
Eși și du-te

Unde cocoș negru nu cântă,
Unde mătă neagră nu miaună,
Unde câne negru nu bate,
Și să rămăe (cutare) curat,
Luminat,
Ca Dumnezeu ce l-o lăsat
Și ca maică-sa ce l-o născut.

Se descântă în apă neîncepută în care se pun 3 sau 9 cărbuni sau fiecare din casă câte unul și dând mereu cu vârful cuțitului în apă.

Tot de deochiu se zice că se descântă zicând de trei sau de nouă ori Tatăl nostru, tot în apă cu cărbuni și tot cu cuțitul făcând semnul crucei pe suprafața apei, sau împungând în semnul crucei.

Auzit de la mătușa Maria Pârjolea, Poduri-Bacău,

D. I. Procopie

131.—Descântec de cei răi

«Cei răi» e o boală de stomac. Se descântă cu piatră și cu cenușă:

--Unde ai plecat Simeद्रule? Unde te gîăbești, unde te pregătești de scoți plugurile?

--Mă duc să ar drumurile, hotarele și cărările în lungiș și'n curmeziș.

--Nu te du să ari drumurile și hotarele și cărările în lungiș și'n curmeziș și te du la (cutare) și ară prin mațe, prin rânză, prin osănză, prin măruntae, prin creerii capului și-i scoate răii și rălele.

¹ Șezătoarea, I, 9

Răii și rălele când au auzit, pe piatră s'a suit și'n mare s'a aruncat
Acolo e cina și hodina. Acolo să chee și să răschee ca roua de soare,
ca spuma de mare și (cutare) să rămână curat și luminat ca Dumnezeu
ce l-a lăsat, ca maică-sa ce l-a făcut.

De la Casandra Guzgă, Gohor-Tecuciu.

V. Gh. Beldie

132.—De șopârlaiță

C'un băț de mătură părăsit, se descântă în apă ne'ncepută, făcând
semnul crucei :

De-ți va fi de șarpe, mâră,

Să treacă prie tine gârlă ;

De ți-a fi de șarpe chior,

Să treacă fuior ;

De-ți va fi de șopârlaiță,

Să te... pe sub laiță.

Se mai poate descânta c'un băț de la stativă, care ține lopățica sau
c'un cuiu de prin dricuri, care ține toată căruța.

Se descântă de trei ori și se oblojește pe la gât și se dă bolnavului
să bea.

(Dela Natalia I. Munteanu).

133.—De sugel

Sugelul e o beșică care se face pe deget lângă unghie. Produce us-
turimi mari, coace, sparge și poate să cadă și unghia. Când îl simțești
că începe să se facă, să vâri degetul cel cu sugelul într'o oală cu apă
clocotită, să-l stupești și să-l vâri sub cofă sau caldare când o duci cu
apă de la fântână. Astfel ropetând, se va trece.

(Dela Aglaia Leon Halunga).

134.—De nigei

Dacă ai nigei pe mână sau pe picior, să-i ungi cu păcură sau mă-
măligă de găsit. Sau, dacă nu-ți trec așa, Duminica dimineața, când
toacă la biserică, să iei o lingură părăsită și să-l bați pe fiecare nigel
de trei ori zicând cuvintele : „popa toacă, nigelul seacă“,

Dela Arătina Halunga

N. V. Hânțescu

135.—De beșica cea rea

Să iea o cârpă albă de călți și se aprinde la un capăt și afumând
beșica zice :

«Am făcut o masă mare, și-am chemat toate beșicele : beșica cea
albă, cea ghivisie, cea neagră și pe cea rea n'am chemat-o. Ea s'a mâ-
niet, în 7 a crăpat, nici cât un fir de mac n'a rămas.

Ptiu, omu să chei!

136.—De ulcior la ochi

Ducându-te afară și uitându-te pe fereastră în casă, zici :

Ham. ham ulcior de câne;
Cum nu sunt eu câne,
Așa să n'ajungi tu până mâne.

(De la bunica Ileana Gh. A Preutesei de 70 ani, din satul Cuiejdii, jud. Neamț, acum în Valea Seacă jud. Neamț.

I. I. Preutescu

137. — De orbalț

La răchita răsărită
Șade o fată despletită,
Cu'n ochiu de foc
Și unul de apă.
Cel de apă stânge pe cel de foc,
Iar cel de foc stânge pe cel de apă.

(Auzit dela M. Vasiliu, Humulești-Neamț).

De-a fi de bărbat să-i cadă barba,
De-a fi de femeie să-i cadă coada.
Și (cutare) să rămâe curat,
Luminat,
Ca argintul strecurut
Și de Dumnezeu neuitat.

C. Atanasiu

138. — Descântec de deochiu

Vântul mare a burat,
Pământul a crăpat,
Deochetorul
Și deochetoarea
În pământ au intrat,

Să rămâie (cutare) curat,
Luminat,
Ca roua în câmp,
Ca poala Maicei Precista,
Ca ceasu 'n care s'a născut.

Se zice de 3 ori, frecându-se mereu tâmplele bolnavului cu degetele cele mari de la amândouă mânele și suflând din când în când în față-i.

(Dela mama)

G. M. Popescu

DATINE ȘI CREDINȚE

837. — Cum să faci să cânți bine cu floierul ?

Iei floierul plin de lapte dulce, astupat la amândouă capetele și la toate găurile să nu se scure laptele. Pleci în pielea goală cu floierul și cu doi câini negri după tine. Câinii negri îi ei pentru că, se zice, că îți iasă înainte o *plastă* și dacă sunt câinii și amândoi negri, o pot birui, iar de sunt albi, sau numai un câine alb, nu o pot birui.

Cu el așa, îl îngropi noaptea, la nouă hotare cu mâinele la spate.

Il lași îngropat trei zile. A treia zi te duci și-l iei, scoțându-l tot cu mâinele la spate, cu pielea goală și cu cei doi câini negri după tine. În timpul cât îl îngroapă și-l scoate și chiar în cele trei zile, pe acasă nu e bine să vorbească sau să-și aducă aminte de floier. Nu e bine să iei un câine alb și altul negru, de oarece al negru sare la *plastă*, iar

albu' sare la tine să te mânânce.

Indărât nu e bine să te uiți nici când te duci, nici când te'ntorci acasă. După ce-l scoate vine acasă, îl pune—floierul—sub căpătâiu, și noaptea, aieva, vin *sfintele* și-l întreabă de trei ori :

—Ce ne dai, ce ne dai? Și a treia oară, gândește ce i-o fi lui în gând. Gândește deștul ăl mic de la mâna stângă. Cu floierul nu trebuie să cânte nici să-și aducă aminte de el, după asta, trei zile în rând.

«Așa că, îmi cântă de par'că sunt luați din sfinte», zice lumea despre unul ce știe cânta bine.

(Din Zlătărei-Vâlcea)

Gh. Fira

838.—Cu irozii

Se duseseră feciorii de crăciun—ca irozi—și pe la un gospodar, pe care-l șfiau că tăiasse vre-o trei porci.

Stăteau slăninele lungi spânzurate în țăpuși, te lingea pe buze, dacă acasă știai că n'ai unsoare de loc.

Hai se pun ei la cale, înainte de a intra în casă, ca unul să se suie în pod, iar altul din casă să tot facă strigături, după cum a vedea că merg lucrurile în casă, ca cel din pod să știe ce să facă.

Cum intră ei în casă, încep a juca fata și unul mai gureș strigă : «Și te sui pe scară'n sus, și aprinde un *lemn* (chibrit), cele late, du-le'n spate, cele lungi pe lângă tine ; du-te-acasă, pune bine, c'am să vin și eu la tine, să împărțim cum îi mai bine».

Omu' nu știa cum să le intre în voie cu cinstea, cu vârzări ș. a.; în sfârșit isprăvi rachiul din garafă și vroia să iasă să mai umple garafa din ulciorul ce era în tindă. Flăcări tot jucau și-i stăteau în cale; când a văzut că omul dă buzna să iasă, ceala strigă : «Te pogori iute pe scară, c'acu scâp pe gazdă-afară». S'a coborât el ș'a fugit; da pe urmă omu' și-o tras de seamă de ce i-a jucat atâta fata, când a văzut că a sburat din pod slăninile și trandafiirii.

(De la un român transilvănean)

V. Moislu

839.—*Cântecul broaștelor*.—Dacă se aud cântând broaște, e semn că nu mai este iarnă. Oamenii pot sămăna în grădină.

840.—Dacă ții o broască în mână și te udă cu udul ei, atunci faci pe mână negei.

841.—De negei nu seapi, decât dacă rupi o coadă de șopârlă și te ungi cu sângele ei.

842.—Dacă pui mâna pe ouă de șopârlă, când le gălesc muncitorii la prășitul pământului, apoi te jupuești pe mână.

843.—*Cântecul viorelelor*.—Când se aud viorele cântând, semn că e

toamnă. Viorelele seamănă la cântare cu greerul.

844.—Dacă lipești Lunea pe jos în casă, apoi va cânta greerul în casă.

845.—Fiecare casă are șarpele ei. Dacă omori șarpele, moare cineva din casă, sau vin nenorociri.

846.—Când sunt nevăstuici ce mușcă vitele, se pune următorul leac pentru a le goni: se leagă la fiecare buruiiană, unde sunt nevăstuici, caere de tors. Se pune și fus. Nevăstuica văzând furca de tors, fuge.

Țuțcani-Covurlui.

T. I. Cruceanu

847.—Când pârâie stuhul, va ploua numai de cât.

848.—E bine, pentru sufletele celor înecați ori spânzurați, ori în deobște care și-au făcut seamă, ca să leși căpețelul de lumânare să ardă la ușă, jos, până s'o stinge singur.

849.—Calul, în luna strechiei, zice: «Bir am de dat până la toamnă»; vita albă însă zice: «Nici n'am dat, nici n'oiu da, ș'oiu fugi pân' oiu crăpa».

850.—Cine știe a 'nturna piatra, iea trei mlădițe de alun d'intr'o vară; le despărțește în chip de cruce pe două dintre ele; iar cu cea de-a treia taie spre partea nourilor.

851.—În zile de sec nu se dă caș, ori în deobște fruct alb, de pomână.

852.—Când îți fată iapa, nu se dă nimic din casă, pentru că, altfel, se va lua mânzul după căruțe străine.

853.—Când cântă cocoșii seara, au să vie hoții în sat,

854.—Când cântă cocoșii de mici, au să fie năzdrăvani inai pe urmă:

Mănăstireni-Botoșani

Dumitru Furtună

855.—Oamenii, când merg la sămănatul grâului, ieau o mână de grâu, când încep a sămăna și închizând ochii, o aruncă în altă parte, departe de ogorul lui, pentru că, după cum n'a văzut el ce s'a făcut cu boabele de grâu, așa să nu vadă paserile grâul lui; căci el le-a aruncat mâna cea de grâu lor.

856.—Când se desface păpușoiul (cucuruzul) pentru sămânță (de semănat), ciucălăii se aruncă pe drum, căci se coc bine și se fac bătuți la grăunțe ca și drumul.

857.—Fetele, când merg la șezătoare, trebuie să se silească de a mântui caerul (fuiorul) din furca de tors, căci de rămâne ceva, atunci se mărită după unul bătrân.

858.—Copiilor mici li se leagă un fir de strămătură roșie la mână, ca să nu se deoache.

859.—După ce mama gătește de Țesut pânză, dă mezinului dintre co-

pii ei fușteii (2 vergele, ce formează o cruce în natră), iar acesta iese cu ochii închiși afară. De este vre-o vacă a făta, atunci ea fată *bauți* sau vițea, după cum a văzut băetul vre-un bărbat sau vre-o femeie în-tâi.

(Auzite de la maica, Ecaterina Onciul, Frătăuții-Vechi, Bucovina).

Ilarie Onciul

860.—Fiecare casă are ciasul ei, pe care, unii zic' că-l aud cum ti-căe în perete.

861.—Ce vei gândi în timpul când te împărtășește preotul, ți se va îndeplini. Poți să gândești până la trei lucruri.

Auzit de la E. Capșa, Iași.

862.—Când moare cineva și de te chiamă și pe tine să mergi cu el, să nu zici că mergi, ci să cauți o pricină că nu ți-ai luat pălăria sau caciula, sau nu ți-ai dat vitele la apă, sau ai să mai faci o țigară și pe urmă o să vezi ce mai e de făcut. Că dacă zici că mergi, peste puțin o să mori și tu.

863.—Dacă vrei să știi când te'nsori, în seara lui sf. Vasile, (la urât) să te duci la porci și să zici : «groh acu». Dacă zice și vre-un porc «groh» apoi o să te'nsori saumăriți; dacă nu, nu. Vei mai aștepta o bucată de timp.

864.—Când vezi lună nouă, dacă ai bani în buzunar și ești vesel, așa o să fii toată luna aceia.

Vârlezi-Covurlui,

Ioan N. Vârlezeanul

865.—Ca să dezbari pe bărbat de beție, să pui bani sub așternutul unui mort, ca să stea trei zile. Cu acești bani să-i cumperi băutură și să i-o dai zicând: Când va bea mortul, atunci să mai bei» (cel cu pricina).

866.—Când tepșești prea tare mămăliga, omul acela când moare, se năcăjește, moare înădușit.

867.—Când tepșește prea tare mămăliga, faci copiii gheboși.

868.—Ca să nu mânânce uliul găini, să nu dai cu mătura pe vatră.

869.—Ca să nu-ți eie uliul găini, să nu dai gunoiul afară : Lunea Mercurea și Vinerea.

870.—Ca să-ți meargă bine, când pornești plugul la arat, afumă cu tămâie pe lângă boi și plug și svârle un ou peste plug și de-l va prinde cineva, ce se aține, mare câștig va avea în anul acela.

871.—La cununie, când se'ntorc tinerii de la biserică, se primesc cu pâine și sare, din care gustă, ca să le fie casa îndestulată.

Nemțisor-Neamț

Al. Moisei

CÂNTECE BĂTRÂNEȘTI

29.—Pe dealul cu floricele
 Paște-o fată miorele,
 Prin iarbă și micșunele.
 Copilița când cânta,
 Văile o asculta,
 Codrii vechi îi desmierda,
 Iarba verde-o fărmece.
 Cine sue 'n deal călare
 Pe potecă, pe cărare?
 Un ficior de sârb mai mic
 Cu pistoale la ilic.
 —Buna ziua fată mare
 Ce-mi paști turma pe hotare?
 —Io 'mi pasc turma unde vreu,
 Că pe-aicea-i locul meu.
 Nu se află om pe lume,
 Să mă înșele pe mine.
 —Eu ficior de sârb mai mic,
 Mă prind că te celuesc
 Murgul să nu-l stăpânesc,
 Paloșul să n'ascuțesc.
 El pe murg a'ncălecat
 Maică-sa l'a întrebat:
 —Dragu mamei sârb mai mic,
 Da cine te-a fugărit
 De ți-i murgul ostenit?
 Și cine te-a alungat,
 De ți-i murgul asudat.
 —Nimeni nu m'a alungat,
 Că eu singur mi l'am dat,
 Un cuvânt am câștigat.
 Este-o fată fermecată
 Și nu este om pe lume,
 Să o celuiască nime,
 Și eu i-am făgăduit
 Că de n'o înceluesc
 Murgul să nu-l stăpânesc,
 Paloșul să n'ascuțesc.
 —Dragul mamei sârb mai mic,

Cu pistoale la ilic
 Țipă haine bărbătești
 Și ia haine femeiești.
 Că cea fată fermecată,
 Care munții îi desmeardă,
 Sorioara florilor,
 Soțioara codrilor.
 Altfel n'o înceluești
 Numa' 'n haine femeiești...
 —Copiliță garofiță
 Ia dă-mi drumu'n chiliuță.
 —Ba eu drumul nu ți-oi da
 Nu-i acasă mămuța
 —Copiliță garofiță,
 Ia dă-mi drumu 'n chiliuță,
 C'afară plouă de varsă,
 Și-mi stric haine de mătăsă.
 —Ba eu drumu nu ți'oi da,
 Că mă tem că mi-i nșela
 Și n'am unde te culca.
 —Io's muere ca și tine,
 Să mă culc să m'odihnesc
 Pân' ce zorile s' ivesc.
 Drumu'n casă că i-a dat,
 El din gur' a cuvântat:
 —Copiliță garofiță
 De cu seară cuconiță,
 Până'n ziuă văduviță,
 De cu sară ești cucoană,
 Până'n ziuă ești vadană.
 —Noapte bună sârb mai mic,
 Cu pistoale la ilic,
 Tu degeaba te trudești,
 Ca să mă înceluești.
 Țipă haine femeiești
 Și ia haine bărbătești.
 Du-te spune maică-ta,
 Că eu nu-s de dumniata.
 Du-te, murguț stăpânește,

Du-te paloșu' ascuțește.
 Și nu trage-a mea nădejde.
 Soții mei sunt brazi înalți
 Și stejarii ai mei frați.
 Florile mi-s sorioare

Și părinte mândrul soare.
 Și măicuța mea firească
 Mândra țară românească.

Bucovina

Teofil Bizom

VORBE ADÂNCI

501.—Cucoș boule, pricepe-te magarule ! se zice celui greu de cap și îndărătnic la pricepere.

502.—Apoi are și el o fată, s'o pui cu gâtul pe prag, s'o ții cu piciorul și să-i tai unghiile cu toporul.

503.—Dumnezeu știe și face, numai omului nu-i place.

504.—Dă-i biciu, că nu-i de pe-aici ! se zice la cinstit.

505.—Doamne ajută cucului să sboare la cuibul lui ! când își rog bătrânii moarte.

506.—Ehei ! Post-am și eu, măi băeți, odată cu gândul plin de draga mea !

507.—Hai, hai ! C'amuși n'are ursul coadă și balta pește... adică-ți împușc un puiu de *bate* !

508.—Da'-i adevărat ca'n numele tatălui și ca lumina zilei.

509.—Râde dracu' de porumbel și nu se vede pe el.

Mănăstireni-Botoșani

Dumitru Furtună

510.—«În loc să scârție carul, scârție cărașul» = în loc să se plângă cel ce are nevoie, se vaită cel ce n'are.

511.—«Știi că toacă la o biserică, dar nu știi la care» = știi un lucru, dar nu știi despre el ceva sigur.

512.—«Ho, măi băete, ce te îndeși că baba în raiu» = ce te îngrămădești, ce te îmbulzești.

513.—«Decât boer în genunchi, mai bine țăran în picioare» același înțeles ca: «Decât codaș ia oraș, mai bine'n satul tău fruntaș» = adică decât să ai ceva și să fii legat de cineva, mai bine să n'ai nimic și să trăiești liber.

514.—«A vâri său în carne grasă» = a spune aceleași lucruri care-s de prisos.

515.—«Mă doare inima după dânsul» = mi-i milă după el, mi-i milă de el.

516.—«Mi-e bine ca cânelui în car sau ca cioara'n par» = adică mi-i rău, nu-mi place cum mă aflu acum.

Petru Gh. Savin

- 517.—Broasca mică cască gura mare.
 518.—Buturuga mică răstoarnă carul mare.
 519.—Țara moare de tătari și tu joci cu lăutari.
 520.—Satul arde și baba se piaptână.
 521.—Când te-a mușcat șarpele, fugi și de șopârlă.
 522.—Cine s'a fript cu un crob suflă și'n apă rece.
 523.—Celui flămând numai pâinea e'n gând.
 524.—Celui bolnav de gălbinare, toate galbene-i pare,
 525.—Paserea malai visează.
 526.—Și'n teleguță și'n căruță.
 527.—Și cu curechiul uns și cu slăcina în pod.
 528.—Nici salcea pom, nici mojiul om.
 529.—Mai mare daraua decât ocaua.
 530.—Boul cu funia se leagă și omul cu cuvântul.

Bucovina

Alex. Morariu

- 531.—Nu te pune cu prostul, căci el nu știe multe.
 532.—Cel ce fură, nu cumpără, dar nici cinste nu petrece.
 533.—Lăcomia ușor perde omenia.
 534.—Sărăcia odată intrată în casă, cu greu o poți scoate.
 535.—Pe om îl cunoști după fapte, iar pe pom după roade.
 536.—Tot ce i prea mult, nu-i bun.
 537.—Nu tot ce e frumos și plăcut, e și folositor.

N. V. Hănțescu

CÂNTECE¹

888.—*Foaie verde fir mătăasă
 Trecui puntea pe la leasa,
 Și m'ajunse-un dor de-acasă
 De copii și de nevestă.
 De nevestă nu-mi prea pasă
 De copii inima-i arsă,
 Căci neveste mai găsesc,
 Dar copii nu pot să cresc.
 De-ar fi dor de la nevestă
 Să-mi las calul ca să pască;
 De-ar fi dor de la copii
 Să pui șaua și să măiu,
 Și să măi, să măi, să măi,*

*Ca să văd ai mei copii
 Cu capul pe căpătâi
 Și cu gura să-i mângâi.
 De-ar fi dorul de la mamă,
 Să-mi fac calul numai spumă;
 De-ar fi dorul de la tată,
 Să-mi fac calul numai apă;
 De-ar fi dor de la surori,
 Să-mi fac calul numai flori;
 De-ar fi dorul de la frați
 Să-mi fac calul numai brazi.*

Din Movilița-Putna **N. St. Graur**

¹ X. X. de la p. 308, să se înlocuiască prin Fr. I. C. Beldie

889.—*Frunzuliță iarbă neagră*

Și de-o fragă

Iacă puica mea cea dragă,

Trece drumu' nu mă'ntreabă

Par'că cineva o roagă;

Nici n'o rog, nici n'o poftesc

Căci ca dânsa mai gălesc;

Frunză verde-o peliniță,

Mai de neam și mai de viță,

Nu ca ea o rămășiță.

Mai de neam și mai ceva

Nu ca ea o farfara,

Să'și dea gura 'ntr'o para.

890.—*Frunzuliță usturoi,*

Valvăie lumea de noi,

Că ne iubim amândoi.

Ș'altă verde foaie-albastră,

Lasă lumea să vorbească,

Dragostea e'n mâna noastră.

891.—*Frunzuliță mărăcine,*

Mărăcine 'nflorit bine,

Eu mă mir puică de tine,

Ce pământ mi te mai ține,

De nu mai dai pe la mine ?

—Mă ține pământ cu iarbă,

Nu pot veni fără treabă.

De la Oprea I. Rusu, Goicea-Mică-Dolj.

Șt. St. Tuțescu

892.—*Foaie verde untdelemn,*

Vino puică und' te chem,

Că'ngenunchiu și te blestem

Să te usuci ca un pom,

Ca un pom neroditor,

Când vara nu face fiori.

Nu'nfloreste, nu rodește

Numai locu-mi pătimește !

893.—*Foaie verde trei migdale,*

Amărit mi-e omul Doamne,

Când secără la pogoane,

Leșinat și mort de foame,

Cu secera la spinare,

Stă cu ochii după soare,

Ca să scape mai tare,

Să scobor la țauca'n vale

Să-mi dea gură de călare

Că nu mai pociu de picioare

Toată ziua mort de foame.

Foaie verde trei migdale,

Ibovnica, bate-o Doamne,

Te face să mori de foame,

Nu-ți dă poștă la mâncare,

Nici odină la culcare...

894.—*Foaie verde de-avrameasă,*

Șed călărașii la masă.

Cu ocaua plină rasă !

Nici nu bea, nici nu mănâncă

Numai cu ochii se uită,

Cu ochii la carabină.

Și mi-o ieau și mi-o smucesc

De rezbel se pregătesc !

Ghizdăvești-Romanați

C. Daniilescu

895.—*Frunză verde lozioară,*

Am o puică bălăioară,

Dare-ar Dumnezeu să moară;

Să-mi ieau alta ochșea,

Să-mi petrec lumea cu ea.

896.—*Frunză verde sălcioară*

Când e soarele'n desară,

Două doruri mă omoară :

Unul nou făcut de-acum

Și altul mai dedemult,

Ce-am iubit nu pot să uit.

897.—*Iartă Doamne păcatul*

Cui a lăsat oftatul.

Că oftatu-i lucru mare

Și e bun la supărare.

Popești-Farcășa **T.E. Alexandrescu**

898.—*Foaie verde flori mărunte,
Mândruțiță de la munte
Ce ți-a eșit vorbe multe ?
—Las' să iasă că nu-mi pasă
M'a făcut maica frumoasă
De iubesc zapcii din plasă
Și prefecții când mai iasă.*

899.—*Pe mine cin' mă usucă ?
—Ghermeneii (brebencii) după luncă
Lelița cu cârpa lungă,
'Ndeamnă, 'ndeamnă să m'ajungă,
Să intre cu neica'n luncă.*

900.—*Măriușă, Marioară,
Mai ții gură de-astă vară ?
—Eu mai ții o țărișoară
Cât a da neicăi deseară.*

901.—*Spune-mi puică unde-ai fost ?
—La clae la adăpost.*

Oltenia

Gh. Ciaușanu

902.—*Foaie verde trei smicele,
Fetișo de pe vâlcele
Dă-mi și mie floricele,
Să ne sărutăm cu ele.
Floricele flori de tei,
Lupi-dragi și brebenei.
Floricele flori de fag,
Să ne sărutăm cu drag.
Floricele flori de soc,
Să ne sărutăm cu foc.
Floricea de lămâiță
Să te sărut în guriță,*

*Cu mâna să-ți fiu la țată.
Frunză verde foi de nuc
Să te sărut să mă duc
La puiculița din Runc¹
Auzit în Pacrula-Gorj la horă*

Pocruia

I. I. Ciuncanu

903.—*Chiue frate că-i bine,
Dar chiue după mine
Că te-oi face de rușine.*

904.—*Fetele de la Puțeni
Is ernate cu strujeni,
Și-s varate cu tărățe
Le curg ochii ca la mățe.*

905.—*Asta-i fata cea frumoasă
Seara țesă, noaptea coasă
Dimineața 'ncet se schimbă
Ș'apoi esă de se plimbă.*

906.—*De trei ori pe lângă masă
Să iasă râul din casă,
Să rămăe binele,
Să trăiască tinerii.*

907.—*Hop odată
Soacra-i bată,
Dar nici socrul nu-i mai treaz
Căci face babei necaz.*

908.—*Mult îmi place ca să joc,
C'o leliță cu cojoc,
S'o tot strâng de la mijloc.
Văleni-de-Munte, 1909*

Pr. I. C. Beldie

O SAMĂ DE CUVINTE

1508—1543

Androc = rochie de lână.

¹ Runc sat în Gorj.

Anglică==Floare albă, se găsește în fân.

Bărdac=cană de pământ.

Ceriău=locul pe care îl ocupă al treilea cal la căruță.

Chipeng=locul de pătrundere într'o pivniță.

Cioldmec=un vas de lemn întrebuințat în poverne.

Ciric=o optime dintr'o pâine.

Cadlișcă=lemnul de care se agață biciul.

Codobăță=o pasere cu coada lungă.

Covergă=adăpost provizoriu format din coceni.

Crosnie=greutate ce se poate încărca la spirare.

Măgureni-Prahova

I. I. Nadă

Băital=în șir, totdeauna. «Se ține băital de capul meu» Se ține în șir,

Micică sau *micicufă*=mătușă, mătușică (neam) se mai zice și *gagă*.

Bâiu, bădie=moș, frate mai mare.

A zângăni=a săpa, unde fac zgomot sapele,

A dirdica=a deretica, a strânge.

Japchină, jarchină=ciomag mare.

Huiu, nume poreclă. «Ț'a eșit huiul ca de popă tuns, ți-a eșit nume rău (veste).

Culese din Bolintinești și Bursucani

N. I. Munteanu

Sogna=rană, «M'ai săgnit», m'ai rănit.

Ijneț=deștept, isteț, ghibaci, meșter,

Hăbăuc=zăpăcit.

A șpirlîchet-o=a fugit, s'a făcut nevăzut repede.

Jorăști-Covurlui

Petru Gh. Savin

Cărligă=se zice femeiei mici și gheboase.

Acăstăiu=nume de batjocură.

Măcă, mătrucă, handracucă se zice femeilor proaste.

Borchinos=năsos.

Nărtos=se zice celui cu nări mari.

Hargalic=ne'nțelegere, turburare.

Budulac=prostănac.

A bumboși=a sta supărat.

A dulupări=a săvârși un lucru presupus peste putere.

Nemțisor-Neamț.

A. Moisei

GLUME, JĂTII, TACLALÉ

182.—Nu dă popa

Se zice despre un popă, rabin, hoga sau ce-o fi, din cei ce au grijă de sufletele turmei, că el numai cuvântul «tine» sau «poftim» îl înțelege dar cuvântul «dă-mi părinte», nu-i vine la socoteală.

Acu, cică un preot umblând cu ajunul, ostenise și nu mai putea stinția sa să urmeze mai departe. Având să treacă un pârau, cum era bietul părinte greoi și bătrân, alunecă de pe punte și căzu în gărlă.

Dascalii, cum văzură primejdia, se asvârliră cum erau în apă și începură să-l caute. Dând de sfinția lui, îl îndemnă să dea mâna să-l scape de înec.

--Da *dă* odată părinte, că scăpăm de sfinția ta !

Popa nici habar n'avea. Ostenindu-se așa, n'au putut astfel de cât să-l scoată mort. Il duse acasă, și după ce preteasa îl boci în deajuns ceru să-i spuie *incunjurarea*.

—Bine bre, voi nu știți că popa nu *dă* nici odată ? zice preteasa după ce le ascultă întâmplarea. Ia să fi zis «tine» sau «poftim» părinte, să fi văzut cum ar fi întins mâna.

Descalii tăcură, neștiind că zice proverbul bătrânesc : «Mâna popii de luat s'a îngrășat iar cea de dat s'a subțiat».

Și de atunci se pomenește vorba asta bătrânească.

Spusă de bunica. Smulți-Covurlui.

N. I. Munteanu

183.—Cristeiul

Un țigan bătrân trimitea mereu pe fiul său cu boii. Fiul avea o frică și nu voia să se ducă zicând :

—Nu mă duc cu câmpu'n boi, că nu mi-i ciudă de Criste Breazu. c...ași obrazul, ci mi-i ciudă de smeura pământului care când mă vede zice : cârț pârț, be țigane; cârț pârț mânâncă țigane.

Și a plecat bătrânul cu boii luând traista, chibrituri, cuțit să-l taie pe Criste Breazu.

Și șezând el așa cu boii la iarbă, un cristeiu de la spinare când a cârâit odată, s'a înspăimântat așa de tare țiganul, încât tremurând și ca și cum s'ar ruga să-l lese zise :

—Nu, nu, nu, nu, nu mai viu cu câmpu'n boi, că nici n'am tai să te cuțit, nici coc să te foc, nici să te mânânc mămligă.

Se zăpăcise.

Dela D. Șuşnea, notar Tuţcani-Covurlui

V. I. Kahu

184. Dă-mi-l pe sfântu' Gheorghe !

Într'o iarnă lungă și geroasă, care începuse de la Vinerea Mare (14 Octombrie) un român sărac, lehemetindu-se de atâta omăt și ger, nici una nici alta, ce-i veni lui în gând ? Se duce la Puiu, un ȋigan alb ca fundul ceaunului, care era coval în sat și-i zice :

—Măi ȋigane ?

—Ce-i românicule ?

—Măi multe poți face tu, că ești bun meșter și nu prost; ce să-ți dau eu ȋie ca să-mi faci tu mie primăvară, că m'am săturat de iarnă ?

—Ha, hăă... românicule, da' știi că nu ȋi-i gustul prost ! Dă-mi pe sfântulețul Gheorghe hân palmă și ȋ'o fac ! Că și eu m'am făcut slab de ger ca dracul șezând în bordei numa'n hizmene și'n cămeșă !..

De la Gh. V. Codău.

N. V. Hânțescu

185.—Copilul ȋiganului bolnav

Zice că odată se'mbolnăvise un puradel din cei zece ai unui ȋigan. Mama danciului trimete pe altul să ceară prune uscate la o vecină.

El se duce repede și găfâind, începu să zică :

—M'a trimes astă mamă să-mi dai câteva prune bolnave pentru un copil uscat. S'a bolnăvit în ziua de ismene cusând la un crac de Paște, mânca-te-aș ! Șapte zile scândură de când zace Sâmbătă. A stâlpit grin-da ochii la el, mânca-te-aș !

Auzită de la sergentul major N. Popescu.

I. N. Popescu

186.—Toader și mazerea

Un flăcăuș cu numele Toader, trece odată pe lângă ogorul cu mazeră al unui om. Bună-i mazărea când e verde, se gândi el. Se hotărî, fiindcă nu vedea pe nimenea, să grăiască cu mazerea, că i rău așa singur pe câmp, mai ales vara.

—Buna dimineața, mazere, zise el.

—Mulțămesc dumitale Toadere (tot el din partea mazerei).

—Te-aș păstări, da' mi-i teamă c'oi zăbovi; da' mai bine te-oi smulge și tot m'oi duce. Și se pune pe lucru. Iaca iese și românul nostru, care ascultase tot siatul și-l prinde de cap și i zice :

—Aici pe loc te-aș ciomăgi, da' mi-i teamă c'oi zăbovi, da așa de cap te-oi apuca și înainte oi alerga.

V. Moisiu

187.—Mai spălăște

Auzise și ȋiganul de masline dar nu știa ce-s, nici cum is.

Amu, se duce la dugheană și cere de 10 bani masline. Negustorul îi dă, dar când le vede el așa de negre, zice :

—Mai spălățele n'ai ?

Ion Preutescu

188.—Urări în șagă

Să trăiți la mulți ani cu noroc ! S'aveți parte de pomană, de lumină în pod și de fum în casă. Să vi se roadă buzele de bodaproste, tălpile ciubotelor de scările tribunalului și coastele de paturile criminalului ; și când v'a fi mai bine, să vă fie ca atunci și amu. Pe unde-ți băga, pe-acolo să și scoateți. Ce-ți băga pe ușă, să scoateți pe ferești (ochi).

Să trăiți la mulți ani cu sănătate ! Dumnezeu să vă dea sănătatea gândacului și hrana racului. Când îi fi mai sănătos, să nu poți ridica un pui de jos. Să treci cu mânele'n șolduri prin urechile acului. Și cialare pe măgar pe-un firisor de mărar.

Cu bine și cu sănătate !

Mănăstireni-Botoșani

Dumitru Furtună

C R O N I C A ¹

* *Academia Română* a editat **Hore și chituri din Bucovina**, rămase întocmite de la răposatul ei membru, *Sim. Fl. Marian*. Mi se pare, că tiparul l-a îngrijit fiul academicianului, d *Licin Marian*, profesor în Suceava. Asupra felului cum e întocmit mănunchiul, nu trebuie să spunem nimic. Am fi dorit un glosar la sfârșit, pe deoparte pentru a ne lămurii unele cuvinte din text, iar pe de alta a vedea un început din făgăduința a d-lui L. Marian de a lucra pe ogorul răposatului său părinte.

P,

Poșta redacției

P. S. Colibaș, Afumați-Ilfov. Mulțămesc. V'ași ruga însă să n dați și vorbele, fiind ucru întreg. Vom face clișeu în anul viitor.

P. G. S.—Datoresc un răspuns. Unde să-l trimit?

Cărți primite la redacție

C. Filipescu: *Hrana vitelor*: Pășuni, fânețe, plante de nutreț. București, libr. Leon Alcalay, f. a. 212 p., 2 lei 50 b.

Em. Eleflescu: *Necesitatea religiunii pentru omenire*. Ed. II, Câmpulung, Tip. C. N. Vlădescu, 1911, 46 p. 50 b.

D. Caselli: *Fecioara de la Argeș* (No. 588 din „Biblioteca pentru toți”), București Libr. L. Alcalay, f. a. 122 p. 30 b.

¹ În no. trecut p. 327 vândul 12 cilească. *Orchestra în loc de Cămin* și *Doine în loc de Doină* în rân.

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Creangă” pentru strângerea fondului:

BUSTUL LUI ION CREANGA IN BARLAD

L. B,

Suma adunată — — 871.35

A APARUT

Intr'un număr restrâns de exemplare

CALENDARUL REVISTEI „Ion Creangă”

PE

ANUL 1912

▣ P A R T E ▣
CALENDARISTICA

▣ ▣ MATERIAL LITERAR FELURIT ▣ ▣

* D I F E R I T E *
ILUSTRAȚIUNI

A se cere numai de la Tudor Pamfile Bârlad, str. Promoroace

PREȚUL 1 leu 25 b.

A A P A R U T :

Tudor Pamfile

Sărbătorie de vară la Români

Studiu etnografic. — Ediția Academiei Romane

PREȚUL 2 LEI

Au apărut : Seria I. **DATINELE DE ȚARA** No. 1

CĂRȚI POȘTALE ILUSTRATE

In editura revistei „Ion Creangă”

Neaflându-se în comerț se desfac numai prin Redacție sau Administrație cu prețurile: 10 bucăți, 70 b.; 25 bucăți 1.60; 50 bucăți 3.00; dela 100 în sus, 5 bani bucata.

Se trimit franco numai după achitare prin mandat sau mărci poștale

CU INCEPERE DE LA 1 IANUARIE 1912

COLECȚIUNILE REVISTEI
ION CREANGA

SE VOR SCUMPI

Doritorii sunt rugați să le ceară de pe acum. Anul I, 3 lei; Anul II, 6 lei; Anul III, 6 lei; Anul IV, 5 lei

D-sale D-lui

Artur Gorovei *Avocați*
Fălticeni

CARTI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă”
se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă” An. I.	—	—	—	—	—	—	—	3.00
„Ion Creangă” An. II.	—	—	—	—	—	—	—	6.00
„Ion Creangă” An. III.	—	—	—	—	—	—	—	6.00
Carti postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă”	—	—	—	—	—	—	—	0.05
Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1911	—	—	—	—	—	—	—	1.25
T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu: Carte p. tineretul dela sate	—	—	—	—	—	—	—	1.25
T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc”	—	—	—	—	—	—	—	0.20
„ „ Jocuri de copii I	—	—	—	—	—	—	—	1.40
„ „ „ „ II	—	—	—	—	—	—	—	1.60
„ „ „ „ III	—	—	—	—	—	—	—	1.50
„ „ Cimilituri românești	—	—	—	—	—	—	—	1.00
„ „ Industria casnică la români	—	—	—	—	—	—	—	10.00
„ „ Sfârșitul lumii	—	—	—	—	—	—	—	0.40
„ „ Firișoare de aur	—	—	—	—	—	—	—	0.30
„ „ Sărbătorile de vară la români	—	—	—	—	—	—	—	2.00
M. Lupescu: Creșterea viermilor de matasă	—	—	—	—	—	—	—	0.15
D. Farcașanu și M. Lupescu: Creșterea pomilor	—	—	—	—	—	—	—	0.25
St. St. Tuțescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	—	—	—	—	—	—	—	2.00
„ „ Colinde din popor	—	—	—	—	—	—	—	0.30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ican Gură-de-Aur	—	—	—	—	—	—	—	2.50
Petru G. Savin: Clăcășește	—	—	—	—	—	—	—	0.40

== Se trimite franco numai după achitarea deplină ==

Au apărut din Biblioteca revistei „Ion Creangă”:

No. 1.—TUDOR PAMFILE:

SFARȘIZUL LUMEI După credințele poporului român

No. 2.—PETRU G. SAVIN

CLACAȘEȘTE Glume, jâti, taciule și poloianți din popor

Prețul numărului 40 bani

== Se trimite după primirea costului prin mandat sau mărci postale ==

Biblioteca Revistei „Ion Creangă” neaflându-se în librării, se va cere pe adresa Tudor Pamfile Bârlad, str. Promoroace.

Biblioteca Revistei „Ion Creangă” este editată de o societate pe acțiuni; costul unei acțiuni este de 4 lei care atrage după sine desfacerea a 12 exemplare din Biblioteca.

Biblioteca Revistei „Ion Creangă” și Revista „Ion Creangă” se primesc aproape **gratis** pe un an întreg de către cei ce cumpără o acțiune.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Ion Creangă

REDACTIA :

T. Pămfile, Strada Promoroacele

ADMINISTRATIA :

M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

B Â R L A D

EXEMPLARUL :

În țară . . . . . 40 bani
În străinătate . . . . . 50 »

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară . . . . . 5 lei
În străinătate . . . . . 6 »

Un număr vechiu, 50 bani.

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CARTI C. D. LUPAȘCU

<https://biblioteca-digitala.ro>

MEMBRII SOCIETĂȚII „ION CREANGĂ”

DONATORI.—

INTEMEIETORI: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Pr. I. C. Beldie (Fărânești-Covurlui), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Craiova), D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), D. Gr. Furtună (Mănăstireni-Botoșani), Pr. Gh. Gheoldum (Bacău), P. Herescu (Găinești-Suceava), Dr. I. Urban Iar-nik (Praga-Boemia), G. T. Kirileanu (București), N. L. Kostaki (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R. Vâlcea), D. Mihalache (Golești-Badei-Muscil), A. Moisei (Nemțșor-Vânători-Neamț), L. Mrejeriu (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropcenii-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna Corji), Volbură Poiană (Iasi), T. Popovici (Zorleni-Tutova), D. Procopie (Ardeani-Bacău), P. G. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tenea (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Bitoșeni-Suceava), Șt. St. Tușescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zota (Dorna-Suceava).

SOCIETARI.—At. C. Blendea (Vladimir-Gorj), N. I. Munteanu (Chilia-Veche-Tulcea), A. Negoescu (Bârlad), C. Patriche (Zorleni-Tutova), N. Stoieriu (Baia-Suceava), D. Vasiliu-Bacău (Bârlad).

—*Statutele societății sunt publicate pe pag. 36-38, An. IV, No. 2*—

—*Inscrierile urmează*—

CUPRINSUL:

- M. Lupescu. — Bujdeuca lui moș Ion Creangă.
C. N. Mateescu. — De împărăția poamelor și a legumelor.
Al. Moisei, N. I. Dumitrașcu. — Cântec de stea.
T. Popovici. — Colind.
V. Moisil, D. Furtună, P. Gh. Savin, I. Procopie, V. B. Pîrles, G. Atanasiu, I. I. Nadă, V. Gh. Beldie, — Povestiri și legende.
Pr. Florea A. Drăghici. — Stoian ~~Bulbasa~~ (cântec bătrănesc).
I. I. Clucceanu, N. V. Hăntescu, T. I. Crăciun, D. I. Procopie. — Datine și credințe.
Al. Vasiliu. — Bocet la un copil mîle.
N. V. Hăntescu, J. N. Popescu, G. Călin-Ceru, V. G. Beldie. — Vorbe adânci.
D. A. Săndoiu, J. Popescu-Carpen, Dumitru N. Cărtărescu, Al. Moraru, Șt. St. Tușescu, C. Patriche, Z. Grigoriu, T. Ivan, Pr. I. C. Beldie, B. Dan, I. I. Nadă, G. Dănilăscu, I. Ciobanu. — Cântece.
P. — CRONICA,
Poșta redacției. Bibliografie.
Supliment. — Cuprinsul Revistei „Ion Creangă” pe An. IV.
Ilustrațiune: Ion Creangă.

A apărut:

TUDOR PAMFILE

Culegere de
COLINDE, CÂNTECE de STEA,
VICLEINE, SORCOAVE și
PLUGUȘOARE

No. 734-735 din

«Biblioteca pentru toți»

— Prețul 60 bani —

SĂRBĂTORILE DE VARA
LA ROMÂNI

Studiu Etnografic.

Ediția Academiei române.

— Prețul 2 lei —

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACTIA :

T. PAMFILE

Bârlad, str. Promoroacele

ADMINISTRAȚIA :

M. LUPESCU

Zorleni-Tutova

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară . . . 5 lei

În străinătate . 6 „

ÎNSEMNAȚI

Societatea „Ion Creangă” în a patra adunare vremelnică ținută în ziua de 6 Decembrie a hotărât ca adunarea generală să se țină în zilele de 3 și 4 Ianuarie 1911 în Zorleni și Bârlad (art. 2°). Până în ziua de 31 Dec. 1911 seara, toți membrii întemeietori sau societari cari vor dori să iea parte, sunt rugați să înștiințeze Redacția arătând numele și numărul celor ce vor sosi și comunicările ce vor face (art. 2° C). Cei ce nu vor putea lua parte, sunt rugați să trimeată în acelaș loc și până la aceeași dată observațiile și orice cerere cu privire la statutele societății și revistă.

— Rugăm pe cinstitele persoane cari au primit liste de subscripție pentru fondul „Ion Creangă” să le înapoeze la Redacție cu orice sumă se va fi strâns, urmând să se încheie socotelile.

— Redacția și Administrația mulțamește din suflet d-lui *I. I. Ciuncanu* care a dăruit Revistei 50 exemplare „Doine și alte cântece” a 40 b, exemplarul și d-lui *G. Muntean -Murgoci* pentru un clișeu de ghiordan pus în no. trecut.

— Redactorul aduce mulțumiri d-lui *N. I. Dumitrașcu* pentru nouă probe de cusături și horboțele naționale ce i-a trimis pentru muzeul său.

Bujdeuca lui moș Ion Creangă

Pentru a treia oară, întovărășit de un admirator a lui Creangă, am mai răsuflet în căsuța în care a trăit marele povestitor, căci de acum, Dumnezeu știe, cine o va mai vedea așa cum a fost ea odată ! Vremea, care dărâmă cetăți cumplite și ziduri uriașe, va risipi mult mai ușor casa de vâlătuci, acoperită cu draniță, în care și-a sfârșit zilele, fără gălăgie, și în liniște, acela care a întrupat firea țaranului moldovean.

Bujdeuca lui «moș Creangă» cum îi zicea el adesea ori, se află în mahalaua Țicăului de sus, din Iași, în «valea plângerei»; la colțul a două uliți, cu porțiță veche de scânduri, cu cărare petruită de la porțiță până la cerdac, umbriată de niște ulmi bătrâni, având fața principală spre apus, adăpostită sub umbra ulmilor, ca fața unei gospodine

de munte, ascunsă sub ștergarul alb cum îi zăpada, iar la câțiva pași de la porțiță, la colțul gardului și al ulițelor, este un isvorăș cu ghisdele de peatră și cu ulucul de țevă de fer, isvorasul, din care «moș Creangă» dădea musafirilor «apsoară rece». Înspre partea de miază-noapte, cam lângă zăplaz, se găsesc și acum ca «atenanse» două poețele, acoperite cu scânduri vechi și dărăpănate, având acelaș velet ca și casa: una menită de a face în ea bucate vara, pe vremea când în casă nu se mai poate face foc, în alta se țineau ciuveie, putini, ciubere, coveți, polobocul de murat curechi ș. a.

Pețele despre apus, miază-noapte și amează au un cerdac de lemn vechiu ca și casele, iar în dos, spre răsărit, este vestitul cerdăcuț, unde-l găsi ai adese ori vara pe «moș Creangă» în halatul lui țărănesc, până în pământ, descins, cu prostire la gât ca să scape de sudoare, înconjurat de hârtoage, unde adese îl nimereau prietenii și admiratorii lui.

Aici, în acest cerdăcuț, adese, săptămâni întregi stătea Creangă cu prietenul său Eminescu, rostogoliți pe paturi, discutând multe, multe de toate, unul închinându-se geniului și admirându-l, altul sorbind curățenia de suflet și graiul limpede al țaranului și amintindu-și fiecare zilele mândre din trecutul neamului și din copilăria lor. Aici admirau ei și frumosul răsărit al diminețelor de vară, uitându-se cu ochiana — cum spune stăpâna — în depărtări mari, căci e adevărat, că un răsărit de soare mai mândru și mai poetic de cum se vede de pe creasta Sărării și coasta Țicăului, arare ori este și în alte părți.

În cerdăcuțul acesta se mai găsesc și astăzi un scrin, ce se spune că ar fi fost a lui Eminescu, fără ca nimic să adeverească aceasta, niște hărți vechi, între care și aceia a județului Iași de Creangă, niște icoane, care se spune că le avea Creangă de la maică-sa ca dar, când s'a diaconit și o desăvârșită ruinare a cuibului unde a sălășuit țaranul de la Humulești.

Bujdeuca are înfățișarea unei case țărănești, cum au și azi gospodării din Humulești, având de megieși tot niște bu deuce vechi și ruinate.

Mai toți mahalagii din Țicău au pe lângă casă pomi, așa că privind această parte a Iașului pe pe dealul Sărării ori a Cîrcului, ea dă priveliștea unui sat. Toți locuitorii acestei mahalale sunt mai muncitori, unia având și arături în țarinele din jurul orașului. Traiul aci e simplu și liniștit ca într'un sat și ești scutit de sgomotul orașului. În loc de strade sunt uliți, cari pe vremea ploilor sunt tot așa de glodoase ca și cele de prin sate.

Aici și-a ales bârlogul acela, care deși a viețuit în Iași, totuși prin felul de traiu nu vroia, în ruptul capului să se depărteze de obârșie

și a rămas până la moarte cu inima și cu sufletul țaran desăvârșit.

Bujdeuca lui «moș Creangă» e alcătuită din două odăi cu o tindă pe la mijloc și cu o cămăruță în fund, împărțire, ce mai toți țararii de azi dau casei lor. Una din odăi, cea despre mează zi e podită, iar alta, cea dinspre miază noapte, e dată pe jos cu lut.

— De ce odaia asta e dată cu lut pe jos? Tot așa era și pe vremea când trăia Creangă? am întrebat pe stăpâna de azi a caselor și care cunoaște bine felul de trai al lui Creangă.

Ion Creangă

— Așa-i plăcea lui. De câte ori îi spuneam s'o podească, îmi răspundea că vra să aibă o odaie ca la Humulești.

Odăilele sunt cu ferestrele mici și cu cruce prin mijloc. Păretele de la odaia despre amiază zi e spart, căzut și răzmat în niște pari. În această odaie se află așezat într'un părete, ca o deridere un portret al lui Creangă în culori, după cea din urmă fotografie¹.

Cine a cunoscut căsuța lui Creangă și se duce azi s'o mai vadă, îl cuprinde o mare jale! Nimenea nu și-ar putea închipui că cuibul unde a trăit un om de așa mare valoare să ajungă în halul în care se găsește. Peste un an, cel mult doi, nici

o urmă nu se va mai găsi din casa neprihănită, cu adevărat țărănească, a celui care s'a numit Ion Creangă. Bujdeucă, unde a sălășluit atâta iubirea de țară și neam și dragostea pentru țărănime și pentru cel necăjit! Cerdacul unde neîntrecutul povestitor petrecea cu floarea scriitorilor noștri și unde a înlăntuit pe «Harap Alb», când a venit împăratul rusesc și i-a eșit fum pe nas, odăilele lui, păreții, acoperișul, care astăzi e peticit cu câte o bucată de tablă, ca pete de batjocură și necinste peste dranița, poate din Humulești, totul va fi o ruină și cei ce au cunoscut acest cuibșor, vor jăli dărapănarea și ruina lui.

Stăpâna de azi fiind femeie săracă, îmi spunea că n'are cu ce s'o repara și de-a cădea, s'a muta și ea în altă parte și-a vinde locul cui va putea.

La alte neamuri cuibul acelor ce fac ȧla țarei se cinstește și să păstrează cu mândrie. Cât nu țin Nemții la casele scriitorilor lor mari! Dacă încep a se ruina le înconjură cu ziduri, le reînoesc, dar păstrează originalitatea clădirii cu multă sfîntenie.

La Suceava, de pildă, la cetatea lui Ștefan cel Mare și Sfânt, Nemții

¹ Acest portret a fost cumpărat și dăruit de mine Academiei Române

au făcut săpături și cercetări, dar nimic n'au schimbat din ceia ce au găsit; dimpotrivă, unde zidul era slab, ei l-au întărit.

La noi, Cetatea Neamțului e și azi împrejmuită cu pustiu și acoperită cu fulgere și se strică și se dărașă, și nimeni nu se gândește s'o împrejmuiască măcar cu un gard de sârmă.

Cât nu țin Ardelenii la casa lui Avram Iancu, eroul anului 1848! Iar la expoziția din Sibiu din anul 1906, ei au așezat ca pe un odor slânt între alte lucruri și ușa de la casa lui Horia.

Oare la noi nu s'ar putea păstra în bună rânduială o casuță țărănească în care a locuit un scriitor ca acesta?

Creangă a avut mulțime de prieteni printre oamenii politici și scriitorii din trecut și de azi. Mulți din cei tineri au învățat clasa II primară la «Domnul Creangă» care era profesor la școala din Păcurari. El ca scriitor mare a făcut cinste și lașului, «Cetatea Unirei», de unde au izvorit atâtea idei mărețe pentru neam și țară.

Cu câteva sute de lei strânse ori prin o listă de subscripție ori înscrise în bugetul orașului. S'ar putea drege și păstra întreg și nestirbit acest cuib, care pentru iubitorii de lucruri frumoase și românești ar putea fi un loc de pelerinaj cum pe vremea lui Creangă era locul de întâlnire al multora din cei mai de seamă scriitori ai noștri de azi.

M. Lupescu

De împărăția poamelor și a legumelor ¹

Când deîmpărăția proslăvitulu gutuiu și cu fericita de împărăteasă pară,

iară cinstitul busuioc, care didese semnul lui Dumnezeu răsări cu
bun dar oăruit și cu mirosul împodobit, mazil preste toate buruenile,
iară cimbrul spătar ul cel mare și oblăduitorul,
iară săbornica erodiea, era paharnică mare,
iară măru era logofăt mare,
iară lămâia era postelnic mare,

¹ Variante ale acestei bucăți a publicat: Dr. Gaster în *Cristomație* II, pag. 97 după un manuscris din anul 1778 și Dr. Alexici în *Poezia tradițională*, pag. 225. culeasă din viu graiu.

Pr. P. Partenie, directorul cancelariei Episcopiei de Râmnic posedă iarăși un manuscris găsit între hârtiile mănăstirii „Dintr'un lemn” care de bună seama e o rămășiță din copiile lui Anton Pann, de pe timpul când el era profesor de psaltichie călugărilor din acea mănăstire. Probabil că e chiar copia care i-a servit de temei pentru versificația lui „Condamnarea strigurelui”.

iară orezul era pitariu mare,
 iară credinciosul piper era agă mare,
 iară scorușa era păhărniceasă mare,
 iară piersica cătăneasă mare,
 iară izma cămarnică mare,
 iară pruna era vestieră mare,
 iară coarna era hatman mare,
 iară vișina păhărniceasă mare,
 iară stafida era doică la doamna și la împărăteasa,
 iară murile erau logofeți de divan de taină împăratului,
 iară castanile tot fete din casă,
 iară roșcova mortasif,
 iară alunele căpitani de margine.
 iară cuișoarele cazaci și scoțișoarele lifigii,
 iară untuldelemn era jitaru de curte împăratului și uleiul sațul,
 bucatelor,
 iară porumbele dorobanți,
 iară fasulea vătăi de mortasifi,
 iară bobul cihodariul cel mare,
 iară năutul clisier vlădicesc,
 iară ciupercile era igumeni mari,
 iară bureții era credincioșii bisericelor,
 iară vestitorii ciuculeți erau protopopi.

Și merse strugurul la judecată și pări pe boerii divanului înaintea împăratului zicând :

— Cinstite împărate, să știi împărăția ta, că întâiu credinciosul piperiu, aga cel mare și cimbrul armașul cel mare, și mărariul și țariul cel mare, și cuișoara cea mirositoare, și gălbinciosul sofran și alți filosofi mulți, aceștia toți porunca împărăției tale n'au ascultat cum se cade, ci o bațocuresc și de multe ori cu vicleșug s'au sfătuit asupra împărăției tale.

Iară împăratul gutuiu s'au umplut de mânie și de grije și zise împăratul :

— Ai mărturie, strugure, să spue de față pentru acest cuvânt ce grăiși înaintea mea ?

Iară strugurele răspunse și zise :

— Am mărturie, în ărate, foarte credincioase, întâiu pe maslina doamna și stafida dulceța : linteă și năutul, bobul cihodariul ; sânge-rașul, gonitorul de duhuri necurate și mazărea cea fără de cap ; pre frate meu oțăt și pe ne otu-meu livej. Pre aceștia pre toți am mărturie, împărate, foarte credincioase.

După aceia veni și ceapa cu haine roșii îmbrăcată și cu firea veninată și cu barba târâș pe pământ și se jură înaintea împăratului zicând :

— Cinstite împărate, de cele ce a grăit strugurul, eu mă jur înaintea împărăției tale, să n'am parte de frate-meu usturoi și de socru-meu

praz, de cuscru-meu hrean și de fiii mei napi, și de fiica mea ridiche, și de nepoții miei morcovi, și de cumnații miei pătrunjei și de fetele mele lăptuci, și de verii miei gulimani, și de unchii miei spânaci, și de mătușele mele gulii, și verile mele brojbe, și pohtitoarea țelină. Eu cu aceștia toți mărturisesc înaintea împărăției tale, că a grăit minciună struguru'.

Iară împăratul porunci celor ce sta lângă dânsul :

— Cinstită lăptucă, de tot șezătoare și îndestulătoare varză și tu învoaltă sfeclă, și voi smeriții miei spânaci, vă zic : Deschideți-vă cărțile și judecați strâmbătățile. Să judecați pe dreptate aceste vorbe toate.

Aceștia erau dreptii împăratului : nucile, căstanele, roșcovele, migdalele, curmalele ; iară prenicei (*sic*), bureții, ciupercile și mânătărcile și înțelegătorii și protopopii, ciuciuleți și dreptul judecător lubeniță, și proslăviții castraveți, iară pepenele cel galben, a grăbit și a crăpat.

Și cartea s'a deschis și dreptate le-a făcut.

Și rămăind struguru' de judecată, el se văita și striga înaintea împăratului și înaintea judecătorilor zicând :

— Cinstite împărate zarzăra de la Persida și scorusa păhărniceasa cea mare, ține acul acuns, să-l pue în grumaz împărăției tale.

Iară împăratul se mânie foarte rău pre strugur și începu a-i bles-tema :

— Să dea Dumnezeu să fii de lemn spânzurat și de cuțit strâmb tăiat și de voinici tineri călcat. Și sângele să ți-l bea bărbații, mintea să-și veselească, ochii să-și roșiască, picioarele să-și șovăiască ; dintr'un părete într'altul să lovească, în tină să tăvălească, vorbele să și le mân-jască și toate fără cinste să vor strânge și la ei să vor face, iproci.

(Din manuscrisul lui Hristea sin M. Șărboteiu ot Mățau 1821-1827).

N. Mateescu

CÂNTECE DE STEA

9: — În oraș la Vifleem,
Veniți boeri să privim;
Că astăzi ni s'a născut,
Domnul cel făr' de 'nceput.
Că se naște Mesia.
Din fecioara Maria,
Din sămânța lui Avraam,
Pân' a nu gresi Adam.
Iar Irodul împărat,

Auzind s'a tulburat,
Mare oaste-a rădicat.
Paisprezece mii de prunci,
De doi ani în jos, mai mici,
Toți sub sabie i-a pus,
Ca să alle pe Isus.
Pe Isus nu L-a aflat,
Duhul sfânt L-a apărat.
Nemțșor-Neamț

Al. Moisei

10.—O, trupe ticăloase!
Te vezi în casă frumoasă!
Dacă ai vre-o avuție,
Nu ți-o ține 'n semetie!
Și dă ceva pentru mine,
Să mergem la Rai cu bine.
Și la rai să vecuim,
De moarte să nu 'ngrijim
Că moartea e moarte mare,
De tot omul frică are!
Că moartea când vrea să vie,
Nu dă veste ca să se știe,
Ci te ia cum se găsește,
Sufletu-ți din piept răpește.

Din scaunul luminat,
Te trânteste moartea'n pat.
Din scaunul zugrăvit,
Te trânteste la pământ.
Din câmp verde și frumos,
Te trânteste în 'tunecos!
Lasă mulți casă frumoasă
Merge'n muncă și'n pedeapsă!
Raiule, grădină dulce,
Noi de-aici nu ne-om mai duce
De mirosul florilor
Și viersul păsărilor!

Din Hălăngești-Zăicoiu-Dolj

Vezi No. 3 **Nic. I. Dumitrașcu**

COLINDE

24.—De... lasă-ne gazdă'n casă,
Dimineața lui Crăciun¹
Că de-aseară stăm pe-afară
Și m'o nins și m'o plouat;
Vreme bună înc'o fost,
Crucea 'n cer înc' s'o 'ntors,
Să caute pe fiul sfânt.
L-o cătat și l-o uflat
În iesle pe flori de fân,
Unde Dumnezeu naște,
Pajiște verde crește,
Din plociuni² făclii arde.
Din grădele, luminele,
Din păițe, luminițe.

Să fii gazdă sănătoasă,
Să plătești colinda noastră,
C'un colac de grâu curat,
Cât rotița plugului,
S' umple straița³ pruncului!
Rupe-un fir de busuioc,
Dă, Doamne, gazdei noroc!
Rupe-un fir de minte creată,
Doamne, dă gazdei viață!

Auzit de la d. G. Moldoveanu. Se cântă în comuna Aștileu din Transilvania.

T. Popovici

¹ Se repetă după fiecare vers.

² Terași, pări scurți bătuți în pământ pentru facerea ieslelor din nuiele.

³ Traistă.

POVESTIRI ȘI LEGENDE

171.—Cine-a fost Crăciun ? Nașterea lui Hristos

Intr'un târg mare din părțile răsăritului era un negustor cu numele *Oachim* și avea o fată *Maria*. Frumoasă, de nu i se găsia pereche pe lume, îi era dragă lui tat-su și o fere de lume, dar și ea se fere de mama focului.

De când era de cinci ani, i-o făcut un turnișor de steclă și o pus-o să steie acolo cu o slujnică bătrână și cuminte. Numai pasările și îngerii puteau să răsbată la dânsa.

Ușă n'avea turnu', de ferești n'avea nevoie, iar demâncare îi aducea un îngerăș de a lui Dumnezeu.

Intr'o noapte, așa dinspre zori, a venit la dânsa Arhanghelu' lui Dumnezeu, Gavril și i-a zis :

— Bucură-te *Marie*, că tu ai să faci copilul fără bărbat, de aceea are să fie Dumnezeu.

Din clipala ceea, fata a rămas grea.

Vine într'o vreme tat-su să se uite ce mai face ; o întrebă că cum de se îngroașă ; ea îi spune că nu se știe cu nimenea și tot îi de la Dumnezeu.

Oachim spune pe moment Anei, femeii lui, că iaca ce-i cu fata noastră. Măsa cercetează, întreabă, învârtește, sucește : nimic. Tat-su strânge vraci și înțelepți, strică turnu', o scoate pe fată la *vedeală*, o cearcă ei și o văd în tot chipul și găsesc că nu-i atinsă de bărbat, ci-i fată fecioară. Da tat-su, — inimă de jidan — nu vrea să creadă în ruptul capului : că l-o făcut de-i *pălăe* obrazu' de rușine și alt nimic. Da s'o omoare.

Se pun înțelepții de capul lui și-i zic :

— Dacă s'a găsi ginovată, Dumnezeu i-a da după fapte.

Li dau ei un sfat și el se lasă după capu' lor.

Cum era pe vreme de iarnă, pune la o sanie doi cai neînvățați și *năsălnici* de să ferească Dumnezen și-i dă drumul prin târgul ceala : *Vifleem*.

Caii au purtat-o pe toate hudițele și către noapte au tras ei singuri la un om pe care-l chema Crăciun și care avea musaliri, căci era ziua lui,

Ese gospodina afară, întreabă că ce-i ? *Maria* îi spune :

— Ia-s o biată femeie nemernică, n'am unde mâne ; mă rog dumilorvoastre, primiți-mă să dorm aici, pisti noapte.

— Nu pot, — răspunde femeia lui Crăciun — că n'am loc, am musafiri.

— Ia oi sta și eu unde s'a îndura Dumnezeu, chiar în esle m'oi culca.

O primește.

Maria își deshamă caii și-i pune la esle la un loc cu boii. Se culcă și ea acolo și așîș o apucă durerile facerei. Femeia lui Crăciun aude pe Maria trudindu-se, se duce și-i stă într'ajutor și naște pe copil prin creștetul capului. Învălește cu fân pe lehză și se cam duce în casă să deie cafea și dulceturi la musafiri că se găteau de ducă. Cum era cu mânicele suflecate, iea tablaua, dar uită să se spele de sânge.

Crăciun, când vede rușinea ce-i face femeia, răpede iea o bărdiță, haț mânele și le pune pe prag, i le taie din coate și le asvârle în pod. Femeia se văicărează de durere și iese pe afară bocindu-se. Da' Maica Domnului din iesle o tot striga să vie să o învelească cu fân, «că caii tot au mâncat de de asupra mea, n'ar mai avea saț în trai și în viață; da' boii, săracii, oleacă să mânânce și să aibă saț, că tot m'au acoperit»

În vremea asta o vraghie se pusese pe esle și tot striga : «giu giu», adică Domnu' Hristos îi *giu* · da, Maica Domnului, a blagoslovit-o și i-a zis

— Vraghie, vrăghiută, stejarul că are vac de 360 de ani, tu să ajungi să te scalzi în cenușa lui și moarte să nu mai ai, că tu mi-ai dat curaj că-i giu pruncu' meu.

Și de-atunci vraghia nu mai moare, decât numai dacă o ucide cineva din întâmplare, da-i mare păcat.

Tot striga Maica Domnului pe femeia lui Crăciun ; cea se văicărea-ză și zice :

— Cum nu ți-aș ajuta, soro dragă, da' mi-o tăiet *tireanu'* de bărbatu-meu mânele.

Maica Domnului îi zice să vie mai aproape și-o blagoslovește și i face mâni de aur, O învelește femeia pe Maica Domnului și așa dă fuga în casă bătând din palme. Bărbatu-seu, cum o vede, se *ignește* (uimeste). Vede că a păcătuit înaintea lui Dumnezeu Sfântul și merge la esle de se roagă de ertare.

După asta a mai ținut pe musafiri încă trei zile și a petrecut și mai și. Pe Maica Domnului cu Domnu' Hristos i-a pus la un loc de cinste și i-a ținut 40 de zile în casa lui.

După trecerea celor 40 de zile pornește fecioara Maria cu pruncu în brațe ca să se ducă din țara aceia, ca să nu taie pe prunc lrod împăratul, că el se temea să nu-i iea împărăția.

Maica Domnului în drumul ei, trece pe lângă un om care sămăna grâu.

— Buna ziua, face Maica Domnului

Manțămim dumilor-voastre — că așa «dumilor-voastre» trebuie să zici la o femeie care are un copil în brațe că și acela-i om.

— Sameni grâu ?

— Da, oleacă de grâu, cât o dat Dumnezeu.

— Mâne să vii la secerat, zise Maica Domnului.

Se uită omul *ugnit* la dânsa, dar nu zice nimic, vezi că Dumnezeu l-o luminat că așa trebuie să fie cum i-o zis.

A doua zi omul cu femeia se pregătesc amândoi, se duc la ogor și drept că încep a secera grâu, care era cum trebuie de strâns.

Trec pe acolo doi Irozi — soldați — cari căutau pe Maica Domnului.

— N'ai văzut o femeie cu un copil în brațe ?

— Ba, văzut.

— Da' când ?

— Ia când am sămănat grâul ista.

Ei l se gândesc ei, e mult de-atuncea și pornese înainte la vânturat drumurile ; cât pe ce s'ajungă pe Maica Domnului.

Ajunge Ea la o fântână nouă cu apă multă și bună. Vede că are să-l ajungă, se bagă în fântână și-i sacă apa ; iar Domnul Hristos a blagoslovit de au crescut dudăie și burueni împrejurul ei și *paingându*rae de i-a acoperit gura de nu se vedea nimic într'însa.

Ajung Irozii acolo :

— Iaca până aici îi urma, unde oare au intrat, ca în pământ.

Bagă unul saghia :

— *Paingâni* și alt nimic, *bechi*.

S'au întors acasă și au spus că nu găsesc nimic.

Maica Domnului a blagoslovit și s'a făcut la loc cum era și pe urmă s'o tot dus înainte de a trecut peste *hraniță* în altă țară.

Auzită de la Const. Jeșcu din Duruești-Botoșani.

V. Moisiu

172.—De ce-i motanul gospodar în casa omului?

Umbla odată un urs printr'o pădure întunecoasă. Intr'un luminiș ce să vadă ? Dă de un cerb mort. Lângă cerb ședea un motan și mânca din hoitul lui. Văzând de departe una ca asta, ursul s'a oprit în loc și, apucându-l un fior nu știu cum, și-a zis în gând : «Măi ! Eu asta încă n'am văzut-o ; pe o matabală așa de mare o mănăcă o lighioană așa

de mică ! De m'aş *supuri* degrabă, să nu mă zărească, nu de alta, dar să nu se iee după mine, că-i mare nevoie !..» Şi a rupt-o de fugă bietul urs, până ce, iaca, din întâmplare, dă cu crucea peste cumătrul lup.

-- Ce fugi aşa, cumătre urs ? îl întreabă,

— Cum n'oiu fugi, — răspunse ursul, — «când ai şti, mă tem că mai rău de cât mine ai fugi şi tu; iaca, nu departe, în luminiş, şede o lighioae mică şi mânâncă pe una cât toate zilele de mare...»

Auzind aşa, n'a *ciorobotit* mult nici lupul — şi la fugă, băete ! Când au *buntit* o amândoi la drum, nici colbul nu se zăria 'n urma lor. Şi acum cu cine să se întâlnească ei ? Se 'ntâlnesc cu porcul salbatic.

— Doamne, porcule ! -- strigă, plin de suflet, lupul — «Hai să fugim mai iute, căci colo'n luminiş, şade o lighioae mică-mică, mică de tot, numai cât un pumn, şi mânâncă de Doamne fereşte pe alta mare cât o *tălfă* !¹ Să nu se iee după noi, că nu s'alege nici *părhaiţa* din tru-
puşoarelor noastre !.

Şi s'au luat toţi trei la fugă; trei proşti : ursul, lupul şi porcul. Dar, de obicei, când ai trei proşti, ce ţi-i a mai găsi şi un al patruleu ? De aceia, nu după multă fugă, cei trei tovarăşi se 'ntâlnesc şi cu vulpea.

-- Hei ! Cumătrilor ! Ce fugiţi aşa speriat ? Ce-aţi păţit ?

— Ce să păţim ! -- răspunde porcul — Du-te tu, săraca, mai înăuntru'n codru, şi-i vedea ! Colo'n luminiş şade o lighioae mică-mică, mă rog, un ghibirdic, şi mânâncă de spiănare pe una coşcogemite de mare, de o sută de ori mai mare de cât tine. Du-te că ţi-o căuta el în cap; nu te teme!...

— Ba, mai bine, oiu fugi şi eu cu voi, dragii mei ! face sireata de vulpe; şi au sbughit-o cu toţii la drum. Şi, se vede, că la aceşti patru proşti, a fost scris să se mai adaoge unul : epurele, care i-a şi întrebat :

— Ce fugiţi ? Ce-aţi păţit ?

-- Hei ! Noi fugim, măi băete, căci sântem mai mari; dar tu mă tem că-i umplea lumea, până în *bascucura* când îi auzi !.. răspunde ursul.

Şi fără să mai descânte multe, s'a luat şi epurele cu dânsii, şi au fugit ei până au ostenit, că deabia mai răsufiau, Mai stau ei aşa, într'o margene de codru, şi văzându-se atâţia *holoată*² la un loc, au mai prins la năluca şi aşa şi-au luat de seamă după vorba vulpei :

-- Fraţilor ! Noi cât am fugi, tot degeaba-i; când a fi, lighioaia ceaia tot are să ne *întunchine* şi are să ne mânânce. De aceia să mergem

¹ Movilă

² Mulţime, laolaltă

la o gospodărie a noastră și să locuim acolo în pace, Haideți că aici, nu departe, este un bordei, și apoi am mai vedea ce-a mai fi!..

S'au dus ei la bordei. Pădurarul murise și pădurărița rămânând singură, se dusesse 'n lume, așa că de-a mai mare dragul le-a fost celor cinci prieteni când s'au făcut stăpâni pe casă gata. Vorba cea :

Să doarmă de-acum ca mei

Și să se'ngrașe ca porceii.

Că așa ar fi făcut ei, de nu le-ar fi stat în spinare, ca un ghimpe, frica de motan. Ce să facă ?

Se sfătuiesc să trimeată pe unul dintre dâșii și mai bine să-l iee cu binisorul, ca să-l poștească până la ei. Ce zice ? «L'om osfăta, l'om primi prietenește și n'om mai purta spaima'n spinare!»

Drept aceia, s'au și împărțit fiecare la rostul lui : Ursul s'a pus la o prisacă și desfăcând de pe pretce¹ un braț bun de faguri de miere, a venit la bordei și, *ponihos* cum e de felul lui, s'a apucat de făcut bucate, căci lupul adusese din satul dealătura un porc. Vulpea, cea mai șireată, ședea degeaba ; în schimb în.să epurele nu-și afla loc, ba 'ncoace, ba 'ncolo, și iute cum e de picior, era cel mai întâiu la adus de foc. Porcul a prins a mai derâdica prin casă, cum e treaba porcului și la urmă, după ce s'a mântuit totul-totul, și vulpea a început a pune bucatele pe masă—a căzut sorțul tot pe bietul epure să-l cheme pe motan ! Căci el era mai sprinten și mai gigât la trup și mai bun la fugă.

Deci și-a luat și el inima în dinți și în puțină vreme a ajuns la luminisul unde șădea motanul și mânca din cerbul cel mort. Dar nu l-a răbdat sufletul să se ducă mai aproape de dânsul și, cam cu o bucăciță de gură, de departe a strigat spunându-i ce-i și cum și cine l poștește. Și s'a tot dus de-i sfârâiau călcăele, și dus a fost.

Motanul a venit până la bordei. Aici, mai de cu vreme, vulpea se vârise în poiata găinilor; ursul se dăduse după ușa tinzei, porcul se ascunsese în niște *guzomete*,² supt pat, iar lupul se urcase în pod, la cuibarul cu ouă.

Vine motanul îndată în casă și, cum e treaba lui, se sue pe masă, la miroznă, și a tot linchit din bucate până s'a săturat. Linchi, linchi ! dar deodată supt pat zărește mișcând codița porcului... Și cât ai mișca, zbughi ! acupra porcului.

S'a dus bietul porc de nu l-ai fi prins cât e Prutul și pământul ! Hai

¹ Pețișoare, în stup care sprijină fagurii.

² Guaoae

că sare și bietul urs și bietul lup, și țiua locul în urma lor, nu alta ! Vulpea s'a cărat și ea de pe acolo, căci acum rămăsese numai motanul stăpân și rămas îl vedem și azi gospodar în casa omului, în vreme ce toate celelalte lighioae rătăcesc pe dealuri, prin codri și pustietăți, ca sălbătăciunile.

În schimb însă, motanul a moștenit toate naravurile acelor viețuitoare : și părul lupului, și somnul ursului, și șiretenia vulpii, și fuga epurelui, plăcându-i strașnic slănina porcului.

Dar eu mi ți l-am luat și mi ți l-am încă'tat la picioarele cele de dinapoi cu două coji de nuci, în care am topit câte puțintică rășină, ca să-i fie molcuț.

Și acum se gândește și el : gospodar, gospodar. în casa omului, dar cum naiba să se acățere la slănină, în pod ?...

Dumitru Furtună

173.—Cum a câștigat diavolul un suflet ?

Se ducea fata la biserică. Dracu' se preface 'n babă și-i esă înainte.

— Da, unde te duci, copiliță ?

— La biserică, mătușică !

— Ei, la biserică, ce să faci tu la biserică ; acolo se duc numai babele și moșnegii ; lasă că te-i tot duce și tu ; acu iote colo în lunca cea ce mai de hârjoană, ce mai de joacă ; du-te și te joacă și tu.,.

— Că bine zici mătușă...

Se face fata, fată mare. Se ducea iar la biserică. Dracu' iar se face babă :

— Da unde te duci tu, fată mare ?

— La biserică, mătușă.,.

Fată mare la biserică, m'ai auzii una ! Acolo îs numai babe și moșnegi, fetele mari se drăgostesc acuma cu flăcăii, joacă în horă. Du-te și tu și te drăgostește, că acu ți-i vremea.

— Că bine zici tu mătușă.

Se face fata, nevastă și se duce iar la biserică. Dracu' iar îi esă înainte, tot babă :

— Da unde te duci, nevastă, tu ?

— La biserică mătușă.

— Alei draga mătușă, da cum te duci tu la biserică femeie tânără, plină de păcate cu bărbat, cu copii, și-i lași singuri acasă să se frigă vreunul ori să li se întâmple cine știe ce ? Lasă că te-i duce ia încolo când îi fi babă...

— Că bine zici mătușă...

Se face nevasta babă. Se duce iar la biserică. Dracul iar prefăcut în babă îi esă în cale.

— Da unde te duci dumneta ?

— La biserică...

— La biserică ? D'apoi acolo ce să faci ? Nici n'auzi bine, te dor și picioarele, te apucă și tusa, ba te-apucă și neputințele și râd ceilalți de tine... Lasă că dacă-i muri, tot la biserică-i ședea.

— Că bine zici...

Da, suiletu' ista a fost al dracului pe urmă !

Povestită de mama, Jorăști-Covurlui.

Petru Gh. Savin.

174.—Sfântul Vlasie

Ci-că pe vremea când trăia Sfântul Vlasie o femeie văduvă își prăpădise porcul, singura ei avere. Mare era pierderea pentru ea, mai cu seamă că avea o casă cu copii. Cui să se tânguiască ea, de această pierdere ? De sigur că lui Sfântul Vlasie, care era omul cel mai sfânt și cel mai milostiv dintre toți oamenii de atunci. Deci să duce la el și-i spune pierderea ei, și-l roagă pe el de ajutor. Sfântul îi spune să se ducă acasă c'are să găsească în ogradă un porc mai mare și mai frumos ca al ei. Femeia îl ascultă, și făcu așa precum îi spusese. Ajungând acasă găsește într'adevăr un porc mai mare și mai frumos ca al ei. Ea pune de-l taie și ea, drept mulțămintă, duce și lui Sfântu Vlasie o oală de carne. Sfântul văzându-o cu oala de carne îi spune : «Eu nu ți-am făcut binele pentru ca să-mi răplătești (să mi-l întorci înapoi) căci Mântuitorul zice : «Dacă dați celor ce vă dau vouă, ce dar este vouă, căci și păgânii fac așa ci ți-am făcut binele fiind-că, asta este datoria noastră». Sfântul văzându-o atât de milostivă, i-a mai dat încă 2 porci pe cari i-a găsit în ogradă, cum a ajuns acasă.

Sfântul Vlasie în calendar se numește și Evlarie și e cinstit de oameni pentru că-i bun de vite.

El își are icoana lui în biserică la care oamenii aprind lumânare și candelă.

Bălțătești

I. Preutescu

175.—De ce nu mânâncă Jădovii carne de porc ?

Cică era 'n vremea când Jădovii răstigniseră pe Isus Hristos și cică făceau care mai de care fel de fel de caraghioslăcuri ca să-și rădă de Hristos și întrebuițau câte și mai multe meșteșuguri pentru ca să se încredințeze ei de Isus Hristos că el este fiul lui Dumnezeu.

Aşa, se apucară ei şi vâară sub o covată mare, o Jâdancă de a lor împreună cu patru copii tot jâdănaşi şi apoi se duc la Isus Hristos şi-l întreabă :

— Dacă eşti tu cu adevărat fiul lui Dumnezeu, spune ne nouă ce se află sub covata cea mare ? Şi de ne spui adevărat, te slobozim de pe cruce şi vom crede în tine.

Iar Isus le-a răspuns :

— Sub covată aveţi o scroafă cu patru porci.

Când au auzit Jâdovii răspunsul lui Isus, au pornit cu toţii pe-un râs de li se clătinau perciunii.

Şi numai se duce unul de ai lor să scoată Jâdanca de sub covată.

Când colo, ce le văzură ochii ? În loc de balabusta pe care o ascunsesese ei, au ieşit de sub covată cogeami-te scroafă cu patru porci. Când au văzut usturoieţii o asemenea minune, au rămas toţi ca de lemn.

Şi din acea zi ei au credinţa că dacă o femeie din neamul lor s'a prefăcut în scroafă, oprit este oricărui Jidov de a mai mânca carne de porc, căci dacă s'ar întâmpla ca unul să mănânce, acea înseamnă că a mâncat din carnea neamului său.

Şi iaca aceasta e pricina de nu mănâncă Jâdovii carne de porc, cu toate că e cea mai bună bucată.

Auzită de la bătrânul Ciucă din mahalaua sf. Mina, Bârlad

Vasile B. Țîrlca

176.— De ce pierde albina când înțeapă ?

Cică atunci când a făcut Prea Sfântul lumea asta, a chemat la sine pe fie-care lighioană şi a întrebat-o ce putere să-i dăruiască.

Când a ajuns Dumnezeu la albină şi a întrebat-o şi pe dânsa, ea i-a răspuns :

— Dă-mi Doamne, ca pe cine oi împunge cu acul meu, să piară !

Atunci se supără Prea Sfântul şi-i spuse :

— Ba mai bine să mori tu !

Şi de aceia se vede până în ziua de azi, că îndată ce albina înțeapă, pierde.

Truseşti-Botoşani

C. Atanasiu

177.— De unde vine vorba 'popuşoi' ?

Se zice că întâi şi 'ntăi, când s'a adus la noi în ţară popuşoi, au fost aduşi de un *popă* care era cam *şuiu* ; aşa că vorba *popuşoiu* vine de la acel *popă* — *popă-şuiu*, *popuşoiu*.

I, I, Nadă

178.—De ce copilul nu merge în picioare până la un an ?

Când Dumnezeu a făcut lumea, a luat toți puii animalelor și i-a svârlit peste un copac. Fiecare cădea în picioare și mergea mai departe.

Femeia, fiindu-i milă, a prins copilul în poală când l-a svârlit Dumnezeu. El atunci o blăstamnă ca un an de zile să poartă copilul în poală, pentru că n'a lăsat să se facă voia Sa.

De la G. Petrea Gohor-Tecuciu

V. G. Beldie

CÂNTECE BĂTRÂNEȘTI

30.—Stoian Bulibașa

Fruuză verde catifea
'Ncepu primavar'a da.
Raita !¹ .....² mumă-să
P'aici n'a mai dat frun-
za,
Da la noi, vezi peste
Olt,
A dat lăstaru' d'un cot.
Raita ! ..... mumă-sa
Cu Stoian bulibașa,
Căpitanu' dă craiana³.
Dă când s'a bilibășit⁴
Șapte raiele-a făcut.
Turc p'în ele n'a văzut,
Că era mărturisât,⁵
Cădac'o vedea f'un turc
Cu măciuca'l băstăria,⁶
Cu junghiuri il junghia,
Pastramă, că mi-l fă-
cea,

Cu nisăp il presăra,
P'ân mărăcini 'l întin-
dea;
Să nu se strice carnea.
C'așa e datoria
Dă la Maica Precesta.
Dă când să bulibășa.
Curți d'albe că pustia,
Cocoane, că văduvia
Coconași, că sărăcia.
Cocoanele dă vedea
Coconii 'n brațe lua
La Cladova să ducea
La Begu, că ni-și mer-
gea
Și la Pasmangi 'Aga
Să facă judecata
Cu Stoian Bulibașa,
Căpitan de craiana.
Și Begu, dă le vedea

Pă ele, că le 'ntreba.
Cocoanele, că-i spu-
nea :
—Begule, Domnia ta
Șă cu Pasmangi'Aga.
Noi nu mai putem trăi
Cu stoian Bulibașa
Căpitan dă craiana.
I'ă când s'a bulibășat
Șapte raiele a făcut
Turcu p'ân la ele n'a
văzut.
Curți d'albe, c'o pustiit,
Pă noi că ne-a dove-
dit
Coconași ne-a sărăcit.
Iar Begu ce mi-și fă-
cea
Și cu Pasmangi'Aga ?
Șapte neferi trimetea.

¹ Esclamație de bucurie, care s'ar traduce cu: a venit vremea de haiducit, de hoții etc.

² înjuratură

³ Ceata de crai=cei cari petrec în chefuri și de pe urme faptelor necorecte.

⁴ S'a făcut căpitan.

⁵ Cu înțelesul de: a fi făcut jurământ.

⁶ Bate până face carnea și oasele ca pe piftie.

La Stoian, că să du-
cea.
Stoienică, că-i vedea,
Vizionu sloboza ¹
Și fugiau ca curcile
Și sbierau ca vacile
Și umpleau pârloagele
Și toate răchițale.
La Begu că să ducea
Și la Pasmangi' Aga :
—Begule, Domnia ta
Și cu Pasmangi' Aga,
Stoienică ne-a văzut,
Vizionu-a slobozât,
Și fugiam ca curcile,
Și sbieram ca vacile,
Și umpleam pârloagi-
gile
Și toate răchițale.
Frunză verde califea,
Nașu lui Stoian vinea,
La Begu, că să ducea
Și la Pasmangi' Aga.
—Begule, Domnia ta
Ce, frate, că-mi dă-
ruești,
S'aduc pă finu Stoian
Și legat șă veregat,
Cum e bun dă spân-
zurat ?
Că dă mic, l-am bote-
zat,
Al doilea, moț i-am
tâiat,
Al treilea l'am cununat,
Două fete și-un băiat
Să vezi, că i-am bo-
tezat
Pă la mine n'a mai
dat.

Căi sînt naș, mai mare,
I-am ținut foc la spi-
nare.
Când oi sta, l-oi bles-
tema
Două 'n trei n'o mai
lega,
D'un răvășâl, că-mi
scria,
Cu amar și cu mînie
Finu Stoian, ca să vie,
D'un nefer, că și ale-
gea,
Care știa, vezi sama.
Lui fermanu, că i-l da,
La Stoian il trimetea.
Și la masă, că-l găsia
Fermanu'n brațe-arun-
ca,
Incepea dă mi-l citia,
Lacrămile-l podia.
—Scoal, nevastă, nu
șadea
Scoal', frate, și mă gă-
tește
Frate, și mă prame-
nește ²
Să vezi nașu mă pof-
tește.
Auzi nevasă ?
Că, dă mic, m'a bote-
zat,
Al deilea, moț mi-a tă-
iat,
Al trei ea, m'a cunu-
nulat,
Două fete ș'un băiut,
Să vezi că ne-a bo-

tezat,
Și pă la el n'a mai
dat
Și, n'e naș mai mare,
Ne-a ținut foc la spi-
nare.
Auzi ?
Că, când o sta, ne-o
blestema
Două 'n trei n'am mai
lega
Dă la masă să scula,
Nici mîncarea nu-și
făcea.
In grajd dă piatră in-
tra,
Îe negru, că-l tăsăla,
Cu peria că-l stergea,
Șaua pă el, că punea,
Frâu 'n cap că-i așăza,
Dă căpăstru că-l lua
Ș'afară că mi'l scotea,
Picioar în scară punea
Și pă negru 'ncălica.
Da nevasta că-i zicea:
Stoienică, lumea mea,
Nu te du la Cladova,
Să-ți răpui tu viața.
C'asară dă la o vreme
Visai niște vise rele.
Visai pușculița ta
Că stă 'n cul fără ver-
gea;
Visai pistoalele tele,
Că sta 'n cui făr'dă
oțale,
Scurtate zălele tele.
Mai visai șapte utvani ³

¹ Da cu pușca.

² A îmbraca haine noi.

³ Vulturi.

Cisma din carâmb șa,
N'avea cu ce să mai
dea!

Dosu la un gard că
da

Să mi-și rupă d'o prop-
tea,

Să-și lungiască viața.

Din pământ că mi-o
scotea

Da din cui că nu pu-
tea.

«Să moară mărturisât.

Dă popă nespovedit

Al d'a 'nfipt proptea

'n pământ,

Că dă scoteam prop-
teaua,

Imi mai lungiam viața»

Mâna pă el că pune

La Begu că mi-l ducea

Și la Pasmangi' Aga.

—Măi, Stoiene lumea,

mea,

N'a fost așa acătare¹

Ăma² lumile³ și-o fost

mare.

N'ai fost așa dă voinic

Ama rău dă zurbalăc!

Da Stoian ce mi-i ză-

cea?

«Măi, Begule, D-ta

Și cu Pasmang 'Aga,

F...i crucea și legea,

Frate nu mă judeca.

Că să fii la mâna mea

Ai vedea ce ți'as lucra.

Dar mă rog dă d-ta,

Ca dă Maica Precesta.

Să nu mă spânzuri

noaptea,

Ci să mă spunzuri ziua

Mă priviască raiana.

Frunzuliță dă măr dul-

ce

Cântă cucu sus pă

cruce

Pă Stoian la ștreang il

duce.

Și, frate, că-l spânzura,

Suflețălu că-i șa.

Nevasta că mi-i venia

Pă picere-i leșăna.

«Stoienică, lumea mea,

Lasă-ți fie rău, nu-așa,

N'ai ascultat vorba

mea

Să nu mergi la Cla-

dova,

Să-ți răpui tu viața!

Auzită de la vioristul Dumitru Radu,

Principele Ferdinand-Teleorman

Preot. Florea A. Drăghici

¹ De luat în seamă. ² Dar totuși. ³ Numele.

⁴ Am arătat că No. 9 din revista această a fost ars aproape când se încheiase tiparul. Versurile de la pag. 292 au fost găsite printre dărămături; ele s'au tipărit cu unele greșeli, pentru care lucru să dă din nou acea pagină, după manuscriptele culegătorului:

...Frunză ca nalba
'Nainte mergea
Voica, că vedea
Niște păsărele.
Cânta 'ntunecoase
Pă ramuri uscate.
Ele ciripea
Dân gura zicea:
«Vai de, vezi, dă noi
Dă părinții noștri.
N'au la ce trăi
N'au la ce muri
Aici c'or veni.
Frunză catifea
Voica, că zăcea
—Ce sânt frate-alea?

Și Din răspundea:
—Taci, Vochiță, taci,
Nu te spăimânta,
Că ești cu neica.
P'ale rămurele
Nu sânt păsărele
Și sunt suflețale
Vezi de copilași
Șa nebotezați
Dân mână nedați
Și necomândați.
'Nainte mergea
Voica, că vedea
Un gard dă grădele
Și două cățale,
Care să certa

În gură s'alătra
Dă n'ar fi gardu
S'ar pune capu.
Voica le vedea,
Dân gură zăcea
—Neică Constantine
Ce sânt frate-alea?
Iar Din răspundea:
—Taci, Vochiță, taci.
Nu te spăimânta,
Că ești cu neica.
Nu mi sânt cățale
Și sânt cumnățele.
Ele că să ceartă
În gură s'alătră.
Gard, dă le dăsparte

DATINE ȘI CREDINȚE

872.—Cu două săptămâni mai înainte de Crăciun, copii se duc în tu-fiș și ieau bețe de alun cât de drepte ca să facă *colinde*.

De ce credeți că le iau cu două săptămâni mai înainte? Ca să nu vină părintele «Ighați» cu țipătul porcilor și să nu le strâmbeze.

Cum se fac colindele?

Se aduc bețele din pădure și se pun după sobă, unde se usucă. În noaptea de lângă ajun, tatăl le iea și le curăță frumos de coajă, apoi le lasă la un capăt la care este mai gros loc cât ai apuca cu mâna; de aici în vale duce încovrigat o fâșie de tei subțirică până jos; acolo jos iar face un inel-două ca să se arate de unde se suie, iar la capul cel de sus așa că se petrec firele de tei unul peste altul până când vine la legătura de sus. Se iea o lumânare du spermanțet (seu) și se petrece bățul încrucișat în tei de la un cap până la altul în fumul ce-l face flacăra și se ține mult așa până când se crede că a negrit bine. Atunci se desleagă frumos teiul, lășia de tei, și au făcut o colindă frumoasă, de care copiii când o văd, nu mai pot de bucurie.

Înainte vreme când nu era gaz și se ardea cioburi cu feștila în unt, nu se mai întrebuițau lumânări de său, ci le afuma la flacăra feștilei.

Ce se face cu colindele? Fiecare copil își iea câte o colindă, și după ce îl dă mama sau tata de pomană cu câte un *pițărău*, se duce la bătrâna, la un cimitir sau la gromniță și înlunge câte una lângă stâlpul sau bradul de la morți, unde aprinde focul.

Ce sunt *pițărăii*? Ițițărăii sunt covrigii pe care-i dă-oamenii și pițărăi se mai chiamă și *colindatorii*, așa se zice la noi în Gorj.

Este soacră-sa
Dă le dăspărța
'N lume că trăia.
Nainte mergea
Voica ce-mi vedea?
D'un mormânt vedea,
În pară ardea.
O oiță ce făcea?
La râu să ducea,
În râu să muia
La mormânt venea
Pă el se suia
Și să scutura
Para d'o stingea

Cu aia trăia.
Voica c'o vedea
Pă Din 'l 'ntreba;
—Neică Constantine
Ce este asta?
Din că-i răspundea:
Taci, Vochiță, taci,
Nu te spăimânta
Că ești cu neica,
Ast'a fost cioban.
Și cât a trăit
Omor, c'a făcut
Și foc, că mi-a pus.
El cât a trăit

Bine n'a făcut
Dor c'a dăruit!
Vezi astă oiță
Frumoasă lăță.
Nainte mergea
Voica, că vedea
D'o vacă, vezi, slabă.
Slabă și mârșavă
I'ăstea 'n livezi verzi
Și bea ape reci,
Voica c'o vedea
.....

Alte obiceiuri: Părinții fac copiilor de Crăciun haine noi, căciuli, o-pinci, tot. Cămăși li se face de *paștițe* (Paști).

La noi pleacă cu moș ajun de dimineață pe la orele șase și se duc la biserică unde bate toaca toți cei cari știu să o mănuiască mai bine și o bate și strigă în gura mare:

Hă, hă, hăăăă, buna ziua lui moș ajun
Că i mai bună a lui Crăciun.
Dimineața într'un ceas bun,
C'un cârnaț și-un colac bun !

Când vede că s'a strâns tot satul adică copii de la cinci ani până la flăcăi și fete de 18 ani, se alege un vâtaf care se cheamă «vătrai».

Se cheamă vătrai fiindcă el intră întâi în casa omului și *bodicăe* cu colinda în foc unde găsește câte un *dovlete* (dovleac), îl iea și dă la tovarășii lui ceilalți, cari au grijă să nu se certe pițărâii.

Când pițărâii au venit la casa omului, omul îi bagă în curte pe toți și scoate o *coțovaică* (coajă de dovleac) cu semințe de cânepă, in, porumb, grâu, semințe de dovleac și i le dă vătraiului; vătraiul iea cu mâna și aruncă în toate părțile, pe casă, pe pîmniți și zice :

Să creas ă, să înmulțească,
La mulți ani
Ea să înflorească,
Câte cuie pe casă,
Atâtea galbeni pe masă,
La anul și la mulți ani !

Atunci omul iese cu desagii și le dă la toți pe rând pițărâi. Pițărâi se dă : Covrigi (simigi), boabe fierte, pere, mere, colivă, țuică fiartă, vin și altele.

Și așa până seara, când toți pițărâii vin rebegiți de frig acasă, dar veseli că vin cu sacul plin.

O, frumoase obiceiuri de la bătrâni, stați între noi și nu fugiți într'altă lume, că mult sunteți frumoase!

Vâlcele din Topești, Gorj.

Ion I. Ciuncanu

873.—Dacă vei sămăna busuioc în ziua de sfântul Gheorghe, va crește și va mirosi frumos.

874.—Când te duci să aduci apă neîncepută pentru descântec, ca să fie de leac, să nu vorbești cu nimenea pe cale.

875.—Când măтури casa, să o măтури de la ușă spre fund, căci îți vor veni musafiri.

876.—În ziua de sf. Toader, dimineața, să nu iasă fetele afară înainte de a se fi lăut, căci le vor paște caii pârul.

877.—Să nu umbli cu sare prin mâni în ziua de Paști, căci tot anul vei umbla cu mâinile asudate.

878.—Să nu te uiți prin sătă, căci vei face bube pe cap și pe față.

879.—Să nu mânânci cu cartea sau caetul deschis, că vei uita ce-ai învățat.

880.—Când vei găsi sarea udă, e semn că va ploua.

881.—Când umblă cocorii pe sus în stoluri, făcând multe rotocoluri, e semn de vreme rea; vara ploaie și furtună, iar iarna ninsoare și ger.

882.—Când ți se va deschide ușa singură, să te aștepti la musafiri.

883.—Când apune soarele într'un nor de roșeață, e semn că a doua zi va fi vânt.

884.—Dacă tăind un porc iarna, găsești splina mai groasă spre cap, e semn că începutul iernei va fi mai greu decât sfârșitul și contrar, când splina va fi mai subțire spre cap.

Hânțești-Dorohoi

N. V. Hânțescu

885.—Dihorul dacă s'a înădit la găini, se gonește punându-te cam pe unde locește el, și ascuțind tare ferăstrăul; sunetul ascuțitului alungă pe dihor. Ori, se repede la cel ce ascute, deci, se poate omori.

886.—Când vezi lupul și-ți este teamă. atunci răgușești (amorțești) la vorbire,

887.—Când te mușcă cânele, să nu-l omori, că nu te mai îndrepti. Leac pentru mușcătură de câne: Să-ți dea stăpânul cânelui spălătorul cu care a spălat blidele. Să-ți mearse un pitac (gologan). Se pune pe mușcătură gologanul și spălătorul și te legi. Iți va trece.

888.—Puii de porumb iar sunt buni ca leac. Când nici un leac n'a priit la vre-un soi de boală, apoi numai cu pui de porumb se îndreaptă. Se ia puiul viu, se taie în două și se leagă cu o bucată pe locul unde-i durerea.

889.—Ca să nu se sperie cel mușcat de câne, se afumă cu păr de la cânele cu pricina. Tot așa se afumă unia cu păr de urs.

890.—Când cineva a speriat un copil, trebuie să dea copilului sdrențe de la haine ca să se afume copilul. De multe ori, mamele cu copii la școală, vin la domnu, de cer sdrențe, cică li se scapă copilul în pat și-i speriat.

Țuțcani-Covurluiu.

T. I. Cruceanu

891.—Marța să nu pleci la drum, nici să te lai.

892.—Dacă coși Vinerea, faci sugel la deget.

893.—Când îți tai unghiile, să le strângi pe toate și să le pui în sân, pentru că să le găsești pe lumea cealaltă, căci îți trebuie.

894.—Când verși chibriturile, vin musafiri.

895.—Când sughiți, te pomeneste cineva de rău.

896.—Când mâța se spală și se uită la sobă, are să ningă.

897.—Când umblă porcul cu pae în gură, ori când sburdă măgarii, se schimbă vremea.

898.—Dacă stingi lumânarea cu mâna și te frigi, are să te bată femeia (nevastă).

899.—Când plouă cu soare, cică este o fată mare ingreunată, ori se mărita babele, ori își mărită dracu' fata, ori se bate dracu' cu nevasta.

900.—Dacă nu plânde mireasa la nuntă, nu-i dă vaca lapte mult.

Jud. Bacău

D. I. Procopie

BOCETE

3.—La un copil mic

Dragul mamei, puiu iubit,
Că degrab ai adormit.
De țâță nu te-am hrănit.
Pieptu mi o rămas uscat,
Tu te duci și m'ai lasat.
Of, dragul mamei, puiul mamei,
Cel micuț și desmierdat,
Da' cum de te-ai îndurat,
De-așa friptă m'ai lasat,
Așa friptă și străină?
Eu, la mulți m'aș mai ruga,
Când te-aș mai putea scula,
Să grăiesc și eu ceva,
Să-mi răcoresc inima.
Of puiul mamei iubit,
Cum te mai duci de scarbit
Și cu mama n'ai vorbit!
Și cum mă leși de supărată,
La mama nu vii îndată.
Atunci noi ne-om întâlni.

Când mama la tine-a veni,
Ș'atunci oiu putea vorbi,
Inima mi-aș răcori.
Of, puiul mamei supărat,
Ca scârbită m'ai lăsat!
Mai deschide gurița,
Să te mai întreb ceva.
Poate și pe mine m'ai învăța,
Să nu fiu așa scârbită,
Și de lacrimi opărită.
Inima ce-i supărată,
De puicuțu' meu lăsată.
Dragu' mamei mititel,
Mititel și frumușel,
Așteaptă-mă puiule,
Și te roagă pentru mine,
Până ce-oi veni la tine.

Auzit în ziua de Duminică 2 August, 19 9 de la T. M. Buchilă, de 70 ani din Tătărăși-Suceava.

Al. Vasiliu

VORBE ADÂNCI

538.—Fudulia nu se cumpără cu parale.

539.—Fudulului nu-i ajungi nici c'o prăjină pe la nas.

540.—Unde dă tata și mama cu palma ori cu varga, crește.

541.—Epurii nu se prind cu darabana.

542.—Ațâți foc în paie ude și el nu se mai aprinde.

543.—Nalt ca bradu' și prost ca gardu'.

544.—Râde om de om și dracu' de toți.

545.—Focul de paie nu ține mult.

546.—Un Jâdov înșală 10 Români, un Grec înșală 10 Jâdovi, iar un Armeân înșală 10 Greci.

547.—Cânele care latră, nu mușcă totdeauna.

548.—Ochii stăpânului îngrașă vita ; și : în nădejdea slugii, dai de fundul pungii.

549.—Nu se poate pădure făr' de uscătură.

550.—Oțetul tare vasul lui își strică.

Hânțești-Dorohoiu

N. V. Hânțescu

551.—Ce s'a făcut s'a făcut, nu mai e de desfăcut.

552.—Babei nici dracu' n'are ce-i face.

553.—Ferește-mă, Doamne, de prieteni, căci de dușmani mă păzesc eu.

554.—Dacă ai cap, mintea ce-ți mai trebuie ?

555.—Decât cu un prost la câștig, mai bine cu un deștept la pagubă.

556.—Nu faci nici cât degetul cel mic al meu.

557.—A umbla cu degetele prin miere și a nu te linge, asta nu se poate.

558.—Mai aproape de dinți, decât de părinți.

559.—E păcat ceia ce iese din gură, iar nu ceia ce bagi în gură.

560.—Vorbești cu gura altuia.

561.—Nu-ți mai răci gura = nu mai vorbi degeaba.

562.—De bun ce e, te unge la inimă,

563.—S'a copt, adică de atâta trai rău, îndurare și suferință, s'a copt nu mai poate răbda, îi vine să fugă în lume.

564.—Limba omului taie mai mult ca sabia.

565.—Pune-ți lacăt la gură = nu mai vorbi degeaba.

566.—Ți-ai luat nasul la purtare = ești obraznic.

567.—E lucru știut că : mai rara vedere e mai cu plăcere.

568.—Ți-a mânjit ochii cu nimic.

Voieești-Văleea

I. N. Popescu

569.—Şade ca un Țap logodit.

570.—Trage-i dungă

Și-i zi zăpis.

G. Couatu-Cerna

572.—li deprins cu bătaile, ca Țiganul cu scânteile.

573.—Dăi la deal, dăi la vale, el tot pe-a lui o ține.

574.—Leagă calul unde-o zice stăpânul, măcar să-l mânânce lupul.

575.—Ți-i a face treabă cum e cânelui a linge sare.

576.—Se ajunge deal cu deal, dar om cu om.

577.—Să te ferești de omul spân și de femeia cu mustăți.

Gohor-Tecuci

V. G. Beldie

CÂNTECE

909.—*Foaie verde bujorel,
Colea 'n vale 'n corlățel,
La umbră de păducel,
Frumos doarme-un soldățel,
Cu ranița lângă el
Și cu arma la picior,
Mă duc maică ca să-l scol...*

— *Ba mamă, nu te ducea,
C'ala e om cu belea,
Vine ordinul și-l iea,
Și-l pornește 'n Craiova,
Și de-aicea 'n Dobrogea,
Iar tu rămâi singurea...*
— *Ia-mă neică și pe mine
Să fac armată cu tine...*
*Foaie verde trei migdale,
Mă uitai pe drum la vale,
Văd un tren cu cinci vagoane,
Și'n vagonu'-al doilea,
O fi și mantaua mea,
Cu galoanele pe ea,
Mă duc neică să mi-o dea,
Să fac armată cu ea.*

Dela Șt. C. Niculescu din Hârca
Doljii

D. A. Săndoiu

910.—*Frunză verde nucă sacă,
Să trăiască, să trăiască,
Să trăiască popa Șapcă,
Că el ne-a ertat de clacă.
Când am zice ca săpica,
Când veni împăratul Ghica,
Bătrâni-și sumeția chica
Și nu știa de nimica...*
*Frunză verde de visdeiu,
Când se 'ncorona Știrbei,
Puneai plugul unde vrei.
De făceai, de nu făceai,
Malaiul nu-l mai sfârșiai,
Plăteni birul șapte lei.
Frunză verde foi ca frunza,
Când veni și domnul Cuza,
La ciocoi le plesnia buza...*
*Iar acum de curând,
Ia să mai cântăm din drâmb?
Am rămas cu capul gol..
Tutunul ni l-a luat,
L-a luat, l-a 'mpachetat,
Și la cârciumari l-a dat.
Vinde pacul zece bani...*
Are omul zece bani,

*Nu știe, pe tutun să-l dea,
Ori pe Țică ca să bea.*

De la Dincă Bortoșanu, Carpen-Dolj

I. Popescu-Carpen

911.—*Frunză verde trei masline,
Uritu-mi-i și nu-mi vine,
Dar trăesc că n'am cu cine.
Uritu-mi-i și nu-mi place,
Dar trăiesc că n'am ce face.
Decât cu uritu'n casă,
Mai bine cu boala 'n oase.
Mama din boulă mă scoate,
Da' de urit nu mă poate.
De urit mă duc de-acasă,
Iar uritul nu mă lasă;
De urit mă duc în lume,
Iar uritul după mine.*

912.—*Vai săracă inimioară,
De te-aș măcina prin moară,
Nă-i mai fi cum ai fost iară;
De te-aș măcina prin coș,
Nă-i mai fi cum ai mai fost;
De te-aș măcina prin piatră
Nu-i fi cum ai fost odată.
Tot mă'ntreabă măicuța,
Bine mi-i ca la dansa ?
Și eu zic că tot mi-i bine,
Ca să nu mai știe nime.
Dar așa mi-i mie bine,
N'a rămas carne pe mine.
De-aș umbla a cântări,
Nici o litră n'aș găsi.
Când eram la mama fată
Măncam turtă coaptă'n vatră
Ș'o râdeam pe răzătoare,
Mi-era fața ca o jloare.
Toți oamenii mă'ntreba :
Da a cui-i copila ?*

*Că albă-i e cămașa
Și rumână-i e fața.
Dar de când m'am măritat
Mânânc chită și beau vin,
La inimă pui venin ;
Mânânc pâne și beau bere,
La inimă tot durere.
Toată lumea mă 'ntreba :
Da acui-i nevasta
Că veștedă-i e fața
Și neagră-i e cămașa ?*

De la Casandra Scrijloae din Bogdănești-Suceava.

Demetra M. Cărlănescu

913.—*Bate murgul din picior,
Să mă duc unde mi-i dor.
— Hai murgule 'n pas mai tare
S'ajungem în sat cu soare,
Să te leg de cheutoare,
Să-ți dau fân de trei parale
Și apă de portocale,*

914.—*Trage murgul la pripas
Și voinicul unde-a mas ;
Trage murgul la grăunțe,
Iar voinicul la drăguțe.*

915.—*Calul meu, căluțul meu,
Ce nechezi tu așa greu,
Ori ți-e greu de trupul meu ?
— Nu mi-i greu de trupul tău,
Tinerel stăpânul meu,
Cum mi-i greu nărvul tău :
Câte crâșme sunt în sat,
Pe la toate ai intrat,
Șezi la masă și bei vin,
Eu la garduri rod pelin.
Șezi la masă și bei bere,
Eu la garduri rod nuele,
Dragu-ți-i cu mâna 'n sân*

Și mie cu botu 'n fân.
 Draguți-i cu mândra 'n pat
 Și mie cu traista 'n cap.
 — Măcar murgul pînă roadă,
 Am s'o văd pe mândra-odată !

De la Ana Greciuc din Mitocul-Dragomirnei,

Alex. Morariu

916.—*Foaie verde tîrîpic,
 Pe cel deal, pe cel colnic,
 Trece-o fată și-un voinic.
 Voinicelu' chiotînd,
 Și pe murgu' nechezînd ;
 Și fetița suspinînd
 Și din gur' așa zicînd :
 Ia-mă neicuță calare,
 Că nu mai poci de picioare.
 Drumu-i greu și glonțuros
 Și nu poci merge pe jos.
 Fata neiră-i chip frumos,
 Eu mi-te-aș ló bucuros.
 Dar mi-i murgul sprintenel,
 La picioare subțirel.
 Calu' mic și drumu' greu,
 Abia duce trupul meu.
 Trupu' cu păcatele,
 Mijlocu' cu armele.
 Nu ți-e milă și păcat,
 De la maica m'ai luat
 Și'ntr-o codră m'ai băgat.
 Dare-ar Domnu' Dumnezeu,
 Să fie pe gândul meu,
 Să te duci neicuță, duci,
 Pîn' ai cădea rob la Turci,
 Cu picioarele 'n butuci
 Și cu mânele'n cătuși
 Să te-ajungă dorul meu,
 Unde-o fi drumul mai greu.
 Să te bată jalea mea,
 Unde-o fi calea mai grea.*

Calul să se poticnească,
 În creștet să te trîntească ;
 Mîna dreaptă să-ți scrîntească
 Și pe-a stîngă
 Să ți-o frîngă.

Să ții dârlogii cu dinții,
 Să mi te plîngă părinții.
 Să te 'nsori de nouă ori,
 Ca să faci noă feciori.
 Să te mai însori odată,
 Și să faci numai o fată.
 Ei să treacă fluierînd,
 Când te-or auzi plîngînd,
 Fata 'n palme să-ți tot care,
 Apă rea, turbure-amară,
 Tu să bei, să bei mereu,
 Gîndind la blestemul meu.

Comunicat de C. Poenariu, inv. Parșoveni-Romanați.

Șt. St. Tuțescu

918.—*Băldăioară de la munte,
 Nu-ți mai pune flori pe frunte,
 Ți-a ieși vorbe urite.
 — Lasă iasă că nu-mi pasă,
 Căci bădița-i dus la coasă ;
 Să cosească floricele,
 Rupi-i-s'ar coasa'n ele,
 Să vie 'n brațele mele.*

919.—*Cine n'are dor pe vale,
 Nu știe luna când răsare,
 Și noaptea cătu-i de mare.
 Cine n'are dor pe luncă,
 Și noaptea cătu-i de lungă.*

Culegere din preajma Predealului.

C. Patriche

*Frunză verde rosmalîn,
 Rosmalîn de pe cetate,
 Dincotro vîntul mă bate,*

*Tot mă frige și mă arde ;
Lasă vântul să mă bată
Și soarele să mă ardă.
Căci eu sunt cea vinovată,
Am greșit numai odată.
De m'am cerut măritată,
Să fiu de bărbat muștrată
Și de soacră suparată,
Bat-o Dumnezeu s-o bată.*

920.—*Frunză verde mintă creață,
Puica biței cea isteță ;
Ea senra dacă 'nserează
Iesă afară și oftează,
Că'n casă nu mai cutează.
Draga biței nu ofta,
Că-ți poartă bița grija,
Și toată cheltuiala.*

Auzit de la Elena Creangă, sora lui
Ion Creangă.

Humulești-Neamț **Zahei Grigoriu**

921.—*Foaie verde clocotici,
Plinu-i codrul de voinici,
La tot fagul câte cincî.
Iar la fag mare 'n carare,
Zace-un voinic de lungoare,
Cu puicuța de-a picioare.
Nu știu zace ori se face,
Știu că gura nu-i mai tace :
— Fuicuță, puicuță hai;
Eu nu zac nici d'un rău,
Numai chiar de-aleanul tău.
— De zaci de aleanul meu,
Să te ridice Dumnezeu.
Da' de zaci de-a alteia,
Să te usuci ca hârtia.*

922.—*Foaie verde și'un grăunte,
Câte drumuri sunt pe munte,
Toate au cotituri multe :*

*Numai drumul Codreanului,
Ca scrisoarea banului.
— Măi Codrene, măi muntene,
Lasă-te de jăcut rele.
— Nu m'am lasat când am fost
mic,*

*Dar acum când sunt voinic ?
Și-i iarba în câmp ca acu,
Frunza'n codru ca banu.*

Tărnăuca-Dorohoi

Teodor Ivan

923.—*Foaie verde măr sălcii
Fată de cantaragiu
Nu mă strânge tare 'n brâu
Că' mă bagi în foc de viu.*

924.—*Soacră mare, soacră ma-
re*

*Ți-ai luat pieptănătoare
De te-ai la, de nu te-ai la
Nora tot te-o pieptăna.*

925.—*Soacră, soacră
Poamă acră,
De te-ai coace-un an ș'o vară
Tu ești acră și amară.
De te-ai coace cât te ai coace,
Dulce tot nu te-ai mai face.*

926. *Mândra ceia 'n trup
năltuță.
Veac de om mi-a fost drăguța
Pentr'o vorbă ră din sat,
Pe mine s'a supărat.*

927.—*Foileană mintă creață,
Pe mine mama mă 'nvață
Tot te știu să spun pe față.
Să iubesc de dimineată,
Flăcăuși făr'de musteață,*

*Când se 'nvață-a strânge brață
Și sărută cu dulceață.*

928.—*La casă cu șapte fete
Cu fântâna sub părete,
Cânele moare de scte.*

929.—*La casa cu două fete,
Apă 'n cofă nu se vede.*

930.—*Unde-ai fost, mări țin-
țărăș
Unde-am fost m'am pricopsit,
Cu trei babe m'am muncit.*

*Una slută,
Alta mută,
Alta cu spinarea ruptă,
Ș'acea sărea la luptă !*

931.—*Uiu iu și tralala,
Joacă ursu 'n mahala
Hai să strângem cel gunoi,
Ca să vie și la noi.*

932.—*Dați băeți cu gurele,
C'am sfârșit minciunile,
Dați să beau să mă fuc cuc
C'altelă minte 'mi aduc*

933.—*Asta-i Lina
Bat-o vina,
Ce-am iubit-o 'ntotdeauna*

934.—*Iaca vine și Marița
Să pue la socri ița*

935.—*Știi tu, mândro, ce ți-am
spus,
La cules de cucuruz ?
Să-ți păzești soțul de mine
Și obrazul de rușine.*

Jorăști-Covurlui

Preot. Ioan C. Beldie

*V'as cânta, v'aș șuera,
Da m'o ghitruiț scirba.
Și scârba m'a 'nvăța a cânta.
Și năcazu-a șuera,
Cit îi lumea și pământul,
Nu-i ca șueru mai mândru
Că de mă duc pe cărare
Nime nu-mi știi inimare.
937.—Supoartă-s eu ori ba
Și de mă duc pe-un drum
Nime nu-mi știe gându,
Supoartă-s eu ori nu.
938.—Dorule durere gre
Te-ai pus la inima mea,
Mi te ai pus așa de tare,
Că merge sângele vale.
Mi te-ai pus așa de rău
Merge sângele pârău.
Și te-ai pus cu-așăzământ,
Ca mâne merg în pământ.*

Bucovina

D. Dan

939.—*Pelin beu, pelin mâninc,
Seara pe pelin mă culc.
Dimineața când mă scol,
Cu pelin pe ochi mă spăl,
Plec la cofă se ma moiu,
Lacrimile-mi curg puhoiu.
Plec la cofă să mă spăl,
Lacrimile mă dobor,
Merg la cofă se beau apă,
Lacrimile mă adapă.
Mă dau din pat binișor,
Și mă razim de ușor
Și mă uit în sat cu dor.
Cum trec frații la surori,
Și mamele la feciori.
La mine nu vine nime,
Că eu sunt strein pe lume,
Ca și cucul din pădure.
Și 'că cucul tot mai are,*

Pe sora privighitoare !

Auzit de la sora mea Anica

Rădăești-Tutova

I. I. Nadă

940.—*Când oiu zice bob și
linte.*

Ale țâțe poleite

Ce le ții acoperite

Cu postav verde 'nvălite ?

--Neica să nu le sărute !

*—Când oi zice trei lămâi,
Trei lămâi și trei gutui.*

Ale țâțe durdulii.

Cui le păstrezi și le ții ?

--Cu-i le-a sărutat întâiu !

941.—*Foaie verde trei lalele*

Lele, lele și iar lele,

Iubește-mă cu plăcere

C'așa inimioara-mi cere !

942.—*Foaie verde bob năut,*

Ibomnică de demult,

Nu crede că te-am urît !

Te-am urît două trei zile

Și mi-e gândul tot la tine !

Foaie verde untdelemn

Vino, puică, und'te chem !

Vino, puică, de mă vezi,

De mă vezi și de mă crezi !

De la mama, Ciunei-Romanați

Const. Danilescu

943.—*Am avut și eu drăguță*

A pocnit mâncând grăunțe.

Am avut și eu un socru

A murit mâncând ca porcu'

944.—*Vai de mine și eu joc*

Și-s de mare cât un dop;

Cât un dop de la balercă

Căciula ca o ciupercă.

945.—*Lelea cu botine 'nalte*

Se duce 'n sat după lapte

Mă mir de ce zăbovia

Ea ședea și-l leorpăia.

946.—*Frumoasă-i nevasta mea*

Dar se tem porcii de ea.

Tun'o Doamne și-o omoară,

Mi-a virît toți porci 'n boală.

947.—*Spate bate, carjă toate,*

Buze moi dobolozate.

Buze moi și suptirelc.

De trei mărgini di podele.

948.—*Zup, zup, zup deabea*

mă duc,

Să mă văd cu meșteșug,

Pe două roate de plug,

Și de slab deabea mă trag

Intr'o grădină cu mac

Cu puica pe după cap.

949.—*Frunză verde trei mas-*

line,

S'a dus puiul de la mine,

Tuturor le pare bine

Numai mie 'm pare rău,

C'a fost pușorul meu.

950. *Puse toanta să se lea,*

Și puse de Vinerea

Să se lee Sâmbăta,

Dar pustia de purcea

Păscând troscot lângă ea

Se scărpină de ulcea

Vărsând leșia pe ea.

951.—*Foaie verde și-o lălea
 Hai flăcăi la mândra mea
 Și-om vedea ce zestre-avea.
 Două rufe, una rea,
 Cea mai rea era pe ea
 Ce mai bună și-o cârpie:
 Când-o întorcea pe dos
 Curgea peticile jos.
 Câtă frunză pe răchită
 Cu atâtea petici cârpită.
 Iar în dosul țâțelor
 Mama peticilor,
 Despre țara Uugureasca
 Numai dracu s'o cârpiască.*

952.—*Frunză verde de măr
 acru
 După negru meargă dracu,
 Frunză verde de măr dulce
 După alb și cu ma's duce.*

953.—*Fata popii la Oțel
 Ea se jură că-i fecioară
 Copilul plânge din poală.*

954.—*Fetele din satul nostru
 Fostu-le-a sacat rostu'
 De frumoase-ar fi frumoase
 Numai is cam mincinoase.*

955.—*Mândră 'naltă și voinică
 Doarme lângă mămăligă.
 Ea doarme de se omoară
 Mămăliga ferbe 'n oală.*

956.—*Fetele de la Isvor
 Fac mămăliga'n ulcior,
 Și-o răstoarnă pe obeală,
 Și-o mânâncă toată goală.*

957.—*Fetele din Pupezeni*

*les ernate cu strujeni
 Și vârate cu tărățe
 Le curg ochii ca la mâțe.*

957.—*Nu juca lege rusește
 Dute acasă și rășnește
 Și rășnește un tăbâtoc
 Să ai ce pune la joc.*

958.—*Hei saracii sutele,
 Cum mărită slutele;
 Hei saracii boi mulți
 Cum însoară pe cei muți.*

959.—*Frunză verde de sulfînă
 Asta-i lelea cea fudulă.
 A dat brânză, dat jăină
 Ca să-și coase pui pe mână.*

960.—*La podu de la Văleana
 Mi-a mâncat lupii nevasta
 Până s'aprind lumânarea
 Ia mâncat lupii spinarea;
 Până ce m'am repezit
 De mâncat lupii au gătit.*

961.—*Iu! iu! iu! până ce-s
 viu*

*Dac'oiu muri mort să fiu,
 Joacă mări și nu te face
 Or dă pe iubita 'n coace.*

962.—*Iaca una, iaca două
 Lu Cotoroaia pică rouă;
 Iaca roua s'a luat
 Ibovnica m'a lăsat.*

Cotoroaia-Tutova.

I. Ciobanu

C R O N I C A

Şezătoarea XII, coala 5 ne aduce *cântece bătrâneşti* şi *cântece* obişnuite.

* Primi **Monografia comunei Jorăşti din judeţul Covurlui** de tovarăşul nostru *Pr. I. C. Beldie* publicată mai întâi în „Buletinul activităţii sociale a preoţilor şi învăţătorilor de pe lângă „Albina“. M'am obişnuit de mult să cred că o monografie a unui sat nu se poate scrie în aşa chip, încât toate ale sale trecute prezente şi viitoare să fie scrise pe înţeles şi pe întregul. Dacă ieai trecutul „de la Ştefan cel Mare!“ încoace, trebuie să scociorăşti vechile *scrisori-dovezi* prin toate pălămizele de lăzi, pe la toate corzile, din sat şi prin arhive, să transcrii, să azezi şi să înşiri apoi interesant povestea trecutului, sprijinit pe cele scrise. Ai astfel o parte din monografie, îndecajuns de voluminoasă ca să o poţi tipări de sine stătătoare. Vin apoi celelalte puncte ale vieţii de astăzi, un câmp fără margini. Indeletnicirile şi viaţa sufletească pot cere o trudă de om şi prin urmare ca să ne mulţumim cu cele 57 pagini ale prietenului şi tovarăşului nostru *Păr. Beldie*, care de altfel ne dă multe lucruri nouă şi care atinge toate punctele de căpitanie ale unei monografii, trebuie ca Sfinţia sa să socotească acest început ca o brăzdare numai, ca o însăielătură după care urmează neapărat acul purtat de mâna sa meşteră.

* *Universul literar* şi *Veselia* publică din revista aceasta. fără s'o pomenească : foarte rău,— foarte rău.

Poşta redacţiei

St. D. Poiana Mărului : Se va publica, însă mai târziu, căci trebuiesc făcute întâi clişeele. D-ta fii bun şi trimite ori cât de multe.

T. Bizon. Dacă le fură factorii, ce suntem noi vinovaţi!

D. Şerb. Lop. Intr'adevăr, nu se poate publica. Pricina e lesne de înţeles. Pe lângă ştiinţă trebuie să facem şi educaţie şi oricum trebuie să ne ferim de a strica ceia ce cu trudă se cledeşte. Nu mai îngăduim chiar să vă rog să n'o publicaţi nicăieri. Deci, manuscriptul îl ţin până la cerere.

Cărţi primite la redacţie

Pr. I. C. Beldie : *Monografia comunei Jorăşti din jud. Covurlui*. Buc. Atel. Socec, 1911, 57 p. 1 leu.

N. Scurtescu : *Rhea-Silvia*, Dramă în 5 acte (No. 704 din „Biblioteca pentru toţi“). Buc. Libr. Alcalay, f. a. 107 p. 30 bani.

P. Hervieu : *Guana Torţelor* Piesă în 4 acte (No. 706 din „biblioteca pentru toţi“). Buc. Libr. Leon Alcalay, f. a. 121 p. 30 b.

„ION CREANGĂ“

CUPRINSUL ANULUI IV

I. — ARTICOLE, FELURITE (49-73).

Academia Română, Adresă, 1.— *T. E. Alexandrescu*, Un sâtean care prâsnuește pe Cuza-Vodă, 288.— *Ec. I. Antonovici*, O petiție a lui Ion Creangă, 41.— *Pr. I. C. Beldie*, Deaba, 279.— *Ion Creangă*, Moș Ion Roată, 258.— *v. Dorin*, Amintiri despre Ion Creangă, 4.— *N. I. Dumitrescu*, Legatul snopilor pe câmp, 99.— *Secerișul*, 161.— *D. I. Farcașanu*, Dobi-toacele și go-bălițele de curte.— *Boul*, 180.— *N. Iorga*, Poporul și Cuza-Vodă, 257.— *Dr. Ion Urban Jarnik*, Toast, 341.— *M. Lupescu*, Buideuca lui moș Ion Creangă, 373.— *C. N. Mateescu*, Icoană din Alexandria, 8; Patru variante ale cărței poporane «Avestița aripa șatanei», I-II, 38; III-IV, 70 De cele 12 semne minunate înaintea venirii lui Hristos, 193; De înfrățirea poamelor și a legumelor 376.— *Tudor Pamfile*, Literatura populară: îndrumări și culegeri: Alexandru Russo, 2; Dr. Ion Urban Jarnik, 344; Cuvântare la întâia adunare anuală a societății «Ion Creangă» 65; Spicuri din trecut: VII, 98; VIII, 129; Legenda Dumineci: I, 226; II, 309.—*,*, Întâia adunare anuală a societății «Ion Creangă», 33; Statutele societății «Ion Creangă», 36.

II. — POVEȘTI (34-40).

D. Costică, Cei doi feți frumoși cu părul de aur, 72.— *Gh. Fira*, Ghioc, 196, 228.— *V. Moisiu*, Boul nădrăvan, 101.— *A. Negoescu*, Leder, fecior de împărat, 11, 41.— *V. Poiana*, Povestea celor trei feciori de împărat, 14, 133.— *D. I. Procopie*, Moara dracilor, 164.— *C. Radulescu-Codin*, Tuliman, 293, 313, 348.

III — POVESTIRI ȘI LEGENDE (107-118)

V. Atanasiu, De ce pere albina când înțeapă? 387.— *V. G. Beldie*, De ce ogarul și copoiul gonesc pe iepure și vulpe, 238; Cuza-Vodă, 282; De ce copilul nu merge în picioare până la un an? 386.— *T. Bizom*, De când is purecii?, 78; Cucul, 142; Povestea Dochiei cea cu douăsprezece cojoace, 174; Povestea Vinului, 237; Cuza-Vodă, 284. *N. I. Colescu*, capul femeii, 110.— *P. Danielescu*, Măgura Șoimului, 45. *N. I. Dumitrescu*, Cuza-Vodă, 288.— *Gh. Fira*, De ce se usucă broasca? 109; Cuza-Vodă, 288.— *D. Gr. Furtună*, De-ale strigoilor, 202; Neascultarea lui sf. Petru, 205; Cuza-Vodă, 274; De ce-i motanul gospodar în casa omului? 382.— *M. Lupescu*, Ciobanul, holera, ciuma și moartea, 76; Cuza-Vodă, 267; Ce creș gospodarii despre creșterea bună a copiilor? 320.— *C. N. Mateescu*, Călătoria Maicei Precistei să-și găsească pe fiul său, 172.— *Pr. I. D. Mihai*, Ariciul și albina.— *A. Moisei*, Sfatul ariciului, 110; Mușunoiul de cârtiță, mormântul mamei diavolului, 143; Cuza-Vodă, 284.— *V. Moisiu*, Casa și carul, 20; De când îi legat Șatana? 73; Sântilii și Ilcana Cosinzeana, 145; Căderea dracilor și Sântilii, 205; Cine-a fost Crăciun? Nașterea lui Hristos, 380.— *I. I. Nadă*, De unde vine vorba «popușoiu» 387.— *I. Neculau*, Eva, 108.— *I. Onciul*,

O judecată dreaptă, 207.—*Tudor Pamfile*, Dumbrava roșie, 173; Cuza-Vodă, 270.—*I. N. Popescu*, De ce nu se tuarce cânepă Marți seara? 324.—*I. Preutescu*, De ce năpârca are coada ruptă? 176; Cuza-Vodă, 279; sf. Vlasie, 384.—*D. I. Procopie*, De ce sade Dracul în iad? 320.—*C. Rădulescu-Codin*, Negru-Vodă la Cetățuia, 19; Diavolul și lupul, 139. *P. G. Savin*, Când îi moartea peștilor? 20; Ce n'a văzut nici dracul? 45; Cine-și dă, lui își dă, 108; Zăpăsul lui Adam, 144; Cain și Abel în lună, 205; Cuza-Vodă, 278; Tot un bou și-o belea, 323; Cum a câștigat diavolul un suflet? 385.—*G. V. Șuşnea*, Femeea cea rea la inimă, 177.—*V. B. Țirica*, Pentru una, două, 236; De ce nu mănâncă Jădovii carne de porc? 386.

IV.—BOTANICA POPULARĂ (24-37).

A. Gorovei și M. Lupescu, Barba-caprei, Barba-ursului, 24; Baraboiul, 54; Beșicurile, 54; Brândușa, Brânca-porcului, 153; Brăileanca, 154; Brebeneii, 180; Briiu, 181; Bozul, 210; Hârbănocul, 241; Bobul, 242; Bubovnicul, 357, Borșeriul, 358.

V. — DATINE ȘI CREDINȚE (576-900)

Pr. I. C. Beldie, 112, *V. G. Beldie*, 21, 214; *T. Bizom*, 212; *F. Cârstean*, 21; *I. I. Ciuncanu*, 392; *N. I. Cotescu*, 48; *T. I. Cruceanu*, 239, 300, 329, 361, 394; *D. I. Farcașanu*, 48, 80; *Gh. Fira*, 360; *D. Furtună*, 114, 562; *V. Gheorghiu*, 149, 182; *N. V. Hănțescu*, 114, 149, 213, 240, 301, 393; *Frații Kahu*, 150, 302; *A. Moisei*, 21, 181, 214, 238, 363; *V. Moisiu*, 149, 183, 240, 323, 361; *I. Onciul*, 301, 330, 362; *C. Patriche*, 47, 81, 240; *I. Preutescu*, 148; *D. I. Procopie*, 394; *P. G. Savin*, 182, 212; *V. B. Țirica*, 81; *I. N. Vârlezeanu*, 115, 150, 363; *E. Vurza*, 22; *I. O. Zugravu*, 114, 215, 327.

VI.—BOALE LA OAMENI, LEACURI ȘI DESCANTECE (119-138).

N. J. Antonovici, De năjit, 82; *C. Atanasie*, De orbalț, 360; *V. G. Beldie*, De cei răi, 358; *N. I. Dumitrașcu*, De aplecate, 82; *N. V. Hănțescu*, De șopârlaită, de negel, De nigei, 359; *V. I. Kahu*, De udmă, De deochiu, 82; *V. Poiană*, De orbalț, 84; *C. M. Popescu*, De deochiu, 82; Descântec de deochiu, 151, 360; *I. N. Popescu*, De friguri, 83; *I. Preutescu*, De beșica cea rea, De ulcior la ochiu, 359.

VII.—BOALE LA VITE, LEACURI ȘI DESCANTECE (14-17).

V. G. Beldie, De deochiu, 86; *C. Patriche*, De cei răi, 87; *P. G. Savin*, De cei răi, 87; *G. V. Șuşnea*, De deochiu la vacă, 231.

VIII.—VRAJI ȘI FARMECE (27-38).

N. I. Dumitrașcu, Cu bobii, 47; De dragoste, 326; *D. Furtună*, De ursilă, 47; De dragoste, 327; *N. V. Hănțescu*, De purici, 47; De câni, 196; *C. N. Mateescu*, Bobii, 325; *V. Moisiu*, De ursită, 195; *D. I. Procopie*, Când se întărește ugerui la vacile nelepce, 195; *I. N. Popescu*, Pentru măritat, 194; *Virginia Stan*, Mijloc de a goni guzganii, 117; *H. N. Tapu*, De desfăcut, 117;

IX.—URAȚII (24-27).

A. Moisei, 72; *I. Preutescu*, 171.

X.—COLINDE (22-24)

C. N. Mateescu, 101, 346; *T. Popovici*, 379.

XI.—PLUGUȘOARE (8-9)

D. Furtună, 4, 146, 162.

CANTECE DE STEA (7-10).

N. I. Dumitrașcu, 44, 379; *A. Moisei*, 378; *I. Preutescu*, 228.

XIII.—BOCETE (2-3)

M. Apostolescu, 133; *Al. Vasiliu*, 395.

XIV.—GACITORI (166-257)

Al. Apostolescu, 7, 6, 180, 318; *C. Atanasiu*, 319; *V. G. Beldie*, 75, 179, 319; *N. I. Dumitraşcu*, 74; *N. V. Hânţescu*, 75, 179, 319; *D. Mihaileache*, 178; *V. S. Mironescu*, 180; *A. Moisei*, 319; *I. N. Popescu*, 179; *D. I. Procopie*, 75; *D. V. Ştepanescu*, 75.

XV.—DE-ALE COPIILOR (108-182)

M. Apostolescu, 116; *Pr. I. C. Beldie*, 209; *N. Coteş*, 15; *N. I. Dumitraşcu*, 18, 356; *Gh. Fira*, 18; *Fraţii Kahu*, 17, 116; *V. I. Kahu*, 356; *C. N. Mateescu*, 307; *A. Moisei*, 18, 209, 356; *Lt. M. P. Niculescu*, 115; *I. Onciul*, 117; *Tudor Pamfile*, 355; *G. Poboran*, 116, 209; *I. N. Popescu*, 17, 117, 355; *C. M. Popescu*, 117, 209; *T. Popovici*, 17; *I. Preutescu*, 208; *Şt. St. Tuşescu*, 117; *I. Zotia*, 17, 209.

XII.—CANTŢECE BATRANEŞTI (23-30)

T. Bizom, 107, 364; *Pr. Fl. A. Drăghici*, Voica, 290; *Stoian Bulibaşa*, 388; *Al. M. Dumbravă*, Dragoş, 50; *N. I. Dumitraşcu*, Iovan, Iorgovan, 201; *M. Lupescu*, Vălinaş, 138, *C. Popescu-Călina*, Chiralina, 310.

XVII.—CANTECE (684-972)

T. E. Alexandrescu, 246, 332, 367; *N. I. Antonovici*, 24, 90, 119, *M. Apostolescu*, 83, 246; *Gh. C. Artene*, 216, 332, *C. Atanasiu*, 216, 244, *preot I. C. Beldie*, 25, 57, 90, 156, 303, 368, 400, *Demetra M. Carălănescu*, 244, 304, 398, *V. I. Căuia*, 57, 154, 184, 265, *G. Ceaşanu*, 56, 344, 368; *I. Ciobanu*, 57, 89, 119, 155, 184, 247, 402, *I. I. Ciuncanu*, 368, *R. Ciupitu*, 121, 152, 245, *I. Costăcheescu*, 332, *D. Dan*, 248, 401, *C. Danieleşcu*, 304, 333, 367, 402, *P. Danieleşcu*, 25, 90, 119, *N. I. Dumitraşcu*, 157; *Al. M. Dumbravă*, 89, *Gh. Fira*, 24, 157, *Z. Grigoriu*, 217, 247, 303, 399; *O. St. Graur*, 246, 335, 356, *N. V. Hânţescu*, 247, *M. Herescu*, 304, *N. Iancu*, 55, 155, 218, *S. Ionescu*, 56, *T. Ivan*, 303, 400, *M. Lupescu*, 331, *C. N. Mateescu*, 216, 230, *D. Mihaileache*, 57, 88, 120, 245, *Al. Morariu*, 185, 303, 334, 378, *V. Morariu*, 215, *I. I. Nadă*, 401, *I. Neculau*, 55, 88, 154, 184, *I. Onciul*, 89, 155, 185, *C. Patriche*, 154, 184, 301, 334, 399, *S. Poboran*, 156, *V. Poiană*, 56, *C. M. Popescu*, 58, 184, 215, *I. N. Popescu*, 25, 89, 157, *I. Popescu-Carpen*, 3, 97, *D. I. Procopie*, 56, 119, *D. A. Săndoiu*, 397, *P. G. Savin*, 246, 334; *D. Stan*, 56, *G. Şuşnea*, 25, 90, 333, *Şt. St. Tuşescu*, 118, 157, 185, 217, 247, 331, 367, 399, *V. Ungureanu*, 90, *Gr. Vasiliu*, 76, *I. O. Zugravu*, 57.

XVIII.—VORBE ADANCI (304, 571)

V. Gh. Eldie, 112, 397, *G. A. Cosmovici*, 22, 51, 78, 111, *N. I. Cotescu*, 186, *G. Couatu-Cerna*, 397, *N. I. Dumitraşcu*, 343, *Gh. Fira*, 186, *D. Furtună*, 79, 365, *N. V. Hânţescu*, 23, 53, 366, 396, *V. Moisiu*, 52, 166, *Al. Morariu*, 366, *N. I. Munteanu*, 185, *N. Popescu*, 343, 396, *I. Preutescu*, 112, *P. G. Savin*, 187, 365.

XIX.—O SAMA DE CUVINTE (943-1543)

P. Cârstea, 27, 121, 187, 306; *G. F. Ceaşanu*, 49; *N. I. Cotescu*, 85, 159, 250; *N. I. Dumitraşcu*, 158, 218, 251; *D. I. Farcaşanu*, 26; *Gh. Fira*, 58, 335; *D. Furtună*, 123; *N. V. Hânţescu*, 122, 129, 250; *A. Moisei*, 27, 59, 86, 122, 188, 336, 369; *V. Moisiu*, 26, 60, 84, 122, 305; *N. I. Munteanu*, 187, 365, 336, 369; *I. I. Nadă*, 368; *Lt. M. P. Niculescu*, 121; *V. Poiană*, 60; *I. N. Popescu*, 188, 221, 306; *I. Preutescu*, 249; *D. I. Procopie*, 26; *P. G. Savin*, 85, 250, 369; *I. O. Zugraau*, 86.

XX.—OLUME, JĂTI, TACLAL (137-188).

V. I. Cădea, Îtic în curuță, 93; Colivn țiganului, 127; Intre prieteni, 338; I. Ciobanu, lapa țiganului, 338; N. I. Țotescu, Câte un franc de Român, 62; N. I. Dumitrașcu, Lucru dracului, Nod. 191; Gh. Tiva, că-răcască mamă gura, 92; Vreme murgă coadă lungă, 189; D. Furtună, Dreptul ilăcăului, 93; Urări în săgă, N. V. Hantescu, Țiganul slujbaş la boer, 93; Țiganul și scripca, 190; Dă-mi-l pe sf. Gheorghe!, 371; N. Iancu, Țiganul la prasnici, 191; V. I. Kahu, Tatăl nostru țigănesc, altu răsesc altul, 192; Căntece, 254; Tatăl nostru țigănesc, 338; Cristeiul, 370; A. Moisei, Țiganul la stână, 225; V. Moisii, Toader și Mazerea, 371; N. I. Munteanu, Să ierși aproapei, 189; De-ale lui Nastratin, 229; știm nu știm, 252, Nu dă popa, 370, I Neculau, Ghibăcie, 61, Acul de pe șură, 123, Spovedania țiganului, 223, I, Onciul, Butercul cu pricina, 24, C. Rătriche, Minciuna țiganului, 126, V. Poiană, Țiganul cu cojoc, 91, I. N. Popescu, Copilul țiganului bolnav, 37., I. Preutescu, Nafura țiganului, 337, Mai spălătele, 372, D. I. Procopie, O poveste care nici n'a fost, nici nu mai este, 253. G. A. Sadoveanu, chind ce-ai să pați, ți-e scris pe trup, 339, P. G. Savin, A vorbit barbatul, 27, Cinste țigănească, 92, Da 'ncă mie, om destept, 124, oare coțofana îi mai lungă în trup de cât în coadă? Pomana țiganului, 225 Verg. Stan, De ceva îi mai jale țiganului, 62, Cum își mai ține țiganul pământul, 190, Gh. V. Șusnea, Iașii țiganului, 62, V. B. Țirica, Și alt nimic, 61, moșneagul fărâcat, 125.

ILUSTRAȚII (1-8-50)

Alexandru Russo, 3, Capra în Ardeoani-Bacău, 49, Cântec popular, 88, 215, Păstratul popușoilor și hlujilor, 97, Cu uratul la fereastră, 147, Terminologia popușoiului 161. Al. S. R. Principele Carol în port românesc, 125, Cuza-Vodă 257, 261, 269, 273, 277. M. Kogălniceanu 265. Însmormântarea lui Cuza-Vodă 281, Vechiul traiu la mănăstire 285. Iar când se întorc vremurile... 293, Cezmea din Zlătărei-Vâlcea, D-r Ion Urban Iarnik 345; Ghiordan de mărgeie 357.

Suplimente,

Cuprinsul revistei «Ion Creangă», An. IV. I.

CRONICA.

D. F., 224 D. Furtună 30, 64, 1281 G. T. Kirileanu, 159, L., 308. C. Lupan, 30, M. Lupescu, 30, P., 30, 63, 95, 127, 159, 192, 223, 256., 308, 479, 572, 404.

POȘTA REDACȚIEI

32, 64, 96, 160, 234, 372, 404

POȘTA ADMINISTRAȚIEI

96

BIBLIOGRAFIE

32, 64, 96, 138, 160, 192, 224, 356, 308, 340, 372, 404.

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Creangă” pentru strângerea fondului:

BUSTUL LUI ION CREANGA IN BARLAD

L. B,

Suma adunată

883.20

Foaia No. 581 încredințată d-lui I. I. Ciuncanu, București : I. I. Ciuncanu (Buc.) 2.50; Lambru Toma Gheorghe, gazetar, român-macel. (Buc.) 1.50; S.-Lt. Z. Alexandrescu (Ploiești) 1 l.; I. M. Chiriață (Săulești-Gorj), Alecu Dumitrescu (Stoenești-Florești-Ilfov), D. Cioblă (Ploștina-Mehedinți), Iancu Sărghi (Botoșani). Florea Pătrunjel, D. Surulescu, Leon Ionescu, Vasilică Viăduț, Ghiță Niculescu, Costică Nistor, Tache Voiculescu și Anghel Ciutea, comerș. (București), câte 50 b.; Fl. Paraschiv (Domnești-Ilfov), D. Ionescu (Buturgeni-Ilfov), I. Burimar (Buc.), Al. Teodorescu (Buc.) și Ghiță Ciuncanu (Topești-Gorj), câte 30 b.; Pantelimon Bălcă (Vebiți-Dolj), Călin Lucan (Alexandri-Teleorman), V. Brașoveanu (Rocșoveni-Mehedinți), Tădu Săndulescu (Giurgiu), Enache Petrescu, Al. Zamfirescu (Buc.); Oh. Sperdea, (T.-Severin), C. Antonescu (Creacdlă-Vlașca), C. Niculescu, Florica Dumitrescu, Nae Paraschiv (Buc.), câte 20 b.; Ioan Stănescu (Buc.) 25 b.; P. Mușetescu (Buc.) 15 b.; C. Rotaru (Buc.), Tăslă Georgescu (Plătărești-Ilfov) câte 10 b. În total 15 lei 50 bani, din care scăzându-se 10 bani cheltueli, rămân

15.40

Total 898.60

Au apărut:

I. I. CIUNCANU

Preot. I. G. Beldie

Doine și alte cântece

No. din „Biblioteca folcloretică

Prețul 30 b.

Monografia comunei

Jorăști-Covurlui

De vânzare la Redacția „Ion Creangă”

Prețul 1 leu

În tipografia „Neamul Românesc” (Vălenii de Munte) au apărut și se află de vânzare pretutindeni, următoarele lucrări:

N. Iorga: Femeile în viața neamului nostru . . . . . Lei 2.50

Zah. Bărbulescu: Drapelul, trad. din franțuzește No. 5 din

Biblioteca școlii secundare . . . . . » 0.50

N. D. Ciotari: Calea Robilor . . . . . » 1.50

Cercul «deșteptarea sâtenilor»: Urături alese (Plugăsoare, colinde, cântec de stea) . . . . . » 0.15

G. D. Gogu: Calendar popular pe 1912 . . . . . » 0.15

D-sale D-lui *Artur Gorke*
Fălticeni

CĂRȚI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă”
 se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă” An. I.	—	—	—	—	—	—	—	3.00
„Ion Creangă” An. II.	—	—	—	—	—	—	—	6.00
„Ion Creangă” An. III.	—	—	—	—	—	—	—	6.00
Cărți postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă”	—	—	—	—	—	—	—	0.05
Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1911	—	—	—	—	—	—	—	1.25
T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu: Carte p. tineretul dela sate	—	—	—	—	—	—	—	1.25
T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc”	—	—	—	—	—	—	—	0.20
„ „ Jocuri de copii I	—	—	—	—	—	—	—	1.40
„ „ „ „ II	—	—	—	—	—	—	—	1.60
„ „ „ „ III	—	—	—	—	—	—	—	1.50
„ „ Cimitiruri românești	—	—	—	—	—	—	—	1.00
„ „ Industria casnică la români	—	—	—	—	—	—	—	10.00
„ „ Sfârșitul lumii	—	—	—	—	—	—	—	0.40
„ „ Firișoare de aur	—	—	—	—	—	—	—	0.30
„ „ Sărbătorile de vară la români	—	—	—	—	—	—	—	2.00
M. Lupescu: Creșterea viermilor de matasă	—	—	—	—	—	—	—	0.15
D. Farcașanu și M. Lupescu: Creșterea pomilor	—	—	—	—	—	—	—	0.25
St. St. Tușescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	—	—	—	—	—	—	—	2.00
Tim. Popovici: Colinde din popor	—	—	—	—	—	—	—	0.30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	—	—	—	—	—	—	—	2.50
Petru G. Savin: Clacășește	—	—	—	—	—	—	—	0.40

== Se trimite franco numai după achitarea deplină ==

Au apărut din Biblioteca revistei „Ion Creangă”:

No. 1.—TUDOR PAMFILE:

SFÂRȘIZUL LUMEI După credințele poporului român

No. 2.—PETRU G. SAVIN

CLACĂȘEȘTE Glume, jătii, taclale și polojăni din popor

Prețul numărului 40 bani

== Se trimite după primirea costului prin mandat sau mărci postale ==

Biblioteca Revistei *Ion Creangă* neaflându-se în librării, se va cere pe adresa
Tudor Pamfile Bârlad, str. Promoroace.

Biblioteca Revistei „*Ion Creangă*” este editată de o societate pe acțiuni;
 costul unei acțiuni este de 4 lei care atrage după sine desfacerea a 12
 exemplare din Biblioteca.

Biblioteca Revistei „*Ion Creangă*” și Revista „*Ion Creangă*” se primesc
 aproape **gratis** pe un an întreg de către cei ce
 cumpără o acțiune.

ISBN 973-8076-81-1
Vol. III 973-8076-69-2

<https://biblioteca-digitala.ro>